

2016/2017

Mapa globálních oborových příležitostí

Ministerstvo zahraničních věcí
České republiky

Mapa globálních oborových příležitostí

Mapa globálních oborových příležitostí

Kolektiv autorů:

Martin Tlapa, vedoucí týmu

Rudolf Klepáček

Marek Svoboda

**Kolektiv pracovníků Ministerstva zahraničních věcí
České republiky**

Ministerstvo zahraničních věcí
České republiky

© 2016 Ministerstvo zahraničních věcí České republiky

ISBN: 978-80-7441-026-0

Obsah

ÚVODNÍ ČÁST

Předmluva	9
Rekord v roce 2015: český denní vývoz přeskočil 10 mld. korun	11
Poděkování autorů	14
Struktura publikace	15

METODOLOGICKÁ ČÁST

Metodologie a proces přípravy	19
Podrobná metodika výběru potenciálně prioritních sektorů	23
Příklad výběru exportně zajímavých položek pro konkrétní teritoria	27

Přehled oborových příležitostí

AFRIKA	31
Alžírsko	33
Angola	37
Egypt	41
Etiopie	48
Ghana	55
Jihoafrická republika	60
Jižní Súdán	65
Keňa	70
Konžská demokratická republika	75
Maroko	81
Mosambik	90
Nigérie	95
Rwanda	102
Senegal	107
Tanzanie	111
Tunisko	116
Uganda	121
Zambie	126

AMERIKA 133

Argentina	135
Brazílie	139
Chile	144
Kanada	150
Kolumbie	154
Kuba	160
Mexiko	164
Peru	169
Spojené státy americké	175
Uruguay	182

ASIE 187

Afghánistán	189
Arménie	196
Ázerbájdžán	201
Bangladéš	206
Čína	212
Filipíny	218
Gruzie	224
Hongkong	229
Indie	234
Indonésie	242
Irák	248
Írán	252
Izrael	261
Japonsko	267
Jemen	271
Jordánsko	276
Katar	280
Kazachstán	285
Korejská republika	291
Kuvajt	295
Libanon	300
Malajsie	305
Mongolsko	313
Myanmar	320
Pákistán	328
Palestina	334
Saúdská Arábie	341
Spojené arabské emiráty	348
Srí Lanka	354
Tádžikistán	359
Thajsko	364
Tchaj-wan	369
Turecko	373
Turkmenistán	380
Uzbekistán	384
Vietnam	390

AUSTRÁLIE A OCEÁNIE 401

Austrálie	403
Nový Zéland	410

EVROPA 415

Albánie	417
Belgie	420
Bělorusko	424
Bosna a Hercegovina	428
Bulharsko	433
Černá Hora	437
Dánsko	441
Estonsko	445
Finsko	449
Francie	454
Chorvatsko	459
Irsko	465
Itálie	469
Kosovo	475
Kypr	480
Lichtenštejsko	484
Litva	487
Lotyšsko	491
Lucembursko	496
Maďarsko	500
Makedonie	504
Malta	508
Moldavsko	511
Německo	517
Nizozemsko	524
Norsko	529
Polsko	534
Portugalsko	540
Rakousko	544
Rumunsko	549
Rusko	556
Řecko	562
Slovensko	566
Slovinsko	570
Srbsko	574
Španělsko	579
Švédsko	583
Švýcarsko	587
Ukrajina	591
Velká Británie	596

Oborový rejstřík ..... 601**Literatura 604**

Úvodní část

Předmluva

Jack Welch to ve své knize Cesta k vítězství říká přesně – všechno je ve štáve! Zákazníci si v jeho příběhu vystojí v nevládném prostředí dlouhou frontu a překonají i neosobní zaměstnance ve stísněných prostorách Upper Crust Pizza v bostonské čtvrti na Charles Street. Podstupují to vše, protože za pizzu, kterou tenhle kráček nabízí, se musí člověk bít. Zkrátka proto, že omdlívá blahem nad chutí omáčky a kůrky, která dokáže skutečně pobláznit. Strategie této firmy se točí kolem produktu, říká Welch. Služby státu pro české firmy musí také chutnat. Musí mít šťávu a nabízet vynikající zážitek. Tato ambice je hlavním tajemstvím změn v ekonomické diplomacii Ministerstva zahraničních věcí. Jedním z projektů, který dnes prezentujeme je druhé vydání Mapy globálních oborových příležitostí.

Když jsme v roce 2015 na Ministerstvu zahraničních věcí připravovali první vydání Mapy globálních oborových příležitostí, netušili jsme, jak úspěšná a svými hlavními uživateli – českými exportéry – oceňovaná publikace nám vzniká pod rukama. Pozitivní reakce nás povzbudily k úsilí Mapu dále vylepšovat. Záhy vznikla její interaktivní verze, která je k dispozici na serveru BusinessInfo.cz. Koncem loňského roku jsme pak představili upravenou verzi, ve které jsou exportní příležitosti na rozdíl od původní teritoriálně dělené Mapy řazeny podle jednotlivých oborů.

V letošním roce jsme se opět ve spolupráci s našimi zastupitelskými úřady, zahraničními zastoupeními agentur a zástupci podnikatelských reprezentací pokusili udělat další krok kupředu. Vylepšili jsme způsob zpracování informací, které jsme opět několikrát ověřili se všemi spolupracujícími aktéry, a publikaci u vybraných zemí obohatili o nový prvek, jímž je dimenze zahraniční rozvojové spolupráce, samozřejmě s vidinou jejího dalšího pokračování na komerční bázi.

Příprava materiálu byla zábavou, ale to nejcennější je to, co není vidět – desítky hodin živé komunikace, hádek a snění o tom, co nabízí za příležitosti svět okolo nás. Proto hlavní smysl Mapy spatřujeme v co možná největší konkretizaci exportních příležitostí po celém světě, a to nezávisle na tom, která země je právě označována za prioritní nebo je zkrátka „in“. V minulosti jsme už opakovaně byli svědky toho, že co platilo v případě nějaké země na počátku roku, bylo v jeho polovině jinak, a za další rok už byla situace opět naprosto odlišná (například země skupiny BRICS).

Ambicí našeho ministerstva je dále zvýšit výkon všech komponent klasické diplomacie a posunout služby úřadu směrem k otevřené servisní organizaci,

která zaměstnavatelům, výrobním podnikům, exportérům, jejich zaměstnancům, ale také všem dalším subjektům státní správy bude připravena pružně a kvalitně pomoci.

Veďte proto, prosím, aktualizované vydání Mapy globálních oborových příležitostí pro rok 2016 jako drobný příspěvek k tomu, abychom se nebáli světa okolo nás, hledali a snažili se jej vidět spíše spektrem příležitostí, spíše než hrozeb. Jak říká svahilské přísloví: Trpělivý člověk se dočká zralého ovoce.

Rekord v roce 2015: český denní vývoz přeskočil 10 mld. korun

Česká republika vyvezla v loňském roce zboží za 3,9 bilionů korun (nárůst o 7,2% oproti roku 2014), což jasně svědčí o tom, jak mimořádně se naši země dařilo. Jen pro představu, denní vývoz včetně svátků, neděl a dnů volna dosahoval v průměru 10,6 mld. Kč (9,9 mld. Kč v roce 2014).

Vedle dovedností a kompetencí českých firem ovlivňoval obchodní prostřední pokles ceny ropy, stabilní, a zejména pro „čisté“ exportéry, výhodný kurz koruny, oživení objednávek ze stále více dominantního trhu evropské unie, úspěchy v řadě rozvojových zemí, ale i států Severní Ameriky. Zda platí pochvalné soudy o zlepšení kvality služeb ekonomické diplomacie, nechť ohodnotí její uživatelé.

V první pětadvacítce hlavních trhů českého zahraničního obchodu najdeme některá překvapení. Tím není skutečnost, že Německo, Slovensko a Polsko jsou v první trojici obratu našeho obchodu. Stojí za zaznamenání, že čtvrté místo zaujímá již Čína, avšak díky obrovskému objemu dovozu (465 mld. Kč za rok 2015), který je více než desetkrát vyšší než český vývoz. Toho na tento obrovský trh směřuje méně, než kolik činí náš vývoz do Rumunska, a je poloviční oproti vývozu do USA.

Obchod s EU v roce 2015 opět povyskočil, tentokrát o 8,6% a dosáhl 83,3% všeho, co od nás směřuje do světa. O více než 10% se za jediný rok zvýšil náš vývoz na Slovensko, do Velké Británie, Maďarska, Rumunska, a vůbec nejvíce (o více než 44%), do Irska. Ukazuje to, že země vnitřního trhu EU jsou významné vzhledem k nízkým transakčním nákladům, bonitní z hlediska koupěschopnosti a často přestupní stanicí do globálně působících společností, které výrobky, či spíše polotovary a subdodávky reexportují dále do světa.

Celkový vývoz ČR vzrostl v roce 2015 o 260 mld. Kč, což odpovídá růstu vývozu do zemí EU. Z tohoto pohledu bychom mohli říct, že jinde ve světě se nám tolik nedařilo, ale opak je pravdou. Růst vývozu do řady států kompenzoval propad vývozu do Ruska, na Ukrajinu, či do stagnující Brazílie. Jen do rozvojových zemí (bez Brazílie) vzrostl export o téměř 18 mld. Kč, do USA o téměř 11 mld. Kč, či o 3,5 mld. Kč do Izraele. Je to o to cennější, že při vstupu na tyto trhy exportéři často musí překonat větší vzdálenost, komplikované necelní překážky, všelijaká omezení spojená například s ochranou domácího trhu, kurzu měn, a obvykle velmi ostrou konkurencí.

Vezměme si například takovou Brazílii, zemi s dvousetmilionovým trhem, která zažívala ještě před deseti lety obrovský hospodářský boom a prudký rozmach střední třídy s ohromnou poptávkou. Dnes země prochází vleklou

a hlubokou politickou a ekonomickou krizi, propad kurzu měny jí zdražil dovozy a místo liberalizace obchodu podporuje protekcionismus. I proto ji před pár lety z hlediska našich vývozů do Latinské Ameriky předběhlo Mexiko a v roce 2015 se do Mexika vyvezlo již skoro třikrát více zboží než do Brazílie. Příležitosti se zkrátka v čase přelévají, z jedné země či regionu jinam, a je jedním z úkolů naší diplomacie snažit se porozumět a včas a srozumitelně vysvětlit, co se v zemích, kde působíme, vlastně děje.

Nutné je tvořit

Výsledky českého vývozu naznačují, že může dobře přispět k růstu hospodářství, zaměstnanosti i prosperity firem i státu. To, co se dosud udělalo ze strany ekonomické diplomacie, je však pár prvních kroků a kreací na dlouhé cestě.

Neočekávejme, že orel průmyslového exportu se rozletí, když mu neotevřeme dveře klece, do níž jsme ho posadili, napsal v knize *Za obchodem světa* Jan Antonín Baťa. Jinde zase vypočítává důvody, proč se bojíme jít obchodovat do světa – neochota učit se jazyk domorodců, vlastní pohodlnost lidí, kterým končí svět v Kročehlavech. Trefný je žertík o slečince, která jsouc tázána ve společnosti umí-li hrát na housle, prohlásila, že sice neumí, ale že by to zkusila.

Zlepšovat služby státu vyžaduje kvalitní řízení, koncentrování lidských i finančních zdrojů a jednoduché postupy ochotných a schopných profesionálů. Lidí, kteří netopí svůj život v „pěně dní“, neboť jsou plni nadějí a činů. A kteří se, stejně jako J. A. Baťa, budou inspirovat slovy portugalského básníka Fernanda Pessoa: Žít není třeba, nutné je tvořit!

25 hlavních zemí v zahraničním obchodě ČR

	1-12/2014		1-12/2015		index 15/14
	mil. Kč	%	mil. Kč	%	
SRN	1 995 972	29,2	2 159 891	29,4	108,2
Slovensko	473 508	6,9	525 527	7,2	111,0
Polsko	465 470	6,8	499 413	6,8	107,3
Čína	405 559	5,9	510 459	7,0	125,9
Francie	286 169	4,2	303 269	4,1	106,0
Itálie	264 393	3,9	286 005	3,9	108,2
Rakousko	256 250	3,8	262 870	3,6	102,6
V. Británie	252 165	3,7	279 262	3,8	110,7
Ruská federace	242 512	3,6	183 708	2,5	75,8
Nizozemsko	206 726	3,0	198 678	2,7	96,1
Maďarsko	175 367	2,6	194 727	2,7	111,0
USA	158 635	2,3	173 321	2,4	109,3
Belgie	145 006	2,1	147 516	2,0	101,7
Španělsko	141 018	2,1	162 399	2,2	115,2
Švýcarsko	87 517	1,3	95 693	1,3	109,3
Rumunsko	81 163	1,2	90 220	1,2	111,2
Švédsko	81 172	1,2	87 412	1,2	107,7
Korea	77 054	1,1	95 651	1,3	124,1
Japonsko	74 097	1,1	77 428	1,1	104,5
Turecko	72 507	1,1	77 646	1,1	107,1
Dánsko	61 602	0,9	58 509	0,8	95,0
Ukrajina	44 530	0,7	35 493	0,5	79,7
Ázerbájdžán	41 382	0,6	29 625	0,4	71,6
Irsko	31 122	0,5	44 902	0,6	144,3
Norsko	30 655	0,4	25 522	0,3	83,3

Tabulka 1: 25 nejdůležitějších zemí dle obrátu zahraničního obchodu s ČR

Poděkování autorů

Celá publikace není výhradní prací svých autorů. Poděkování patří všem, kteří se na jejím vzniku podíleli, ať již se jedná o zpracování podkladů pro její různé části ze strany českých zastupitelských úřadů a České rozvojové agentury, nebo cennou oponenturu ze strany podnikatelského sektoru během celé řady diskuzních kulatých stolů. Speciální poděkování patří také všem pracovníkům¹ a stážistům² Odboru ekonomické diplomacie Ministerstva zahraničních věcí České republiky, kteří zpracovali značné množství dat potřebných pro vznik publikace.

Chtěli bychom tímto poděkovat zvláště všem zastupitelským úřadům České republiky, zahraničním kancelářím agentury CzechTrade a zaměstnancům České rozvojové agentury, kteří se aktivně podíleli na sběru potřebných dat a informací. Dále bychom rádi poděkovali zástupcům podnikatelské sféry, zejména Hospodářské komoře České republiky, Svazu průmyslu a dopravy České republiky, Asociaci malých a středních podniků, Agrární komoře České republiky, Asociaci obranného a bezpečnostního průmyslu České republiky, Svazu českého leteckého průmyslu a Asociaci textilního – oděvního – kožedělného průmyslu za cenné náměty a připomínky. V neposlední řadě děkujeme za spolupráci Ministerstvu průmyslu a obchodu České republiky, Ministerstvu zemědělství České republiky a Ministerstvu obrany České republiky.

Pevně věříme, že projekt hledání příležitostí tímto nekončí. Ministerstvo zahraničních věcí hodlá i nadále pokračovat v aktualizacích různých částí materiálu a těšíme se na spolupráci s kýmkoliv, kdo s námi sdílí zájem o podporu hospodářských zájmů České republiky.

---

1 Stanislav Beneš, Daniel Blažkovec, Karel Charanza, Jiří Janíček, Arnošt Kareš, Petr Klíma, Barbora Kobiánová, Radim Pecl, Miloslav Stašek, Pavel Stiegler, Eva Šeděnková, Pavla Žáková

2 Inesa Baghdasarjan, Michal Bambušek, Denisa Dvořáková, David Gerneš, Michaela Koletová, Barbora Menčíková, Jan Novotný, Michal Švihel, Michala Vlčková

Struktura publikace

Struktura publikace je podřízena snaze vyjít vstříc potřebám na straně států i exportérů. Kromě úvodní a metodologické části je rozdělena do karet jednotlivých zemí, přičemž každá karta obsahuje aktuální data současného vývozu zboží do jednotlivých zemí v členění HS 4, podílu vývozu na partnerském trhu a dynamiky růstu. Dále obsahuje seznam potenciálních exportních příležitostí v příslušném oboru a konkrétní příležitosti v členění HS 4 včetně komentářů a doplňujících slovních informací. Mimo to uvádí publikace pro přehlednost hodnocení exportního rizika OECD, aktuální výkonnost a výhled ekonomiky partnerských zemí a informace o perspektivách s ohledem na sjednané či sjednávané obchodní dohody o volném obchodu (FTA). Jako novinka je u vybraných zemí (viz Metodologie a proces přípravy) také zařazena kapitola „Příležitosti pro rozvojovou spolupráci“, která nabízí prvotní pohled na rozvojové potřeby daného teritoria a z nich plynoucí exportně investiční příležitosti.

Aby bylo možné data využít jak k teritoriálnímu, tak oborovému zaměřenému vyhledávání, je aktuální verze Mapy globálních oborových příležitostí k dispozici v interaktivním rozhraní na webovém portálu pro podnikatele Businessinfo.cz.

Metodologická část

Metodologie a proces přípravy

K dosažení cílů projektu byly využity statistické metody, popisné analýzy, komparace a syntézy. Výsledek zkoumání je kombinací vstupní analýzy, verifikace těchto dat ze strany zahraničních zastoupení, doplnění o analýzu partnerských trhů vycházející z kombinace měkkých a tvrdých signálů a průběžné validace výsledků na základě četných konzultací se zástupci podnikatelské sféry.

V roce 2014 tak byla vypracována vstupní analýza, jež využívá průniku vývoje komparativních výhod v čase (za použití Lafayova indexu), dynamiky růstu cílového trhu a nevyužitého exportního potenciálu České republiky na partnerském trhu se střednědobým výhledem na dva až tři roky. Průvodní analýza byla zpracována Ministerstvem zahraničních věcí České republiky za použití dat z databáze OSN Comtrade v podrobném komoditním členění HS 4.

Výsledky této analýzy byly **v prvním vydání Mapy globálních oborových příležitostí** ověřovány pomocí českých zastupitelských úřadů na základě jejich expertních zkušeností z teritoria, znalostí místního prostředí, měkkých signálů a přístupu ke strategickým záměrům vlád partnerských zemí. Zastupitelské úřady tak na základě vlastní obsahové analýzy zdůvodnily, zda jsou dané položky relevantní, či nikoliv. Dále měly za úkol dodat případně další konkrétní příležitosti, které se objevují ve střednědobém horizontu.

Doplňující informace byly zkompletovány a došlo k jejich rozpracování do jednotlivých karet. Aby bylo možné ověřit, zdali tato data odpovídají reálným kompetencím a exportním zkušenostem firem, proběhla celá řada intenzivních formálních i neformálních konzultací se zástupci horizontálních i sektorových podnikatelských asociací. Aktuální data byla v této fázi také sladěná s Ministerstvem průmyslu a obchodu a agenturou Czech Trade. Řada připomínek a námětů v rámci těchto diskuzí byla využita k dílčím úpravám či doplnění materiálu. Hlavní snahou přitom bylo v maximální možné míře využít dat, kterými disponuje firemní sektor, při zachování základních cílů a metodiky projektu.

Doplněný materiál byl zaslán k opětovné verifikaci ze strany zastupitelských úřadů a zahraničních kanceláří CzechTrade. Značný důraz byl kladen především na precizování částí věnovaných komentářům, které měly být pokud možno doplněny o kvantifikaci příležitostí, a to zejména jedná-li se o strategické investiční záměry místní vlády, tak, aby ve výsledku materiál obsahoval informace, v jakém rozsahu jsou projekty realizovány či jak

velký a dynamický je trh v tomto odvětví. Pokud úřady identifikovaly nějakou výraznou technickou či netechnickou bariéru vstupu na tento trh, ačkoliv je položka perspektivní, měla by se tato zmínka objevit v části zdůvodnění.

Zároveň došlo k zapracování příležitostí v oblasti služeb. I přes rostoucí potenciál služeb v rámci mezinárodního obchodování se ukázalo značně problematické danou oblast metodicky kvalitně pochytit, a to především s ohledem na různorodost a kvalitu statistických údajů v různých zemích světa. Výsledný materiál spojuje dva přístupy. Pokud je daná služba spojena s konkrétním typem zboží (tedy jde o tzv. servicification v rámci procesu výroby či distribuce zboží), je uvedena jako příležitost v části komentáře s tím, že se jedná o možnou návaznou službu spojenou s exportem daného výrobku. V případě, že daná služba s vývozem zboží přímo nesouvisí, byla zaražena dle klasifikace služeb ČSÚ³. Pak ovšem bylo nutné s ohledem na neexistující centrální databázi pro oblast služeb ověřit příležitosti pomocí informací z dostupných domácích statistik.

Zahraniční zastoupení se při analýze v oblasti exportního potenciálu služeb zaměřila na dynamiku importního trhu, strukturu místního trhu služeb a roli, jakou tyto služby hrají v místní ekonomice (např. podíl nezaměstnanosti, HDP, existence vládní koncepce či strategie v oblasti služeb apod.). Dále došlo k průzkumu konkrétních příležitostí pro export v daných zemích prostřednictvím státních pobídek a možnosti uplatnění v rámci sektoru vykazujících silný růst, nebo sektoru, kde se růst očekává. Data v oblasti služeb byla poté zpětně srovnána se statistikou vývozu služeb v podrobném teritoriálním členění dle ČSÚ.

Mapa oborových příležitostí respektuje, že tradiční české vývozní produkty nemusí z globálního hlediska figurovat mezi primárně poptávanými položkami anebo že již jsou na zahraničních trzích etablované. Zaměřuje se proto především na sektory s nevyužitým potenciálem, přičemž bere v úvahu mimo jiné exportní kapacitu na straně českého vývozu a na druhé straně strukturu a specifika místní ekonomiky. Výčet perspektivních oborů je výsledkem analýzy, jež byla zaměřena na sektory, ve kterých na cílových trzích stabilně roste poptávka a v nichž v současné době není plně využit exportní potenciál České republiky.

V návaznosti na velmi pozitivní ohlasy na Mapu globálních oborových příležitostí od podnikatelské obce se MZV rozhodlo ve spolupráci se zastupitelskými úřady připravovat její pravidelnou aktualizaci. Tato **aktualizovaná verze Mapy globálních oborových příležitostí** vychází z původní statistické analýzy (s výhledem do roku 2016/2017), tak jak je popsána v kapitole „*Podrobná metodika výběru potenciálně prioritních sektorů*“ a z výsledků prvního vydání (další aktualizace knihy včetně počáteční statistické analýzy by měla proběhnout v průběhu roku 2016). Proces vzniku této aktualizované verze byl tedy následující. V první fázi zastupitelské úřady ve spolupráci se zahraničními kanceláři agentury CzechTrade aktualizovali svá zdůvodnění pro jednotlivé sektory/položky. V této fázi mohli na základě expertní analýzy navrhnout odstranění či doplnění některých příležitostí v jednotlivých teritoriích.

V další fázi byla aktualizovaná podoba Mapy globálních oborových příležitostí konzultována formou expertních kulatých stolů se zástupci partnerských organizací (jednotlivých ministerstev a jejich agentur), finančního sektoru (ČEB a EGAP) i podnikatelské sféry (podnikatelské asociace a svazy). Jejich připomínky byly zapracovány a ke zpětnému ověření opět zaslány na jednotlivé zastupitelské úřady.

---

3 Služby pro statistiku ročních národních účtů vymezeny na základě Klasifikace produkce (CZ-CPA).

Novinkou, kterou se aktualizovaná verze Mapy oborových příležitostí zabývá, je u vybraných zemí zařazení kapitoly týkající se identifikace možností rozvojové spolupráce a příležitostí z nich plynoucích pro české exportéry a investory. S tím jak se na základě rozvojové spolupráce ekonomiky stávají silnější, roste i jejich kupní síla a bilaterální obchodní příležitosti. Na základě zkušeností s vývojem a strukturálními změnami u těchto ekonomik (od méně sofistikované výroby ke komplexní, sofistikované ekonomice) však víme, že obchodními partnery těchto zemí se stávají především ti, kteří dané ekonomice pomáhali v jejím rozvoji. Toto zjištění je logické, neboť jedním z předpokladů pro moderní rozvojovou spolupráci je sestavení logické posloupnosti hodnot například od úpravy sociologicko-právního prostředí, přes pomoc s budováním infrastruktury, transfer know-how až po konečnou komerční spolupráci (zjednodušený příklad: vytvoření legislativního prostředí pro nakládání s odpady, transfer know-how, vybudování odpadní infrastruktury, dodávky technologií, investice ve zpracování a využití odpadů a dodávky aut, strojů, kontejnerů).

Snahou Ministerstva zahraničních věcí je podporovat moderní přístup v oblasti rozvojové spolupráce. Z tohoto důvodu byla i tato oblast zařazena do Mapy globálních oborových příležitostí. Země, u kterých je v MOP zařazena kapitola „rozvojové příležitosti“, byly vybírány na základě priorit definovaných v Koncepci zahraniční rozvojové spolupráce české republiky na období 2010–2017. Jde tedy o takzvané programové (Afganistán, Bosna a Hercegovina, Etiopie, Moldavsko, Mongolsko) a projektové (Gruzie, Kambodža, Kosovo, Palestina a Srbsko) země. Tyto země byly doplněné o nejméně rozvinuté regiony takzvané LDC, OLIC a LMIC⁴.

Kapitola „rozvojové příležitosti“ byla tvořena ve spolupráci s Českou rozvojovou agenturou a nabízí čtenáři pohled na sektorové rozvojové priority dané země. U programových a projektových zemí byly tyto informace poskytnuty Českou rozvojovou agenturou na základě vlastních zkušeností, znalosti rozvojových cílů a analýz rozvoje v daném regionu, u ostatních zemí MOP vychází ze strategických dokumentů týkajících se plánů rozvoje daného teritoria v průniku s českými kapacitami a kompetencemi a verifikací Českou rozvojovou agenturou.

Na závěr je nutné zmínit, že Mapa globálních oborových příležitostí má hned několik omezení. Její ambicí není hloubková analýza konkurenčního prostředí, která by reálněji postihovala, do jaké míry úspěšnosti se firmy mohou etablovat na zahraničních trzích. Výsledky projektu také nemohou obsáhnout potenciální „černé labutě“, zlomové inovace či náhlé změny poptávky, které se v reálném čase obtížně předvírají. Limity vyplývají především ze skutečnosti, že ekonomické jevy a procesy jsou v reálném čase dynamické a jsou určitým způsobem propojeny, a tudíž se vzájemně ovlivňují. Ve většině situací působí na určitý jev značné množství podmiňujících se faktorů, které nelze v plném rozsahu postihnout ani měřit. Prostřednictvím předem určeného systému verifikací ze strany zahraničních zastoupení a rozsáhlých konzultací s podnikatelskou sférou bylo snahou autorů tyto negativní aspekty v co největší míře eliminovat. Současně je potřeba projekt vnímat jako kontinuální proces aktualizace a zpřesňování výsledných dat tak, abychom měli k dispozici informace, na základě kterých lze flexibilně reagovat na aktuální situaci na světových trzích.

4 Kategorizace zemí OECD/DAC dle hrubého národního důchodu na hlavu v roce 2013

LDC – Least Developed Countries, OLIC – Other Low Income Countries (HND na hlavu menší než 1 005 USD),

LMIC – Lower Middle Income Countries and Territories (HND na hlavu v rozmezí 1 006–3 975 USD),

UMIC – Upper Middle Income Countries and Territories (HND na hlavu v rozmezí 3 976–12 275 USD)

Mapa příležitostí rovněž nezohledňuje bezpečnostní a politická rizika jednotlivých teritorií. Obchod se zbožím dvojího užití se řídí zákonem č. 594/2004 Sb. a nařízením Rady (ES) č. 428/2009 a je dále posuzován Ministerstvem zahraničních věcí České republiky z hlediska zahraničně-politických závazků a mezinárodních dohod včetně sankcí uvalených ze strany OSN či EU. Každá žádost o stanovisko k žádosti o povolení vývozu zboží dvojího užití je posuzována individuálně. Obchod s vojenským materiálem se řídí zákonem č. 38/1994 Sb. A je dále posuzován Ministerstvem zahraničních věcí České republiky z hlediska zahraničně-politických závazků a mezinárodních dohod mj. i z hlediska Společného postoje EU 2008/944/SZBP definujícího závazná kritéria pro export vojenského materiálu do třetích zemí. Každá žádost o závazné stanovisko k exportnímu případu je posuzována individuálně s ohledem na aktuální situaci nejenom v dané zemi, ale i v širším regionu. Tento materiál v žádném případě nepředjímá výsledky licenčních řízení.

Podrobná metodika výběru potenciálně prioritních sektorů

Představme si, že stojíme před následujícím problémem. Mějme exportující zemi, která produkuje určité portfolio výrobků. A tato země si klade otázky, na které výrobky portfolio se více zaměřit, či zda pro tyto výrobky existují trhy, na kterých by mohla vylepšit svoji pozici, nebo nevznikají nové zajímavé trhy, kam by mohla rozšířit export těchto produktů. K tomu, abychom mohli statisticky odpovědět na výše položené otázky, je nutné se zaměřit na vyřešení dvou úkolů. Prvním z nich je ujasnit si exportní kapacity a kompetence dané země, druhým pak nalezení vhodných a zajímavých trhů.

Exportní kompetence a komparativní výhody

Exportní kompetence dané země můžeme vyjadřovat pomocí jejích komparativních výhod. Klasické a neoklasické modely (Ricardo, 1817/1951, Ohlin, 1933) uvádějí, že země s komparativní výhodou v daném produktu (při takových ekonomických podmínkách, kdy daný produkt dokáže země vyrábět s nižšími ekonomickými náklady) tento produkt vyváží, zatímco ostatní země vykazující komparativní nevýhodu jej dováží.

Podle modernějších teorií je však nutné vidět výraz „komparativní výhoda“ v širším slova smyslu. Například Palley (2008, p.201) definuje komparativní výhodu následovně. Komparativní výhoda je podle něj v moderním světě tvořena a ne získávána. V 18. století byl zahraniční obchod urychlován honbou za exotickým kořením a novými zdroji nerostného bohatství a surovin. V tomto období byla komparativní výhoda (tradiční pojetí) determinována klimatickými podmínkami a zdroji nerostného bohatství a tedy málo ovlivňována lidskou činností. V dnešním pojetí lze komparativní výhodu získat pomocí inovací a rozvojem nových technologií a ty jsou ovlivňovány lidskou činností a inovační politikou.

A právě základy širšího pojetí komparativních výhod položil již Lafay (1992, p.210). Lafay poukázal na různé ekonomické podmínky, na základě kterých lze utvářet komparativní výhody jednotlivých zemí v konkrétních oborech. Těmito podmínkami jsou například:

- ▶ příhodné zdroje nerostného bohatství v daném teritoriu;
- ▶ nižší relativní náklady díky výběru takových odvětví, která nejlépe odpovídají makroekonomickým podmínkám země;

- ▶ nižší relativní náklady získané inovacemi produkčních procesů na mikroekonomické úrovni;
- ▶ tvorba a zavádění nových produktů na mikroekonomické úrovni.

Pokud chceme koncept komparativních výhod použít k analytickému měření exportních kompetencí dané země, je nutné definovat, jakým způsobem měřit komparativní výhody a jaký je jejich vztah k teoretickému modelu. Tuto problematiku shrnul ve své studii Ballance et al. (1987) do jednoduchého schématu:

$$EC \rightarrow CA \rightarrow TPC \rightarrow RCA.$$

Různé ekonomické podmínky (EC) jednotlivých zemí světa utváří jejich strukturu komparativních výhod (CA), která kopíruje strukturu mezinárodního obchodu, produkce a spotřeby (TPC). Ekonomické teorie se vlastně snaží vysvětlit vztah mezi EC, CA a TPC. Jinými slovy se snaží přijít na to, jaké ekonomické podmínky determinují vznik komparativní výhody a tedy predispozice pro export daného výrobku. Pro výpočet odhalené komparativní výhody (RCA) by tedy bylo vhodné najít takové proměnné, které determinují komparativní výhody (CA) a korespondují s ekonomickými teoriemi o zahraničním obchodu. U komparativních výhod nejsou však proměnné často snadno vyčíslitelné. Proto je vhodné se přiklonit k druhé nejlepší variantě a použít ex-post data o zahraničním obchodu.

První a dosud jeden z nejpoužívanějších indexů, který pomocí exportních ex-post dat vyčísluje odhalenou komparativní výhodu (RCA), prezentoval ve své práci Balassa:

$$BI(c, i) = \frac{\frac{x(c, i)}{\sum_i x(c, i)}}{\frac{\sum_c x(c, i)}{\sum_{c,i} x(c, i)}}$$

kde $x(c,i)$ je množství exportu položky i ze země c . BI je větší než 1, pokud je podíl exportu tohoto produktu na celkovém exportu země větší než podíl světového exportu produktu i na celkovém světovém exportu. Index BI tak umožňuje říci, zda je vybraný produkt z dané země vyvážen efektivně (daná země vykazuje pro tento produkt odhalenou komparativní výhodu), či neefektivně (země v tomto produktu vykazuje odhalenou komparativní nevýhodu (pokud je BI větší než 1 jde o efektivní export, pokud BI je menší než 1 vývoz tohoto produktu je neefektivní). Hodnoty BI indexu tak mohou nabývat hodnot od nuly do nekonečna s neutrálním bodem, kdy se RCA mění z nevýhody na výhody, rovno 1.

Z výpočtu indexů RCA chceme usuzovat následující:

- ▶ konkrétní země vykazuje v daném výrobku odhalenou komparativní výhodu či nevýhodu,
- ▶ srovnávat výhody jednotlivých komodit v dané zemi, či výhody dané komodity napříč jednotlivými zeměmi,
- ▶ sledovat vývoj komparativních výhod v čase.

Pro náš úkol je především potřeba umět určit, zda konkrétní země v daném výrobku vykazuje odhalenou komparativní výhodu, či nikoliv. Bylo by však vhodné i monitorovat vývoj komparativních výhod v čase. V takovém případě existuje vhodnější index než výše uvedený BI. Jeho problémem je totiž to, že

střední hodnota tohoto indexu (počítané komparativní výhody pro danou zemi) není časově invariantní. Tuto podmínku splňuje námi dále používaný Lafayův index.

$$LFI(c, i) = 10000 \left(\frac{x_{c,i} - m_{c,i}}{x_{c,i} + m_{c,i}} - \frac{\sum_i (x_{c,i} - m_{c,i})}{\sum_i (x_{c,i} + m_{c,i})} \right) \frac{x_{c,i} + m_{c,i}}{\sum_i (x_{c,i} + m_{c,i})}$$

Značení je zde použito stejné jako u BI indexu, $m_{c,i}$ označuje import položky „i“ do země „c“.

Lafayův index LFI mezinárodní specializace vyčísluje komparativní výhodu země pro konkrétní produkt tak, že porovnává podíl obchodní bilance na obratu dané položky s podílem celkové obchodní bilancí na obratu země. Vahou zde pak je podíl obratu této položky na celkovém obratu obchodu.

Střední hodnota LFI indexu je rovna nule a je časově invariantní. Lze tedy porovnávat strukturu zahraničního obchodu dané země v čase.

$$\sum_i LFI(c, i) = 0$$

Neutrálním bodem je v tomto případě 0 a záporné hodnoty LFI indexu znamenají odhalenou komparativní nevýhodu položky pro danou zemi a kladné hodnoty odhalenou komparativní výhodu. Z předchozích tvrzení vyplývá, že LFI index neměří komparativní výhodu ve vztahu k jiným zemím, ale ukazuje komparativní výhodu vzhledem k celkové struktuře obchodu dané země. Proto kladné hodnoty LFI ukazují komparativní výhodu v tom smyslu, že poukazují na stupeň specializace dané položky (tedy daného produktu). Právě z tohoto důvodu byl pro měření exportních kompetencí ČR zvolen LFI index.

Výběr potenciálních trhů

V předchozí kapitole jsme se zabývali tím, jak najít a měřit exportní kompetence ČR. První možností jak filtrovat položky pro jednotlivé trhy je ta, že vybereme komodity, ve kterých vykazuje ČR odhalenou komparativní výhodu a partner komparativní nevýhodu. To však není jedinou podmínkou výběru cílového trhu. Musíme si položit další dvě základní otázky. Za prvé se ptáme, zda je daný výrobek na konkrétním trhu již zavedený (to znamená, že jeho podíl na cílovém trhu odpovídá českým kompetencím - v tom případě již naplnil svůj exportní potenciál), nebo je jeho podíl zanedbatelný (v takovém případě by se výrobek mohl jevit jako exportně vhodný). Za druhé se díváme na dynamiku trhu (jakým způsobem se vyvíjí import výrobku do partnerské země).

Je tedy zřejmé, že pro statistické určení globální mapy oborových příležitostí - výběr exportně vhodných komodit pro jednotlivé země - je nutné vyčíslit růstové a podílové indexy. K tomu lze opět využít ex-post dat o zahraničním obchodu. Na tomto místě si musíme uvědomit, že v případě sledování dynamiky trhu jde o prolongaci trendu, který může kopírovat hospodářský cyklus v daném odvětví. Pokud předpokládáme, že délka hospodářského cyklu může být 7-8 let a chceme odhadovat vývoj na další zhruba dva

roky, je vhodné použít časovou řadu od roku 2009–2010 až po nejaktuálněji dostupná data (2012–2013). Pro výpočet podílu na trhu lze použít nejaktuálnější data.

Pokud sledujeme vývoj importu dané položky do konkrétní země (růstový index), pak chceme, aby tempo růstu ve sledovaném období nezpomalovalo. Tedy, abychom se v rámci hospodářského cyklu odráželi ode dna, nebo byli v počínající fázi expanze. Pokud se podíváme na podíl exportu dané položky z ČR do partnerské země k celkovému importu položky partnerské země, pak příležitost vidíme tam, kde je tento podíl dvojnásobně nižší než podíl českého exportu položky na celosvětovém exportu vybrané položky. Tyto indexy lze definovat následovně.

Dynamika růstu cílového trhu:

$$MG(c, i) = \prod_{t=2}^n \left(\frac{m_{t,c,i}}{m_{t-1,c,i}} \right)^{\frac{1}{n-1}}$$

Podíl českého exportu položky v partnerské zemi:

$$BMR(\text{ČR} \rightarrow c, i) = \frac{x_{\text{ČR} \rightarrow c, i}}{m_{c, i}}$$

Podíl českého exportu položky na celosvětovém trhu:

$$GMR(c, i) = \frac{x_{c, i}}{\sum_c x_{c, i}}$$

Zde t značí časové období a $x_{\text{ČR} \rightarrow c, i}$ bilaterální export položky „ i “ z ČR do partnerské země „ c “.

V další kapitole uvádíme konkrétní příklad využití výše popsané teorie k nalezení položek globální mapy oborových příležitostí.

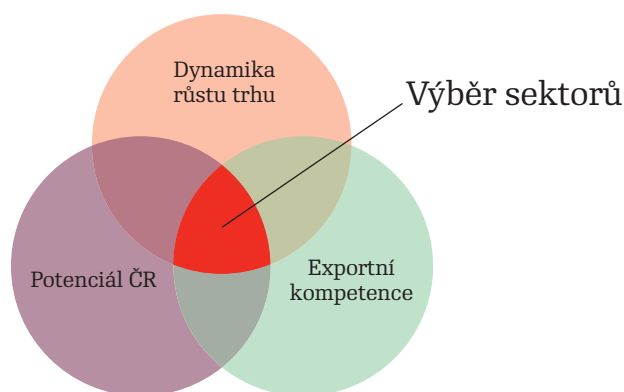

Příklad výběru exportně zajímavých položek pro konkrétní teritoria

Na následujícím příkladu bude vysvětlen princip výběru potenciálně prioritních sektorů. Nejdříve je nutné zmínit, že cílem není vybrat sektory, které již mají na cílovém trhu silnou pozici. Naopak, vyhledáváme ty položky, které se ještě na tomto trhu neuplatnily, ale vzhledem ke schopnostem a kapacitám českého exportu a struktuře a síle místního trhu tento potenciál mají. Data zahraničního obchodu (importy a exporty) jsou získávána z databáze OSN – UN Comtrade v podrobném komoditním členění HS 4⁴. Publikace tedy obsahuje celní území podle geonomenklatury a metodiky sběru dat UN Comtrade. Na ilustrativním příkladu (se smyšlenými daty) bude v následujících odstavcích vysvětlen statistický postup výběru potenciálně zajímavých regionů a komodit. V ukázce předpokládáme, že světový obchod je tvořen položkami A, B, C, D a E.

Výsledný seznam potenciálně prioritních položek tedy získáme na základě průniku tří podmínek:

1. dynamika růstu cílového trhu;
2. síla a potenciál ČR ve světovém měřítku;
3. exportní kompetence ČR a cílového trhu dle Lafayových indexů.

Obrázek 1: Výběr potenciálně prioritních sektorů/položek

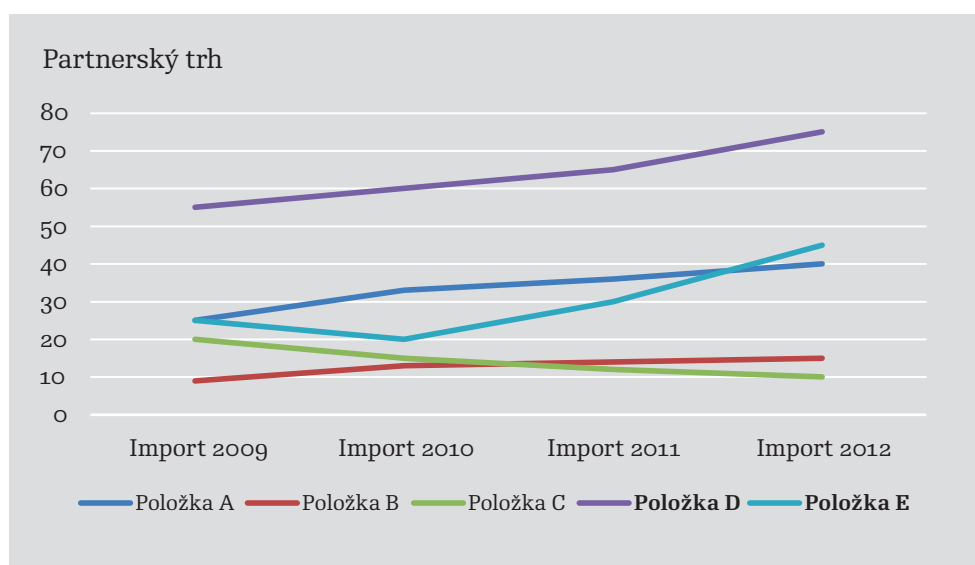
⁴ Harmonizovaný systém je široce používaná mezinárodní klasifikace zboží sloužící pro určování celních tarifů a pro shromažďování celních statistik. Systém je využíván více než 200 zeměmi celého světa a více než 98 % zboží v mezinárodním obchodě je klasifikováno z hlediska HS. Pro analytické účely projektu bylo zvoleno využití harmonizovaného systému v agregaci HS 4, aby byla zaručena dostatečná míra obecnosti získaných dat nutná při procesu verifikace a komparace s reálným stavem na zahraničních trzích. Zároveň je úroveň HS 4 dostatečně detailní pro využití ze strany exportérů.

Dynamika růstu partnerského trhu

Zde se díváme pouze na vývoj importů jednotlivých položek na místním trhu partnera. Zde hledáme takové položky, které mají **minimálně 10% meziroční růst importu** na daném trhu v letech 2010–2012. Také chceme, aby nedocházelo k saturaci růstu importů. To znamená, že vybíráme pouze takové komodity, jejichž růst importů byl v letech 2010–2012 rychlejší než mezi lety 2009–2011. Růsty importů jsou počítány jako geometrický průměr. Ilustrativní výsledky uvádí následující tabulka.

Partner	Import 2009	Import 2010	Import 2011	Import 2012	Růst 2009–2011	Růst 2010–2012
Položka A	25	33	36	40	20,00%	10,10%
Položka B	9	13	14	15	24,72%	7,42%
Položka C	20	15	12	10	-22,54%	-18,35%
Položka D	55	60	65	75	8,71%	11,80%
Položka E	25	20	30	45	9,54%	50,00%

Tabulka 1: Růst importů jednotlivých položek na partnerském trhu

Graf 1: Vývoj importů jednotlivých položek na partnerský trh

Z předložených výpočtů je vidět, že podmínkám odpovídají položky **D** a **E**.

Potenciál ČR

V tomto bodě jsou vybírány položky, které na místním trhu nenaplnují předpokládaný exportní potenciál ČR. To znamená, že podíl českého exportu dané položky na partnerském trhu je více než **dvojnásobně menší** oproti tomuto podílu na světovém trhu. Konkrétní příklad opět uvádí následující tabulka.

Partner	Světový export 2012	Export ČR 2012	Světový podíl ČR	Import partnera 2012	Import partnera z ČR 2012	Podíl ČR na partnerském trhu	Porovnání světového a místního podílu
Položka A	1 000	100	10,00%	40	5,0	12,50%	0,8
Položka B	660	30	4,55%	15	0,2	1,33%	3,4
Položka C	800	40	5,00%	10	1,0	10,00%	0,5
Položka D	1 250	150	12,00%	75	3,0	4,00%	3,0
Položka E	400	60	15,00%	45	2,0	4,44%	3,4

Tabulka 2: Porovnání světového podílu českého exportu a podílu českého exportu na partnerský trh v jednotlivých položkách

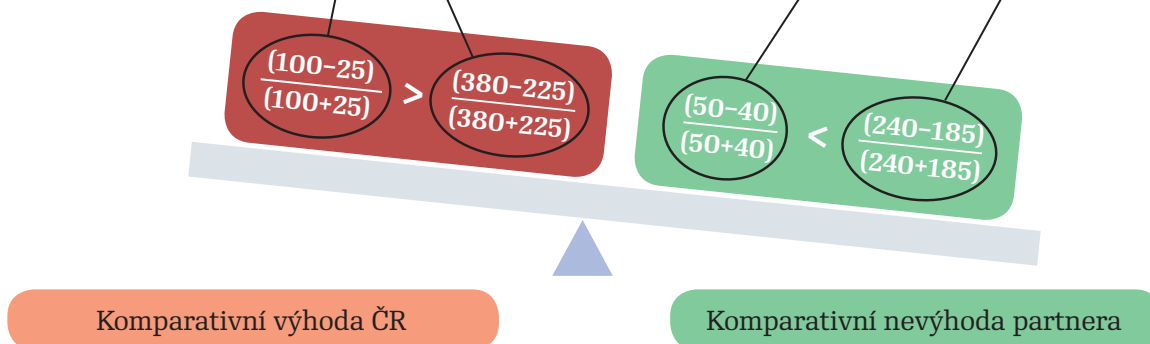
Položky **B**, **D** a **E** nenaplnují předpokládaný exportní potenciál ČR. Český podíl na světovém exportu položky B je 3,4 krát větší než český podíl na místním trhu, u položky D jde o 3 násobek a u položky E o 3,4 násobek.

Exportní kompetence

Exportní kompetence dané země v našem přístupu měříme pomocí komparativních výhod jednotlivých položek vyjádřených Lafayovým indexem. Řekneme, že exportér má komparativní výhodu v položce A, pokud podíl jeho čistého exportu položky A na obratu položky A je větší než podíl jeho celkového čistého exportu na obratu ZO. V opačném případě položka A vykazuje komparativní nevýhodu. Zajímají nás tedy takové položky, ve kterých existuje prokazatelná komparativní výhoda pro ČR a zároveň prokazatelná komparativní nevýhoda importéra.

Tabulka 3: Výpočet komparativních výhod jednotlivých položek pro ČR a partnera

ČR	Export 2012	Import 2012	Podíl	Výhoda/ nevýhoda	Partner	Export 2012	Import 2012	Podíl	Výhoda/ nevýhoda
Položka A	100	25	0,60	V	Položka A	50	40	0,11	N
Položka B	30	20	0,20	N	Položka B	35	15	0,40	V
Položka C	40	60	-0,20	N	Položka C	40	10	0,60	V
Položka D	150	90	0,25	N	Položka D	90	75	0,09	N
Položka E	60	30	0,33	V	Položka E	25	45	-0,29	N
Celkem	380	225	0,26		Celkem	240	185	0,13	

Obrázek 2: Schéma výpočtu k tabulce 3

Z výpočtů je zřejmé, že komparativní výhodu ČR a zároveň nevýhodu partnera vykazují položky **A** a **E**.

Průnik a závěrečný seznam

Do konečného výběru sektorů/položek zahrneme pouze ty, které splňují všechny tři podmínky. První podmínkou prošly položky D, E, druhou pak B, D, E, a třetí A, E. To znamená, že do konečného seznamu potenciálně prioritních položek pro partnera by byla zařazena pouze položka **E**.

Přehled oborových příležitostí

AFRIKA

Alžírsko

Od roku 2000 rostla alžírská ekonomika v průměru o 3,7% ročně a v roce 2014 se HDP meziročně zvýšilo o 3,8%. I v dalších letech by se měly tyto hodnoty držet kolem zmíněného průměru. Míra inflace klesla v roce 2014 na 2,9%, ale v dalších dvou letech by měla dosahovat téměř 4%. V zemi žije odhadem již 40 mil. obyvatel, přičemž HDP na obyvatele přesahuje hranici 4 000 USD. Nezaměstnanost se v posledních letech pohybovala kolem 10%. V budoucnu se očekává její mírné zvýšení. V důsledku výrazného poklesu světových cen ropy – hlavní alžírské vývozní komodity – bylo saldo běžného účtu platební bilance v roce 2015 po řadě příznivějších let záporné a podobný výhled je i pro další dva roky. Vláda se proto snaží o tzv. racionalizaci dovozů, což se projevuje jejich administrativním zpomalováním a prodražováním.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	2,8	3,8	3,7	3,4	2,9	2,6
HDP/obyv. (USD)	5 476	5 459	4 318	4 083	4 205	4 271
Míra inflace (%)	3,3	2,9	4,8	4,3	4,0	4,0
Nezaměstnanost (%)	9,8	10,6	11,3	11,6	12,1	12,8
Bilance běžného účtu (mld. USD)	0,8	-9,4	-27,0	-28,3	-28,3	-22,3
Populace (mil.)	38,3	39,1	39,9	40,7	41,3	42,0
Konkurenceschopnost	100/148	79/144	–	–	–	–
Exportní riziko OECD	3/7	3/7	3/7	4/7	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MME, OECD, WEF

- ▶ Evropská unie uzavřela s Alžírskem dohodu o volném obchodu (asociační dohodu).
- ▶ Exportní riziko podle OECD je: 4/7.

Vývoz ČR do Alžírsko 2015 (2014),
hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	2 458 979	45,0	3 525 283	-30,2
8462	Stroje tvářecí k opracování kovů, buchary apod.	358 989	6,6	0	–
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	201 132	3,7	248 194	-19,0
4011	Pneumatiky nové z pryže	167 850	3,1	101 704	65,0
8542	Obvody integrované elektronické	155 876	2,9	153 563	1,5
7304	Trouby, duté profily ap., bezešvé, ze železa, oceli	140 565	2,6	289 102	-51,4
7612	Sudy, barely, plechovky ap. z hliníku, do 300l	135 777	2,5	131 887	2,9
8802	Letadla, vrtulníky, kosm. lodě vč. družic, nosné rakety	123 404	2,3	307 902	-59,9
8408	Motory pístové, vznětové s vnitřním spalováním	101 104	1,9	112 028	-9,8
8481	Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.	80 318	1,5	11 593	592,8
Celkem TOP 10		3 923 994	71,9	4 881 256	-19,6
Celkem vývoz		5 459 959		7 218 293	-24,4

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Alžírsko 2015 (2014),
hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8803	Části a součásti motor. a bezmotor. prostředků pro létání	15 563	33,1	17 006	-8,5
8411	Motory proudové, pohony turbovrtulové a ostatní plynové turbíny	12 592	26,8	17 756	-29,1
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	3 287	7,0	0	–
8481	Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.	2 667	5,7	270	887,8
0804	Datle, fíky, ananas, avocato apod. čerstvé, sušené	2 488	5,3	588	323,1
7112	Odpady, úlomky kovů drahých, plátovaných kovů	1 825	3,9	9 838	-81,4
8413	Čerpadla i se zař. měřícím, zdviže na kapaliny	1 101	2,3	445	147,4
8526	Radiolokátory apod., rádiové přístr. pro dálk. řízení	1 030	2,2	26	3861,5
9029	Otáčkoměry, taxametry, krokoměry, tachometry ap.	848	1,8	0	–
8408	Motory pístové, vznětové s vnitřním spalováním	724	1,5	0	–
Celkem TOP 10		42 125	89,5	45 929	-8,3
Celkem dovoz		47 056		59 661	-21,1

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Elektrotechnika

V oblasti elektrických zařízení poptává Alžírsko často elektromotory, elektrogenerátory a zařízení pro rozhlasové a televizní vysílání. V tabulce jsou to položky s kódovým označením HS 8501, HS 8502 a HS 8525. Pece, chladničky, boxy se jeví jako nejvíce perspektivní s ohledem na stálou potřebu uvedených zařízení v místním teplém klimatu.

► Nábytkářský průmysl

Vedle dřeva je významný i alžírský dovoz nábytku, nejvíce v položce HS 9403 – Nábytek ostatní ..., na jehož dovozu do Alžírska má český vývoz minimální podíl.

► Strojírenský průmysl

Z této oblasti výroby Alžírsko často poptává čistírny odpadních vod, úpravný pitné vody, vysokozdvizné vozíky, stroje pro zemní práce, zařízení drůbežáren a jatek, průmyslové armatury, měřicí a laboratorní přístroje. V tabulce jsou tyto položky reprezentovány nomenklaturními položkami HS 842121, 8427, 8436, 8481, 9026 a 9027. Jinak kromě rozsáhlého dovozu osobních automobilů má Alžírsko také významný dovoz nákladních aut (tabulková položka HS 8704), na kterém se ČR prakticky nepodílí.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Nejvýznamnější položkou v tomto oboru jsou léky, které mají na celkovém dovozu do Alžírska řádově podobný podíl jako například dovoz osobních automobilů. A právě léky se ve vývozu z ČR do Alžírska prakticky neobjevují.

► Zpracovatelský průmysl

Vzhledem k nedostatku lesů a obtížnosti zalesňování v místním suchém klimatu má Alžírsko trvalou potřebu a významný dovoz řeziva, na kterém se vývoz z ČR podílí méně než jedním promile.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 3004 – Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.
Zpracovatelský průmysl	HS 4407 – Dřevo rozřezané, štípané, loupané, i hoblov., apod., > 6 mm
Strojírenský průmysl	HS 8421 – Stroje a přístroje k filtrování nebo čištění vody
	HS 8427 – Vidlicové stohovací a ostatní vozíky vybavené zdvih., manipul. zař.
	HS 8436 – Stroje ost. pro zemědělství, lesnictví ap., líhně
	HS 8481 – Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.
	HS 8704 – Vozidla motorová pro přepravu nákladu
	HS 9026 – Přístroje na měření průtoku, tlaku, hladiny
	HS 9027 – Přístroje pro fyzikální nebo chemické rozbory
Elektrotechnika	HS 8501 – Elektrické motory a generátory
	HS 8502 – Elektrická generátorová soustrojí
	HS 8525 – Vysílací přístroje pro televizní nebo rozhlasové
Nábytkářský průmysl	HS 9403 – Ostatní nábytek

Angola

V posledních deseti letech Angola zaznamenala v některých letech až masivní růst HDP (například HDP růst 22,6% v roce 2007), který zabrzdila až globální finanční krize. Po krizovém období ekonomika Angoly poněkud oslabila a v roce 2011 dosáhla hodnoty HDP 3,9%. Míra inflace v roce 2015 byla na 10,3%, když se zemi podařilo inflaci postupně snížit z hodnoty 325% v roce 2000. Celková populace v Angole v roce 2015 byla odhadována na 25,9 mil. obyvatel a tyto hodnoty dále rostou. HDP na obyvatele se v roce 2015 pohybovalo nad 4 000USD a má na rozdíl populace klesající trend. V roce 2013 činila nezaměstnanost v zemi 6,8%. Běžný účet byl v roce 2015 schodkový -8,7 mld. USD, ovšem očekává se postupné snižování této hodnoty.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	6,8	4,8	2,3	2,5	2,7	3,2
HDP/obyv. (USD)	5 276	5 199	4 100	3 150	3 238	3,338
Míra inflace (%)	8,8	7,3	10,3	19,1	15,2	12,9
Nezaměstnanost (%)	6,8	6,8	–	–	–	–
Bilance běžného účtu (mld. USD)	8,3	-3,7	-8,7	-9,4	-7,6	-5,7
Populace (mil.)	23,7	24,3	25,1	25,9	26,6	27,4
Konkurenceschopnost	142/148	140/144	–	–	–	–
Exportní riziko OECD	5/7	5/7	5/7	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WB, WEF

- ▶ Evropská unie s Angolou zahájila jednání o ekonomickém partnerství.
- ▶ Exportní riziko podle OECD: 5/7.

Vývoz ČR do Angoly 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
7304	Trouby, duté profily ap., bezešvé, ze železa, oceli	1 614 987	81,7	83 004	1845,7
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	191 158	9,7	274 347	-30,3
8411	Motory proudové, pohony turbovrtulové a ostatní plynové turbíny	38 135	1,9	0	–
7326	Výrobky ostatní, ze železa n. oceli	24 157	1,2	549	4300,2
9402	Nábytek lékařský, chirurg. ap., pro holičství aj.	9 862	0,5	0	–
7308	Konstrukce, části, desky, tyče aj. ze železa n. oceli	9 105	0,5	113	7957,5
7309	Nádrže, cisterny, ap., ze železa, oceli, nad 300l	8 113	0,4	2 983	172,0
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	6 643	0,3	10 777	-38,4
8311	Dráty tyčky aj. k pájení sváření ap. z kovů	6 257	0,3	16 016	-60,9
4202	Kufry, aktovky, brašny, pouzdra, kazety, vaky apod.	6 102	0,3	4 189	45,7
Celkem TOP 10		1 914 519	96,8	391 978	388,4
Celkem vývoz		1 976 926		586 669	237,0

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Angoly 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
3926	Výrobky ostatní z plastů aj. materiálů	119	99,2	51	133,3
7103	Drahokamy, polodrahokamy i opracované apod.	1	0,8	111	-99,1
Celkem TOP 10		120	100,0	162	-25,9
Celkem dovoz		120		162	-25,9

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► **Důlní, těžební a ropný průmysl**

Firmy z ČR se mohou prosadit v dodávkách s využitím pro ropný průmysl, který zůstává nosným oborem v Angole, a neztrácí perspektivnost ani při měnících se podmínkách na trhu.

► **Energetický průmysl**

Energetické potřeby Angoly s rostoucí populací a ekonomikou vyžadují i do budoucna dodávky odpovídajícího profilu.

► **Obranný průmysl**

Země vydává na obranu nejvíce v Africe, realizuje ambiciózní program modernizace armády, a i když se potýká s ekonomickými problémy a armádní výdaje byla nucena zčásti omezit, vynaložila na obranný sektor v roce 2014 6,8 mld. USD. Plánován je další nárůst výdajů a to až na 13 mld. USD v roce 2019. Spolupráce v obranném sektoru se doposud realizuje především s Ruskem, Brazílií, Portugalskem a Německem.

► **Strojírenský průmysl**

Angola vykazuje zvýšenou poptávku po položkách uvedených v tabulce, a proto jeví vysoký potenciál pro české firmy, které nejsou na místním trhu ještě zastoupeny.

► **Zemědělský a potravinářský průmysl**

Země usiluje o obnovu tohoto odvětví zdecimovaného dlouhodobou občanskou válkou. Obnovení soběstačnosti ve výrobě potravin je prioritou Národní strategie pro potravinovou bezpečnost a výživu. Poskytovány jsou zvýhodněné půjčky a existuje několik vládních programů (včetně podpory rekonstrukce a výstavby zavlažovacích systémů a chladíren a mrazíren), ty se však potýkají s nedostatečným financováním. I přesto sektor zaznamenal v roce 2014 růst ve výši 11,9%.

Perspektivní obor	Konkrétní příležitosti
Důlní, těžební a ropný průmysl	HS 7304 - Trouby, duté profily ap., bežešvé, ze železa, oceli
Energetický průmysl	HS 8502 - Soustrojí generátorová, elektr. měniče rotační
Strojírenský průmysl	HS 4202 - Kufry, aktovky, brašny, pouzdra, kazety, vaky apod
	HS 7304 - Trouby, duté profily ap., bežešvé, ze železa, oceli
	HS 7311 - Nádoby tlakové pro plyn, ze železa, oceli
	HS 7326 - Výrobky ostatní, ze železa n. oceli
	HS 8212 - Břitvy, strojky, čepelky holicí
	HS 8311 - Dráty tyčky aj. k pájení sváření ap. z kovů

Perspektivní obor	Konkrétní příležitosti
Strojírenský průmysl	HS 8471 - Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.
	HS 8502 - Soustrojí generátorová, elektr. měniče rotační
	HS 8517 - Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 8413 - Čerpadla i se zař. měřícím, zdviže na kapaliny
	HS 8438 - Stroje pro průmyslovou přípravu výrobu potravin aj.
	HS 8436 - Stroje ost. pro zemědělství, lesnictví ap., líhně
	HS 8432 - Stroje, nářadí pro zemědělství, lesnictví ap.
	HS 8433 - Stroje, zařízení žací, mláticí, sekačky trávy ap.
	HS 8414 - Čerpadla, vývěvy vzduchové, kompresory ap.
	HS 8418 - Chladničky, boxy mrazicí aj., čerpadla tepelná
Obranný průmysl	HS 9301 - Zbraně vojenské, ne sečné, bodné, revolvery ap.
	HS 9303 - Zbraně střelné, zařízení využívající výbuch ost.
	HS 9304 - Zbraně ostatní, ne zbraně sečné bodné
	HS 9305 - Části a příslušenství zbraní, revolverů a pistolí
	HS 9306 - Bomby, granáty, miny, náboje ap. střelivo ostatní

Příležitosti pro rozvojovou spolupráci

Kategorie vyspělosti země: LDC

Od roku 2002 prošla Angola změnami, které podporují její politickou a ekonomickou stabilitu. Stále však čelí velké výzvě diverzifikovat svoji ekonomiku a snížit závislost na těžbě nerostných surovin, především ropy a diamantů. Nejdříve je potřeba zaměřit se na zlepšení infrastruktury, získání institucionálních kompetencí a kapacit, stabilizovat veřejné financování a zlepšit životní podmínky obyvatelstva. To vše je definováno v základním strategickém dokumentu Program Angola 2025.

► Sektor infrastruktury

Program Angola 2025 stojí na dvou pilířích. První se zabývá podporou venkova ve smyslu revitalizace ekonomiky směrem k větší zaměstnanosti a konkurenceschopnosti. Důraz je kladen na podporu podnikání v tradičních sektorech a technickou podporu v sektoru energetickém. Druhý pilíř je zaměřen na služby, konkrétně na zvyšování kvality poskytovaných služeb, což by mělo vést k zlepšení úrovně kvality života obyvatel a celkový rozvoj země. Jednotlivé kroky rozvoje jsou také zakotveny v Národním plánu rozvoje (PND). Ten byl stanoven na období 2013–2017. Jedná se o střednědobý plán, který byl vypracován v rámci nové angolské ústavy.

Zdroj dat: <http://www.worldbank.org/en/country>

Egypt

V letech 2000–2010 činil růst HDP v průměru 5 % ročně. Poté ekonomika zpomalila a růst HDP se pohyboval kolem 2 %. Konkrétně v roce 2013 se HDP meziročně zvýšil o 2,1 %. V dalších letech se očekává zrychlení ekonomického růstu, což potvrdil rok 2015, kdy byl zaznamenán růst 4,2 %. Míra inflace se v roce 2015 zvýšila na 11 % a další růst její hodnoty by ale neměl následovat. V zemi žije přes 88 mil. obyvatel, přičemž HDP na obyvatele odhadem dosáhlo v roce 2015 hodnoty 3 740 USD. Nezaměstnanost se i nadále drží kolem 13 %, což je nejvyšší hodnota v novém tisíciletí. Tento trend by měl pokračovat i nadále s mírným poklesem. Běžný účet je v deficitu.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	2,1	2,2	4,2	3,3	4,3	4,5
HDP/obyv. (USD)	3 370	3 476	3 740	–	–	–
Míra inflace (%)	6,9	10,1	11,0	9,6	9,5	9,0
Nezaměstnanost (%)	13,0	13,4	12,9	13,0	12,4	11,7
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-6,4	-2,4	-12,2	–	–	–
Populace (mil.)	84,7	86,7	88,4	90,2	92,0	93,8
Konkurenceschopnost	118/148	119/144	116/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	6/7	6/7	6/7	6/7	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MME, OECD, WEF

- ▶ Evropská unie uzavřela s Egyptem dohodou o volném obchodu.
- ▶ Exportní riziko podle OECD je: 6/7.

Vývoz ČR do Egypta 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	4 375 847	48,6	5 107 613	-14,3
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	526 112	5,8	383 957	37,0
8415	Stroje, přístroje klimatizační	420 241	4,7	59 092	611,2
7013	Sklo stolní domácké, kuchyňské aj. zboží	214 198	2,4	184 215	16,3
1701	Cukr třtinový, řepný, sacharóza, chemicky čistá	193 983	2,2	155 492	24,8
8544	Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.	145 474	1,6	110 044	32,2
8428	Zařízení ost. zdvihací, nakládací, manipulační	120 256	1,3	49 538	142,8
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	113 261	1,3	83 369	35,9
8504	Transformátory, el. měniče, statické induktry	106 917	1,2	57 880	84,7
8411	Motory proudové, pohony turbodvrtulové a ostatní plynové turbíny	98 340	1,1	0	–
Celkem TOP 10		6 314 629	70,1	6 191 200	2,0
Celkem vývoz		9 004 602		9 368 934	-3,9

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Egypta 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
5105	Vlna, chlupy zvířecí, jemné, hrubé, mykané, česané	465 988	24,8	459 607	1,4
8544	Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.	416 900	22,2	302 269	37,9
5603	Textilie netkané i impregnované, laminované aj.	93 872	5,0	181 363	-48,2
3817	Směsi alkylbenzenů, alkylnaftalenů	77 677	4,1	141 546	-45,1
5205	Příze bavlněná nad 85%, neupravená pro prodej	76 563	4,1	144 425	-47,0
6109	Trička vrchní, tílka, aj. nátlíčky, pletené	66 577	3,5	69 109	-3,7
6203	Obleky, saka, kalhoty, komplety, ap., pánské, chláp.	43 162	2,3	40 531	6,5
5702	Koberce, aj. krytiny podlahové, tkané, nevšivané	42 249	2,2	38 411	10,0
3920	Desky, fólie, filmy apod. z plastů, nekomb. s jinými mat.	39 829	2,1	24 506	62,5
6204	Kostýmy, šaty, sukně, kalhoty ap., dámské a dívčí	35 265	1,9	22 392	57,5
Celkem TOP 10		1 358 082	72,3	1 424 159	-4,6
Celkem dovoz		1 878 725		1 984 166	-5,3

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilový průmysl, železniční a kolejová doprava

V oblasti kolejových vozidel připravuje Egypt celou řadu projektů v celkové hodnotě několik mld. USD. Většinou jde o modernizaci zastaralé a nedostačující infrastruktury, v plánu je např. modernizace 700 železničních vagónů a výstavba továrny na jejich výrobu. Ačkoli z pohledu egyptského trhu oborových příležitostí je zde veliký potenciál pro české firmy, žádné z nich se zatím, vzhledem k výrazné konkurenci, nepodařilo úspěšně prosadit. Kromě kolejových svršků a vozidel jsou možnosti zejména v oblasti signalizačních, zabezpečovacích a komunikačních zařízení. Ve fiskálním roce 2015/16 počítá železniční společnost Egyptian National Railways Authority s investicemi ve výši přes 900 mil. USD.

► Elektrotechnika

U doporučených položek lze spatřit stejnou charakteristiku: růst poptávky po těchto položkách se prolíná s českými kompetencemi a nenaplněným exportním potenciálem na egyptském trhu.

► Energetický průmysl

Spotřeba elektrické energie roste ročně o 8 %, což na jednu stranu znamená požadavky na nově instalovaný výkon ve výši 4 000 MW ročně (nyní 38 GW instalovaného výkonu). Na druhou stranu chce egyptská strana snížit svoje ztráty, které vycházejí ze zastaralé přenosové infrastruktury a špatného stavu v současnosti instalovaných elektráren, které mnohdy, z důvodů nedostatku ND či potřeby modernizace, fungují ve zcela nouzovém provozu. Jen v rozpočtu na r. 2015/16 je na rozvoj energetiky vyčleněno 6 mld. EGP. V současné době probíhá v zemi intenzivní diskuse o možnosti vybudování historicky první atomové elektrárny do roku 2025, zároveň ale úřady vypisují tendery na budování jak obnovitelných zdrojů energie (fotovoltaické, sluneční-koncentrační, větrné), pro něž existují v zemi vynikající podmínky, tak na nové uhelné elektrárny. Potenciál pro ČR je kromě vývozu techniky a expertních služeb pro nové generační kapacity též v modernizaci stávajících 9 elektráren české (resp. československé) provenience. České dodávky pro egyptský energetický průmysl (turbíny, generátory, transformátory, rozvaděče, kabely ad.) v roce 2014 činily přes 20 mil. USD.

► Obranný průmysl

Egypt vydává ročně na obranu kolem cca 15 % HDP a v posledních letech byly nákupy v této oblasti silně poddimenzované kvůli polickému vývoji země a částečnému embargu, které uplatňovaly země EU. Značnou část rozpočtu sice tvoří dovozy v rámci US vojenské pomoci, Egypt ale také potřebuje realizovat značné objemy nákupů pro potřeby servisu a modernizace již nakoupených zbraní východní provenience. Jedná se především o malé ruční zbraně (pistole a samopaly), střelivo všeho druhu, výrobky duálního charakteru pro těžební potřeby (důlní výbušniny, speciální chemikálie aj.). Evidován je i velký zájem o individuální dovozy pistolí pro potřeby populace (v roce 2013 až 10 000 kusů různých pistolí). Odhadovaný potenciál pro možnou realizaci českého vývozu v oblasti obranného průmyslu je ve výši cca 70–100 mil. USD ročně. Omezení možností vývozu zavedly závěry Foreign Affairs Council ze srpna 2013, ve kterých se země EU zavázaly nevyvážet do EAR technologie, které by mohly být zneužity k interní represí.

► **Stavební průmysl**

Povzbuzena úspěchem rekordně rychlé výstavby nového Suezského kanálu, vytyčila egyptská vláda řadu dalších ambiciózních stavebních projektů s cílem povzbuzení egyptské ekonomiky a modernizace země. V pásmu průplavu by měla být vybudována průmyslová a obchodní zóna s přístavy, servisními, logistickými a výrobními kapacitami. Mezi Káhirou a kanálem by na zelené louce mělo vyrůst nové administrativní centrum země. Vodohospodářské projekty si vyžádají investice ve výši minimálně 5 mld. USD – mj. by měla být zavlažena a zúrodněna sinajská poušť a Světová banka bude financovat projekt zásobování obyvatelstva vodou s rozpočtem 550 mil. USD. Během roku by mělo být realizováno 550 projektů bytové výstavby v hodnotě přes 1,1 mld. USD (Egyptu však chybí minimálně 4 mil. bytů). Český export stavebních materiálů a strojů je zatím mizivý, pokud do něj nezapočteme výrobky ze skla a osvětlovací techniky. V této oblasti a též ve školství je potenciál pro uplatnění typových projektů a montovaných staveb. Neomezené příležitosti existují také u řady výrobků stavební mechanizace, materiálů a služeb, zejména v oblasti výstavby nízkenergetických a ekologických staveb, které budou do budoucna nutným trendem. Odhadovaný potenciál pro možnou realizaci českého vývozu v oblasti stavebnictví ve výši cca 15 mil. USD ročně.

► **Strojírenský průmysl**

Významným impulsem pro vývozce strojírenských technologií a investičních celků bude projekt vládou podporované výstavby nových průmyslových kapacit, který však dosud nemá přesné kontury. Nicméně vytyčený cíl založení tisíce nových průmyslových podniků představuje významnou potenciální příležitost pro naše dodavatele strojírenské techniky, i kdyby se nakonec realizoval jenom zlomek z vyhlášeného cílového počtu nových továren.

► **Zdravotnický a farmaceutický průmysl**

V současnosti je Egypt velkým trhem na zdravotní produkty a zdravotní služby v celé oblasti arabského světa. Jen trh s farmaceutickými výrobky je odhadován na 3,5 mld. USD. Předpokládá se, že všechny tři segmenty zdravotnického průmyslu, tedy trh léčiv, zdravotnické techniky i zdravotnických služeb, poroste v dlouhodobém horizontu tempem převyšujícím 10 % ročně. Egyptský veřejný sektor se na poptávce podílí 65 %, zbytek tvoří soukromé nemocnice. Trh je z 65 % závislý na dovozech, v místě se vyrábějí zejména generická léčiva a jednoduchá zdravotní technika a spotřební materiál (pouze cca 15 % poptávky). Poptávka po zdravotní péči výrazně roste s ohledem na vysoký růst populace, prodlužování délky života a přibývání starších osob, potřebujících zvýšenou zdravotní péči. Počet osob nad 60 let se má v příštích 15 letech zvýšit ze současných 1 mil. na 2,5 mil. (přírůstek cca 9 % ročně). Vláda má v plánu investovat 1,6 mld. USD do výstavby nemocnic a zdravotnických zařízení. Nové projekty zahrnují výstavbu 11 nových nemocnic a zdravotních středisek. Český vývoz zdravotnické techniky se v roce 2013, oproti předchozím letům, zdvojnásobil a činil 4 mil. USD. Odhad reálného potenciálu zdravotnického vývozu v nejbližších letech pro české firmy je cca 10 mil. USD ročně.

► **Zemědělský a potravinářský průmysl**

Dovoz potravin do Egypta v posledních letech roste tempem cca 12 % ročně. Počet obyvatel roste sice významně více, nicméně vzhledem ke zvyšující se životní úrovni a demografickému složení (70 % do 30 let) roste spotřeba potravin o 10 % ročně. Egypt je jedním z největších světových kupců obilí v objemu až 10 mil. tun ročně. Tento trend však vůbec neodráží český vývoz do Egypta, který v roce 2013 dosáhl

historického minima z důvodu poklesu vývozu cukru. Potenciál je zejména v exportu cukrovinek, jejichž spotřeba roste o 9 % ročně, další možnosti podložené dotazy a poptávkami obchodníků jsou v oblasti zdravé výživy, dětské výživy, mléčných výrobků (zejména sušené mléko), cereálií, „light“ produktů a potravinových doplňků. V příštích letech je odhadován potenciál českého vývozu na cca 15–30 mil. USD ročně.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Energetický průmysl	HS 8402 - Generátory pro výrobu vodní páry apod.
	HS 8406 - Turbiny na páru vodní nebo jinou
	HS 8410 - Turbiny, kola vodní, regulátory
	HS 8501 - Elektrické motory a generátory
	HS 8504 - Transformátory, el. měniče, statické induktory
	HS 8523 - Disky, pásky aj. média pro záznam zvuku, obrazu ap., ne HS 37
	HS 8535 - Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů, > 1000 V
	HS 8537 - Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací
	HS 8544 - Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.
Obranný průmysl	HS 8526 - Radiolokátory apod., rádiové přístroje pro dálkové řízení
	HS 8706 - Chassis traktorů, motor. vozidel osob., nákl. aj.
	HS 8805 - Katapulty letecké aj. přístr. pro let. výcvik
	HS 9301 - Zbraně vojenské, jiné než sečné, bodné, revolvery, pistole
	HS 9302 - Revolvery, pistole, ne jiné střelné zbraně
	HS 9303 - Zbraně střelné, zaříz. využívající výbuchu ost.
	HS 9304 - Zbraně ostatní, ne zbraně sečné bodné
	HS 9305 - Části příslušenství zbraní, revolverů, pistolí
HS 9306 - Bomby, granáty, miny, náboje ap., střelivo ostatní	
Železniční a kolejová doprava	HS 8530 - Přístroje elektrické pro řízení dopravy
	HS 8602 - Lokomotivy, lokotraktory ostatní, tendry
	HS 8603 - Železniční nebo tramvajové vozy s vlastním pohonem
	HS 8605 - Žel. nebo tram. osobní vozy, vozy zavaz. a pošt. apod., bez vlastního pohonu
	HS 8607 - Části a součásti železničních nebo tramvajových lokomotiv nebo kolejových vozidel
Automobilový průmysl	HS 8702 - Motorová vozidla pro veřejnou osobní dopravu
	HS 8703 - Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Stavební průmysl	HS 8426 - Jeřáby sloupové, otočné, pojezdové, lanové vozíky
	HS 8429 - Buldozery, srovnávače, rypadla apod. s pohonem
	HS 8431 - Součásti jeřábů, vozíků ap., buldozerů, fréz aj.
	HS 8704 - Motorová vozidla pro přepravu nákladu
	HS 8705 - Motorová vozidla pro zvláštní účely
	HS 9406 - Stavby montované
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 1001 - Pšenice a souřež
	HS 1004 - Oves
	HS 1704 - Cukrovinky bez kakaa (vč. bílé čokolády)
	HS 1806 - Čokoláda a ostatní potravinové přípravky obsahující kakao
	HS 1902 - Těstoviny i vařené nadívané a jinak upravené
	HS 1904 - Výrobky z obilí získané bobtnáním pražením ap.
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 3003 - Léky neodměřené, kromě krve, antiseptika apod., vaty aj.
	HS 3004 - Léky odměřené, kromě krve, antiseptika apod., vaty aj.
	HS 3005 - Vata, gáza, obinadla a pod. zboží
	HS 3006 - Zboží farmaceutické jiné
	HS 9018 - Nástroje lékařské chirurgické, zubolékařské aj.
	HS 9402 - Nábytek lékařský, chirurg. ap., pro holičství aj.
Strojírenský průmysl	HS 8419 - Stroje ke zpracování materiálů změnou teplot
	HS 8479 - Stroje mechanické s vlastní indiv. funkcí jinde neuv.
	HS 8484 - Těsnění kovoplastická, soubory, sestavy těsnění
Elektrotechnika	HS 8507 - Akumulátory elektrické, vč. separátorů
	HS 8512 - Přístroje elektr. osvětlovací aj., stěrače ap.
	HS 8532 - Elektrické kondenzátory, pevné, otočné nebo dolaďovací

Příležitosti pro rozvojovou spolupráci

Kategorie vyspělosti země: LMIC

Od 17. prosince 2015 má Egypt schválený nový Partnerský rámec země (CPF), který byl stanoven na období 2015–2019. Cílem nového rámce je podporovat zemi a to zejména v kritickém období ekonomické a společenské transformace. Egypt naléhavě potřebuje vytvořit více pracovních míst pro mládež. Dále by přispěl k zlepšení životních podmínek nejchudších obyvatel a zlepšit kvalitu a otevřenost při poskytování služeb. Je také zapotřebí zlepšit správu, sociální začleňování a posílit tvorbu pracovních míst v soukromém sektoru.

► **Sektor energetiky**

Díky projektům výstavby distribuční sítě zemního plynu, se Egyptu podařilo připojit dalších 15 % domácností, především v guberniích Káhira a Gíza. Nyní je nutné zajistit další rozšiřování a údržbu této sítě.

► **Sektor vody a sanitace**

V Egyptě dlouhodobě dochází ke zlepšení zavlažovacího a odvodňovacího systému. V současné době probíhají práce na kanalizaci, kterou využívá na 55 000 domácností. Mimo jiné byl schválen program, který má za cíl zlepšit přístup ke kvalitnější pitné vodě a sanitaci.

Zdroj dat: <http://www.worldbank.org/en/country>

Etiopie

V poslední dekádě rostla etiopská ekonomika v průměru 10,9% ročně, přičemž hodnoty se dostaly pod 10% v roce 2012 a 2013. Konkrétně v roce 2013 se HDP meziročně zvýšilo o 9,9%. V dalších letech se očekává výrazné zpomalení ekonomiky. Míra inflace se v roce 2015 zvýšila na 10,1%. Od roku 2015 by míra inflace měla růst a to, dle odhadů Mezinárodního měnového fondu až na 11,6% v letech 2017 a 2018. V zemi žije dle odhadů MMF kolem 90 mil. obyvatel a HDP na hlavu se pohybuje kolem 600 USD. Nezaměstnanost mírně vzrostla na 5,2% v roce 2014. Běžný účet je mírně schodkový.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	9,9	10,3	10,2	4,5	7,0	7,5
HDP/obyv. (USD)	548	628	687	739	780	857
Míra inflace (%)	8,0	7,4	10,1	10,6	11,6	11,6
Nezaměstnanost (%)	5,0	5,2	–	–	–	–
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-2,3	-4,4	-7,9	-7,2	-7,2	-7,2
Populace (mil.)	87,0	88,3	89,8	91,2	92,7	94,1
Konkurenceschopnost	127/148	118/144	109/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	7/7	7/7	7/7	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, SB, WEF

- ▶ Evropská unie v současnosti jedná s Etiopíí o dohodě o ekonomickém partnerství.
- ▶ Exportní riziko podle OECD je: 7/7.

Vývoz ČR do Etiopie 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
7308	Konstrukce, části, desky, tyče aj. ze železa n. oceli	113 785	31,0	–	–
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	106 958	29,2	534	19929,6
7310	Cisterny, sudy, kádě ap. z železa, oceli, do 300 l	31 869	8,7	–	–
8805	Katapulty letecké aj. přístr. pro let. výcvik	15 544	4,2	–	–
8803	Části a souč. motor. a bezmotor. prostředků pro létání	8 390	2,3	84	9888,1
8528	Monitory, projektory bez TV; přijímače televizní	7 836	2,1	153	5021,6
8477	Stroje na zpracování kaučuku, plastů jinde neuv.	6 376	1,7	3 324	91,8
9026	Přístroje měření kontroly průtoku tlaku aj.	6 197	1,7	–	–
8422	Myčky, stroje k čištění, plnění ap., lahví aj.	6 015	1,6	4 097	46,8
8450	Pračky pro domácnost, prádelny i se sušičkami	5 571	1,5	8 361	-33,4
Celkem TOP 10		308 541	84,2	16 553	1764,0
Celkem vývoz		366 479		575 785	-36,4

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Etiopie 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
0901	Hliník surový (neopracovaný)	663 731	89,8	26 748	2381,4
0713	Perly, imitace perel, drahokamů ap. ze skla	48 507	6,6	66 441	-27,0
6109	Odpady, úlomky kovů drahých, plátovaných kovů	7 205	1,0	10 958	-34,2
0603	Čaj	6 701	0,9	6 890	-2,7
6104	Polymery propylenu, olefinů v primár. formách	2 294	0,3	6 078	-62,3
6302	Stroje ke zpracování materiálů změnou teplot	1 279	0,2	3 804	-66,4
0703	Desky, folie, filmy ap., samolepicí, z plastů	1 043	0,1	315	231,1
1211	Stroje na praní, žehlení, barvení ap. látek, přízí	1 017	0,1	501	103,0
6105	Polymery ethylenu v primárních formách	951	0,1	2 307	-58,8
6110	Parfémy, vody toaletní	937	0,1	1 212	-22,7
Celkem TOP 10		733 665	99,3	125 254	485,7
Celkem dovoz		738 978		132 146	459,2

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilový průmysl

Vzhledem k množství probíhajících infrastrukturních projektů existuje vysoká poptávka po nákladních automobilech. Dominantní postavení na trhu mají čínští a indiští dodavatelé (Sinotruck, Tata), jsou zde však zastoupeny i evropské firmy, které ovšem často mají své výrobní závody opět v Číně. Pro potenciálního českého dodavatele bude proto klíčové nabídnout zaváděcí cenu pro vstup na trh a zajistit potřebné servisní zázemí. Vozidla budou muset být rovněž speciálně upravena na místní podmínky (nadmořská výška, prašnost).

► Energetický průmysl

Většina využívané energie pochází z hydroelektráren. Pouze jen 1/10 obyvatelstva (v Addis Abebě 35%) má k elektřině přístup. V perspektivě několika let počítá státní výrobce a distributor Ethiopian Electric Power s nárůstem kapacity až na více než 11 000 MW, a to dokončením vodních elektráren Velká etiopská renesanční přehrada (s kapacitou 6 000 MW bude největší vodní elektrárnou v Africe) a dále elektráren Beles, Gilgel Gibe, Tekeze a Gojeb. Uvedené projekty probíhají s účastí zahraniční investorů. Výstavba energetického sektoru je základním pilířem vládního Plánu růstu a transformace. Vedle velkých hydroprojektů rostou rovněž investice do menších hydro a fotovoltaických projektů, které by doplnily národní energetickou strukturu bez nutnosti napojení na celoetiopskou elektrickou síť, a které by zásobovaly odlehlejší komunity. Dle Plánu růstu a transformace je potenciál Etiopie v oblasti hydroenergetiky až 45 000 MW, výroba r. 2014 však byla pouze 2,1 MW. Bylo uvedeno do provozu několik projektů (vodní elektrárna Fincha Amerti Neshe, větrné elektrárny Ashagoda a Adama), pokračuje výstavba GERD a Genale-Dawa, Gibe III, Halele Werabesa, Geba, Chemoga-Yeda a Aluto. Stejně tak se předpokládá výstavba rozvodné sítě (Universal Electrification Access Program). Energetický sektor je v Etiopii ve stadiu budování, a proto existuje potenciál pro dodávky generátorů, transformátorů či dalších komponentů pro přenosové sítě. Konkurence jak z Asie tak Evropy je v tomto oboru intenzivní. Většina firem dovážejících tyto výrobky má v Etiopii trvalé zastoupení. V případě velkých vládních tendrů na dodávky přenosových soustav narážíme na fakt, že je většinou poptávána dodávka na klíč.

► Obranný průmysl

Možnost nabídnout radiokomunikační řešení pro armádu. Dodávky multilaterálního systému navádění letadel a sledování letového provozu pro Civil Aviation Authority. Etiopské letectvo provozuje 7 ks cvičných letounů L-39 a další leteckou techniku východní provenience. Existuje tedy poptávka po náhradních dílech, je však třeba počítat s levnou konkurencí zemí bývalého sovětského bloku.

► Plasty a gumárenský průmysl

Sekundární automobilový průmysl včetně výroby plastů a gumárenství je na vzestupu. Existují také možnosti pro recyklaci plastů a gumy.

► Stavební průmysl

Vláda financuje řadu velkých infrastrukturních i energetických projektů (výstavba silnic a železnic, vodní přehrady), je zde ovšem silná cenová konkurence čínských či indických dovozců techniky.

► **Textilní a obuvnický průmysl**

Textilní a kožedělný průmysl jsou tradiční odvětví etiopské ekonomiky a současně jediné položky vývozu zpracovatelského průmyslu; díky růstu výrobních nákladů čínské produkce a současné nízké ceně etiopské pracovní síly zaznamenává zejména textilní produkce významný vzestup. Vláda stanovila rozvoj textilního i kožedělného průmyslu za prioritu – export textilní produkce se má v horizontu 5 let zvýšit na 1,5 mld. USD.

► **Vodohospodářský a odpadní průmysl**

Příslušné etiopské instituce se budou muset věnovat rozvoji i renovaci zanedbaného vodovodního potrubí, což bude vyžadovat dovoz i případný vznik domácí výroby (možnost joint-venture). Stejně tak je aktuální poptávka po zavlažovacích systémech.

► **Zdravotnický a farmaceutický průmysl**

Výdaje na zdravotnictví jsou na velmi nízké úrovni (ročně 30 USD na obyvatele) a vláda si proto stanovila rozvoj sektoru v nadcházejících pěti letech za jednu z hlavních priorit. Např. počet nemocnic se má v daném období zdesetinásobit (na 800). Dodávky zdravotnického zařízení i farmaceutik tak aktuálně patří k nejperspektivnějším oblastem.

► **Zemědělský a potravinářský průmysl**

Zemědělství tvoří 48 % HDP země, avšak zaměstnává 85 % pracovní síly. Na příjmech vývozu se podílí 70 %. Přes nárůst produktivity je její úroveň stále velmi nízká, což je zapříčiněno přetrvávajícími primitivními kultivačními metodami. Vzhledem k dominantnímu postavení zemědělství pro etiopskou ekonomiku udržuje ZÚ Addis Abeba úzké kontakty s místními oficiálními představiteli. V rámci těchto setkání vyjádřili zástupci klíčové agentury pro rozvoj zemědělství zájem o tři prioritní oblasti: zavlažování a vodní hospodářství, uskladňování zemědělských plodin a nově i živočišnou výrobu, která se z dosavadního okraje zájmu dostává mezi priority jak vládních představitelů, tak investorů.

Pokračují aktivity v sektoru pivovarnictví (jediný v nedávné době privatizovaný a prudce se rozvíjející obor). V této souvislosti se otevírají příležitosti dodávek technologie výroby lahví a průmyslového skla. Tradičním sektorem je cukrovarnictví, vzhledem k velikosti stáda chovných zvířat jsou perspektivní zařízení na zpracování masa a mlékárenské stroje. Zájem je o domácí výrobu jednoduchého zemědělského náčiní.

► **Železniční a kolejová doprava**

Státní Ethiopian Railways Corporation identifikovala 8 železničních koridorů o celkové délce 5 000 km, kde plánuje vypracovat podrobnější plány a následnou výstavbu. Plán byl rozložen do dvou etap, v rámci 1. etapy byla r. 2015 dokončena výstavba trati Addis Abeba – Džibuti (665 km) a tramvajová linka v hlavním městě. Probíhají práce na spojení Mekele–Weldiya (270 km) a Weldiya–Awash, dále se počítá s výstavbou Addis Abeba–Bedele (440 km) a Weldiya–Tadjurah (280 km). Klíčovým aspektem uvedených projektů je poskytnutí financování. Zde mají díky angažmá čínské exportní banky dominantní postavení čínští dodavatelé, jednotlivé úspěchy zaznamenaly i Indie a Brazílie. Budoucí projekty v 2. etapě rozvoje zahrnují tratě o celkové délce 3 000 km.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Textilní a obuvnický průmysl	HS 8444 - Stroje k tvarování, stříhání ap., mat. textilních
	HS 8445 - Stroje pro přípravu vláken, spřádání aj. přízí
	HS 8446 - Stavy tkalcovské
	HS 8447 - Stroje, stavy pletací, stroje na výrobu tylu, ap.
	HS 8448 - Zařízení přídavná stavů, strojů na spřádání ap.
	HS 8449 - Stroje k výrobě, úpravě plsti, textilu netkan.
	HS 8453 - Stroje pro zpracování kůží ap., opravy obuvi aj.
Stavební průmysl	HS 8426 - Jeřáby sloupové, otočné, pojezdové, lanové vozíky
	HS 8429 - Buldozery, srovnávače, rypadla apod. s pohonem
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 8422 - Myčky, stroje k čištění, plnění ap., lahví aj.
	HS 8432 - Stroje, nářadí pro zemědělství, lesnictví ap.
	HS 8433 - Stroje, zařízení žací, mláticí, sekačky trávy ap.
	HS 8434 - Stroje, přístroje dojící, mlékárenské
	HS 8435 - Lisy, drtiče ap., stroje pro výrobu vín, moštů ap.
	HS 8436 - Stroje ost. pro zemědělství, lesnictví ap., líhně
HS 8438 - Stroje pro prům přípravu výrobu potravin aj.	
Obranný průmysl	HS 8517 - Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 9018 - Nástroje lékařské chirurgické, zubolékařské aj.
	HS 9021 - Pomůcky přístr. ortopedické, pro nedoslýchavé aj.
	HS 9022 - Přístroje rentgenové aj. používající záření
	HS 9402 - Nábytek lékařský, chirurg. ap., pro holičství aj.
Energetický průmysl	HS 8501 - Elektrické motory a generátory
	HS 8502 - Soustrojí generátorová, elektr. měniče rotační
	HS 8504 - Transformátory, el. měniče, statické induktory
	HS 8507 - Akumulátory elektrické, vč. separátorů
Vodohospodářský a odpadní průmysl	HS 3917 - Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů
Železniční a kolejová doprava	HS 8530 - Přístroje elektrické pro řízení dopravy
	HS 8603 - Železniční nebo tramvajové vozy s vlastním pohonem
Automobilový průmysl	HS 8483 - Hřídele aj. převodové, převody, kola ozubené, ap.
	HS 8702 - Motorová vozidla pro veřejnou osobní dopravu
	HS 8704 - Motorová vozidla pro přepravu nákladu
	HS 8705 - Motorová vozidla pro zvláštní účely
	HS 8711 - Motocykly, jízdní kola s motorem, přívěs. vozíky

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Plasty a gumárenský průmysl	HS 3904 - Polymery vinylchloridu aj. halogenolefinů, v primárních formách
	HS 3905 - Polymery vinylacetátu aj. vinylesterů
	HS 3906 - Polymery akrylové, v primárních formách
	HS 3907 - Polyacetalu pryskyřice a pod. v primárních formách
	HS 3908 - Polyamidy v primárních formách
	HS 3909 - Pryskyřice aminové, fenolické polyuretany
	HS 3910 - Silikony v primárních formách
	HS 3911 - Pryskyřice ropné, kumaron-indenové, polysulfidy
	HS 3912 - Celuloza, deriváty chemické, jinde neuv. v primár. formách
	HS 3913 - Polymery přírodní, i modifikované jinde neuv.
	HS 3914 - Měníče iontů na bázi polymerů
	HS 3915 - Odpady, úlomky a odřezky z plastů
	HS 3916 - Monofily přes 1 mm, pruty, tyčinky apod., z plastů
	HS 4011 - Pneumatiky nové z pryže

Příležitosti pro rozvojovou spolupráci

Kategorie vyspělosti země: LDC

Vláda Etiopie definovala své aktuální rozvojové priority ve strategickém dokumentu „Druhý plán růstu a transformace“ (The Second Growth and Transformation Plan - GTP II) na období 2015/16–2019/20. Navazuje na předchozí Plán růstu a transformace (2010/11–2014/15) a další rozvojové dokumenty, zejména PASDEP I (A Plan for Accelerated and Sustained Development to End Poverty). Do roku 2025 si etiopská vláda předsevzala zvyšovat HDP stabilně o 11 % každý rok. Aby se současný stav etiopské ekonomiky zlepšoval, chce se vláda zabývat řešením problémů v širokém spektru odvětví. K posílení konkurenceschopnosti má přispět zvýšení produktivity i budování infrastruktury. Etiopie se chce také aktivně zabývat sílicí urbanizací, lidským rozvojem a rozšiřováním demokratických hodnot, stejně jako vytvářením a posilováním ekologického hospodaření.

► Sektor zemědělství

Podpora drobných farmářů, zvyšování produkce a produktivity zůstává nadále ústředním tématem v sektoru zemědělství a je základem rozvoje v tomto sektoru. Je velmi důležité zajistit v zemi potravinovou bezpečnost. Etiopie se z důvodu klimatických změn a nedostatečným zásobením potravinami chce zaměřit na vytváření specializovaných zemědělských klastrů které budou zavádět nové technologie a intenzivněji obdělávat zemědělskou půdu. Podporu také získají soukromí zemědělci. To vše by postupně mělo vést ke snižování chudoby v Etiopii.

► Sektor vzdělávání

Etiopie má vizi, kterou lze definovat následovně: "vybudování systému, který zajistí kvalitní výuku a rovný přístup ke vzdělávání do roku 2019/2020. Podpora vzdělávání, participace, rovného přístupu a relevance patří mezi hlavní priority vlády. V současnosti totiž země trpí především nedostatečným počtem škol, nedostatečným vybavením pro výuku a nekvalifikovanými učiteli. To vše jsou oblasti, na které je třeba se zaměřit.

► Sektor zdravotnictví

Pro etiopskou vládu je zdravotnictví jedním z prioritních sektorů, které by měly přispívat k blahobytu obyvatel. Usiluje tak o to, aby zdravotnické služby byly dostupné všem občanům bez rozdílu a byly vysoce kvalitní. Etiopie se zaměřuje především na projekty zajišťující dostatečnou před a poporodní péči, a prevenci u mládeže. Důležité je také nastavit systém zdravotnické péče od zdravotních středisek až po nemocnice. Zdravotní střediska se dlouhodobě potýkají s nedostatečným vybavením a nedostatkem kvalifikovaného personálu.

► Sektor infrastruktury

V rámci rozvoje ekonomické infrastruktury je stěžejním bodem zajištění pitné vody v městských i venkovských oblastech. V současnosti je pitná voda přístupná na 58 % území (městské oblasti 51 %, venkovské 59 %). Vláda plánuje do roku 2019/2020 dosáhnout toho, aby 83 % populace bylo připojeno k vodovodní síti. Vláda chce snížit stavební náklady při konstrukci vodovodních sítí a zajišťovat finanční i technickou pomoc. Prostřednictvím těchto změn budou vytvořeny lepší podmínky pro profesionální vrtání studní. Kromě zlepšení dostupnosti pitné vody, je stěžejní také vylepšení kanalizačního systému a zjišťování, v jaké kvalitě a v jakém množství vodní zdroje v současnosti jsou. Mezi další stanovené cíle v oblasti vody a sanitační patří zavedení protipovodňových opatření.

► Sektor těžebního průmyslu

Hlavním strategickým směrem v sektoru těžebního průmyslu pro dalších 5 let je expanze produkce minerálů a drahých kamenů pro generaci příjmů.

Zdroj dat: <http://www.worldbank.org/en/country>

Ghana

Od roku 2000, kdy dosáhl růst HDP hodnoty 4,2%, se tempo růstu HDP postupně zvyšovalo, až se ekonomika dostala na růst 8,4% v roce 2008. V roce 2009 pak ekonomika zpomalila a meziroční růst HDP nepřesáhl 4,0%. Poté se opět zrychlila a v roce 2012 HDP meziročně vzrostlo o 8,8%. Od té doby však růst postupně klesá vinou závažné energetické krize, neudržitelného vnitřního a vnějšího zadlužování a nevyvážené fiskální politiky. Odhad pro rok 2015 počítá s růstem nižším než 4%. V roce 2015 míra inflace podle MMF přesáhla 17%. V zemi dle odhadů žije přes 27 mil. obyvatel a HDP na obyvatele nepřesahuje 1 500 USD. Nezaměstnanost se v roce 2014 mírně zvýšila na 2,4%. Běžný účet je v deficitu.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	7,3	4,0	3,5	4,5	7,7	5,9
HDP/obyv. (USD)	1 870	1 473	1 340	1 384	1 447	1 513
Míra inflace (%)	11,7	15,5	17,2	15,7	8,9	6,5
Nezaměstnanost (%)	1,8	2,4	–	–	–	–
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-5,7	-3,7	-3,0	-2,8	-2,2	-2,1
Populace (mil.)	25,6	26,2	26,9	27,6	28,3	29,0
Konkurenceschopnost	114/148	111/144	119/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	5/7	5/7	6/7	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ Evropská unie v současnosti jedná s Ghanou o dohodě o ekonomickém partnerství.
- ▶ Exportní riziko podle OECD je: 6/7.

Vývoz ČR do Ghany 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	85 700	20,4	83 794	2,3
9306	Bomby, granáty, miny, náboje ap., střelivo ostatní	55 849	13,3	–	–
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	41 675	9,9	60 924	-31,6
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	26 776	6,4	7 616	251,6
7308	Konstrukce, části, desky, tyče aj. ze železa n. oceli	20 529	4,9	5	410480,0
8701	Traktory	20 428	4,9	25 751	-20,7
8433	Stroje, zařízení žací, mláticí, sekačky trávy ap.	14 931	3,5	4 615	223,5
8429	Buldozery, srovnávače, rypadla apod. s pohonem	11 957	2,8	–	–
8406	Turbíny na páru vodní nebo jinou	11 108	2,6	–	–
8453	Stroje pro zpracování kůží ap., opravy obuvi aj.	10 820	2,6	11 077	-2,3
Celkem TOP 10		299 773	71,3	193 782	54,7
Celkem vývoz		420 665		374 521	12,3

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Ghany 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
7601	Hliník surový (nepracovaný)	34 293	40,2	8 778	290,7
0803	Banány vč. plentejnů čerstvé, sušené	19 148	22,5	26 077	-26,6
7112	Odpady, úlomky kovů drahých, plátovaných kovů	12 731	14,9	4 929	158,3
4001	Kaučuk přírodní, balata, guataperča, guajal apod.	6 918	8,1	17 269	-59,9
1805	Prášek kakaový bez přísady cukru aj. sladidel	5 003	5,9	254	1869,7
0804	Datle, fíky, ananas, avocato apod. čerstvé, sušené	3 704	4,3	3 624	2,2
4409	Dřevo profilované, i hoblované, broušené apod.	695	0,8	268	159,3
4407	Dřevo rozřezané, štípané, loupané, i hoblov. apod., >6mm	680	0,8	592	14,9
0807	Melouny (vč. vodních melounů)	582	0,7	338	72,2
0603	Květiny řezané na kytice ap. čerstvé, sušené, aj.	473	0,6	567	-16,6
Celkem TOP 10		84 227	98,8	62 696	34,3
Celkem dovoz		85 246		66 565	28,1

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilový průmysl

Velký potenciál existuje pro nové i ojeté vozy. Jiné způsoby dopravy než silniční jsou v Ghaně velmi omezené, a tak v závislosti na růstu ekonomiky tento segment trhu trvale roste. Vzhledem k tomu, že velkou část vozového parku tvoří vozidla z druhé ruky, je relativně velká poptávka po náhradních dílech.

► Důlní, těžební a ropný průmysl

V Ghaně se dynamicky rozvíjí těžba ropy, zemního plynu, zlata, bauxitu a manganu. Jedná se tedy zejména o dodávky pro tato odvětví.

► Elektrotechnika

S cenovou přístupností služeb mobilních operátorů, využití těchto sítí trvale roste a zasahuje i mezi nejchudší skupiny obyvatelstva. Poptávka roste v souvislosti s modernizací a rekonstrukcí ghanské infrastruktury.

► Energetický průmysl

Poptávka po elektrické energii se rok od roku zvyšuje. Dodávky elektřiny jsou chaotické, výpadky el. proudu časté, soukromý i veřejný sektor se neobejde bez generátorů. Přenosová soustava je zastaralá. Země prodělala v první polovině roku 2015 velmi závažnou energetickou krizi, která nutí vládu situaci řešit a do energetického sektoru investovat (vodní, plynové elektrárny). Potenciál mají zejména různé turbíny, kotle, generátory nebo fotovoltaická zařízení.

► Obranný průmysl

Potenciál pro dodávky zbraní, střeliva a dalších produktů obranného průmyslu vyplývá z nedostatečné vybavenosti ghanských vojenských, policejních a ostatních složek.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Příležitost pro sofistikované zdravotnické zařízení existuje v soukromých nemocnicích a klinikách. Poptávka po kvalitní péči výrazně roste ve větších městech, v Akkře probíhá výstavba několika nemocnic.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Příležitosti k dovozu se objevují v závislosti na vývoji světových cen komodit i ghanské ekonomiky. Vzhledem k nedostatečně fungující infrastruktuře existuje velká poptávka po konzervovaných polotovarech nepodléhajících zkáze. Perspektivní také mohou být zařízení na úpravu vody, plnicí linky na nápoje nebo relevantní vybavení do drůbežáren.

► Železniční a kolejová doprava

V Ghaně existuje jen velmi omezeně jiná městská hromadná doprava než silniční. Existují plány na zavedení tramvajové dopravy v Akkře. Tento obor se může stát podmíněně perspektivním v případě jejich realizace.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 0401 – Mléko, smetana nezahuštěná, neslazená
	HS 0403 – Podmáslí, mléko, smetana kyselá, jogurt, kefir
	HS 0406 – Sýry, tvaroh
	HS 1001 – Pšenice a souřež
	HS 1601 – Uzenky, salámy ap., výrobky z masa, drobů, krve aj.
	HS 1602 – Přípravky, konzervy jiné z masa, drobů, krve
	HS 2203 – Pivo ze sladu
	HS 2208 – Ethylalkohol nedenat. pod 80%, destiláty, likéry
	HS 3101 – Hnojiva živočišná, rostlinná
	HS 8418 – Chladničky, boxy mrazicí aj., čerpadla tepelná
	HS 8432 – Stroje, nářadí pro zemědělství, lesnictví ap.
	HS 8433 – Stroje, zařízení žací, mláticí, sekačky trávy ap.
	HS 8438 – Stroje pro prům. přípravu, výrobu potravin aj.
	HS 8701 – Traktory
Důlní, těžební a ropný průmysl	HS 8479 – Stroje mechanické s vlastní indiv. funkcí jinde neuv.
Automobilový průmysl	HS 8702 – Motorová vozidla pro dopravu veřejnou, osobní
	HS 8703 – Osobní auta aj. vozidla motorová pro přepravu osob
	HS 8708 – Části, součásti vozidel motor., osob. aj. traktorů
	HS 8716 – Přívěsy, návěsy, vozidla ost. bez pohonu mechan.
Elektrotechnika	HS 8517 – Přístroje telefon., ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat j. n.
	HS 8538 – Části, přístř. k ochraně ap. obvodů, rozvaděčů aj.
	HS 9405 – Svítidla, reklamy, ukazatele apod., světelné
Železniční a kolejová doprava	HS 8607 – Části, součásti vozidel žel. aj. dopravy kolej.
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 3003 – Léky neodměřené, kromě krve, antisept. apod., vaty aj.
	HS 3004 – Léky odměřené, kromě krve, antisept. apod., vaty aj.
	HS 3005 – Zboží farmaceutické jiné
	HS 9018 – Nástroje lékařské chirurgické, zubolékařské aj.
	HS 9022 – Přístroje rentgenové aj. používající záření
	HS 9402 – Nábytek lékařský, chirurg. ap., pro holičství aj.
Obranný průmysl	HS 9301 – Zbraně vojenské, jiné než sečné, bodné, revolvery, pistole
	HS 9302 – Revolvery, pistole, ne jiné střelné zbraně
	HS 9303 – Zbraně střelné, zařiz. využívající výbuchu ost.
	HS 9304 – Zbraně ostatní, ne zbraně sečné, bodné
	HS 9305 – Části, příslušenství zbraní, revolverů, pistolí
	HS 9306 – Bomby, granáty, miny, náboje ap., střelivo ostatní

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Energetický průmysl	HS 8402 – Generátory pro výrobu vodní páry apod.
	HS 8406 – Turbiny na páru vodní nebo jinou
	HS 8501 – Elektrické motory a generátory
	HS 8502 – Soustrojí generátorová, elektr. měniče rotační
	HS 8535 – Zařízení k el. ochraně, spínání el. obvodů, >1000 V

Příležitosti pro rozvojovou spolupráci

Kategorie vyspělosti země: LMIC

Ghana zaznamenala v posledních letech dynamický rozvoj, který vyústil v posun z kategorie nejméně rozvinutých zemí do kategorie zemí s nízkými středními příjmy. Ghana prošla demokratizací, má svobodná média, svobodu projevu i nezávislou justici, která získala podporu veřejnosti.

► Sektor energetiky

Ghanu neustále zmítají energetické krize. Dodávka elektřiny stále funguje na principu přidělového systému. Rozvojová politika Ghany však bude v příštích letech silně závislá na příjmech z těžby ropy. Největším aktuálním projektem je Sankofa Gas, který by měl zásadně zlepšit energetickou infrastrukturu. Projekt by měl zajistit stabilní dodávku energií a má potenciál přinést soukromé investice až ve výši 8 miliard USD. V rámci projektu Sankofa Gas budou podpořeni nezávislí výrobci energie.

► Sektor informačních a komunikačních technologií

Pozitivní dopad má svoboda slova a tisku (Ghana je stabilně mezi třemi nejsvobodnějšími zeměmi Afriky). Pulzující soukromý sektor posiluje investice do tohoto odvětví a nabízí inovativní produkty a služby pro spotřebitele. V roce 2014 byla pokryta mobilním signálem celá Ghana, zatímco v roce 2000 to bylo pouze 1% země. Díky stále dostupnějšímu vysokorychlostnímu internetu a klesajícím velkoobchodním cenám, se domácí průmysl rozvíjí v oblasti outsourcingu a poskytování služeb založených na informačních technologiích. Sektor ICT vytváří tisíce pracovních příležitostí, zejména pro mladé lidi, a přispívá k ekonomickému růstu Ghany.

► Sektor zemědělství

Ghana prochází dynamickým růstem. Zatímco v roce 1991 byla více než polovina populace pod hranicí chudoby, dnes se jedná o necelou čtvrtinu. Přesto se posilují geografické a sociální rozdíly a zejména zemědělské oblasti bývají nejchudší. Z tohoto důvodu je zvláštní pozornost věnována právě drobným soukromým zemědělcům. Ghana podporuje růst produktivity zemědělství prostřednictvím transferu know-how a zaváděním nových technologií.

Zdroj dat: <http://www.worldbank.org/en/country>

Jihoafrická republika

V poslední dekádě se růst HDP pohyboval mezi 2,5–5,5% ročně, výjimkou je rok 2009, kdy JAR zasáhla světová finanční krize. Poté se růst HDP vrátil téměř na předkrizové hodnoty, avšak nadále lze sledovat na základě odhadů klesající trend, v roce 2014 dosáhla země meziročního růstu HDP 1,6% a v roce 2015 odhadem 1,3%. V budoucnu by měla JAR vykazovat hodnoty růstu HDP mezi 0,6 a 2%. Míra inflace je v zemi mezi 5,8–6,5%. Populace JAR přesahuje 55 mil. obyvatel, HDP na hlavu dosáhlo v roce 2014 hodnoty 6 484 USD a v roce 2015, dle odhadů MME, 5 695 USD. V zemi je patrná poměrně vysoká nezaměstnanost, která činí 25%. Běžný účet se nachází v deficitu.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	1,9	1,6	1,3	0,6	1,2	2,0
HDP/obyv. (USD)	6 621	6 484	5 695	4 768	4 826	4 930
Míra inflace (%)	5,8	6,4	4,6	6,5	6,3	5,6
Nezaměstnanost (%)	24,7	25,1	25,4	26,1	26,7	26,9
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-20,4	-19,6	-13,7	-11,6	-13,3	-13,9
Populace (mil.)	53,0	54,0	55,0	55,8	56,7	57,6
Konkurenceschopnost	53/148	56/144	49/144	–	–	–
Exportní riziko OECD	3/7	3/7	4/7	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MME, OECD, WEF

- ▶ Jihoafrická republika uzavřela s Evropskou unií dohodu o volném obchodu.
- ▶ Exportní riziko podle OECD je: 4/7.

Vývoz ČR do JAR 2015 (2014),
hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	2 186 455	20,6	2 247 016	-2,7
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	933 928	8,8	921 269	1,4
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	500 604	4,7	1 748 295	-71,4
3917	Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů	374 127	3,5	256 460	45,9
8407	Motory píst., zážehové, spalovací, vratné, rotační	345 515	3,3	278 602	24,0
4011	Pneumatiky nové z pryže	330 804	3,1	266 131	24,3
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	293 107	2,8	243 918	20,2
9503	Tříkolky, kolob. kočárky pro panenky, panenky, hračky ost., modely, puzzle	273 536	2,6	176 944	54,6
8512	Přístroje elektr. osvětlovací aj., stěrače ap.	229 723	2,2	169 029	35,9
8537	Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací	213 272	2,0	140 992	51,3
Celkem TOP 10		5 681 071	53,4	6 448 656	-11,9
Celkem vývoz		10 630 533		10 788 737	-1,5

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z JAR 2015 (2014),
hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8421	Odstředivky, přístroje k filtrování, čištění	1 924 068	31,4	1 833 391	4,9
5101	Vlna nemykaná, nečesaná	950 113	15,5	728 572	30,4
7608	Trouby, trubky, hliníkové	727 934	11,9	702 893	3,6
8704	Motorová vozidla pro přepravu nákladu	326 879	5,3	672 815	-51,4
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	259 252	4,2	394	65700,0
2825	Hydrazin, hydroxylamin, soli, zásady, anorg. apod.	216 227	3,5	99 955	116,3
0805	Plody citrusové, čerstvé, sušené	194 336	3,2	106 609	82,3
0806	Hrozny vinné, čerstvé, sušené	182 853	3,0	90 252	102,6
7202	Feroslitiny	92 905	1,5	137 792	-32,6
7219	Výrobky ploché válc. z oceli nerez., nad 600 mm	89 352	1,5	48 733	83,4
Celkem TOP 10		4 963 919	81,0	4 421 406	12,3
Celkem dovoz		6 126 196		6 048 010	1,3

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► **Důlní, těžební a ropný průmysl**

Vzhledem k nerostnému bohatství je těžební průmysl významný. V posledních letech byly odkládány investice do modernizace, které budou nutné s růstem ceny práce a sociálních a ekologických požadavků. Potenciálním se proto jeví import relevantních strojních zařízení.

► **Energetický průmysl**

Poptávka po položkách pro využití v energetickém průmyslu je poměrně stabilní. Příležitost je pro české výrobce kvalitního zboží za přiměřené ceny, a to jak v oblasti tradiční energetiky, tak i OZE za předpokladu odpovídajícího marketingu a soustředěného úsilí. Potenciální jsou také jak motorky do hraček nebo stěračů (do 37,5 W), tak motory nad 750 kW.

► **Chemický průmysl**

Objem dovozu je nízký, 26,9 mil. USD (0,026 % celkového dovozu) s mírně rostoucí tendencí. Potenciál identifikován na základě průniku podmínek dynamiky trhu, potenciálu ČR a exportní kompetence. Import přípravků k úpravě povrchu apretací má mírně rostoucí tendenci.

► **Kovozpracovatelský průmysl**

Současný stav infrastruktury neodpovídá představám vlády, a proto se soustřeďuje na její modernizaci. Vytváří se proto příležitost k dovozu zejména materiálu pro výstavbu infrastruktury, ocelových a železných výrobků atp.

► **Obranný průmysl**

JAR se podílí na významném růstu obranných výdajů na africkém kontinentu (roční nárůst 5,9 % za celý kontinent, 4,8 % za subsaharskou Afriku v roce 2014 oproti předchozímu roku, podle SIPRI). V absolutních hodnotách obranných výdajů v subsaharské Africe zemi předstihla Angola, i tak ale rozpočet činí v roce 2015 významných 3,8 mld. USD s plánovaným růstem o 5,7 % v roce 2016 a 6,4 % v roce 2017. Nárůst výdajů má být alokován především pro síly zvláštního určení, nákup lehkých a středních dopravních letadel, rozvoj dělostřelectva, protiletadlové obrany včetně radarů a systémů řízení, modernizaci vojenského zdravotnictví, spojovacích kapacit a cyber-security.

► **Služby**

V rámci příjezdového cestovního ruchu z JAR do ČR v posledních letech narůstá počet příjezdů, který překročil 6 tis. v r. 2011. Průměrný počet nocí na návštěvníka z JAR je 2,5. Příležitosti v oblasti organizace příjezdového (z JAR do ČR) i výjezdového (z ČR do JAR) cestovního ruchu. Potřebný je také rozvoj gastronomie a restaurací.

► **Strojírenský průmysl**

Stroje na vysoké technické úrovni (obráběcí centra, horizontky) jsou v JAR téměř vždy předmětem dovozu, ČR disponuje potřebnou kompetencí, za předpokladu odpovídajícího marketingu.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Příležitost pro sofistikovanější zdravotnickou techniku v JAR existuje zejména v soukromém zdravotnictví a nemocnicích (země dováží přes 90 % této techniky). Změny ve zdravotnictví JAR přinese připravovaná reforma zahrnující univerzální všeobecné a povinné zdravotní pojištění. Stejně jako další země Africké unie se země v Deklaraci z Abuji (2001) zavázala ke zvýšení výdajů na zdravotní péči na min. 15 % vládních výdajů. Kromě výdajů na léčbu HIV/AIDS se předpokládá nárůst výdajů na chronické a civilizační choroby jako je astma, rakovina, cukrovka, obezita a nemoci kardiovaskulárního systému.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Dovoz do JAR činí 175,1 mil. USD (0,17 % celkového dovozu) a vykazuje rostoucí tendenci. Potravinářský průmysl tvoří významnou součást ekonomiky JAR a jeho dalšímu rozvoji přikládá značnou důležitost i vláda. JAR dováží potravinářské stroje pekařské, na cukrovinky, cukrovarské, pivovary, maso, ovocné šťávy apod.

► Zpracovatelský průmysl

Vzhledem k měnícím se spotřebitelským zvyklostem v regionu jde o položku s perspektivou růstu ve střednědobém horizontu. S růstem životní úrovně je potenciální také ostatní spotřebitelské zboží různých kategorií.

► Železniční a kolejová doprava

V souvislosti s modernizací infrastruktury silniční, ale také železniční roste poptávka po komponentech do strojů.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Chemický průmysl	HS 2921 – Sloučeniny s aminovou funkcí
	HS 3809 – Přípravky k úpravě povrchu, apretování a pod. výr.
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 9402 – Nábytek lékařský, chirurg. ap., pro holičství aj.
	HS 9018 – Nástroje lékařské, chirurgické. zubolékařské aj.
	HS 7324 – Výrobky sanitární, části, ze železa n. oceli
	HS 9011 – Mikroskopy optické sdružené
	HS 9022 – Přístroje rentgenové aj. používající záření
Kovozpracovatelský průmysl	HS 7302 – Materiál pro stavbu tratí železnič., tramvaj.
	HS 7321 – Kamna kotle vařiče aj. plynové ze železa n. oceli
	HS 7325 – Výrobky lité ostatní, ze železa n. oceli
	HS 7326 – Výrobky ostatní, ze železa n. oceli
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 8438 – Stroje pro prům. přípravu výrobu potravin aj.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Energetický průmysl	HS 8406 – Turbiny na páru vodní nebo jinou
	HS 8410 – Turbiny, kola vodní, regulátory
	HS 8501 – Elektrické motory a generátory
	HS 8502 – Soustrojí generátorová, elektr. měniče rotační
	HS 8535 – Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů, > 1000 V
	HS 8536 – Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů, < 1000V; konekt. pro opt. vlákna
	HS 8537 – Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací
Železniční a kolejová doprava	HS 8607 – Části a součásti železničních nebo tramvajových lokomotiv nebo kolejových vozidel
Důlní, těžební a ropný průmysl	HS 8429 – Buldozery, srovnávače, rypadla apod. s pohonem
Strojírenský průmysl	HS 8428 – Zařízení ost. zdvihací, nakládací, manipulační
	HS 8457 – Centra obráběcí, stroje obráběcí stavebnicové
	HS 8458 – Soustruhy pro obrábění kovů
	HS 8459 – Stroje obráběcí pro vrtání, frézování, řezání apod.
	HS 8460 – Stroje obráběcí pro broušení, lapování, leštění ap.
Zpracovatelský průmysl	HS 4803 – Papíry apod., pro hygien. aj. účely, vata buničitá
Služby	CPA 55.10 – Ubytovací služby v hotelích a podobných zařízeních, vč. každodenního úklidu (kromě nemovitostí užívaných na časový úsek)
	CPA 79.11 – Služby cestovních agentur
Obranný průmysl	HS 9301 – Zbraně vojenské, ne sečné, bodné, revolvery ap.
	HS 9303 – Zbraně střelné, zařízení využívající výbuch ost.
	HS 9304 – Zbraně ostatní, ne zbraně sečné bodné
	HS 9305 – Části a příslušenství zbraní, revolverů a pistolí
	HS 9306 – Bomby, granáty, miny, náboje ap. střelivo ostatní

Jižní Súdán

Jižní Súdán je nejmladší africkou zemí, která vznikla v roce 2011. První dva roky existence této země naznačovaly slibný ekonomický růst. V roce 2013 rostl HDP téměř o 30 % a HDP na obyvatele byl 1 410 USD. Poté však v zemi vypukl válečný konflikt, který znamenal zastavení ekonomického růstu, v roce 2015 již HDP pokleslo o 0,2%. V nejbližších letech se očekává vysoká míra inflace (v roce 2015 činila téměř 53 %). Celková populace v Jižním Súdánu je okolo 12 mil. obyvatel a pozvolna roste. HDP na obyvatele v roce 2015 činil odhadem MMF již jen 221 USD. Běžný účet je mírně deficitní.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	29,3	2,9	-0,2	-7,8	8,2	7,2
HDP/obyv. (USD)	1 410	1 221	221	246	399	436
Míra inflace (%)	0,0	1,6	52,8	212,4	21,6	17,8
Nezaměstnanost (%)	–	–	–	–	–	–
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-0,2	0,3	-0,3	-0,2	-0,3	-0,8
Populace (mil.)	10,9	11,4	11,9	12,5	13,1	13,8
Konkurenceschopnost	–	–	–	–	–	–
Exportní riziko OECD	7/7	7/7	7/7	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- Exportní riziko dle OECD je: 7/7.

Vývoz ČR do Jižního Súdánu 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
7007	Sklo bezpečnostní tvrzené, vrstvené	2 566	30,3	–	–
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	1 774	21,0	–	–
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	1 436	17,0	372	286,0
8803	Části a součásti motor. a bezmotor. prostředků pro létání	1 141	13,5	360	216,9
7320	Pružiny, listy pružin, ze železa n. oceli	466	5,5	–	–
8501	Elektrické motory a generátory	289	3,4	–	–
8205	Nástroje ruční jinde neuv., svěráky, kovadliny ap.	96	1,1	20	380,0
8307	Hadice z kovů obecných i s příslušenstvím	90	1,1	33	172,7
8507	Akumulátory elektrické, vč. separátorů	82	1,0	–	–
8526	Radiolokátory apod., rádiové přístroje pro dálkové řízení	76	0,9	–	–
Celkem TOP 10		8 016	94,8	785	921,1
Celkem vývoz		8 456		31 790	-73,4

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Jižního Súdánu 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
7312	Lana, kabely, pásy aj. splétané, ze železa, oceli	47	61,0	–	–
4005	Směsný kaučuk, nevulk., v prim. formách nebo v deskách, listech nebo pásech	16	20,8	–	–
8481	Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.	8	10,4	–	–
9027	Příst. pro rozборы fyzikál., chemic. aj., mikrotomy	4	5,2	–	–
7318	Šrouby, vruty, matice, podložky aj., ze železa, oceli	1	1,3	–	–
8301	Zámky, i visací, závěry, klíče, z kovů obecných	1	1,3	–	–
4009	Trouby, hadice aj., z kaučuku vulkan., ne tvrdého	0	0,0	–	–
7320	Pružiny, listy pružin, ze železa n. oceli	0	0,0	–	–
Celkem TOP 10		77	100,0	0	–
Celkem dovoz		77		119	-35,3

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Dopravní průmysl a infrastruktura

Dopravní infrastruktura prakticky neexistuje, hlavní střediska jsou spojena prašnými komunikacemi (pouze cca 250 km vozovek má zpevněný povrch). Vláda plánuje výstavbu základní sítě silnic o délce 2 000 km (v dlouhodobém výhledu až 5 000 km tak, aby bylo zajištěno spojení se všemi sousedními zeměmi), renovaci hlavního letiště v Jubě i navazující spojení na železniční síť v sousední Ugandě a Keni tak, aby byl zajištěn přístup k Indickému oceánu.

► Důlní, těžební a ropný průmysl

Jižní Súdán má třetí největší zásoby ropy v rámci subsaharské Afriky (po Nigérii a Angole); veškerá produkce je transportována ropovody do (severního) Súdánu, kde jsou i příslušné rafinérie. Vláda se proto snaží o získání investorů pro výstavbu ropovodu na keňské pobřeží i výstavbu rafinérií na svém území. Země dále disponuje blíže neprozkoumanými ložisky zlata, mědi, železa a dalších nerostů, stejně jako stavebních materiálů.

► Energetický průmysl

Veškerá elektrická energie v zemi je aktuálně generována prostřednictvím diesela agregátů, jejichž celková kapacita nedosahuje ani 20 MW. Rozvodná síť neexistuje, v důsledku tohoto stavu má pouze 1 % obyvatelstva přístup k elektrické energii. Země však disponuje vysokým potenciálem pro výstavbu hydroelektráren – byly již např. vypracovány předběžné studie čtyřech projektů s kapacitou 500–1 100 MW na Bílém Nilu jižně od hlavního města (Fula, Shukoli, Lakki, Bedden). Díky vysokému podílu slunečního svitu jsou zde rovněž příznivé podmínky pro rozvoj solární energetiky. Vzhledem k faktické neexistenci energetického sektoru je zde široký potenciál pro dodávky generátorů, transformátorů, stejně jako komponentů rozvodné sítě.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Zemědělství je redukováno na samozásobitelství; údaje o počtu zaměstnaných obyvatel v sektoru nejsou k dispozici, dá se však očekávat úroveň cca 90 % pracovní síly, která ovšem vzhledem k přetrvávajícím primitivním postupům vykazuje velmi nízkou úroveň produktivity. Půdní fond se však vyznačuje vysokou úrodností a klimatické podmínky zaručují dostatek srážek. Tyto výchozí podmínky předurčují sektor k budoucímu rozvoji, kdy budou zapotřebí dodávky náradí a mechanizačních zařízení. Stejně tak lze očekávat rozvoj živočišného sektoru – stávající počet dobytka v zemi je odhadován mezi 10–20 mil. kusů.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Důlní, těžební a ropný průmysl	HS 8428 – Zařízení ost. zdvihací, nakládací, manipulační
	HS 8429 – Buldozery, srovnávače, rypadla apod. s pohonem
	HS 8430 – Stroje ost. srovnávací ap. pluhy, frézy sněžné
	HS 8431 – Součásti jeřábů vozíků ap. buldozerů, fréz aj.
	HS 8474 – Stroje k třídění prosévání ap. zemin kamenů aj.
	HS 8781 – Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.
Energetický průmysl	HS 8410 – Turbiny, kola vodní, regulátory
	HS 8502 – Soustrojí generátorová, elektr. měniče rotační
	HS 8504 – Transformátory, el. měniče, statické indukory
	HS 8535 – Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů, >1000V
	HS 8537 – Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj. ovládací
	HS 8538 – Části přístr. k ochraně ap. obvodů, rozvaděčů aj.
	HS 8541 – Diody, tranzistory ap. zařízení polovodičová aj.
	HS 8544 – Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.
Dopravní průmysl a infrastruktura	HS 8426 – Jeřáby sloupové, otočné, pojízdné, lanové vozíky
	HS 8428 – Zařízení ost. zdvihací, nakládací, manipulační
	HS 8429 – Buldozery, srovnávače, rypadla apod. s pohonem
	HS 8430 – Stroje ost. srovnávací ap., pluhy, frézy sněžné
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 8424 – Mechanické přístroje ke stříkání
	HS 8432 – Stroje, nářadí pro zemědělství, lesnictví ap.
	HS 8433 – Stroje, zařízení žací, mláticí, sekačky trávy ap.
	HS 8434 – Stroje, přístroje dojící, mlékárenské
Železniční a kolejová doprava	HS 8436 – Stroje ost. pro zemědělství, lesnictví ap., líhně
	HS 7302 – Materiál pro stavbu tratí železnič., tramvaj. HS 8608 – Materiál kolejový, svrškový, přístr. návěstní ap.

Příležitosti pro rozvojovou spolupráci

Kategorie vyspělosti země: LDC

Ekonomika Jižního Súdánu je omezena na těžbu ropy a samozásobitelské zemědělství. Před vypuknutím konfliktu v prosinci 2013 byly výhledy pro hospodářský rozvoj příznivé, jakýkoliv další vývoj však závisí na stávajícím válečném konfliktu. Pro uplynulý rok 2015 platí pokles HDP o 0,2%. Pokud dojde k ukončení konfliktu, prioritními úkoly vlády bude zabezpečení základních sociálních služeb, rozvoj zemědělství a investice do infrastruktury. Vládní rozpočet na fiskální rok 2015/16 předpokládá výdaje ve výši USD 3,5 mld.; z toho jsou však téměř 2/5 určeny na obranu. Příjmy rozpočtu se odvíjejí (a do budoucna budou odvíjet) od vývozu ropy a poskytnuté rozvojové pomoci. V současnosti je však rozvojová pomoc stejně jako případné zahraniční investice omezena probíhajícím konfliktem a vysokou mírou korupce.

► Sektor infrastruktury, zemědělství

Po válečném konfliktu bude v Jižním Súdánu nutné začít budovat základní infrastrukturu služeb – zásobování jídlem, základní zdravotní péče. V Jižním Súdánu sice cca 78% populace pracuje v zemědělství. Práce v zemědělství v Jižním Súdánu je však ve velké míře neplacená a tvoří pouhých 15% HDP. Dalším problémem je, že ve většině případů jde o lokální zemědělskou produkci – samozásobení – bez modernějších zemědělských postupů. Jednotlivé lokality nejsou propojeny, komunikace jsou ve špatném stavu. V rámci rozvojové pomoci tak existují příležitosti v propojování jednotlivých venkovských oblastí s ostatními lokalitami, vytváření základní infrastruktury a intenzifikace a distribuce zemědělské produkce.

Zdroj dat: <http://www.worldbank.org/en/country>

Keňa

Od roku 2003 (3,2%) keňská ekonomika postupně zrychlila. V roce 2007 HDP meziročně vzrostlo o 8,0%. Přes zpomalení způsobené světovou ekonomickou krizí v letech 2008–09 dosáhla keňská ekonomika úctyhodného téměř 9%. V roce 2013 pak dosáhla Keňa hodnoty 5,7% a v roce 2015 hodnoty 5,6%. Dle dostupných údajů se nadále očekává zrychlení ekonomického růstu. Míra inflace se v roce 2015 výšila na 6,6% a očekává se její snížení v nejbližších letech. V zemi žije přibližně 45 mil. obyvatel, přičemž HDP na obyvatele přesahuje 1 400 USD. Nezaměstnanost se pohybuje kolem 9%. Běžný účet vykazuje deficit, což ovšem odpovídá fázi ekonomického rozvoje keňské ekonomiky.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	5,7	5,3	5,6	6,0	6,1	6,5
HDP/obyv. (USD)	1 314	1 417	1 388	1 422	1 477	1 559
Míra inflace (%)	5,7	6,9	6,6	6,3	6,0	5,1
Nezaměstnanost (%)	9,1	9,2	–	–	–	–
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-4,9	-6,3	-5,0	-5,4	-4,8	-5,1
Populace (mil.)	41,8	43,0	44,2	45,5	46,8	48,1
Konkurenceschopnost	96/148	90/144	99/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	6/7	6/7	6/7	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ Evropská unie v současnosti jedná s Keňou o dohodě o ekonomickém partnerství.
- ▶ Exportní riziko podle OECD je: 6/7.

Vývoz ČR do Keni 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	246 691	48,5	217 610	13,4
4804	Papír aj., nenatíraný, ne k popisování, ne k hyg. účelům	34 816	6,8	62 409	-44,2
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	23 277	4,6	28 155	-17,3
3901	Polymery ethylenu v primárních formách	19 471	3,8	16 906	15,2
8411	Motory proudové, pohony turbovrtulové a ostatní plynové turbíny	15 004	2,9	5 287	183,8
3904	Polymery vinylchloridu aj. halogenolefinů, v primárních formách	10 663	2,1	5 862	81,9
7018	Perly, imitace perel, drahokamů ap. ze skla	8 558	1,7	9 235	-7,3
8506	Články galvanické, baterie	8 071	1,6	1	807000,0
8473	Části strojů psacích, počítačích, aut. zprac. dat	7 466	1,5	8 685	-14,0
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů, < 1000V; konekt. pro opt. vlákna	7 225	1,4	9 357	-22,8
Celkem TOP 10		381 242	74,9	363 507	4,9
Celkem vývoz		508 987		583 775	-12,8

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Keni 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
603	Květiny řezané na kytice ap., čerstvé, sušené aj.	67 127	48,4	48 121	39,5
901	Káva, i pražená, dekofeinovaná, slupky, náhražky	19 306	13,9	18 766	2,9
709	Zelenina ostatní, čerstvá, chlazená	11 907	8,6	6 091	95,5
5101	Vlna nemykaná, nečesaná	7 399	5,3	—	—
804	Datle, fíky, ananas, avocato apod. čerstvé, sušené	5 639	4,1	3 638	55,0
708	Luštěniny, i vyluštěné, čerstvé, chlazené	5 129	3,7	3 085	66,3
2009	Šťávy ovocné, zeleninové, nezksvašené, i slazené	4 237	3,1	8 680	-51,2
802	Ovoce skořápkové ost., čerstvé n. sušené, i loupané	4 117	3,0	5 498	-25,1
8411	Motory proudové, pohony turbovrtulové a ostatní plynové turbíny	3 315	2,4	524	532,6
703	Cibule, šalotka, česnek, pór aj., čerstvé, chlazené	1 801	1,3	776	132,1
Celkem TOP 10		129 977	93,7	95 179	36,6
Celkem dovoz		138 752		109 981	26,2

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Elektrotechnika

Dané přístroje najdou uplatnění jak pro ozbrojené složky v souvislosti s opatřeními čelícími teroristickým hrozbám, tak v sektoru civilního letectví, který má díky cestovnímu ruchu klíčové postavení.

► Energetický průmysl

Zastaralá energetická soustava je jednou z překážek rychlejšího rozvoje ekonomiky země; vláda upřednostňuje rozvoj zejména geotermální energie (stávající podíly jsou 43 % hydroelektrárny, 42 % tepelné elektrárny, 14 % geotermální elektrárny); byly vypracovány dlouhodobé výhledy – Kenya Vision 2030, kdy instalovaná kapacita má být zvýšena z 2 500 MW v r. 2015 na 15 000 MW. Výroba energie v tepelných elektrárnách by se měla zvýšit z plánovaných 1 900 MW v roce 2016 na 4 500 MW v roce 2030. Přetrvává důraz na geotermální energii, kdy se plánuje nárůst kapacit z 1 900 MW v roce 2016 na 5 500 MW v roce 2030. Zajímavé příležitosti se nabízejí i v případě vodních elektráren. Potenciál Keni v oblasti malých vodních elektráren je až 3 000 MW, ovšem instalovaná kapacita je pouhým zlomkem potenciálu 25 MW.

► Obranný průmysl

Potenciál pro dodávky obranného průmyslu vyplývá z hrozby teroristických útoků ze strany somálských Al Shabaab.

► Služby

V souvislosti s rozvojem ekonomiky země lze očekávat zájem o uplatnění environmentálních technologií. Další příležitosti v oblasti služeb sebou přinese i plánované zdvojnásobení sektoru turistiky. Keňu ročně navštíví okolo 1,8 mil. turistů (rok 2012), v roce 2017 se předpokládá jejich počet až okolo 3 milionů.

► Stavební průmysl

Vláda považuje investice do infrastruktury za zásadní, dle Medium Term Plan (2013–2017) byly by potřebné investice do výstavby silniční sítě, železniční sítě, letišť a přístavů vyčísleny na USD 4 mld. ročně; projekty budou částečně financovány i z odsouhlasené půjčky Světové banky v roční výši USD 600–800 mil.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Zdravotnictví je vládní prioritou, program Kenya Health Policy (2014–2030) definuje dlouhodobý záměr dosáhnout všeobecného pokrytí základních zdravotnických služeb, které by odpovídaly standardu země střední úrovně příjmů; projekty v sektoru zdravotnictví jsou rovněž finančně podporovány ze strany Světové banky.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Zemědělství zaměstnává 75 % pracovní síly a na tvorbě HDP se podílí plnými 30 % (tento podíl, na rozdíl od ostatních zemí regionu, za posledních 5 let dokonce o 5 % vzrostl); vývoz čaje, kávy a čerstvých květin tvoří spolu s cestovním ruchem pilíře keňské ekonomiky; v zemi již existuje relativně vyspělý agroprůmysl

a lze předpokládat jeho další rozvoj. Poptávka po potravinářských produktech z dovozu je generována ze strany movitější městské klientely. Stále však existuje značný potenciál, který zemědělská prvovýroba v Keni nabízí. K jejímu posílení jsou plánovány projekty v oblasti zavlažování v rozsahu 405 000 ha do roku 2017.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Energetický průmysl	HS 8501 - Elektrické motory a generátory
	HS 8504 - Transformátory, el. měniče, statické induktory
	HS 8507 - Akumulátory elektrické, vč. separátorů
	HS 8523 - Disky, pásky aj. média pro záznam zvuku, obrazu ap., ne HS 37
	HS 8537 - Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací
	HS 8541 - Diody, tranzistory ap. zařízení polovodičová aj.
	HS 8544 - Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.
Elektrotechnika	HS 8526 - Radiolokátory apod., radiové přístroje pro dálkové řízení
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 8432 - Stroje, nářadí pro zemědělství, lesnictví ap.
	HS 8433 - Stroje, zařízení žací, mláticí, sekačky trávy ap.
	HS 8434 - Stroje, přístroje dojící, mlékárenské
	HS 8435 - Lisy, drtiče ap., stroje pro výrobu vín, moštů ap.
	HS 8436 - Stroje ost. pro zemědělství, lesnictví ap., líhně
	HS 8438 - Stroje pro prům. přípravu výrobu potravin aj.
Stavební průmysl	HS 7306 - Trouby, profily ap. duté, jiné, ze železa n. oceli
	HS 8415 - Stroje, přístroje klimatizační
	HS 8431 - Součásti jeřábů, vozíků ap., buldozerů, fréz aj.
	HS 8481 - Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 3003 - Léky neodměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.
	HS 3004 - Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.
	HS 9018 - Nástroje lékařské chirurgické, zubolékařské aj.
	HS 9402 - Nábytek lékařský, chirurg. ap., pro holičství aj.
Obranný průmysl	HS 9301 - Zbraně vojenské, jiné než sečné, bodné, revolvery, pistole
	HS 9302 - Revolvery, pistole, ne jiné střelné zbraně
	HS 9303 - Zbraně střelné, zařiz. využívající výbuchu ost.
	HS 9304 - Zbraně ostatní, ne zbraně sečné bodné
	HS 9305 - Části příslušenství zbraní, revolverů, pistolí
	HS 9306 - Bomby, granáty, miny, náboje ap., střelivo ostatní
Služby	CPA 37 - Služby související s odpadními vodami
	CPA 38 - Sběr, příprava k likvidaci a likvidace odpadu; zpracování odpadu k dalšímu využití

Příležitosti pro rozvojovou spolupráci

Kategorie vyspělosti země: LMIC

Kenya Economic Update z roku 2015 představuje Keňu jako nejrychleji se vyvíjející ekonomikou v západní Africe. Ekonomické memorandum jasně představilo nejdůležitější oblasti rozvoje. Jsou mezi nimi těžební průmysl, urbanizace a inovace. Na základě Millennium Development Goals je vidět, že Keňa ušla velkou cestu v oblastech dětské úmrtnosti, základního vzdělání a zmírnění genderových rozdílů. Vyšší výdaje do zdravotnictví a mateřská zdravotnická péče zdarma pomohou dalšímu zlepšení ve zdravotnickém sektoru. Keňa má rostoucí mladou populaci, dynamický soukromý sektor, novou ústavu a výsadní postavení v západní Africe.

► Sektor energetiky

V energetickém sektoru proběhlo hned několik projektů zaměřených zejména na dodávky elektřiny domácnostem: *the Kenya Informal Settlements Improvement Project (KISIP)*, *the Global Partnership on Output-Based Aid (GPOBA)* a *the Energy Sector Management Assistance Program (ESMAP)*. Díky těmto projektům se podařilo připojit k distribuční síti přes 150 000 domácností. Tyto projekty budou i do budoucna pokračovat v dalším rozvoji energetické sítě.

► Sektor infrastruktury

Keňa se snaží zlepšit svoji infrastrukturu. Snaží se řešit a hledat financování pro projekty výstavby pozemních komunikací, potrubnímu systému, vysokým stožárům ohlašujícím povodně. V zaostalejších oblastech pak řeší přístup k pitné vodě a hygienickým službám. V plánu Keni je, aby koncem roku 2016 díky infrastrukturním projektům benefitovalo ze služeb přes 1 milion obyvatel. Další projekty se připravují na výstavbu obchodů, škol, zlepšení bezpečnosti přepravy a modernizace letišť.

► Sektor vody a sanitace

V tomto odvětví je cílem Keni zlepšit přístup obyvatel k pitné vodě a řešit situaci nakládání s odpady. Připravují se projekty, ze kterých by v nejbližších letech mělo těžit až 3,3 milionů lidí.

Zdroj dat: <http://www.worldbank.org/en/country>

Konžská demokratická republika

Na začátku nového tisíciletí vykazoval růst HDP záporné hodnoty (v roce 2000 až -6,9 %). V roce 2003 se HDP již zvýšil meziročně o 2,9 %. Po roce 2010 však již Konžská demokratická republika patřila k nejrychleji rostoucím zemím subsaharské Afriky s průměrným tempem růstu okolo 7,7 %. Na rok 2016 je odhadován meziroční růst HDP 4,9 %. Míra inflace se drží na nízké úrovni a v roce 2015 činila 1,0 %. V dalších letech se očekává mírný růst jejích hodnot. V zemi dle odhadů žije kolem 80 mil. obyvatel, přičemž HDP na obyvatele dosahuje téměř 500 USD. Nezaměstnanost se pohybuje kolem 8,0 %. Běžný účet je mírně v deficitu.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	8,5	9,2	7,7	4,9	5,1	5,6
HDP/obyv. (USD)	388	453	476	490	504	522
Míra inflace (%)	0,8	1,0	1,0	1,7	2,5	2,5
Nezaměstnanost (%)	8,2	8,0	–	–	–	–
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-3,0	-3,5	-4,7	-5,8	-5,4	-6,0
Populace (mil.)	77,0	79,3	81,7	84,1	86,7	89,3
Konkurenceschopnost	–	–	–	–	–	–
Exportní riziko OECD	7/7	7/7	7/7	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, SB, WEF

- ▶ Evropská unie v současnosti jedná se zemí o dohodě o ekonomickém partnerství.
- ▶ Exportní riziko podle OECD je: 7/7.

Vývoz ČR do Konžské demokratické republiky 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
6309	Oděvy obnošené a jiné výrobky textilní opotřebené	27 387	22,7	24 952	9,8
8544	Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.	19 372	16,0	3 056	533,9
8432	Stroje, nářadí pro zemědělství, lesnictví ap.	12 119	10,0	0	—
8411	Motory proudové, pohony turbovrtulové a ostatní plynové turbíny	9 911	8,2	8 283	19,7
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	9 423	7,8	21 602	-56,4
8474	Stroje k třídění prosévání ap. zemin kamenů aj.	7 897	6,5	2 333	238,5
8414	Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory ap.	6 204	5,1	0	—
6908	Dlaždice, obkládačky ap. keramické, glazované	5 171	4,3	847	510,5
7308	Konstrukce, části, desky, tyče aj. ze železa n. oceli	3 553	2,9	0	—
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	3 437	2,8	15 700	-78,1
Celkem TOP 10		104 474	86,5	76 773	36,1
Celkem vývoz		120 711		103 008	17,2

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Konžské demokratické republiky 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8411	Motory proudové, pohony turbovrtulové a ostatní plynové turbíny	3 315	57,6	2 480	33,7
4403	Dřevo surové i odkorněné bez dřevní běli, mízy	1 283	22,3	4	31975,0
304	Filé aj. maso rybí, čerstvé, chlazené, zmrazené	701	12,2	0	—
3926	Výrobky ostatní z plastů aj. materiálů	210	3,7	0	—
8414	Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory ap.	163	2,8	0	—
3214	Tmel sklářský, roubovací, pryskyřičný, těsnicí	19	0,3	0	—
4819	Krabice, pytle aj., pořadače ap., z papíru apod.	16	0,3	0	—
8532	Elektrické kondenzátory, pevné, otočné nebo doladovací	13	0,2	0	—
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	11	0,2	2	450,0
904	Pepř, paprika, sušené, drcené, v prášku	6	0,1	0	—
Celkem TOP 10		5 737	99,7	2 486	130,8
Celkem dovoz		5 753		2 658	116,4

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilový průmysl

Velký potenciál zejména pro ojeté vozy. Nákladní vozidla najdou uplatnění v lesnickém průmyslu, těžbě minerálů, která tvoří 40 % HDP, i jako vozy pro vojenské složky státu.

► Důlní, těžební a ropný průmysl

Těžba dřeva je vedle minerálů základním zdrojem příjmů. Země zatím vyváží nezpracované kmeny, trend v mnoha afrických státech (Konžská demokratická republika není výjimkou) je zákaz vývozu kmenů. Zařízení pil může mít v zemi značný potenciál. Jak už bylo zmíněno, 40 % HDP tvoří těžební průmysl, proto perspektivní trh najdou všechny těžební stroje využitelné při extrakci minerálů.

► Elektrotechnika

Již se do Konžské demokratické republiky vyváží, potřeba pokrytí a telefonizace poroste. Tropické klima, rozvoj agroprůmyslu, růst městských aglomerací zvyšují poptávku po chladírenském zařízení.

► Energetický průmysl

Chaotické dodávky elektřiny, časté výpadky elektrického proudu, enormní potřeba generátorů jak v soukromých domech a veřejných budovách, tak i výrobě. Vláda připravuje privatizaci elektráren a přenosových soustav, je třeba revitalizovat stávající kapacity, v souvislosti s rychlou výstavbou poroste poptávka po slaboproudých zařízeních.

► Chemický průmysl

40 % HDP tvoří těžební průmysl, který je jedním z prioritních sektorů rozvoje. Perspektivní trh najdou všechny chemikálie využitelné při extrakci minerálů.

► Kovo zpracovatelský průmysl

Existuje místní poptávka po tomto tradičním českém vývozním artiklu, který zatím není z ČR do KDR exportován.

► Civilní letecký průmysl

Potenciál vzniká zejména v souvislosti s rozvojem vnitrostátní letecké dopravy.

► Obranný průmysl

Armáda i policie se snaží řešit špatnou bezpečnostní situaci na východě země. S tím souvisí i rostoucí poptávka po modernizaci vyzbrojení policie i armády.

► Plasty a gumárenský průmysl

Potřeba importu plastových komponentů ve stavebnictví roste v souvislosti s rozvíjející se stavební činností zejména v hlavním městě Kinshase (možno rozšířit na všechny položky 39). Dále s rostoucím podílem automobilové dopravy roste i poptávka po pneumatikách.

► Stavební průmysl

V Konžské demokratické republice se rozvíjí stavební činnost a výstavba veřejných budov i obydlí. S tím souvisí rostoucí poptávka po stavebních materiálech i strojích.

► Textilní a obuvnický průmysl

Tradiční český vývozní artikl, v Konžské demokratické republice zatím nepřítomný, levné zboží základní potřeby, země se 75 mil. obyvatel představuje velký trh, kupní síla obyvatel je nízká, poptávka existuje zejména po levném zboží.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Intenzifikace zemědělství a přechod od samozásobitelství k modernějším metodám pěstování plodin je základní prioritou strategie rozvoje Konžské demokratické republiky. Potřeba průmyslových hnojiv poroste v souvislosti s touto strategií. Rozvoj zemědělství a výroba potravin je jednou z nejvyšších priorit vlády.

► Železniční a kolejová doprava

Nutná revitalizace zničené železniční sítě.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Chemický průmysl	HS 2837 - Kyanidy, kyanid-oxidy a kyanidy komplexní
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 3102 - Hnojiva minerální nebo chemická dusíkatá
	HS 8438 - Stroje pro prům. přípravu a výrobu potravin aj.
	HS 8701 - Traktory
Obranný průmysl	HS 3602 - Výbušniny připravené, ne práškové výmětné
	HS 9302 - Revolvery, pistole, ne jiné střelné zbraně
	HS 9303 - Zbraně střelné, zařiz. využívající výbuchu ost.
Plasty a gumárenský průmysl	HS 3917 - Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů
	HS 4011 - Pneumatiky nové z pryže
	HS 4012 - Pneumatiky pryžové, protektorované, použité apod.
Textilní a obuvnický průmysl	HS 5208 - Tkaniny bavlněné nad 85 %, do 200 g/m ²
	HS 5607 - Motouzy, šňůry, provazy, lana i splétané apod.
	HS 6309 - Oděvy obnošené a jiné výrobky textilní opotřebené
Stavební průmysl	HS 3208 - Barvy, laky nátěrové, založené na polymerech
	HS 6907 - Dlaždice, obkládačky ap. keramické, neglazované
	HS 6910 - Výlevky, umyvadla, vany, bidety apod. keramické
	HS 7016 - Dlaždice, desky, kameny, cihly, tašky aj. skleněné
	HS 8426 - Jeřáby sloupové, otočné, pojízdné, lanové vozíky
	HS 8428 - Zařízení ost. zdvihací, nakládací, manipulační

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Stavební průmysl	HS 8429 - Buldozery, srovnávače, rypadla apod. s pohonem
	HS 8430 - Stroje ost. srovnávací ap., pluhy, frézy sněžné
	HS 8481 - Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.
Kovozpracovatelský průmysl	HS 7211 - Výr. ze železa n. oceli pod 600 mm, neplát. nepokov.
	HS 7212 - Výr. ze železa n. oceli pod 600 mm, plátované pokov.
	HS 7304 - Trouby, duté profily ap., bežešvé, ze železa, oceli
	HS 7306 - Trouby profily ap. duté, jiné, ze železa n. oceli
	HS 7307 - Příslušenství pro trouby, trubky ze železa n. ocel.
	HS 7308 - Konstrukce, části, desky, tyče aj. ze železa n. oceli
	HS 8212 - Břitvy, strojky, čepelky holicí
	HS 8301 - Zámky i visací závěry, klíče, z kovů obecných
Energetický průmysl	HS 8410 - Turbiny, kola vodní, regulátory
	HS 8501 - Elektrické motory a generátory
	HS 8502 - Soustrojí generátorová, elektr. měniče rotační
	HS 8504 - Transformátory, el. měniče, statické indukory
	HS 8535 - Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů, >1000V
	HS 8538 - Části přístř. k ochraně ap. obvodů, rozvaděčů aj.
	HS 8544 - Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.
	HS 8546 - Izolátory elektrické, z libovolného materiálu
Civilní letecký průmysl	HS 8411 - Motory proudové, pohony turbovrtulové a ostatní plynové turbíny
	HS 8526 - Radiolokátory apod., rádiové přístroje pro dálkové řízení
	HS 8802 - Letadla, vrtulníky, kosmické lodě vč. družic, nosné rakety
Elektrotechnika	HS 8415 - Stroje, přístroje klimatizační
	HS 8471 - Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.
	HS 8517 - Přístroje telefon., ost. přístř. pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.
Důlní, těžební a ropný průmysl	HS 8465 - Stroje obráběcí na opracování dřeva, korku ap.
	HS 8474 - Stroje k třídění, prosévání ap. zemin, kamenů aj.
Železniční a kolejová doprava	HS 8601 - Lokomotivy, lokotraktory
	HS 8602 - Lokomotivy, lokotraktory ostatní, tendry
	HS 8605 - Žel. nebo tram. osobní vozy, vozy zavaz. a pošt. apod., bez vlast. pohonu
	HS 8606 - Žel. nebo tram. nákl. vozy a vagony, bez vlastního pohonu
	HS 8607 - Části a součásti žel. nebo tram. lokomotiv nebo kolejových vozidel
Automobilový průmysl	HS 8703 - Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob
	HS 8704 - Motorová vozidla pro přepravu nákladu

Příležitosti pro rozvojovou spolupráci

Kategorie vyspělosti země: LDC

Od roku 2013 se Konžská demokratická republika snaží naplňovat novou strategii Country Assistance Strategy. V této strategii nalezneme čtyři hlavní cíle: zefektivnění státní správy její decentralizaci a řádná správa věcí veřejných; zvyšování konkurenceschopnosti ekonomiky podporou soukromého podnikání, zavedení sociálního systému a zvýšení životní úrovně obyvatel; vyřešení konfliktu ve svých západních provinciích. Ekonomicky má Kongo potenciál stát se jednou z nejrychleji rostoucích ekonomik subsaharské Afriky a to především díky obrovskému množství nerostných surovin, které se na jeho území nachází. Rozvíjet by se v této oblasti měl především zpracovatelský průmysl.

► Sektor vzdělávání

Podpora především primárního vzdělávání (dostupnosti a kvality) je jednou z hlavních priorit vlády pro ekonomický růst a eliminaci chudoby. V současné době je velkým problémem fyzická nedostatečnost školské infrastruktury a neadekvátní materiální zabezpečení škol.

► Sektor zdravotnictví

Hlavním úkolem vlády je rozšířit dostupnost základní zdravotní péče. V poslední době se Demokratická republika Kongo zaměřuje na snížení dětské úmrtnosti jak pomocí zvýšení kvality porodní a poporodní péče tak rozšířením očkování. Nedostatečná je i vybavenost zdravotnických zařízení.

► Sektor infrastruktury

Současné nedostatečné dodávky elektřiny a časté výpadky elektrického proudu mají negativní dopad na růst ekonomiky. Mnoho míst v zemi je závislých pouze na naftových generátorech. Přitom v zemi je velký potenciál vytvořit silný těžební průmysl s následným zpracováním. K tomu je však potřeba vytvořit dostatečnou infrastrukturu jak dopravní tak energetickou.

Zdroj dat: <http://www.worldbank.org/en/country>

Maroko

V letech 2000 a 2015 ekonomika rostla v průměru o 4,5% ročně, Jedinou výjimkou byl rok 2014, kdy růst zpomalil na 2,4%. Zemi výraznějším způsobem světová finanční krize nezasáhla. Marocká ekonomika i nadále předpokládá zachování zmíněného prorůstového trendu, konkrétně s výhledem 4,4% pro rok 2018. Míra inflace aktuálně v rámci meziročního srovnání dosahuje 1,6% (oproti 0,4% v roce 2014). Obdobný vývoj je očekáván i v dalším období. V Maroku v roce 2015 žilo přibližně 33,5 mil. obyvatel. Na každého obyvatele pak připadal hrubý domácí produkt ve výši 3 078 USD. Nezaměstnanost by měla mírně klesnout z 9,8% v roce 2015 na 9,5% v roce 2018.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	4,7	2,4	4,5	2,3	4,1	4,4
HDP/obyv. (USD)	3 264	3 315	3 078	3 195	3 348	3 511
Míra inflace (%)	1,9	0,4	1,6	1,5	2,0	2,0
Nezaměstnanost (%)	9,2	9,9	9,8	9,7	9,6	9,5
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-8,5	-6,2	-1,4	0,5	0,1	-0,5
Populace (mil.)	32,9	33,2	33,5	33,8	34,1	34,5
Konkurenceschopnost	77/148	72/144	72/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	3/7	3/7	3/7	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MME, OECD, WEF

- ▶ Evropská unie uzavřela s Marokem Asociační dohodu již v roce 1996 a v současnosti probíhá jednání o Dohodě o volném obchodu.
- ▶ Exportní riziko podle OECD je: 3/7.

Vývoz ČR do Maroka 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	1 399 974	26,7	1 544 531	-9,4
8544	Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.	737 490	14,1	563 977	30,8
8547	Části izolační pro stroje, el. trubky izolační	500 372	9,6	201 237	148,6
8538	Části přistr. k ochraně ap. obvodů, rozvaděčů aj.	471 593	9,0	573 215	-17,7
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů, < 1000V; konekt. pro opt. vlákna	315 543	6,0	202 945	55,5
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	299 703	5,7	344 422	-13,0
3917	Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů	195 626	3,7	185 382	5,5
4011	Pneumatiky nové z pryže	173 108	3,3	153 324	12,9
3926	Výrobky ostatní z plastů aj. materiálů	109 678	2,1	64872	69,1
4804	Papír aj., nenatíraný, ne k popisování, ne k hyg. účelům	77 060	1,5	70413	9,4
Celkem TOP 10		4 280 147	81,7	3 904 318	9,6
Celkem vývoz		5 235 769		4 709 513	11,2

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Maroka 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	484 409	16,2	367 177	31,9
0702	Rajčata čerstvá, chlazená	462 626	15,5	364 114	27,1
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	256 898	8,6	33 753	661,1
8544	Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.	180 360	6,0	82 384	118,9
8481	Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj	149 617	5,0	110 087	35,9
0709	Zelenina ostatní, čerstvá, chlazená	141 505	4,7	102731	37,7
8501	Elektrické motory a generátory	123 407	4,1	161299	-23,5
8409	Části, součásti pro motory pístové	121 365	4,1	111121	9,2
1604	Přípravky, konzervy z ryb, kaviár, jeho náhražky	97 906	3,3	44122	121,9
8704	Motorová vozidla pro přepravu nákladu	97 030	3,2	85 157	13,9
Celkem TOP 10		2 115 123	70,6	1 461 945	44,7
Celkem dovoz		2 994 034		2 082 748	43,8

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilový průmysl

Za posledních 10 let se Maroko stalo největším výrobcem automobilů v severní Africe a druhým největším v rámci afrického kontinentu. Oproti většině evropských i afrických konkurentů, jejichž tržní podíl se snižuje, marocký automobilový průmysl vzrůstá, a to tempem 26 % ročně. Hlavní vývozní destinací mimo EU (Francie a Španělsko tvoří stále až 67 % zahraničního obchodu) se stal v roce 2012 Egypt, což mj. svědčí o podpoře regionálního exportu marockých součástek a dalších doplňků pro osobní automobily. Růstu exportu tohoto odvětví (osobních vozů i součástek pro vozidla) významně napomohlo především otevření první části nové produkčně-montážní jednotky skupiny Renault v severomarocké oblasti Tanger Med v únoru 2012. Kromě podpory investic plynoucích z národní strategie orientované na tento sektor je věnována pozornost dalšímu rozšiřování subdodavatelských závodů PSA Peugeot-Citroen v Kunajtře a Tangeru, kde již existují dvě integrované průmyslové zóny; kromě výhod např. v podobě pětiletého osvobození od daně z podnikání či státního příspěvku na celkové investiční náklady ve výši 10 %, Maroko rovněž poskytuje podporu projektům zaměřeným na odborné proškolení pracovních sil (souběžně jsou mj. zakládány státní vzdělávací instituty pro potřeby automobilového průmyslu). Práce na výstavbě automobilky PSA Peugeot v Kunajtře začnou v roce 2016, závod by měl být dostavěn a otevřen v roce 2019. Investice do výstavby dosáhne 557 milionů EUR. Plánovaná roční výroba počítá s 90 000 vozidly třídy B a C, tzn. malá auta a nižší střední třída, plus 90 000 motorů s možností zdvojnásobení produkce. Množství nově vytvořených pracovních míst se odhaduje na 4 500 stálých dlouhodobých smluv, z toho minimálně 1 500 pro kvalifikované techniky a inženýry, a až 20 000 nepřímých míst u výrobců.

► Civilní letecký průmysl

Kromě podpory investic se dynamicky rozvíjí integrovaná průmyslová zóna v Nouaceur u Casablanky – tzv. Midparc Casablanca Free Zone, kde byl v roce 2013 otevřen také oborový vzdělávací institut. K již přítomným skupinám EADS, Thales, Boeing a Safran v roce 2012 přibyla nová továrna kanadské firmy Bombardier či francouzské Ratier Figeac. Celkem zde nyní působí více než 100 společností zaměřených na kabeláž, výrobu součástek a údržbu. Vývoz tohoto odvětví trvale stoupá – v roce 2013 dosahoval kolem 6 % na marockém exportu (více než 55 % tohoto vývozu tvoří elektrické systémy a kabeláž). V září 2015 byla marockým resortem dopravy ohlášena nová národní strategie cílená na rozvoj sektoru soukromého letectví, konkrétně se jedná o menší letadla pro podnikatele, přičemž království plánuje ovládnutí tohoto segmentu letecké dopravy na úrovni celého afrického kontinentu. Maročané aktuálně poptávají pro tento záměr partnery ze zahraničí. Potenciál pro české firmy také představuje odvětví aeronautiky spojené mj. s výstavbou nových průmyslových hal pro výrobu leteckých součástek. Právě sektor marocké aeronautiky zaznamenává během posledních let pravidelný meziroční nárůst ve výši 15–20 % (vyjma růstu během roku 2013, kdy dosáhl „pouhých“ 13,8 %). Aktuálně v Maroku působí celkem 100 společností zabývajících se výrobou leteckých součástek a sektor v současnosti zaměstnává 8 000 lidí. Celkově zmíněné průmyslové odvětví každoročně „zajišťuje“ příjem ve výši 800 milionů EUR do státní kasy, což představuje 5 % podíl na veškerém marockém exportu. Maroko navíc této sektorové prioritě nově přizpůsobuje i vlastní odborné školství včetně plánovaného zařazení oboru „aeronautika“ mezi priority národního vzdělávacího programu. Maročané aktuálně provádějí v rámci leteckého průmyslu zejména montážní práce, dále tzv.

EWIS (tj. elektrické a kabelážní systémy), MRO (tj. údržba, oprava, veškerý servis) či zpracovávají projektové dokumentace. Ve vztahu k ohlášené národní strategii pro toto průmyslové odvětví se počítá do roku 2020 s vytvořením 23 000 nových pracovních míst a navýšením exportu o 16 mld. MAD (1 MAD činí v přepočtu 2,5 CZK). V roce 2014 Maročané vyvezli leteckou techniku a její komponenty za 9,5 mld. MAD; ambicí je během příštích pěti let navýšení o 5 mld. MAD. Zmíněný plán rovněž počítá se zapojením dalších 100 marockých společností do výroby a montáže leteckých součástek.

► Dopravní průmysl a infrastruktura

Příležitostí pro české firmy může být výstavba nového technického zázemí a vozovny dalších dvou zamýšlených tramvajových linek v Casablance, záměr výstavby byl schválen tamější městskou radou koncem března 2015. Areál by měl zabírat plochu 6,3 ha a casablanská radnice nyní řeší otázku pozemků, na nichž by se mělo stavět; současná vozovna casablanských tramvajových linek je zázemím pro 49 vozových souprav a její kapacita s ohledem na plány rozšíření městské hromadné dopravy není dostačující. Casablanca počítá s brzkým rozšířením městské hromadné dopravy o novou tramvajovou linku L3 a L5. Město zároveň plánuje rozšíření servisního areálu pro tramvajovou linku číslo 3 obsluhující jižní část metropole (Er Rahma). Radnice si také nechala zpracovat tzv. BHNS plán: jedná se o celkem 5 nových linek městské hromadné dopravy kombinující tramvaje a autobusy. K realizaci by mělo dojít do konce roku 2022 a výsledkem bude celkem 80 km dlouhá linka, která obsáhne oba druhy pozemní veřejné dopravy.

► Důlní, těžební a ropný průmysl

Marocká strana projevila explicitní zájem o zapojení českých společností do zpracovávání expertíz v oblasti dobývání nerostů a geologického průzkumu mj. díky renomé československých geologů působících v Maroku během 60. a 70. l. 20. st. Království má zájem o nové dobývací technologie, které představují součást nové národní těžební strategie s výhledem do roku 2025; jedním z cílů je ztrojnásobit obrát těžebního sektoru (nepočítaje fosfátový průmysl) na 15 mld. MAD (tj. 34,5 mld. CZK), zvýšit investice do geologického průzkumu na 4 mld. MAD (tj. 9,2 mld. CZK) a zdvojnásobit počet pracovních míst v sektoru na 30 000. Příležitost pro české těžářské firmy v Maroku představují drahé kovy (niob, uran, molybden, zlato), kovy (olovo, měď a zinek, nikl, železo), průmyslové minerály (kaolin, síra, diatontit, křemen, magnezit), dále geotermální zdroje energie (region severovýchodního Maroka, lokalita Tarfaya-Assa-Zag), uhlovodíky či ropa. Jen v roce 2013 bylo na marockém území zahájeno celkem 44 projektů (z toho 16 ve spolupráci se zahraničními partnery).

► Energetický průmysl

Maroko disponuje značným potenciálem obnovitelných zdrojů. Království v současnosti představuje největšího dovozce energií v rámci regionu MENA a projekty zaměřené na obnovitelné zdroje mají napomoci marocké soběstačnosti do výše 42 % pokrytí všech energetických nákladů, a to do konce roku 2025. V roce 2009 byla přijata Národní energetická strategie – horizont 2030, mj. s tímto cílem: do roku 2020 by mělo 42 % energie pocházet z obnovitelných zdrojů, a to rovným dílem ze solárních, větrných a vodních. Zmíněný vládní program na podporu sektoru obnovitelných zdrojů energie také počítá s výstavbou 5 solárních elektráren o výkonu 2 000 MW (do roku 2020). První vlnkovou loď představuje termosolární elektrárna v lokalitě Ouarzazate (500 MW), jejíž první část o kapacitě 160 MW je již ve výstavbě. Rovněž pokračuje budování 300 MW větrného parku Tarfaya, který by se měl stát největší větrnou elektrárnou na africkém kontinentu. Mezi potenciální příležitosti v tomto sektoru lze také zařadit softwarovou výbavu pro solární elektrárny. Značný potenciál mj. skýtá marocký region l'Oriental u hranic s Alžírskem – např.

Technopole Oujda, projekt koncipovaný jako tzv. Smart City. Aktuální příležitosti jsou spojeny s novým nalezištěm zemního plynu v marocké lokalitě Sebou, která dokáže dle dosavadních propočtů marocké strany pokrýt těžbu 140 000 m³ zemního plynu denně. Současné marocké plány počítají s dalším geologickým průzkumem, budováním elektrických systémů, infrastruktury včetně výstavby nové zplynovací stanice na zkapalněný plyn v lokalitě Jorf Lasfar poblíž města El Jadida (na jih od Casablanky) v horizontu příštích pěti let – samotná výstavba by neměla trvat déle než 36 měsíců, se zprovozněním se počítá během roku 2021. Marocká spotřeba zemního plynu má do konce roku 2025 dosáhnout 5 miliard m³. Marocké plány těžby zemního plynu si vyžádají investice ve výši 4,6 miliardy USD a země spoléhá na zapojení domácích i zahraničních společností. Další potenciální příležitost v tomto sektoru představuje plánovaná rozsáhlá rekonstrukce tepelné elektrárny v marockém Sáfi.

► Vodohospodářský a odpadní průmysl

Poslední prioritní oblastí, rovněž v rámci programu „Maroc Vert“ (Zelené Maroko), jsou zdroje pitné vody. Potenciální sektorovou příležitostí je rovněž odpadové hospodářství zejména v marockých velkoměstech Casablanca a Marrákeš; Casablanka chystá v rámci nového investičního programu pro roky 2015–2020 celkem 10 projektů ve výši 3,2 mld. EUR. Většina zmíněné finanční dotace se promítne do dopravní infrastruktury ve městě a zároveň se zaměří na zlepšení životních podmínek v chudinských a okrajových čtvrtích. S tím souvisí plánovaná výstavba nových čističek odpadních vod, modernizace likvidace odpadu a záměr jeho využití pro další výrobu elektrické energie. Marocké snahy na poli odpadového hospodářství podporuje Světová banka, která pro království v únoru 2015 vyčlenila 130 milionů USD (tj. 1,2 miliardy MAD), mj. také na vytvoření 50 000 až 70 000 nových pracovních míst do konce roku 2022 v tomto odvětví. Investiční program Světové banky zároveň podpoří třídění odpadu v průmyslových zónách a zlepšení pracovních podmínek pro zaměstnance. Myšlenka mj. koresponduje s tzv. „Národním marockým programem pro příští dekádu“, který odhaduje, že z nové politiky v oblasti odpadového hospodářství bude profitovat až 15 milionů obyvatel království.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Marocké království přijalo v únoru 2015 nový zákon umožňující vstup zahraničního kapitálu do státních i soukromých zdravotnických zařízení na marocké půdě. Nově je zahraničním podnikatelským subjektem povoleno zainvestovat výstavbu, rekonstrukci či vybavení zdravotnických zařízení, která budou moci po smluvně určenou dobu spravovat. Aktuální příležitost pro české firmy představuje zejména marrákešský projekt tzv. „Healthcare City“, residenční a zdravotnický komplex otevřený v prosinci 2015. Areál o celkové rozloze cca 21 000 m² leží v blízkosti marrákešského mezinárodního letiště a finančního centra města; emirátská investoři (Tasweek Real Estate) aktuálně poptávají dodavatele zdravotnické techniky a vybavení z celého světa v rámci tzv. „smart healthcare tourism projects“, hledají i případné zájemce pro další společné investice, technologické poradenství, nové léčebné metody či zdravotnickou expertizu jako celek. Na poli marocké státní zdravotnické sféry v současnosti představuje možnost případného uplatnění budování nového kardiologického a hematologického centra v marrákešské státní nemocnici, která má být špičkovým pracovištěm přesahujícím svým významem území severoafrického království. Druhou aktuální příležitostí v rámci marocké státní sféry může být vybavení nového křídla rabatské univerzitní nemocnice Ibn Síná. Třetí klíčovou oblastí je potenciální spolupráce s českou stranou v oblasti balneologie, lázeňství a zdravotnické turistiky (Maročané do českých lázní, české know-how poskytnuté marocké straně). Obecně marocké zdravotnictví usiluje o zlepšení technického a biomedicínského vybavení, posílení technické platformy,

pořízení dostatečného množství základních léků a vakcín; zlepšení transportu těhotných žen s komplikacemi z domova do zdravotnického zařízení; budování nových zdravotnických zařízení a center včetně tzv. mobilních jednotek, screeningového vybavení společně s výcvikem obsluhy těchto zařízení, monitorování jevu šířících se onemocnění v podobě diabetes, hypertenze, rakoviny prsu napříč marockou společností; dále zavedení elektronické zdravotní evidence, zprovoznění provinčního/regionálního centra a centrální datové kartotéky se zdravotními údaji všech pacientů či funkční správa společného datového centra.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Potenciální sektorovou příležitostí aktuálně představuje šlechtitelství ovocných stromků; právě marocké ovocnářství zaznamenává během několika uplynulých let nebývalý rozkvět – pozornost je věnována zejména šlechtění nových odrůd ovocných stromů. Království se v této oblasti orientuje především na Spojené arabské emiráty, Súdán, Švédsko a Jižní Afriku; sonduje zahraniční zkušenosti a adaptabilitu zemědělských plodin na místní, marocké klimatické podmínky. Marocká asociace pro sadařství FEDAM pouze za rok 2014 zaznamenala nárůst o 150 % zejména na poli šlechtění nových odrůd ovocných stromků. V zemi byla v témže roce obhospodařována zemědělská plocha o rozloze 265 473 ha; letos je to o 27 % více, tj. 336 746 ha. Království navíc do budoucna počítá s dalšími investičními programy ve výši 12,5 miliardy marockých dirhamů (cca 1,2 miliard EUR). Všechny marocké ambice týkající se zemědělství, aktuálně především ovocnářství, vycházejí z programu nazvaného „Zelené Maroko“, který královský palác zahájil v roce 2008. Jedním z nejnovějších plánů je investiční záměr „Ciratt 2017“ v regionu Meknes, kde by měly během příštích dvou let vyrůst tzv. pěstitelské zahrádky a šlechtící koutky. Za druhý mediálně nejviditelnější marocký zemědělský cíl lze označit „Marrákeš – Tensift – Al Haouz“ se 71 sub-projekty v celkové výši 5 miliard MAD, přičemž prioritní sektory v rámci tamějšího regionu představují včelařství, mlékárenský průmysl a červené maso.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Automobilový průmysl	HS 3917 - Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů
	HS 4009 - Trouby, hadice aj., z kaučuku vulkan., ne tvrdého
	HS 4010 - Pásy dopravníků, řemeny hnací, z kaučuku vulkan.
	HS 4011 - Pneumatiky nové z pryže
	HS 7318 - Šrouby, vruty, matice, podložky aj. ze železa n. oceli
	HS 7320 - Pružiny, listy pružin, ze železa n. oceli
	HS 8205 - Nástroje ruční jinde neuv., svěráky, kovadliny ap.
	HS 8467 - Nářadí ruční pneumatické s motorem, ne elektr.
	HS 8477 - Stroje na zpracování kaučuku, plastů jinde neuv.
	HS 8480 - Rámy, základny, formovací modely pro formy aj.
	HS 8482 - Ložiska kuličková, válečková, jehlová
	HS 8484 - Těsnění kovoplastická, soubory, sestavy těsnění

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Civilní letecký průmysl	HS 3917 - Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů
	HS 4009 - Trouby, hadice aj., z kaučuku vulkan., ne tvrdého
	HS 8483 - Hřídele aj. převodové, převody, kola ozubené, ap.
	HS 8526 - Radiolokátory apod., radiové přístroje pro dálkové řízení
	HS 8530 - Přístroje elektrické pro řízení dopravy
	HS 8801 - Balony, vzducholodě; kluzáky, rogalá apod.
	HS 8803 - Části a součásti motor. a bezmotor. prostředků pro létání
	HS 8804 - Padáky vč. paraglidingu apod., vč. příslušenství
	HS 8805 - Katapulty letecké aj. přistr. pro let. výcvik
	HS 9024 - Přístroje pro zkoušení tvrdosti aj. vlastností
	HS 9026 - Přístroje měření kontroly průtoku tlaku aj.
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 2106 - Přípravky potravinové, jinde neuvedené ani nezahrnuté
	HS 7324 - Výrobky sanitární, části, ze železa n. oceli
	HS 9011 - Mikroskopy optické sdružené
	HS 9018 - Nástroje lékařské chirurgické, zubolékařské aj.
	HS 9402 - Nábytek lékařský, chirurg. ap., pro holičství aj.
Energetický průmysl	HS 8535 - Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů, > 1000 V
	HS 8536 - Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů, < 1000V; konekt. pro opt. vlákna
	HS 8537 - Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací
	HS 8544 - Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.
	HS 9001 - Vlákna optická ap., čočky, hranoly aj. nezasazené
	HS 9031 - Stroje, přístroje, nástroje měřicí, kontrolní, jinde neuv.
Důlní, těžební a ropný průmysl	HS 3602 - Výbušniny připravené, ne práškové výmětné
	HS 3603 - Zápálnice, bleskovice, roznětky, rozbušky apod.
	HS 4010 - Pásky dopravníků, řemeny hnací, z kaučuku vulkan.
	HS 8413 - Čerpadla i se zař. měřícím, zdviže na kapaliny
	HS 8414 - Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory ap.
	HS 8425 - Kladkostroje, zařiz. zdvihací, výtahy, rumpály ap.
	HS 8467 - Nářadí ruční pneumatické s motorem, ne elektr.
	HS 8474 - Stroje k třídění prosévání ap. zemin kamenů aj.
	HS 8501 - Elektrické motory a generátory
	HS 8513 - Svítidla elektr. přenosná s vl. zdrojem energie
	HS 8602 - Lokomotivy, lokotraktory, ostatní tendry

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Dopravní průmysl a infrastruktura	HS 7202 - Feroslitiny
	HS 7302 - Materiál pro stavbu tratí železnič., tramvaj.
	HS 8602 - Lokomotivy, lokotraktory, ostatní tendry
	HS 8603 - Železniční nebo tramvajové vozy s vlastním pohonem
	HS 8607 - Části a součásti železničních nebo tramvajových lokomotiv nebo kolejových vozidel
	HS 8608 - Materiál kolejový svrškový, bezp. a sign. dopravní zařízení
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 8432 - Stroje, nářadí pro zemědělství, lesnictví apod.
	HS 8701 - Traktory
	HS 8433 - Stroje, zařízení žací, mláticí, sekačky trávy ap.
	HS 8438 - Stroje pro prům přípravu výrobu potravin aj.
	HS 3102 - Hnojiva minerální nebo chemická dusíkatá
Vodohospodářský a odpadní průmysl	HS 8405 - Generátory plynové, vyvíječe acetylenu apod.
	HS 8413 - Čerpadla i se zař. měřícím, zdviže na kapaliny
	HS 8414 - Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory ap.
	HS 8416 - Hořáky pro topeniště, rošty, příkladací zařiz.
	HS 8421 - Odstředivky, přístroje k filtrování, čištění
	HS 8428 - Zařízení ost. zdvihací, nakládací, manipulační
	HS 8462 - Stroje tvářecí k opracování kovů, buchary apod.
	HS 8503 - Části motorů, elektr. generátorů, soustrojí ap.

Příležitosti pro rozvojovou spolupráci

Kategorie vyspělosti země: LMIC

Rozvojová spolupráce v Maroku se nese zejména ve znamení četných reforem nové vlády, které jsou patrné zejména v sektoru infrastruktury, v sociálním a v bankovním sektoru. Maroko má výborné předpoklady pro ekonomický růst, což souvisí i se zlepšováním obchodního klimatu v rámci průmyslové strategie pro roky 2014–2020.

► Sektor sociální

Cílem marocké vlády je hlavně zlepšit životní podmínky a snížit společenskou nevyrovnanost (zejména gramotnost a chudobu) v jednotlivých regionech země. Vládě se podařilo snížit chudobu a zvýšit přístup k vzdělání a zdravotnické pomoci. V celé zemi byla snížena chudoba z 15,3% na 6,2% a také se zmírňují genderové rozdíly a práva. Vláda chce i nadále pokračovat v projektech týkajících se výše zmíněných problémů.

► Sektor zemědělství, vody a sanitační

Zemědělský sektor představuje zhruba 19 % celkového HDP. Snahou vlády v této oblasti je diversifikovat rizika v případě neúrody, která například proběhla v minulém roce. Marocká vláda představila novou strategii s názvem The Green Morocco Plan, jejíž hlavním cílem je vytvořit 1,15 milionů pracovních míst a ztrojnásobit příjmy lidí, žijících na venkově. Prvním pilířem plánu je akcelerovat rozvoj modernizace sektoru a druhým je profesionalizace menších farmářů. Zároveň je v rámci tohoto projektu kladen důraz na zlepšení politiky v sektoru vody a sanitační a větší transparentnost vlastnictví pozemků.

► Sektor obnovitelných zdrojů

V tomto sektoru existují tři strategické plány, u kterých je kladen důraz zejména na sluneční a větrnou energii. Prvním je The Moroccan Project of Solar Energy. Podle tohoto plánu by mělo 14 % elektrické energie pocházet ze solárních zdrojů. Druhým programem je Development Program of the Moroccan market for solar water heaters (PROMASOL), který se zaměřuje na instalaci termálních solárních senzorů. Třetím plánem je The Moroccan Integrated Wind Energy Project. Ten má za cíl navýšit výrobu větrné energie z 280 MW v roce 2010 na 2000 MW v roce 2020.

Zdroj dat: <http://www.worldbank.org/en/country>

Mosambik

Mosambik od roku 2013 vykazuje průměrný růst 7%. Od roku 2015 nastává zpomalení růstu asi o jeden procentní bod. Stejná situace se očekává i v roce 2016. Poté by opět mělo dojít k zrychlení růstu. Od roku 2016 se očekává míra inflace okolo 6%. V zemi žije téměř 27 mil. obyvatel, do budoucna je se však očekává růst populace až na 30 mil. HDP na obyvatele dosahuje přibližně jen 530 USD. Nezaměstnanost se pohybuje kolem 22%. Běžný účet je v deficitu.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	7,1	7,4	6,3	6,0	6,8	7,9
HDP/obyv. (USD)	605	619	535	435	423	460
Míra inflace (%)	4,2	2,3	2,4	6,0	5,6	5,6
Nezaměstnanost (%)	22,5	22,6	–	–	–	–
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-6,2	-5,8	-6,2	-5,4	-8,9	-12,7
Populace (mil.)	26,4	27,2	27,9	28,7	29,5	30,3
Konkurenceschopnost	137/148	133/144	133/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	6/7	6/7	7/7	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, SB, WEF

- ▶ Jednání mezi Evropskou unií a Mosambikem o dohodě o ekonomickém partnerství jsou již téměř úspěšně ukončena.
- ▶ Exportní riziko podle OECD je: 7/7.

Vývoz ČR do Mosambiku 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	4 079	22,0	12 046	-66,1
6309	Oděvy obnošené a jiné výrobky textilní opotřebené	3 653	19,7	7 060	-48,3
9303	Zbraně střelné, zařiz. využívající výbuchu ost.	1 826	9,9	2 971	-38,5
8414	Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory ap.	1 442	7,8	—	—
3002	Krev lidská, živočišná, antiséra, látky očkovací	1 104	6,0	354	211,9
8537	Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací	714	3,9	3 663	-80,5
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	667	3,6	1 236	-46,0
3401	Mýdlo a pod. výrobky, papír, plst, aj. pokryté mýdlem	515	2,8	1 181	-56,4
8538	Části přistr. k ochraně ap. obvodů, rozvaděčů aj.	468	2,5	2	23300,0
7006	Sklo lité tažené, plavené, vrtané aj. zpracované	431	2,3	—	—
Celkem TOP 10		14 899	80,4	28 513	-47,7
Celkem vývoz		18 528		35 467	-47,8

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Mosambiku 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
7601	Hliník surový (neopracovaný)	884 025	96,6	308 102	186,9
2401	Nezpracovaný tabák, tabákový odpad	10 472	1,1	37 332	-71,9
0801	Ořechy kokosové, para, akužové, čerstvé n. sušené	10 139	1,1	4 027	151,8
7604	Tyče, pruty, profily, hliníkové	4 519	0,5	13 421	-66,3
7103	Drahokamy, polodrahokamy i opracované apod.	3 075	0,3	3 290	-6,5
7901	Zinek surový (neopracovaný)	1346	0,1	—	—
5308	Nitě z ost. rostlinných textil. vláken, papírové nitě	802	0,1	684	17,3
0709	Zelenina ostatní, čerstvá, chlazená	119	0,0	8	1387,5
0810	Ovoce ostatní čerstvé	119	0,0	16	643,8
0306	Korýši živí, čerství, vaření, chlazení, zmraz., ap.	85	0,0	43	97,7
Celkem TOP 10		914 701	100,0	366 923	149,3
Celkem dovoz		914 737		373 612	144,8

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► **Důlní, těžební a ropný průmysl**

V současné době přispívá pouze 3% k tvorbě HDP, do budoucna bude páteří mosambické ekonomiky. Objevena byla velká ložiska zemního plynu, obrovské jsou i zásoby uhlí. Těžba uhlí dosud stojí na dosti primitivních metodách povrchových skrývek. Po odtěžení nejsvrchnějších ložisek uhlí pak přijdou ke slovu technologicky náročnější postupy a s nimi i poptávka po dobývací technice různých typů, včetně rypadel, buldozerů, pásových dopravníků, nákladních výtahů, nákladních automobilů (i ojetých) apod. Poroste poptávka po ocelových rourách pro plynárenský průmysl.

► **Energetický průmysl**

Nerozvinutá přenosová soustava je zásadní slabinou mosambického energetického sektoru. Státní energetická společnost EdM proto v příštích desíti letech plánuje v této oblasti investice ve výši 2 mld. USD. Nezbytná je především brzká realizace dlouho odkládaného projektu výstavby tzv. Severojižní páteře, která má propojit jižní Mosambik (oblast hlavního města) s energetickými zdroji v provinciích Inhambane (projekt nové plynové elektrárny) a Tete (hydroelektrárna Cahora Bassa a projekty tepelných elektráren). Na mosambickém trhu je nicméně již několik etablovaných evropských firem (ABB, Siemens). Existuje rovněž vysoká poptávka po generátorech jak v soukromých domech, tak veřejných budovách. Uplatnění najdou i zařízení na výrobu el. energie z obnovitelných zdrojů (např. solární elektrárny), včetně zapojení off-grid.

► **Obranný průmysl**

Bezpečnost a územní integrita je jednou z priorit vlády. Rozpočet Mosambiku dává každoročně značné prostředky silovým resortům (policii, armádě) na nákup vybavení a trénink kádrů.

► **Zemědělský a potravinářský průmysl**

Nejdůležitější sektor mosambického hospodářství (cca 30% HDP). Intenzifikace zemědělství a přechod od samozásobitelství k modernějším metodám pěstování plodin je základní prioritou vlády. Zpracování zemědělských surovin, mořských plodů a ryb a výroba potravin je jednou z nejvyšších rozvojových priorit. Perspektivní uplatnění najdou zemědělské stroje a nářadí pro zemědělství, zařízení na zpracování potravin a průmyslová hnojiva.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Důlní, těžební a ropný průmysl	HS 4010 – Pásky dopravníků, řemeny hnací, z kaučuku vulkan.
	HS 8428 – Zařízení ost. zdvihací nakládací manipulační
	HS 8429 – Buldozery, srovnávače, rypadla apod. s pohonem
	HS 8431 – Součásti jeřábů, vozíků ap., buldozerů, fréz aj.
	HS 8459 – Stroje obráběcí pro vrtání, frézování, řezání apod.
	HS 8467 – Nářadí ruční pneumatické s motorem, ne elektr.
	HS 8704 – Motorová vozidla pro přepravu nákladu
Energetický průmysl	HS 8504 – Transformátory, el. měniče, statické induktry
	HS 8535 – Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů, > 1000 V
	HS 8544 – Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.
	HS 8410 – Turbíny, kola vodní, regulátory
	HS 8501 – Elektrické motory a generátory
Obranný průmysl	HS 9302 – Revolvery, pistole, ne jiné střelné zbraně
	HS 9304 – Zbraně ostatní, ne zbraně sečné bodné
	HS 8802 – Letadla, součásti letadel
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 8432 – Stroje, nářadí pro zemědělství, lesnictví apod.
	HS 8701 – Traktory, malotraktory
	HS 8438 – Stroje pro prům. přípravu, výrobu potravin aj.
	HS 3102 – Hnojiva minerální nebo chemická dusíkatá

Příležitosti pro rozvojovou spolupráci

Kategorie vyspělosti země: LIC

Mosambik je rozvojová země jižní Afriky. Přestože v posledním období zažívá ekonomický růst, má to pouze omezený dopad na redukci chudoby. Tento fakt potvrzují i demografické ukazatele, jako střední délka života a dětská úmrtnost, která patří k nejvyšším na světě. Mosambik se potýká s malárií, HIV, a nízkou gramotností dospělých činící 56%. Index lidského rozvoje (HDI) patří k nejnižším na světě (je na 178 místě ze 187 zemí), stejně jako spotřeba vody. Po vleklé občanské válce má Mosambik za sebou dvě dekády míru. Zajímavostí a současně také velkou příležitostí je fakt, že současný prezident Filipe Nyusi studoval v České republice.

► Sektor těžebního průmyslu

Ekonomiku pohání hlavně prodej nerostných surovin – především uhlí z povrchové těžby na pánvi Tete a zemního plynu, který by se měl od roku 2018 zpracovávat v jednom z největších komplexů na zkapalňování plynu na světě. Mosambické povrchové doly založené na jednoduché ruční práci dělníků má postupně vystřídat hlubinná těžba, která si žádá sofistikovanější stroje. Na podporu těžby běží v Mosambiku rozsáhlý program Mozambique Mining and Gas Technical Assistance, který je plánován do roku 2020 a náklady činí zhruba 60 mil. USD. Projekt má za cíl posílit kapacitu a řízení těžby.

► Sektor vody a sanitační

Mosambik má jednu z nejnižších spotřeb vody na světě. Tu nezpůsobuje pouze nedostatek srážek, ale i nedostatečná infrastruktura, špatná správa vodních zdrojů či nedostatečné nakládání s odpadními vodami. Na tento stav reagují opatření, jejichž cílem je krom výše zmíněného konsolidovat výkony zásobování vodou a zvyšovat pokrytí jak ve velkých městských centrech, tak v malých městech. Jedním z konkrétních projektů je Mozambique Water Services and Institutional Support. Díky investicím spolu s institucionálními podpůrnými aktivitami v rámci projektu se významně zlepšilo pokrytí a kvalita vody pro téměř milion obyvatel Mosambiku. Na tento projekt bude navazovat Water Services & Institutional Support II, který byl schválen v březnu 2016. Tento program bude fungovat do roku 2022 a je do něj alokováno 150 mil. USD.

► Sektor zdravotnictví

Situace v mozambickém zdravotnictví má velký prostor pro zlepšení. Průměrná délka života při narození je pouze 50 let, řada občanů trpí podvýživou a zakrněním, malárie způsobuje třetinu úmrtí, přes 11% obyvatel je nakaženo virem HIV. Mosambik pracuje na zvýšení dostupnosti lékařské péče skrze budování nových zdravotních center, dále zajištění vody a elektřiny pro zdravotní střediska, vzdělávání pracovníků pro zdravotnictví a jejich motivaci k práci i v mimoměstských oblastech. Snaží se primárně bojovat s šířením malárie, dětskou a mateřskou úmrtností a tuberkulózou. Mosambik připravuje národní investiční plán pro zlepšení zdravotnického sektoru.

Zdroj dat: <http://www.worldbank.org/en/country>

Nigérie

Nigérie dosahovala v novém tisíciletí pozoruhodného ekonomického růstu. Hodnoty se pohybovaly do roku 2010 mezi 8 a 13% (v roce 2002 dokonce ekonomika vykázala růst 24%). Poté došlo k výraznějšímu snížení hodnot. V roce 2015 činil meziroční růst HDP již jen 2,7%. Odhady do budoucnosti predikují růst kolem 3%. V poslední dekádě se míra inflace až na drobné výkyvy držela okolo 10% hranic. Do budoucna by se měla mírně zvýšit. V Nigérii žije přibližně 180 mil. obyvatel, přičemž jejich počet se rychle zvyšuje. HDP na obyvatele je kolem 3 000 USD. Nezaměstnanost se pohybuje kolem 8 až 10%. Běžný účet byl v roce 2015 poprvé v deficitu a tento trend by měl pokračovat i v příštích letech.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	5,4	6,3	2,7	2,3	3,5	3,9
HDP/obyv. (USD)	3 082	3 300	2 743	2 930	3 291	3 522
Míra inflace (%)	8,5	8,0	9,0	10,4	12,4	12,0
Nezaměstnanost (%)	–	7,8	9,9	–	–	–
Bilance běžného účtu (mld. USD)	20,7	1,3	-11,9	-15,1	-10,9	-8,0
Populace (mil.)	169,3	173,9	178,7	183,6	188,7	193,9
Konkurenceschopnost	120/148	127/144	124/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	5/7	5/7	5/7	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ Evropská unie zahájila s Nigérií jednání o dohodě o ekonomickém partnerství.
- ▶ Exportní riziko podle OECD je: 5/7.

Vývoz ČR do Nigérie 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	562 548	31,5	399 793	40,7
9304	Zbraně ostatní, ne zbraně sečné bodné	366 149	20,5	76 954	375,8
8212	Břitvy, strojky, čepelky holicí	279 680	15,7	244 969	14,2
8502	Soustrojí generátorová, elektr. měniče rotační	81 389	4,6	—	—
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	72 517	4,1	64 941	11,7
5603	Textilie netkané i impregnované, laminované aj.	27 679	1,5	6 194	346,9
8473	Části strojů psacích, počítačích, aut. zprac. dat	26 957	1,5	24 176	11,5
8443	Stroje, přístr. pro tisk s pomůckami HS 8442 (vč. kopírek, faxů); části	22 553	1,3	38 295	-41,1
3901	Polymery ethylenů v primárních formách	18 571	1,0	3 004	518,2
9032	Přístroje regulační n. kontrolní automatické	17 467	1,0	22 043	-20,8
Celkem TOP 10		1 475 510	82,6	880 369	67,6
Celkem vývoz		1 786 749		1 373 255	30,1

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Nigérie 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
7112	Odpady, úlomky kovů drahých, plátovaných kovů	30 775	54,4	5 098	503,7
4001	Kaučuk přírodní, balata, guataperča, guajal, apod.	12 320	21,8	7 028	75,3
3923	Výr. přepravy n. balení zboží, zátky ap., z plastů	2 086	3,7	—	—
1211	Rostliny, plody aj. pro parfumerii, lékařství aj.	1 586	2,8	2 211	-28,3
7220	Výrobky ploché válc. z oceli nerez., pod 600 mm	1 496	2,6	—	—
0301	Ryby živé	1 250	2,2	1 245	0,4
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	1 147	2,0	12	9458,3
7103	Drahokamy, polodrahokamy i opracované apod.	934	1,7	145	544,1
0910	Zázvor, šafrán, tymián, bobk. list, kari aj. koření	878	1,6	992	-11,5
6909	Výrobky keram. pro laboratoře, chemický aj. účel	862	1,5	—	—
Celkem TOP 10		53 334	94,2	16 731	218,8
Celkem dovoz		56 588		39 503	43,2

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilový průmysl

Veřejnou autobusovou dopravu zavedly nedávno dvě velká města v Nigérii (Lagos a Abuja). Poptávka po veřejné místní i dálkové dopravě díky extrémně hustému provozu ve velkých městech poroste. Vláda vyhlásila tzv. New Automotive Policy, která si klade za cíl omezit dovozy automobilů, oživit místní automobilový a navazující průmysl. Část dílů nebude (alespoň zpočátku) možné vyrobit v Nigérii.

► Elektrotechnika

Tropické prostředí a rostoucí výstavba domů, bytových jednotek, hotelů, veřejných budov, plánovaná výstavba nových měst a sídlišť. Tropické prostředí a rostoucí počet městského obyvatelstva, které budou muset nakupovat zpracované potraviny. Změna nákupních zvyků obyvatel a výstavba nových nákupních středisek.

► Energetický průmysl

Rostoucí potřeba ve stavebním průmyslu, zemědělství, zásobování vodou i ropném průmyslu. Nedostatek elektrické energie a velmi časté výpadky proudu budou přes snahu vlády ještě dlouho pokračovat. Generátor je nezbytným vybavením všech obytných i veřejných budov, ale i dílen a výrobních závodů. Přenosová soustava je zastaralá. V roce 2013 byla dokončena privatizace, obyvatelé čekají rychlé zlepšení situace. Soukromí investoři, kteří soustavy privatizovali, musí provést rychlou modernizaci, která zatím probíhá pozvolna.

► Chemický průmysl

Rychle roste počet obyvatel, do 20 let má mít Nigérie 500 milionů obyvatel – prudce se zvýší potřeba pracích a čistících prostředků. Stavební průmysl a budování infrastruktury zvyšuje poptávku po štěrkovém kameni. Intenzifikace zemědělství zvyšuje poptávku po základních surovinách k výrobě hnojiv.

► Kovo zpracovatelský a stavební průmysl

Nigérie investuje do výstavby infrastruktury, stavební průmysl (a tím i poptávka po stavební oceli) prodělává rychlý růst. Vláda přijala řadu sektorových politik (automobilová, průmyslová, zemědělská aj.). Země dále usiluje o revitalizaci železniční a silniční sítě a reaktivaci důlních kapacit. Vláda vyhlásila tzv. New Automotive Policy, která si klade za cíl omezit dovozy automobilů, oživit místní automobilový, petrochemický, gumárenský a hutní průmysl.

► Obranný průmysl

Aktivita Boko Haram znamená zásadní problém pro bezpečnost státu. Rozpočet Nigérie dává každoročně značné prostředky silovým resortům (policii, armádě) na nákup vybavení a trénink kádru.

► Plasty a gumárenský průmysl

Vláda vyhlásila tzv. New Automotive Policy, která si klade za cíl omezit dovozy automobilů, oživit místní automobilový, petrochemický, gumárenský a hutní průmysl.

► Sklářský a keramický průmysl

Částečně se již dováží. Potenciál pro užitnou keramiku existuje zejména díky růstu výstavby soukromých domů a bytových jednotek. Rostoucí střední třída znamená vyšší poptávku po skleněných a porcelánových doplňcích, včetně značkových výrobků.

► Strojírenský průmysl

Nigérie investuje do výstavby infrastruktury, veřejných budov i obydlí. Tento trend bude v souvislosti s růstem počtu obyvatel nadále posilovat, s tím souvisí i poptávka po stavebních strojích (i second hand). Dovoz látek a většiny textilií je zakázán. Podporována je naopak domácí výroba. Potenciál je zejména v souvislosti s rostoucí computerizací hospodářství. Nigérie investuje do výstavby infrastruktury, veřejných budov i obydlí.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Tradiční český vývozní artikl. Zdravotnictví je jednou z priorit vlády. Veřejné nemocnice mají většinou zastaralé vybavení, které je třeba postupně modernizovat. Roste počet nových soukromých klinik pro náročné a movité pacienty.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Extrémně rychle rostou velké městské aglomerace (tj. roste počet spotřebitelů hotových rychloobrátkových výrobků, např. potravin, klesá podíl samozásobitelů). Tento trend je významný zejména pro vývozce (investory) potravinářského zboží. Velký odbyt by mohly mít i zařízení na výrobu potravin. Rychle roste počet obyvatel, do 20 let má mít Nigérie 500 milionů obyvatel. Roste počet spotřebitelů hotových rychloobrátkových výrobků, vč. potravin. Velký odbyt by mohly mít i zařízení na výrobu potravin. Reformu zemědělství a rozvoj potravinářského průmyslu vláda proto považuje za jednu z hlavních priorit. Dle ministra zemědělství potřebuje Nigérie 300 000 traktorů, má jich pouze 30 000.

► Zpracovatelský průmysl

Rychle roste počet obyvatel, do 20 let má mít Nigérie 500 milionů obyvatel, procentuálně vzroste podíl mladé generace. Poroste poptávka po levném zboží potřebném pro život (včetně školních potřeb). Potenciál montovaných staveb je zejména díky růstu poptávky po skladovacích kapacitách.

► Železniční a kolejová doprava

Země usiluje o rehabilitaci železniční sítě a výstavbu nových tratí (včetně příměstských). Bude třeba obnovit vozový i lokomotivní park.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 0402 - Mléko, smetana zahuštěná, slazená
	HS 1107 - Slad, i pražený
	HS 1701 - Cukr třtinový, řepný, sacharóza chemicky čistá
	HS 1704 - Cukrovinky bez kakaa (vč. bílé čokolády)
	HS 8438 - Stroje pro prům přípravu výrobu potravin aj.
	HS 8707 - Karosérie motor. vozidel, traktorů, vč. kabin
	HS 8708 - Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705
Chemický průmysl	HS 2815 - Hydroxid sodný; hydroxid draselný; peroxid sodíku nebo draslíku
	HS 3402 - Prostředky povrchově aktivní prací, čisticí aj.
	HS 3603 - Zápalky, bleskovice, roznětky, rozbušky apod.
Plasty a gumářský průmysl	HS 3925 - Výrobky stavební z plastů jinde neuv.
	HS 4008 - Desky, tyče apod., z kaučuku vulkanizov., ne tvrdého
	HS 4009 - Trouby, hadice aj., z kaučuku vulkan., ne tvrdého
	HS 4011 - Pneumatiky nové z pryže
Sklářský a keramický průmysl	HS 6910 - Výlevky, umyvadla, vany, bidety apod. keramické
	HS 6911 - Nádoby aj., předměty pro domácnost z porcelánu
	HS 7010 - Demižóny, láhve, baňky, lékovky víčka aj. ze skla
	HS 7013 - Sklo stolní domácnostní, kuchyňské aj. zboží
Kovozpracovatelský průmysl	HS 7213 - Tyče, pruty ze železa n. oceli neleg., válc. za tepla
	HS 7214 - Tyče, pruty ostatní ze železa n. oceli nelegované
	HS 7302 - Materiál pro stavbu tratí železnič., tramvaj.
	HS 7304 - Trouby, duté profily ap., bezešvé, ze železa, oceli
	HS 7308 - Konstrukce, části, desky, tyče aj. ze železa n. oceli
	HS 7325 - Výrobky lité ostatní, ze železa n. oceli
	HS 7326 - Výrobky ostatní, ze železa n. oceli
	HS 8212 - Břitvy, strojky, čepelky holicí
	HS 8301 - Zámky i visací závěry, klíče, z kovů obecných
	HS 8303 - Skříně ap. pancéř., kufrы aj. bezpečnostní, z kovů
	HS 8307 - Hadice z kovů obecných i s příslušenstvím
	HS 8309 - Zátky, kapsle víka plomby aj. z kovů obecných

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Energetický průmysl	HS 8409 - Části, součásti pro motory pístové
	HS 8411 - Motory proudové, pohony turbovrtulové a ostatní plynové turbíny
	HS 8414 - Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory ap.
	HS 8484 - Těsnění kovoplastická, soubory, sestavy těsnění
	HS 8502 - Soustrojí generátorová, elektr. měniče rotační
	HS 8544 - Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.
Elektrotechnika	HS 8415 - Stroje, přístroje klimatizační
	HS 8418 - Chladničky, boxy mrazicí aj., čerpadla tepelná
	HS 8512 - Přístroje elektr. osvětlovací aj., stěrače ap.
Strojírenský průmysl	HS 8419 - Stroje ke zpracování materiálů změnou teplot
	HS 8425 - Kladkostroje, zařiz. zdvihací, výtahy, rumpály ap.
	HS 8431 - Součásti jeřábů, vozíků ap., buldozerů, fréz aj.
	HS 8448 - Zařízení přídatná stavů, strojů na spřádání ap.
	HS 8452 - Stroje šicí, nábytek, kryty, jehly aj. k strojům
	HS 8455 - Válcovací stolice a válcovací tratě na kovy a jejich válce
	HS 8459 - Stroje obráběcí pro vrtání, frézování, řezání apod.
	HS 8461 - Stroje obráběcí k hoblování ap., pily strojní aj.
	HS 8471 - Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.
	HS 8474 - Stroje k třídění prosévání ap. zemin kamenů aj.
Železniční a kolejová doprava	HS 8602 - Lokomotivy, lokotraktory, ostatní tendry
	HS 8606 - Žel. nebo tram. nákl. vozy a vagony, bez vlastního pohonu
	HS 8607 - Části a součásti železničních nebo tramvajových lokomotiv nebo kolejových vozidel
	HS 8608 - Materiál kolejový svrškový, bezp. a sign. dopravní zařízení
Automobilový průmysl	HS 8702 - Motorová vozidla pro veřejnou osobní dopravu
	HS 9401 - Sedadla, ne lékařská ap., i proměnitelná v lůžka
Obranný průmysl	HS 9302 - Revolvery, pistole, ne jiné střelné zbraně
	HS 9304 - Zbraně ostatní, ne zbraně sečné bodné
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 9402 - Nábytek lékařský, chirurg. ap., pro holičství aj.
Zpracovatelský průmysl	HS 5607 - Motouzy, šňůry, provazy, lana i splétané apod.
	HS 9609 - Tužky, tuhy jiné, pastely, uhle, křídly kreslicí
Stavební průmysl	HS 9406 - Stavby montované

Příležitosti pro rozvojovou spolupráci

Kategorie vyspělosti země: LDC

Nigérie má 173 mil. obyvatel (47 % celé Západní Afriky). Je největším vývozcem ropy a má největší zásoby zemního plynu v Africe. Právě světové ceny ropy jsou klíčové pro nigerijské hospodářství, ve kterém ropa tvoří 90 % exportů a 75 % konsolidovaných příjmů vlády. Právě aktuální nízké ceny ropy budou pravěpodobně překážkou pro naplnění některých cílů rozvojových programů. Dalším problémem je teroristická skupina Boko Haram, která operuje zejména na severovýchodě země. Tato skupina má na svědomí tisíce mrtvých a desetitisíce zraněných, milióny vystěhovalých, dále poničenou infrastrukturu, strach a celkové zbídačení obyvatelstva. Pro rozvoj země je klíčové urychlit tvorbu produktivních pracovních míst prostřednictvím růstu soukromého sektoru a zlepšení vzdělávání.

► Sektor vody a sanitace

Nigérie si klade za cíl lépe hospodařit s vodou, zavést a modernizovat zavlažování, zajistit občanům pitnou vodu, ochránit obyvatelstvo a území před povodněmi a lépe nakládat s odpadními vodami. Vláda chce zkvalitnit zavlažování na 20 000 hektarech v severní Nigérii a upravit 2 800 hektarů ohrožených erozí. V Nigérii probíhá v oblasti voda a sanitace mnoho rozsáhlých projektů. Third National Urban Water Sector Reform Projekt běžící do roku 2020 a disponující částkou 273 mil. USD má za cíl zlepšit přístup k pitné vodě. Projekt Transforming Irrigation Management in Nigeria má běžet do roku 2022 a na tento projekt je alokováno 560 mil. USD. Záměrem projektu je zlepšit přístup k zavlažování a odvodňování a posílit institucionální opatření pro integrované hospodaření s vodními zdroji.

► Sektor zemědělství

Vládní programy počítají s podporou zemědělců a venkova jako celku. Jejich snahou je podpořit farmáře a zvýšit jejich průměrné mzdy pomocí zlepšení možnosti jejich odbytu, zajištěním modernějších technologií a zlepšením dopravní infrastruktury. Řada zemědělců dosáhne na půjčku v rámci plánovaného poskytnutí 100 000 půjček, které budou poskytnuty pro malé a střední podniky. Zemědělství bude také podpořeno skrze výstavbu nových přehrad, modernizaci zavlažování, zefektivněním správy vod a ochranou před povodněmi.

► Sektor stavebnictví

Přes Centrální banku Nigérie běží od roku 2013 do roku 2018 program na podporu bydlení Housing Finance Development Program s alokovanou částkou 300 mil. USD. Cílem Housing Finance projektu je zlepšit přístup k financování bydlení prohlubováním primárních a sekundárních hypotečních trhů v Nigérii. Projekt podpoří výstavbu nových domů a celkové institucionální prostředí, aby výstavba nových domů mohla růst rychleji a i nízkopříjmové skupiny dosáhly na úvěr a mohly si pořídit důstojné bydlení. Projekt by měl pomoci stavebnictví nejenom z krátkodobého pohledu, ale i do budoucna.

Zdroj dat: <http://www.worldbank.org/en/country>

Rwanda

V roce 2013 činil růst HDP 4,7%. Od roku 2014 ekonomika zrychlila a roste tem přesahující 6%. Míra inflaci má kolísavý charakter a v roce 2014 činila 1,7% a následující rok již byla ve výši 2,5%. Do budoucna lze očekávat její růst na 5%, kde by měla setrvat. V zemi žije přes 11 mil. obyvatel a HDP na obyvatele je přibližně 730 USD. Nezaměstnanost je dle dostupných zdrojů jen 0,6%. Běžný účet je mírně v deficitu.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	4,7	6,9	6,9	6,3	6,7	6,8
HDP/obyv. (USD)	700	717	731	732	761	808
Míra inflace (%)	4,2	1,7	2,5	4,7	5,0	5,0
Nezaměstnanost (%)	0,6	0,6	0,6	–	–	–
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-0,5	-0,9	-1,4	-1,2	-1,1	-0,9
Populace (mil.)	10,7	11	11,3	11,5	11,8	12,1
Konkurenceschopnost	66/148	62/144	58/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	7/7	7/7	6/7	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, SB, WEF

- ▶ V současné době jedná Evropská unie s Rwandou o dohodě o ekonomickém partnerství.
- ▶ Exportní riziko podle OECD je: 6/7.

Vývoz ČR do Rwandy 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	30 167	62,3	23 871	26,4
8212	Břítvy, strojky, čepelky holicí	7 724	15,9	9 776	-21,0
8704	Motorová vozidla pro přepravu nákladu	3 431	7,1	—	—
8528	Monitory, projektory bez TV; přijímače televizní	1 811	3,7	29	6144,8
6309	Oděvy obnošené a jiné výrobky textilní opotřebené	1 730	3,6	338	411,8
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	1 634	3,4	1 175	39,1
8473	Části strojů psacích, počítačích, aut. zprac. dat	635	1,3	221	187,3
3401	Mýdlo a pod. výrobky, papír, plst, aj. pokryté mýdlem	396	0,8	—	—
4911	Výrobky tiskařské ostatní, vč. obrazů. rytin aj.	180	0,4	157	14,6
3304	Přípravky kosmetické, líčidla	154	0,3	122	26,2
Celkem TOP 10		47 862	98,8	35 689	34,1
Celkem vývoz		48 445		42 729	13,4

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR ze Rwandy 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
0901	Káva, i pražená, dekoфеinovaná, slupky, náhražky	5 218	65,1	1 727	202,1
2615	Rudy niobu, tantalu, vanadu, zirkonu, koncentráty	2 136	26,6	12	17700,0
7118	Mince	379	4,7	101	275,2
9026	Přístroje měření kontroly průtoku tlaku aj.	280	3,5	—	—
8542	Obvody integrované elektronické	3	0,0	—	—
8203	Pilníky, rašple, kleště, nůžky, ap. nástroje ruční	1	0,0	—	—
8205	Nástroje ruční jinde neuv., svěráky, kovadliny ap.	1	0,0	—	—
0704	Zelí, květák, kapusta, kedluben ap., čerstvé, chlaz.	0	0,0	—	—
Celkem TOP 10		8 018	100,0	1 840	335,8
Celkem dovoz		8 018		1 969	307,2

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► **Důlní, těžební a ropný průmysl**

Těžební sektor je významným zdrojem příjmů z vývozu (na druhém místě po cestovním ruchu a před zemědělstvím), jedná se o hlavní průmyslový obor; jeho růst v r. 2013 představoval 40 % (po předcházejícím poklesu). Jezero Kivu obsahuje asi 300 miliard metrů krychlových CO₂ a 60 miliard metrů krychlových plynu CH₄ s tím, že v následujících letech se počítá s intenzivním využitím těchto zásob jak pro rozvoj energetiky, tak pro rozvoj chemického průmyslu.

► **Energetický průmysl**

Energetický sektor je dosud nerozvinutý a vláda plánuje jeho podporu prostřednictvím investičních projektů, od kterých si slibuje nastartování dlouhodobého růstu celé ekonomiky; země patří ke státům s nejnižší instalovanou kapacitou; cca polovina generované elektrické energie pochází z hydroelektráren. Budoucí energetický mix má být až z 90 % závislý na obnovitelných zdrojích. Do roku 2017 Rwanda plánuje nárůst instalované kapacity zněkolikanásobit a to ze současných 110 MW na 560 MW.

► **Kovozpracovatelský průmysl**

Perspektivní se jeví především konstrukce používané ve stavebním průmyslu.

► **Nábytkářský průmysl**

Import tohoto zboží do země za poslední roky stále roste. To souvisí s novými aktivitami stavebního průmyslu. Za zmínku stojí i vliv turistiky, která vykazuje roční nárůst 25 %, doplněné o požadavky turistů, kteří v průměru utratí ve Rwandě více než 1 100 USD a za tyto prostředky vyžadují odpovídající kvalitu, včetně kvality ubytování.

► **Stavební průmysl**

Sektor vykazuje v posledním období vysoké přírůstky, zejména v hlavním městě Kigali, kde roční růst populace v Kigali přesahuje 3 %; pouze 7 % populace žije v moderních ubytovacích kapacitách. Do roku 2020 by se tento podíl měl zvýšit na 30 %. Aktivity však zahrnují i opravy veřejných budov, stavby nových sídel mezinárodních organizací.

► **Zemědělský a potravinářský průmysl**

Zemědělství zaměstnává 90 % pracovní síly, avšak na HDP se podílí pouze jednou třetinou (zemědělské vývozy jsou však jedním z důležitých zdrojů deviz); vláda proto usiluje o zvýšení produktivity sektoru investičními programy jak v případě intenzifikace pěstování základních vývozních komodit (káva, čaj) pomocí aplikace hnojiv a použití strojového zařízení, tak v případě zpracování potravinářské produkce, mlékárenství a nápojů (90 % balícího materiálu se do Rwandy dováží).

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Energetický průmysl	HS 8410 - Turbiny, kola vodní, regulátory
	HS 8501 - Elektrické motory a generátory
	HS 8502 - Soustrojí generátorová, elektr. měniče rotační
	HS 8536 - Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů, < 1000V; konekt. pro opt. vlákna
	HS 8537 - Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 3103 - Hnojiva minerální nebo chemická fosforečná
	HS 8432 - Stroje, nářadí pro zemědělství, lesnictví ap.
	HS 8433 - Stroje, zařízení žací, mláticí, sekačky trávy ap.
	HS 8434 - Stroje, přístroje dojící, mlékárenské
	HS 8437 - Stroje pro čištění, třídění ap., semen, zrní aj.
	HS 8438 - Stroje pro prům. přípravu výrobu potravin aj.
	HS 8701 - Traktory
Stavební průmysl	HS 8413 - Čerpadla i se zař. měřícím, zdviže na kapaliny
	HS 8414 - Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory ap.
	HS 8415 - Stroje, přístroje klimatizační
	HS 8431 - Součásti jeřábů, vozíků ap., buldozerů, fréz aj.
Důlní, těžební a ropný průmysl	HS 4010 - Pásky dopravníků, řemeny hnací, z kaučuku vulkan.
	HS 8428 - Zařízení ost. zdvihací, nakládací, manipulační
	HS 8429 - Buldozery, srovnávače, rypadla apod. s pohonem
Kovozpracovatelský průmysl	HS 7610 - Konstrukce hliníkové, části, desky, profily apod.
Nábytkářský průmysl	HS 9403 - Nábytek ostatní, části, součásti
	HS 9406 - Stavby montované

Příležitosti pro rozvojovou spolupráci

Kategorie vyspělosti země: LDC

Rwanda zažívá jako jedna z mála afrických zemí velký ekonomický růst a byla vyhodnocena jako druhé nejlepší místo pro podnikání v celé Africe. Vládě se daří snižovat chudobu (míra chudoby klesla z 59 na 45 procent) a nerovnost mezi pohlaví. Snižování chudoby v uplynulém desetiletí bylo poháněno zejména progresem v oblasti zemědělství a rozvoje venkova. Chudobu postupně stírdá rozvoj a modernizace. Reformy se soustředí převážně na diverzifikaci vývozu, regionální integraci, strukturální transformaci. Největší důraz je kladen na soukromý sektor.

Základním strategickým dokumentem pro rozvoj Rwandy je strategie pro partnerství (CPS), která se zaměřuje na zvyšování ekonomického růstu v soukromém sektoru, které bude vytvářet nová pracovní místa. Dále je strategie zaměřená na zlepšení produktivity a příjmů chudých prostřednictvím rozvoje venkova a sociální ochrany a poslední strategií je podpora veřejného a finančního řízení a decentralizace vlády.

► Sektor zemědělství

Zemědělská produkce domácností se mezi lety 2001–2011 zdvojnásobila. Domácnosti také začaly více produkovat na trhu a prodej sklizně se také rapidně zvýšil. Konkrétně se jedná o produkci kukuřice, brambor a rýže. Kromě toho došlo k velkému rozvoji v řadách venkovských infrastruktur.

► Sektor energetiky

V současné době probíhají dva projekty na podporu energie ve Rwandě. Jedná se o Electricity Access Scale-up a SWAp Development Project. Tyto projekty mají zlepšit přístup ke spolehlivým a nákladově efektivním službám dodávek elektřiny pro domácnosti a prioritní veřejné instituce.

Zásadní roli také hrálo prodloužení času dostupnosti k elektrickému proudu. Díky tomu se prodloužila pracovní doba. Výzvou je nyní optimalizovat energetický mix a snížit náklady na výrobu elektrické energie. Rwanda má nejvyšší sazbu ve Východoafrickém společenství cca 0,25 USD/kWh. To je do značné míry způsobeno silnou závislostí na dieselových generátorech.

Zdroj dat: <http://www.worldbank.org/en/country>

Senegal

V roce 2013 dosáhl meziroční růst HPD 3,6%. Podle odhadů budoucího vývoje by ekonomika měla v příštích letech růst rychleji, konkrétně tempem okolo 6%. Míra inflace v posledních letech poměrně ustálila kolem průměrného růstu peněžní hladiny o 1% za rok. Výjimku tvořil rok 2014, kdy podle odhadu MMF byla průměrná míra inflace -1,1%. V zemi žije přes 14 mil. obyvatel, přičemž HDP na obyvatele je přibližně 1 000 USD. Nezaměstnanost činí 10%. Běžný účet se nachází v deficitu.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	3,6	4,3	6,4	6,6	6,8	6,9
HDP/obyv. (USD)	1 051	1 056	913	945	1 005	1 062
Míra inflace (%)	0,7	-1,1	0,1	1,1	1,2	1,2
Nezaměstnanost (%)	10,3	10,3	10,0	–	–	–
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-1,5	-1,6	-1,6	-1,7	-1,6	-1,7
Populace (mil.)	14,1	14,5	15,0	15,4	15,8	16,3
Konkurenceschopnost	113/148	112/144	110/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	6/7	6/7	6/7	6/7	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, SB, WEF

- ▶ V současné době jedná Evropská unie se Senegalem o dohodě o ekonomickém partnerství.
- ▶ Exportní riziko podle OECD je: 6/7.

Vývoz ČR do Senegalu 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
5208	Tkaniny bavlněné nad 85% do 200 g.m ⁻²	435 885	70,9	528 977	-17,6
4804	Papír aj., nenatíraný, ne k popisování, ne k hyg. účelům	78 766	12,8	80 578	-2,2
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	45 839	7,5	26 353	73,9
3306	Přípravky pro hygienu ústní, zubní, umělý chrup	6 646	1,1	—	—
3102	Hnojiva minerální nebo chemická dusíkatá	3 954	0,6	3 562	11,0
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	3 894	0,6	1 712	127,5
8419	Stroje ke zpracování materiálů změnou teplot	3 349	0,5	—	—
7305	Trouby a trubky ze železa a oceli, nad 406,4 mm	2 924	0,5	—	—
9018	Nástroje lékařské chirurgické, zubolékařské aj.	2 750	0,4	—	—
8473	Části strojů psacích, počítačích, aut. zprac. dat	2 691	0,4	552	387,5
Celkem TOP 10		586 698	95,4	641 734	-8,6
Celkem vývoz		614 726		654 345	-6,1

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR ze Senegalu 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
0702	Rajčata čerstvá, chlazená	7 728	44,2	17 279	-55,3
2508	Jíly ostatní, kyanit ap.v jíly šamotové dinasové	2 479	14,2	3 241	-23,5
0806	Hrozny vinné, čerstvé, sušené	1 763	10,1	2 550	-30,9
0805	Plody citrusové, čerstvé, sušené	1 531	8,8	243	530,0
0709	Zelenina ostatní, čerstvá, chlazená	1 276	7,3	531	140,3
0804	Datle, fíky, ananas, avocato apod. čerstvé, sušené	605	3,5	619	-2,3
0708	Luštěniny, i vyluštěné, čerstvé, chlazené	450	2,6	77	484,4
0802	Ovoce skořápkové ost., čerstvé n. sušené, i loupané	383	2,2	—	—
5601	Vata z materiálů textilních vláknů do 5 mm	308	1,8	2 405	-87,2
0807	Melouny (vč vodních melounů)	228	1,3	380	-40,0
Celkem TOP 10		16 751	95,9	27 325	-38,7
Celkem dovoz		17 471		29 182	-40,1

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Energetický průmysl

V rámci snahy o řešení stále dotované výroby el. energie je cílem dosažení diverzifikace zdrojů, vzhledem ke klimatickým podmínkám je solární energie v zemi prioritou. Předpokládané st. subvence 66 mld. FCFA. V návaznosti na vrtání studní, poptávané vodní čerpadla. Potenciál mají turbíny, generátory, čerpadla, kotle atd. I přes rozsáhlé plány na posílení, modernizaci a diversifikaci energetiky stále dochází k častým výpadkům proudu. Potenciál mají generátory, akumulátory, kondenzátory atd. V zájmu snahy o elektrifikaci většího území, rekonstrukci a rozšíření distribučních sítí (cílem je dosáhnout 60 % v r. 2016) předpokládané náklady 25,1 mld. FCFA.

► Služby

Možnosti se nabízejí v novém městském centru (Diamnadio Pole Urbain) mezi novým letištěm a Dakarem – předpoklad 15 934 bytů do r. 2018, v současnosti je zde účast 5 developerů. Potenciál má dále výstavba a provozování turistických zařízení. Jedním z cílů PSE je i vznik „Turistických integrovaných zón“ v hodnotě 4 mld. FCFA (např. Pointe Sarene – otevření plánováno na r. 2016). Možnost využití industriální zóny – vzniká v Diamnadio na 52 ha a nabízí daňová zvýhodnění pro investory a podnikatele atd.

► Strojírenský průmysl

Stát předpokládá zřízení dalších 300 studní v hodnotě 3 mld. FCFA. Vzhledem ke klimatickým podmínkám a plánu na rozvoj zemědělství se jedná o projekt zásadního významu. V letošním roce vyplatí pojišťovna Arc limited Senegal 25 mil. USD jako náhradu škody za nedostatek srážek. Nabízí se taky např. možnosti pro zpracování textilií a obalů – zpracovatelské jednotky, zpracování tex. vláken, balicí stroje.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Senegal plánuje modernizaci zdravotnictví s vyčleněným rozpočtem 3 mld. FCFA. Rostoucí poptávka je zaznamenána především po přístrojích pro chemické rozborů.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Jedním z cílů PSE je dosažení potravinové „bezpečnosti“, rozvoj malých farem je považován za hlavní cestu k tomuto cíli. Možnosti jsou především v oblasti pěstování zeleniny, zvláště bahenních kultur, ovoce, rýže (v rámci Národního programu soběstačnosti v pěstování rýže), prosa a pěstování dobytka. Poptávaná je zemědělská technika pro malá rodinná hospodářství (malé traktory a další vybavení). Kvůli chybějícím technologiím a zpracovatelským linkám zpracovává Senegal jen mizivou část své produkce. Konzervované produkty dováží.

► Železniční a kolejová doprava

Jedná se o prioritní oblast vytyčenou „státním rozvojovým plánem“ PSE (Plan Sénégal émergent) – jde o obnovu původní železniční sítě na trati Dakar nové letiště Blaise Diagne (rozpočet 10 mld. FCFA), a Dakar Bamako (10 mld. FCFA).

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Železniční a kolejová doprava	HS 7302 - Materiál pro stavbu tratí železnič., tramvaj
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 9027 - Příst pro rozbory fyzikál., chemic. aj., mikrotomy
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 8432 - Stroje, nářadí pro zemědělství, lesnictví ap.
	HS 8437 - Stroje pro čištění, třídění ap. semen, zrní aj.
	HS 8701 - Traktory
Energetický průmysl	HS 2716 - Energie elektrická
	HS 8413 - Čerpadla i se zař. měřícím, zdviže na kapaliny
	HS 8501 - Elektrické motory a generátory
Strojírenský průmysl	HS 8459 - Stroje obráběcí pro vrtání, frézování, řezání apod.
Služby	CPA 41 - Budovy a výstavba budov

Příležitosti pro rozvojovou spolupráci

Kategorie vyspělosti země: LDC

Chudoba postihuje v Senegálu až 46,7% populace. Plán SÉNÉGAL emergent (PSE) je hlavní oficiálním rozvojovou strategií země, jejíž cílem je zvýšení produktivity ekonomiky ve veřejném i soukromém sektoru. Mimo jiné má plán za cíl dosáhnout 7–8% růst a zavést reformy v oblasti vlastnictví půdy, energetiky, státního rozpočtu a dále se počítá s rozsáhlými investicemi.

► Sektor zemědělství

V současné době se v zemi implementuje program západní Afriky pro zemědělskou produktivitu (WAAPP). Tento regionální program zahrnuje 13 zemí a zabývá se rozvojem zemědělských technologií, zapojením mladých výzkumných pracovníků v rámci nových stáží a poskytováním dotací.

► Sektor vody a sanitace

Cílem senegálské vlády je zajistit přístup k vodovodu s pitnou vodou všem obyvatelům země. V současné době probíhá projekt zvaný „The Long Term Water Sector Project“ (PEPAM), který má za cíl zlepšit přístup k pitné vodě a kanalizaci.

Zdroj dat: <http://www.worldbank.org/en/country>

Tanzanie

V poslední dekádě vykazuje Tanzanie stabilní růst ekonomiky (meziroční růst HDP v jednotlivých letech dosahoval hodnot 6–8 %), v roce 2014 se jednalo o 7% (jedná se o vyšší hodnotu než např. u Keni 4,6 %). V tomto trendu by měla země i nadále pokračovat. V roce 2015 byla míra inflace 5,6% a nadále by měla její hodnota klesat. V Tanzanii žije přibližně 45 mil. obyvatel, v roce 2012 činilo HDP na obyvatele 768 USD. Nezaměstnanost je dle dostupných zdrojů 3,1%. Běžný účet je dlouhodobě deficitní.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	7,0	7,0	6,9	6,9	6,8	6,7
HDP/obyv. (USD)	719	1 029	942	944	998	1 062
Míra inflace (%)	7,9	6,1	5,6	6,1	5,1	5,1
Nezaměstnanost (%)	3,5	3,1	–	–	–	–
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-4,6	-4,6	-3,9	-3,5	-3,7	-3,8
Populace (mil.)	46,3	47,7	48,6	49,6	50,6	51,6
Konkurenceschopnost	125/148	121/144	120/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	6/7	6/7	6/7	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, SB, WEF

- ▶ V současnosti jedná Evropská unie s Tanzanií o dohodě o ekonomickém partnerství.
- ▶ Exportní riziko podle OECD je: 6/7.

Vývoz ČR do Tanzanie 2015 (2014),
hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	118 849	40,6	112150	6,0
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	39 991	13,7	22934	74,4
6309	Oděvy obnošené a jiné výrobky textilní opotřebené	27 746	9,5	31675	-12,4
9403	Nábytek ostatní, části, součásti	13 529	4,6	11647	16,2
8421	Odstředivky, přístroje k filtrování, čištění	11 605	4,0	968	1098,9
8528	Monitory, projektory bez TV; přijímače televizní	6 395	2,2	2250	184,2
8473	Části strojů psacích, počítačích, aut. zprac. dat	6 045	2,1	7255	-16,7
3901	Polymery ethyleny v primárních formách	5 515	1,9	1472	274,7
8446	Stavy tkalcovské	4 661	1,6	–	–
9401	Sedadla, ne lékařská ap., i proměnitelná v lůžka	3 409	1,2	2542	34,1
Celkem TOP 10		237 745	81,3	192 893	23,3
Celkem vývoz		292 575		280 041	4,5

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Tanzanie 2015 (2014),
hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
2401	Nezpracovaný tabák, tabákový odpad	115 175	74,6	147 067	-21,7
5305	Vlákna kokosová, abaková, ramiová a ostatní j. n.	12 440	8,1	–	–
0302	Ryby čerstvé, chlazené, kromě filé aj. rybího masa	4 972	3,2	–	–
0304	Filé aj. rybí maso čerstvé, chlazené, zmrazené	4 787	3,1	2 289	109,1
5607	Motouzy, šňůry, provazy, lana i spletané apod.	3 346	2,2	1 393	140,2
7308	Konstrukce, části, desky, tyče aj. ze železa n. oceli	2 090	1,4	–	–
1005	Kukuřice	1 431	0,9	–	–
0709	Zelenina ostatní, čerstvá, chlazená	1 305	0,8	22	5831,8
5308	Nitě z ost. rostlinných textil. vláken, papírové nitě	1 179	0,8	–	–
7103	Drahokamy, polodrahokamy i opracované apod.	1 127	0,7	2 004	-43,8
Celkem TOP 10		147 852	95,8	152 775	-3,2
Celkem dovoz		154 395		160 919	-4,1

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Dopravní průmysl a infrastruktura

Silniční doprava je hlavní formou dopravy v Tanzanii (75 % nákladní dopravy se realizuje na silnicích), v zemi za asistence donorů probíhá rozsáhlá oprava zanedbané sítě. Kombinace ekonomického růstu a zvýšených prostředků vynakládaných na budování infrastruktury sebou přináší dynamický nárůst dopravních prostředků, kdy se v rozvojových plánech do roku 2025 počítá s ročními růsty objemu na úrovni 20 %.

► Důlní, těžební a ropný průmysl

Snížení počtu úrazů v rámci odvětví těžebního průmyslu se stalo jednou z klíčových priorit Ministerstva energetiky. V rámci plánu rozvoje do roku 2016 počítá ministerstvo s instalací bezpečnostní techniky (s investicemi do bezpečnosti práce počítají plány ministerstva nejenom v případě největších tanzanských dolů, kterých je 60, ale i dolů menší velikosti, kterých je 4000).

► Elektrotechnika

Telekomunikační sektor je jedním z nejrychleji rostoucích odvětví (v roce 2013 vykázal růst 22 %). Příležitosti existují v oblasti zpracování mědi, kdy plán Ministerstva energetiky počítá se 70% následným zpracováním vytěžené měděné rudy přímo v Tanzánii.

► Energetický průmysl

Energetická soustava je nedostatečná a ve velmi špatném stavu a zdaleka nestačí krýt vysokou poptávku; vláda se situaci přednostně věnuje ve svém pětiletém rozvojovém plánu National Strategy for Growth and Reduction of Poverty – nedostatek elektrické energie je hlavní překážkou ekonomických aktivit. Rozvojový plán Ministerstva energetiky počítá s dynamickým růstem instalované energie z úrovně 1 100 MW v roce 2011 na 2 780 MW v roce 2016. Plán počítá rovněž s rozvojem distribuční soustavy tak, aby se přístup v elektrické energii zvýšil z 15 % na 30 %.

► Stavební průmysl

Sektor stavebnictví vykazuje během posledních let stabilní růst na úrovni 8 %, který má pokračovat i v nadcházejících letech (do r. 2019); tento růst je dán vysokými investicemi do výstavby nedostatečné infrastruktury (silnice, mosty, železnice), výstavba obytných komplexů a komerčních budov.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Výdaje na zdravotnictví vykazují růst, na kterém mají aktuálně hlavní podíl donorské příspěvky (účast vlády zůstává konstantní na úrovni 7 %).

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Nejdůležitější sektor ekonomiky, který vytváří čtvrtinu HDP země, zajišťuje 85 % vývozu a zaměstnává 80 % pracovní síly; vláda vydává na rozvoj zemědělství 7 % svého rozpočtu; růst sektoru je dán zejména produkcí základních komodit (kukuřice, kasava), je předpoklad intenzifikace pěstování základních

komodit pomocí jak aplikace hnojiv a použití strojového zařízení, tak v případě zpracování potravinářské produkce, mlékárenství a nápojů.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Dopravní průmysl a infrastruktura	HS 8704 – Motorová vozidla pro přepravu nákladu
	HS 8705 – Motorová vozidla pro zvláštní účely
Energetický průmysl	HS 8501 – Elektrické motory a generátory
	HS 8502 – Soustrojí generátorová, elektr. měniče rotační
	HS 8544 – Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.
Elektrotechnika	HS 8517 – Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 3103 – Hnojiva minerální nebo chemická fosforečná
	HS 8422 – Myčky, stroje k čištění, plnění ap., lahví aj.
	HS 8432 – Stroje, nářadí pro zemědělství, lesnictví ap.
	HS 8433 – Stroje, zařízení žací, mlátičí, sekačky trávy ap.
	HS 8434 – Stroje, přístroje dojící, mlékárenské
	HS 8435 – Lisy, drtiče ap., stroje pro výrobu vín, moštů ap.
	HS 8436 – Stroje ost. pro zemědělství, lesnictví ap., líhně
	HS 8438 – Stroje pro prům přípravu výrobu potravin aj.
	HS 8478 – Stroje a přístr. pro přípravu a zpracování tabáku
	HS 8701 – Traktory
	HS 8708 – Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705
Stavební průmysl	HS 7213 – Tyče, pruty ze železa n. oceli neleg., válc. za tepla
	HS 7304 – Trouby, duté profily ap., bezešvé, ze železa, oceli
	HS 7308 – Konstrukce, části, desky, tyče aj. ze železa n. oceli
	HS 8413 – Čerpadla i se zař. měřícím, zdviže na kapaliny
	HS 8414 – Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory ap.
	HS 8415 – Stroje, přístroje klimatizační
	HS 8428 – Zařízení ost. zdvihací, nakládací, manipulační
	HS 8429 – Buldozery, srovnávače, rypadla apod. s pohonem
	HS 8431 – Součásti jeřábů, vozíků ap., buldozerů, fréz aj.
	HS 9406 – Stavby montované
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 3003 – Léky neodměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.
	HS 3004 – Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.
	HS 9018 – Nástroje lékařské chirurgické, zubolékařské aj.
Důlní, těžební a ropný průmysl	HS 8429 – Buldozery, srovnávače, rypadla apod. s pohonem

Příležitosti pro rozvojovou spolupráci

Kategorie vyspělosti země: LDC

Tanzanie prošla za poslední dekádu důležitými ekonomickými a strukturálními reformami a po celou dobu si udržela vysoké tempo růstu HDP. Důležitým předpokladem pro růst je politická stabilita – od roku 1992 je v Tanzanii pluralitní demokracie. Přestože ekonomika roste a daří se snižovat chudobu, stále je zhruba čtvrtina obyvatel neboli 12 mil. pod hranicí chudoby. V posledních letech se dařilo zlepšit životní podmínky, přístup ke vzdělání, zdravotní péči či vzrostl počet zaměstnaných mimo zemědělství, přesto byly tyto benefity distribuovány nerovnoměrně. V zemi přibude každoročně téměř milion mladých do pracovní síly a je potřeba podpořit soukromý sektor při vytváření pracovních míst pro tyto mladé zaměstnance.

► Sektor infrastruktury

Tanzanie zásadně zlepšila svoji silniční síť za posledních 20 let, kdy vybudovala přes 10 000 km silnic. V současnosti je z celkové silniční infrastruktury 86 % silnic v dobrém či uspokojivém stavu. Do budoucna je jejím úkolem tuto síť rozšiřovat a udržovat.

Tanzanie vybudovala plynovod ze Songo Songo v jižní Tanzanii do hlavního města Dar es Salaam. Vylepšila se také infrastruktura pro přenos elektrické energie (např. byla zbudována páteřní přenosová linka mezi městy Iringa a Shinyanga schopná přenášet 2 000 MW). Tanzanie však musí pokračovat s dalším rozšiřováním obou distribučních sítí do dalších oblastí země.

Pro Tanzanii je důležitý Tanzania's Water Sector Development Program. Díky tomuto programu se postupně daří vytvářet distribuční síť s pitnou vodou.

Významným projektem je také Dar es Salaam Metropolitan Development Project. Díky tomuto projektu, který poběží až do roku 2020 s celkovými plánovanými investicemi ve výši 330 mil. USD dochází k postupnému zlepšování infrastruktury a zázemí hlavního města.

► Sektor zdravotnictví

Současná vláda zařadila mezi své priority zvýšení kvality zdravotnického systému. Na podporu zdravotnictví běží do roku 2020 program Strengthening Primary Health Care for Results s alokovanou částkou ve výši 240 mil. USD. Z této částky půjde 35 % na rozvoj zdravotnického systému, další čtvrtina na prevenci zdraví dětí, zajištění porodnické péče a na dostupnost zdravotní péče pro většinu obyvatel a zbylých 15 % je určeno na výživu a zajištění potravinové bezpečnosti.

► Sektor vzdělávání

Další prioritou vlády je zvyšování kvality školství. V rámci programu Secondary Education Development bylo postaveno 4 708 nových učeben a další jsou plánovány. Tanzanie také zavedla vzdělávací programy pro nejchudší. Kvalita vzdělávání je zvyšována zejména skrze TZ Big Results Now in Education Program, na který ministerstvo školství uvolnilo 416 mil. USD.

Zdroj dat: <http://www.worldbank.org/en/country>

Tunisko

V poslední dekádě dosáhlo Tunisko nejvyšší hodnoty růstu HDP v roce 2007 (6,3 %). Poté lze pozorovat postupný pokles hodnot do roku 2011 (-1,9 %). V roce 2012 se opět ekonomický růst zrychlil (3,7%). V roce 2015 došlo k opětovnému zpomalení růstu na odhadovaných 0,8%, pro rok 2016 je však očekáván vyšší růst (2,0 %). Míra inflace v posledních letech fluktuuje mezi 5 a 6 % a v budoucnosti se očekává pokles až na 3,8 % v roce 2018. V zemi žije odhadem přes 10 mil. obyvatel, HDP na obyvatele se pohybuje okolo 4 000 USD. Nezaměstnanost je v zemi vysoká (okolo 15 %). Běžný účet je deficitní.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	2,3	2,3	0,8	2,0	3,0	3,7
HDP/obyv. (USD)	4 317	4 329	3 923	3 919	3 913	3 834
Míra inflace (%)	5,6	4,9	4,9	4,0	3,9	3,8
Nezaměstnanost (%)	16,7	15,3	15,0	14,0	13,0	12,0
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-3,7	-4,3	-3,9	-3,4	-3,1	-2,8
Populace (mil.)	10,8	11,0	11,1	11,2	11,3	11,5
Konkurenceschopnost	83/148	87/144	92/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	4/7	4/7	4/7	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ Evropská unie v minulosti uzavřela s Tuniskem asociační dohodu a připravuje se na jednání o zóně volného obchodu.
- ▶ Exportní riziko podle OECD je: 4/7.

Vývoz ČR do Tuniska 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8544	Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.	293 493	15,1	254 739	15,2
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	209 578	10,8	157 571	33,0
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	204 184	10,5	30 468	570,2
8547	Části izolační pro stroje, el. trubky izolační	165 454	8,5	35 737	363,0
8538	Části přístr. k ochraně ap. obvodů, rozvaděčů aj.	147 651	7,6	303 767	-51,4
3901	Polymery ethyleny v primárních formách	93 039	4,8	87 067	6,9
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů, < 1000V; konekt. pro opt. vlákna	89 902	4,6	90 494	-0,7
7607	Fólie hliníkové o síle pod 0,2 mm	54 644	2,8	37 103	47,3
3917	Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů	48 963	2,5	53 687	-8,8
5603	Textilie netkané i impregnované, laminované aj.	47 789	2,5	38 295	24,8
Celkem TOP 10		1 354 697	69,9	1 088 928	24,4
Celkem vývoz		1 937 818		1 702 952	13,8

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Tuniska 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8544	Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.	1 949 013	56,9	1 620 212	20,3
8409	Části, součásti pro motory pístové	438 930	12,8	473 464	-7,3
8421	Odstředivky, přístroje k filtrování, čištění	169 883	5,0	27 803	511,0
9403	Nábytek ostatní, části, součásti	117 861	3,4	8 573	1274,8
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů, < 1000V; konekt. pro opt. vlákna	93 941	2,7	85 033	10,5
6403	Obuv se svrškem z usně	78 188	2,3	77 422	1,0
6204	Kostýmy, šaty, sukně, kalhoty ap., dámské a dívčí	69 730	2,0	64 973	7,3
6203	Obleky, saka, kalhoty, komplety ap. pánské, chlapecké	56 025	1,6	64 260	-12,8
8542	Obvody integrované elektronické	42 300	1,2	34 994	20,9
8512	Přístroje elektr. osvětlovací aj., stěrače ap.	40 256	1,2	35 775	12,5
Celkem TOP 10		3 056 127	89,2	2 492 509	22,6
Celkem dovoz		3 427 252		2 917 899	17,5

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilový průmysl

Pro Tunisko je v současné době nezbytná orientace na sektory s vysokou tržní přidanou hodnotou. To platí zejména pro automobilový průmysl. Tunisko vyváží automobilové komponenty. Země má však předpoklad pro kompletní výrobu automobilů. Po politických změnách v roce 2011 se částečně uvolnil trh s dovozem a prodejem osobních vozů, který do té doby ovládal bývalý prezidentský režim. Někteří světoví výrobci již na tuto změnu reagovali. Vzhledem k plánům na modernizaci a dobudování silniční infrastruktury bude Tunisko potřebovat nákladní vozy a stavební stroje. Tuniská vláda rovněž usiluje o modernizaci a dobudování autobusových linek, což předpokládá kompletní dodávky zařízení a dopravních prostředků.

► Energetický průmysl

Sektoru dominuje především výroba elektřiny a transport plynu, v menší míře těžba ropy a plynu. Tunisko v roce 2015 přijalo novou energetickou strategii do roku 2030, ve které bude klást důraz na obnovitelné zdroje energie, především solární a větrné. Pro omezení závislosti na dovozu elektřiny z Alžírsko bude Tunisko pravděpodobně využívat i elektřinu získávanou z dováženého uhlí. Plánované jsou projekty na výstavbu elektrárny v Mornaguia, modernizaci stávající přenosové sítě a založení nového dolu na dobývání fosfátů v Gafse v celkovém objemu 735 mil. USD.

► Chemický průmysl, kovozpracovatelský průmysl, stavební průmysl

Tunisko je tradičním vývozcem kabelových svazků a komponentů pro automobilový a letecký průmysl, pro které spotřebovává železné, ocelové a hliníkové produkty. Dále tyto produkty využívá ve stavebním a těžebním průmyslu. Výrobky z hliníku, zejména obalový materiál poptává především mlékárenský průmysl. Montované stavby jsou využitelné v případě výstavby nízkonákladového sociálního bydlení, administrativních a skladovacích prostor.

► Obranný průmysl

V roce 2015 Tunisko se podstatně navýšily státní výdaje na dovybavení obranných složek. V nejbližších letech čeká tuniské ozbrojené síly modernizace. ČR může mimo jiné v budoucnu navázat na úspěšné dodávky v oblasti leteckého průmyslu a reagovat na možnou výměnu cvičných letounů české výroby.

► Vodohospodářský a odpadní průmysl

Tunisko má prozatím dostatečné podzemní zdroje pitné vody, které jsou však dlouhodobě nešetrně využívány. Expertní analýzy tvrdí, že do roku 2030 může dojít k jejich kritickému snížení. Tunisko tak musí zdroje diverzifikovat a investovat do technologií na odsolování mořské vody. Plánovaná je modernizace vodovodního řadu v regionech Cap Bon a Sfax, výstavba odsolovací stanice v regionu Gabes a výstavba vodní nádrže v regionu El Kef. Zároveň je třeba modernizovat a dobudovat systém nakládání s komunálním a průmyslovým odpadem výstavbou chybějících spaloven odpadu.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Stávající zdravotnická infrastruktura nutně potřebuje modernizovat (civilní a vojenská nemocniční zařízení). Výhledově Tunisko chce investovat do výstavby tří nových krajských nemocnic v regionech Tunis, Beja, Gafsa v celkovém objemu 278 mil. USD. Nedostatečnou péči ve státním sektoru nahrazují soukromé kliniky, jejichž síť se zejména po roce 2011 rozšiřuje. Klientelu tuniským soukromým nemocnicím zajišťuje domácí klientela a klienti z okolních zemí (Libye) a zemí Zálivu. Tunisko se rovněž profiluje v plastické chirurgie a wellness, kterou vyhledává klientela z EU.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Spotřeba mléčných výrobků v Tunisku neustále roste. Tunisko patří mezi dovozce sušeného mléka, výrobce a vývozce mléčných produktů. Vzhledem k dočasné populační explozi, kterou způsobuje příliv poměrně majetných Libyjců, je předpoklad dlouhodobě vyšší poptávka po potravinářských a zemědělských výrobcích. Vzhledem ke klimatickým podmínkám a náboženským zvyklostem spatřujeme potenciál v segmentu ne/slazených nealkoholických nápojů.

► Železniční a kolejová doprava

Tuniská vláda usiluje o modernizaci a dobudování tramvajových a železničních linek, což předpokládá kompletní dodávky zařízení a dopravních prostředků. Aktuálně se jedná o vyhlášení státního tendru na dokončení projektu tramvajových linek pro hl. město Tunis a železnice spojující Tunis s vnitřními regiony.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Chemický průmysl	HS 3402 – Prostředky povrchově aktivní prací, čisticí aj.
Kovozpracovatelský průmysl	HS 7213 – Tyče, pruty ze železa n. oceli neleg., válc. za tepla
	HS 7616 – Výrobky ostatní z hliníku
	HS 8301 – Zámky i visací závěry, klíče, z kovů obecných
Stavební průmysl	HS 9406 – Stavby montované
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 0402 – Mléko, smetana zahuštěná, slazená
	HS 0406 – Sýry, tvaroh
	HS 1701 – Cukr třtinový, řepný, sacharóza chemicky čistá
	HS 1702 – Cukry ost., sirupy cukerné, med umělý, melasy
	HS 2202 – Voda, vody minerální, sodovky slazené, ne šťávy
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 3003 – Léky neodměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.
	HS 7017 – Sklo pro účely zdravot., farmaceut., laboratorní
	HS 8713 – Vozíky pro invalidy i s motorem nebo jiným pohonem
	HS 9402 – Nábytek lékařský, chirurg. ap., pro holičství aj.
Energetický průmysl	HS 8413 – Čerpadla i se zař. měřícím, zdviže na kapaliny
	HS 8504 – Transformátory, el. měniče, statické induktory
Automobilový průmysl	HS 8704 – Motorová vozidla pro přepravu nákladu

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Železniční a kolejová doprava	HS 8606 – Žel. nebo tram. nákl. vozy a vagony, bez vlastního pohonu
	HS 8608 – Materiál kolejový svrškový, bezp. a sign. dopravní zařízení
Vodohospodářský a odpadní průmysl	HS 8410 – Turbiny, kola vodní, regulátory
	HS 8421 – Odstředivky, přístroje k filtrování, čištění
Obranný průmysl	HS 8411 – Motory proudové, pohony turbovrtulové a ostatní plynové turbíny
	HS 8704 – Motorová vozidla pro přepravu nákladu
	HS 8710 – Tanky aj. bojová obrněná vozidla i se zbraněmi
	HS 9301 – Zbraně vojenské, jiné než sečné, bodné, revolvery, pistole

Uganda

V poslední dekádě dosahoval meziroční růst HDP v některých letech i 10 %. K největšímu zpomalení růstu ekonomiky došlo v roce 2012, kdy růst HDP dosáhl hodnoty 2,8 %. V roce 2013 byl již meziroční růst HDP 5,8 %, o rok později 4,9 % a v roce 2015 odhadem 5,0 %. V dalších letech se očekává stabilní růst. Míra inflace v Ugandě je stabilní okolo 6 %. V Ugandě žije kolem 38 mil obyvatel, HDP na obyvatele v roce 2014 dosáhl 711 USD. Nezaměstnanost činí přibližně 4 %. Běžný účet je dlouhodobě mírně deficitní.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	5,8	4,9	5,0	5,3	5,7	5,9
HDP/obyv. (USD)	623	711	620	608	651	685
Míra inflace (%)	5,0	4,6	5,8	6,7	5,9	5,0
Nezaměstnanost (%)	4,2	3,8	–	–	–	–
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-2,0	-2,6	-2,2	-2,1	-2,4	-2,7
Populace (mil.)	36,8	38,7	39,9	41,1	42,3	43,6
Konkurenceschopnost	129/148	122/144	115/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	6/7	6/7	6/7	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, SB, WEF

- ▶ V současnosti jedná Evropská unie s Ugandou o dohodě o ekonomickém partnerství.
- ▶ Exportní riziko podle OECD je: 6/7.

Vývoz ČR do Ugandy 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8411	Motory proudové, pohony turbovrtulové a ostatní plynové turbíny	109 179	39,1	89 224	22,4
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	80 003	28,6	59 055	35,5
9304	Zbraně ostatní, ne zbraně sečné bodné	21 902	7,8	–	–
6309	Oděvy obnošené a jiné výrobky textilní opotřebené	11 744	4,2	–	–
8803	Části a souč. motor. a bezmotor. prostředků pro létání	7 787	2,8	3 334	133,6
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	7 685	2,7	5 147	49,3
7018	Perly, imitace perel, drahokamů ap. ze skla	3 105	1,1	1 789	73,6
1302	Šťávy, výtahy rostlin, pektiny ap. slizy ostat.	3 009	1,1	992	203,3
3603	Zápalnice, bleskovice, roznětky, rozbušky apod.	2 451	0,9	–	–
8528	Monitory, projektory bez TV; přijímače televizní	2 214	0,8	981	125,7
Celkem TOP 10		249 079	89,1	160 522	55,2
Celkem vývoz		279 462		217 362	28,6

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Ugandy 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8411	Motory proudové, pohony turbovrtulové a ostatní plynové turbíny	18 961	34,4	10 448	81,5
0901	Káva, i pražená, dekofeinovaná, slupky, náhražky	11 452	20,8	10 618	7,9
0304	Filé aj. rybí maso čerstvé, chlazené, zmrazené	5 948	10,8	5 854	1,6
0905	Vanilka	3 917	7,1	398	884,2
8105	Lech kobaltový aj. meziprodukty, kobalt. výrobky	3 907	7,1	3 524	10,9
0602	Rostliny živé, ostatní řízky, rouby, podhoubí	3 163	5,7	2 514	25,8
1515	Tuky, oleje rostlinné ostatní, (vč. jojobového)	2 559	4,6	52	4821,2
0302	Ryby čerstvé, chlazené, kromě filé aj. rybího masa	2 293	4,2	990	131,6
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	634	1,2	0	–
8803	Části a součásti motor. a bezmotor. prostředků pro létání	447	0,8	137	226,3
Celkem TOP 10		53 281	96,7	34 535	54,3
Celkem dovoz		55 110		35 823	53,8

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► **Dopravní průmysl a infrastruktura**

Poptávka po dopravních prostředcích vyplývá z prioritního postavení sektorů zemědělství a stavebnictví.

► **Energetický průmysl**

V oblasti energetiky je realizováno několik hydroenergetických projektů, které po svém dokončení zdvojnásobí instalovanou kapacitu energetické sítě (680 MW v r. 2013, z toho 2/3 je generováno vodními elektrárnami); tento stav poskytuje příležitost pro subdodávky. Plánované projekty zahrnují navýšení kapacity velkých vodních elektráren o 780 MW a malých vodních elektráren o 125 MW. Rovněž se plánuje rozšíření distribuční sítě o 600 km.

► **Obranný průmysl**

Potenciál pro dodávky obranného průmyslu vyplývá z působení ugandských jednotek v Jižním Súdánu (za předpokladu neexistence embarga). Potenciální jsou zejména střelné zbraně využívající výbuchu, dále bomby, granáty, miny atp.

► **Textilní a obuvnický průmysl**

Jedná se o tradiční odvětví domácí výroby, kde je předpoklad opakované poptávky po strojovém zařízení, např. při výrobě vláken, tylu aj.

► **Zdravotnický a farmaceutický průmysl**

Ministerstvo zdravotnictví vypracovalo dlouhodobé (National Health Policy 2011–2020) a střednědobé (Health Sector Strategic and Investment Plan 2011–2015) plány rozvoje zdravotnického sektoru; plán HSSIP předpokládá zdvojnásobení dodávek farmaceutik a zdravotnického zařízení.

► **Zemědělský a potravinářský průmysl**

Zemědělství je základním sektorem ekonomiky, zaměstnává 80 % pracovní síly, avšak na HDP se podílí pouze jednou čtvrtinou. Používané metody jsou překážkou růstu produktivity práce v sektoru; vláda ve svém Národním plánu rozvoje stanovila nárůst exportu ze 1,3 mild. USD v roce 2014 na 4 mild. USD v roce 2020. Toho nárůstu má být dosaženo vyšším podílem zpracování domácí zemědělské produkce, což s sebou přinese nárůst zájmu o dovoz potravinářských technologií.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Energetický průmysl	HS 8536 - Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů, < 1000V; konekt. pro opt. vlákna
	HS 8537 - Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací
Dopravní průmysl a infrastruktura	HS 8429 - Buldozery, srovnávače, rypadla apod. s pohonem
	HS 8431 - Součásti jeřábů, vozíků ap., buldozerů, fréz aj.
	HS 8701 - Traktory
Obranný průmysl	HS 9302 - Revolvery, pistole, ne jiné střelné zbraně
	HS 9303 - Zbraně střelné, zaříz. využívající výbuchu ost.
	HS 9304 - Zbraně ostatní, ne zbraně sečné bodné
	HS 9305 - Části příslušenství zbraní, revolverů, pistolí
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 8432 - Stroje, nářadí pro zemědělství, lesnictví ap.
	HS 8434 - Stroje, přístroje dojící, mlékárenské
	HS 8435 - Lisy, drtiče ap., stroje pro výrobu vín, moštů ap.
	HS 8478 - Stroje a přístr. pro přípravu a zpracování tabáku
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 3003 - Léky neodměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.
	HS 9018 - Nástroje lékařské chirurgické, zubolékařské aj.
Textilní a obuvnický průmysl	HS 8445 - Stroje pro přípravu vláken, spřádání aj. přízí
	HS 8447 - Stroje, stavy pletací, stroje na výrobu tylu, ap.

Příležitosti pro rozvojovou spolupráci

Kategorie vospělosti země: LDC

Od konce 80. let probíhá v Ugandě řada liberalizačních kroků. Makroekonomická stabilita, poválečné zotavení, investice a pro tržní reformy přispěly k dlouhodobému růstu. Přestože růst byl imponantní, reálný dopad na obyvatelstvo byl snižován rychlým růstem populace. Uganda překonala cíle stanovené v Millennium Development Goals, když významně snížila chudobu a dosáhla významného pokroku v boji proti hladu, zlepšovala rovnost pohlaví a posílila postavení žen. Hospodářství ohrožuje řada rizik, ať už to jsou volební tlaky, špatný výkon v oblasti domácích příjmů, nejistota ohledně těžby ropy, nízká produktivita práce, nevhodný rozvoj měst, pomalý rozvoj infrastruktury či omezená dostupnost úvěrů.

► Sektor zdravotnictví

Uganda se snaží o rozvoj zdravotnictví. Prostřednictvím Health Systems Strengthening Project bylo zrekonstruováno sedm nemocnic. Program také umožnil získat stipendium téměř tisícovce zdravotníků a 230 zdravotnických zařízení po celé zemi získalo lékařské vybavení. The East Africa Public Health Laboratory

Project si klade za cíl podpořit Uganda National Tuberculosis Reference Laboratory, aby dosáhla akreditace a vysoké kvality, aby mohla sloužit jako prestižní laboratoř WHO, druhá svého druhu v Africe. Projekt má Ugandě také umožnit stát se regionálním zdravotnickým lídrem a sloužit jako centrum excelence.

► Sektor infrastruktury

Skrze East Africa Trade and Transport Facilitation Project došlo k výraznému snížení času na hraničním odbavení a čas potřebný na překročení hranic je v Ugandě jeden z nejnižších ve východní a jižní Africe. Komunitní infrastrukturu podpořil The Second Northern Uganda Social Action Fund (NUSAF 2), který skončil v únoru 2016 a naváže na něj třetí (NUSAF 3). Projekt funguje od roku 2003 a jedná se o komunitami řízený projekt rozvoje infrastruktury.

► Sektor zemědělství

Uganda chce zvýšit produktivitu na farmách, množství výroby a tržní objem produkce vybraných zemědělských komodit v určitých zeměpisných lokalitách. Agriculture Cluster Development Project v Ugandě má za cíl podpořit intenzifikaci zemědělské výroby, připravit investice do zemědělské vodohospodářské infrastruktury, pomoci zemědělcům s odbytem a uplatněním jejich výrobků na trzích a vzdělání zemědělců. V zemědělství je v Ugandě zaměstnáno 80 % obyvatel, nicméně zemědělství se podílí na HDP pouze ze 25 %. Pro další rozvoj Ugandy je tedy nutný růst produktivity práce v zemědělství.

Zdroj dat: <http://www.worldbank.org/en/country>

Zambie

Růst HDP v poslední dekádě byl způsoben především růstem cen komodit. V posledních letech se však ekonomika Zambie musela vyrovnat s jejich poklesem. Zambie se však pomalu snaží svoji ekonomiku diverzifikovat a opět nastolit rychlejší růst HDP. V posledních obdobích se tento růst pohyboval kolem 3–5 %. Do budoucna se očekává mírné zvýšení růstu HDP. Míra inflace dosáhla v Zambii v roce 2015 hodnoty 10,1 % a očekává se její další zvýšení. V zemi podle odhadů žije přibližně 15 mil. obyvatel, HDP na obyvatele vykazovalo hodnotu 1 350 USD v roce 2015. Nezaměstnanost činí přibližně 13 %. Běžný účet je vyrovnaný.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	6,7	5,0	3,6	3,4	4,8	5,3
HDP/obyv. (USD)	1 845	1 705	1 350	1 144	1 117	1 173
Míra inflace (%)	7,0	7,8	10,1	22,5	9,9	7,7
Nezaměstnanost (%)	13,1	13,3	–	–	–	–
Bilance běžného účtu (mld. US)	0,2	0,6	-0,8	-0,7	-0,3	0,4
Populace (mil.)	14,5	15,7	16,2	16,7	17,2	17,8
Konkurenceschopnost	93/148	96/144	96/144	–	–	–
Exportní riziko OECD	5/7	5/7	5/7	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, SB, WEF

- ▶ V současnosti by měla probíhat jednání o dohodě o ekonomickém partnerství s EU.
- ▶ Exportní riziko podle OECD je: 5/7

Vývoz ČR do Zambie 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	43 186	43,1	9 983	332,6
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	19 962	19,9	8 748	128,2
8473	Části strojů psacích, počítačích, aut. zprac. dat	10 602	10,6	753	1308,0
8542	Obvody integrované elektronické	3 752	3,7	145	2487,6
8544	Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.	3 650	3,6	258	1314,7
9304	Zbraně ostatní, ne zbraně sečné bodné	1 935	1,9	0	–
8437	Stroje pro čištění, třídění ap., semen, zrní aj.	1 797	1,8	218	724,3
8307	Hadice z kovů obecných i s příslušenstvím	1 272	1,3	10	12620,0
8518	Mikrofony, reproduktory, sluchátka, zesilovače	1 014	1,0	0	–
8474	Stroje k třídění prosévání ap. zemin kamenů aj.	897	0,9	16 925	-94,7
Celkem TOP 10		88 067	87,8	37 040	137,8
Celkem vývoz		100 274		79 591	26,0

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR ze Zambie 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8528	Monitory, projektory bez TV; přijímače televizní	827	38,0	0	–
2401	Nezpracovaný tabák, tabákový odpad	589	27,1	0	–
0106	Zvířata ostatní živá	483	22,2	474	1,9
0901	Káva, i pražená, dekofeinovaná, slupky, náhražky	81	3,7	16	406,3
0603	Květiny řezané na kytice ap., čerstvé, sušené aj.	72	3,3	122	-41,0
8473	Části strojů psacích, počítačích, aut. zprac. dat	54	2,5	3 429	-98,4
7113	Šperky a klenoty a části, z drahých kovů nebo z kovů plátovaných drahými kovy	38	1,7	0	–
0708	Luštěniny, i vyluštěné, čerstvé, chlazené	21	1,0	5	320,0
6117	Doplňky oděvní zhotovené ost., pletené, háčkované	5	0,2	0	–
8537	Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací	5	0,2	0	–
Celkem TOP 10		2 175	99,9	4 046	-46,2
Celkem dovoz		2 177		4 137	-47,4

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► **Důlní, těžební a ropný průmysl**

Až 75 % exportních příjmů země tvoří těžební průmysl (zejména těžba mědi), perspektivní trh najdou všechny těžební, přepravní stroje a zařízení sléváren a rovněž všechny chemikálie využitelné při extrakci minerálů a zpracování rud.

► **Energetický průmysl**

HDP roste relativně rychlým tempem cca 6 % ročně, zvyšuje se poptávka po elektrické energii. Instalovaná kapacita 2000 MW je nedostatečná, dochází k častým výpadkům elektrického proudu. Existuje vysoká poptávka po generátorech jak v soukromých domech a veřejných budovách, tak i výrobě. Uplatnění najdou i zařízení na výrobu elektrické energie z obnovitelných zdrojů (např. solární elektrárny), včetně zapojení off-grid.

► **Kovozpracovatelský průmysl**

V souvislosti se stavebním boomem zaznamenává extrémní růst dovoz konstrukcí a částí ze železa a oceli (stavební ocel). Tento trend bude pokračovat i v blízké budoucnosti.

► **Plasty a gumárenský průmysl**

Potřeba importu plastových komponentů ve stavebnictví v roce 2013 vzrostla o polovinu a tato tendence potrvá (možno rozšířit na všechny položky 39). Dále s rostoucím podílem automobilové dopravy roste i poptávka po pneumatikách.

► **Stavební průmysl**

Prodělává rychlý růst, na tvorbě HDP se podílí cca 15 %. Vláda připravila rozsáhlý plán rozvoje silniční infrastruktury Link Zambia 8000. Cílem již nyní postupně implementované politiky, v níž prezident Sata spatřuje jednu ze svých největších priorit, jsou rekonstrukce a výstavba nových silnic (v úhrnu 8000 km). I přes svou značnou neprůhlednost vytváří plán Link Zambia 8000 potenciál pro sektory stavebních strojů (8429, 8430). Zambijská poptávka po stavebních strojích od nástupu nynější vlády v některých sektorech i zněkolikanásobila. Zahraniční konkurence však na trhu již nejen dlouho působí, začíná sem přenášet i část výrobních kapacit.

► **Zemědělský a potravinářský průmysl**

Intenzifikace zemědělství a přechod od samozásobitelství k modernějším metodám pěstování plodin je základní prioritou strategie rozvoje Zambijské republiky. Zpracování surovin a výroba potravin je jednou z nejvyšších priorit vlády. S růstem zambijského zemědělství souvisí i strmě stoupající poptávka po zemědělské technice. Například u traktorů lze pozorovat téměř exponenciální růst dovozu, z hodnoty 15 mil. USD v roce 2003 na 108 mil. USD v roce 2013. Obdobně se vyvíjí poptávka po strojích a náradí pro zemědělství a průmyslových hnojivech.

V rámci monitoringu komerční návaznosti projektů rozvojové spolupráce byl zaznamenán vysoký potenciál v chovatelském sektoru, konkrétně v oblasti umělé inseminace hospodářských zvířat. Produkce

exportního hovězího masa v Zambii rychle roste (je to spojeno např. s přesídlením vyhnaných zimbabwských farmářů) a zambijská vláda pokračuje v rozšiřování sítě inseminačních stanic. Díky kvalitnímu českému referenčnímu projektu existuje další prostor pro dodávky české laboratorní techniky (HS: 9012, 9016 aj.) a dalšího přístrojového vybavení a spotřebního materiálu spojeného s umělou inseminací dobytka.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 0511 - Výrobky živočišného původu, jen ne z mrtvých zvířat
	HS 8432 - Stroje, nářadí pro zemědělství, lesnictví apod.
	HS 8701 - Traktory
	HS 9012 - Mikroskopy jiné než optické difraktografy
	HS 9016 - Váhy o citlivosti 5 cg a citlivější, i závaží
	HS 8438 - Stroje pro prům. přípravu výrobu potravin aj.
Plasty a gumárenský průmysl	HS 3102 - Hnojiva minerální nebo chemická dusíkatá
	HS 3917 - Trouby, trubky, hadice, příslušenství z plastů
	HS 4011 - Pneumatiky nové z pryže
Kovozpracovatelský průmysl	HS 4012 - Pneumatiky pryžové, protektorované, použité apod.
	HS 7214 - Tyče, pruty jiné z železa n. oceli nelegované
Stavební průmysl	HS 7308 - Konstrukce, části, desky, tyče aj. ze železa n. oceli
	HS 3603 - Zápalnice, bleskovice, roznětky, rozbušky apod.
	HS 8429 - Buldozery, srovnávače, rypadla apod. s pohonem
	HS 8430 - Stroje ost. srovnávací ap., pluhy, frézy sněžné
Energetický průmysl	HS 9406 - Stavby montované
	HS 8410 - Turbiny, kola vodní, regulátory
	HS 8501 - Elektrické motory a generátory
Důlní, těžební a ropný průmysl	HS 8544 - Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.
	HS 4010 - Pásky dopravníků, řemeny hnací, z kaučuku vulkan.
	HS 8428 - Zařízení ost. zdvihací, nakládací, manipulační
	HS 8429 - Buldozery, srovnávače, rypadla apod. s pohonem
	HS 8431 - Součásti jeřábů, vozíků ap., buldozerů, fréz aj.

Příležitosti pro rozvojovou spolupráci

Kategorie vyspělosti země: LDC

Od roku 2006 má Zambie všestrannou strategii zmírňování chudoby nazvanou Vision 2030, která vyjadřuje kolektivní závazky, aspiraci a odhodlání zambijského lidu stát se prosperujícím národem se středním příjmem. Tento dokument vytyčuje cíle v různých sférách socioekonomického života Zambie pro období příští generace. Šestý národní rozvojový plán (SNDP) je rozvojovou strategií země od roku 2011 do roku 2015 a jeho tématem je „udržitelný ekonomický rozvoj a snižování chudoby“. Konkrétně se pokouší snížit závislost na mědném průmyslu a hospodářství diverzifikovat.

► Sektor zemědělství

Obecným cílem vládní politiky v sektoru zemědělství je „usnadnit a podpořit rozvoj udržitelného a konkurenceschopného zemědělského sektoru, který zajistí potravinovou bezpečnost na národní úrovni i úrovni jednotlivých domácností a bude maximalizovat podíl sektoru na HDP“. Dalšími dílčími cíli jsou například zlepšení prostředí pro investice, marketing, obchod a zemědělské podnikání či podpora exportu. Z celkového ekonomického hlediska by se dle vládní politiky mělo zemědělství stát vedoucím sektorem. Mezi podporované oblasti v rozvojové spolupráci také patří rozvoj zahradnictví, květinářství či produkce nápojů.

► Sektor vzdělávání

Podpora vzdělávání (dostupnosti a kvality) je jednou z hlavních priorit vlády pro ekonomický růst a eliminaci chudoby. V současné době je velkým problémem fyzická nedostatečnost školské infrastruktury a neadekvátní personální zabezpečení škol. Vzhledem k vysoké úmrtnosti lidí produktivního věku ubývá těch, kteří mají za sebou profesionální dráhu a jsou schopní své zkušenosti předat dál. Řešením této situace by mohlo být propojení školní výuky s vznikem odborných řemeslných dílen, které umožní získat oficiální certifikát v oboru elektrikář, kuchař/pekař, krejčí a další. Kromě odborného vzdělávání nových studentů se ale podpora státu zaměřuje na zakládání podnikatelských inkubátorů.

► Sektor zdravotnictví

Zambijská vláda uznává zdravotnictví jako jeden z prioritních sektorů přispívajících k blahobytu svých obyvatel a usiluje o poskytnutí kvalitních zdravotnických služeb tak, aby byly dostupné všem občanům. Výchozím strategickým dokumentem pro rozvoj sektoru je Šestý plán národního rozvoje 2011–2015 (SNDP), který si v rámci cíle rozvoje lidských kapacit v sektoru zdravotnictví klade za strategický záměr poskytnout rovný přístup ke kvalitním zdravotnickým službám všem obyvatelům.

► Sektor infrastruktury

Současné nedostatečné dodávky elektřiny a časté výpadky elektrického proudu mají negativní dopad na růst ekonomiky. Těžbařský sektor v současné době spotřebovává okolo 50% vyrobené elektrické energie. Celkové pokrytí (elektrifikace) země je 23%, s 47% populace ve městských a příměstských oblastech, ale jen 3% venkovské populace mají přístup k elektrickým sítím. Kromě přístupu k elektrické energii je prioritou vlády Zambie zabezpečení základních služeb, jako je přístup k čisté vodě.

► Sektor těžebního průmyslu

V současné době v Zambii probíhá analýza těžebního sektoru, která prověří jeho potenciál a další přínosy. Zkoumána je také možnost propojení nadnárodních společností s menšími lokálními dodavateli s cílem posílit diverzifikaci těžby a industrializaci země.

Zdroj dat: <http://www.worldbank.org/en/country>

Přehled oborových příležitostí

AMERIKA

Argentina

Argentina je jednou z největších ekonomik v Latinské Americe. Po rychlém růstu HDP v řádu 8–10 % v letech 2003–2011 došlo k jeho stagnaci a v roce 2015 byl růst odhadem pouze 1,2 %. Pro rok 2016 je MMF a nezávislí ekonomy odhadován pokles HDP v řádu -1,0 % s tím, že v roce 2017 je pravděpodobný opětovný růst (2,8 %). Míra inflace se v posledních letech zrychlila na 23,9 % v roce 2014 a 15,9 % v roce 2015. Nezávislé instituce udávají inflaci v roce 2013 (28 %), 2014 (38 %), odhad 2015 (25–28 %). Celková populace v Argentině se v roce 2015 dostala přes hodnotu 43 mil. obyvatel a pozvolna roste. HDP na obyvatele v roce 2014 činilo odhadem MMF 12 774 USD, v roce 2015 vrostlo na 13 589 USD. Nezaměstnanost v zemi se v letech 2011–2015 pohybovala kolem 7 %. Běžný účet v letech 2013–14 zaznamenal hodnoty kolem -7 mld. USD.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	2,9	0,4	1,2	-1,0	2,8	2,9
HDP/obyv. (USD)	14 740	12 774	13 589	10 051	10 167	10 623
Míra inflace (%)	10,6	23,9	15,9	–	19,9	17,4
Nezaměstnanost (%)	7,1	7,3	6,5	7,8	7,4	7,3
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-4,6	-7,4	-16,1	-7,2	-10,0	-13,1
Populace (mil.)	42,2	42,6	43,1	43,6	44,0	44,5
Konkurenceschopnost	104/148	104/144	106/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	7/7	7/7	7/7	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ Evropská unie vede obchodní jednání se sdružením Mercosur, jejímž je Argentina členem.
- ▶ Exportní riziko podle OECD: 7/7.

Vývoz ČR do Argentiny 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	529 385	24,4	618 778	-14,4
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	138 110	6,4	68 151	102,7
3917	Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů	100 315	4,6	23 343	329,7
8415	Stroje, přístroje klimatizační	66 837	3,1	54 465	22,7
5603	Textilie netkané i impregnované, laminované aj.	57 116	2,6	50 896	12,2
8429	Buldozery, srovnávače, rypadla apod. s pohonem	56 278	2,6	41 153	36,8
9012	Mikroskopy jiné než optické difraktografy	46 395	2,1	205	22531,7
8414	Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory ap.	44 536	2,1	58 289	-23,6
7308	Konstrukce, části, desky, tyče aj. ze železa n. oceli	41 174	1,9	8 494	384,7
4813	Papír cigaretový i řezaný ve tvaru složek ap.	40 296	1,9	42 776	-5,8
Celkem TOP 10		1 120 442	51,7	966 550	15,9
Celkem vývoz		2 167 693		1 879 370	15,3

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Argentiny 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	1 209 607	50,6	775 202	56,0
5101	Vlna nemykaná, nečesaná	247 554	10,4	180 399	37,2
2308	Látky, odpady, zbytky rostlin, pro výživu zvířat	191 690	8,0	11 908	1509,8
1202	Oříšky arašídové nepražené, jinak neupravené	96 413	4,0	78 393	23,0
0201	Maso hovězí čerstvé, chlazené	88 618	3,7	60 094	47,5
0805	Plody citrusové, čerstvé, sušené	87 041	3,6	50 630	71,9
8704	Motorová vozidla pro přepravu nákladu	74 819	3,1	16 053	366,1
2008	Ovoce ořechy aj. části rostlin jinde neuv.	47 531	2,0	62 027	-23,4
2204	Víno z čerstvých hroznů, mošt vinný jiný	42 892	1,8	26 370	62,7
8409	Části, součásti pro motory pístové	39 298	1,6	38 256	2,7
Celkem TOP 10		2 125 463	89,0	1 299 332	63,6
Celkem dovoz		2 388 634		1 576 094	51,6

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Energetický průmysl

Argentina má obrovský deficit ve výrobě a distribuci elektrické energie. Přestože udávaný instalovaný výkon je více než 32 000 MW, skutečná produkce nepřesahuje 25 000 MW. Ve výstavbě je několik menších tepelných elektráren, nicméně potřebám země zdaleka nedostačují. Musí se tedy modernizovat i starší, z nichž některé mají české technologie. Právě zde je prostor pro české firmy, které by se měly snažit své komparativní výhody využít. V provincii Santa Cruz, na řece stejného jména, jsou budovány vodní elektrárny, Presidente Néstor Kirchner a Gobernador Jorge Cepernic, které mají mít kapacitu 1 140 MW a 600 MW. Elektrárny staví konsorcium tvořené čínskou firmou Gezhoubu Group Company Ltd. a argentinskými firmami Electroingeniería S.A. a Hidrocuyo S.A., celkový rozpočet je téměř 5 mld. USD. První elektrárna má mít 6 Francisových turbín o kapacitě 190 MW, druhá Kaplanovy turbíny s výkonem 160 MW. České firmy mají šanci zapojit se do projektu jako subdodavatelé.

Také distribuční sítě jsou zastaralé a na jejich modernizaci půjdou v příštích letech velké finanční prostředky. Hlavní překážkou výstavby nových elektráren a modernizace přenosových sítí je regulace cen, které jsou hluboko pod výrobními náklady. Vláda si je toho vědoma a proto zahájila postupný proces zvyšování spotřebitelských cen s cílem dostat je na rentabilní úroveň. Bude trvat několik let, než k narovnání cen dojde. V posledních letech se rozvíjejí i obnovitelné zdroje, hlavně solární a eolické elektrárny, zajímavým oborem jsou i elektrárny zpracovávající biomasu. I tady je ale problém s jejich rentabilitou.

► Chemický průmysl

U doporučených položek lze spatřit stejnou charakteristiku: existence poptávky po těchto položkách se prolíná s českými kompetencemi a nenaplněným exportním potenciálem na argentinském trhu. Specifikem je, že Argentina povolí dovoz pouze u artiklů, které si neumí vyrobit sama.

► Služby

Argentina má mnoho schopných lidí v IT oboru, speciálně v programování. České firmy mohou využít absolventy technických vysokých škol. Jejich využití je ekonomicky výhodné jak z důvodu nižších platů než v ČR nebo jiných vyspělých zemích, tak i vzhledem k vysoké adaptibilitě.

► Strojírenský průmysl

Argentina je vyspělou průmyslovou zemí, rozvoj strojírenství je pro vládu prioritou. Jedním z potenciálních odběratelů je např. automobilový průmysl, který produkuje až 900 000 aut ročně. Zájem je i o těžební stroje (plošiny) a stroje a zařízení pro hornický průmysl. Podle ministra hornictví vláda předpokládá investice na léta 2016–2018 v tomto odvětví ve výši 15 mld. USD. Jde hlavně o těžbu mědi a drahých kovů, konkrétně se jedná o projekty:

Cerro Moro a Agua Rica firmy Yamana Gold, Taca Taca firmy First Quantum Minerals, El Pachón firmy Gelncore, Lindero firmy McEwan Mining.

► Železniční a kolejová doprava

Modernizace železnic je velkou prioritou pro argentinskou vládu. Poměrně široká síť železnic byla v posledních dekádách zanedbávána, dnes zbývá pouhý zlomek tratí. Svršky a vozový park jsou zastaralé, jejich obnova si vyžádá rozsáhlé investice. Argentina uzavřela s Čínou kontrakt na dodávku tisíce vagónů, první již byly dodány na dlouhodobý úvěr. Celkový objem čínské zakázky je 3 500 osobních vagónů a 100 dieselových lokomotiv. Možnosti pro české firmy se proto naskýtají spíše v dodávkách svršků, výhybek, kol a signalizačních zařízení.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Energetický průmysl	HS 7308 – Konstrukce, části, desky, tyče aj. ze železa n. oceli
	HS 7309 – Nádrže, cisterny ap., ze železa n. oceli nad 300 l
	HS 8507 – Akumulátory elektrické, vč. separátorů
Železniční a kolejová doprava	HS 8607 – Části a součásti železničních nebo tramvajových lokomotiv nebo kolejových vozidel
Strojírenský průmysl	HS 8419 – Stroje ke zpracování materiálů změnou teplot
	HS 8428 – Zařízení ost. zdvihací, nakládací, manipulační
	HS 8431 – Součásti jeřábů, vozíků ap., buldozerů, fréz aj.
	HS 8438 – Stroje pro prům přípravu výrobu potravin aj.
	HS 8474 – Stroje k třídění, prosévání ap. zemin, kamenů aj.
	HS 8479 – Stroje mechanické s vlastní indiv. funkcí jinde neuv.
Chemický průmysl	HS 2921 – Sloučeniny s aminovou funkcí
	HS 3206 – Barviva ost., výrobky anorg., použ. jako luminofor
Služby	CPA 62.01 – Služby programování
	CPA 62.02 – Poradenské služby v oblasti počítačů
	CPA 62.09 – Ostatní služby v oblasti informačních technologií a počítačů

Brazílie

Největší ekonomická mocnost v Latinské Americe v období před globální finanční krizí dosahovala růstu HDP od 3 % do 6 %. Po oslabení ekonomiky v krizovém roce 2009 růst HDP dosáhl dokonce 7,5 % v roce 2010. V následujících letech ovšem nastal pokles těchto hodnot, např. v roce 2013 znamenala Brazílie jen 3 % růst HDP, v roce 2014 byl růst téměř nulový a pro rok 2015 je dokonce propad HDP o 3,8 %. V roce 2013 byla míra inflace 6,2 %, prognóza pro rok 2015 se však blíží 10 %. Brazílie je nejlidnatější zemí Jižní Ameriky s celkovou populací 204 mil. obyvatel a tento počet bude dle odhadů stále narůstat. HDP na obyvatele v roce 2013 činil 12 260 USD, v roce 2014 se snížil na 11 921 USD a ještě větší pokles v důsledku poklesu hodnoty reálu byl v roce 2015 (odhadem MMF 8 700 USD). Nezaměstnanost činí 7 %. Běžný účet byl v roce 2015 v deficitu -58,9 mld. USD.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	3,0	0,1	-3,8	-3,8	0,0	1,1
HDP/obyv. (USD)	12 260	11 921	8 700	7 447	7 495	7 690
Míra inflace (%)	6,2	6,3	9,0	8,7	6,1	5,7
Nezaměstnanost (%)	5,4	4,8	6,8	9,2	10,2	10,4
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-74,8	-104,2	-58,9	-31,1	-23,6	-16,5
Populace (mil.)	201,0	202,8	204,5	206,1	207,7	209,2
Konkurenceschopnost	56/148	57/144	75/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	3/7	3/7	4/7	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ Evropská unie vede obchodní jednání se sdružením Mercosur, jejímž je Brazílie členem.
- ▶ Exportní riziko podle OECD je: 4/7.

Vývoz ČR do Brazílie 2015 (2014),
hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	566 162	8,7	763 663	-25,9
8413	Čerpadla i se zař. měřícím, zdviže na kapaliny	313 881	4,8	458 789	-31,6
4002	Kaučuk syntetický ap. směsi s kaučukem přírod.	309 467	4,7	442 129	-30,0
8704	Motorová vozidla pro přepravu nákladu	249 220	3,8	163 451	52,5
8803	Části a součásti motor. a bezmotor. prostředků pro létání	204 937	3,1	233 957	-12,4
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů	191 252	2,9	332 162	-42,4
8431	Součásti jeřábů, vozíků ap., buldozerů, fréz aj.	154 627	2,4	273 908	-43,5
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	152 854	2,3	80 753	89,3
8409	Části, součásti pro motory pístové	142 656	2,2	204 941	-30,4
8544	Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.	137 300	2,1	224 271	-38,8
Celkem TOP 10		2 422 356	37,1	3 178 024	-23,8
Celkem vývoz		6 521 011		7 973 489	-18,2

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Brazílie 2015 (2014),
hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
0207	Maso, droby, drůbeží, jedlé, čerstvé, chlaz., zmraz.	1 302 907	19,9	954 592	36,5
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	896 633	13,7	726 866	23,4
2207	Ethylalkohol nenedatur. nad 80%, destiláty denat.	483 225	7,4	481 102	0,4
0210	Maso, droby, jedlé, solené ap., moučky, prášky	468 513	7,2	403 710	16,1
0901	Káva, i pražená, dekofeinovaná, slupky, náhražky	450 616	6,9	354 001	27,3
1602	Přípravky, konzervy, jiné, z masa, drobů, krve	375 802	5,7	566 627	-33,7
2304	Pokrutiny, odpad po extrahování sojového oleje	265 586	4,1	283 336	-6,3
2401	Nezpracovaný tabák, tabákový odpad	199 961	3,1	422 705	-52,7
8409	Části, součásti pro motory pístové	178 464	2,7	213 386	-16,4
4703	Buničina dřevná, nátronová, sulfátová	106 106	1,6	68 665	54,5
Celkem TOP 10		4 727 813	72,3	4 474 990	5,6
Celkem dovoz		6 538 284		6 180 770	5,8

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

▶ **Civilní letecký průmysl**

Sektor je perspektivní v oblasti ultralehkých letadel, se vstupem striktnější regulace se otevírá více možností pro producenty UL letadel. Perspektivní je letecký sektor však zejména pro dodavatele výrobního zařízení pro produkci.

▶ **Důlní, těžební a ropný průmysl**

Výnosy těžebního průmyslu v roce 2013 byly 44 mld. USD (očekává se růst 2-5 %), Očekávané investice do sektoru na 2012-2016 - 75 mld. USD. Investice podpoří přijetí nového těžebního zákona. V střednědobém a dlouhodobém horizontu jsou perspektivní subdodávky pro výstavbu petrochemických komplexů (trubky, výměníky tepla, tlakové lahve, kotle, měřicí přístroje, nové technologie pro těžbu a transport ropy).

▶ **Energetický průmysl**

Zajímavou perspektivu skýtá solární a větrná energie. Využití solární energie se rozvíjí celkem pomalu kvůli vysoké ceně, avšak připravují se programy pro vyšší využití. Větrná energie má již silnější základnu. V roce 2023 by měly být v provozu větrné elektrárny s celkovou kapacitou 22,5 GW, pokrývající 8,1% energetické matrice země. V současnosti větrná energie představuje 5,1% energetické matrice země. Tradičním sektorem pak je vodní energetika.

▶ **Elektrotechnika**

U doporučených položek lze spatřit stejnou charakteristiku: existence poptávky po těchto položkách se prolíná s českými kompetencemi a nenaplněným exportním potenciálem na brazilském trhu.

▶ **Chemický průmysl**

Výrobky chemického průmyslu jsou pro Brazílii velmi perspektivní z důvodu ekonomického růstu a neustálého rozšiřování domácí výrobní základny. Výhodnější je dovoz výrobků, které se v Brazílii nevyrábějí. Stejný druh zboží, který se v Brazílii vyrábí, je zatížen mimořádně vysokými dovozními cly. V roce 2015 rostl dovoz chemických přípravků na ochranu rostlin, farmaceutik, čisticích prostředků a barviv.

▶ **Obranný průmysl**

Prioritní obor v ČR (vysoká kvalita českých výrobků a přijatelná cena) odpovídá potřebám a poptávce bezpečnostních sil v zemi; souvislost s úspěšnou spoluprací v oblasti vojenství a obrany.

▶ **Sklářský a keramický průmysl**

U doporučených položek lze spatřit stejnou charakteristiku: růst poptávky po těchto položkách se prolíná s českými kompetencemi a nenaplněným exportním potenciálem na brazilském trhu.

► Služby, ICT

V roce 2014 Brazílie překročila hranici 150 mil. vysokorychlostních připojení, což představuje 51% nárůst oproti minulému roku. 3. místo v rozšíření vysokorychlostního připojení v Latinské Americe. Brazilská vláda rozšířila podporu výroby čipů. Z 200 mil. Brazilců mělo přístup k internetu 58%. 45% vše bankovních transakcí proběhlo elektronicky. Brazílie má větší počet bankomatů na 100 tis. obyvatel než Velká Británie, Francie či Německo, 130 přístrojů. Zajímavou příležitostí pro české vývojáře je oblast bezpečnostních aplikací. Kybernetických útoků bylo podle některých odhadů v Brazílii v roce 2014 celkem o 197% více než v předchozím roce. Počet bankovních podvodů stoupl o 40%.

► Strojírenský průmysl

Jedná se především o obráběcí a tvarovací stroje, (vyvrtávačky, obráběcí centra, soustruhy, řezací stroje, frézy apod.). Česká produkce má v Brazílii velmi dobré jméno, na brazilském trhu existuje poptávka po výše zmíněných výrobcích strojírenského průmyslu.

► Vodohospodářský a odpadní průmysl

Jde o velice perspektivní obor, protože s rostoucí průmyslovou výrobou v Brazílii roste rovněž poptávka po úpravnách a čističkách odpadních vod. Udržitelný rozvoj a boj proti klimatickým změnám patří mezi priority brazilské vlády. Vodní zdroje a zásoby jsou pro Brazílii jednou z hlavních priorit. Předpokládá se, že poptávka po těchto technologiích bude meziročně stoupat od 10% až do roku 2017. Ve sto největších městech se čistí pouze 41,3% odpadních vod. Více než polovina (55%) brazilských měst zpracovává méně než 40% odpadních vod.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Široké možnosti, od zařízení pro laboratoře, implantáty, zařízení pro zubní ordinace, zařízení pro radiologii či obrazovou diagnostiku. Potenciál mají rentgenové přístroje a přístroje používající záření alfa, beta nebo gama, též pro lékařské, chirurgické, zubolékařské nebo zvěrolékařské účely, včetně radiografických nebo radioterapeutických přístrojů, rentgenky a jiná zařízení k výrobě rentgenových paprsků, generátory vysokého napětí, ovládací panely a stoly, prosvětlovací štíty, vyšetřovací a ozařovací stoly, křesla a podobné výrobky. Žádané jsou taky injekční stříkačky, jehly, katétrů (cévky), kanyly a podobné výrobky, oftalmologické nástroje a přístroje, kloubní protézy, ortopedické pomůcky, umělé zuby, zubní náhrady, umělé části těla (protézy).

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Pivo z dovozu, které je v Brazílii považováno za luxusní zboží, a též tomu odpovídá i vyšší cena (vlivem vysokých dovozních daní a cel), se i navzdory ní samé těší v Brazílii velké oblibě, zvláště u vyšší společenské třídy, která právě v konzumaci luxusního zboží nachází prostředek, jak se vyčlenit. Kvalitní pivo je navíc v Brazílii stále oblíbenější a vyhledávanější, Brazilci jsou ochotni si za kvalitu připlatit. Trh s organickými potravinami loni vyrostl o 30%. Prodeje organických produktů dosáhly za poslední dva roky obrátu kolem 2 mld. BRL.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Strojírenský průmysl	HS 8456 – Stroje obrábějící pomocí laserů, ultrazvuku apod.
	HS 8458 – Soustruhy pro obrábění kovů
	HS 8459 – Stroje obráběcí pro vrtání, frézování, řezání apod.
Vodohospodářský a odpadní průmysl	HS 8421 – Odstředivky, přístroje k filtrování, čištění
	CPA 37.00 – Služby související s odpadními vodami
Obranný průmysl	HS 8526 – Přístr. radiolok. ap. radiové pro řízení dálkové
	HS 9302 – Revolvery, pistole, ne jiné střelné zbraně
Civilní letecký průmysl	HS 8802 – Aerodynamy ost., lodě kosmické, nosiče startovací
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 9018 – Nástroje lékařské chirurgické, zubolékařské aj.
	HS 9021 – Pomůcky přístr. ortopedické, pro nedoslýchavé aj.
	HS 9022 – Přístroje rentgenové aj. používající záření
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 2203 – Pivo ze sladu
	HS 7005 – Sklo tabulové plavené, s povrchem broušeným aj.
	HS 7006 – Sklo lité tažené, plavené, vrtané aj. zpracované
	HS 7013 – Sklo stolní domácké, kuchyňské aj. zboží
Stavební průmysl	HS 4822 – Dutinky, cívky, potáče, aj., výztuže z papíru apod.
	HS 7111 – Kovy obecné, stříbro, zlato, plátované platinou
	HS 7402 – Měď nerafinovaná, anody pro rafinaci
	HS 7614 – Lanka, kabely, pásy ap., splétané z hliníku
	HS 8311 – Dráty, tyčky, aj. k pájení sváření ap., z kovů
	HS 8402 – Generátory pro výrobu vodní páry apod.
Důlní, těžební a ropný průmysl	HS 8427 – Vozíky stohovací vidlicové aj., se zaříz. manipul
	HS 8428 – Zařízení ost. zdvihací, nakládací, manipulační
	HS 8482 – Ložiska kuličková, válečková, jehlová
Chemický průmysl	HS 2207 – Ethylalkohol nenedatur. nad 80%, destiláty denat.
	HS 2511 – Síran barnatý, uhličitán barnatý, přírodní
	HS 2845 – Izotopy, jiné sloučeniny anorganické, organické
	HS 3210 – Barvy, laky nátěrové ostatní, pigmenty vodní
	HS 4011 – Pneumatiky nové z pryže
Elektrotechnika	HS 4012 – Pneumatiky pryžové, protektorované, použité apod.
	HS 8530 – Přístroje elektrické pro řízení dopravy
Sklářský a keramický průmysl	HS 8548 – Části elektrických strojů. přístrojů, jinde neuv., jiné
	HS 6910 – Výlevky, umyvadla, vany, bidety, apod. keramické
Služby, ICT	HS 7008 – Jednotky izolační z několika tabulí, ze skla
	CPA 61.10 – Služby související s pevnými telekomunikačními sítěmi
	CPA 62.03 – Správa počítačového vybavení
	CPA 63.11 – Zpracování dat, hosting a související služby

Chile

V poslední dekádě byla Chile jednou z nejrychleji rostoucích ekonomik v Latinské Americe, nicméně byla země zasažena globální finanční krizí. V roce 2014 byl rovněž zaznamenán pokles atraktivnosti „emerging markets“ z pohledu investorů a regionální krize. HDP v roce 2015 vzrostl o 2,1%. Nezaměstnanost dosáhla 6,2% a inflaci se podařilo udržet na úrovni 4,3%. Populace Chile dosáhla zhruba 18 mil. obyvatel a HDP na obyvatele v roce 2015 činil dle odhadů MMF 13 341 USD. Nezaměstnanost byla na úrovni 6,2%. Běžný účet v roce 2015 byl deficitní okolo -5 mld. USD.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	4,0	1,8	2,1	1,5	2,1	2,7
HDP/obyv. (USD)	16 713	14 517	13 341	12 938	13 266	13 715
Míra inflace (%)	1,9	4,4	4,3	4,1	3,0	3,0
Nezaměstnanost (%)	5,9	6,4	6,2	6,8	7,5	7,2
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-10,3	-3,3	-4,8	-4,9	-6,6	-7,8
Populace (mil.)	17,6	17,8	18,0	18,2	18,4	18,6
Konkurenceschopnost	34/148	33/144	35/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	–	–	–	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ Evropská unie uzavřela s Chile dohodu o volném obchodu.
- ▶ Exportní riziko podle OECD: –.

Vývoz ČR do Chile 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8406	Turbíny na páru vodní nebo jinou	543 883	26,2	0	–
8502	Soustrojí generátorová, elektr. měniče rotační	165 764	8,0	0	–
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	129 795	6,3	80 894	60,5
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	100 244	4,8	63 796	57,1
8481	Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.	65 633	3,2	73 621	-10,9
8537	Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací	60 892	2,9	4 171	1359,9
5603	Textilie netkané i impregnované, laminované aj.	44 589	2,1	10 539	323,1
3921	Desky, listy, folie, filmy, pruhy ap. ost., z plastů	43 740	2,1	29 279	49,4
8411	Motory proudové, pohony turbovrtulové a ostatní plynové turbíny	43 065	2,1	7 269	492,4
8429	Buldozery, srovnávače, rypadla apod. s pohonem	32 556	1,6	16 752	94,3
Celkem TOP 10		1 230 161	59,3	286 321	329,6
Celkem vývoz		2 075 935		1 196 403	73,5

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Chile 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
2204	Víno z čerstvých hroznů, mošt vinný jiný	175 952	20,2	162 403	8,3
7202	Feroslitiny	155 813	17,9	222 829	-30,1
0806	Hrozny vinné, čerstvé, sušené	86 958	10,0	61 049	42,4
4703	Buničina dřevná, nátronová, sulfátová	55 714	6,4	56 201	-0,9
0813	Ovoce sušené, ne ořechy, banány, citrusy, fíky ap.	52 420	6,0	43 992	19,2
0203	Maso vepřové čerstvé, chlazené, zmrazené	50 463	5,8	47 526	6,2
0810	Ovoce ostatní čerstvé	37 373	4,3	20 418	83,0
2208	Ethylalkohol nedenat. pod 80%, destiláty, likéry	31 893	3,7	28 994	10,0
5101	Vlna nemykaná, nečesaná	28 144	3,2	0	–
2008	Ovoce, ořechy aj. části rostlin jinde neuv.	25 691	3,0	20 889	23,0
Celkem TOP 10		700 421	80,5	664 301	5,4
Celkem dovoz		869 763		800 480	8,7

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilový průmysl, železniční a kolejová doprava

Tento sektor je dlouhodobě úspěšným odvětvím českého exportu. Jeví se zajímavé možnosti v oblasti jeřábů, je však potřebná přesná strategie a vyslání zástupce podniku k přípravě strategie, vzhledem k vysoké úrovni konkurence z Asie, USA i Evropy. V oblasti motocyklů (především malé kubatury) existuje na chilském trhu silná konkurence v podobě čínské produkce. V zájmu reaktivace ekonomiky a modernizace infrastruktury bude vláda ze státních prostředků investovat 4,2 mld. USD do dopravní infrastruktury. Tento krok navazuje na plánované výdaje státního rozpočtu na rok 2015, ve kterém se počítá se zvýšením státních výdajů o 27 %.

Z dosud známých projektů lze zmínit výstavbu nových tras metra v Santiagu de Chile, výstavbu první tramvajové linky v hlavním městě, výstavbu lanových drah v Iquique a Antofagastě, rozšíření a modernizace příměstských vlaků v Santiagu de Chile (Quinta Normal, Batuco, Melipilla – celkově cca 100 km), modernizace autobusového vozového parku v hlavním městě, rozšíření a modernizace letišť v Santiagu de Chile, Concepcionu aj.

Ve městě Iquique bude postavena lanová dráha v délce 3,3 kilometru a počítá se s investicí 45 mil. USD. Ve městě Antofagasta se jedná o stavbu lanových drah v délce 20 km s celkovou investicí 275 mil. USD. Ve Valparaísu to bude nová lanová dráha za 66 mil. USD. Ve městě Concepción by měl být vybudován příměstský vlak za 400 mil. USD a rovněž ve městech Temuco a Puerto Montt se připravují studie ke stavbě tratí pro příměstské vlaky.

Po 15 letech jednání a spekulací se dne 24. 8. 2015 vyjasnila situace okolo výstavby tramvajových linek ve východní části chilského hlavního města Santiaga. Ministr dopravy Andrés Gómez-Lobo podepsal dohodu se starosty čtvrtí Las Condes, Vitacura a Lo Barnechea (nejbohatších čtvrtí Santiaga) o modernizaci MHD, který zahrnuje mj. tramvajový projekt.

Podle předběžných informací by tramvaje měly přepravit 10 000 pasažérů za hodinu. Trať o délce 9 km by měla propojit La Dehesu až k Manquehue, počítá s 11 zastávkami. Předpokládá se nasazení 24 vlaků s kapacitou 500 osob/vlak, s intervalem 4 minuty. Celková investice je odhadována na 250 mil. USD a s vypsaním veřejné licitace se počítá v roce 2016. Již dnes je avizována účast přibližně 12 konsorcií, mezi nimiž jsou i evropská a čínská. Financování má zajistit konsorcium, které v tendru zvítězí, stejně tak i samotné provozování této linky.

► Důlní, těžební a ropný průmysl

Důlní průmysl je nosným odvětvím chilské ekonomiky a podílí se téměř 60 % na exportu. Hlavním odvětvím je těžba mědi, nicméně se těží rovněž lithium, molybden, zlato a mnoho dalších surovin. Důlní průmysl spotřebovává velmi širokou škálu vybavení, pomůcek a zboží. Strategie potenciálních českých dodavatelů by měla zohlednit i velké státní podniky a rovněž potřeby malých a středních soukromých horníků, jejichž zakázky se zdají být lépe kompatibilní s reálnými možnostmi českých exportérů. Rovněž v případě důlního průmyslu je bezpodmínečně nutná vysoká profesionalita potenciálních dodavatelů. Je nutno investovat do kvalitní komunikace ve španělštině a připravit si v Chile alespoň formální právní identitu pobočky. Díky tomu je možno získat daňově identifikační číslo RUT, bez kterého se nelze účastnit výběrových řízení.

► Energetický průmysl

V Chile existuje dlouhodobý akumulovaný deficit rozvoje energetiky. Kvůli vysoké seismické aktivitě nelze využít jaderné elektrárny a v Chile se vytvořila situace, kdy její hlavní nosné odvětví – důlní průmysl – je vysoce náročné na energii a dostupnost energie a její cena jsou narůstajícím problémem. Proto předešlá vláda i současná vláda učinily z rozvoje energetiky naprostou národní prioritu a energetické projekty mají všemožnou podporu. Největší dynamiku má nyní rozvoj v oblasti obnovitelných energií, zvláště v oblasti energie sluneční. Ale rovněž se připravuje výstavba tepelných elektráren a modernizace stávajících – příležitosti pro české dodavatele. V případě vodních elektráren se v současné době z důvodů silné ekologické lobby ukazují jakožto nejnadějnější malé a střední hydroelektrárny, dále fotovoltaické a eolické elektrárny.

► Obranný průmysl

V Chile se velké oblibě těší sportovní střelné zbraně a krátké střelné zbraně k sebeobraně. Přes trvající významnou chilskou poptávku však čeští výrobci na místním trhu zatím nenaplnili svůj exportní potenciál. Vedle dodávek hotových výrobků se nabízí možnost výrobní spolupráce s FAMA E – Fábricas y Maestranzas del Ejército de Chile, státní firmou obsluhující pozemní vojsko.

► Strojírenský průmysl

Chile importuje 60 % průmyslových a strojírenských výrobků. České výrobky mají v Chile dobré jméno a dosud trvá vzpomínka na některé strojírenské výrobky z Československa. Výhodu mají dodavatelé, kteří jsou schopni zaručit dlouhodobý servis a předvést své výrobky fyzicky přímo před zájemci. Tak jako ve všech ostatních oborech, platí v Chile pravidlo, že k proniknutí na trh je nutno uskutečnit sérii investic a získat přístup k relevantním osobám. Dlouhodobě se ukazuje, že cesta k úspěchu vede přes vyslání vlastního reprezentanta (být dočasně) nebo získání místního zástupce.

► Vodohospodářský a odpadní průmysl

Jedná se o velmi perspektivní odvětví. Potenciál mají čističky odpadních vod, mobilní úpravní vod, odsolovací zařízení, čerpadla, výroba pitné vody za mimořádné situace nebo třídírny a spalovny komunálního odpadu.

► Zábava a volný čas

Hračky a další podobné zboží pod kódem 9503 jsou jednou z nejúspěšnějších položek exportu ČR do Chile. Na chilském trhu je prostor rovněž pro další druhy hraček a pro sportovní potřeby a sportovní oblečení.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Zvýšení úrovně zdravotnictví a modernizace státních nemocnic patří mezi priority současné vlády prezidentky M. Bacheletové. Rozpočet na rok 2015 je anticyklický a expanzivní s navýšením výdajů státu o 27 %. Zajímavá je především oblast nemocničního vybavení (nemocniční lůžka, laboratorní a testovací přístroje, spotřební zdravotnický materiál), farmaceutické výrobky a léky (především generika).

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Zemědělství a potravinářský průmysl představují po důlním průmyslu druhou nejvýznamnější osu chilské ekonomiky. Největší šanci mají dodavatelé, kteří jsou schopni zaručit důvěryhodný dlouhodobý servis a představit své výrobky fyzicky. Perspektivní jsou linky na uzení masa a ryb a technologie přípravy pokrmů.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Energetický průmysl	HS 7306 - Trouby, profily ap. duté, jiné, ze železa n. oceli
	HS 7311 - Nádoby tlakové pro plyn, ze železa n. oceli
	HS 8481 - Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.
	HS 8537 - Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací
	HS 8502 - Soustrojí generátorová, elektr. měniče rotační
	HS 7321 - Kamna kotle vařiče aj. plynové ze železa n. oceli
	HS 8402 - Generátory pro výrobu vodní páry apod.
	HS 8406 - Turbíny na páru vodní nebo jinou
	HS 8413 - Čerpadla i se zař. měřícím, zdviže na kapaliny
	HS 8414 - Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory ap.
	HS 8503 - Části motorů, elektr. generátorů, soustrojí ap.
	HS 8504 - Transformátory, el. měniče, statické induktry
Důlní, těžební a ropný průmysl	HS 2807 - Kyselina sírová, oleum
	HS 4011 - Pneumatiky nové z pryže
	HS 7228 - Tyče, pruty, úhelníky, profily z oceli legov. ost.
	HS 7318 - Šrouby, vruty, matice, podložky aj. ze železa n. oceli
	HS 8408 - Motory pístové, vznětové s vnitřním spalováním
	HS 8413 - Čerpadla i se zař. měřícím, zdviže na kapaliny
	HS 8414 - Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory ap.
	HS 8421 - Odstředivky, přístroje k filtrování, čištění
	HS 8429 - Buldozery, srovnávače, rypadla apod. s pohonem
	HS 8430 - Stroje ost. srovnávací ap., pluhy, frézy sněžné
	HS 8431 - Součásti jeřábů, vozíků ap., buldozerů, fréz aj.
	HS 8474 - Stroje k třídění, prosévání ap. zemin, kamenů aj.
	HS 8481 - Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.
	HS 8483 - Hřídele aj. převodové, převody, kola ozubené, ap.
	HS 8501 - Elektrické motory a generátory
	HS 8504 - Transformátory, el. měniče, statické induktry
	HS 8704 - Motorová vozidla pro přepravu nákladu
	HS 8705 - Motorová vozidla pro zvláštní účely
HS 8708 - Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Vodohospodářský a odpadní průmysl	HS 8414 – Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory ap.
	HS 8421 – Odstředivky, přístroje k filtrování, čištění
Zábava a volný čas	HS 9503 – Tříkolky, kolob, kočárky pro panenky; panenky; hračky ost.; modely; puzzle
Strojírenský průmysl	HS 8438 – Stroje pro prům. přípravu, výrobu potravin aj.
	HS 8439 – Stroje pro výrobu buničiny, papíru, kartonu aj.
	HS 8457 – Centra obráběcí, stroje obráběcí stavebnicové
	HS 8458 – Soustruhy pro obrábění kovů
	HS 8459 – Stroje obráběcí pro vrtání, frézování, řezání apod.
	HS 8462 – Stroje tvářecí k opracování kovů, buchary apod.
	HS 8463 – Stroje tvářecí jiné pro opracování kovů apod.
	HS 8465 – Stroje obráběcí na opracování dřeva, korku apod.
Obranný průmysl	HS 8479 – Stroje mechanické s vlastní indiv. funkcí jinde neuv.
	HS 8526 – Radiolokátory apod., radiové přístroje pro dálkové řízení
	HS 9302 – Revolvery, pistole, ne jiné střelné zbraně
Automobilový průmysl	HS 9303 – Zbraně střelné, zařiz. využívající výbuchu ost.
	HS 8703 – Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob
	HS 8705 – Motorová vozidla pro zvláštní účely
	HS 8711 – Motocykly, jízdní kola s motorem, přívěs. vozíky
Železniční a kolejová doprava	HS 4011 – Pneumatiky nové z pryže
	HS 7302 – Materiál pro stavbu tratí železnič., tramvaj.
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 8603 – Železniční nebo tramvajové vozy s vlastním pohonem
	HS 8438 – Stroje pro prům. přípravu výrobu potravin aj.
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 8701 – Traktory
	HS 3003 – Léky neodměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.
	HS 9018 – Nástroje lékařské chirurgické, zubolékařské aj.
	HS 9619 – Hygienické vložky, tampony, dětské pleny a pod. hygien. výrobky
	HS 9619 – Hygienické vložky, tampony, dětské pleny a pod. hygien. výrobky
	HS 4806 – Papír pergamenový, pauzovací aj. hlazené papíry

Kanada

Růst kanadského HDP za rok 2015 i přes technickou recesi v první polovině loňského roku v důsledku poklesu cen ropy, surovin a kanadskému dolaru o 16% činil 1,2%. Oproti předcházejícímu roku se tedy snížil a v tomto roce (2016) se očekává, že růst HDP, by měl činit 1,5%. Míra inflace za rok 2015 dosáhla 1,1%, v následujících letech se očekává, že by měla mírně vzrůst. Populace Kanady dosáhla 35,8 mil. obyvatel a HDP na obyvatele v roce 2015 činil 43 332 USD. Nezaměstnanost v únoru t. r. dosáhla 7,3%. Běžný účet v roce 2015 byl -51,4 mld. USD.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	2,2	2,5	1,2	1,5	1,9	2,1
HDP/obyv. (USD)	52 345	50 252	43 332	40 409	41 921	43 306
Míra inflace (%)	0,9	1,9	1,1	1,3	1,9	2,0
Nezaměstnanost (%)	7,1	6,9	6,9	7,3	7,4	7,3
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-57,9	-40,6	-51,4	-51,7	-45,6	-43,7
Populace (mil.)	35,1	35,5	35,8	36,2	36,5	36,8
Konkurenceschopnost	14/148	15/144	13/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	–	–	–	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ Evropská unie s Kanadou jedná o obchodní dohodě.
- ▶ Exportní riziko podle OECD je: –.

Vývoz ČR do Kanady 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
7302	Materiál pro stavbu tratí železnič., tramvaj.	1 072 373	16,8	765 549	40,1
4011	Pneumatiky nové z pryže	260 139	4,1	242 290	7,4
3917	Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů	190 086	3,0	136 856	38,9
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů	189 120	3,0	63 161	199,4
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	146 412	2,3	60 044	143,8
4002	Kaučuk syntetický ap. směsi s kaučukem přírod.	140 631	2,2	63 203	122,5
8474	Stroje k třídění, prosévání ap. zemin, kamenů aj.	134 263	2,1	66 316	102,5
8501	Elektrické motory a generátory	122 764	1,9	26 832	357,5
7326	Výrobky ostatní, ze železa n. oceli	122 667	1,9	132 313	-7,3
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	122 494	1,9	114 425	7,1
Celkem TOP 10		2 500 949	39,1	1 670 989	49,7
Celkem vývoz		6 392 912		5 307 870	20,4

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Kanady 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	243 984	6,3	150 012	62,6
2309	Přípravky používané k výživě zvířat	224 521	5,8	166 353	35,0
7118	Mince	187 773	4,8	87 367	114,9
0713	Luštěniny suché, vyluštěné i loupané, drcené	171 566	4,4	107 819	59,1
8483	Hřídele aj. převodové, převody, kola ozubené, ap.	167 529	4,3	82 748	102,5
7601	Hliník surový (nepracovaný)	165 218	4,2	76 544	115,8
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	157 606	4,0	124 223	26,9
2106	Přípravky potravinové, jinde neuvedené ani nezahrnuté	119 829	3,1	122 855	-2,5
9031	Stroje, přístroje, nástroje měřicí, kontrolní, jinde neuv.	94 460	2,4	55 299	70,8
1211	Rostliny, plody aj. pro parfumerii, lékařství ap.	87 253	2,2	49 616	75,9
Celkem TOP 10		1 619 739	41,5	1 022 836	58,4
Celkem dovoz		3 902 734		3 558 364	9,7

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► **Civilní letecký průmysl**

Kanada je 5. největší výrobce letadel a leteckých komponentů na světě, za posledních 10 let v Kanadě výroba v této oblasti vzrostla o 29%. Průmysl strategicky přispívá k růstu HDP, především v oblasti inovací a R&D (roční investice činí 1,8 mld. CAD). Tržby sektoru v roce 2013 dosáhly 17,7 mld. CAD. Více než 80% produkce se vyváží do vyspělých zemí, z toho 62% do USA. Civilní výroba představuje zhruba 80% leteckého průmyslu, Kanada zaujímá 3. místo na světě ve výrobě civilních letounů. Výhled do následujících let ukazuje, že Kanada v letech 2015–2021 předstihne globální trh (22% Kanada vs 11% globální civilní letecká produkce). Hlavním centrem je Montréal. V jeho okolí se vyrábí téměř všechny letecké komponenty.

► **Důlní, těžební a ropný průmysl**

Ekonomika země je silně závislá na ropném, těžařském, důlním průmyslu a exportu. Kanada je 5. největší producent ropy a zemního plynu na světě. Zásoby ropy představují 178 mld. barelů, z toho 173 mld. barelů břidlicové ropy, Kanada má po Venezuele a Saúdské Arábii 3. největší zásoby ropy na světě (27,9 m³). Tržby ropného sektoru od roku 2013, kdy dosáhly 133 mld. CAD, za rok 2015 mírně poklesly. Stále pokračuje realizace několika projektů v hodnotě přes 220 mld. CAD, z toho 69 projektů těžby bitumenu v hodnotě 127 mld. CAD a 49 projektů výstavby ropovodů a plynovodů v hodnotě 24 mld. CAD. Zhruba 80% břidlicové ropy tvoří hlubinná ložiska více než 70 m pod povrchem země, 20% povrchová ložiska. I když výhled do nadcházejících let ukazuje z důvodu poklesu ceny ropy na světovém trhu (cena spadla až pod 40 USD/barel), trend zpomalení sektoru, velikost trhu a orientace na břidlicovou ropu a plyn, bude Kanada potřebovat konkurenceschopné důlní a těžební technologie, zařízení a příslušenství a další inovativní položky. Provincie Alberta je největší producent ropy (denně produkuje 2,16 mil. barelů břidlicové ropy, celkové zásoby ropy představují 4 mld. barelů) a zemního plynu v Kanadě, podílí se 78% na celkové produkci (podle údajů za rok 2015 zásoby zemního plynu činí 403 tril. ft³). Rafinérie v Albertě s kapacitou 460,3 tis. barelů denně tak zajišťují z více než 23% celkovou kapacitu Kanady. Průměrná produkce ropy v Kanadě v roce 2015 dosáhla 5,42 mil. barelů denně, přičemž 2,41 mil. barelů (55%) připadlo na bitumen.

Export kanadské ropy do USA v roce 2015 dosáhl průměrně 2,59 mil. barelů denně. Do roku 2020 by se měla produkce bitumenu zvýšit na 4 mil. barelů denně. Povrchově se nyní těží 51% bitumenu a metodou in-site 49% bitumenu.

Tržby důlního a těžebního sektoru v roce 2015 dosáhly 55 mld. CAD, přičemž na těžbu a zpracování kovů připadá 43 mld. CAD a na minerály 12 mld. CAD. Kanada je ve světovém měřítku 2. největší producent (uran – 22% světové produkce, 7356 t, nikl), 3. největší producent (diamanty, platina), 5. největší producent (hliník, kobalt, titan, kadmium), 7. největší producent (zlato). Export nerostných surovin představuje 21% celkového kanadského vývozu. Významným dlouhodobým těžebním projektem je například The Plan Nord, který zahájila vláda provincie Québec v roce 2011 a který se v Québecu realizuje. Cílem projektu je mj. podpořit těžbu surovin na severu provincie, kde se nacházejí ložiska niklu, zinku, železné rudy, zlata, uranu, kobaltu a diamantů. Zhruba 15 mld. CAD by mělo být investováno do těžebních projektů. Québec očekává v příštích 5 letech příjem z těžebních koncesí ve výši 1,5 mld. CAD. Celkové

investice do tohoto rozsáhlého projektu by měly do roku 2035 představovat 50 mld. CAD. V různých fázích vývoje je nyní zhruba 10 projektů jako například těžba niklu a mědi v Nunavik, těžba železné rudy, zlata u zálivu James Bay nebo diamantů u zálivu James Bay.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Vysoce diversifikovaný obor, založený na špičkových technologiích a intenzivním R&D. Trh se zdravotnickými přístroji a nástroji (diagnostika, ortopedie, protetika, dentální produkty) ročně představuje výši 6,8 mld. CAD. I přesto že kanadský import medicínských přístrojů a jiného technického zařízení dosáhl v loňském roce 12,8 mld. USD a dovoz farmaceutických produktů 12,5 mld. USD, jsou zde české firmy velmi zřídka zastoupeny, proto shledáváme jako velmi perspektivní rozšíření českých dodávek do Kanady. Mezi hlavní centra patří Toronto, Montréal a Vancouver.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Préríjní provincie (Alberta, Saskatchewan a Manitoba) jsou důležití zemědělstí producenti. Významné je pěstování obilí (pšenice, ječmen a oves), luštěnin a olejnin (řepka). Velikost trhu a kapacit potvrzuje zájem o zemědělské stroje a výzkumnou a vědeckou spolupráci.

► Železniční a kolejová doprava

V řadě kanadských provincií se realizují či připravují projekty dopravní infrastruktury (kolejové tratě, mosty, tunely, silnice) a české firmy by se mohly podílet subdodávkami (ocelové konstrukce, části kolejových vozidel). Možnosti existují i při dodávkách tramvají pro MHD. Projekty MHD, či její modernizaci hodlají realizovat mnohá kanadská města.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Důlní, těžební a ropný průmysl	HS 7306 – Trouby profily, duté jiné z železa oceli
	HS 7307 – Příslušenství pro trouby, trubky, ze železa oceli
	HS 8413 – Čerpadla i se zař. měřícím, zdviže na kapaliny
	HS 8428 – Zařízení ostatní, zdvihací, nakládací, manipulační
	HS 8430 – Stroje ostatní srovnávací, pluhý frézy sněžné
	HS 8431 – Součásti jeřábů vozíků, buldozerů fréz
Železniční a kolejová doprava	HS 7302 – Materiál pro stavbu tratí železničních tramvají
	HS 7308 – Konstrukce, části, desky, tyče z železa, oceli
	HS 8603 – Vozy motorové železniční dopravy kolejové
	HS 8607 – Části, součásti vozidel železniční a jiné dopravy,
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 8432 – Stroje, nářadí pro zemědělství, lesnictví
	HS 8433 – Stroje zařízení žací mlátící sekačky trávy
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 9022 – Přístroje rentgenové používající záření
Civilní letecký průmysl	HS 8803 – Části balonů, větroňů, lodí kosmických

Kolumbie

Kolumbie se v posledním desetiletí zařadila mezi země s nejvyšším hospodářským růstem v Latinské Americe. Zatímco před globální ekonomickou krizí růst HDP dosahoval téměř 7 %, od roku 2011 růst HDP postupně klesá, byť se stále drží vysoko nad průměrem regionu. V roce 2015 činil růst HDP 3,1 % a HDP na obyvatele byl 6 084 USD. Největším problémem ekonomiky se stala v letošním roce narůstající inflace, která na konci prosince 2015 převýšila 5 %. Nezaměstnanost se pohybuje dlouhodobě pod 10 %. Bilance běžného účtu je v mírném deficitu.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	4,9	4,4	3,1	2,5	3,0	3,7
HDP/obyv. (USD)	8 065	7 928	6 084	5 195	5 651	6 349
Míra inflace (%)	2,0	2,9	5,0	7,3	3,4	3,0
Nezaměstnanost (%)	9,7	9,1	8,9	9,8	9,4	9,0
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-12,4	-19,6	-19,0	-15,2	-12,0	-12,9
Populace (mil.)	47,1	47,7	48,2	48,8	49,3	49,9
Konkurenceschopnost	69/148	66/144	61/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	4/7	4/7	4/7	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ Evropská unie má s Kolumbií uzavřenou preferenční obchodní dohodu.
- ▶ Exportní riziko podle OECD je: 4/7.

Vývoz ČR do Kolumbie 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	575 538	37,6	46 391	1140,6
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	120 991	7,9	87 030	39,0
0402	Mléko, smetana, zahuštěná, slazená	83 942	5,5	27 667	203,4
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů	59 621	3,9	44 343	34,5
8525	Přístroje vysílací pro rozhlas, televizi apod., kamery	41 733	2,7	25 699	62,4
3917	Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů	36 145	2,4	27 551	31,2
8411	Motory proudové, pohony turbovrtulové a ostatní plynové turbíny	34 815	2,3	37 142	-6,3
0404	Syrovátka, výrobky z mléka zahuštěné, slazené	32 264	2,1	22 780	41,6
3304	Přípravky kosmetické, líčidla	31 846	2,1	31 890	-0,1
7326	Výrobky ostatní, ze železa n. oceli	22 743	1,5	21 554	5,5
Celkem TOP 10		1 039 638	68,0	372 047	179,4
Celkem vývoz		1 529 123		1 435 637	6,5

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Kolumbie 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
0803	Banány vč. plentejnů, čerstvé, sušené	307 615	55,0	336 945	-8,7
0603	Květiny řezané na kytice ap., čerstvé, sušené aj.	83 438	14,9	87 631	-4,8
0901	Káva, i pražená, dekofeinovaná, slupky, náhražky	39 395	7,0	43 014	-8,4
2101	Výtažky, esence, koncentráty, kávy, čaje, maté ap.	37 562	6,7	24 701	52,1
0810	Ovoce ostatní čerstvé	14 392	2,6	10 806	33,2
8462	Stroje tvářecí k opracování kovů, buchary apod.	12 218	2,2	0	–
8411	Motory proudové, pohony turbovrtulové a ostatní plynové turbíny	10 294	1,8	14 873	-30,8
1704	Cukrovinky bez kakaa (vč. bílé čokolády)	5 977	1,1	6 289	-5,0
3904	Polymery vinylchloridu aj. halogenolefinů, v primárních formách	5 287	0,9	102	5083,3
6203	Obleky, saka, kalhoty, komplety ap. pánské, chlapecké	4 867	0,9	656	641,9
Celkem TOP 10		521 045	93,2	525 017	-0,8
Celkem dovoz		558 928		574 829	-2,8

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilový průmysl

Roční výroba automobilů v Kolumbii se v posledních 5 letech pohybuje v rozmezí 94–154 tis. vozů, z nichž zhruba 13–25 tis. je vyvezeno většinou do sousedních zemí. Import osobních automobilů představuje 170–212 tis. vozů. Hlavními dodavateli jsou Korejská republika, Japonsko, USA, Mexiko, Indie, Čína a Ekvádor. Importy z ČR však zdaleka nedosahují možností, které trh nabízí, a to jak u osobních vozů (průměrná cena nově nakupovaného vozu loni činila 17 tis. USD, přičemž průměrné stáří autoparku v Kolumbii je 15 let), tak i nákladních automobilů (především v důlním průmyslu či pro účely armády). Rovněž pro vývozce autosoučástí a komponentů pro automobilový průmysl představuje Kolumbie trh s velkou absorpční schopností. Týká se to zejména dodavatelů motorů, karburátorů, vstřikovacích čerpadel, baterií, pneumatik, tlumičů, světel, sedadel, brzd a brzdových dílů, vzduchových a olejových filtrů, autoskel, těsnění či klimatizace do aut).

► Důlní, těžební a ropný průmysl

Rozvoj důlního průmyslu (především těžba a zpracování ropy, zemního plynu, uhlí a nerostů) je jednou z hlavních priorit kolumbijské vlády (podílí se na HDP cca 8 %). Velikost domácího trhu činí 1,6 mld. USD, přičemž domácí výroba dokáže pokrýt jen celých 20 % potřeb ekonomiky. Loňský dovoz strojů a zařízení pro důlní průmysl dosáhl 1,4 mld. USD. V Kolumbii se nachází 40 % ověřených zásob uhlí v Latinské Americe (10. největší na světě). Současná roční těžba činí cca 100 mil. tun. Rychle se rozvíjí rovněž těžba nerostů (zejména zlata, stříbra), jež každoročně roste 11% tempem. V případě strojů a zařízení pro těžbu a pracování ropy a zemního plynu se jedná o trh převyšující ročně nákupy za 2,7 mld. USD, přičemž 90 % svých potřeb domácí firmy pokrývají dovozem. Pro české firmy se v tomto segmentu trhu s uhlím nabízejí možnosti na dodávky zařízení na vrtání, těžbu, drcení, nakládání a odvoz uhlí, dále zařízení pro výtahové šachty (kompresory, čerpadla, potrubí), zabezpečovací zařízení a rovněž geologické služby (průzkum a software), environmentální poradenství a konzultace v oblasti sanace krajiny.

► Elektrotechnika

Vedle elektroniky, existuje velký potenciál pro ICT. Velikost tohoto trhu v Kolumbii se odhaduje na 20 mld. USD. Průměrný roční růst činí 9,9%. Pro české výrobce se kromě tradičních informačních a komunikačních zařízení (TV, PC, telefony atd.) jeví největší příležitosti v zejména oblasti PC software (včetně bezpečnostního software) a ICT síťových řešení, dále PC her a mobilních aplikací.

► Energetický průmysl

Velikost domácího trhu představuje 1,5 mld. USD, z toho lokální výroba činí jen 290 mil. USD, z toho 75 % směřuje na export. Instalovaná kapacita v Kolumbii převyšuje 14 524 MW (z toho 65 % připadá na vodní elektrárny, zbytek jsou tepelné, plynové a kogenerační). V rámci vládního plánu má být během 5 let postaveny nové kapacity o výkonu 4 000 MW. Dovoz energetických strojů a zařízení činí 1,3 mld. USD, což představuje velkou příležitost pro české výrobce především turbín (parních, vodních, plynových), generátorů, transformátorů a elektrických rozvaděčů (včetně malých vodních elektráren). Pomalu se prosazují na trhu rovněž dodávky turbín pro malé vodní elektrárny.

► Chemický průmysl

Kolumbie je velkým dovozcem chemikálií (organických i anorganických), které se ve velkém objemu využívají v nejrůznějších odvětvích průmyslu a zemědělství.

► Obranný průmysl

Kolumbie ročně vydává na nákupy pro ozbrojené složky (pozemní vojsko, námořnictvo, letectvo a Národní policii) 3,7% HDP. Celkové náklady na obranu loni (2015) převýšily 12% všech veřejných výdajů. ČR je v Kolumbii známá mj. vývozem pistolí CZ a střeliva vč. nábojových komponentů. Velký potenciál však nabízí rovněž dodávky nákladních vozů 8x8, cvičných letadel, radarů a moderních komunikačních prostředků, logistických softwarových řešení, dále detektorů min a výstroje (oblečení, obuv, helmy) včetně ochranných vest, avšak za předpokladu, že české firmy si na místním trhu zajistí fyzické zástupce, vytvoří sklady náhradních dílů a zajistí odpovídající postprodejní servis (v případě nákladních aut rovněž nezbytné homologace).

► Stavební průmysl

Kolumbijská vláda si vytyčila za jeden z hlavních cílů pro udržení hospodářského růstu rozvoj dopravní infrastruktury, a to především dálnic a rychlostních silnic, dále železnice, lodní dopravy a modernizaci stávající dopravní logistické infrastruktury (přístavů a letišť). Podle rámcového plánu rozvoje infrastruktury Kolumbie na léta 2015–2035 vláda plánuje investovat ve spolupráci s privátním sektorem během 20 let více než 112 mld. USD (především formou BOT s koncesí na 20–30 let). Plán mj. zahrnuje výstavbu nových moderních dálničních a silničních tahů 4. generace v celkové délce 7 tis. km, dále rozvoj intermodální dopravy (101 projektů včetně splavnění 8 velkých řek v délce 3 tis. km), oživení a výstavba nových železničních tratí v délce 1600 km (jedná se o linky Bogota-Belencito – 318 km, koridor La Dorada-Chiriguaná – 554 km, prodloužení stávající tratě Ferrocarril del pacifico). Kvůli nedostatečné a nekvalitní dopravní infrastruktuře (jen 1 200 km dálnic) má dnes Kolumbie jedny z nejvyšších vnitrostátních přepravních nákladů (u kontejnerů v průměru 1808 USD, zatímco v Peru činí tento ukazatel jen 280 USD). Potenciálními příležitostmi pro české subjekty jsou inženýrské a stavební služby, stavení materiály a konstrukce ze železa a oceli, dálniční svodidla, průmyslová skla, kontrolní a řídicí systémy pro silniční a železniční dopravu, radary pro letiště.

► Zábava a volný čas

V rámci zboží položky hraček, her a sportovních potřeb je největší potenciál u dětských stavebnic a modelů na hraní.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Dovoz zdravotnické techniky loni činil 1,4 mld. USD, což pokrylo necelých 80% potřeb domácího trhu. V roce 2016 se předpokládá navýšení importu o zhruba 10%. Kolumbijský trh s lékařskými přístroji a nástroji je 4. největší v Amerikách a patří mezi TOP 20 na světě. Současně je jedním z nejrychleji rostoucích trhů na světě v tomto segmentu. Během příštích 5 let se má zvětšit na 2,1 mld. USD, což je dáno jednak velkou podporou vlády v jeho rozvoji, tak i tím, že díky reformě zdravotního systému a tzv. Zákonu 100 má dnes 80% obyvatel zdravotní pojištění a může v mnohem větší šíři využívat služeb zdravotních zařízení. Z hlediska akutních potřeb domácího trhu existují pro české dodavatele příležitosti v rámci celé zboží skupiny 9018–9027 – zájem je především o diagnostické přístroje, ortopedické nástroje a protézy,

vybavení pro ultrazvuk, mamografii a kardiovaskulární (stenty) vyšetření, dále dermatologické a laserové přístroje pro estetiku a plastickou chirurgii, kardiologické, neurologické a onkologické přístroje, sterilizátory a laboratorní inkubátory, laboratorní přístroje a spotřební zdravotnický materiál.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Trh s potravinami a nápoji se v Kolumbii velmi dynamicky rozvíjí, především díky rostoucí kupní síle obyvatel a zvětšující se maloobchodní síti ve velkých městech (Bogotě, Medellínu, Cali, Burranquille, Bucamanze, Cartageně). Podle statistických údajů spotřeba potravin a nápojů roste každoročně v posledních 5 letech v průměru o 9,5%. Velký potenciál pro české firmy je nadále v oblasti syrovátky (jsme tradiční vývozce, byť nás limitují množství kvóty), dále pivo, minerální voda (a to především s přidanou hodnotou nejrůznějších chutí, minerálů či vitamínů), cukrovinky a tzv. „health & well-being“ snacků (vloček a müsli).

Velikost domácího agroprůmyslového trhu se odhaduje na 168 mil. USD (údaje z října 2015). Lokální výroba je malá (37 mil. USD) a navíc je přednostně zaměřena na vývoz do sousedních zemí (Peru, Ekvádor, Venezuela, Panama - 29 mil. USD). Největší zájem na lokálním trhu je o dovážené stroje a zařízení pro zpracování a balení potravin a nápojů, jejichž import loni (2015) dosáhl 152 mil. USD. Konkrétně pro české dodavatele se nabízí možnost dodávek strojů a zařízení pro pekárny, na výrobu cukrovinek a čokolády, pro výrobu cukru, dále pro pivovary, na zpracování masa a drůbeže, ovoce a zeleniny.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 0404 - Syrovátka, výrobky z mléka zahuštěné, slazené
	HS 1704 - Cukrovinky bez kakaá (vč. bílé čokolády)
	HS 1904 - Výrobky z obilí získané bobtnáním, pražením apod.
	HS 2201 - Voda, vody minerální, sodovky neslazené, led
	HS 2203 - Pivo ze sladu
	HS 7612 - Sudy, barely, plechovky ap. z hliníku, do 300l
	HS 8438 - Stroje pro prům. přípravu, výrobu potravin aj.
Chemický průmysl	HS 2808 - Kyselina dusičná, směs kyseliny sírové a dusičné
	HS 2814 - Amoniak bezvodý a ve vodném roztoku
	HS 2815 - Hydroxid sodný; hydroxid draselný; peroxidy sodíku nebo draslíku
	HS 3102 - Hnojiva minerální nebo chemická dusíkatá
	HS 3304 - Přípravky kosmetické, líčidla
Stavební průmysl	HS 3917 - Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů
	HS 7206 - Železo ocel nelegovaná v ingotech aj. tvarech
	HS 7207 - Polotovary ze železa nebo nelegované oceli
	HS 7216 - Úhelníky tvarovky ap. ze železa n. oceli nelegované
	HS 7219 - Výrobky ploché válc. z oceli nerez., nad 600 mm
	HS 7223 - Dráty z oceli, nerezavějící

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Stavební průmysl	HS 7304 – Trouby, duté profily ap., bezešvé, ze železa, oceli
	HS 7307 – Příslušenství pro trouby, trubky ze železa n. ocel.
	HS 7308 – Konstrukce, části, desky, tyče aj. ze železa n. oceli
	HS 8429 – Buldozery, srovnávače, rypadla apod. s pohonem
Důlní, těžební a ropný průmysl	HS 7311 – Nádoby tlakové pro plyn, ze železa n. oceli
	HS 8414 – Čerpadla, vývěvy, vzduchové kompresory aj.
	HS 8431 – Součásti jeřábů, vozíků ap., buldozerů, fréz aj.
	HS 8474 – Stroje k třídění prosévání ap. zemin kamenů aj.
	HS 8481 – Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.
	HS 8482 – Ložiska kuličková, válečková, jehlová
Energetický průmysl	HS 8402 – Generátory pro výrobu vodní páry apod.
	HS 8405 – Generátory plynové, vyvíječe acetylenu apod.
	HS 8406 – Turbiny na páru vodní nebo jinou
	HS 8410 – Turbiny, kola vodní, regulátory
	HS 8411 – Motory proudové, pohony turbovrtulové a ostatní plynové turbíny
	HS 8501 – Elektrické motory a generátory
	HS 8502 – Soustrojí generátorová, elektr. měniče rotační
	HS 8504 – Transformátory, el. měniče, statické induktory
Elektrotechnika	HS 8536 – Zař. el. k ochraně, spínání el. obvodů, <1000V; konekt. pro opt. vlákna
	HS 8527 – Přístroje přijímací pro rozhlas, vysílání, se záz. zař. s hodinami
Automobilový průmysl	HS 8529 – Části přístr. vysílacích, přijímacích, televizí
	HS 8703 – Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob
	HS 8704 – Motorová vozidla pro přepravu nákladu
Obranný průmysl	HS 8708 – Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705
	HS 9306 – Bomby, granáty, miny, náboje ap., střelivo ostatní
Zábava a volný čas	HS 9503 – Tříkolky, kolob., kočárky pro panenky, panenky, hračky, modely, puzzle
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 9018 – Nástroje lékařské chirurgické, zubolékařské aj.
	HS 9019 – Přístr. pro mechanoterapii, masážní, dýchací aj.
	HS 9020 – Přístroje dýchací ostatní, masky plynové
	HS 9021 – Pomůcky přístr. ortopedické, pro nedoslýchavé aj.
	HS 9022 – Přístroje rentgenové aj. používající záření
	HS 9027 – Přístr. pro rozborů fyzikál., chemic. aj., mikrotomy

Kuba

Kubánská ekonomika rostla v letech 2000–2013 v průměru 4,8 % ročně. V roce 2015 se HDP zvýšil o 4,0 %. Míra inflace v roce 2014 činila 5,3 % a i nadále se očekává její pokles. V zemi žije přes 11 mil. obyvatel a můžeme sledovat každoroční růst přibližně o 0,1 %, přičemž HDP na obyvatele činil v roce 2011 6 051 USD a v roce 2013 dokonce 6 789 USD. Nezaměstnanost se v období 2005–2009 držela pod 2,0 %, poté se mírně zvýšila až na téměř 4,0 %. V roce 2014 dosáhla hodnoty 3,3 %. Údaje o běžném účtu nejsou k dispozici.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	2,7	1,3	4,0	–	–	–
HDP/obyv. (USD)	6 789	–	–	–	–	–
Míra inflace (%)	6,0	5,3	–	–	–	–
Nezaměstnanost (%)	3,3	3,3	–	–	–	–
Bilance běžného účtu (mld. USD)	–	–	–	–	–	–
Populace (mil.)	11,3	11,3	11,4	–	–	–
Konkurenceschopnost	–	–	–	–	–	–
Exportní riziko OECD	7/7	7/7	7/7	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: Business Info, OECD, SB, WEF

- ▶ Evropská unie v současnosti nejedná s Kubou o žádné obchodní dohodě.
- ▶ Exportní riziko podle OECD je: 7/7.

Vývoz ČR na Kubu 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8406	Turbíny na páru vodní nebo jinou	261 105	29,4	38 105	585,2
8537	Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací	136 026	15,3	17 917	659,2
1107	Slad, i pražený	98 124	11,0	149 739	-34,5
8481	Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.	54 025	6,1	1 647	3180,2
8711	Motocykly, jízdní kola s motorem, přívěs. vozíky	48 836	5,5	34 741	40,6
8714	Části, součásti, motocyklů, kol, vozíků invalid.	36 782	4,1	8 643	325,6
4011	Pneumatiky nové z pryže	36 780	4,1	29 482	24,8
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	23 285	2,6	0	–
9022	Přístroje rentgenové aj. používající záření	20 130	2,3	0	–
4901	Knihy, brožury, letáky, ap. výrobky tiskařské	17 385	2,0	3 263	432,8
Celkem TOP 10		732 478	82,4	283 537	158,3
Celkem vývoz		888 862		513 048	73,3

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Kubu 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
2208	Ethylalkohol nedenat. pod 80%, destiláty, likéry	72 352	60,1	65 366	10,7
2402	Doutníky, doutníčky, cigarety, z tabáku, náhražek	40 652	33,8	23 220	75,1
3002	Krev lidská, živočišná, antiséra, látky očkovací	2 286	1,9	1 783	28,2
9022	Přístroje rentgenové aj. používající záření	1 447	1,2	0	–
8406	Turbíny na páru vodní nebo jinou	1 333	1,1	167 762	-99,2
0901	Káva, i pražená, dekofeinovaná, slupky, náhražky	1 278	1,1	922	38,6
7013	Sklo stolní domáckenské, kuchyňské aj. zboží	299	0,2	4	7375,0
2203	Pivo ze sladu	194	0,2	0	–
8516	Ohřívače vody, žehličky, příst. pro vytápění ap.	97	0,1	94	3,2
4415	Bedny, bedničky, klece, bubny, palety apod. ze dřeva	79	0,1	277	-71,5
Celkem TOP 10		120 017	99,7	259 428	-53,7
Celkem dovoz		120 323		263 734	-54,4

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Dopravní průmysl a infrastruktura

Přes mírné zlepšení v podobě povolení soukromých taxíků a družstevního podnikání v oblasti osobní dopravy je situace v tomto sektoru na Kubě mimořádně špatná. Kromě opravdu velmi bídného stavu silniční sítě se státní logistika potýká i s nedostatkem vozů, v oblasti MHD jsou pak zajišťované služby naprosto nedostatečné. Jistou obnovu zažívá pobřežní a železniční doprava.

► Energetický průmysl

V oblasti energetiky jsou perspektivní nejen samotné výrobní kapacity, ale celá velmi zastaralá a ztrátová rozvodná síť. Naprostá většina energie pochází z tepelných elektráren. Kuba je zemí s výrazným 40% energetickým deficitem a strategickou závislostí na dodávkách zvenčí. Tomuto faktu se také tradičně přizpůsobovala struktura výrobních kapacit, v době družby se Sovětským svazem tak převládaly elektrárny na uhlí, v současné době je většina energie vyráběna z kubánské sirnaté ropy, která se nehodí pro výrobu PHM. Kuba experimentuje s alternativními zdroji, v rámci státních programů elektrifikace byly v odlehlých částech země instalovány fotovoltaické články a pokusně byl zprovozněn i větrný park. Rozvíjí se kapacity výroby elektřiny z biomasy po pěstování cukrové třtiny.

► Služby

V návaznosti na potencionální rozvoj výroby elektřiny z biomasy a celkové omlazení energetické soustavy země, bude z kubánské strany poptávka po architektonických službách a návrzích inženýrských staveb.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Kuba dováží 80% veškerých potravin a píce pro zvířata, což se stoupajícími cenami na světových trzích vyvíjí čím dál vyšší tlak na centrální plánování. V roce 2008 nastartované zavádění soukromého hospodaření neefektivní zemědělskou výrobu neakcelerovalo. Ve velkém měřítku jsou v zemědělské výrobě stále využívána tažná zvířata, většina používaných traktorů jsou dosluhující zbytky sovětských dodávek ze 70. let. Výnosy jsou mizerné, např. kubánský průměr pro sóju je 1,3t na ha, v Brazílii jsou to 4t na ha.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 8432 – Stroje, nářadí pro zemědělství, lesnictví ap.
	HS 8438 – Stroje pro prům. přípravu, výrobu potravin aj.
	HS 8701 – Traktory
Automobilový průmysl	HS 8702 – Motorová vozidla pro dopravu veřejnou a osobní
	HS 8703 – Auta os. aj. vozidla motorová pro přepravu osob
	HS 8708 – Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701
Železniční a kolejová doprava	HS 8603 – Železniční nebo tramvajové vozy s vlastním pohonem
	HS 8607 – Části a součásti železničních nebo tramvajových lokomotiv nebo kolejových vozidel
Dopravní průmysl a infrastruktura	CPA 42 – Inženýrské stavby a jejich výstavba
	CPA 49 – Pozemní a potrubní doprava
Služby	CPA 42 – Inženýrské stavby a jejich výstavba
	CPA 71 – Architektonické a inženýrské služby; technické zkoušky a analýzy
Energetický průmysl	HS 8504 – Transformátory, el. měniče, statické indukory
	HS 8538 – Části přístr. k ochraně ap. obvodů, rozvaděčů aj.
	HS 8544 – Dráty, kabely vodiče elektr. ost., izolované, aj.

Mexiko

V roce 2013 ekonomika rostla tempem 1,3%. Od následujícího roku došlo k oživení a zrychlení růstu, který se pohyboval kolem 2,5%. Podobné tempo růstu se očekává i v budoucnu. Míra inflace poklesla ze 4% ke třem procentům. V roce 2015 konkrétně činila 2,7%. Podobný trend by měl pokračovat i nadále. V zemi žije přes 120 mil. obyvatel, přičemž HDP na obyvatele je 9 000 USD. Nezaměstnanost se pomalu snižuje. V roce 2015 činila 4,2%. Běžný účet je v deficitu.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	1,3	2,2	2,5	2,4	2,6	2,7
HDP/obyv. (USD)	10 197	10 350	9 009	8 414	8 958	9 321
Míra inflace (%)	3,8	4,0	2,7	2,8	3,0	3,0
Nezaměstnanost (%)	4,9	4,7	4,2	4,0	3,9	3,8
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-25,9	-25,2	-27,7	33,1	-27,7	33,1
Populace (mil.)	123,7	125,4	127,0	128,6	130,1	131,7
Konkurenceschopnost	55/148	61/144	57/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	3/7	3/7	3/7	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ Evropská unie uzavřela s Mexikem dohodu o zóně volného obchodu.
- ▶ Exportní riziko podle OECD je: 3/7.

Vývoz ČR do Mexika 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	4 631 518	28,5	2 647 194	75,0
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	1 148 577	7,1	801 290	43,3
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů	505 089	3,1	283 394	78,2
8414	Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory ap.	476 636	2,9	488 811	-2,5
4011	Pneumatiky nové z pryže	413 913	2,5	480 545	-13,9
8415	Stroje, přístroje klimatizační	393 372	2,4	276 539	42,2
8407	Motory píst., zážehové, spalovací, vratné, rotační	365 025	2,2	1 526 107	-76,1
8544	Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.	363 090	2,2	406 897	-10,8
3926	Výrobky ostatní z plastů aj. materiálů	312 411	1,9	263 311	18,6
8527	Přístroje přijímací pro rozhlas. vysílání, se záz. zař., s hodinami	290 731	1,8	431 701	-32,7
Celkem TOP 10		8 900 362	54,7	7 605 789	17,0
Celkem vývoz		16 256 811		13 246 411	22,7

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Mexika 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8532	Elektrické kondenz., pevné, otočné nebo doladovací	2 605 885	20,1	2 718 459	-4,1
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	1 474 931	11,3	1 014 265	45,4
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	701 074	5,4	306 619	128,6
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	683 271	5,3	522 598	30,7
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů	558 130	4,3	346 960	60,9
9503	Tříkolky, kolob., kočárky pro panenky, panenky, ostatní hračky, modely, puzzle	550 144	4,2	617 417	-10,9
9001	Vlákna optická ap., čočky, hranoly aj. nezasazené	482 085	3,7	400 482	20,4
2308	Látky, odpady, zbytky rostlin, pro výživu zvířat	409 579	3,2	232 713	76,0
8525	Přístroje vysílací pro rozhlas, televizi apod., kamery	390 028	3,0	1 629	23842,8
9018	Nástroje lékařské chirurgické, zubolékařské aj	336 244	2,6	296 907	13,2
Celkem TOP 10		8 191 371	63,0	6 458 049	26,8
Celkem dovoz		12 995 057		10 681 550	21,7

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilový průmysl

Mexiko je 8. největším výrobcem automobilů na světě. Většina produkce míří do USA. Na mexickém trhu jsou zastoupeny všechny světové značky. České firmy, především výrobci náhradních dílů, se se svými produkty dostávají do Mexika nejčastěji prostřednictvím nadnárodních společností. Konkrétní položky jsou výrobky chemického průmyslu (např. mazadla, rozpouštědla apod.), výrobky průmyslu plastů a gumárenského průmyslu (těsnění, technická pryž, klínové řemeny, pogumované textilie, pneumatiky atd.)

► Civilní letecký průmysl

Mexiko patří k předním producentům na světě. V roce 2012 bylo v sektoru registrováno více než 270 firem. Konkrétní položky jsou náhradní díly, výrobky chemického průmyslu (mazadla, rozpouštědla atd.), výrobky průmyslu plastů (těsnění, technická pryž, pogumované textilie atd.), mechanické stroje, měřicí zařízení atd.

► Důlní, těžební a ropný průmysl

Sektor by se měl otevřít zahraničnímu kapitálu, na zisku z důlní těžby se budou podílet i municipality a komunity, na jejichž území se těží. Konkrétní položky – těžební zařízení, mechanické stroje, čerpadla, generátory, zdvihací zařízení, výrobky z kovů, měřicí přístroje atd.

► Energetický průmysl

Sektor by se měl otevřít i zahraničnímu kapitálu a lépe využívat geografické a přírodní podmínky země, tj. zaměřit se více na výrobu elektrické energie z obnovitelných zdrojů. Konkrétní položky jsou zařízení na výrobu elektrické energie eolické, sluneční, vodní, z biomasy a díly k nim, měřicí přístroje, mechanické stroje, čerpadla, kotle, generátory, nádrže atd. Energetické reformy otevřely cestu soukromým investorům. I přes nižší příjmy státního rozpočtu z těžby ropy, kdy byla řada projektů zpomalena nebo pozastavena (ale ne zrušena!) je stále zájem o hledání nových partnerů a dodavatelů, kteří nabízejí moderní výrobky a technologie.

► Chemický průmysl

Rostoucí mexická ekonomika vyžaduje široké spektrum chemických produktů s uplatněním v širokém spektru sektorů. Konkrétní položky jsou chemikálie pro petrochemický průmysl, chemikálie pro potravinářský průmysl, chemikálie pro zemědělství, chemikálie pro automobilový průmysl, chemikálie pro ekologické zpracování odpadu, chemikálie pro čištění a odsolování vody, chemikálie pro těžební průmysl atd.

► Obranný průmysl

Zhoršující se bezpečnostní situace nutí mexickou vládu investovat více do vyzbrojování bezpečnostních složek a armády. Kromě tradičních položek je možné nabídnout i další produkty jako ochranné vesty, bezpečnostní elektronické systémy, maskovací systémy, výbušniny, pyrotechnické prostředky, mobilní buňky, optická vlákna, tréninková a simulační zařízení, bezpečnostní bariéry atd.

► Služby

Reforma se v této oblasti zaměří především na investice v projektech vyhledávání zdrojů pitné vody a jejího uchovávání, ochrany proti povodním, revize a obnovy ohrožených přehrad a 5 000 km pobřeží, odsolování mořské vody, zlepšení infrastruktury pro sběr, separaci, recyklaci a využití odpadu. Konkrétní položky – zařízení na uchovávání a čištění vody, zařízení na odsolování vody, generátory, čerpadla, měřicí zařízení, mechanické stroje, chemické produkty (např. aktivní činidla, mazadla apod.), nádrže, nádoby a další výrobky z kovů, zařízení pro sběr, separaci, recyklaci a využití odpadu atd. Mexiko si uvědomuje, že nedostatečná a špatná infrastruktura brání ekonomickému růstu. Proto plánuje investice do této oblasti.

► Strojírenský průmysl

Rozvoji mexického průmyslu nestačí domácí produkce strojů, jsou požadovány také stroje s větší specializací. Konkrétní položky – stroje na zpracování kovů (např. obrábění, tváření, lití atd.), stroje na výrobu a zpracování plastů, stroje pro potravinářský průmysl (konzervování, zpracování masa, balení, atd.)

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Chemický průmysl	HS 2827 - Chloridy, bromidy, jodidy a jejich oxidy a hydroxidy
	HS 2835 - Fosforany, fosforitany, fosforečnany, polyfosforečnany
	HS 2921 - Sloučeniny s aminovou funkcí
	HS 2933 - Sloučeniny heterocyk. s heteroatomem dusíku apod.
	HS 3104 - Hnojiva minerální nebo chemická draselná
Energetický průmysl	HS 7309 - Nádrže, cisterny ap., ze železa n. oceli nad 300 l
	HS 8413 - Čerpadla i se zař. měřícím, zdviže na kapaliny
	HS 8414 - Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory apod.
	HS 8418 - Chladničky, boxy mrazicí aj., čerpadla tepelná
	HS 8479 - Stroje mechanické s vlastní indiv. funkcí jinde neuv.
	HS 8481 - Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.
	HS 8501 - Elektrické motory a generátory
	HS 8503 - Části motorů, elektr. generátorů, soustrojí apod.
Automobilový průmysl	HS 4011 - Pneumatiky nové z pryže
	HS 4013 - Duše pryžové
	HS 8484 - Těsnění kovoplastická, soubory, sestavy těsnění
	HS 8708 - Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705
Důlní, těžební a ropný průmysl	HS 4010 - Pásky dopravníků, řemeny hnací, z kaučuku vulkan.
	HS 8414 - Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory apod.
	HS 8428 - Zařízení ost. zdvihací, nakládací, manipulační
	HS 8429 - Buldozery, srovnávače, rypadla apod. s pohonem
	HS 8430 - Stroje ost. srovnávací ap., pluhy, frézy sněžné
	HS 8474 - Stroje k třídění, prosévání ap. zemin, kamenů aj.
Civilní letecký průmysl	HS 8803 - Části a součásti motor. a bezmotor. prostředků pro létání

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Obranný průmysl	HS 9301 - Zbraně vojenské, jiné než sečné, bodné, revolvery, pistole apod.
	HS 9302 - Revolvery, pistole, ne jiné střelné zbraně
	HS 9305 - Části příslušenství zbraní, revolverů, pistolí
	HS 9306 - Bomby, granáty, miny, náboje ap., střelivo ostatní
Strojírenský průmysl	HS 8438 - Stroje pro prům. přípravu, výrobu potravin aj.
	HS 8459 - Stroje obráběcí pro vrtání, frézování, řezání apod.
	HS 8460 - Stroje obráběcí pro broušení, lapování, leštění ap.
	HS 8461 - Stroje obráběcí k hoblování ap., pily strojní aj.
Služby	CPA 36 - Přírodní voda; úprava a rozvod vody, obchod s vodou, prostřednictvím sítí
	CPA 38 - Sběr, příprava k likvidaci a likvidace odpadu; zpracování odpadu k dalšímu využití
	CPA 42 - Inženýrské stavby a jejich výstavba
	CPA 71 - Architektonické a inženýrské služby; technické zkoušky a analýzy

Peru

V poslední dekádě se meziroční růst HDP pohyboval mezi 5 a 9%. Výjimkou byl rok 2009, kdy růst dosáhl hodnoty 1,0%. V roce 2014 činil růst HDP 2,4% a v následujícím roce 3,3%. Nadále se předpokládá mírné zrychlení růstu ekonomiky. Míra inflace se v roce 2014 dostala na 3,2% a v roce 2015 se přiblížila k úrovni 3,5%. Inflační očekávání pro následující dva roky se pohybují kolem 3%. V zemi žije přibližně 32 mil. obyvatel, HDP na obyvatele přesahuje 6 000 USD. Nezaměstnanost se v posledních letech drží mezi 6 a 7% a v dalších letech by měla klesat. Běžný účet je v deficitu.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	5,9	2,4	3,3	3,7	4,1	3,6
HDP/obyv. (USD)	6 529	6 457	6 021	5 513	5 765	6 030
Míra inflace (%)	2,8	3,2	3,5	3,1	2,5	2,5
Nezaměstnanost (%)	7,5	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-8,6	-8,1	-8,4	-6,9	-6,2	-5,9
Populace (mil.)	30,9	31,4	31,9	32,4	32,9	33,4
Konkurenceschopnost	61/148	65/144	69/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	3/7	3/7	3/7	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ Evropská unie uzavřela s Peru dohodu o zóně volného obchodu.
- ▶ Exportní riziko podle OECD je: 3/7.

Vývoz ČR do Peru 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8406	Turbíny na páru vodní nebo jinou	94 110	9,1	–	–
5105	Vlna, chlupy zvířecí, jemné, hrubé, mykané, česané	92 245	8,9	40 404	128,3
8802	Letadla, vrtulníky, kosmické lodě vč. družic, nosné rakety	89 488	8,7	–	–
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	62 773	6,1	33 722	86,1
3917	Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů	57 232	5,5	41 620	37,5
8537	Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací	56 108	5,4	8 789	538,4
5603	Textilie netkané i impregnované, laminované aj.	55 853	5,4	40 748	37,1
8429	Buldozery, srovnávače, rypadla apod. s pohonem	30 933	3,0	11 085	179,1
7016	Dlaždice, desky, kameny, cihly, tašky aj. skleněné	26 176	2,5	19 827	32,0
7326	Výrobky ostatní, ze železa n. oceli	23 340	2,3	28 678	-18,6
Celkem TOP 10		588 258	57,0	224 873	161,6
Celkem vývoz		1 032 819		658 410	56,9

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Peru 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
0806	Hrozny vinné, čerstvé, sušené	66 533	18,3	71 622	-7,1
0901	Káva, i pražená, dekofeinovaná, slupky, náhražky	60 643	16,7	56 580	7,2
0804	Datle, fíky, ananas, avocato apod. čerstvé, sušené	41 312	11,4	20 491	101,6
1604	Přípravky, konzervy z ryb, kaviár, jeho náhražky	28 394	7,8	48 448	-41,4
5101	Vlna nemykaná, nečesaná	27 488	7,6	74 677	-63,2
0805	Plody citrusové, čerstvé, sušené	15 340	4,2	27 778	-44,8
0810	Ovoce ostatní čerstvé	9 629	2,7	2 074	364,3
3203	Barviva rostlinného, živočišného původu	8 749	2,4	14 563	-39,9
2817	Oxid zinečnatý, peroxid zinku	8 151	2,2	7 689	6,0
0709	Zelenina ostatní čerstvá, chlazená	8 151	2,1	7 701	-2,2
Celkem TOP 10		273 767	75,4	331 623	-17,4
Celkem dovoz		363 080		447 944	-18,9

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► **Civilní letecký průmysl**

Perspektivy existují v rostoucí míře civilní dopravy. Peru vyniká solidním technickým zázemím, kvalifikovanými lidskými zdroji pro výrobní spolupráci v oblasti malých dopravních letadel s perspektivami exportu na další trhy regionu Latinské Ameriky. Peru má v tomto směru již prokazatelné zkušenosti se spoluprací se světovými výrobci letecké techniky.

Rozvoj dopravní infrastruktury včetně klíčové letecké konektivity vnímá Peru jako důležitý předpoklad pro podporu zahraničních investic a profilování země jako regionálního logistického „hubu“. Cílem je zvýšení zahraničně obchodních a investičních vazeb na region Asie a Tichomoří, jak je formulováno ve strategickém národním plánu Peru 2021.

V nadcházejících letech se předpokládá pokračování projektu rozšiřování stávajících regionálních letišť či výstavba nových terminálů v periferních oblastech a efektivní propojení geograficky extrémních hlavních peruánských regionů s neprostupnými terény (velehory, tropické deštné lesy apod.).

Pro rok 2016 se plánují investice do letecké infrastruktury v celkové hodnotě 128 mil. USD a srovnatelné výdaje i v následujících letech.

► **Důlní, těžební a ropný průmysl**

Těžba nerostných surovin se podílí na celkovém HDP 14,4% a na exportu 52% (v hodnotě 20 mld. USD v roce 2014) jako tradiční komodita. Přes aktuální cenové výkyvy a národní plány ve prospěch větší diverzifikace se nadále jedná o klíčový sektor peruánské ekonomiky. Peru má kapacitu objem těžby zdvojit až ztrojnásobit. Důlní průmysl má být v následující dekádě zdrojem 30% příjmů do státního rozpočtu, proto má na rozvoji nových nalezišť vláda eminentní zájem. Země má také dobrou strategickou pozici pro přístup k asijským trhům i USA.

Peru patří mezi 6 zemí na světě s největšími zásobami nerostných surovin. V těžbě řady kovů (stříbro, cín, zinek a zlato) se Peru v celosvětovém měřítku řadí mezi 3 největší producenty. V případě mědi by se v roce 2016 mělo stát jejím 2. největším producentem na světě. Investice do těžebního průmyslu trvale rostou a směřují zejména do tradičních regionů, kde mají přispívat k regionálnímu rozvoji (Apurímac, Arequipa, Cajamarca, Junín, Tacna, Huanuco). V Peru působí veškeré hlavní nadnárodní společnosti. Provozovatelé dolů pochází ze soukromého sektoru a vláda se jim snaží vytvořit výhodný právní rámec pro nákup zahraniční dobývací techniky a materiálu.

Ministerstvo energetiky a těžby předpokládá, že investice do těžby dosáhnou v období 2015–2020 objemu 63,9 mld. USD, z čehož 60% by mělo směřovat do těžby mědi; zbytek do těžby zlata a železné rudy. V reakci na sociální protesty (zemědělci, zájmové skupiny apod.) bude vláda věnovat maximální pozornost environmentální udržitelnosti uplatňované dobývací techniky a rovněž revitalizaci krajiny po těžbě. Zřetel k těmto aspektům bude konkurenční výhodou.

► **Energetický průmysl**

Sektor energetiky vykazoval v posledních letech trvalý růst v průměru 6% a předpokládá se pokračování tohoto trendu. Peruánské energetice dominuje konvenční výroba elektrické energie ve vodních a tepelných elektrárnách na plyn. Některá zařízení jsou zastaralá (prvotní investice z 60. či 70. let) a vyžadují

modernizaci. Zároveň zbývá zajistit přístup k elektrické energii zbývajícím cca 5 mil. obyvatel země. K roku 2016 se předpokládá, že teritorium bude elektrifikováno z 95,8 %, přičemž venkovské oblasti jen z 91,6 %. Vizí je, aby elektrifikace k roku 2020 dosáhla 99 %, resp. 98 % (ve venkovských oblastech).

Vláda postupuje podle nového Národního plánu elektrifikace venkovských oblastí pro období 2015–2024, který předpokládá větší využití obnovitelných zdrojů v rámci autonomních energetických systémů (malé vodní elektrárny do 2 MW, větrná, solární energetika apod.). V těchto oblastech probíhá řada studií rentability. V letech 2015–2017 se předpokládá výstavba nových velkých elektráren s celkovou dodatečnou kapacitou 3 717 MW, mezi nimiž převažuje hydroenergetika a které jsou předmětem vládních i privátních investic. V roce 2017 by se Peru mohlo stát čistým vývozcem elektrické energie.

Národní program rovněž zahrnuje jako cíl rozšíření přenosových soustav, pro které se do r. 2024 počítá s investicemi v hodnotě 6,1 mld. USD.

► **Kovozpracovatelský průmysl**

Domácí metalurgie pokrývá pouze částečně poptávku po stavební oceli a kovových konstrukcích.

► **Obranný průmysl**

Pro Peru je v oblasti obrany primární vyrovnat se s vnitrostátními hrozbami, nepokoji a kriminalitou, které jsou v některých regionech zvláště kritické. Ve velkých městech roste pouliční kriminalita i organizovaný zločin. Sociální nepokoje vznikají v oblastech, kde se plánují projekty těžby nerostných surovin. Zejména příhraniční regiony se potýkají s pašováním drog (mj. bezpečnostní koridor VRAEM).

Společně s růstem HDP v Peru dochází i k navyšování výdajů na vnější obranu, což reaguje na tenze v regionu i zvyšující se podporu Peru mezinárodně koordinovaným bezpečnostním a stabilizačním operacím v jiných krizových částech světa (Afrika apod.).

Nový trh představují neletální zbraně a prostředky osobní bezpečnosti, zejména v hlavním městě Lima. V r. 2015 se v důsledku všeobecně vnímané kriminality registroval skokový růst jejich prodeje o 25 % a očekává se zdvojnásobení tržeb v následujících 2 letech.

► **Stavební průmysl**

Sektor stavebnictví přispívá z 5,1 % k tvorbě HDP (2014) a směřují do něj jak veřejné tak privátní investice silných regionálních skupin i evropských firem. Od skončení ekonomické krize z roku 2009 vykazuje nepřetržitý růst (2013: 9 %). Po zpomalení v roce 2014 (2,1%) se předpokládá, že sektor opět poroste rychlejším tempem než celkové HDP, a to každoročně v průměru o více než 5%. Rozsáhlé investice míří do bytové výstavby, kancelářských, konferenčních a obchodních prostor, do silniční infrastruktury, cementáren a realizace průmyslových parků v regionech.

Bytová výstavba probíhající či plánovaná v Limě i ve velkých regionálních městech souvisí s růstem zaměstnanosti, disponibilních příjmů domácností i jejich snazším přístupem k bankovním úvěrům. Rozšiřování a modernizace některých nákupních center jsou motivovány růstem spotřeby domácností (v uplynulých letech každoročně průměrně o 5 %). Ve stavebnictví lze nadále očekávat poptávku po energeticky efektivních a ve zvýšené míře ekologických stavebních materiálech a technologiích.

► **Strojírenský průmysl**

Peru investuje do posilování technologických kapacit a pořizování efektivních strojů v rámci výstavby vlastních průmyslových odvětví s cílem zvyšovat přidanou hodnotu svého exportu v progresivních

odvětvích (textilní, chemický, metalurgický, kovozpracující, dřevozpracující průmysl apod.). Poptávka po mechanických strojích tak roste, nejen v aglomeraci Limy jakožto tradičního průmyslového centra, ale také v provinciích, kde v rámci decentralizace vznikají průmyslové parky.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Patří k perspektivním a dynamicky se rozvíjejícím sektorům s ohledem na postupný růst životní úrovně, což generuje poptávku po alternativních luxusních potravinách, nejvíce cukrovinkách, pochutinách na bázi cereálií a rýže, ale i uzeninách. Očekává se, že za období 2012–2016 vzroste průměrná spotřeba potravin na obyvatele o 55,2%, což je jedno z nejrychlejších temp v regionu Latinské Ameriky. V oblasti nápojů by mohl být zajímavý rozvoj pivovarnictví a s tím spojený dovoz sladu. Průměrná roční spotřeba piva na obyvatele vzrostla z 38,91 (v roce 2009) na 501 (v r. 2014) a předpokládá se další růst.

Pro Peru je hlavní výzvou zajistit do budoucna potravinovou soběstačnost a bezpečnost. Peru disponuje dobrými přírodními a klimatickými podmínkami pro rostlinnou a živočišnou výrobu. Zemědělský a potravinářský průmysl jsou zdrojem hlavních cílových exportních komodit Peru. Ambicí země je vybavit se moderními technologiemi pro zvýšení přidané hodnoty exportu a posun v hodnotových řetězcích. Otevírají se proto možnosti pro zahraniční participaci na budování domácích technologických kapacit.

Peruánské zemědělství je v současnosti negativně zasaženo fenoménem El Niño, který přináší klimatické změny, zahrnující sucha, místní povodně a zvýšení průměrné teploty, což vedlo ke snížení úrovně výstupu některých komodit (např. chřest, avokádo). V reakci na tyto změny mohou najít uplatnění zavlažovací systémy, zásobníky na vodu, protipovodňové, protierozní zábrany apod.

► Železniční a kolejová doprava

Železniční doprava je v Peru málo rozvinutá (necelých 2 000 km, z čehož řada úseků je v rekonstrukci) a je využívána převážně na krátké vzdálenosti pro účely těžbařských firem. V Limě je realizována rozsáhlá investice výstavby metra. Tento nový dopravní systém s 6 linkami a celkem 35 km by měl postupně pokrýt celou Limu a přístavní provincii Callao. Zároveň existují plány pro výstavbu dálkových železničních spojů, mj. pro spojení peruánského přístavu Ilo s bolivijským hlavním městem La Paz a dále napříč kontinentem do Brazílie, což by mělo Peru poskytnout strategickou pozici v procesu ekonomické integrace s regionem Asie a Tichomoří. V úvaze jsou také dálkové tratě podél pobřeží, které jsou předmětem soukromých iniciativ. Do r. 2016 se plánují investice do železniční infrastruktury v objemu 7,3 mld. USD.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Energetický průmysl	HS 8406 – Turbíny na páru vodní nebo jinou
	HS 8409 – Části, součásti pro motory pístové
	HS 8413 – Čerpadla i se zař. měřícím, zdviže na kapaliny
	HS 8414 – Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory apod.
	HS 8481 – Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.
	HS 8502 – Soustrojí generátorová, elektr. měniče rotační
	HS 8503 – Části motorů, elektr. generátorů, soustrojí apod.
	HS 8504 – Transformátory, el. měniče, statické indukční

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Energetický průmysl	HS 8536 – Zař. el. k ochraně, spínání el. obvodů,<1000V; konekt. pro opt. vlákna
	HS 8537 – Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací
	HS 8544 – Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.
Železniční a kolejová doprava	HS 7302 – Materiál pro stavbu tratí železnič., tramvaj.
Civilní letecký průmysl	HS 8802 – Aerodynamy, ost. lodě kosmické, nosiče startovací
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 1107 – Slad, i pražený
	HS 1704 – Cukrovinky bez kakaa (vč. bílé čokolády)
	HS 8309 – Zátky, kapsle víka plomby aj. z kovů obecných
	HS 8438 – Stroje pro prům. přípravu, výrobu potravin aj.
Obranný průmysl	HS 3603 – Zápalky, bleskovice, roznětky, rozbušky apod.
	HS 9302 – Revolvery, pistole, ne jiné střelné zbraně
	HS 9304 – Zbraně ostatní, ne zbraně sečné bodné (na plyn, obušky apod.)
Stavební průmysl	HS 3917 – Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů
	HS 4410 – Desky třískové apod., ze dřeva a podobných materiálů
	HS 7213 – Tyče pruty z železa oceli neleg. válc. za tepla
	HS 7304 – Trouby, duté profily ap., bezešvé, ze železa, oceli
	HS 7308 – Konstrukce, části, desky, tyče aj. ze železa n. oceli
	HS 8414 – Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory apod.
Kovozpracovatelský průmysl	HS 2618 – Struska granulovaná z výroby železa a oceli
	HS 7326 – Výrobky ostatní, ze železa n. oceli
	HS 7616 – Výrobky ostatní z hliníku
	HS 8212 – Břitvy, strojky, čepelky holicí
	HS 8458 – Soustruhy pro obrábění kovů
Strojírenský průmysl	HS 8462 – Stroje tvářecí k opracování kovů, buchary apod.
	HS 8459 – Stroje obráběcí pro vrtání, frézování, řezání apod.
	HS 8461 – Stroje obráb. k hoblování ap. pily strojní aj.
Důlní, těžební a ropný průmysl	HS 8479 – Stroje mechanické s vlastní indiv. funkcí jinde neuv.
	HS 8414 – Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory apod.
	HS 8429 – Buldozery, srovnávače, rypadla apod. s pohonem
	HS 8431 – Součásti jeřábů, vozíků ap., buldozerů, fréz aj.
	HS 8483 – Hřídele aj. převodové, převody, kola ozubené, apod.
	HS 8501 – Elektrické motory a generátory
	HS 8504 – Transformátory, el. měniče, statické induktory
	HS 8705 – Motorová vozidla pro zvláštní účely
HS 8708 – Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	

Spojené státy americké

Před světovou finanční krizí dosahoval růst HDP v jednotlivých letech (2000–2007) hodnot 1,8–3,7%. V roce 2008 byla jeho hodnota -0,2%, o rok později -2,8%. Od roku 2010 se meziroční růst HDP pohybuje v rozmezí 1,6 až 2,5%. V roce 2015 byl růst HDP 2,4%. V budoucnosti se očekává stabilní tempo ekonomického růstu. Míra inflace je dlouhodobě nízká a v roce 2015 dosáhla hodnoty 0,1%. V USA žije přes 315 mil. obyvatel. HDP na obyvatele přesahuje 50 000 USD. Nezaměstnanost postupně klesá a v roce 2015 činila 5,3%. Běžný účet je dlouhodobě deficitní.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	2,2	2,4	2,4	2,4	2,5	2,4
HDP/obyv. (USD)	53 001	54 678	55 805	57 220	58 952	61 054
Míra inflace (%)	1,5	1,6	0,1	0,8	1,5	2,4
Nezaměstnanost (%)	7,4	6,3	5,3	4,9	4,8	4,8
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-400,3	-389,5	-484,1	-540,6	-639,1	-697,1
Populace (mil.)	316,4	319,1	321,6	324,3	327,1	330,0
Konkurenceschopnost	5/148	3/144	3/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	–	–	–	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ Evropská unie a USA v současnosti jednájí o vzniku zóny volného obchodu.
- ▶ Exportní riziko podle OECD: – .

Vývoz ČR do Spojených států amerických 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8411	Motory proudové, pohony turbovrtulové a ostatní plynové turbíny	6 153 660	6,7	5 313 108	15,8
8413	Čerpadla i se zař. měřícím, zdviže na kapaliny	4 790 339	5,2	3 314 163	44,5
4011	Pneumatiky nové z pryže	4 616 522	5,0	3 085 417	49,6
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	3 986 836	4,3	4 431 761	-10,0
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	3 503 296	3,8	2 465 915	42,1
7304	Trouby, duté profily ap., bezešvé, ze železa, oceli	3 195 380	3,5	5 613 302	-43,1
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů	2 743 560	3,0	2 525 082	8,7
9012	Mikroskopy jiné než optické difraktografy	1 973 932	2,1	1 535 401	28,6
8429	Buldozery, srovnávače, rypadla apod. s pohonem	1 920 276	2,1	1 505 656	27,5
8537	Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací	1 890 481	2,1	1 444 842	30,8
Celkem TOP 10		34 774 282	37,9	31 234 647	11,3
Celkem vývoz		91 833 538		80 877 392	13,5

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR ze Spojených států amerických 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8411	Motory proudové, pohony turbovrtulové a ostatní plynové turbíny	5 647 490	7,1	5 299 432	6,6
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	4 675 409	5,9	3 425 886	36,5
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	4 113 230	5,2	3 921 958	4,9
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	2 927 749	3,7	4 644 270	-37,0
9018	Nástroje lékařské chirurgické, zubolékařské aj	2 276 656	2,9	2 051 862	11,0
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	1 884 724	2,4	1 390 481	35,5
3002	Krev lidská, živočišná, antiséra, látky očkovací	1 662 255	2,1	886 672	87,5
8542	Obvody integrované elektronické	1 570 547	2,0	1 080 577	45,3
4703	Buničina dřevná, nátronová, sulfátová	1 539 161	1,9	1 162 278	32,4
8802	Letadla, vrtulníky, kosm. lodě vč. družic, nosné rakety	1 421 037	1,8	4 943 280	-71,3
Celkem TOP 10		27 718 258	34,8	28 806 696	-3,8
Celkem dovoz		79 664 555		75 712 050	5,2

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilový průmysl

Po silné krizi v letech 2008–9 roste objem výroby v domácích automobilkách. Především na jihu USA rozšiřují svoji přítomnost i německé a japonské firmy. Některé české firmy mohou následovat své německé klienty při jejich expanzi do USA. Továrny se vybavují investicemi do nových strojů a technologií, největší šanci mají hlavně ty firmy, které už mají reference z Evropy. Prodeje nových aut jsou na předkrizové úrovni, letos by se mělo v USA prodat přes 17 mil. nových automobilů.

USA jsou největším trhem pro elektrická vozidla na světě (plug-in cars), sektor využívá velkorysých vládních pobídek. Novým trendem může být kromě využití LNG i používání dimetylexeru jakožto palivové příměsi (vyrobené z biomasy). US ministerstvem životního prostředí byl loni zařazen na seznam paliv splňujících standardy obnovitelnosti.

► Civilní letecký průmysl

Jeden z průmyslů, kde se výroba stále drží v USA, navíc do Spojených států investují i zahraniční firmy. Dvě třetiny amerických letadel jdou na vývoz, trendy v dopravě vedou k optimistickým prognózám růstu o 3,5% během dalších dvaceti let. Americké firmy mají nyní hodně zakázek, hledají proto alternativní dodavatele a také se pojišťují proti výpadkům v dodavatelském řetězci, které např. nastaly po přírodní katastrofě v Japonsku v roce 2011. Jen firma Pratt má objednávky na 7 000 efektivnějších motorů a do roku 2018 musí navýšit výrobu na 500 ročně z dnešních méně než 100. Kromě velkých letadel zažívá růst i segment vrtulníků. Rozvinutý dodavatelský řetězec má velké nároky na kvalitu zahraničních dodavatelů. Časem by většina dodavatelů měla uvažovat o investici v USA, aby jejich vztahy s klienty byly ještě bližší.

► Energetický průmysl

Podle plánu Clean Power Plan, který vypracovala Čistá energetika (Cleantech), chtějí USA v období 2005–2030 snížit emise o 32% (tzv. Clean Power Plan). Dle odhadů US ministerstva energetiky by měla nejvíce růst kapacita větrných a fotovoltaických elektráren. Spolu s rozvojem čistých technologií pokračuje i rozvoj chytrých sítí s využitím moderních ICT technologií. Američané jako národ jsou pozitivně nakloněni zelené energii a jsou ochotni si za ni připlatit. Rizikem může být nízká cena ropy, která prodlužuje dobu návratnosti zelených investic a republikánský prezident, který by mohl vzejít z voleb v r. 2016, s negativním postojem k zelené energii. V oblasti výroby elektrické energie by měl rovněž pokračovat přechod od uhlí k zemnímu plynu, jehož výsledkem by mělo být odstavování starých uhelných elektráren a výstavba nových paroplynových).

► Chemický průmysl

Propad cen plynu vedl k renesanci chemického průmyslu (15% světové produkce), který využívá základní uhlovodíky jako vstupní surovinu. Hlavní boom zažívají podniky využívající jako vstupní surovinu metan (výroba čpavku, hnojiv atd.) a etan (výroba ethylenu). Dle údajů US Chemical Council bylo oznámeno cca 200 projektů nových chemických provozů v USA, jde o investice přes 125 mld. dolarů, vrcholit by měly v roce 2017. Navyšují se kapacity US rafinérií pro zpracování lehké ropy a pro export LNG. Dokončení většiny rozestavěných chemických investic má být kolem roku 2018.

Růst ekonomiky za sebou táhne i chemický průmysl, jehož růst silně koreluje s celkovou ekonomickou situací USA. Globálně působící US chemické firmy vyvíjí nové chemikálie, které poté distribuují po celém světě. TransPacifická dohoda povede ke zrušení mnoha celních poplatků na chemikálie, které jsou často vysoké – proto je americký chemický průmysl připraven těžit z přístupu na asijské trhy s rostoucí střední třídou. Roste stavební výroba a snahy o vyšší produktivitu zemědělců vedou k růstu poptávky po chemikáliích. Zatímco těžba plynu hydraulickým štěpením hornin („hydraulic fracking“) vede k rostoucí potřebě chemikálií pro provoz vrtných souprav.

► ICT

Soupeření s Čínou vede k bezpečnostním hrozbám, které se stále častěji realizují v cyber prostoru. Velikost země a množství dat umožňuje přicházet s novými řešení ve vědě, technice ale i třeba marketingu, v USA je značný nedostatek odborníků na zpracování a analýzu dat. Datoví experti a firmy si mohou účtovat vysoké ceny, protože USA nebudou mít dostatek vlastních expertů dříve než za 5 let (odhad konzultantské firmy Gartner). Internet věcí má šanci stát se další „velkou věcí“, která pomůže růstu produktivity US ekonomiky. Ta už od přelomu tisíciletí roste pomaleji, než je dlouhodobý průměr, protože chybí silné impulzy k růstu produktivity.

► Sklářský a keramický průmysl

US výroba stavebního skla pro fasády výškových kancelářských budov nestačí pokrýt poptávku, kterou vyvolává největší stavební aktivita v tomto sektoru od začátku 90. let 20. století. Ceny vzrostly o 30 %, ale skla je stále nedostatek. Pravděpodobně jde o dočasnou příležitost, stavební firmy si zakládají nové výrobní kapacity, které chtějí spustit během 2–3 let. Pozitivní vývoj očekává i sdružení Associated General Contractors of America. Roste tzv. Tenant Improvement, tedy rozpočty na úpravu stávajících kancelářských nemovitostí.

Ekonomické oživení vede také k boomeru obchodního cestování a stavbě nových hotelů a konferenčních center v centrech měst. To přináší příležitosti v oblasti interiérového designu, světel a interiérového osvětlení. American Institute of Architects očekává nárůst výdajů u komerčních staveb o 12 %.

► Služby

Samotnou kapitolou, která není zahrnuta v žádné statistice, je R&D spolupráce s komerční návazností. ČR nyní buduje rozsáhlou R&D infrastrukturu a spolupráce s US R&D institucemi by mohla přispět k jejich udržitelnosti. Při navazování konkrétní formy spolupráce mohou české subjekty společně s americkými subjekty žádat o granty z federálních institucí jako je např. National Science Foundation (ročně 7 mld. USD) či National Institute of Health (ročně až 30 mld. USD). Přidanou hodnotou spolupráce s R&D institucemi je jejich úzká kooperace se soukromým sektorem a schopnost komercializovat své vědecké úspěchy.

V USA se nachází velké množství špičkových pracovišť ve výzkumu a vývoji, ať už navázaných na univerzity a špičková zdravotnická zařízení, nebo zřízených a provozovaných velkými soukromými společnostmi. V roce 2013 byly do USA dovezeny přístroje v hodnotě přesahující 50 mld. USD. Z toho tvořila podpoložka měřících přístrojů cca 20 mld. dolarů.

► Strojírenský průmysl

Příznivý vývoj ekonomiky USA (energetika, výroba dopravních prostředků, stavebnictví, atd.) se projevuje ve zvýšené poptávce po obráběcích strojích. Index nákupních manažerů Purchasing Managers'

Index PMI stále vykazuje hodnoty nad 50 %, což znamená pozitivní očekávání budoucího ekonomického vývoje. Stabilita US trhu a nižší kurz koruny také hovoří ve prospěch vývozu strojírenských firem do USA.

► **Zemědělský a potravinářský průmysl**

Američtí zemědělci v posledních letech mají velké zisky, které reinvestují do nákupů nové techniky. Růst zemědělství je vyšší než růst celé ekonomiky USA. Spojené státy jako jedna z mála vyspělých zemí stále populačně rostou, což dále zvyšuje poptávku po zemědělských produktech a tedy i technice. Na farmách v USA se nejvíce používají traktory s velkým výkonem, nad 100 KS. Suché počasí v Kalifornii ale značně snižuje úrodu a zisky kalifornského zemědělství, které je největší v USA.

Vybudovat vlastní značku stojí v USA na celonárodní úrovni desítky milionů USD. Dodavatelé potravin by proto měli uvažovat o tzv. private labels, tedy o výrobě pro odběratele s vlastní obchodní značkou. Rozvíjí se trend „Healthy America“, rozšiřuje se nabídka bezlepkových a lehce stravitelných potravin, cereálií. Šance pro stávající české výrobce potravin se skrývá v plánované expanzi společností Aldi nebo Lidl na trh v USA. Aldi chce do r. 2018 v USA otevřít 2 000 obchodů. Ve stejném období chce na trh také vstoupit Lidl.

V USA roste popularita energetických nápojů na úkor sycených nápojů. Padesát procent dospělých Američanů konzumuje energetické drinky. Trh má růst do roku 2019 o 11 %, což představuje nárůst na \$26,6 mld. USD. Výhodou je, že nápoje se nemusí schvalovat u FDA, lze prodávat jako doplněk stravy.

V USA se silně rozvíjí alternativní pivní kultura, která stojí na opouštění velkých pivních značek a na experimentování s různými druhy piva. Díky tomu by se na trhu mohla zvýšit poptávka po českém chmelu a linkách na výrobu a stáčení piva v malých a středně velkých provozech.

► **Zdravotnický a farmaceutický průmysl**

Široké používání antibiotik vedlo ke zvýšené rezistenci virů a hledají se účinnější látky pro humánní i veterinární medicínu. Nano- i biotechnologie přitahují pozornost jak firem, tak politiků a těší se značné oblibě, která je na úrovni mnoha států i finanční. U zdravotní techniky jde především o velikost trhu a část HDP, které směřuje do zdravotních výdajů (14–15 %, nejvíce mezi zeměmi OECD).

Zákon Obamacare vede k potřebě více monitorovat zdraví pacientů, je proto tendence investovat do nových zařízení s analytickými schopnostmi, aby se mohla péče více přizpůsobit individuálním potřebám pacientů.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Energetický průmysl	HS 8502 – Soustrojí generátorová, elektr. měniče rotační
	HS 8541 – Diody tranzistory ap. zařízení polovodičová aj.
	HS 8471 – Zařízení pro automatizované zpracování dat a jejich jednotky
	HS 8506 – Články galvanické, baterie
	HS 8507 – Akumulátory elektrické
	HS 8471 – Zařízení pro automatizované zpracování dat a jejich jednotky
	HS 8411 – Plynové turbíny
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 2202 – Energetické nápoje
	HS 1210 – Český chmel
	HS 7309 – Linky na výrobu a stáčení piva
	HS 8412 – Varné nádoby, kvasné tanky, přetlačné tanky, výrobny chlady, nádrže a cisterny
	HS 8701 – Traktory
Strojírenský průmysl	HS 8459 – Obráběcí stroje pro vrtání, řezání, frézování
	HS 8466 – Součásti strojů obráběcích, tvářecích
	HS 8458 – Soustruhy pro obrábění kovů
	HS 8468 – Stroje pro pájení, svařování a kalení
Sklářský a keramický průmysl	HS 7003 – Sklo lité profilové ploché, válcované, nezprac.
	HS 7004 – Sklo ploché tažené, foukané, jinak nezpracované
	HS 7005 – Sklo tabulové plavené, s povrchem broušeným aj.
	HS 7006 – Sklo lité tažené, plavené, vrtané aj. zpracované
	HS 6911 – Nádobí aj. porcelánové předměty pro domácnost
Chemický průmysl	HS 7611 – Nádrže, cisterny, kádě z hliníku, nad 300l
	HS 8419 – Stroje ke zpracování materiálů změnou teplot
	HS 8413 – Čerpadla i se zař. měřícím, zdviže na kapaliny
	HS 8411 – Turbíny, kompresory
	HS 8481 – Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.
	HS 8402 – Generátory pro výrobu vodní páry apod.
	HS 8406 – Turbíny na páru vodní nebo jinou
	HS 7308 – Konstrukce, části, desky, tyče aj. ze železa n. oceli
	HS 2901 – Uhlovodíky acyklické
	HS 3901 – Polymery ethylenu v primárních formách
	CPA 71 – Architektonické a inženýrské služby; technické zkoušky a analýzy
	HS 3102 – Hnojiva minerální nebo chemická dusíkatá
	HS 2510 – Fosfáty vápenaté hlinitovápenaté přír. křída

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 9012 – Mikroskopy jiné než optické difraktografy
	HS 9016 – Váhy o citlivosti 5 cg a citlivější, i závaží
	HS 9018 – Nástroje lékařské chirurgické, zubolékařské aj.
	HS 9019 – Přístr. pro mechanoterapii masážní dýchací aj.
	Nanotechnologie a nové materiály, Biotechnologie vč. farmacie
ICT	CPA 61 – Telekomunikační služby
	CPA 62 – Služby v oblasti programování a poradenství a související služby
	CPA 63 – Informační služby
Civilní letecký průmysl	HS 8411 – Turbíny, kompresory
	HS 8407 – Motory píst., zážehové, spalovací, vratné, rotační
	HS 8409 – Části motorů
	HS 9014 – Busoly vč. kompasů navigačních aj. přístrojů
	HS 8803 – Části balonů větroňů ap. lodí kosmických
Automobilový průmysl	HS 8708 – Části a součásti automobilových vozidel
	HS 8501 – Elektrické motory a generátory
	HS 8506 – Galvanické články a baterie
	HS 8507 – Elektrické akumulátory
	HS 8471 – Zařízení pro automatizované zpracování dat a jejich jednotky
	HS 8409 – Části a součásti
Služby	CPA 59.12 – Postprodukce filmů, videozáznamů a televizních programů
	CPA 72 – Výzkum a vývoj

Uruguay

V roce 2015 došlo k mírnému poklesu růstu HDP na 1,5 % (v předchozích letech se růst HDP pohyboval okolo 4 %). Do příštích let se však očekává návrat k původním hodnotám. V roce 2013 míra inflace dosáhla vrcholu ve výši 9,0 %, což je nejvyšší hodnota od roku 2004. V posledních letech se drží na úrovni 8 %. V zemi žije dle odhadů téměř 3,5 mil. obyvatel, HDP na obyvatele v roce 2013 poprvé překročil hranici 16 000 USD. Nezaměstnanost se pohybuje kolem 7,0 %, přičemž v roce 2003 vykazovala hodnotu 17,2 %. Běžný účet je mírně v deficitu.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	4,4	3,5	1,5	1,4	2,6	3,0
HDP/obyv. (USD)	16 421	16 882	15 748	15 506	15 977	16 693
Míra inflace (%)	9,0	8,9	8,7	9,4	8,4	7,5
Nezaměstnanost (%)	6,9	6,6	7,6	7,7	7,6	7,3
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-3,1	-2,5	-2,1	-2,1	-2,0	-2,0
Populace (mil.)	3,4	3,4	3,4	3,4	3,4	3,5
Konkurenceschopnost	85/148	80/144	73/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	3/7	3/7	3/7	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ Evropská unie v současné době jedná se zemí o preferenční obchodní dohodě.
- ▶ Exportní riziko podle OECD je: 3/7.

Vývoz ČR do Uruguaye 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8406	Turbíny na páru vodní nebo jinou	319 299	51,4	–	–
8537	Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací	31 308	5,0	131	23799,2
2918	Kyseliny karboxylové s kyslíkatou funkcí	22 152	3,6	7 534	194,0
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	13 865	2,2	2 358	488,0
4011	Pneumatiky nové z pryže	13 731	2,2	13 566	1,2
8602	Lokomotivy, lokotraktory ostatní, tendry	11 538	1,9	–	–
8538	Části přístr. k ochraně ap. obvodů, rozvaděčů aj.	9 902	1,6	1 756	463,9
7304	Trouby, duté profily ap., bezešvé, ze železa, oceli	9 685	1,6	–	–
8481	Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj	9 536	1,5	906	952,5
9026	Přístroje měření kontroly průtoku tlaku aj.	9 162	1,5	477	1820,8
Celkem TOP 10		450 178	72,5	26 728	1584,3
Celkem vývoz		621 260		194 807	218,9

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Uruguaye 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
4703	Buničina dřevná, nátrónová, sulfátová	112 389	32,7	103 935	8,1
5105	Vlna, chlupy zvířecí, jemné, hrubé, mykané, česané	74 501	21,7	97 100	-23,3
5101	Vlna nemykaná, nečesaná	42 771	12,4	143 485	-70,2
0409	Med přírodní	36 036	10,5	10 344	248,4
0201	Maso hovězí čerstvé, chlazené	28 083	8,2	26 011	8,0
0805	Plody citrusové, čerstvé, sušené	16 099	4,7	13 443	19,8
3303	Parfémy, vody toaletní	8 817	2,6	–	–
7311	Nádoby tlakové pro plyn, ze železa n. oceli	7 260	2,1	–	–
2937	Hormony, deriváty, steroidy ostatní	4 267	1,2	923	362,3
8411	Motory proudové, pohony turbovrtulové a ostatní plynové turbíny	3 427	1,0	–	–
Celkem TOP 10		333 650	97,0	395 241	-15,6
Celkem dovoz		343 932		418 988	-17,9

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Energetický průmysl

Uruguay je zemí s rostoucí energetickou spotřebou, o čemž svědčí ztrojnásobení spotřeby energie během let 2004–2012. Podle Strategie Národního energetického úřadu na léta 2015–2030 budou do energetiky investovány vysoké částky. V letech 2011–2015 bylo investováno 7,1 mld. USD, tj. 3 % HDP ročně (5x více než průměr zemí Latinské Ameriky). Podíl jednotlivých zdrojů elektřiny je v současné době následující: vodní 55 %, větrná 28 %, biomasa 10 %, plyn 7 %. Cílem je úplná soběstačnost země. Té má být dosaženo zvýšenou efektivitou využívání elektrické energie a navyšováním zdrojů. Hlavními zdroji by měly být obnovitelné zdroje jako větrná energie (aktuálně 1 300 MW instalovaného výkonu), biomasa (včetně kogenerace) nebo solární energie. Nepočítá se s výstavbou uhelných elektráren, zájem je i o snížení podílu plynových elektráren. Politikou státu je nedotovat žádné zdroje energie, a to ani z obnovitelných zdrojů. Současné výkupní ceny jsou 62–64 USD/MWh.

► Strojírenský průmysl

Hlavním výrobním sektorem v zemi je zemědělství, lze tedy uvažovat o exportu zemědělských strojů (traktorů) či o investicích do potravinářského průmyslu. Dále lze spatřovat růst poptávky v zemi po strojích zpracovávajících materiály změnou teplot, buldozerech, rypadlech a ostatních zdvihacích, manipulačních a nakládacích zařízeních. V této oblasti ještě zdaleka nebyl naplněn potenciál uruguayského trhu z pohledu českých exportérů.

► Železniční a kolejová doprava

Vláda se snaží modernizovat železniční přepravu. V současné době má Uruguay 2 061 km tratí, z toho však provozuje pouhých 1 673 km. Podíl železniční přepravy na celkovém přepraveném nákladu je 6,5 %, takže je zde velký prostor pro zlepšení. Železniční svršky jsou v katastrofálním stavu, stejně tak i vozový park. Poslední nové lokomotivy koupila Uruguay v roce 1995, od té doby jsou nakupovány jen ojeté lokomotivy z Evropy, které prošly modernizací. Vagonů Uruguay koupila 287, část z nich z ČR, proto zde máme dobré jméno. V plánu je modernizace více než 750 km tratí a zvýšení přepravního výkonu z aktuálního 1 milionu tun na 5 milionů v roce 2020. Podle Ministerstva dopravy a veřejných prací (MTOP) předpokládané investice do železnic mají v příštích letech dosáhnout 570 milionů USD. Nákladní dopravu v Uruguay zajišťuje akciová společnost SLF (Sociedad Logística Ferroviaria), která funguje podle soukromého práva a vypisuje jednotlivé zakázky na dodávku nových lokomotiv, vagonů, kolejí apod. Tato společnost podléhá AFE (Administración de Ferrocarriles del Estado – Správa státních železnic). Bližší informace o AFE jsou dostupné z webových stránek www.afe.com.uy.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Železniční a kolejová doprava	HS 8606 - Žel. nebo tram. nákl. vozy a vagony bez vlastního pohonu
	HS 8607 - Části a součásti železničních nebo tramvajových lokomotiv nebo kolejových vozidel
Energetický průmysl	HS 8504 - Transformátory, el. měniče, statické induktry
	HS 8538 - Části přístr. k ochraně ap. obvodů, rozvaděčů aj.
	HS 8544 - Dráty, kabely vodiče elektr. ost., izolované, aj.
Strojírenský průmysl	HS 8701 - Traktory a tahače
	HS 8419 - Stroje ke zpracování materiálů změnou teplot
	HS 8428 - Zařízení ost. zdvihací, nakládací, manipulační
	HS 8429 - Buldozery, srovnávače, rypadla apod. s pohonem
	HS 8438 - Stroje pro prům. přípravu, výrobu potravin aj.

Přehled oborových příležitostí

ASIE

Afghánistán

V poslední dekádě dle dostupných údajů vykazoval růst HDP kolísavé hodnoty, globální finanční krize tuto zemi výrazně nepostihla. V roce 2015 dosáhl Afghánistán růstu HDP kolem 1,5% a očekává se zesílení růstu. Míra inflace v roce 2015 dosáhla hodnoty -1,5%. Populace v Afghánistánu se pohybuje přes 30 mil. obyvatel a HDP na obyvatele byl v roce 2015 odhadem 600 USD. V roce 2014 činila nezaměstnanost 9,1%.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	3,9	1,3	1,5	2,0	3,0	3,5
HDP/obyv. (USD)	660	654	600	528	521	540
Míra inflace (%)	7,4	4,7	-1,5	3,0	4,5	6,0
Nezaměstnanost (%)	9,2	9,1	–	–	–	–
Bilance běžného účtu (mld. USD)	1,6	1,6	0,9	0,6	0,0	-0,1
Populace (mil.)	30,6	31,3	32,0	32,7	33,5	34,2
Konkurenceschopnost	–	–	–	–	–	–
Exportní riziko OECD	7/7	7/7	7/7	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, SB, WEF

- ▶ Evropská unie s Afghánistánem dosud nemá uzavřenou obchodní dohodu.
- ▶ Exportní riziko podle OECD je: 7/7.

Vývoz ČR do Afghánistánu 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	41 672	21,4	5 003	732,9
9012	Mikroskopy jiné než optické difraktografy	41 371	21,2	19 015	117,6
8701	Traktory	26 877	13,8	37 332	-28,0
9302	Revolvery, pistole, ne jiné střelné zbraně	26 461	13,6	16 447	60,9
9304	Zbraně ostatní, ne zbraně sečné bodné	9 784	5,0	4 456	119,6
7007	Sklo bezpečnostní tvrzené, vrstvené	9 054	4,6	1 046	765,6
8704	Motorová vozidla pro přepravu nákladu	7 162	3,7	13 473	-46,8
9405	Svítidla, reklamy, ukazatele apod. světelné	6 493	3,3	11 022	-41,1
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů	6 122	3,1	6 807	-10,1
8716	Přívěsy a návěsy, ost. vozidla bez mech. pohonu vč. částí	4 651	2,4	7 293	-36,2
Celkem TOP 10		179 647	92,2	121 894	47,4
Celkem vývoz		194 865		246 385	-20,9

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Afghánistánu 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	582	46,8	0	–
5701	Koberce aj. podlahové krytiny, textilní, vázané	210	16,9	439	-52,2
3920	Desky, fólie, filmy apod. z plastů, nekomb. s jinými materiály	111	8,9	0	–
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	85	6,8	0	–
6201	Svrchníky, kabáty, větrovky ap. pánské, chlapecké	62	5,0	0	–
5702	Koberce aj. podlahové krytiny, tkané, nevšívané	53	4,3	0	–
4202	Kufry, aktovky, brašny, pouzdra, kazety, vaky apod.	45	3,6	0	–
7103	Drahokamy, polodrahokamy i opracované apod.	28	2,3	157	-82,2
6402	Obuv ostatní z kaučuku, plastů	21	1,7	29	-27,6
7018	Perly, imitace perel, drahokamů ap. ze skla	11	0,9	0	–
Celkem TOP 10		1 208	97,1	625	93,3
Celkem dovoz		1 244		6 731	-81,5

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Dopravní průmysl a infrastruktura

V Afghánistánu za přispění donorů (především Světové banky a Asijské rozvojové banky) dochází k rozvoji železniční a silniční sítě, letectví a výstavby energetických sítí (plynovody, ropovody, elektrické sítě, atd.) či rozvoji veřejné dopravy ve městech. České firmy mají možnost uplatnit své výrobky a služby v tendrech od Světové banky a afghánských institucí (např. dodávky turbín, generátorů, čerpadel, kolejového materiálu, lokomotiv a vagónů či autobusů či trolejbusů a nákladních vozidel). Co se týče silniční dopravy, tak byl na konferenci RECCA V prezentován plán na obnovu strategicky důležitého tunelu Salang a celkové dopravního řešení oblasti Bamyán-Duši. Spojené státy na tuto opravu přislíbily 5 mil. USD. Celková částka na obnovu průmysku a tunelu Salang je 1,6 bilionu USD. Další blížkou investicí bude východně západní silniční koridor a dálniční spojení mezi Kábulem-Džalabádem a Pešávárem (KDP). Na samotný koridor je momentálně alokováno 733 mil. USD a rozšíření dálniční komunikace KDP by se mělo pohybovat kolem 120 mil. USD. Jedná se o smíšené financování vlády Afghánistánu společně s mezinárodní pomocí.

► Důlní, těžební a ropný průmysl

Afghánistán je nesmírně bohatý na nerostné suroviny (uhlí, měď, ropa, zemní plyn, zlato, železná ruda atd.), důlní průmysl proto patří mezi tahouna ekonomického růstu Afghánistánu. Afghánistán by se mohl stát významným tranzitním bodem spojujícím Střední Asii s Arabským poloostrovem. Infrastruktura je plánována a budována s přihlédnutím na lokaci ložisek nerostného bohatství. Pro zahájení těžby budou potřeba zdvihací zařízení, stroje na těžbu a důlní technika, poté stroje na zpracování a úpravu vytěžených surovin, včetně logistické podpory.

► Energetický průmysl

Afghánistán není energeticky soběstačný a musí 2/5 energie dovážet, a proto stojí před nutností budování vlastních energetických zdrojů a přenosových soustav. V energetické oblasti má Afghánistán značný potenciál a to zejména v oblasti budování vodních elektráren a využití alternativních zdrojů energie (sluneční, větrná apod.). Momentálně největším plánovaným projektem je výstavba 1775 km dlouhého plynovodu TAPI z Turkmenistánu do Indie přes Pákistán a Afghánistán. Dle odhadů Asijské rozvojové banky se bude cena celého projektu pohybovat kolem 7,6 mld. USD. Asijská rozvojová banka oslovila zúčastněné strany s přípravou podrobného plánu pro financování, stavbu a údržbu celého projektu. V rámci implementace se počítá s masivní soukromými investicemi. Vzhledem k nedostatku elektrické energie je také v plánu vybudování fyzické infrastruktury a legislativního rámce pro transfer přebytečné elektrické energie z Tádžikistánu a Kyrgyzstánu pro projekt CASA 1000. Investice v hodnotě 1miliardy USD má být součástí společného mechanismu Světové banky, Islámské rozvojové banky, Ruské federace a potenciálních komerčních partnerů. V tomto ohledu je třeba zmínit Severovýchodní (NEPS) a Jihovýchodní (SEPS) záměry výstavby regionální elektrické sítě. Oba dva projekty byly odsouhlaseny afghánskou vládou a očekávají se investice jak z řad dárcovských zemí, tak i soukromého sektoru. V neposlední řadě je třeba zmínit plán na stavbu přehrady Kokcha společně s hydroelektrárnou (450MW), která má sloužit k distribuci a zavlažování severních oblastí země z řeky Amu Darya.

► **Obranný průmysl**

S odchodem spojeneckých jednotek v r. 2016 a s postupnou změnou systému financování ozbrojených složek Afghánistánu lze velmi perspektivně počítat s možnostmi dodávek obranné techniky, výzbroje a výstroje pro armádu a bezpečnostní složky. Také většina vojenských koaličních základů mise RSM v hlavních městech regionů se bude v nadcházejících letech proměňovat na mezinárodní a národní letiště. Příležitosti pak budou v dodávání přístrojové a radarové techniky, bezpečnostních systémů atp.

► **Sklářský a keramický průmysl**

České sklo a křišťál má zde tradičně velice dobré jméno. Jedná se o prestižní a do budoucna velice perspektivní sektor. Je velice pravděpodobné, že v rámci budování nové infrastruktury a státních institucí se bude zvyšovat poptávka po luxusním zboží ze skla a křišťálu. Důkazem tohoto trendu je použití těchto výrobků v jednom z prezidentských paláců v Kábulu.

► **Služby, ICT, vodohospodářský a odpadní průmysl**

Další sektory, které se v budoucnu jeví jako perspektivní, je třeba nyní pečlivě sledovat a jejich možné kapacity vyhodnocovat: jedná se zejména o farmaceutickou oblast, ICT a IT (např. specifická IT/softwareová řešení) či bezpečné zpracování odpadků a jejich využití při výrobě elektrické energie (např. zařízení pro sběr, separaci, recyklaci a využití odpadu, spalovny komunálního odpadu a čištění odpadních vod). V rámci realizace tzv. digitalní hedvábné stezky je v plánu realizace položení kabelu z optických vláken v délce 4 600 km. Projekt jménem Afghan Fiber Optic Ring má za účel vybudovat a rozšířit dosavadní síť optických kabelů. Transformace Afghánistánu v hlavní uzel internetových dat v regionu má několik fází. První z nich je vybudování 3100 Km těchto sítí v hodnotě 64,5 mil. USD. Afghánská vláda již tuto fázi alokovala (firma ZTE), nicméně další fyzická infrastruktura a dlouhodobé školení je prioritou Ministerstva komunikací a informačních technologií.

► **Zdravotnický a farmaceutický průmysl**

Další sektory, které se v budoucnu jeví jako perspektivní, je třeba nyní pečlivě sledovat a jejich možné kapacity vyhodnocovat: jedná se zejména o farmaceutickou oblast, ICT a IT (např. specifická IT/softwareová řešení).

► **Zemědělský a potravinářský průmysl**

Sektor zemědělství v Afghánistánu, který je do značné míry subvencován ze zahraničí, zaměstnává až 70 % populace a podílí se 30 % na tvorbě HDP – přestože pouze 12 % z celkového množství půdy je orné a asi 6 % je opravdu využíváno. Metody a způsoby obdělávání, zpracování i distribuce plodin jsou zastaralé kvůli nízkému vzdělání populace a chybí generace lidí, kteří by mohli předávat zkušenosti a know-how. Potenciál ČR leží v dodávkách zemědělských a zpracovacích strojů a zavádění moderních metod hospodaření. Afghánská ekonomika byla vždy výrazně zemědělská, a to navzdory skutečnosti, že pouze 12 % z celkového množství půdy je orné a asi 6 % je v současné době zemědělsky využíváno. Zemědělská výroba je závislá na těžko předvídatelném zimním sněhu a objemu jarních dešťů. Signifikantní je dále produkce a vývoz ovoce a ořechů (granátová jablka, meruňky, hrozny, melouny a moruše). Několik provincií na severu země (např. Badghis a Samangan) jsou známé díky pěstování pistácií, ale této oblasti v současnosti chybí řádný marketing a zpracovatelské závody. Dále se pěstují brambory (Bamjan), bavlna, mandle, a šafrán.

► Železniční a kolejová doprava

Afghánská vláda zvažuje rozšíření železniční sítě a propojení Afghánistánu s Turkmenistánem a Tádžikistánem. Na začátku září 2015 se uskutečnila pátá ekonomická regionální konference RECCA V, která nastínila několik investičních směrů v rámci rozvoje dopravního průmyslu. Jedná se především o Národní Plán Železniční Dopravy, který má vést k integrované železniční síti. Plán má být rozvržen do třech etap a má systematicky podporovat soukromé a statní subjekty v rámci rozvoje, provozu a údržby železniční dopravy.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 8430 – Stroje ost. srovnávací ap., pluhy, frézy sněžné
	HS 8432 – Stroje, nářadí pro zemědělství, lesnictví ap.
	HS 8433 – Stroje, zařízení žací, mláticí, sekačky trávy ap.
	HS 8434 – Stroje, přístroje dojící, mlékárenské
	HS 8436 – Stroje ost. pro zemědělství, lesnictví ap., líhně
	HS 8438 – Stroje pro prům. přípravu, výrobu potravin aj.
Železniční a kolejová doprava	HS 7302 – Materiál pro stavbu tratí železnič., tramvaj.
	HS 8602 – Lokomotivy, lokotraktory ostatní, tendry
	HS 8607 – Části a součásti železničních nebo tramvajových lokomotiv nebo kolejových vozidel
	HS 8608 – Materiál kolejový svrškový, bezp. a sign. dopravní zařízení
Civilní letecký průmysl	HS 8411 – Motory proudové, pohony turbovrtulové a ostatní plynové turbíny
	HS 8413 – Čerpadla i se zař. měřícím, zdviže na kapaliny
	HS 8526 – Radiolokátory apod., radiové přístroje pro dálkové řízení
	HS 8805 – Katapulty letecké aj. přístř. pro let. výcvik
Dopravní průmysl a infrastruktura	HS 8414 – Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory ap.
	HS 8501 – Elektrické motory a generátory
	HS 8702 – Motorová vozidla pro veřejnou osobní dopravu
	HS 8704 – Motorová vozidla pro přepravu nákladu
Důlní, těžební a ropný průmysl	HS 8429 – Buldozery, srovnávače, rypadla apod. s pohonem
	HS 8430 – Stroje ost. srovnávací ap., pluhy, frézy sněžné
	HS 8431 – Součásti jeřábů, vozíků ap., buldozerů, fréz aj.
	HS 8457 – Centra obráběcí, stroje obráběcí stavebnicové
	HS 8474 – Stroje k třídění, prosévání ap. zemin, kamenů aj.
	HS 8704 – Motorová vozidla pro přepravu nákladu
	HS 8708 – Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Energetický průmysl	HS 8501 - Elektrické motory a generátory
	HS 8503 - Části motorů, elektr. generátorů, soustrojí ap.
	HS 8507 - Akumulátory elektrické, vč. separátorů
	HS 8537 - Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací
	HS 8544 - Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.
	CPA 42.91 - Vodní díla a jejich výstavba
Obranný průmysl	HS 9302 - Revolvery, pistole, ne jiné střelné zbraně
	HS 9303 - Zbraně střelné, zařiz. využívající výbuchu ost.
	HS 9304 - Zbraně ostatní, ne zbraně sečné bodné
	HS 9306 - Bomby, granáty, miny, náboje ap., střelivo ostatní
Sklářský a keramický průmysl	HS 7001 - Masivní sklo v kusech
	HS 7006 - Sklo lité tažené, plavené, vrtané aj. zpracované
	HS 7013 - Sklo stolní domácké, kuchyňské aj. zboží
	HS 7017 - Sklo pro účely zdravot., farmaceut., laboratorní
	HS 7018 - Perly, imitace perel, drahokamů ap. ze skla
	HS 7019 - Vlákná skleněná a výrobky z nich
	HS 9405 - Svítidla, reklamy, ukazatele apod. světelné
Zdravotní a farmaceutický průmysl	HS 3006 - Zboží farmaceutické jiné
ICT, vodohospodářský a odpadní průmysl	CPA 38.11 - Odpad; sběr a přeprava odpadu, jiného než nebezpečného
	CPA 38.21 - Příprava k likvidaci a likvidace odpadu, jiného než nebezpečného
	CPA 39 - Sanační a jiné služby související s nakládáním s odpady
	CPA 61.20 - Služby související s bezdrátovými telekomunikačními sítěmi
	CPA 62.09 - Ostatní služby v oblasti informačních technologií a počítačů

Příležitosti pro rozvojovou spolupráci

Kategorie vyspělosti země: LDC

Základními strategickými dokumenty pro rozvoj Afghánistánu jsou zejména Afghanistan National Development Strategy (ANDS) a Aid Management Policy (AMP), které reflektují hlavní priority afghánské vlády a rovněž implementační strategie mezinárodní donorské komunity. V konkrétních oblastech rozvoje existují tzv. National Priority Programmes (NPPs), týkající se hlavních oblastí rozvoje země: posilování míru a bezpečnosti, rozvoj lidských zdrojů, rozvoj infrastruktury, rozvoj soukromého sektoru, zemědělství a rozvoj venkova a „good governance“.

► Sektor zemědělství

Zemědělství je tradičně hlavním sektorem ekonomiky země s podílem přes 35 % na tvorbě HDP. Hlavním cílem rozvoje v rámci tohoto sektoru je udržitelné zvyšování zemědělské produkce a zlepšování kvality a efektivnosti zemědělských technik, včetně vzdělávání farmářů a podpory produkce plodin s vyšší přidanou hodnotou. V rámci sektoru zemědělství jsou rovněž řešeny otázky spojené s ochranou půdy, zavlažováním a zvyšováním odolnosti venkovských komunit vůči přírodním katastrofám a výkyvům počasí. V budoucnu by se produkty afghánského zemědělství měly stát opět rovněž významnou složkou exportu (např. čerstvé a sušené ovoce, ořechy a mandle, pšenice, rýže atd.) – v této oblasti se vláda rovněž snaží o zlepšování kvality produkce a bezpečnosti potravin prostřednictvím přijetí a implementace mezinárodních norem a standardů.

► Sektor vzdělávání

Po mnoha letech ozbrojených konfliktů usiluje afghánská vláda o stabilizaci a rozvoj systému školství na všech stupních, včetně zajištění pravidelné a bezpečné docházky pro všechny děti školního věku bez rozdílu pohlaví. Stále však přetrvávají problémy s nedostatečnou infrastrukturou a slabou úrovní vzdělání pedagogických pracovníků. Klíčovou roli v systému vyššího odborného školství mají zejména zemědělské vzdělávací instituce (střední zemědělské školy), které pomáhají zlepšovat kvalitu stěžejního sektoru ekonomiky země – zemědělství. Vzdělávání a odborná příprava farmářů má velký význam pro zatím nepříliš výkonné afghánské zemědělství, kde se pomocí zavádění moderních a efektivních zemědělských technik snaží tuto situaci změnit. Dále podporuje také tvorbu pracovních příležitostí v zemědělských oborech jako např. zpracování zemědělské produkce, výroba potravin apod.

► Sektor infrastruktury

Pro Afghánistán má infrastruktura klíčový význam, tato oblast je však jednou z nejvíce postižených a zanedbaných oblastí v národním hospodářství. Přes masivní investice místní vlády a zahraničních donorů v minulých letech stále přetrvávají zásadní problémy prakticky ve všech oblastech – jde zejména o dopravní (zvláště silniční) infrastrukturu (včetně staveb a oprav mostů), dostupnost a kvalitu elektrické sítě, telekomunikace, závlahové systémy pro zemědělství atd. Propojenost jednotlivých oblastí země je dosud stále velmi slabá a místní doprava rovněž zcela nepostačuje rostoucím potřebám obyvatel a ekonomiky. Vedle přímé obnovy infrastruktury existuje také velká poptávka po kvalitních a technicky vzdělaných pracovnících.

Data převzata z <http://www.worldbank.org/en/country>

Arménie

Pozitivní makroekonomický vývoj arménské ekonomiky od počátku nového tisíciletí byl přerušen až vznikem globální finanční a hospodářské krize. Pro představu, tempo ekonomického růstu se v roce 2009 snížilo o více než 14%. Ke zlepšení hospodářského vývoje došlo až v roce 2010, kdy Arménie vykázala ekonomický růst ve výši 2,1%. V následujících letech se pak tempo růstu zvyšovalo a nejlepších hodnot bylo dosaženo v roce 2012 (7,1 %). V letech 2013–2014 se tempo ekonomického růstu ustálilo na úrovni okolo 3,5% a následně od roku 2015 je evidován jeho pokles na 3%. Pokud jde o vývoj ostatních makroekonomických veličin, pak nejpalčivějším problémem Arménie je vysoká míra nezaměstnanosti, která se v posledních letech pohybuje na úrovni 18%. Pozitivních výsledků Arménie dosahuje v oblasti míry inflace a dále bilance běžného účtu.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	3,3	3,5	3,0	1,9	2,5	3,0
HDP/obyv. (USD)	3 732	3 901	3 535	3 602	3 729	3 916
Míra inflace (%)	5,8	3,0	3,7	2,6	4,0	4,0
Nezaměstnanost (%)	16,2	17,6	17,7	18,2	18,3	18,2
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-0,8	-0,8	-0,3	-0,5	-0,6	-0,6
Populace (mil.)	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0
Konkurenceschopnost	79/148	85/144	82/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	6/7	6/7	6/7	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ Evropská unie se zemí zatím nemá uzavřenou žádnou dohodu o volném obchodu.
- ▶ Exportní riziko podle OECD: 6/7.

Vývoz ČR do Arménie 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	84 712	14,9	101 715	-16,7
8502	Soustrojí generátorová, elektr. měniče rotační	52 727	9,3	19 580	169,3
3305	Přípravky na vlasy	52 680	9,3	60 125	-12,4
9619	Hygienické vložky, tampony, dětské pleny a pod. hygien. výrobky	28 800	5,1	25 367	13,5
8415	Stroje, přístroje klimatizační	24 507	4,3	9 722	152,1
8443	Stroje, přístř. pro tisk, s pomůckami HS 8442 (vč. kopírek, faxů); části	23 966	4,2	1 088	2102,8
8529	Části přístř. vysílacích, přijímacích, televizí	22 267	3,9	21	105933,3
3401	Mýdlo a pod. výrobky, papír, plst, aj. pokryté mýdlem	21 444	3,8	24 794	-13,5
8507	Akumulátory elektrické, vč. separátorů	20 099	3,5	16 729	20,1
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	19 414	3,4	16 419	18,2
Celkem TOP 10		350 616	61,6	275 560	27,2
Celkem vývoz		569 421		544 328	4,6

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Arménie 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
2208	Ethylalkohol nedenat. pod 80 %, destiláty, likéry	26 925	50,4	19 412	38,7
7202	Feroslitiny	14 950	28,0	7 487	99,7
9032	Přístroje regulační n. kontrolní automatické	1 835	3,4	981	87,1
7017	Sklo pro účely zdravot., farmaceut., laboratorní	1 562	2,9	1 561	0,1
7607	Fólie hliníkové o síle pod 0,2 mm	1 332	2,5	7 126	-81,3
4407	Dřevo rozřezané, štípané, loupané, i hoblov. apod., > 6 mm	1 092	2,0	894	22,1
7310	Cisterny, sudy, kádě ap. ze železa n. oceli do 300 l	1 006	1,9	371	171,2
2512	Moučky fosilní křemičité ap. zeminy křemičité	995	1,9	2 519	-60,5
7118	Mince	757	1,4	417	81,5
2204	Víno z čerstvých hroznů, mošt vinný jiný	546	1,0	449	21,6
Celkem TOP 10		51 000	95,4	41 217	23,7
Celkem dovoz		53 465		42 088	27,0

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilový průmysl

Dovozy osobních automobilů do Arménie v poslední době stagnují. Naopak rostoucí poptávka je po autobusech pro veřejnou dopravu. Tato položka je však silně závislá na státních zakázkách financovaných dodavateli nebo na zahraniční pomoci. Stejně tak jsou perspektivní i trolejbusy, závisí však na zpracování nové koncepce městské dopravy v Jerevanu a podpůrných programech, například programu E5P.

► Energetický průmysl

V minulosti byla zaznamenána zvýšená poptávka po kotlích ústředního topení. Dovozy do Arménie v letech 2010–2012 rostly, v roce 2013 však zaznamenaly prudký propad, spojený s poklesem výkonu stavebnictví. Do budoucna je však očekáváno jeho opětovné nastartování a s tím i související zvýšení zájmu. Zde vidíme i možnost poptávky po turbínách a vodních kolech (malých vodních elektrárnách).

► Kovozpracovatelský průmysl

U doporučených položek lze spatřit stejnou charakteristiku: růst poptávky po těchto položkách se prolíná s českými kompetencemi a nenaplněným exportním potenciálem na arménském trhu.

► Nábytkářský průmysl

V poslední letech je zaznamenán prudký růst českého exportu do toho odvětví. Jedná se především o nábytek do zdravotnictví, holičství a nebo částí nábytku.

► Plasty a gumárenský průmysl

Posledním rokem vykazuje poptávka rostoucí tendence, poptávané jsou především pneumatiky k zemědělským strojům. Roční nárůst je znatelný – v roce 2013 bylo dodáno zboží v hodnotě 6 tis. USD, zatímco v roce 2014 v hodnotě 186 tis. USD. Pneumatiky jsou jedním z potenciálních položek exportu, které by mohly splnit očekávání, na druhou stranu jsou zaznamenány meziroční výkyvy.

► Stavební průmysl

Montované stavby by mohly být zajímavým řešením vzhledem k potřebě sociálního bydlení např. u postižených přírodními katastrofami; ještě ne všichni, kteří přišli o přístřeší při zemětřesení v roce 1988, obdrželi náhradní bydlení. Vzhledem k infrastrukturním investicím vidíme potenciál i v koridoru Sever–Jih (obytné kontejnery).

► Strojírenský průmysl

V teritoriu je zájem o zemědělské stroje a traktory (zpracování zemědělské produkce).

► Zábava a volný čas

Po odeznění krize je zaznamenán nárůst poptávky spotřebitelů po hračkách, menší část tvoří panenky, větší plastové stavebnice, český export zatím na místním trhu nenaplnil svůj potenciál.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Velký potenciál na arménském trhu pro český export by mohly představovat dvě položky. Jedná se o slad a cukrovinky. V případě sladu byl od roku 2014 zaznamenán značný pokles českého exportu. Cukrovinky jsou naopak stabilně rostoucí a očekává se další nárůst v souvislosti se vstupem Arménie do EU a možnými reexporty do Ruska.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 1107 – Slad, i pražený
	HS 1806 – Čokoláda a ostatní potravinové přípravky obsahující kakao
Plasty a gumárenský průmysl	HS 4011 – Pneumatiky nové z pryže
Kovozpracovatelský průmysl	HS 7311 – Nádoby tlakové pro plyn, ze železa n. oceli
	HS 7505 – Tyče, pruty, profily, dráty niklové
	HS 8301 – Zámky i visací závěry, klíče, z kovů obecných
Automobilový průmysl	HS 8702 – Motorová vozidla pro dopravu veřejnou osobní
	HS 8703 – Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob
Stavební průmysl	HS 9406 – Stavby montované
Zábava a volný čas	HS 9503 – Tříkolky, kolob., kočárky pro panenky, panenky, ostatní hračky, modely, puzzle
Strojírenský průmysl	HS 8415 – Stroje, přístroje klimatizační
	HS 8471 – Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.
Nábytkářský průmysl	HS 9403 – Nábytek ostatní, části, součásti
	HS 9401 – Sedadla, ne lékařská ap., i proměnitelná v lůžka
Energetický průmysl	HS 8403 – Kotle k ústřednímu topení, jiné

Příležitosti pro rozvojovou spolupráci

Kategorie vyspělosti země: LMIC

V Arménii byl zaznamenán za poslední roky velký vývoj a to zejména v infrastruktuře, zemědělství, zdravotnictví, v zajištění pitné vody, zavlažování a rozvoji venkova.

► Sektor infrastruktury

V Arménii bylo financováno celkem 319 infrastrukturních mikro projektů, které pokrývají více než 88 komunit a kulturních center, 44 mateřských škol, 130 škol a jiné. Během posledního desetiletí tak došlo k řadě projektů a dalších finančních operací, které zajistily vytvoření nových pracovních míst a zmírnily dopady krize. Nově byly vystaveny silnice, které otevřely bránu potenciálnímu zemědělství a cestovního ruchu.

► Sektor zemědělství

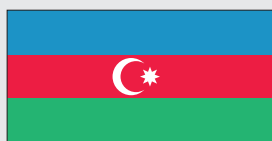
Arménské zemědělství se díky zavlažování dlouhodobě zlepšuje. Vybudováno bylo 71 zavlažovacích hrází, které jsou v souladu s mezinárodními bezpečnostními normami a snižují riziko selhání hráze a zaplavení až 570 tisíc lidských obydlí, kteří žijí v přílehlé blízkosti přehrady. Zároveň bylo v zemi zaznamenáno zlepšení produktivity a udržitelnosti pastvin na bázi chovatelských farem v horských obcích. Výsledkem tomu je zvýšení produktivity mléka v průměru až o 14 % a o 12 % se zvýšil chov skotu. Vláda chce dále podporovat výše popsané aktivity.

► Sektor vody a sanitace

K výraznému zlepšení došlo v Arménii u kvality dodávek pitné vody. Zároveň se snížila míra znečištění životního prostředí. V hlavním městě Jerevanu mají domácnosti zajištěné zásobování pitnou vodou v průměru 23 hodin denně, ve zbytku země se jedná v průměru o 17 hodin denně.

Data převzata z <http://www.worldbank.org/en/country>

Ázerbájdžán

Díky až překvapivě pozitivnímu makroekonomickému prostředí Ázerbájdžán před globální finanční krizí dosahoval vysokého hospodářského růstu. Nyní však na ekonomiku plně dolehly problémy spojené s dramatickým poklesem cen ropy na světových trzích. Bez ohledu na tyto skutečnosti by růst HDP za rok 2015 stále měl dosáhnout pozitivních hodnot okolo 1,1%. Míra inflace vzrostla podle odhadů MMF na 4%. Nezaměstnanost v zemi se dle hrubých odhadů drží na stabilních 6%. Běžný účet je stále v přebytku, nicméně ve srovnání s výsledky z roku 2015 se očekává výrazný pokles (z 10,4 mld. USD v roce 2014 na přibližně -0,1 mld. USD v letošním roce). HDP na obyvatele činil dle odhadů MMF v roce 2015 5 739 USD.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	5,8	2,8	1,1	-3,0	1,0	2,2
HDP/obyv. (USD)	7 934	8 055	5 739	3 702	3 783	3 865
Míra inflace (%)	2,4	1,4	4,0	12,8	9,5	5,0
Nezaměstnanost (%)	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0
Bilance běžného účtu (mld. USD)	12,0	10,4	1,1	-0,1	0,1	1,1
Populace (mil.)	9,3	9,3	9,4	9,5	9,6	9,6
Konkurenceschopnost	39/148	38/144	40/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	5/7	5/7	5/7	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ Evropská unie se zemí zatím nemá uzavřenou žádnou dohodu o volném obchodu.
- ▶ Exportní riziko podle OECD: 5/7

Vývoz ČR do Ázerbájdžánu 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8702	Motorová vozidla pro veřejnou osobní dopravu	943 500	33,5	85	1109900,0
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	284 490	10,1	427 061	-33,4
7302	Materiál pro stavbu tratí železnič., tramvaj.	252 978	9,0	0	—
7013	Sklo stolní domáckenské, kuchyňské aj. zboží	128 727	4,6	196 549	-34,5
8481	Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.	113 358	4,0	95 714	18,4
3305	Přípravky na vlasy	93 461	3,3	99 059	-5,7
9405	Svítlidla, reklamy, ukazatele apod. světelné	86 149	3,1	45 278	90,3
3401	Mýdlo a pod. výrobky, papír, plst, aj. pokryté mýdlem	64 085	2,3	61 886	3,6
8543	Stroje, přístroje elektr. s funkcí individuální jinde neuv.	58 095	2,1	16 114	260,5
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	51 052	1,8	32 930	55,0
Celkem TOP 10		2 075 895	73,7	974 676	113,0
Celkem vývoz		2 817 540		2 340 096	20,4

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Ázerbájdžánu 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
2709	Oleje minerální a z nerostů živičných, surové	25 956 551	99,8	38 979 799	-33,4
0802	Ovoce skořápkové ost., čerstvé, sušené, loupané	20 359	0,1	22 972	-11,4
6305	Pytle, pytlíky k balení zboží	13 253	0,1	9 080	46,0
7112	Odpady, úlomky kovů drahých, plátovaných kovů	8 717	0,0	7 260	20,1
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	1 018	0,0	3	33833,3
8526	Radiolokátory apod., rádiové přístroje pro dálkové řízení	860	0,0	0	—
5407	Tkaniny z příze, z hedvábí syntetického	857	0,0	306	180,1
8529	Části přístř. vysílacích, přijímacích, televizí	787	0,0	567	38,8
8406	Turbíny na páru vodní nebo jinou	538	0,0	0	—
8504	Transformátory, el. měniče, statické induktry	336	0,0	0	—
Celkem TOP 10		26 003 276	100,0	39 019 987	-33,4
Celkem dovoz		26 004 211		39 042 036	-33,4

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilový průmysl, Dopravní průmysl a infrastruktura

Existuje možnost dodávek vozových souprav, výstavba nových silnic a dálnic, s tím souvisí zvýšená potřeba nákladních automobilů. Postupně bude modernizována městská a meziměstská autobusová doprava, s tím souvisí možnost dodávek autobusů, kde čeští exportéři mohou těžit ze zkušeností s realizací kontraktu na dodávku autobusů pro potřeby Evropských her 2015. Naopak automobilový trh byl tvrdě zasažen devalvací místní měny a přechodem Ázerbájdžánu na ekologickou normu Euro 4, což se projevilo 50% poklesem dovozu v segmentu osobních a malých užitkových automobilů.

► Elektrotechnika

S postupným útlumem stavebního boomu v Ázerbájdžánu lze registrovat i snižující se poptávku po některých typech elektromateriálu. Na druhou stranu, v současnosti probíhá proces modernizace a rozšiřování elektrické přenosové soustavy, který je spojen s výstavbou nových linií vysokého a velmi vysokého napětí, transformátorových stanic a také některých elektráren. V nejbližší době bude Ázerbájdžán rovněž nucen řešit otázku spolehlivého zabezpečení dodávek elektrické energie pro izolované osídlení v horských oblastech. Mimo to, Ministerstvo spojů a informačních technologií plánuje v nejbližších pěti letech vyměnit stávající vysílací technologii (rádio a TV) a v rámci státního programu rozvoje dálniční sítě vzroste potřeba tzv. telematiky.

► Energetický průmysl

V souvislosti se začátkem výstavby plynovodu TANAP a přípravnými pracemi na nalezišti Šah Deniz 2 lze předpokládat zvýšenou poptávku po ocelových trubkách, komponentech kompresorových stanic a specializovaných stavebních strojích. V tomto kontextu hraje důležitou roli fakt, že ačkoli většina plynovodu TANAP povede na území Turecka, největším investorem celého projektu je ázerbájdžánský státní podnik SOCAR (58% podíl). Možnosti uplatnění českých firem jsou samozřejmě mnohem širší, nicméně je nutno brát na vědomí neekonomické faktory, které vstupují do rozhodování o investicích v tomto sektoru.

► Chemický průmysl

Evidujeme projekty na dodávky investičních celků v chemickém průmyslu v návaznosti na stavbu velkého petrochemického komplexu nedaleko hlavního města a na rekonstrukci stávajících chemiček ve městě Sumgait. Plánovaná investice až 6 miliard USD. Státní ropná společnost poptává obvykle firmy, které se již v minulosti podílely na výstavbě těchto kapacit. České firmy mezi nimi v minulosti byly.

► Obranný průmysl

Ázerbájdžán opakovaně deklaruje zájem o akvizice vojenského materiálu, ať již kompletních zbraňových systémů či náhradních dílů. Páteří AZ pozemních sil i letectva je v současnosti technika ruské provenience, resp. původní sovětské systémy, modernizované ruskými či ukrajinskými specialisty. Navzdory této skutečnosti lze ze strany nejvyšších míst Ázerbájdžánu sledovat snahu o omezení závislosti na dodávkách vojenského materiálu pouze od jednoho dodavatele.

Oproti Arménii, závislé v otázce bezpečnosti zcela na Rusku, disponuje AZ dostatečnými finančními prostředky na nákup moderních zbraňových systémů, dochází tak ke zvyšování podílu akvizic vojenského materiálu z Izraele, Turecka a JAR. Navzdory tomu Ruská federace i nadále zůstává majoritním dodavatelem zbraňových systémů pro ázerbájdžánské ozbrojené síly a její pozice se zdá být neotřesitelná. Přispívá k tomu i skutečnost, že poptávka Ázerbájdžánu po vojenské technice a materiálu v zemích EU nadále naráží na limity vycházející z existence embarga OBSE a zájmu naprosté většiny členských států na jeho implementaci.

► Vodohospodářský a odpadní průmysl

Poptáváno je zejména zařízení pro malé hydroelektrárny (podpora v rámci vládního programu 20/20). Podle ministra životního prostředí Ázerbájdžánu začíná být kladen vysoký důraz na čištění vod – čistírný odpadních vod a chemické úpravy vody, počínaje malými (od cca 1 000 ekv. obyvatel) po velké (až 50 000 ekv. obyvatel) a čištění kontaminovaných půd. České firmy byly vyzvány, aby připravily technologická řešení, pokud budou shledána zajímavými a předběžné ceny konkurenceschopné, je v této oblasti možnost velmi širokého uplatnění.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Prakticky veškeré zdravotnické vybavení a léky Ázerbájdžán dováží ze zahraničí. Tato skutečnost, v kombinaci s devalvací místní měny měla za následek skokové zvýšení cen medikamentů o cca. 30% v I/2015. Vláda na tento trend zareagovala zavedením regulovaných cen u většiny léčiv, což ve svém důsledku vedlo k odchodu některých nadnárodních farmaceutických koncernů z ázerbájdžánského trhu. Současná situace na jednu stranu představuje příležitost pro české výrobce k tomu, aby se mohly v Ázerbájdžánu etablovat, na druhou stranu je třeba zohlednit specifika působení na silně regulovaném místním trhu. Kromě léčiv v Ázerbájdžánu existuje značný potenciál pro realizaci zdravotnického vybavení. Na státní úrovni probíhá program modernizace zdravotnických zařízení, na kterém čeští dodavatelé již v minulosti úspěšně spolupracovali. Zájem je nejen o dodávky samotného vybavení, ale rovněž o související programy zvyšování kvalifikace zdravotnického personálu. Podceňována by neměla být ani možnost rozvoje zdravotní turistiky.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

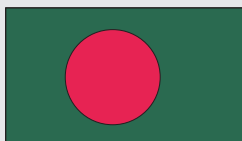
Tento obor se v současné době stal jedním z prioritních na základě vládní strategie o snížení závislosti hospodářství na prodeji energetických surovin a rovněž z důvodu zvýšené poptávky po zemědělských produktech a potravinách na ruském trhu, která souvisí se zákazem dovozu tohoto zboží z USA a zemí EU. Ázerbájdžán by velice rád nabízenou příležitost využil, ovšem k dosažení tohoto cíle je nutné nejprve celý agrární sektor modernizovat. Zájem je o společné výrobní podniky, zemědělskou techniku, technologie zpracování zemědělské produkce i zařízení (přepřepování živočišného odpadu na granulované hnojivo, příp. výstavba malých bioplynových stanic). Svůj potenciál mají rovněž dodávky malých pivovarů a souvisejícího vybavení.

► Železniční a kolejová doprava

Strategickým projektem, jehož financování nebylo dotčeno vlnou omezování státních investic, zůstává výstavba druhé linky železniční tratě Baku-Tbilisi-Kars. Délka této tratě na území Ázerbájdžánu bude 337 km. Stejná situace panuje i v případě tzv. Severo-j jižního koridoru, kde se plánuje výstavba železničního spojení Ázerbájdžánu s Íránem (více než 100 km). S výstavbou nových a modernizací starých železničních tratí úzce souvisí i potřeba nových lokomotiv, vagonů, traťového zabezpečení; zde ovšem

čeští výrobci budou narážet na konkurenci již etablovaných firem z Francie a USA. Kromě železničních tratí probíhá výstavba 3. trasy metra v Baku a připravuje se výstavba dalších dvou linek.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 3002 – Krev lidská, živočišná, antiséra, látky očkovací
	HS 3004 – Léky odměřené, ne krev, antiséra ap., vata aj.
	HS 9018 – Nástroje lékařské, chirurgické, zubolékařské aj.
Dopravní průmysl a infrastruktura	HS 8431 – Součásti jeřábů vozíků ap. buldozerů fréz aj.
	HS 8479 – Stroje mechanické, s vlastní indiv. funkcí
Chemický průmysl	HS 3901 – Polymery, etyleny v primárních formách
	HS 3902 – Polymery propylenu, olefinů v prim. formách
	HS 8405 – Generátory plynové, vyvíječe acetylenu apod.
	HS 8421 – Odstředivky, přístroje k filtrování, čištění
Železniční a kolejová doprava	HS 7302 – Materiál pro stavbu tratí železnice, tramvaj
Kovozpracovatelský průmysl	HS 7213 – Tyče pruty z železa, oceli neleg. válc. za tepla
	HS 7304 – Trouby, duté profily ap., bezešvé, ze železa a oceli
	HS 7308 – Konstrukce, části, desky, tyče aj. ze železa a oceli
Elektrotechnika	HS 8504 – Transformátory, el. měniče, statické indukory
	HS 8517 – Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat aj.
	HS 8536 – Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů <1000V; konekt. pro opt. vlákna
	HS 8537 – Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj. ovládací
	HS 8538 – Části přístř. k ochraně ap. obvodů rozvaděčů aj.
	HS 8544 – Dráty kabely vodiče elektr., ost. izolované aj.
	HS 8546 – Izolátory elektrické, z libovolného materiálu
HS 8547 – Části izolační pro stroje, el. trubky izolační	
Energetický průmysl	HS 8413 – Čerpadla i se zař. na měření zdviže na kapaliny
	HS 8414 – Čerpadla, vývěvy, vzduchové kompresory
	HS 8481 – Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.
Automobilový průmysl	HS 8704 – Motorová vozidla pro přepravu nákladu
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 8417 – Pece průmyslové, laboratorní neelektrické
	HS 8418 – Chladničky, boxy mrazicí aj., čerpadla tepelná
	HS 8422 – Myčky, stroje k čištění, plnění ap. lahví aj.
	HS 8438 – Stroje pro prům. přípravu, výrobu potravin aj.
Vodohospodářský a odpadní průmysl	HS 8417 – Pece průmyslové, laboratorní neelektrické
	HS 8502 – Soustrojí generátorová, elektr. měniče rotační
	HS 8503 – Části motorů elektr. generátorů, soustrojí aj.
	CPA 39.00 – Sanační a jiné služby související s nakládáním s odpady

Bangladéš

V poslední dekádě ekonomika Bangladéše rostla téměř 6% ročně, což vedlo mimo jiné i k odstraňování chudoby v zemi. Výhledově HDP stále poroste a Bangladéš se může zařadit mezi země se středním příjmem. Míra inflace v roce 2015 činila odhadem 6,4%. Podobný vývoj se očekává i v roce 2016, kdy však ekonomický růst byl v prvním pololetí poznamenán opětovnou politickou nestabilitou. Předpokládá se růst HDP ve výši kolem 6,6%, ačkoliv sama vláda si klade za cíl nepřiliš realistická 7,3%. Celková populace země v roce 2015 čítala 159,9 mil. obyvatel a tato hodnota stále roste, stejně jako růst HDP na obyvatele, který se v roce 2015 dostal přes 1 200 USD. Zemi se daří držet nízkou nezaměstnanost, konkrétně na 4,3% v roce 2014. Běžný účet Bangladéše je v posledních letech téměř vyrovnaný.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	6,0	6,3	6,4	6,6	6,9	7,0
HDP/obyv. (USD)	1 030	1 162	1 287	1 401	1 512	1 634
Míra inflace (%)	7,5	7,0	6,4	6,7	6,9	6,6
Nezaměstnanost (%)	4,5	4,3	–	–	–	–
Bilance běžného účtu (mld. USD)	1,9	-0,1	-2,2	-3,1	-3,8	-4,6
Populace (mil.)	156,6	158,2	159,9	161,5	163,2	164,9
Konkurenceschopnost	110/148	109/144	107/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	6/7	6/7	5/7	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, SB, WEF

- ▶ Evropská unie se zemí zatím nemá uzavřenou žádnou dohodu o volném obchodu.
- ▶ Exportní riziko podle OECD: 5/7.

Vývoz ČR do Bangladéše 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8802	Letadla, vrtulníky, kosmické lodě vč. družic, nosné rakety	463 122	39,3	0	–
0402	Mléko, smetana zahuštěná, slazená	273 537	23,2	226 699	20,7
0404	Syrovátka, výrobky z mléka, zahuštěné, slazené	51 630	4,4	61 392	-15,9
2309	Přípravky používané k výživě zvířat	46 478	3,9	21 022	121,1
8448	Zařízení přidavná stavů, strojů na spřádání ap.	45 361	3,8	64 731	-29,9
7308	Konstrukce, části, desky, tyče aj. ze železa n. oceli	23 069	2,0	19 275	19,7
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	20 353	1,7	352	5682,1
8803	Části a součásti motor. a bezmotor. prostředků pro létání	17 726	1,5	21 457	-17,4
8529	Části přístř. vysílacích, přijímacích, televizí	15 919	1,3	24 024	-33,7
2507	Kaolin, jíly kaolinitické, jiné, i kalcinované	15 096	1,3	8 220	83,6
Celkem TOP 10		972 291	82,4	447 172	117,4
Celkem vývoz		1 179 620		645 787	82,7

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Bangladéše 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
6203	Obleky, saka, kalhoty, komplety ap. pánské, chlapecké	1 991 770	27,1	1 535 891	29,7
6109	Trička, vrchní tílka aj. nátělníky, pletené	1 684 714	22,9	1 286 901	30,9
6110	Pulovry, svetry, vesty apod. pletené, háčkované	878 303	11,9	777 067	13,0
6204	Kostýmy, šaty, sukně, kalhoty ap., dámské a dívčí	686 948	9,3	526 303	30,5
6104	Kostýmy, šaty, sukně ap. dámské, dívčí, pletené	285 962	3,9	222 666	28,4
6205	Košile pánské, chlapecké	238 251	3,2	176 238	35,2
6105	Košile pánské, chlapecké pletené, háčkované	183 275	2,5	169 315	8,2
6403	Obuv se svrškem z usně	145 838	2,0	162 207	-10,1
6206	Halenky, košile, halenky košilové, dámské, dívčí	122 436	1,7	94 149	30,0
6201	Svrchníky, kabáty, větrovky ap. pánské, chlapecké	120 662	1,6	72 673	66,0
Celkem TOP 10		6 338 159	86,1	5 023 410	26,2
Celkem dovoz		7 360 002		5 785 762	27,2

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► **Civilní letecký průmysl**

Poptávka po letecké dopravě daná rozlohou Bangladéše limitovaným rozsahem železniční a silniční sítě a vytváří potřebu výstavby nových letišť, případně potřebu rozšíření či modernizace letišť stávajících. Totéž platí o potřebě letadel, a to i letadel menších rozměrů (například 19 nebo 21místná), která jsou vyráběna i v ČR. Kromě dodávek menších letounů pro vojenský i civilní sektor jsou perspektivní dodávky tzv. mobilních letišť.

► **Energetický průmysl**

Zájem o restrukturalizaci a modernizaci energetického sektoru souvisí s potřebami zvyšující se průmyslové produkce a zároveň s tlakem na snížení devastace vlastního životního prostředí. V Bangladéši se rozvíjí těžba zemního plynu, s čímž souvisí možnost dodávek zařízení pro jeho těžbu, zpracování a distribuci. V blízké budoucnosti se otevřou rovněž nové obchodní příležitosti spojené s těžbou uhlí, kde má Bangladéš přibližně stejné možnosti jako indické Západní Bengálsko, s těžbou uhlí však teprve začíná. Energeticky Bangladéš konzultuje i přechod k jaderné energii.

► **Obranný průmysl**

Rozpočet bangladéšské armády je každoročně navyšován a poskytuje proto prostor pro dodávky vybavení zejména pro bezpečnostní složky státu. Bangladéš představuje zajímavou destinaci pro vývoz vojenského speciálu a nabízí se možnosti ČR podílet se na modernizaci armády.

► **Stavební průmysl**

Bangladéš se potýká s nedostatkem kvalitní pitné vody a přístupem k pitné vodě vůbec. Stejný problém představuje i ochrana životního prostředí v podobě čističek odpadních vod. Možnosti dodávek se nabízejí rovněž v oblasti úpraven vody a vodního hospodářství.

► **Textilní a obuvnický průmysl**

Páteří bangladéšského průmyslu je textilní průmysl. Dovoz textilu zároveň tvoří hlavní pilíř obchodní výměny mezi ČR a Bangladéšem. Logický je tedy zájem na navýšení vývozu českých textilních strojů do Bangladéše, což by bylo v souladu s tradicí vzájemného obchodu v minulosti, kdy ČR dodala do Bangladéše řadu investičních celků a textilních strojů, a zároveň pomohlo diverzifikovat vzájemnou obchodní výměnu v tomto odvětví.

► **Zdravotnický a farmaceutický průmysl**

V Bangladéši roste počet soukromých nemocnic a klinik, které potřebují moderní lékařské přístroje. Současně je zájem i o spolupráci ve farmaceutickém průmyslu, který skýtá možnost výroby pro místní bangladéšský trh nebo vývozů do okolních zemí či do Afriky.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

V případě Bangladéše existuje poptávka po technologiích v potravinářském průmyslu, zejména na zpracování ovoce, zeleniny, v mlékárenském (výrobky z mléka a syrovátky) a konzervářském průmyslu, nebo technologie na zpracování nápojů. Bangladéš se potýká s nedostatkem techniky pro kvalitní a rychlé zpracování zemědělské produkce, často v důsledku klimatických podmínek přijde část zemědělské produkce nazmar. Zemědělství se podílí na tvorbě HDP cca 17% a Bangladéš má v mnoha ohledech ideální podmínky pro zvýšení vlastní zemědělské produkce. Extenzivní zemědělství vyžaduje větší množství umělých hnojiv a se zvyšující se spotřebou roste i poptávka po zařízeních na jejich výrobu.

► Železniční a kolejová doprava

Bangladéš se potýká s kontinuálním nárůstem vlastní populace, s čímž kontrastuje malá rozvinutost dopravní infrastruktury země: poptávána jsou zařízení na stavbu mostů, silnic, železnic a dodávky zařízení pro železniční dopravu a železničních komponentů. Je plánována výstavba metra v Dháce.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 0401 – Mléko, smetana nezahuštěná, neslazená
	HS 1302 – Šťávy, výtažky rostlin, pektiny, slizy a ostatní
	HS 1514 – Olej řepkový, hořčičný, frakce, chemicky neupravené
	HS 1701 – Cukr třtinový, řepný, sacharóza chemicky čistá
	HS 1704 – Cukrovinky bez kakaá (vč. bílé čokolády)
	HS 2201 – Voda, vody minerální, sodovky neslazené, led
	HS 8424 – Přístroje mech. k stříkání apod., přístroje hasicí
	HS 8438 – Stroje pro prům. přípravu, výrobu potravin aj.
	HS 8474 – Stroje k třídění, prosévání ap. zemin, kamenů aj.
	HS 8707 – Karosérie motor. vozidel, traktorů, vč. kabin
HS 8708 – Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	
Textilní a obuvnický průmysl	HS 8429 – Buldozery, srovnávače, rypadla apod. s pohonem
	HS 8439 – Stroje pro výrobu buničiny, papíru, kartonu aj.
	HS 8445 – Stroje pro přípravu vláken, spřádání aj. přízí
	HS 8448 – Zařízení přídavná stavů, strojů na spřádání apod.
	HS 8451 – Stroje na praní, žehlení, barvení apod. látek příz.
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 9018 – Nástroje lékařské, chirurgické, zubolékařské, lékařské přístroje a lékařské vybavení (nemocniční lůžka) aj.
	HS 9018 – Nástroje lékařské chirurgické, zubolékařské aj.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Železniční a kolejová doprava	HS 7302 - Materiál pro stavbu tratí železnič., tramvaj.
	HS 8602 - Lokomotivy, lokotraktory ostatní, tendry
	HS 8603 - Železniční nebo tramvajové vozy s vlastním pohonem
	HS 8607 - Části a součásti železničních nebo tramvajových lokomotiv nebo kolejových vozidel
	HS 8606 - Žel. nebo tram. nákl. vozy a vagony, bez vlastního pohonu
Civilní letecký průmysl	HS 8801 - Zařízení pro civilní letectví, jako jsou letadla a vybavení letišť apod.
	HS 8801 - Balony, vzducholodě; kluzáky, rogala apod.
Energetický průmysl	HS 8401 - Reaktory, jaderné články palivové, nevyhořelé
	HS 8402 - Generátory pro výrobu vodní páry apod.
	HS 8404 - Přístroje pro kotle, generátory ústřed. topení
	HS 8406 - Turbiny na páru vodní nebo jinou
	HS 8410 - Turbiny, kola vodní, regulátory
	CPA 20.59 - Ostatní chemické výrobky j. n., vč. subdodavatelských prací
Obranný průmysl	HS 8710 - Vybavení pro obranné a bezpečnostní složky státu
	HS 8710 - Tanky aj. vozidla bojová, obrněná i se zbraněmi
Stavebnictví	HS 9880 - Vodohospodářská zařízení jako úpravný pitné vody, čističky odpadních vod, zařízení na odsolování a další úpravu vody atp.
	HS 8421 - Odstředivky, přístroje k filtrování čištění

Příležitosti pro rozvojovou spolupráci

Kategorie vospělosti země: LDC

V Bangladéši klesá kontinuálně chudoba a zvyšuje doba dožití. Od získání nezávislosti se zvýšily příjmy na obyvatele až o 130% a země má dobře nakročeno ke splnění rozvojových cílů tisíciletí. V současné době probíhá Rámcový perspektivní plán Vision 2021 a v pořadí již sedmý Pětiletý plán, který je na období 2016–2020. Jejich společným cílem je dlouhodobý proces rozvoje země. Očekává se, že se Bangladéš stane do roku 2021 zemí se středním příjmem. Účelem těchto iniciativ je zajištění vyšších příjmů pro obyvatele a transformace sociálně-ekonomického prostředí. Výsledkem strategií má být vzdělanější obyvatelstvo a vyšší životní úroveň Bangladéšanů. Zároveň bude zajištěna lepší ochrana před změnou klimatu a přírodními katastrofami.

► Sektor zemědělství

Mezi podporované oblasti v rozvojové spolupráci v rámci zemědělství patří v Bangladéši rozvoj technologií a výzkumu a obnova infrastruktury. Dalšími obecnými cíli vládní politiky je protipovodňová ochrana, odvodňování a zavlažování. Díky rozšiřování systémů zavlažování dochází k růstu zemědělství v zemi.

► Sektor vzdělávání

V Bangladéši je zaznamenáván velký pokrok ve vzdělávání, ale také v genderové rovnosti na školách. Již více než šest milionů dívek navštěvuje střední školy. Vládní politika podporuje nové modely a programy na zlepšování vzdělávacích služeb, které mají za cíl rozvoj pracovních schopností.

► Sektor zdravotnictví

Dlouhodobou prioritou Bangladéše je zlepšení zdraví obyvatel a zdravotních služeb, a to zejména pro chudé. V současné době je v zemi více než 80 % dětí očkováno a 90 % dětí dostává potravinové doplňky. Díky této prevenci došlo ke snížení kojenecké a dětské úmrtnosti o více než dvě třetiny oproti roku 1990. Podvýživa je však stále v Bangladéši problémem, který trápí více než 40 % dětí mladších pěti let.

► Sektor energetiky

Bangladéšská vláda neustále řeší spolehlivost dodávek elektřiny a zemního plynu. Proto dochází k budování energetické infrastruktury. Od května 2012 bylo v odlehlých vesnicích nainstalováno více než 850 000 domácích solárních systémů a instalace probíhá i v současnosti. Každý měsíc dochází k instalaci solárních panelů až u 50 000 nových domů a obchodů ve venkovských oblastech.

► Sektor infrastruktury

Aby docházelo k rozvoji v soukromém sektoru, míří investice také do dopravní infrastruktury, která je v zemi nedostatečná. Její zlepšení má zajistit příznivější podnikatelské prostředí a zlepšení přístupu do škol a nemocnic.

Data převzata z <http://www.worldbank.org/en/country>

Čína

Čínská ekonomika dosahovala v posledních třech dekádách rychlého ekonomického růstu. Tempo růstu HDP nad 9% si udržela i během globální finanční krize. Ke zpomalení došlo až v roce 2012 a trend výrazně nepřesahující 7% růst HDP se očekává i v následujících letech. Míra inflace by se měla zvýšit na zhruba 3%. Čína je nejlidnatější zemí světa a její populace stále dynamicky narůstá, v roce 2015 čítala 1 374,6 mil. obyvatel. Dynamicky roste také HDP na obyvatele, který na začátku roku 2016 překročil hodnotu 8 000 USD. Nezaměstnanost se drží na nízké úrovni do 4,1%. Běžný účet Číny byl v roce 2015 v přebytku 293,2 mld. USD.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	7,7	7,3	6,9	6,5	6,2	6,0
HDP/obyv. (USD)	6 995	7 626	7 990	8 240	8 833	9 600
Míra inflace (%)	2,6	2,0	1,4	1,8	2,0	2,2
Nezaměstnanost (%)	4,1	4,1	4,1	4,1	4,1	4,1
Bilance běžného účtu (mld. USD)	148,2	219,7	293,2	296,4	252,6	193,4
Populace (mil.)	1 360,7	1 367,8	1 374,6	1 381,4	1 388,3	1 395,2
Konkurenceschopnost	29/148	28/144	28/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	2/7	2/7	2/7	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ Evropská unie s Čínou jedná o Bilaterální investiční dohodě.
- ▶ Exportní riziko podle OECD je: 2/7.

Vývoz ČR do Číny 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	4 192 209	9,2	3 305 101	26,8
9503	Tříkolky, kolob., kočárky pro panenky, panenky, ostatní hračky, modely, puzzle	2 438 182	5,4	1 283 045	90,0
8413	Čerpadla i se zař. měřícím, zdviže na kapaliny	2 262 022	5,0	2 735 623	-17,3
4702	Buničina dřevná chemická, pro chem. zpracování	1 862 411	4,1	2 082 422	-10,6
9012	Mikroskopy jiné než optické difraktografy	1 577 753	3,5	1 161 245	35,9
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů	1 491 493	3,3	1 794 468	-16,9
8460	Stroje obráběcí pro broušení, lapování, leštění ap.	1 424 711	3,1	841 577	69,3
8538	Části přístr. k ochraně ap. obvodů, rozvaděčů aj.	1 332 946	2,9	2 251 009	-40,8
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	1 303 076	2,9	1 237 878	5,3
8414	Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory ap.	1 009 119	2,2	859 213	17,4
Celkem TOP 10		18 893 922	41,5	17 551 581	7,6
Celkem vývoz		45 527 277		42 406 737	7,4

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Číny 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	97 901 246	21,6	54 944 912	78,2
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	92 406 474	20,4	72 284 288	27,8
8473	Části strojů psacích, počítačích, aut. zprac. dat	36 279 415	8,0	37 921 205	-4,3
8528	Monitory, projektory bez TV; přijímače televizní	18 055 871	4,0	12 757 639	41,5
8529	Části přístr. vysílacích, přijímacích, televizí	13 365 799	2,9	10 680 762	25,1
8504	Transformátory, el. měniče, statické indukty	8 174 884	1,8	6 649 892	22,9
8542	Obvody integrované elektronické	7 085 110	1,6	7 082 328	0,0
9503	Tříkolky, kolob., kočárky pro panenky, panenky, ostatní hračky, modely, puzzle	6 529 770	1,4	5 858 957	11,4
8443	Stroje, přístr. pro tisk s pomůckami HS 8442 (vč. kopírek, faxů); části	6 014 239	1,3	5 701 748	5,5
8544	Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.	4 942 423	1,1	3 365 251	46,9
Celkem TOP 10		290 755 231	64,1	217 246 982	33,8
Celkem dovoz		453 707 173		357 961 142	26,7

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► **Civilní letecký průmysl**

Letecký průmysl je bezesporu jedním z „růstových“ sektorů v Číně. Čína je jedním z nejrychleji rostoucích trhů pro civilní letectví. Ve střednědobém horizontu se očekává dvouciferný růst jako v předešlých letech a růst v průměru 7 % v následujících 20 letech. V následujících 20 letech bude Čína také potřebovat cca 5 260 letadel, většina z nich pro potřeby komerčního letectví. Součástí připravovaného 13. pětiletého plánu je cíl vybudovat až 1600 letišť pro všeobecné letectví do roku 2030. Relevantními oblastmi pro ČR jsou výstavba a rekonstrukce letišť (civilní – radarové systémy, pro všeobecné letectví – ucelené „A-Z“ řešení), a všeobecné letectví: A-Z řešení obecně (včetně dodávek letadel – stav se má ze současných 1800 zvýšit na více než 2000 v roce 2016 či výcviku leteckého personálu).

► **Důlní, těžební a ropný průmysl**

Čína patří mezi hlavní světové naleziště uhlí, zlata a nerostných surovin a patří mezi největší spotřebitele topného uhlí (49 %) a železné rudy (58 %). Těžební průmysl zaznamenává v posledním desetiletí rapidní růst díky rostoucí poptávce po dodávkách z energetického, výrobního a stavebního sektoru. Čínská vláda podporuje rozvoj především hlubinné těžby. Zároveň je důraz kladen na bezpečnost práce, udržitelnost postupů a obnovu těžebních oblastí.

► **Energetický průmysl**

Dovoz kotlů odpovídá naplňování priorit „urbanizace“, resp. energeticky úsporných technologií, které jsou vzhledem ke zhoršujícímu se životnímu prostředí stále více vyhledávané.

V posledních deseti letech se Čína stala největším spotřebitelem elektrické energie a má rozsáhlé plány na vybudování jaderné energetiky, která má v roce 2020 produkovat až 80 GW, výhledově dokonce až 400–500 GW v roce 2050, kdy by měl podíl jaderné energie činit přibližně 15 % energetického mixu. Zatímco v klasické energetice je již nyní soběstačnost téměř 100 %, s výjimkou nových technologií, v jaderné energetice je stále jistý omezený prostor pro spolupráci ve vybraných segmentech. Pro české energetické firmy, zejména jaderné, lze najít několik oblastí, ve kterých by bylo možné spolupracovat/dodávat technologie. Kromě zkušeností s technologií VVER a subdodávek do reaktorů mají české firmy zkušenosti také v oblasti jaderné bezpečnosti (nuclear safety).

Enviromentální technologie: Přibližně 1/3 vodních zdrojů v Číně je znečištěna a asi 300 mil. obyvatel pije kontaminovanou vodu. Vzorky ze 70 čínských měst ukazují, že téměř polovina z nich obsahuje škodlivé organické znečištění. Stejně vážná situace je vzhledem k závratnému ekonomickému rozvoji v kontaminaci půdy (cca 13 % nebo 1,2 mil. km²). V následujících letech hodlá čínská vláda investovat do ochrany životního prostředí až 546 mld. USD, tedy cca 1,3–1,4 % HDP. Veškeré technologie na ochranu vody, půdy a vzduchu a jejich čištění (zejména od těžkých kovů) jsou tedy perspektivními položkami. Samozřejmostí je pak ochrana ovzduší, resp. filtry na čištění vzduchu. Dalším z cílů je udržitelné zemědělství s menším použitím hnojiv a tzv. „green building“ – energeticky efektivní budovy a související technologie. V širším slova smyslu zapadá do urbanizačních priorit čínské vlády. Částečně také souvisí s oblastí nových technologií – viz nano-filtry apod.

► ICT

Sektor ICT je v současné době silně podporován na úrovni centrální i regionálních vlád. Některé regiony nabízejí zvláštní pobídky (např. daňové zvýhodnění) pro zahraniční investory v ICT. Dosud omezená pravidla pro investice v této oblasti se postupně uvolňují. Souvisí to se snahou Číny přeorientovat svou ekonomiku více na domácí spotřebu, služby a high-tech průmysl. Hodnota čínského ICT sektoru v roce 2015 činila zhruba 433 mld. EUR a v příštích letech bude dynamicky narůstat. Tržby ICT sektoru v Číně od roku 2009 rostou v průměru o 14% ročně. V roce 2014 bylo v Číně prodáno 400 mil. mobilních telefonů, z toho 92% bylo chytrých telefonů. Hlavním prvky dalšího růstu sektoru ICT bude výstavba tzv. smart cities, trh s mobilním softwarem, Internet of Things (spotřební výrobky propojené online), big data (skladování velkých dat) a tzv. cloud technologie. Další růst se také očekává u tzv. chytrých televizí a v souvislosti s inovacemi mobilních telefonů a jejich doplňkových zařízení.

Dlouhodobou strategií čínské vlády na poli informací a komunikace je oprostít se od závislosti na dovozu zahraničních technologií a vytvářet vlastní. Z tohoto hlediska příležitosti pro zahraniční společnosti představuje training, expertiza a konzultace v high-tech oblastech, případně spolupráce na vývoji. Nejneprostupnějším sub-sektorem jsou telekomunikace, naopak nejotevřenější zahraničním firmám jsou IT služby. Zde se kromě expertíz nabízí především e-commerce a IT outsourcing, velký potenciál skýtá také plánovaná expanze čínských herních vývojářů do Evropy

► Sklářský a keramický průmysl

České sklo patří k tradičním exportním položkám a v Číně je známý „český křišťál“. ČR standardně dováží válcované či jinak zpracované sklo do Číny zejména pod položkami 700312 a 700521. Obecnou prioritou jsou „luxusní a designové produkty“ včetně designových osvětlení všech typů. V této oblasti skýtá potenciál také luxusní (kvalitní) nábytkářský průmysl. Poptávka je v Číně také po hudebních nástrojích ze zahraničí (piana, kytary, housle, žesťové nástroje apod.)

► Služby

V souvislosti se snahou Číny zaměřit svou ekonomiku více na služby skýtá tento sektor do budoucna značný potenciál. Regiony mají programy pro podporu služeb a také se na tuto oblast zaměřuje čím dál více veletrhů. Důraz je v této fázi kladen zejména na oblasti vědy a technologií, internet a IT, finanční služby, zdravotnické služby, turismus a služby spojené se zvyšováním kvality životního prostředí. Například město Peking uvolňuje pravidla pro zahraniční kapitál v oblasti služeb a otevírá větší prostor zahraničním investorům. V roce 2014 tvořily služby 78% pekingského HDP (1,66 bill. RMB).

► Strojírenský průmysl

Strojírenství je tradiční doménou ČR. Stroje na výrobu buničiny z celulóznicích materiálů do Číny dováží řada evropských zemí – Německo, Finsko Itálie, Rakousko a existuje potenciál i pro ČR, která do Číny v této položce dováží. ČR však zdaleka nedosahuje hodnot a objemů vývozu největších čínských dodavatelů – Německo Japonsko, Itálie, USA atd. Z ČR se v posledních letech dovážely zejména položky stroje protahovací a stroje k obrábění, broušení ozubených kol.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Čína představuje třetí největší trh na světě v oblasti zdravotnictví, přestože utrácí na rozvoj zdravotnictví pouze 5% svého HDP. Rozvoj zdravotnictví patří mezi priority čínské vlády (starost o vyšší věkové

skupiny obyvatelstva, zlepšení zdravotnické péče ve městech i na venkově atd.), která láká do země zahraniční investice a usiluje o zvýšení podílu soukromých nemocnic. Velmi vítaný je transfer zdravotnických technologií malých a středních podniků EU (např. možnost společného podniku pro výzkum a léčbu nádorových onemocnění nebo vakcín). Stále častěji se slyšet spojení inovativní léčiva, kterou je možno zacílit i na vyšší cenový segment. Investiční potenciál má také segment screeningových pracovišť, poradny zdravého životního stylu a pojišťovnické služby nabízející speciální produkty pro seniory, např. pomůcky domácí péče – pečovatelská křesla, naslouchátka, kyslíkové bomby, glukozometry, měřice tuku, sofistikované masážní přístroje/pomůcky, rehabilitační a protetické pomůcky.

Prodeje zdravotnických zařízení v roce 2014 v Číně činily 36 mld. EUR, což představuje meziroční nárůst o 20 %. Dováženy jsou do Číny zejména diagnostické přístroje, ultrazvuky, rehabilitační zařízení, rentgeny, endoprotézy, ortopedické vybavení, lékařské urychlovače a zařízení pro magnetické rezonance. Většinu dovozů zajišťují společnosti typu joint-ventures zahraničních a čínských investorů.

► **Zemědělský a potravinářský průmysl**

Potravinářský trh v Číně je druhý největší v Asii, rostoucí v posledních 5 letech rychlostí 30 %. Mléčné výrobky mají v Číně velký růstový potenciál. Objemově je nejvýznamnější položkou právě mléko a smetana, ačkoliv růst je v posledních letech signifikantní zejména u slazeného mléka a smetany zahuštěné, přípravky z mouky, krupice apod. pro dětskou výživu, syrovátka. Celkové dovozy mléčných výrobků v roce 2013 dosáhly hodnoty na úrovni 5 mld. EUR, zatímco v roce 2008 se jednalo o méně než 1 mld. EUR. Mléčné výrobky obecně spadají do velmi regulované oblasti, nejvíce pak u položky „dětská výživa“, ve které dochází ke konsolidaci čínských firem ve snaze vybudovat domácí šampióny. Jednou ze zbraní je i antimonopolní zákon, který byl použit proti zahraničním producentům/dovozcům. Důvěra v čínské produkty je v této položce vzhledem ke skandálům v minulosti v oblasti bezpečnosti potravin minimální. České firmy se musí připravit na nejasné, poměrně složité a často se měnící dovozní předpisy. Čínský distributor očekává od české strany nemalé finanční prostředky na marketing. Přijetí „moderních“ západních stravovacích návyků přináší trend „zdravých potravin“ (na trhu je dostupná široká nabídka cereálií z řady zemí). Produkty „zaručující zdraví, štíhlost a krásu“ jsou velmi atraktivní. Zájem o vitamíny, iontové nápoje apod. zažívá velký „boom“, včetně přípravků určených pro seniory v důsledku stárnutí populace.

Čínské zemědělství čelí několika dlouhodobým výzvám – nízké efektivitě rozdrobené výroby (rozloha obdělávané půdy na hlavu dosahuje méně než 40 % světového průměru), vysokým ztrátám způsobeným špatným skladováním a neadekvátní vědeckou a technologickou podporou. Důsledkem je nekontrolovaná migrace venkovského obyvatelstva do města a stále větší závislost na dovozu potravin. Čína proto usiluje o zefektivnění zpracování potravin. V Číně se aktuálně chová 4x více kusů skotu než před 20 lety, zejména kvůli zvýšené poptávce po mléčných produktech. Nabízí se jak transfer know-how pro alternativní způsob krmení, tak i spolupráce v oblasti welfare a zdraví zvířat (např. výroba či dovoz vakcín).

► **Železniční a kolejová doprava**

Tradiční oblast vývozu v rámci obecného tématu urbanizace, resp. doprava. Čína se snaží vyvinout v tomto segmentu vlastní výrobu, nicméně stále nedosahuje požadovaných kvalit a stále existuje poptávka po dovozu vysoce kvalitních a bezpečných výrobků, včetně spolupráce v oblasti engineeringu a dalších souvisejících služeb.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 0401 - Mléko, smetana nezahuštěná, neslazená
	HS 0406 - Sýry, tvaroh
	HS 1704 - Cukrovinky bez kakaá (vč. bílé čokolády)
	HS 1806 - Čokoláda a ostatní potravinové přípravky obsahující kakaó
	HS 2005 - Ost. zelenina přípr. nebo konz. jinak než v octě nebo kyselině octové, nezmraz.
	HS 2201 - Voda, vody minerální, sodovky neslazené, led
	HS 2202 - Voda, vody minerální, sodovky, s přísávkem cukru či sladidel, ne šťávy
	HS 2203 - Pivo ze sladu
	HS 8422 - Myčky stroje k čištění, plnění apod., lahví aj.
	HS 8438 - Stroje pro prům. přípravu, výrobu potravin aj.
Sklářský a keramický průmysl	HS 7006 - Sklo lité tažené, plavené, vrtané aj. zpracované
Energetický průmysl	HS 8403 - Kotle k ústřednímu vytápění, jiné
	HS 8401 - Reaktory, jaderné články palivové, nevyhořelé
Strojírenský průmysl	HS 8429 - Buldozery, srovnávače, rypadla apod. s pohonem
	HS 8439 - Stroje pro výrobu buničiny, papíru, kartonu aj.
	HS 8460 - Stroje obráběcí pro broušení, lapování, leštění ap.
	HS 8461 - Stroje obráběcí k hoblování apod., pily strojní aj.
Železniční a kolejová doprava	HS 8607 - Části a součásti železničních nebo tram. lokomotiv nebo kolejových vozidel
Nábytkářský průmysl	HS 9403 - Nábytek ostatní, části, součásti
Civilní letecký průmysl	HS 8526 - Radiokátory apod., radiové přístroje pro dálkové řízení
	HS 8801 - Letadla, paramotory/glidery, záchranné systémy, avionika
	Služby - trénink pilotů, instruktorů apod.
Důlní, těžební a ropný průmysl	HS 4010 - Pásy dopravní, řemeny hnací, z kaučuku vulkan.
	HS 8414 - Čerpadla, vývěvy, vzduchové kompresory aj.
	HS 8428 - Zařízení ost. zdvihací, nakládací, manipulační
	HS 8429 - Buldozery, srovnávače, rypadla apod. s pohonem
	HS 8430 - Stroje ost. srovnávací ap., pluhy, frézy sněžné
	HS 8474 - Stroje k třídění prosévání ap. zemin kamenů aj.
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 2941 - Antibiotika
	HS 3006 - Zboží farmaceutické jiné
	HS 9010 - Přístroje a vybavení pro foto, laboratoře, jinde neuv.; negatoskopy, promít. plátna
	HS 9018 - Nástroje lékařské chirurgické, zubolékařské aj.
	HS 9022 - Přístroje rentgenové aj. používající záření
	HS 9401 - Sedadla, ne lékařská ap., i proměnitelná v lůžka
Služby	CPA 37.00 - Služby související s odpadními vodami
	CPA 72.00 - Výzkum a vývoj, autorská práva

Filipíny

V letech 2000–2008 dosahoval ekonomický růst v průměru 4,8 % ročně. V roce 2009 došlo ke zpomalení ekonomiky (1,1 %). V roce 2010 dosáhl ekonomický růst již 7,6 %, v roce 2013 pak 7,2 %, o rok později 6,1 % a v roce 2015 poklesl na 5,8. Hospodářství je díky dlouhému růstu v nejlepším stavu od 50. let minulého století. Nadále by měla ekonomika mírně zrychlit a to i přes dopady situace v Číně. Míra inflace se v posledních letech snížila na 1,4 % (rok 2015). Do budoucna se předpokládá opětovné zvýšení. V zemi žije více než 102 mil. obyvatel, HDP na obyvatele je téměř 3 000 USD. Nezaměstnanost se pohybuje kolem 7 %. Běžný účet je v přebytku.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	7,1	6,1	5,8	6,0	6,2	6,3
HDP/obyv. (USD)	2 770	2 844	2 858	2 978	3 249	3 542
Míra inflace (%)	2,9	4,2	1,4	2,0	3,4	3,5
Nezaměstnanost (%)	7,1	6,8	6,3	6,0	5,9	5,8
Bilance běžného účtu (mld. USD)	11,3	10,8	8,4	8,1	8,4	8,6
Populace (mil.)	98,2	100,1	102,2	104,2	106,3	108,4
Konkurenceschopnost	59/148	52/144	47/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	3/7	3/7	3/7	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ Evropská unie připravuje s Filipínami jednání o dohodě o volném obchodu.
- ▶ Exportní riziko podle OECD je: 3/7.

Vývoz ČR na Filipíny 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8542	Obvody integrované elektronické	1 455 990	58,8	1 422 068	2,4
8473	Části strojů psacích, počítačích, aut. zprac. dat	87 628	3,5	50 963	71,9
4202	Kufry, aktovky, brašny, pouzdra, kazety, vaky apod.	84 329	3,4	22 029	282,8
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů	76 002	3,1	29 829	154,8
9503	Tříkolky, kolob., kočárky pro panenky, panenky, ostatní hračky, modely, puzzle	67 015	2,7	52 117	28,6
8544	Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.	61 976	2,5	6 439	862,5
3917	Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů	56 404	2,3	64 143	-12,1
0404	Syrovátka, výrobky z mléka, zahuštěné, slazené	41 825	1,7	53 719	-22,1
4813	Papír cigaretový, i řezaný, ve tvaru složek ap.	41 653	1,7	55 467	-24,9
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	33 489	1,4	15 278	119,2
Celkem TOP 10		2 006 311	81,0	1 772 052	13,2
Celkem vývoz		2 476 917		2 237 078	10,7

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Filipín 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	1 373 101	22,3	1 737 601	-21,0
8542	Obvody integrované elektronické	748 159	12,2	691 385	8,2
8523	Disky, pásky aj. média pro záznam zvuku, obrazu ap., ne HS 37	591 786	9,6	781 849	-24,3
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	496 425	8,1	192 831	157,4
8541	Diody, tranzistory ap. zařízení polovodičová aj.	359 259	5,8	370 534	-3,0
8531	Elektrické akustické nebo vizuální signalizační přístroje	275 130	4,5	264 494	4,0
9001	Vlákna optická ap., čočky, hranoly aj. nezasazené	224 549	3,6	169 871	32,2
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů	182 316	3,0	146 665	24,3
8504	Transformátory, el. měniče, statické indukory	166 100	2,7	179 181	-7,3
8544	Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.	153 276	2,5	117 869	30,0
Celkem TOP 10		4 570 101	74,3	4 652 280	-1,8
Celkem dovoz		6 154 596		5 902 314	4,3

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Civilní letecký průmysl

Filipíny připravují rozsáhlou modernizaci civilních i vojenských letišť, přičemž vládní programy aktuálně pokrývají každý významnější ostrov. Projekty v objemu 4,7 mld. CZK (9,04 mld. PHP) jsou určeny mj. na rekonstrukce civilních letišť: Clark, nové letiště Panglao na Boholu, mezinárodní letiště Bicol a na letišti Tawi-Tawi. Vzhledem k vysoké úrovni českého průmyslu v oblasti letištního vybavení a již dosaženým obchodním úspěchům např. při prodeji pasivních sledovacích prostředků nebo námořních SD radarů do zemí v regionu, se nabízí možnost spolupráce i v této oblasti.

Velvyslanectví monitoruje i zájem o malá sportovní a cvičná letadla pro místní letecké kluby a střední letadla pro lokální dopravce.

► Energetický průmysl

Filipíny jsou zemí s 9. nejvyšší cenou elektrické energie na světě a 2. v Asii. Stav infrastruktury i výrobních kapacit Filipín je zcela nedostačující, s rostoucí ekonomikou země a také díky vysokým cenám však roste zájem o investice v oboru.

Energetický sektor Filipín je dominantně v soukromých rukou. Výzvou pro české firmy proto zůstává skutečnost, že tendry nejsou centrálně vypisovány a objem investic nelze jednoduše shrnout. Trh je rozdělen mezi skupiny hlavních hráčů a soukromí investoři a provozovatelé elektráren se sami obracejí na subdodavatele. Země je rozdělena na tři velké, avšak oddělené, energetické sítě. Z nich největší růst investic nyní zaznamenává síť ostrova Mindanao. Polovina místní poptávky je zajišťována vodními elektrárnami závislými na počasí. Roční a nepokrytá poptávka ve špičce dosahuje 1,407 MW, v roce 2020 má vyžadovat již 2,068 MW a počítá se s násobným růstem v budoucnosti (přes 3000 MW v roce 2030).

► Obranný průmysl

Na Filipínách je v platnosti široký modernizační program AFP Modernization Act definovaný na tři pětileté cykly Horizon 1–3. Program počítá s investicemi do všech ozbrojených složek, včetně armády, námořnictva a letectva. Vlastní programy má policie či pobřežní hlídka. Díky prudkému růstu ekonomiky modernizace nachází dostatek prostředků na rozsáhlé investice a nákupy ze zahraničí.

Aktuální rozpočet na Horizon 1 (2012–17) byl letos navýšen na objem ca 43,4 miliard CZK (84 mld. PHP). Tento cyklus končí na konci roku 2017, aby uvolnil cestu novému modernizačnímu rozpočtu, který již bude schvalovat nová vláda vzešlá z voleb v květnu 2016. V oboru proto prudce rostou očekávání, rozpočty na nákupy materiální výbavy i zájem zahraničních firem, mj. v kontextu napětí ve vztahu s Čínou, strategického zahrnutí Filipín do „pacifického pívotu“ USA a stále neuspokojivé bezpečnostní situace v zemi.

Filipínské vojenské letectvo připravilo vlastní modernizační plán Flight Plan 2028 v předpokládaném objemu 187 mld. CZK. V jeho rámci potvrdilo zájem o rekonstrukci a výměny existujících radarových systémů tak, aby nově byly schopny pokrýt celé souostroví a oblast Jihočínského moře. Do roku 2028 mají být instalovány další radarové stanice v Panganiban, Camarines Norte; Balut Island, Guiuan, Samar a v Anini-y, Antique. Letectvo dále hodlá zvýšit kapacitu monitoringu území z 51–74 % na finálních 100 % mj. cestou nákupů radarových systémů, hlídkových letadel s dlouhým doletem (LRPAs), letounů AEWCS, bitevníků i cvičných letadel, stejně jako raketovými systémy.

► Vodohospodářský a odpadní průmysl

Celkový stav odpadového hospodářství vyžaduje modernizaci a vláda do oboru směřuje značné investice, se 100 mil. obyvatel rostou nároky v oblasti urbanizace. České firmy jsou v oboru konkurenceschopné. Filipíny se každoročně potýkají s rozsáhlými záplavami a snaží se omezit jejich ničivost budováním zadržovacích nádrží a regulováním toků. Souvisejícími tématy jsou zdroje pitné vody a čištění odpadních vod (mobilní úpravný vod, výroba pitné vody za mimořádné situace, vhodné i pro ozbrojené složky, technologie pro výstavbu a údržbu kanalizací a jiné odpadové infrastruktury). Z minulosti existují na Filipínách funkční projekty české provenience v těchto oblastech. Tradičně zájem o tento trh mají středně velké firmy z vodohospodářského oboru.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

V zemi pokračuje růst střední třídy a demografický vývoj nahrává stavbě nových nemocnic a rozšiřování a modernizaci starých (země loni dosáhla počtu 100 mil. obyvatel). Prudce rostou státní i soukromé investice do nemocnic. Špička sektoru je soukromá, včetně velkých soukromých nemocnic v Manile a je na úrovni zcela srovnatelné s ČR. Značná část zdravotnictví je však nadále ve státních rukou, vč. provinčních, okresních i městských nemocnic. Dodávky do tohoto státního systému musí být prováděny přes filipínské zprostředkovatele.

Vláda připravila na rok 2016 navýšení rozpočtu celého sektoru o plných 41 %. Hlavní investice v rámci Programu rozvoje zdravotních zařízení (Health Facilities Enhancement Program – HFEP) v objemu cca 14 mld. CZ (27 mld. PHP) budou směřovat mj. do rekonstrukcí nemocnic, modernizace vybavení a na léky a vakcinační programy.

Zdravotnictví funguje v zásadě na tržní bázi, podíl zdravotního pojištění je nízký. Filipínci jsou zvyklí platit za své zdraví velmi vysoké částky, povolání lékaře patří k nejlépe placeným. Ve filipínském zdravotnictví tak jsou prostředky na rozvoj a investice a tedy i prostor pro uplatnění českých firem. Perspektivní jsou rovněž farmaceutické výrobky a léčiva.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Pivo patří na Filipínách k nejoblíbenějším alkoholickým nápojům, na trhu dominuje místní pivovar San Miguel. Působí zde přesto i známé zahraniční značky a zákazníci jsou za importované zboží ochotni zaplatit vyšší cenu. Do země se nárazově dodává drobný objem reexportovaného českého piva. Potenciál pro vývoz českého piva do země jednoznačně existuje. Stoupá dále zájem soukromých investorů o výrobu piva v minipivovarech, které jsou do země dováženy a v minulosti sem byly dovezeny i minipivovary české výroby.

S ohledem na zájem českých producentů mléka a mléč. výrobků velvyslanectví připravilo detailní sektorový profil „Mlékárenství Filipín“, který je publikován na webu BusinessInfo, a který obsahuje i přehled hlavních hráčů a kontaktů k jednání.

► Železniční a kolejová doprava

Želízkem v ohni ČR byly v minulosti dodávky týkající se tramvají na trati MRT3 manilské nadzemní dráhy, kde jsou vozidla české provenience provozována již od 90. let. Nově se připravují tendry na tratě městské veřejné dopravy (např. příměstské tramvajové linky LRT do Cavite) se soukromým financováním. Jsou potřeba opravy tramvajových tratí a tramvají v Manile a jsou pravidelně vyhlašovány tendry na náhradní díly. Potvrzen je plán na rozsáhlou stavbu mimoměstské železnice a infrastruktury a rekonstrukce starých

trati. Ty jsou sice již téměř nefunkční, avšak vláda v nich nově spatřuje řešení složité dopravní situace v zemi. Ministerstvo dopravy dále připravuje podklady pro projekt metra pro Manilu. Jsou rozšiřovány další infrastrukturní projekty včetně staveb dálnic, ať již jako přímé zakázky, tak i jako PPP projekty.

Filipínské ministerstvo dopravy ke konci roku 2015 připravuje vyhlášení tendru na Severo-jihní železnici v objemu přibližně 90 mld. CZK (171 mld. PHP). Má se jednat o vůbec největší PPP projekt vyhlašovaný současnou vládou. Linka o celkové délce 653 km má vést z Manily přes město Legaspi City, a poté do Matnog na jihu ostrova Luzon, a jeho druhá větev na jihozápad do města Batangas. Potenciální hlavní hráči na filipínském trhu proto hledají subdodavatele na tuto zakázku, včetně dodávek vlaků.

Rozpočet ministerstva dopravy na rok 2016 je dále určen pro mj. investice, opravy, náhradní díly či signalizační systémy na kolejových tratích v objemu ca 8 mld. CZK – 15,66 mld. PHP. Tyto finance jsou určeny na tramvajové linky MRT3, LRT 2 a LRT1, stejně jako na zastaralou železnici PNR.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Obranný průmysl	HS 8526 – Radiolokátory apod., radiové přístroje pro dálkové řízení
	HS 9302 – Revolvery, pistole, ne jiné střelné zbraně
	HS 9303 – Zbraně střelné, zařiz. využívající výbuchu ost.
	HS 9306 – Bomby, granáty, miny, náboje ap., střelivo ostatní
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 7017 – Sklo pro účely zdravot., farmaceut., laboratorní
	HS 9012 – Mikroskopy jiné než optické difraktografy
	HS 9018 – Nástroje lékařské chirurgické, zubolékařské aj.
	HS 9019 – Příst. pro mechanoterapii, masážní, dýchací aj.
	HS 9022 – Přístroje rentgenové aj. používající záření
	HS 9402 – Nábytek lékařský, chirurg. ap., pro holičství aj.
Energetický průmysl	HS 7311 – Nádoby tlakové pro plyn, ze železa n. oceli
	HS 7321 – Kamna kotle vařiče aj. plynové ze železa n. oceli
	HS 8402 – Generátory pro výrobu vodní páry apod.
	HS 8406 – Turbíny na páru vodní nebo jinou
	HS 8413 – Čerpadla i se zař. měřícím, zdviže na kapaliny
Civilní letecký průmysl	HS 8526 – Radiolokátory apod., radiové přístroje pro dálkové řízení
	HS 8802 – Letadla, vrtulníky, kosmické lodě vč. družic, nosné rakety
Vodohospodářský a odpadní průmysl	HS 8410 – Turbiny, kola vodní, regulátory
	HS 8413 – Čerpadla i se zař. měřícím, zdviže na kapaliny
Železniční a kolejová doprava	HS 8607 – Části a součásti železničních nebo tramvajových lokomotiv nebo kolejových vozidel
	HS 7302 – Materiál pro stavbu tratí železnič., tramvaj.
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 2203 – Pivo ze sladu

Příležitosti pro rozvojovou spolupráci

Kategorie vyspělosti země: LMIC

Filipíny jsou jednou z nejdynamičtějších ekonomik ve východní Asii, se zdravou ekonomikou a celosvětově konkurenceschopnou pracovní silou. Za poslední desetiletí činil růst v průměru více než 5 %, což je výrazně více než dříve, navzdory celosvětovému zpomalení. Za růstem stojí zejména efektivní výkon vládních programů a vysoký výkon nezemědělských oborů. Podařilo se snížit chudobu. Pro další rozvoj jsou nutné investice do lidského i fyzického kapitálu, stejně jako pokračování v dobrých reformách (např. vlastnická práva, zjednodušení podnikatelského prostředí, veřejná infrastruktura či sociální služby).

► Sektor zemědělství

Zemědělství potřebuje investice, které se vláda snaží podporovat. Potenciál skýtá také agroturistika. K podpoře zemědělství slouží např. Philippine Rural Development Project s rozpočtem více než půl miliardy USD. V jeho rámci Mindanao Rural Development Program (MRDP) Phase II podporuje zemědělství a obecně rozvoj venkovských oblastí v jižních Filipínách. Cílem projektů je zvýšit příjmy venkova, zemědělské a rybářské produktivity a zlepšit přístup na trh v celé zemi. V rámci projektu vznikají nástroje pro informační a komunikační technologie, směrem k modernímu, a vůči klimatu odolnému sektoru zemědělství a rybolovu.

► Sektor vody a sanitační

Filipíny pracují na zlepšení distribuce a kvality pitné vody, na jejím čištění a institucionalizaci integrovaného řízení vodních zdrojů. Za poslední dvě dekády prošly Filipíny velkým pokrokem v distribuci vody a rozšířily též kanalizace a čističky odpadních vod. Klesla cena vody, ztráty při distribuci i průjmy způsobené nekvalitní vodou. Na zlepšení zavlažování se podílí Participatory Irrigation Development Project, který podporuje zlepšování závlahových systémů v celé zemi.

► Sektor vzdělávání

Vláda se snaží vylepšit primárně základní vzdělání, speciálně pro znevýhodněné děti. K tomu slouží i Learning, Equity and Accountability Program Support s alokovanou částkou 300 mil. USD. Projekt také podporuje snahy o znovuoživení profesního rozvoje učitelů. V rámci projektu dochází ke školení v oblasti jazyků a zvýšení čtenářské a matematické gramotnosti pracovníků ve vzdělávání.

Data převzata z <http://www.worldbank.org/en/country>

Gruzie

V novém tisíciletí vykazovala ekonomika Gruzie vysoké hodnoty růstu HDP (mezi 5 a 12 %). Výjimkami byly roky 2001 (1,9 %), 2008 (2,3 %), 2009 (-3,8%) a rok 2013, kdy se HDP meziročně zvýšil o 3,4%. Výhledově by se podle odhadů MMF měl HDP držet pod 5%. Mezi lety 2011 a 2013 došlo k zásadnímu poklesu míry inflace z 8,5% na -0,5%. Ta však vlivem zmenšení přílivu zahraničních valut v roce 2015 stoupla na 4,0%. V zemi žije 3,7 milionu obyvatel a HDP na obyvatele v roce 2015 činilo 3 789 USD. Nezaměstnanost se v posledních letech drží okolo 12-14%. Běžný účet je dlouhodobě v mírném deficitu.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	3,4	4,6	2,8	2,5	4,5	5,0
HDP/obyv. (USD)	4 267	4 428	3 789	3 791	4 192	4 581
Míra inflace (%)	-0,5	3,1	4,0	4,3	4,5	3,5
Nezaměstnanost (%)	14,6	12,4	–	–	–	–
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-0,9	-1,7	-1,6	-1,4	-1,4	-1,4
Populace (mil.)	3,8	3,7	3,7	3,7	3,7	3,7
Konkurenceschopnost	72/148	69/144	66/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	6/7	6/7	6/7	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ Asociační dohoda s EU zahrnující zónu volného obchodu vstoupila v platnost 1. září 2014.
- ▶ Exportní riziko podle OECD je: 6/7.

Vývoz ČR do Gruzie 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
3305	Přípravky na vlasy	114 036	7,5	126 609	-9,9
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	107 800	7,1	173 678	-37,9
8410	Turbíny, kola vodní, regulátory	69 866	4,6	14 567	379,6
3917	Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů	63 283	4,1	61 992	2,1
9619	Hygienické vložky, tampony, dětské pleny a pod. hygien. výrobky	62 561	4,1	63 799	-1,9
8507	Akumulátory elektrické, vč. separátorů	49 106	3,2	42 647	15,1
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	47 641	3,1	28 262	68,6
1701	Cukr třtinový, řepný, sacharóza chemicky čistá	46 242	3,0	53 570	-13,7
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	43 241	2,8	34 280	26,1
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů	38 843	2,5	45 211	-14,1
Celkem TOP 10		642 619	42,1	644 615	-0,3
Celkem vývoz		1 526 776		1 772 725	-13,9

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Gruzie 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
0802	Ovoce skořápkové ost., čerstvé, sušené, loupané	448 109	74,7	401 306	11,7
1106	Mouka, krupice, z luštěnin, manioku ap. ovoce aj.	17 649	2,9	10 245	72,3
2008	Ovoce, ořechy aj., části rostlin jinde neuv.	17 477	2,9	26 135	-33,1
7612	Sudy, barely, plechovky ap. z hliníku, do 300 l	13 823	2,3	6 374	116,9
7112	Odpady, úlomky kovů drahých, plátovaných kovů	12 737	2,1	29 490	-56,8
7310	Cisterny, sudy, kádě ap. ze železa n. oceli do 300 l	8 139	1,4	7 122	14,3
6109	Trička, vrchní tílka aj. nátečníky, pletené	6 714	1,1	1 749	283,9
8429	Buldozery, srovnávače, rypadla apod. s pohonem	5 887	1,0	–	–
2106	Přípravky potravinové, jinde neuvedené ani nezahrnuté	5 382	0,9	4 926	9,3
2820	Oxidy manganu	3 674	0,6	1 254	193,0
Celkem TOP 10		539 591	90,0	488 601	10,4
Celkem dovoz		599 718		569 304	5,3

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilový průmysl

Potenciál zvýšení objemu vývozu českých automobilů do Gruzie zcela jistě existuje. Jedná se především o státní zakázky, a to zejména automobily Škoda pro místní policii a vysoké státní úřady. Za vysokou hodnotou dovozu aut do Gruzie stojí především import ojetých vozidel z USA a Japonska. Gruzie působí jako hlavní reexportní dodavatel automobilů do Arménie a Ázerbájdžánu a v omezené míře i některých zemí Střední Asie. V posledním roce ale reexport automobilů značně klesl z důvodu zavedení standardu EURO 4 v Ázerbájdžánu. Plánované zavedení povinných technických kontrol povede zřejmě k redukci počtu normám neodpovídajících vozidel na silnicích, a tím ke vzniku „window of opportunity“ pro evropské výrobce aut, čemuž napomůže i postupné odbourávání tarifů v souvislosti s uzavřením DCFTA.

► Elektrotechnika

I v tomto segmentu existuje v Gruzii možnost navýšení. Telekomunikace jsou jedním z nejrychleji se rozvíjejících odvětví s rychle se rozšiřujícím trhem a zaváděním nejmodernějších technologií. V letech 2005–2008 vzrostl počet uživatelů mobilních telefonů ze 1,4 mil. na 2,8 mil. V současnosti využívá internetu 38 % obyvatel Tbilisi (od roku 2008 došlo ke zdvojnásobení počtu uživatelů). V ostatních velkých městech se počet uživatelů internetu pohybuje mezi 20–31%. V Gruzii platí poměrně liberální „elektronická“ legislativa, která přináší případným investorům v této oblasti značné příležitosti. Liberální je získávání licencí, získání licence je požadováno pouze pro rádiové frekvence.

Potenciálním prosperujícím odvětvím se může stát dovoz a servis solárních panelů. Na nedávném zasedání Ekonomické rady státu se na tom shodli její představitelé.

Další potenciál se jeví v otevírajícím se konferenčním businessu (vybavení konferenčních místností, audiotechnika, projekce) v souvislosti s výstavbou hotelových zařízení. S ohledem na celkovou hodnotu této položky v dovozu do Gruzie, tradici výroby elektrotechnických výrobků v ČR a malé zastoupení těchto výrobků v českém vývozu do Gruzie, je položka 8528 za velmi perspektivní.

► Chemický průmysl

Za posledních 10 let stoupl dovoz těchto prostředků do Gruzie více než desetkrát. V Gruzii chybí velkoobjemový domácí závod na výrobu čisticích prostředků. S postupným nástupem velkoobchodních řetězců v Gruzii dochází k nárůstu prodeje těchto výrobků. V první polovině roku 2015 dosáhla hodnota českého vývozu do Gruzie v tomto segmentu 64 tis. USD, což představuje skoro dvojnásobek celoročního vývozu v tomto segmentu v předchozím roce.

► Kovožpracovatelský průmysl

Desetinásobný nárůst dovozu za posledních 10 let. Lze využít dobrého jména ČR v této oblasti. Vzhledem k minimální místní produkci těchto výrobků je zde velký potenciál pro české firmy.

► Sklářský a keramický průmysl

V posledních 10 letech se dovoz těchto výrobků osminásobně zvýšil. Poptávce pomáhá i absence vratného systému lahví, kdy se např. i všechny použité pивní lahve vyhazují. Potenciál je jak v dodávce vlastních

výrobků (lahví), tak v dodávce výrobních celků na produkci lahví na místě. Lze využít zkušeností českého sklářského průmyslu a jeho dobrého jména v Gruzii.

► Strojírenský průmysl

Vzhledem k množství dováženému do Gruzie a relativně malému podílu exportu z ČR je v tomto segmentu velký potenciál. Hlavní město Tbilisi a i jiná města plánují investice do obnovy vozového autobusového parku veřejné dopravy.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

S ohledem na priority v sektoru zemědělské výroby podle vládní strategie Produce in Georgia, kterými jsou výstavba moderních skleníků, živočišná výroba, zpracování ovoce a zeleniny, zpracování ořechů, zpracování vlny a kůže, zpracování tabáku je potenciál pro české firmy vysoký. Nabízí se dodávky zemědělských strojů a zpracovatelských linek. Ekonomická rada státu nově rozhodla o podpoře obnovy pěstování čaje, pro kterou budou potřebné návazné zpracovatelské provozy, balící technika atd.

► Železniční a kolejová doprava

Více než dvacetinásobné zvýšení hodnoty dovozu za posledních 10 let. Možné využití dobrého jména a zkušeností ČR v tomto oboru. Možnost navázání na úspěšné dodávky tramvajů, trolejbusů a lokomotiv z doby Československa do Sovětského svazu. Absence kvalitní veřejné dopravy v Tbilisi a záměr obnovy tramvajového provozu. Potenciál rozvoje železniční infrastruktury a nákup železničních vozidel. Ekonomická rada státu schválila návrh projektu Gruzínských železničních drah na vybudování osobní železniční přepravy z mezinárodního letiště v Kutaisi.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Automobilový průmysl	HS 8703 - Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob
Strojírenský průmysl	HS 8471 - Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.
	HS 8703 - Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 8701 - Traktory
Elektrotechnika	HS 8517 - Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.
	HS 8528 - Monitory, projektory bez TV; přijímače televizní
Chemický průmysl	HS 3402 - Prostředky povrchově aktivní prací, čisticí aj.
	HS 3401 - Mýdlo ap. výrobky, papír, plst' aj. pokryté mýdlem
	HS 3304 - Přípravky kosmetické, líčidla
	HS 3305 - Přípravky na vlasy
	HS 3306 - Přípravky pro hygienu ústní, zubní, umělý chrup
	HS 3307 - Přípravky holicí, toaletní, kosmetické ap. jinde neuv.
Sklářský a keramický průmysl	HS 7010 - Demižóny, láhve, baňky, lékovky víčka aj. ze skla
Kovozpracovatelský průmysl	HS 7326 - Výrobky ostatní, ze železa n. oceli
Železniční a kolejová doprava	HS 8607 - Části a součásti železničních nebo tramvajových lokomotiv nebo kolejových vozidel

Příležitosti pro rozvojovou spolupráci

Kategorie vyspělosti země: MDC

Střednědobá strategie rozvoje „GEORGIA 2020“ si klade obecné a konkrétní cíle sociálního ekonomického rozvoje země. Mezi tři strategické priority gruzínské vlády, které dokument zmiňuje, patří podpora konkurenceschopnosti soukromého sektoru (podnikatelské prostředí, inovace/technologie, export a dopravní infrastruktura), rozvoj lidských zdrojů (zdravotnictví a sociální asistence) a dostupnost finančních zdrojů (investice a bankovníctví). Gruzie vstupuje do režimu DCFTA a ratifikované asociační dohody s EU.

► Sektor zemědělství

Strategie rozvoje sektoru je formulovaná ve Strategii rozvoje venkova Gruzie 2015–2020. Jistý rozvojový potenciál mají české zemědělské technologie. Další příležitostí je oblast organického zemědělství. Nezanedbatelný potenciál mají i zpracovatelské technologie, například v pivovarnictví. Lze uvažovat o zřízení poboček CZ certifikačních laboratoří.

► Sektor zdravotnictví

Dostupnost kvalitní zdravotní péče je jedna z nejvyšších priorit vlády, zmíněná ve výše uvedené strategii Georgia 2020. Vedle dlouhodobé a systémové přítomnosti ZRS ČR v sektoru zdravotnictví ČRA připravuje nový projekt zaměřený na řízení kvality – akreditace zdravotnických zařízení. Na výsledky projektu budou moci navázat partnerství čeští a gruzínští komerční poskytovatelé zdravotnických služeb v rámci plánované kultivace prostředí podnikání v tomto sektoru a zvyšování standardů. Další možnost podnikatelské spolupráce je vybavování poskytovatelů první lékařské pomoci (sanitek, letecké první pomoci, aj.).

► Sektor sociální infrastruktury

Sociální asistence je další vysoká priorita gruzínské vlády. Z podstaty tohoto sektoru je adekvátní poskytovat české know how (např. zavádění ZTP výhod) nebo financování pilotních grassroot projektů. Určitý potenciál pro podnikatelsko-rozvojová partnerství mohou být úpravy (schodišťové výtahy, veřejná doprava, osobní automobily) pro potřeby vozíčkářů.

► Sektor prevence katastrof

V rámci sektoru lze uplatňovat CZ know how a pokročilé (IT) technologie. V současnosti je např. DTB operující s CZ software WinZPV podstatný zdroj hydrologických dat pro provoz vodních elektráren.

► Sektor státní správy a občanské společnosti

Současné zaměření projektů ZRS ČR dává možnost partnerství v oblasti poskytování vzdělávání samospráv a čerpání evropských fondů.

Data převzata z <http://www.worldbank.org/en/country>

Hongkong

V letech 2000-2010 se hodnoty růstu HDP pohybovaly mezi 6,5-8,7%. Výjimkou bylo období let 2001-2003 (průměr růstu HDP 1,8%) a roky 2008 (2,1%) a 2009 (-2,5%). Od roku 2011 se pak tempo růstu zpomalilo. Ani v roce 2015 k růstu ekonomiky, tažené především rostoucí domácí poptávkou, nedošlo a růst činil 2,4%. V roce 2011 činila míra inflace 5,3%, což představuje nejvyšší hodnotu v novém tisíciletí. V roce 2015 klesla dále na 3,0%. V letošním roce by měly její hodnoty dále klesnout na 2,5%. V zemi žije přes 7 mil obyvatel, přičemž HDP na obyvatele v roce 2015 dosáhlo téměř hranici 42 500 USD. Nezaměstnanost se v roce 2014 i v roce 2015 držela na nízkých 3,3%. Běžný účet je v přebytku.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	3,1	2,6	2,4	2,2	2,4	2,6
HDP/obyv. (USD)	38 170	40 079	42 390	43 828	45 540	47 328
Míra inflace (%)	4,3	4,4	3,0	2,5	2,6	2,7
Nezaměstnanost (%)	3,4	3,3	3,3	3,2	3,1	3,0
Bilance běžného účtu (mld. USD)	4,1	3,8	9,4	10,1	10,7	11,8
Populace (mil.)	7,2	7,3	7,3	7,4	7,4	7,4
Konkurenceschopnost	7/148	7/144	7/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	1/7	1/7	1/7	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ Evropská unie v současnosti nejedná s Hongkongem o žádné preferenční obchodní dohodě.
- ▶ Exportní riziko podle OECD je: 1/7.

Vývoz ČR do Hongkongu 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8532	Elektrické kondenzátory, pevné, otočné nebo dolaďovací	1 844 354	23,3	2 073 860	-11,1
8542	Obvody integrované elektronické	957 600	12,1	582 263	64,5
9503	Tříkolky, kolob., kočárky pro panenky, panenky, ostatní hračky, modely, puzzle	683 375	8,6	640 190	6,7
7018	Perly, imitace perel, drahokamů ap. ze skla	546 056	6,9	347 146	57,3
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	358 892	4,5	446 992	-19,7
8504	Transformátory, el. měniče, statické induktry	310 619	3,9	245 549	26,5
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů	308 287	3,9	318 375	-3,2
8473	Části strojů psacích, počítačích, aut. zprac. dat	236 612	3,0	239 961	-1,4
4202	Kufry, aktovky, brašny, pouzdra, kazety, vaky apod.	170 972	2,2	227 504	-24,8
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	150 353	1,9	135 446	11,0
Celkem TOP 10		5 567 120	70,4	5 257 286	5,9
Celkem vývoz		7 906 350		7 544 160	4,8

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Hongkongu 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	2 527 079	59,2	2 189 675	15,4
8501	Elektrické motory a generátory	151 440	3,5	26 584	469,7
8541	Diody, tranzistory ap. zařízení polovodičová aj.	135 329	3,2	116 972	15,7
9503	Tříkolky, kolob., kočárky pro panenky, panenky, ostatní hračky, modely, puzzle	134 643	3,2	18 553	625,7
9102	Hodinky náramkové kapesní ap. jiné, vč. stopek	81 057	1,9	75 788	7,0
7018	Perly, imitace perel, drahokamů ap. ze skla	76 830	1,8	190 410	-59,7
8534	Tištěné obvody	45 277	1,1	35 693	26,9
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	45 052	1,1	55 572	-18,9
8481	Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.	34 928	0,8	6 057	476,7
8473	Části strojů psacích, počítačích, aut. zprac. dat	34 860	0,8	16 706	108,7
Celkem TOP 10		3 266 495	76,5	2 732 010	19,6
Celkem dovoz		4 270 215		3 919 220	9,0

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► **Civilní letecký průmysl**

V roce 2016 bude zahájena stavba třetí ranveje a rozvoj Terminálu 2, projekt má být dokončen v roce 2023, celková investice je odhadována na 400 mld. CZK. Projekt bude kromě stavebních prací samotné ranveje a terminálu vyžadovat také rozšíření odbavovacích systémů, úpravy v bezpečnostních systémech včetně kontroly leteckého provozu.

► **Energetický průmysl**

Spotřeba elektrické energie je v Hongkongu jedna z nejvyšších na světě a místní nabídka nepostačí k pokrytí poptávky po elektřině. Hongkong se postupně snaží nebýt tolik závislý na dodávkách elektrické energie a podporuje například výrobu z obnovitelných zdrojů (větrná, solární energie) nebo se snaží najít způsoby využití odpadní energie. Roste také poptávka po zvyšování, v současnosti velmi špatné, energetické účinnosti budov, ať už stávajících nebo nové výstavby.

► **Chemický průmysl**

Vzhledem k vývoji poptávky jsou potencionální položkou importu v dané oblasti zejména chemicky zušlechtěné prvky pro elektroniku.

► **Kovozpracovatelský průmysl**

Chystá se výstavba řady infrastrukturních projektů, např. mostu Hong Kong – Zhuhai – Macao. Dlouhodobá rostoucí poptávka po nové bytové výstavbě a dalších veřejných zařízeních.

► **Nábytkářský průmysl, sklářský a keramický průmysl, stavební průmysl**

Výstavba hotelů a vysoká kupní síla obyvatel Hongkongu a oblíbenost města jako nákupního centra ze strany movitých občanů Číny, vytváří šance pro české firmy v segmentu značkového spotřebního zboží, např. luxusního skla, skleněné bižuterie, nábytku atd.

► **Strojírenský průmysl**

Spolu s rychlým stavebním rozvojem v Hongkongu souvisí také nevyhnutelnost relevantních strojů, jakými jsou např. stroje k zpracování materiálů, pro obrábění kovů, zdvíhací zařízení, součástí jeřábů apod.

► **Vodohospodářský a odpadní průmysl**

Prudký ekonomický rozvoj jižní Číny v posledním desetiletí s sebou přináší potřebu ochrany životního prostředí, které bylo vlivem průmyslové výroby značně poškozeno. Úřady začínají postupně zavádět legislativní opatření, která umožňují postihnout znečišťovatelů. Místní podniky zaměřené na ochranu životního prostředí hledají zahraniční technologie v odvětví odpadového hospodářství, čištění odpadních vod, úspory energií, znečištění ovzduší a odhlučnění. Šanci mají rovněž firmy vyrábějící měřicí přístroje a příslušenství.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Oblast zdravotnictví patří jednoznačně mezi priority hongkongské vlády. Podíl vládních výdajů do zdravotnictví se stále navyšuje. zatímco v roce 2015 bylo na tuto oblast ve státním rozpočtu vyčleněno 49 mld. HKD, v návrhu rozpočtu na rok 2016 činí tato částka již 57 mld. HKD (cca 180 mld. Kč), což představuje 16,5 % celkových vládních výdajů. S ohledem na rychle stárnoucí populaci si vláda stanovila jako hlavní dlouhodobé cíle další zkvalitňování a rozšiřování poskytovaných zdravotních služeb a zařízení. Velký potenciál představují zdravotnické, lékařské, stomatologické nebo veterinární nástroje a přístroje, lékařský chirurgický a stomatologický nábytek, lůžka s mechanickým zařízením aj.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Zemědělství v Hongkongu je limitované, dováží se 95 % zemědělských produktů. Hongkong dováží sušené mléko, prostor je rovněž pro biopotraviny a zdravou výživu. Odstranění cla na dovoz vína a piva v roce 2008 (dříve 40 %, resp. 20 %) zlepšuje možnost dodávek na vyspělý spotřebitelský trh Hongkongu a zároveň re-exportu do dalších zemí regionu. Vládní, ale i soukromé subjekty postupně z Hongkongu budují centrum obchodu s vínem nejen pro čínský trh, ale pro celou prudce rostoucí oblast jihovýchodní Asie. Potenciál se jeví ve strojích na průmyslové zpracování nápojů, např. pro pivovary.

► Železniční a kolejová doprava

Plánuje se realizace několika rozsáhlých infrastrukturních projektů (např. rychlodráha Guangzhou – Shenzhen – Hong Kong Express Rail Link, stavba nových linek metra South Island Line, West Kowloon Culture District aj.).

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Chemický průmysl	HS 3818 – Prvky chemické, zušlechťené pro elektroniku
Železniční a kolejová doprava	HS 8603 – Železniční nebo tramvajové vozy s vlastním pohonem
	HS 8607 – Části a součásti železničních nebo tramvajových lokomotiv nebo kolejových vozidel
Kovozpracovatelský průmysl	HS 7301 – Štětovnice z železa, oceli, profily aj., svařované
	HS 7308 – Konstrukce, části, desky, tyče aj. ze železa n. oceli
Strojírenský průmysl	HS 8419 – Stroje ke zpracování materiálů změnou teplot
	HS 8428 – Zařízení ost. zdvihací, nakládací, manipulační
	HS 8431 – Součásti jeřábů, vozíků ap., buldozerů, fréz aj.
	HS 8444 – Stroje k tvarování, stříhání ap., mat. textilních
	HS 8457 – Centra obráběcí, stroje obráběcí stavebnicové
	HS 8458 – Soustruhy pro obrábění kovů
Energetický průmysl	HS 8411 – Motory proudové, pohony turbovrtulové a ostatní plynové turbíny

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 0401 - Mléko, smetana nezahuštěná, neslazená
	HS 0402 - Mléko, smetana zahuštěná, slazená
	HS 1704 - Cukrovinky bez kakaa (vč. bílé čokolády)
	HS 2201 - Voda, vody minerální, sodovky neslazené, led
	HS 2203 - Pivo ze sladu
	HS 2204 - Víno z čerstvých hroznů, mošt vinný jiný
	HS 8438 - Stroje pro prům. přípravu, výrobu potravin aj.
Stavební průmysl	HS 4418 - Výrobky stavebního truhlářství, tesařství apod. ze dřeva
Sklářský a keramický průmysl	HS 7001 - Masivní sklo v kusech
	HS 7010 - Demižóny, láhve, baňky, lékovky víčka aj. ze skla
	HS 9405 - Svítidla, reklamy, ukazatele apod. světelné
Nábytkářský průmysl	HS 9403 - Nábytek ostatní, části, součásti
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 3005 - Vata, gáza, obinadla a pod. zboží
	HS 9018 - Nástroje lékařské chirurgické, zubolékařské aj.
	HS 9022 - Přístroje rentgenové aj. používající záření
	HS 9401 - Sedadla, ne lékařská ap., i proměnitelná v lůžka
Vodohospodářský a odpadní průmysl	HS 9402 - Nábytek lékařský, chirurg. ap., pro holičství aj.
Civilní letecký průmysl	HS 8421 - Odstředivky, přístroje k filtrování, čištění
	HS 8411 - Motory proudové, pohony turbovrtulové a ostatní plynové turbíny
	HS 8802 - Letadla, vrtulníky, kosmické lodě vč. družic, nosné rakety
	HS 8803 - Části a součásti motor. a bezmotor. prostředků pro létání
	HS 8526 - Radiolokátory apod., rádiové přístroje pro dálkové řízení

Indie

Indie je nejrychleji rostoucí velkou ekonomikou. Ve finančním roce 2014–2015 (duben–březen) rostla tempem 7,3%. Stejným tempem rostla i v období duben–prosinec 2015. Pro celý fiskální rok 2015–2016 se očekává růst o 7,5%. V roce 2013 činila míra inflace 9,4%, poté však klesla a drží se okolo 5%. V zemi žije dle odhadů přes 1 290 mil obyvatel, přičemž HDP na obyvatele v roce 2015 dosáhl 1 617 USD. Nezaměstnanost se v roce 2014 i v roce 2015 držela na nízkých 3,6%. Běžný účet je v deficitu.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	6,6	7,2	7,3	7,5	7,5	7,6
HDP/obyv. (USD)	1 479	1 601	1 617	1 747	1 875	2 027
Míra inflace (%)	9,4	5,9	4,9	5,3	5,3	5,3
Nezaměstnanost (%)	3,6	3,6	–	–	–	–
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-32,4	-26,7	-26,2	-34,5	-51,8	-58,7
Populace (mil.)	1 259,4	1 275,9	1 292,7	1 309,7	1 326,9	1 344,4
Konkurenceschopnost	60/148	71/144	55/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	3/7	3/7	3/7	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, SB, WEF

- ▶ Evropská unie jedná s Indií od roku 2007 o uzavření dohody o volném obchodu.
- ▶ Exportní riziko podle OECD je: 3/7.

Vývoz ČR do Indie 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	2 055 576	15,5	1 573 100	30,7
8407	Motory píst., zážehové, spalovací, vratné, rotační	756 130	5,7	399 643	89,2
2934	Sloučeniny heterocyklické ostatní	523 826	3,9	1 047 796	-50,0
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	429 875	3,2	390 766	10,0
8448	Zařízení přidavná stavů, strojů na sprádkání ap.	404 812	3,0	300 284	34,8
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů	370 526	2,8	369 998	0,1
8481	Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.	358 465	2,7	412 306	-13,1
8704	Motorová vozidla pro přepravu nákladu	257 706	1,9	–	–
8707	Karosérie motor. vozidel, traktorů, vč. kabin	237 109	1,8	127 841	85,5
8408	Motory pístové, vznětové s vnitřním spalováním	225 458	1,7	125 970	79,0
Celkem TOP 10		5 619 483	42,3	4 747 704	18,4
Celkem vývoz		13 291 132		12 127 773	9,6

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Indie 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	1 717 058	10,7	1 300 742	32,0
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	1 195 774	7,5	1 125 813	6,2
6403	Obuv se svrškem z usně	618 351	3,9	564 698	9,5
2934	Sloučeniny heterocyklické ostatní	564 997	3,5	315 337	79,2
8412	Motory pohony ostatní	527 521	3,3	389 798	35,3
7304	Trouby, duté profily ap., bezešvé, ze železa, oceli	503 392	3,1	535 978	-6,1
8504	Transformátory, el. měniče, statické indukory	458 005	2,9	350 183	30,8
2933	Sloučeniny heterocyklické s heteroatomem dusíku apod.	386 089	2,4	279 604	38,1
6109	Trička, vrchní tílka aj. nátělníky, pletené	313 833	2,0	303 968	3,2
8503	Části motorů, elektr. generátorů, soustrojí ap.	290 588	1,8	252 004	15,3
Celkem TOP 10		6 575 608	41,0	5 418 125	21,4
Celkem dovoz		16 035 298		14 722 794	8,9

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilový průmysl

Indie je jedním z největších výrobců automobilů na světě (23 milionů automobilů vyrobených ve finančním roce 2014–2015) s ambicí dále posilovat dodávky na zahraniční trhy. Automobilový průmysl se podílí více než 7% na celkovém HDP země. Patří k nejvíce inovativním odvětvím indické ekonomiky a nejúspěšnějším při lákání přímých zahraničních investic (13,5 mld. USD za období 2000–2015 (červen). Při podpoře dalšího rozvoje odvětví vláda klade důraz na snižování emisí, rozvoj dopravy s alternativním pohonem (elektromobily, CNG) a také na lokalizaci výroby v zemi. Příležitosti pro české firmy spočívají nejen ve výrobě (montáži) motorových vozidel (osobních i nákladních, včetně traktorů), avšak také v hledání partnerů ve výrobě automobilových komponentů.

► Civilní letecký průmysl

Poptávka po letecké dopravě daná rozlohou indického subkontinentu a růstem životní úrovně obyvatelstva se trvale zvyšuje a vytváří potřebu výstavby nových letišť, případně potřebu rozšíření, modernizace či faktického využití letišť stávajících. Totéž platí o potřebě rozšíření letadlového parku, a to i letadel s nižší přepravní kapacitou (například 19 nebo 21místná), která jsou vyráběna i v ČR. Cílem je zvýšit celkový počet přepravených cestujících ze 160 milionů v roce 2012–2013 na 450 milionů v roce 2020 a posunout se na 3. pozici v pořadí největších leteckých trhů na světě. V Indii je více než 400 letišť (mezinárodní a vnitrostátní letiště, civilní enklávy vojenských letišť a celní letiště), z toho 125 letišť a civilních enkláv je ve vlastnictví vlády. V největších městech (Bengalúru, Dillí, Hajdarábádu, Kočínu a Mumbaí) jsou letiště spravována soukromými společnostmi. Modernizují se letiště v Dillí a Mumbaí za účasti soukromého kapitálu. Plánuje se výstavba nových letišť v Goa, Ahmedabadu, Trivandru a Sikkimu. Většina letišť je však prakticky nevyužívána. Scházejí radarové a navigační systémy k řízení leteckého provozu na úrovni moderních standardů. V zemi zcela absentuje jakákoli opravárenská kapacita, která musí být outsourcována a jejíž vybudování je jedním z cílů. Příležitosti jsou v doprovodných službách, včetně školení pilotů a řízení letového provozu. Celkový objem investic v následujícím pětiletém období má dosáhnout hodnoty 12,1 miliardy USD.

► Energetický průmysl

Indie zůstává zemí s trvalým deficitem v bilanci nabídky a poptávky. Nedostatek elektrické energie (nezřídka lokálního původu) a časté výpadky v dodávce proudu představují zásadní překážku dalšímu rozvoji indické ekonomiky. Ke zlepšení má dojít modernizací a rehabilitací stávajících energetických zdrojů a také výstavbou nových kapacit. V obou případech je kladen mimořádný důraz na nejvyšší environmentální standardy, což může být v některých případech výzvou pro české dodavatele (důraz na superkritické a ultra-superkritické zdroje), a také na zvýšení energetické účinnosti a rozvoj chytrých sítí. Prioritou je rozvoj obnovitelných zdrojů. V plánu je dramatické navýšení kapacity solárních elektráren (z 5000 MW na 100 000 MW instalovaného výkonu) a také větrných elektráren (o více než 60 000 MW instalovaného výkonu). Počítá se s rozvojem biomasy a také lepším využitím vodního potenciálu (zejména přečerpávací vodní elektrárny, avšak i s výstavbou nových zdrojů). Perspektivu má další rozvoj jaderné energetiky, která je rozvíjena jako vlastní program a také odběratelsky ve spolupráci s jinými zeměmi, a jež skýtá celou řadu příležitostí pro české podniky.

► Chemický průmysl

Chemický průmysl Indie, který zaujímá objemem produkce 3. místo v Asii (po Japonsku a Číně) a 6. místo na světě, se podílí přes 5 % na tvorbě HDP Indie a nabízí 70 000 různých produktů. Pouhá 1/10 světového průměru spotřeby chemických výrobků na hlavu skýtá potenciál k dalšímu růstu. Produkty chemického průmyslu jsou relativně málo zatížené dovozními cly, rostou zahraniční investice do chemického průmyslu v Indii. Indie zaznamenává největší nárůst spotřeby farmaceutických produktů v Asii a dováží hnojiva a agrochemické produkty kvůli zajištění potravinové bezpečnosti země v situaci rychle rostoucího počtu obyvatel země.

► ICT

Indický ITC sektor patří k nejdynamičtěji se rozvíjejícím sektorům indické ekonomiky a hraje klíčovou roli při její transformaci. Potenciál sektoru potvrzuje přítomnost v zásadě všech klíčových globálních společností působících v oboru a také vysoký příliv zahraničních investic (17,6 mld. USD v období 2000–2015). Indie vyniká vysokou excelencí v rozvoji outsourcingových služeb, avšak také v oblastech vývoje a výroby softwarových aplikací. Jakkoli patří k zemím s nejvyšším počtem obyvatel s připojením k Internetu, rozvoj vysokorychlostních sítí, celkový rozvoj infrastruktury, digitalizace služeb a digitální gramotnost je nezbytností. Proto program Digital India, který předpokládá investice v řádech desítek miliard USD v následujících pěti letech. Příležitosti pro české firmy především v nejrůznějších softwarových aplikacích, výrobě či kompletaci IT zařízení a v digitálních službách.

► Obranný průmysl

Indie dlouhodobě udržuje plné spektrum vojenských schopností. V současnosti patří k největším odběratelům konvenčních zbraní na světě. Rozpočet její armády, který je jedním z největších na světě, poskytuje prostor nejen pro inovace domácího průmyslu, nýbrž i pro zahraniční dodávky vybavení pro obranné a bezpečnostní složky státu. V posledních letech bylo zahájeno několik modernizačních iniciativ, včetně částečné liberalizace akviziční politiky. Indie usiluje o diverzifikaci dodavatelů (mezi standardní patří Rusko, Izrael, Velká Británie, Francie atd.). Velmi dynamicky se rozvíjí spolupráce s obranným průmyslem USA. Cílem Indie je dosáhnout 70% soběstačnosti ve vyzbrojování (nyní je však poměr domácích a zahraničních dodávek pro ozbrojené složky spíše opačný). Indická vláda v r. 2014 zvýšila maximální hranici pro FDI do domácího obranného průmyslu z původních 26 % na 49 % s cílem podnítit vytváření společných podniků zabývajících se výrobou zbraní a vojenské techniky a podpořit přísun moderních zahraničních technologií.

► Služby

Indický trh nabízí celou řadu zajímavých obchodních a investičních příležitostí v jednotlivých sektorech služeb. Ve finančních službách je tento prostor již nyní využíván, stejně tak jako v oblasti počítačových služeb. K dalším perspektivním oblastem patří energetické služby, environmentální služby, turistické služby a také dopravní služby, resp. služby spojené s rozvojem civilní dopravy. Potenciál leží rovněž ve výměně studentů, kdy Indii patří jedno z předních míst v počtu studentů/samoplátců odcházejících studovat do zahraničí (tradičně do Velké Británie, ale nově také ve velké míře do USA, Kanady, Austrálie atd.). ČR může nabídnout indickým studentům studium v angličtině především v oblasti technických studijních programů, chemie, zemědělství a ekonomie.

► Strojírenský průmysl

Indie potřebuje podstatně modernizovat svůj průmysl. V Indii mají šanci především špičkové strojírenské technologie v oblasti těžkého průmyslu (výroba a zpracování ocele, úprava uhlí atd.) i lehkého průmyslu (obráběcí stroje a tvářecí stroje, ale i další vybavení), kde má ČR velice dobré jméno především u dodávek obráběcích strojů. Indie stále ještě zaostává ve vybavení svých strojírenských provozů, ačkoliv její ambice na soběstačnost a vlastní výrobu v tomto oboru je zřejmá. Přestože má Indie jedny z největších zásob uhlí na světě, potýká se v současné době s nedostatkem uhlí a jednou z příčin tohoto stavu je nízká produktivita těžby způsobená nedostatkem moderních technologií. Pokud jde o hlubinnou těžbu, doménu výrobců české těžební techniky, je Indie na samém počátku zavádění těchto technologií.

► Vodohospodářský a odpadní průmysl

Indie skýtá velký potenciál též pro projekty ochrany životního prostředí i vodohospodářství. Současným problémem je nedostatek financování a vymahatelnost legislativy, nicméně lze očekávat posun v důsledku naléhavosti řešení narůstajících problémů životního prostředí v Indii. V současnosti vyhlásila vláda dva velké programy s potenciálem dodávek pro české exportéry – Projekt oživení řeky Gangy, kde je velká míra znečištění a vysoký potenciál pro dodávky čistících technologií, a projekt „Smart Cities“, který bude řešit infrastrukturu v celkem 100 vybraných indických městech se všemi návaznostmi na inženýrské sítě, kanalizaci, vodní hospodářství a ochranu životního prostředí.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Zdravotnictví v Indii má stoupající úroveň, existuje prostor pro české výrobce nemocničního vybavení a zdravotnické elektroniky. S rostoucí kupní silou indické střední třídy roste v Indii počet soukromých nemocnic a klinik, které potřebují moderní lékařské přístroje. Současně se indický zdravotnický průmysl snaží o zavedení vlastní výroby a kopírování dovážených produktů.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Zemědělství je dominantním sektorem indického hospodářství. Podíl na tvorbě HDP stále představuje 14,5% a zaměstnává přitom téměř polovinu praceschopného obyvatelstva. Vláda usiluje o zajištění zavlažování rozsáhlých ploch, zajištění skladování vody v období mezi monzuny a úsporné zacházení s vodou. Zvyšuje se také výroba umělých hnojiv a použití mechanizace, především traktorů a dalších strojů ke sklizni.

V Indii roste u movitých vrstev obliba masných výrobků (uzeniny, paštiky), které nejsou v Indii tak obvyklé a z velké části se dováží. Vzhledem k zákazu určitých druhů masa pro některé náboženské skupiny (hovězí pro hinduisty, vepřové pro muslimy) je nejrozšířenější kuřecí, případně skopové maso. Je však třeba upozornit na vysoké dovozní clo na tyto výrobky.

Ročně doveze Indie cukr a cukrovinky za více než 1 mld. USD. Hlavními dodavatelskými zeměmi jsou Brazílie, Thajsko, Guatemala a Španělsko. Kvůli vysokému clu by se čeští exportéři měli zaměřit na kvalitní a dražší výrobky, za které jsou místní spotřebitelé ochotni utratit relativně vyšší částku než za jejich indické ekvivalenty.

Pivo patří v Indii po whisky k nejoblíbenějším alkoholickým nápojům. Pivovarnický průmysl rychle roste. Indické pivovary produkují pivo „mild“ (4–5% alkoholu) a „strong“ (6–8% alkoholu), které se prodává nejčastěji v 650 ml lahvích. Přestože clo na dovoz piva představuje 100% hodnoty zboží, na indickém trhu působí známé zahraniční značky a indiští zákazníci jsou za importované zboží ochotni zaplatit

vysokou cenu. Potenciál pro vývoz českého piva do Indie není malý, neboť existuje poměrně slušné povědomí o ČR jako pivní velmoci a Indům české pivo chutná.

Indie se potýká s nedostatkem moderních zemědělských strojů, v důsledku čehož přijde nazmar značná část zemědělské produkce. Indie si proto klade za cíl výrazně obnovit zastaralé zemědělské a potravinářské stroje.

► **Železniční a kolejová doprava**

Indie se intenzivně věnuje rozvoji meziměstské a městské dopravy, která zdaleka nestačí pokrýt poptávku. Výstavba metra probíhá nebo se plánuje v řadě indických metropolí. Zvažují se nové trolejšusové či tramvajové linky. Indické železnice potřebují zásadní modernizaci, novou infrastrukturu, zvýšení bezpečnosti při současném zvýšení rychlosti, obnovu a zásadní doplnění vozového parku, zlepšení uživatelského komfortu a zvýšení přepravní kapacity. V následujících pěti letech má být stávající délka 114 tisíc kilometrů železnic navýšena na 138 tisíc kilometrů. Počet denně přepravených osob se má zvýšit z 21 milionů na 30 milionů a roční objem přepraveného nákladu z jedné miliardy tun na 1,5 milion tun. Celkový objem vynaložených finančních prostředků je plánován na 140 mld. USD, většinu z nich pak budou tvořit soukromé investice. Pro zahraniční investory neplatí omezení a jejich podíl ve společnostech může dosahovat až 100 %. Příležitosti pro české firmy spočívají jak ve výrobě a partnerském vztahu s místními firmami, tak v přímých dodávkách, resp. jako subdodavatelé velkých zahraničních společností.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Energetický průmysl	HS 8406 - Turbíny na páru vodní nebo jinou
	HS 8411 - Motory proudové, pohony turbovrtulové a ostatní plynové turbíny
	HS 8402 - Generátory pro výrobu vodní páry apod.
	HS 8481 - Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.
	HS 7304 - Trouby, duté profily apod., bežešvé, ze železa, oceli
Chemický průmysl	HS 2809 - Oxid fosforečný; kyselina fosforečná; kyseliny polyfosforečné.
	HS 2815 - Hydroxid sodný; hydroxid draselný; peroxid sodíku nebo draslíku.
	HS 4702 - Buničina dřevná chemická pro chem. zpracování
Strojírenský průmysl	HS 8426 - Jeřáby sloupové, otočné, pojízdné, lanové vozíky
	HS 8429 - Buldozery, srovnávače, rypadla apod. s pohonem
	HS 8455 - Válcovací stolice a válcovací tratě na kovy a jejich válce
	HS 8458 - Soustruhy pro obrábění kovů
	HS 8459 - Stroje obráběcí pro vrtání, frézování, řezání apod.
	HS 9999 - Těžební zařízení
Elektrotechnika	HS 8519 - Přístroje pro záznam, reprodukci zvuku
	HS 8537 - Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 9018 - Nástroje lékařské chirurgické, zubolékařské aj.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 0207 – Drůbeží maso a droby, jedlé, čerstvé, chlazené nebo zmrazené
	HS 1806 – Čokoláda a ostatní potravinové přípravky obsahující kakao
	HS 2203 – Pivo ze sladu
	HS 8432 – Stroje, nářadí pro zemědělství, lesnictví apod.
	HS 8436 – Stroje ost. pro zemědělství lesnictví apod. líhně
Automobilový průmysl	HS 8703 – Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob
	HS 8704 – Motorová vozidla pro přepravu nákladu
Železniční a kolejová doprava	HS 8601 – Lokomotivy, lokotraktory
	HS 8606 – Žel. nebo tram. nákl. vozy a vagony, bez vlastního pohonu
Civilní letecký průmysl	HS 8802 – Letadla, vrtulníky, kosmické lodě vč. družic, nosné rakety
	HS 8526 – Přístroje radiolok. apod. radiové pro řízení dálkové
Obranný průmysl	HS 8710 – Tanky aj. bojová obrněná vozidla i se zbraněmi
	HS 9301 – Zbraně vojenské, jiné než sečné, bodné, revolvery, pistole apod.
Služby	CPA 85.42 – Služby v oblasti terciárního vzdělávání
Vodohospodářský a odpadní	HS 8413 – Vodní čerpadla
	HS 8421 – Stroje na čištění a filtraci vody
	CPA 37 – Služby související s odpadními vodami

Příležitosti pro rozvojovou spolupráci

Kategorie vyspělosti země: LMIC

Indie prošla zemědělskou revolucí, která změnila národ z chronické závislosti na dovozu obilí do celosvětové zemědělské mocnosti, která je nyní čistým vývozcem potravin. Průměrná délka života se více než zdvojnásobila, míra gramotnosti zečtyřnásobila, hygienické podmínky se zlepšily a objevila se početná střední třída. Země je uprostřed masivní vlny urbanizace, kdy se každoročně asi 10 milionů lidí přesouvá do měst při hledání pracovních míst a příležitostí. Růst a rozvoj indického hospodářství je naprosto klíčový pro snižování globální chudoby. Přestože se mezi roky 2005–2010 podařilo 53 milionů Indů vymanit z chudoby, žije zde stále 400 milionů obyvatel pod hranicí chudoby. V zemi se setkáváme s genderově, společensky i regionálně rozdělenou společností, s čímž se Indie bude muset vypořádat.

► Sektor infrastruktury

Indie má vysokou potřebu investic do infrastruktury. Třetina venkovských obyvatel nemá přístup k silnicím průjezdným za každého počasí. Pouze jedna z pěti národních dálnic je čtyřproudá. Přístavy a letiště mají nedostatečnou kapacitu. Vlaky jezdí velmi pomalu. Odhaduje se, že 300 milionů lidí nejsou připojeni k národní elektrické rozvodné síti, a ti, kteří jsou, tak musí čelit častým výpadkům proudu. Výrobní

odvětví, které má zásadní význam pro vytváření pracovních míst, zůstává malé a nedostatečné. Masivní infrastrukturní potřeby Indie nemůžou být řešeny pouze prostřednictvím veřejných investic. Strategie se proto musí zaměřit na zlepšení veřejných i soukromých investic do infrastruktury. Například energetika mající zásadní význam pro hospodářský růst bude muset zvýšit spolehlivost výroby, přenosu a distribuce. Indie provedla mnoho investic do vodohospodářské infrastruktury, nicméně mnoho dalších investic má stále před sebou.

► Sektor vzdělávání

Podpora vyšší úrovně vzdělání a kvalifikace bude mít zásadní význam pro prosperitu v rychle se globalizujícím světě. Méně než 10 % populace v produktivním věku má ukončené středoškolské vzdělání. Příliš mnoho absolventů středních škol nemá znalosti a dovednosti odpovídající dnešnímu měnícímu se trhu práce. Na podporu zlepšení kvality středních škol běží projekt MP Higher Education Quality Improvement. Více než 98 % indických dětí má nyní přístup k základní škole do 1 kilometru svého domova. Důraz je nyní kladen na zlepšení kvality výuky a udržení dětí ve škole. Výzvou je zajistit, aby více dětí mělo přístup ke středoškolskému vzdělání. Moderní je také duální vzdělávání, jež se nyní v Indii hojně rozšiřuje.

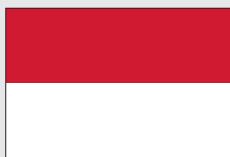
► Sektor zdravotnictví

I přesto že zdravotní ukazatele vykazují v Indii zlepšení, zůstává dětská úmrtnost v některých regionech na úrovni nejchudších států světa. Kromě nedostatečné porodní i poporodní péče se Indie musí vypořádat s vysokou mírou dětské podvýživy a tuberkulózou.

Data převzata z <http://www.worldbank.org/en/country>

Indonésie

V novém tisíciletí rostla indonéská ekonomika stabilně (průměrně 5,4% ročně). V roce 2014 růst HDP mírně zpomalil na 5,0% a podle odhadů Mezinárodního měnového fondu v roce 2015 dokonce na 4,8%. Míra inflace v roce 2014 vzrostla na 6,4% a stejnou hodnotu si Indonésie držela i v roce 2015. V budoucnu je očekáván její pokles. V zemi žije dle odhadů více než 250 mil. obyvatel a HDP na obyvatele je přibližně 3 500 USD. Nezaměstnanost se v posledních letech snížila na 6% s výjimkou v roce 2015, kdy tuto hodnotu překročila, a v budoucnu se očekává její další snížení. Běžný účet je od roku 2012 v deficitu.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	5,6	5,0	4,8	4,9	5,3	5,5
HDP/obyv. (USD)	3 676	3 532	3 362	3 620	3 906	4 179
Míra inflace (%)	6,4	6,4	6,4	4,3	4,5	4,4
Nezaměstnanost (%)	6,3	5,9	6,2	5,9	5,7	5,6
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-29,1	-27,5	-17,8	-24,3	-29,1	-33,7
Populace (mil.)	248,8	252,2	255,5	258,8	262,2	265,6
Konkurenceschopnost	38/148	34/144	37/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	3/7	3/7	3/7	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ Evropská unie zvažuje s Indonésií zahájit jednání o konkrétní preferenční obchodní dohodě.
- ▶ Exportní riziko dle OECD je: 3/7.

Vývoz ČR do Indonésie 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
4702	Buničina dřevná chemická, pro chem. zpracování	1 639 481	50,9	1 646 393	-0,4
8481	Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.	271 236	8,4	111 745	142,7
2921	Sloučeniny s aminovou funkcí	121 088	3,8	180 851	-33,0
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	109 433	3,4	134 939	-18,9
4804	Papír aj., nenatíraný, ne k popisování, ne k hyg. účelům	106 025	3,3	62 891	68,6
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů	79 650	2,5	52 019	53,1
3917	Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů	67 604	2,1	85 077	-20,5
8477	Stroje na zpracování kaučuku, plastů jinde neuv.	66 669	2,1	136 400	-51,1
8212	Břítvy, strojky, čepelky holicí	41 796	1,3	52 640	-20,6
0402	Mléko, smetana zahuštěná, slazená	39 806	1,2	65 656	-39,4
Celkem TOP 10		2 542 788	79,0	2 528 611	0,6
Celkem vývoz		3 217 913		3 311 782	-2,8

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Indonésie 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
9503	Tříkolky, kolob., kočárky pro panenky, panenky, ostatní hračky, modely, puzzle	767 356	12,1	376 499	103,8
4001	Kaučuk přírodní, balata, guataperča, guajal, apod.	703 071	11,1	739 187	-4,9
6403	Obuv se svrškem z usně	419 976	6,6	359 285	16,9
6404	Obuv se svrškem z materiálů textilních	261 556	4,1	270 075	-3,2
8501	Elektrické motory a generátory	218 954	3,5	238 640	-8,2
8714	Části, součásti motocyklů, kol, invalid. vozíků	201 297	3,2	68 900	192,2
8443	Stroje, přístř. pro tisk s pomůckami HS 8442 (vč. kopírek, faxů); části	193 616	3,1	106 089	82,5
8532	Elektrické kondenzátory, pevné, otočné nebo doladovací	178 152	2,8	193 684	-8,0
6402	Obuv ostatní z kaučuku, plastů	153 662	2,4	111 980	37,2
8001	Cín surový (neopracovaný)	145 333	2,3	172 019	-15,5
Celkem TOP 10		3 242 973	51,2	2 636 358	23,0
Celkem dovoz		6 339 919		5 658 434	12,0

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilový průmysl, dopravní průmysl a infrastruktura

Řešení prakticky krizové situace městské hromadné dopravy je jednou z hlavních priorit současného vedení hlavního města. V nadcházejících 5 letech by měla být v Jakartě vybudována jak trasa metra, tak vnitřní městský okruh nadzemní kolejové dopravy. Potřebný je rovněž systém na výběr elektronického jízdého.

► Civilní letecký průmysl

Stav dopravní infrastruktury poskytuje příležitosti pro relevantní zařízení pro urychlení její výstavby a modernizace. Vzhledem k růstu letecké dopravy je technická úroveň současného vybavení letišť nízká. Existují možnosti jak přímých dodávek konečným zákazníkům, tak prostřednictvím subdodavatelů. V Indonésii je v současné době 600 letišť a přistávacích ploch, z čehož 233 je vlastněno a provozováno státem. Většina funkčních letišť má v současné době přetíženou kapacitu o 200 až 300 %. V nejbližších 8 letech se plánuje výstavba 46 nových letišť, z čehož 24 by mělo být postaveno do roku 2017. Rovněž se počítá s obnovou a navyšováním kapacit několika desítek letišť stávajících. Jen v roce 2013 vynaložil stát na obnovu a výstavbu letišť více než 500 mil. USD. Vzhledem k růstu objemu letecké dopravy, který v posledních letech meziročně činí 6–10 %, plánuje vláda další navyšování investic do letištní infrastruktury a bezpečnosti leteckého provozu. Značný potenciál mají rovněž dodávky SW pro řízení leteckého provozu a malých letounů jak pro osobní, tak nákladní dopravu. Letiště Soekarno Hatta v Jakartě jen v roce 2013 obsloužilo více než 64 mil. cestujících a zařadilo se tak mezi 10 největších letišť na světě.

► Energetický průmysl

Současná vláda prezidenta Joka Widoda vyhlásila ambiciózní plán navýšení energetické produkce v letech 2015–2020 o 35 000 MW. 22 % z celkového objemu v zemi vyrobené energie by v roce 2025 mělo pocházet z obnovitelných zdrojů. Nemalý podíl by měly tvořit malé vodní elektrárny (MVE). V případě MVE do 10 MW garantuje stát výhodnou výkupní cenu vyprodukované energie prostřednictvím dlouhodobých smluv. Hlavním zdrojem elektrické energie budou v Indonésii i nadále tepelné elektrárny, protože země disponuje značnými zásobami kvalitního uhlí. Jen v první polovině roku 2015 budou vypsané tendry na výstavbu 10 nových elektráren formou EPC. V zemi jsou rovněž průběžně vypisovány tendry na budování elektráren formou IPP. České firmy mohou najít uplatnění v obou těchto modelech.

► Obranný průmysl

Průběžné zvyšování výdajů na obranu, které v roce 2014 dosáhly částky 6,6 mld. USD a představovaly 0,8 % HDP. Plán současné vlády navýšit postupně v nadcházejících 5 letech podíl výdajů na obranu na 1,5 % HDP a dosáhnout tak v roce 2019 obranného rozpočtu kolem 20 mld. USD. Vláda si je vědoma zhruba 10leté zaostalosti ve výzbroji indonéské armády v porovnání s nejbližšími sousedy (Malajsie a Singapur) a hodlá tento problém řešit zásadní obnovou a rozšířením armádní výzbroje a výstroje. Zařízení české provenience má v zemi dobré jméno a je konkurenceschopné.

► Služby

Současný stav odpadového hospodářství není uspokojivý. Státní politika životního prostředí a vývoj urbanizace podporují konkurenceschopnou nabídku českých firem. Vláda připravuje pobídky pro získávání energie z odpadů. Připravují se plány na přeměnu odpadů v energii zejména ve velkých městských aglomeracích. Potenciálně zajímavé pro české exportéry jsou možnosti dodávek čističek odpadních vod, kompostních zařízení či bioplynových stanic. Schází rovněž technologie na zpracování odpadů nebo pro výstavbu a údržbu kanalizací.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Ke klíčovým charakteristikám patří dynamický demografický vývoj, růst střední třídy, zavedení všeobecného zdravotního pojištění od 1. ledna 2014, růst státních a zejména pak soukromých investic do zdravotnictví. V roce 2004 bylo v Indonésii 1 246 nemocnic, zatímco v roce 2012 jich bylo již 1 486. Pouze něco málo přes 30 % nemocnic je vlastněno a spravováno státem. Růst počtu nemocnic a zdravotnických zařízení se ještě zintenzivnil po zavedení všeobecné zdravotní péče. Poměr nemocničních lůžek k počtu obyvatel je hluboko pod průměrem v rozvinutých zemích. 80 % veškerého zdravotnického a laboratorního zařízení používaného v Indonésii pochází z dovozu.

► Železniční a kolejová doprava

Na konec roku 2015 je plánovaný tendr na výstavbu 17 km tramvajové trati a dodávku tramvajových souprav pro město Surabaya. V letech 2015–2019 by měla proběhnout výstavba tzv. trans sumaterského železničního koridoru o délce 2 168 km. Na programu dne je též plán obnovy železnic a vozového parku státní železniční společnosti Kereta Api. Řešení prakticky krizové situace městské hromadné dopravy je jednou z hlavních priorit současného vedení hlavního města. V nadcházejících 5 letech by měla být v Jakartě vybudována jak trasa metra, tak vnitřní městský okruh nadzemní kolejové dopravy. Potřebný je rovněž systém na výběr elektronického jízdného.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Civilní letecký průmysl	HS 8526 – Radiolokátory apod., rádiové přístroje pro dálkové řízení
	HS 8527 – Přístroje přijímací pro rozhlas, vysílání, se zázn. zař. s hodinami
	HS 8529 – Části přístř. vysílacích, přijímacích, televizí
	HS 8538 – Části přístř. k ochraně ap. obvodů, rozvaděčů aj.
	HS 8802 – Letadla, vrtulníky, kosmické lodě vč. družic, nosné rakety
	HS 8805 – Katapulty letecké aj. přístř. pro let. výcvik
	HS 9014 – Busoly vč. kompasů navigačních aj. přístrojů
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 7017 – Sklo pro účely zdravot., farmaceut., laboratorní
	Malé dopravní letouny
	HS 9012 – Mikroskopy jiné než optické difraktografy
	HS 9018 – Nástroje lékařské chirurgické, zubolékařské aj.
	HS 9022 – Přístroje rentgenové aj. používající záření

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 9401 – Sedadla, ne lékařská ap., i proměnitelná v lůžka
	HS 9402 – Nábytek lékařský, chirurg. ap., pro holičství aj.
Energetický průmysl	HS 8402 – Generátory pro výrobu vodní páry apod.
	HS 8406 – Turbiny na páru vodní nebo jinou
	HS 8410 – Turbiny, kola vodní, regulátory
	HS 8411 – Motory proudové, pohony turbovrtulové a ostatní plynové turbíny
	HS 8413 – Čerpadla i se zař. měřícím, zdviže na kapaliny
	HS 8414 – Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory ap.
	HS 8503 – Části motorů, elektr. generátorů, soustrojí ap.
	HS 8504 – Transformátory, el. měniče, statické induktory
Obranný průmysl	HS 5603 – Textilie netkané i impregnované, laminované aj.
	HS 8526 – Radiolokátory apod., radiové přístroje pro dálkové řízení
	HS 8527 – Přístroje přijímací pro rozhlas, vysílání, se záz. zař. s hodinami
	HS 8704 – Motorová vozidla pro přepravu nákladu
	HS 8803 – Části a součásti motor. a bezmotor. prostředků pro létání
	HS 9303 – Zbraně střelné, zařiz. využívající výbuchu ost.
	HS 9306 – Bomby, granáty, miny, náboje ap., střelivo ostatní
Železniční a kolejová doprava	HS 7202 – Feroslitiny
	HS 7302 – Materiál pro stavbu tratí železnič., tramvaj.
	HS 8602 – Lokomotivy, lokotraktory ostatní, tendry
	HS 8603 – Železniční nebo tramvajové vozy s vlastním pohonem
	HS 8606 – Žel. nebo tram. nákl. vozy a vagony, bez vlastního pohonu
	HS 8607 – Části a součásti železničních nebo tramvajových lokomotiv nebo kolejových vozidel
	HS 8608 – Materiál kolejový svrškový, bezp. a sign. dopravní zařízení
Automobilový průmysl	HS 8539 – Žárovky, výbojky, el. ultrafial. infra obloukovky
	HS 8605 – Žel. nebo tram. osobní vozy, vozy zavaz. a pošt. apod., bez vlastního pohonu
	HS 8607 – Nápravy, kola aj. části, součásti žel. aj. vozidel
	HS 8702 – Motorová vozidla pro veřejnou osobní dopravu
	HS 8703 – Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob
	HS 8704 – Motorová vozidla pro přepravu nákladu
Služby	CPA 37 – Služby související s odpadními vodami
	Služby související se zpracováním odpadů

Příležitosti pro rozvojovou spolupráci

Kategorie vyspělosti země: LMIC

Indonésie je různorodým státem s mnoha ostrovy a více než 300 etnickými skupinami. V posledních dvou dekáдах zaznamenala působivý ekonomický růst. Hrubý národní příjem na osobu se zvýšil z 560 USD v roce 2000 na 3630 USD v roce 2014. Indonésie je 4. nejlidnatější stát světa a podle PPP 10. největší světová ekonomika. Od roku 1999 zredukovala chudobu na méně než polovinu a aktuálně spadá pod hranici chudoby 11,2% populace. Rozvoj Indonésie probíhá v rámci 20ti letého rozvojového plánu pro období 2005–2025. Ten je rozdělen do střednědobých 5ti letých plánů a každý má své priority. Těmi jsou do roku 2020 infrastruktura, zdravotnictví a školství.

► Sektor vody a sanitace

Zajištění pitné vody, kanalizace a čištění vody je stále problém. Přístup k hygienickým toaletám mají pouze dvě třetiny obyvatel. Vznikl program The National Rural Water Supply and Sanitation Project (PAMSIMAS) pro spolupráci mezi centrální vládou a komunitami. Program je aktivní ve 32 provinciích a obecně považován za nejefektivnější možnost pro rozšiřování přístupu k pitné vodě a hygienickým službám. Je na něj alokováno přes miliardu USD. Měl by zlepšit situaci obyvatel ve třech desítkách tisíc vesnic.

► Sektor energetiky

Indonésie má ambiciózní plán pro zvýšení energetické produkce do roku 2020 o 35 000 MW. Téměř čtvrtina vyrobené energie do roku 2025 by měla pocházet z obnovitelných zdrojů. Na podporu indonéské energetiky běží např. program Indonesia Energy Sector DPL. Indonésie provedla reformu dlouhodobých energetických dotací, které umožňují více investic do programů majících přímý vliv na chudé obyvatelstvo.

► Sektor infrastruktury

Infrastruktura je definována jako jedna z priorit v současném 5ti letém plánu rozvoje Indonésie. Do infrastruktury se v uplynulém období hodně investovalo, což přispělo k obdivuhodnému rozvoji Indonésie. Přesto je potřeba ještě mnoho dalších investic. Indonésie se skládá z více než 500 autonomních samospráv, které administrují infrastrukturální projekty a zodpovídají za ně. Vznikl velký projekt The Local Government Decentralized Project, který má přispět k efektivnímu řízení investic do infrastruktury se zaměřením na zvýšení zodpovědnosti a transparentnosti.

Data převzata z <http://www.worldbank.org/en/country>

Irák

První známé údaje dle MMF pocházejí z roku 2004, kdy růst HDP dosáhl hodnoty 59,7%. Poté do roku 2012 činil růst HDP v průměru 6,8% ročně. V roce 2014 se však po delším období růstu došlo ke snížení HDP. V příštích letech by se měl navrátit růst do kladných hodnot. Míra inflace by se v příštích letech měla stabilně držet okolo 2%. V zemi žije 35 mil. obyvatel a HDP na obyvatele je přibližně 4 800 USD. Nezaměstnanost vzrostla na 16,4%. Běžný účet je v deficitu.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	4,2	-2,1	2,4	7,2	3,3	4,2
HDP/obyv. (USD)	6 594	6 520	4 819	4 115	4 444	4 671
Míra inflace (%)	1,9	2,2	1,4	2,0	2,0	2,0
Nezaměstnanost (%)	16,0	16,4	–	–	–	–
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-1,7	-1,7	-10,8	-21,4	-18,0	-7,9
Populace (mil.)	34,8	34,3	35,2	36,1	37,0	37,9
Konkurenceschopnost	–	–	–	–	–	–
Exportní riziko OECD	7/7	7/7	7/7	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, SB, WEF

- ▶ V současné době Evropská unie nejedná s Irákem o žádné preferenční obchodní dohodě.
- ▶ Exportní riziko podle OECD je: 7/7.

Vývoz ČR do Iráku 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
2402	Doutníky doutničky cigarety z tabáku náhražek	1 188 459	37,5	188 661	529,9
9304	Zbraně ostatní, ne zbraně sečné bodné	597 359	18,8	351 810	69,8
8802	Letadla, vrtulníky, kosmické lodě vč. družic, nosné rakety	285 668	9,0	–	–
8537	Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací	187 061	5,9	61 956	201,9
7308	Konstrukce, části, desky, tyče aj. ze železa n. oceli	79 912	2,5	18 438	333,4
9405	Svítilna, reklamy, ukazatele apod. světelné	59 119	1,9	30 770	92,1
8416	Hořáky pro topeniště, rošty, příkladací zařiz.	58 084	1,8	–	–
0407	Vejce ve skořápkách čerstvá, konzerv., vařená	55 791	1,8	58 286	-4,3
8429	Buldozery, srovnávače, rypadla apod. s pohonem	54 823	1,7	19 767	177,3
8419	Stroje ke zpracování materiálů změnou teplot	53 981	1,7	6 899	682,4
Celkem TOP 10		2 620 257	82,6	736 587	255,7
Celkem vývoz		3 170 701		1 396 412	127,1

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Iráku 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
7112	Odpady, úlomky kovů drahých, plátovaných kovů	18 995	95,8	4 379	333,8
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	636	3,2	–	–
8542	Obvody integrované elektronické	97	0,5	–	–
8504	Transformátory, el. měniče, statické induktry	28	0,1	2	1300,0
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	24	0,1	122	-80,3
8538	Části přístř. k ochraně ap. obvodů, rozvaděčů aj.	13	0,1	–	–
9304	Zbraně ostatní, ne zbraně sečné bodné	13	0,1	–	–
9026	Přístroje měření kontroly průtoku tlaku aj.	10	0,1	–	–
8528	Monitory, projektory bez TV; přijímače televizní	5	0,0	–	–
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů	5	0,0	–	–
Celkem TOP 10		19 826	100,0	4 503	340,3
Celkem dovoz		19 833		6 581	201,4

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilový průmysl

Byla zaznamenána rostoucí poptávka po osobních i užitkových vozech zejména do oblasti Basry.

► Energetický průmysl

V oblasti energetiky se jedná především o rafinerie a elektrárny. Jde o stavbu nových investičních celků, nebo o rozšiřování kapacity stávajících investičních celků. V případě rafinerií se uvažuje po osvobození území o rehabilitaci rafinerií a o stavbě nové rafinerie v Basře, která by měla mít stejnou kapacitu nebo větší, než stávající rafinerie v Šuajba (500 mil. USD). Tento záměr na stavbu rafinerie byl schválen ministerstvem ropy a měl by být schválen i vládou. Dále se uvažuje o rozšiřování kapacity menších rafinerií ve městech Amara, Samawa, Nasiríje (rozšíření kapacity v každém uvedeném případě představuje částku 100 mil. USD). Rozšiřování kapacity u malých rafinerií v Regionu iráckého Kurdistánu (RIK) připadá v úvahu u rafinerie NOKAN GROUP (100 mil. USD), KIRKUK (100 mil. USD). V případě elektráren je před podpisem výstavba paroplynového cyklu pro elektrárnu Khormala (300 mil. USD).

► Obranný průmysl

V oblasti obranného průmyslu jde o nejrůznější druhy munice a bojové techniky včetně tanků, děl, bojových vozidel. Možnost expandovat v tomto sektoru byla posílena slibnými nákupy z irácké strany v posledních letech. V současné době je také konzultována s iráckým ministerstvem obrany a průmyslu možnost vývozu investičního celku – továrny na výrobu munice a uvažuje se o jedné továrně na výrobu munice pro Bagdád (300 mil. EUR) a druhé pro Erbil (300 mil. EUR).

► Služby

Pro české firmy jsou šance v dodávkách cementáren (Karbala – 200 mil. USD, Sulaimania – 200 mil. USD, obojí dodávka investičního celku).

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

V souvislosti s pokračováním ozbrojeného konfliktu trvá potřeba dodávek přístrojů a zdravotního materiálu.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Z potravinářských výrobků bude dobré posílit vývoz vajec, která se stala tradičním vývozním artiklem, a dalších potravin např. mléka.

► Zpracovatelský průmysl

Zvýšená poptávka po dodávkách cigaret a papíru a kartonu stále trvá a lze s ní počítat i do budoucna.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Obranný průmysl	HS 3602 – Výbušniny připravené, ne práškové výmětné
	HS 9303 – Zbraně střelné, zařiz. využívající výbuchu ost.
	HS 9306 – Bomby, granáty, miny, náboje ap., střelivo ostatní
Energetický průmysl	HS 7321 – Kamna kotle vařiče aj. plynové ze železa n. oceli
	HS 8402 – Generátory pro výrobu vodní páry apod.
	HS 8406 – Turbiny na páru vodní nebo jinou
	HS 8414 – Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory ap.
	HS 8481 – Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 8537 – Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací
	HS 2941 – Antibiotika
	HS 3004 – Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 9018 – Nástroje lékařské chirurgické, zubolékařské aj.
	HS 0401 – Mléko, smetana nezahuštěná, neslazená
	HS 0402 – Mléko, smetana zahuštěná, slazená
Zpracovatelský průmysl	HS 0407 – Vejce ve skořápkách čerstvá, konzervovaná, vařená
	HS 2402 – Doutníky, doutníčky, cigarety z tabáku, náhražek
	HS 4804 – Papír aj., nenatíraný, ne k popisování, ne k hyg. účelům
Automobilový průmysl	HS 4811 – Papír, karton, vata buničitá, aj., natřené plasty
	HS 8703 – Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob
Služby	CPA 41 – Budovy a výstavba budov
	CPA 42 – Inženýrské stavby a jejich výstavba

Írán

V letech 2000–2007 rostla íránská ekonomika v průměru 5,6% ročně. V následujících dvou letech ekonomika výrazněji zpomalila (v roce 2009 byl růst HDP 2,3 %). Rok 2010 se vyrovnal předkrizovým hodnotám, avšak poté ekonomika zpomalila a od roku 2012 se dostala do záporných hodnot. V roce 2013 se jednalo o -1,9%. V roce 2014 došlo k oživení ekonomiky s růstem 4,3%, ale v roce 2015 byl růst nulový. Dle odhadů MMF by mělo opět dojít k růstu ekonomiky, dosahujícímu až 4% ročně. Míra inflace v posledních letech výrazně klesla oproti roku 2013 (34,7%) a v roce 2015 činila 12%. Nadále se očekává její snížení. V zemi žije 79 mil. obyvatel, přičemž HDP na obyvatele se pohybuje kolem 5 000 USD. Nezaměstnanost v roce 2015 mírně vzrostla na 10,8%, avšak v dalších letech by měla opět růst. Běžný účet je v přebytku.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	-1,9	4,3	0,0	4,0	3,7	3,8
HDP/obyv. (USD)	4 911	5 308	4 877	4 799	5 027	5 343
Míra inflace (%)	34,7	15,6	12,0	8,9	8,2	6,2
Nezaměstnanost (%)	10,4	10,6	10,8	11,3	11,6	11,5
Bilance běžného účtu (mld. USD)	26,2	15,9	1,4	-3,0	-0,2	1,9
Populace (mil.)	77,4	78,5	79,5	80,5	81,4	82,3
Konkurenceschopnost	82/148	83/144	74/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	7/7	7/7	7/7	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ V současnosti Evropská unie nejedná s Íránem o žádné preferenční obchodní dohodě.
- ▶ Exportní riziko podle OECD je: 7/7.

Vývoz ČR do Íránu 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
7013	Sklo stolní domácké, kuchyňské aj. zboží	145 878	15,8	136 574	6,8
2710	Oleje minerální a z nerostů živých, ne surové	105 013	11,4	27	388837,0
8474	Stroje k třídění, prosévání ap. zemin, kamenů aj.	56 514	6,1	1 634	3358,6
8537	Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací	50 506	5,5	3 226	1465,6
2507	Kaolin, jíly kaolinitické, jiné, i kalcinované	24 748	2,7	41 657	-40,6
8701	Traktory	23 843	2,6	–	–
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů	22 906	2,5	4 639	393,8
2843	Kovy drahé, v koloid. stavu, sloučeniny, amalgamy	21 441	2,3	–	–
8481	Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.	19 675	2,1	4 844	306,2
8422	Myčky, stroje k čištění, plnění ap., lahví aj.	18 383	2,0	19 923	-7,7
Celkem TOP 10		488 907	52,8	212 524	130,0
Celkem vývoz		925 110		569 306	62,5

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Íránu 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
0802	Ovoce skořápkové ost., čerstvé, sušené, loupané	91 133	28,5	51 142	78,2
8523	Disky, pásky aj. média pro záznam zvuku, obrazu ap., ne HS 37	85 285	26,6	2	4264150,0
0806	Hrozny vinné, čerstvé, sušené	68 704	21,5	26 988	154,6
0804	Datle, fíky, ananas, avocato apod. čerstvé, sušené	12 103	3,8	11 962	1,2
2008	Ovoce, ořechy aj., části rostlin jinde neuv.	11 299	3,5	7 431	52,1
7228	Tyče, pruty, úhelníky, profily z oceli legov. ost.	6 207	1,9	7 962	-22,0
0504	Střeva, měchýře, žaludky, celé části, ne z ryb	5 184	1,6	16 306	-68,2
8414	Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory ap.	4 357	1,4	–	–
7202	Feroslitiny	3 430	1,1	3 092	10,9
9402	Nábytek lékařský, chirurg. ap., pro holičství aj.	3 051	1,0	1 640	86,0
Celkem TOP 10		290 753	90,8	126 525	129,8
Celkem dovoz		320 247		156 515	104,6

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilový průmysl

Stále trvá velká poptávka po produkci automobilů západní provenience, a to nejen v oblasti osobní, ale i nákladní dopravy. Jak potvrdil nedávný průzkum oblíbenosti značek mezi běžnou íránskou populací, první místo drží německé, druhou příčku obsazují japonské, třetí korejské značky. Až čtvrté místo v oblíbenosti patří francouzským značkám. Poslední místo v oblíbenosti tvoří čínské vozy.

S ohledem na velké znečištění životního prostředí, převážně ve velkých městech jako je Teherán, Mašhad, Esfahán, Šíráz, se objevují tendence směřující k prosazení provozu hybridních vozidel – elektrobusů v městské hromadné dopravě. To však vyžaduje velké infrastrukturní náklady, na které municipality nejsou zatím připraveny.

Další alternativu pak představuje využití tramvajové dopravy či obnova zastaralého trolejbusového parku (Teherán).

► Civilní letecký průmysl

Důležitou oblastí s aktuálními příležitostmi pro české dodavatele je i civilní letectví, konkrétně pak řízení letového provozu, komunikační technika, ale i malá sportovní letadla. Rozsáhlá síť mezinárodních a vnitrostátních letišť v Íránu bude podle dostupných údajů v následujících letech procházet modernizačními procesy. Očekávat lze i výstavbu celkem sedmi nových mezinárodních letišť, z nichž každé bude schopné odbavit na 400 dálkových letů. Díky územní rozloze Íránu a stoupající poptávce po rychlé a bezpečné vnitrostátní přepravě lze celou oblast civilního letectví označit za perspektivní pro české vývozce.

Na tomto místě je taktéž nutno zmínit možnost otevření pravidelného leteckého spojení společností Mahan Air na lince Teherán–Praha v létě 2016. S tím souvisí i servis letadel a služby personálu.

► Důlní, těžební a ropný průmysl

Nerostné bohatství Íránu, kde se těží na 68 druhů minerálů, představuje cca 7 % světových zásob. Spolu s 16–17% podílem hutního průmyslu na HDP Íránu a zastaralou těžební a zpracovatelskou technikou, to vše představuje velkou výzvu pro české výrobce důlního zařízení i pro firmy zabývající se geologickým průzkumem.

Ropný průmysl neustále se potýkající s nedostatečným financováním, vysokou současnou fluktuací ceny ropy, vysokými náklady na těžbu, vysokou spotřebu el. energie a nízkou výtěžností ropných ložisek určitě znamená velkou výzvu pro české firmy podnikající v tomto odvětví.

► Elektrotechnika

V dodávkách komponent pro domácí spotřebiče jsou české firmy známé svou kvalitou a mohou tak na tomto povědomí stavět.

► Energetický průmysl

Zlomovou událostí pro íránskou ekonomiku je bezpochyby 14. července 2015 uzavřená Dohoda o íránském jaderném programu.

Jedním z klíčových oborů, jež by měly profitovat z pozvolného uvolňování sankcí, je beze sporu energetický průmysl a s tím spojené dodávky zařízení dříve sankcionovaných komponent či technologií. Kromě klasických elektráren, je plánována výstavba i alternativních zdrojů el. energie, jakými jsou např. solární či větrné elektrárny. Celkem je v následujících třech letech počítáno s výrobou až 250 větrných elektráren s kapacitou kolem 2MW, převážně umístěných převážně v provincii Gilan. Dále se počítá s nákupem cca 80 větrných elektráren pro provincie Sistan Balúčistán, Východní a Západní Ázerbájdžán, Qazvin, Semnan a Khorasán.

V zemi jsou v provozu solární elektrárny Shiraz Solar Power Plant – linier parabolic o výkonu 250 kW, Yazd Solar Combined Cycle Power Plant o výkonu 467 MW a Birjand Solar Power Plant s fotovoltaickými články o výkonu 24 kW. Další stavby solárních elektráren se plánují na pobřeží Perského zálivu a taktéž v provincii Alborz (hlavní město Karaj). Možnost dodávek fotovoltaických systémů pro ropná pole, ropovody, telekomunikační věže, odsolování vody a další aplikace.

► Chemický průmysl

Oblast chemického průmyslu je provázána rozvojem výrobních kapacit. Země vzhledem ke své poloze nabízí také možnost jejím proniknout na okolní doposud uzavřené trhy (Irák, Afghánistán, Pákistán).

► ICT

Jedním z bodů nového pětiletého plánu íránské ekonomiky pro r. 2016–2021 zaměřeného na zvýšení ekonomického růstu z nynějších 2,5 % na 8 % je i rozvoj tzv. Pioneering and Science and Technology v oblasti rozvoje IT sektoru ve směru jednotné informační brány a rozvoji kyberprostoru.

► Kovo zpracovatelský průmysl

Oblast zpracování kovů a růst trhu s cennými kovy je do budoucna perspektivním sektorem pro spolupráci českých a íránských firem za využití místních rozsáhlých kapacit. Je potřeba zohlednit, že některé položky spadající pod tento sektor jsou doposud na sankčním seznamu Rady EU č. 1263/2012.

► Sklářský a keramický průmysl

České sklo a křišťál mají v zemi tak jako v celém regionu BV skvělou pověst. Dobrého jména je ve sklářství možné využít i v oblasti průmyslových výrobků, včetně těch s vysokou přidanou hodnotou.

► Služby

Revitalizaci či restart v uvolněném sankčním režimu jako první zažije oblast služeb, a to především v bankovním a finančním sektoru. Zde po dlouhé době dojde k opětovné aplikaci SWIFT kódu a možnosti zakládání poboček íránských bank v zahraničí. To povede ke zlepšení platební morálky, k odstranění problémům s finančními transfery, včetně využití komplexnějších finančních nástrojů (akreditivy apod.) a k jejich pojišťování.

Na výše uvedenou oblast plynule navazuje sekce logistická a přepravní.

► Stavební průmysl

Stavební sektor v současné době prochází hlubokou recesí. Výstavba nových bytů a kancelářských prostor poklesla o 32 %. Přesto se do roku 2016 se počítá s výstavbou 2,5 mil. bytových jednotek.

Přestože se zdá, že v tomto segmentu nejsou české firmy téměř zastoupeny, není tomu zcela tak. Významnou měrou se na českém vývozu do Íránu podílejí svými dodávkami firmy zabývající se výstavbou v průmyslovém i civilním sektoru.

Jako novou zajímavou, ale doposud zcela technologicky nepokrytou oblastí, se jeví rekonstrukce historických památek.

► **Strojírenský průmysl**

Produkce surové oceli v loňském roce dosáhla 16,6 mil.t, což znamená navýšení o 7% oproti r. 2013. Co se samotných ocelových výrobků týká, za loňský rok jich bylo vyrobeno na 19,9 mil.

Velmi dobré jméno ČR, pozitivní historická zkušenost se stroji a zařízeními českého původu, zájem o postupnou modernizaci závodů v minulosti vybavenými českými firmami.

► **Textilní a obuvnický průmysl**

Dodávky náhradních dílů a modernizace tkalcovských stavů by znamenaly návrat na výsluní tradiční české vývozní komodity.

► **Vodohospodářský a odpadní průmysl**

Írán je zemí s historicky velkou závislostí na kvalitním managementu vodních zdrojů. Sofistikované historické systémy zavlažování a využívání energetického potenciálu vody (mlýnské systémy) však již nejsou kapacitně dostačující. V posledních letech se stále více prokazuje nedostatečně dořešený systém zadržování a distribuce vody z oblastí srážkově bohatších do oblastí chudších. Velkým problémem je nejen fluktuující úroveň srážek v různých oblastech Íránu, ale i obecné plýtvání a neefektivní využívání vodních zdrojů.

Podle posledních měření poklesla zásoba obnovitelných zdrojů pitné vody ze 135 mil. m³ na 110 mil. m³.

Budování soustavy přehrad a retenčních nádrží bude v dlouhodobějším časovém horizontu jednou ze zásadních oblastí, na kterou se íránské úřady budou muset zaměřit, pokud chtějí předejít postupnému kompletnímu vyčerpání vodních zdrojů a nástupu dlouhých měsíců bez dostatečného zásobování vodou, což by se týkalo zejména provincií v centrální a jižní části země. Do budoucna lze očekávat, že přehrady a nádrže budou také využívány při výrobě elektrické energie. Prostor se tedy otevírá i v oblasti dodávek vodních turbín a souvisejících systémů a zařízení.

Írán vzhledem k rostoucímu počtu obyvatel zejm. ve větších městech plánuje navyšovat kapacity stávajících a budovat nové čistírny odpadních vod. Přechištěná voda z těchto zařízení má následně být použita také pro účely zavlažování zemědělských ploch.

► **Zábava a volný čas**

Hračky a obecně výrobky pro děti mají potenciál být zajímavým doplňkovým trhem pro české dodavatele. Je však zapotřebí mít na paměti silnou čínskou konkurenci a vsadit na vysoce kvalitní výrobky.

► **Zdravotnický a farmaceutický průmysl**

Íránský farmaceutický průmysl je, co se běžné produkce léků týká, z 97% soběstačný. Zbývající tři procenta tvoří převážně monoklonální protilátky a imunologické reagenty.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Do budoucna zcela jistě obrovský potenciální trh, kdy velká poptávka po západních potravinách spolu se zvyšující se výstavbou obchodních řetězců, již nyní vede k nárůstu dovozu kvalitních zahraničních produktů.

V zemědělském sektoru je nutné zvýšit výnosy z půdy pomocí umělých hnojiv a zavést energeticky méně náročný systém zavlažování.

► Zpracovatelský průmysl

Většinu výrobků např. dřeva země dováží, od surovin přes polotovary až po hotové výrobky. Domácí zdroje jsou v tomto ohledu nedostatečné a i v dohledné budoucnosti bude dovoz jedinou možností pokrytí domácí spotřeby. V odvětvích zpracovatelského průmyslu jako jsou (hutní, strojírenský, chemický, již zmíněný dřevařský a textilní) však panuje velká konkurence z blízkého zahraničí.

► Železniční a kolejová doprava

V oblasti veřejné dopravy si Írán uvědomuje nedostatečně rozvinutou a zajištěnou kapacitu v rámci dálkové (železnice) a její elektrifikaci o celkové délce 6 000 km s potřebou cca 200 el. lokomotiv a příměstské (železnice, metro, autobusy) přepravy. V této oblasti se tedy otvírá prostor pro české firmy, a to nejen v oblasti dopravních prostředků jako takových, ale i dodávkách v rámci budování dopravní infrastruktury a využití českého know-how. Vzhledem k zájmu Íránu realizovat projekty v oblasti městské veřejné dopravy (metro a příměstské vlaky) ve městech Mašhad, Ahváz, Šíráz, Tabríz, Isfahán a Karádž se rýsují poměrně velké obchodní příležitosti i pro dodávky z ČR. Českým dodavatelům by se v této souvislosti mohly otevřít i možnosti role subdodavatele pro železniční projekty v okolních zemích, se kterými Írán může na budování dopravních sítí spolupracovat (např. Irák, Ázerbájdžán).

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Civilní letecký průmysl	HS 8526 - Radiolokátory apod., rádiové přístroje pro dálkové řízení
	HS 8531 - Elektrické akustické nebo vizuální signalizační přístroje
	HS 9014 - Busoly vč. kompasů navigačních aj. přístrojů
Železniční a kolejová doprava	HS 8602 - Lokomotivy, lokotraktory ostatní, tendry
	HS 8603 - Železniční nebo tramvajové vozy s vlastním pohonem
	HS 8604 - Vozidla pro údržbu železničních nebo tramvajových tratí
	HS 8605 - Žel. nebo tram. osobní vozy, vozy zavaz. a pošt. apod., bez vlastního pohonu
	HS 8606 - Žel. nebo tram. nákl. vozy a vagony, bez vlastního pohonu
	HS 8607 - Části a součásti železničních nebo tramvajových lokomotiv nebo kolejových vozidel
	HS 8608 - Materiál kolejový svrškový, bezp. a sign. dopravní zařízení
HS 8609 - Kontejnery pro jeden nebo více druhů dopravy	

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Automobilový průmysl	HS 8501 – Elektrické motory a generátory
	HS 8503 – Části motorů, elektr. generátorů, soustrojí ap.
	HS 8407 – Motory píst., zážehové, spalovací, vratné, rotační
	HS 8408 – Motory pístové, vznětové s vnitřním spalováním
	HS 8409 – Části, součásti pro motory pístové
	HS 8412 – Motory pohony ostatní
	HS 8512 – Přístroje elektr. osvětlovací aj., stěrače ap.
	HS 8530 – Přístroje elektrické pro řízení dopravy
	HS 8702 – Motorová vozidla pro veřejnou osobní dopravu
	HS 8703 – Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob
	HS 8704 – Motorová vozidla pro přepravu nákladu
	HS 8705 – Motorová vozidla pro zvláštní účely
	HS 8708 – Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705
	HS 9029 – Otáčkoměry, taxametry, krokoměry, tachometry ap.
Vodohospodářský a odpadní průmysl	HS 3825 – Odpad. prod. chem. prům, apod., j. n. komunál. odpad; splašky; odpady ost.
	HS 8410 – Turbiny, kola vodní, regulátory
	HS 8413 – Čerpadla i se zař. měřícím, zdviže na kapaliny
	HS 8481 – Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.
Elektrotechnika	HS 8502 – Soustrojí generátorová, elektr. měniče rotační
	HS 8511 – Elektrické zapalovací nebo spouštěcí přístroje a zařízení pro motory
	HS 8535 – Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů, > 1000 V
	HS 8536 – Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů, < 1000V; konekt. pro opt. vlákna
	HS 8537 – Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací
	HS 8541 – Diody, tranzistory a podobná polovodičová zařízení; fotosenzitivní polovodičová zařízení, včetně fotovoltaických článků
	HS 9031 – Stroje, přístroje, nástroje měřící, kontrolní, jinde neuv.
	HS 9032 – Přístroje regulační n. kontrolní automatické
	HS 9011 – Mikroskopy optické sdružené
	HS 8417 – Pece průmyslové, laboratorní, neelektrické
	HS 8418 – Chladničky, boxy mrazicí aj., čerpadla tepelná
	HS 8512 – El. přístroje osvětlovací nebo signalizační, stěrače apod.
Strojírenský průmysl	HS 8457 – Centra obráběcí, stroje obráběcí stavebnicové
	HS 8414 – Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory ap.
	HS 8415 – Stroje, přístroje klimatizační

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Strojírenský průmysl	HS 8430 – Stroje ost. srovnávací ap., pluh, frézy sněžné
	HS 8431 – Součásti jeřábů, vozíků ap., buldozerů, fréz aj.
	HS 8438 – Stroje pro prům. přípravu, výrobu potravin aj.
	HS 8445 – Stroje pro přípravu vláken, spřádání aj. přízí
	HS 8448 – Zařízení přídatná stavů, strojů na spřádání ap.
	HS 8455 – Válcovací stolice a válcovací tratě na kovy a jejich válce
	HS 8458 – Soustruhy pro obrábění kovů
	HS 8462 – Stroje tvářecí k opracování kovů, buchary apod.
	HS 8463 – Stroje tvářecí jiné pro opracování kovů apod.
	HS 8471 – Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.
	HS 8474 – Stroje k třídění, prosévání ap. zemin, kamenů aj.
	HS 8482 – Ložiska kuličková, válečková, jehlová
	HS 8483 – Hřídele aj. převodové, převody, kola ozubené, ap.
	HS 8479 – Stroje mechanické s vlastní indiv. funkcí jinde neuv.
	HS 8502 – Soustrojí generátorová, elektr. měniče rotační
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 1209 – Semena, plody výtrusy k výsevu
	HS 1514 – Olej řepkový, hořčičný, frakce, chemicky neupravené
	HS 8701 – Traktory
	HS 8706 – Chassis traktorů, motor. vozidel osob., nákl. aj.
	HS 8707 – Karosérie motor. vozidel, traktorů, vč. kabin
	HS 8716 – Přívěsy a návěsy, ost. vozidla bez mech. pohonu vč. částí
Chemický průmysl	HS 2916 – Kyseliny monokarboxylové acyklické nenasycené
	HS 2921 – Sloučeniny s aminovou funkcí
	HS 3206 – Barviva ost., výrobky anorg., použ. jako luminofor
	HS 3215 – Barvy tiskařské, inkousty, tuše, i tuhé
	HS 3903 – Polymery styrenu v primárních formách
	HS 4008 – Desky, tyče apod., z kaučuku vulkanizov., ne tvrdého
	HS 7311 – Nádoby tlakové pro plyn, ze železa n. oceli
Kovozpracovatelský průmysl	HS 7206 – Železo ocel nelegovaná v ingotech aj. tvarech
	HS 7213 – Tyče, pruty ze železa n. oceli neleg., válc. za tepla
	HS 7229 – Dráty z oceli legované, ostatní
	HS 7302 – Materiál pro stavbu tratí železnič., tramvaj.
	HS 7314 – Tkaniny, rošty, pletiva z drátu, ze železa, oceli
	HS 7322 – Radiátory, ohříváče ap., části, z železa, oceli
	HS 7612 – Sudy, barely, plechovky ap. z hliníku, do 300l

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Stavební průmysl	HS 3925 – Výrobky stavební z plastů jinde neuv.
	HS 8427 – Vozíky stohovací, vidlicové aj., s zařiz. manipul.
	HS 8428 – Zařízení ost. zdvihací, nakládací, manipulační
	HS 8429 – Buldozery, srovnávače, rypadla apod. s pohonem
Zpracovatelský průmysl	HS 4802 – Ceninový papír
	HS 4407 – Dřevo rozřezané, štípané, loupané, i hoblov., apod., > 6 mm
	HS 4804 – Papír aj., nenatíraný, ne k popisování, ne k hyg. účelům
	HS 8465 – Stroje obráběcí na opracování dřeva, korku ap.
Sklářský a keramický průmysl	HS 7017 – Sklo pro účely zdravot., farmaceut., laboratorní
	HS 7010 – Demižóny, láhve, baňky, lékovky víčka aj. ze skla
	HS 7019 – Vlákná skleněná a výrobky z nich
	HS 7020 – Zboží skleněné ostatní
Služby	HS 4906 – Plány, výkresy pro účely stavební, průmyslové
Energetický průmysl	HS 8402 – Generátory pro výrobu vodní páry apod.
	HS 8403 – Kotle k ústřednímu topení jiné
	HS 8406 – Turbiny na páru vodní nebo jinou
	HS 8410 – Turbiny, kola vodní, regulátory
Důlní, těžební a ropný průmysl	HS 8430 – Ostatní srovnávací, vyrovnávací (nivelační), škrabací, hloubicí, pýchovací, zhutňovací, těžební (dobývací) nebo vrtací stroje, pro zemní práce, těžbu rud nebo nerostů;
	HS 9026 – Přístroje měření kontroly průtoku tlaku aj.
	HS 9032 – Přístroje regulační n. kontrolní automatické
Textilní a obuvnický průmysl	HS 8446 – Stavy tkalcovské
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 2843 – Kovy drahé, v koloid. stavu, sloučeniny, amalgamy
	HS 2941 – Antibiotika
	HS 3006 – Zboží farmaceutické jiné
	HS 3304 – Přípravky kosmetické, líčidla
ICT	HS 8544 – Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.
Zábava a volný čas	HS 4820 – Výrobky školní, kancel., papírnické, z papíru ap.
	HS 9503 – Tříkolky, kolob., kočárky pro panenky, panenky, ostatní hračky, modely, puzzle

Izrael

Izrael dlouhodobě vykazuje silný růst ekonomiky, v roce 2015 vzrostlo HDP o 2,6%. Cenová hladina je stabilní (inflace v letošním roce osciluje kolem 0%) a nezaměstnanost je na rekordně nízké úrovni 5,3%. V zemi žije dle odhadů více než 8 mil. obyvatel a HDP na obyvatele je přibližně 35 000 USD. Nezaměstnanost se v posledních letech snížila na méně než 6% a v budoucnu se očekává její další snížení. Běžný účet je v přebytku.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	3,3	2,6	2,6	2,8	3,0	3,0
HDP/obyv. (USD)	36 297	37 222	35 343	35 905	36 524	37 276
Míra inflace (%)	1,5	0,5	-0,6	-0,1	0,9	1,6
Nezaměstnanost (%)	6,3	6,0	5,3	5,3	5,3	5,3
Bilance běžného účtu (mld. USD)	9,2	11,5	12,7	12,4	11,2	10,3
Populace (mil.)	8,1	8,2	8,4	8,5	8,7	8,8
Konkurenceschopnost	27/148	27/144	27/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	–	–	–	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ Evropská unie a Izrael mezi sebou uzavřeli v roce 1995 dohodu o volném obchodu.
- ▶ Exportní riziko podle OECD: – .

Vývoz ČR do Izraele 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	8 479 746	48,8	6 854 051	23,7
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	2 589 412	14,9	2 046 322	26,5
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	471 634	2,7	279 445	68,8
7302	Materiál pro stavbu tratí železnič., tramvaj.	343 105	2,0	238 859	43,6
9031	Stroje, přístroje, nástroje měřicí, kontrolní, jinde neuv.	250 488	1,4	177 247	41,3
2918	Kyseliny karboxylové s kyslíkatou funkcí	225 803	1,3	186 027	21,4
8429	Buldozery, srovnávače, rypadla apod. s pohonem	203 604	1,2	98 289	107,1
8473	Části strojů psacích, počítačích, aut. zprac. dat	196 260	1,1	173 566	13,1
8443	Stroje, přístr. pro tisk s pomůckami HS 8442 (vč. kopírek, faxů); části	195 003	1,1	215 210	-9,4
1701	Cukr třtinový, řepný, sacharóza chemicky čistá	173 875	1,0	23 297	646,3
Celkem TOP 10		13 128 930	75,6	10 292 313	27,6
Celkem vývoz		17 374 070		12 580 358	38,1

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Izraele 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	408 113	7,5	314 531	29,8
3808	Insekticidy, herbicidy, fungicidy, a pod. přípravky	400 296	7,4	372 670	7,4
8209	Destičky, tyčinky, hroty, ap. z cermentů, karbidů	290 678	5,4	281 873	3,1
8534	Tištěné obvody	274 570	5,1	707	38735,9
8443	Stroje, přístr. pro tisk s pomůckami HS 8442 (vč. kopírek, faxů); části	179 795	3,3	174 409	3,1
2922	Aminosloučeniny s kyslíkatou funkcí	173 922	3,2	147 603	17,8
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	167 933	3,1	1 467 497	-88,6
8543	Stroje, přístroje elektr. s funkcí individ. jinde neuv.	159 413	2,9	18 313	770,5
2934	Sloučeniny heterocyklické ostatní	149 483	2,8	1 392	10638,7
9018	Nástroje lékařské chirurgické, zubolékařské aj.	120 370	2,2	76 729	56,9
Celkem TOP 10		2 324 573	43,0	2 855 724	-18,6
Celkem dovoz		5 411 777		3 321 094	63,0

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Energetický průmysl

Zahájení komerční těžby zemního plynu koncem roku 2013 v lokalitě Tamar změnilo rozložení sil na energetické mapě regionu. Těžba zemního plynu se již v roce 2014 podílela na HDP z 0,5%. Po plánovaném spuštění těžby z významnějšího naleziště Leviatan v roce 2016 se objem těžby ztrojnásobí. Z uvedených důvodů patří energetický sektor z pohledu investičních a obchodních příležitostí mezi nejperspektivnější. Jedná se zejména o výrobní i rozvodné/distribuční části, transformátory, zařízení pro generování elektrické energie (turbíny, kotle, chladicí věže), zařízení a technologie pro těžbu, skladování, zpracování a přepravu zemního plynu, výstavba a dodávky zařízení a komponentů (roury, armatury, kompresory). Dalším (a v zásadě novým) polem působnosti českých firem může být oblast těžby zemního plynu a návazných oblastí. Investovat se perspektivně bude do těžebních a rozvodných technologií, zařízení na zpracování plynu (CNG, možná zkapalnění) či jeho uskladňování.

► Chemický průmysl

Chemický průmysl včetně příbuzných oborů papírenské, plastové a kaučukové výroby je stále perspektivním odvětvím pro české producenty, v minulosti se to již mnohokrát potvrdilo. Ačkoliv v Izraeli existují silní výrobci, nedokáží z místní produkce pokrýt kompletní domácí poptávku. Čeští výrobci mohou tento potenciál využít.

► ICT

Hi-tech obory mají v Izraeli silnou pozici (na vědu a výzkum se ročně vynakládá takřka 5% HDP, což je vůbec největší podíl na světě), přesto se českým firmám nadále úspěšně daří využívat poptávku izraelských společností po elektrotechnických produktech, procesorech, počítačích a jejich komponentech a optických přístrojích. Pro hi-tech odvětví navíc jednoznačně hovoří i Dohoda o podpoře aplikovaného výzkumu v průmyslovém sektoru, která vstoupila v platnost na podzim roku 2009. Na bázi dohody se vlády obou zemí dohodly na podpoře zajímavých, inovativních projektů, které společně předloží české a izraelské firmy. Izrael patří do nejužší světové špičky v oboru živých věd, nových technologií a inovací.

► Obranný průmysl

Izrael současně patří mezi největší dovozce vojenského materiálu. Roční rozpočet izraelské armády v současnosti přesahuje 17 mld. USD, z čehož cca. 20% představuje přímá podpora Spojených států. Izrael ročně dováží vojenskou techniku v hodnotě 2,8 mld. USD (po dovozu nerostných surovin se jedná o nejvýznamnější dovozní položku) a další bezpečnostní technologie nevojenského charakteru za 550 mil. USD. Exportní potenciál pro české výrobce je tudíž enormní. Na celkovém vývozu vojenského materiálu z ČR v roce 2013 se Izrael podílel z 1,46%, což představuje 19. místo. Hlavní vývozní položky tvoří vozidla (38%), zobrazovací průzkumná zařízení (32%), velkorážové zbraně (11%) a technologie (5%). České firmy mohou navázat s izraelskými subjekty strategická partnerství, jak při vývoji nových komplexních obranných systémů, tak v přístupu na třetí trhy, na nichž má jedna ze stran silnější postavení. Spolupráce se špičkovými izraelskými firmami nezřídka posouvá české firmy na vyšší technologickou úroveň a tím posiluje jejich mezinárodní konkurenceschopnost.

► Strojírenský průmysl

Rozvoj a modernizace dopravní, zejména železniční infrastruktury nabízí pro české průmyslové podniky významné exportní příležitosti. V roce 2015 byly ukončeny tendry Izraelských železnic na elektrifikaci 450 km tratí a na dodávku 62 lokomotiv. V letošním roce byla po dlouhých přípravách zahájena výstavba první z osmi linek rychlodráhy (light rail) pro širší telavivskou aglomeraci. Celková délka rychlodráhy by po dokončení měla dosahovat 170 km. Na nedávno zahájené výstavbě červené linky o délce 23 km bude celkem 33 stanic, z nichž 10 podzemních. V roce 2016 bude vypsán tendr na dodávku 55 dvojpodlažních příměstských elektrických jednotek, které budou obsluhovat nově budovanou trať Tel Aviv – Jeruzalém.

► Vodohospodářský a odpadní průmysl

Vzhledem k nedostatku přírodních zdrojů je hlavní hybnou silou ekonomického rozvoje věda, resp. aplikovaný výzkum. Silnou pozici si udržuje čisté technologie (výzkum a vývoj v oblasti fotovoltaiky, desalinizační jednotky) a nanotechnologie. Vodohospodářství a odpadní průmysl byly v minulosti zanedbávaným sektorem izraelské ekonomiky, v současné době je nutné modernizovat jeho infrastrukturu. Další příležitostí je přesun armádních základů z hustě obydlených centrálních oblastí více na jih, v souvislosti s tím je třeba sanovat zamořenou půdu (podobně jako po odchodu sovětské armády z ČR). Některé řeky mají řečiště zanesená a znečištěná průmyslovými odpady. Aktuálně se řeší největší ekologická katastrofa v historii Izraele po úniku miliónů litrů ropy z prasklého ropovodu poblíž Eilatu.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Izrael patří v rámci OECD mezi země s nejnižšími náklady na zdravotnictví (cca. 7,8 % HDP), ale zatímco ČR patří k zemím s nejvyšším počtem nemocničních lůžek na osobu, Izrael zaujímá místo na opačné straně spektra. Izraelské zdravotnictví patří v mezinárodním srovnání (nákladů a výkonů k HDP) mezi nejvýkonnější (4. místo za Hong Kongem, Singapurem a Japonskem, ref. analýza Bloomberg ze srpna 2013). Je to nejenom kvůli řadě unikátních projektů (např. dobrovolnická organizace Yad Sarah), ale i díky investicím do vědy a výzkumu (s 4,5 % HDP patří Izraeli celosvětově první místo). V Izraeli má rovněž sídlo největší světový výrobce generik (Teva).

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Od 1. ledna 2010 je v platnosti Agrární dohoda, kterou uzavřely EU a Izrael. Na jejím základě byl výrazně usnadněn obchod zemědělskými komoditami, který je v mnoha položkách již zcela volný, bezcelní. S ohledem na relativní sílu IL zemědělství v porovnání s ČR lze předpokládat, že z dohody by mohly těžit zejména CZ dovozci a spotřebitelé. Izrael je na dovozu potravinářských výrobků do značné míry závislý, ročně importuje potraviny a nápoje za 4,4 mld. USD, náš podíl na těchto dovozech činí 12,5 mil. USD, tzn. pouze cca 0,3%. Hlavními vývozci potravin do Izraele přitom stále zůstávají země Evropské Unie. Potenciál pro české výrobce zde proto bezesporu existuje a to nejenom ve vybraných položkách. K žádosti o dovozní licenci musí certifikovaný importér doložit tzv. košer (kašrut) certifikát – potvrzení o způsobilosti podle židovského náboženského práva. Získání košer osvědčení ale nepředstavuje v naprosté většině případů žádný problém, zkušený místní importér dokáže českého výrobce na certifikaci náležitě připravit. Na druhé straně se s košer certifikací pojí administrativní a někdy i technologické náklady, které zejména v případech menších zakázek mohou vývozy neúměrně prodražit. Dovážet je sice možné (s výjimkou masných výrobků) i „nekošer“ potraviny, tento segment je ale marginální, představuje asi jenom 5–10 % trhu.

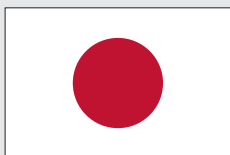
► Železniční a kolejová doprava

Vzhledem k neexistenci významných ocelářských provozů v Izraeli je trh výrazně dovozní. Totéž platí pro dodávky dopravních prostředků (kromě osobních automobilů, např. lokomotivy, vagóny, tramvaje, autobusy) a navazujících komponentů (kolejnic, signalizačního zařízení). Izrael hodlá v příštích letech elektrifikovat železnici. Není příliš pravděpodobné, že by české firmy mohly vyhrávat celé tendry, to je spíše doména domácích subjektů, zejména pokud jde o stavební práce. Mohou se však podílet na subdodávkách typu hloubení tunelů (v Izraeli v zásadě není firma, která by větší projekty tohoto typu zvládala), dodávky kolejnic, nových vlaků atd. Exportní příležitosti, viz. odstavec strojírenský průmysl.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 0406 - Sýry, tvaroh
	HS 1107 - Slad, i pražený
	HS 1514 - Olej řepkový, hořčičný, frakce, chemicky neupravené
	HS 1701 - Cukr třtinový, řepný, sacharosa chemicky čistá
	HS 1704 - Cukrovinky bez kakaa (vč. bílé čokolády)
	HS 1806 - Čokoláda a ostatní potravinové přípravky obsahující kakao
	HS 1904 - Výrobky z obilí získané bobtnáním, pražením ap.
	HS 1905 - Zboží pekařské, pečivo, oplatky, rýžový papír, apod.
	HS 2007 - Zavařeniny, želé, kaše ovocné aj., pasty slazené
	HS 2203 - Pivo ze sladu
	HS 2208 - Ethylalkohol nedenat. pod 80 %, destiláty, likéry
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 3004 - Léky odměřené, kromě krve, antisept. apod., vaty aj.
	HS 3005 - Vata, gáza, obinadla a pod. zboží
	HS 9018 - Nástroje lékařské chirurgické, zubolékařské aj.
	HS 9019 - Přístr. pro mechanoterapii, masážní, dýchací aj.
	HS 9021 - Pomůcky přístr. ortopedické, pro nedoslýchavé aj.
	HS 9022 - Přístroje rentgenové aj. používající záření
	CPA 72 - Výzkum a vývoj, autorská práva
Chemický průmysl	HS 3804 - Louhy odpadní z výroby dřevné buničiny
	HS 3808 - Insekticidy, herbicidy, fungicidy, a pod. přípravky
	HS 3809 - Přípravky k úpravě povrchu, apretování a pod. výr.
	HS 3818 - Prvky chemické, zušlechtěné pro elektroniku
	HS 5504 - Vlákna střížová umělá, nemykaná, nečesaná
	HS 5509 - Příze z vláken střížových chemických

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Strojírenský průmysl	HS 8419 – Stroje ke zpracování materiálů změnou teplot
	HS 8428 – Zařízení ost. zdvihací, nakládací, manipulační
	HS 8429 – Buldozery, srovnávače, rypadla apod. s pohonem
	HS 8479 – Stroje mechanické s vlastní indiv. funkcí jinde neuv.
Energetický průmysl	HS 7311 – Nádoby tlakové pro plyn, ze železa n. oceli
	HS 7613 – Nádoby hliníkové na plyn stlačený zkapalněný
	HS 8402 – Generátory pro výrobu vodní páry apod.
	HS 8404 – Přístroje pro kotle, generátory ústřed. topení
	HS 8410 – Turbiny, kola vodní, regulátory
	HS 8411 – Motory proudové, pohony turbovrtulové a ostatní plynové turbíny
	HS 8413 – Čerpadla i se zař. měřícím, zdviže na kapaliny
	HS 8501 – Elektrické motory a generátory
	HS 8502 – Soustrojí generátorová, elektr. měniče rotační
	HS 8503 – Části motorů, elektr. generátorů, soustrojí ap.
	HS 8504 – Transformátory, el. měniče, statické induktory
HS 8505 – Elektromagnety aj., zařiz. upínací s magnety ap.	
Železniční a kolejová doprava	HS 7302 – Materiál pro stavbu tratí železnič., tramvaj.
	HS 7304 – Trouby, duté profily ap., bezešvé, ze železa, oceli
	HS 8602 – Lokomotivy, lokotraktory ostatní, tendry
	HS 8603 – Železniční nebo tramvajové vozy s vlastním pohonem
	HS 8606 – Žel. nebo tram. nákl. vozy a vagony, bez vlastního pohonu
	HS 8607 – Části a součásti železničních nebo tramvajových lokomotiv nebo kolejových vozidel
Obranný průmysl	HS 8608 – Materiál kolejový svrškový, bezp. a sign. dopravní zařízení
	HS 8526 – Radiolokátory apod., radiové přístroje pro dálkové řízení
	HS 8704 – Motorová vozidla pro přepravu nákladu
	HS 9302 – Revolvery, pistole, ne jiné střelné zbraně
ICT	HS 9306 – Bomby, granáty, miny, náboje ap., střelivo ostatní
	CPA 61 – Telekomunikační služby
Vodohospodářský a odpadní průmysl	CPA 62 – Služby v oblasti programování a poradenství a související služby
	CPA 37 – Služby související s odpadními vodami
	CPA 38 – Sběr, příprava k likvidaci a likvidace odpadu; zpracování odpadu k dalšímu využití
	CPA 39 – Sanační a jiné služby související s nakládáním s odpady

Japonsko

Japonská ekonomika vykazuje známky oživení. Pro rok 2015 byl zaznamenán růst 0,5% HDP, pro rok 2016 se pak očekává obdobný růst. Následující rok by však mělo dojít k poklesu. Japonsko se dlouhodobě potýká s deflací a usiluje o dosažení 2% inflace. V zemi žije přes 126 mil. obyvatel, přičemž HDP na obyvatele činilo 32 486 USD v roce 2015. Nezaměstnanost v roce 2015 dále klesla na 3,4%. Běžný účet je dlouhodobě v přebytku.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	1,4	0,0	0,5	0,5	-0,1	0,4
HDP/obyv. (USD)	38 552	36 156	32 486	34 871	35 794	36 318
Míra inflace (%)	0,4	2,7	0,8	-0,2	1,2	1,0
Nezaměstnanost (%)	4,0	3,6	3,4	3,3	3,3	3,3
Bilance běžného účtu (mld. USD)	40,7	24,4	137,5	167,5	165,5	167,1
Populace (mil.)	127,3	127,1	126,9	126,5	126,1	125,6
Konkurenceschopnost	9/148	6/144	6/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	–	–	–	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ Evropská unie v současné době jedná s Japonskem o zóně volného obchodu.
- ▶ Exportní riziko podle OECD: – .

Vývoz ČR do Japonska 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	3 834 638	18,1	2 133 212	79,8
7112	Odpady, úlomky kovů drahých, plátovaných kovů	2 591 754	12,2	2 116 787	22,4
8408	Motory pístové, vznětové s vnitřním spalováním	2 428 893	11,4	1 132 474	114,5
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	987 621	4,7	1 050 706	-6,0
8409	Části, součásti pro motory pístové	847 635	4,0	3 035 583	-72,1
9503	Tříkolky, kolob., kočárky pro panenky, panenky, ostatní hračky, modely, puzzle	801 312	3,8	1 349 252	-40,6
2309	Přípravky používané k výživě zvířat	711 322	3,4	675 765	5,3
4407	Dřevo rozřezané, štípané, loupané, i hoblov. apod., >6mm	577 498	2,7	719 812	-19,8
8413	Čerpadla i se zař. měřícím, zdviže na kapaliny	496 365	2,3	667 648	-25,7
9012	Mikroskopy jiné než optické difraktografy	327 232	1,5	384 877	-15,0
Celkem TOP 10		13 604 270	64,1	13 266 116	2,5
Celkem vývoz		21 224 860		21 201 325	0,1

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Japonska 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8443	Stroje, přístř. pro tisk s pomůckami HS 8442 (vč. kopírek, faxů); části	7 969 848	14,5	7 526 945	5,9
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	3 419 607	6,2	3 857 887	-11,4
8501	Elektrické motory a generátory	2 534 250	4,6	2 440 594	3,8
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	2 057 655	3,7	2 012 009	2,3
8542	Obvody integrované elektronické	1 926 940	3,5	1 991 899	-3,3
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů	1 418 521	2,6	1 395 469	1,7
9018	Nástroje lékařské chirurgické, zubolékařské aj	1 163 797	2,1	911 733	27,6
8503	Části motorů, elektr. generátorů, soustrojí ap.	1 099 127	2,0	1 081 509	1,6
8523	Disky, pásky aj. média pro záznam zvuku, obrazu ap., ne HS 37	1 069 970	1,9	904 064	18,4
8541	Diody. tranzistory ap. zařízení polovodičová aj.	1 014 237	1,8	1 036 233	-2,1
Celkem TOP 10		23 673 952	43,0	23 158 342	2,2
Celkem dovoz		55 015 667		51 767 955	6,3

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

▶ **Civilní letecký průmysl**

Japonské firmy nepokrývají výrobu středních letadel, která jsou poptávána pro potřeby několika státních institucí (např. pobřežní stráž). Poptávaný je také software pro řízení letového provozu.

▶ **Energetický průmysl**

Ve vládní energetické koncepci, vyhlášené vládou v dubnu 2014, je formulován požadavek akcelerace rozvoje obnovitelných energií během příštích tří let, což může představovat exportní příležitosti pro firmy z ČR. Japonsko má velmi omezené surovinové zdroje. Vzhledem k hornatému terénu a velkému počtu řek a kanálů je ideálním místem pro rozvoj hydroelektráren (budoucí výstavba 2 703 elektráren s kapacitou 45 mil. MWh).

▶ **Obranný průmysl**

V říjnu 2015 zahájila v Japonsku činnost nová vyzbrojovací komise. V důsledku změn v geopolitickém rozložení sil v Asii reinterpretuje japonskou svou pacifistickou ústav a zásadně posiluje výdaje na obranu. Je to počátek příležitostí pro mezinárodní obchod s vojenskou technikou. Pro ČR se otevírají příležitosti především v oblasti radiolokačních a radiosondážních přístrojů (radary).

▶ **Sklářský a keramický průmysl**

České sklo (sklo a lustry) má v Japonsku dlouholetou tradici a zároveň velký růstový potenciál. Poptávanými výrobky mohou být například stolní, kuchyňské, toaletní, kancelářské skleněné výrobky; skleněné výrobky pro vnitřní výzdobu nebo pro podobné účely; skleněné perly; imitace perel; imitace drahokamů nebo polodrahokamů a podobné drobné skleněné zboží a výrobky z nich; jiné než bižuterie; sošky a ostatní ozdobné předměty ze skla tvarovaného na kahanu, jiné než bižuterie.

▶ **Služby**

Vzhledem k odstraňování důsledků havárie ve Fukušimě, které potrvá několik desítek let, existuje velká poptávka po technologiích na odstraňování škod z reaktoru.

▶ **Strojírenský průmysl**

Strojírenské výrobky patří k tradičním položkám vývozu do Japonska. Zároveň se zvyšuje poptávka po nových technologiích.

▶ **Zdravotnický a farmaceutický průmysl**

Stárnoucí populace je problémem Japonska, s čímž rostou nároky na zdravotní péči. V současné době jsou pro zahraniční investory zajímavé investice do sektoru zdravotnické techniky. V březnu 2014 oznámil premiér Abe vznik šesti speciálních ekonomických zón rozdělených podle odvětví. V aglomeraci kolem města Osaka se budou v novém režimu zkoušet inovace v oblasti zdravotnictví.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Japonsko je největší dovozce potravin na světě, přestože potravinářský průmysl Japonska vykazuje nejmenší podíl výroby v zahraničí. Japonsko dováží 60 % svých potravin v hodnotě 62 mld. USD ročně. Z ČR se do Japonska vyváží zejména pivo, víno, chmel, potraviny (cereálie, mák, mražené jahody, víno) nebo konzervovaná zelenina, existuje však rostoucí poptávka i po dalších komoditách

V roce 2016 by mělo dojít k narovnání daně, která dosud motivovala zákazníky k upřednostňování pивních nápojů (hapošu) před klasickým pivem. Spotřeba piva tak dlouhodobě klesala, zatímco daňově zvýhodněné pивní nápoje narůstaly. Ročně se do Japonska doveze 42 364 270 litrů piva. Z toho je například 4 891 346 litrů z Německa a 5 298 350 z Belgie. Z ČR se doveze 292 512 litrů ročně v hodnotě 15 mil. Kč.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 0202 - Maso hovězí, zmrazené
	HS 0511 - Výrobky živočišného původu, jen ne z mrtvých zvířat
	HS 1107 - Slad, i pražený
	HS 1210 - Šišťice chmelové, čerstvé, sušené apod., lupulin
	HS 1806 - Čokoláda a ostatní potravinové přípravky obsahující kakao
	HS 2203 - Pivo ze sladu
	HS 2309 - Přípravky používané k výživě zvířat
	HS 8438 - Stroje pro prům. přípravu, výrobu potravin aj.
Civilní letecký průmysl	HS 8802 - Letadla, vrtulníky, kosmické lodě vč. družic, nosné rakety
Energetický průmysl	HS 8402 - Generátory pro výrobu vodní páry apod.
	HS 8403 - Kotle k ústřednímu topení jiné
	HS 8404 - Přístroje pro kotle, generátory ústřed. topení
	HS 8406 - Turbiny na páru vodní nebo jinou
	HS 8409 - Části, součásti pro motory pístové
	HS 8410 - Turbiny, kola vodní, regulátory
	HS 8413 - Čerpadla i se zař. měřícím, zdviže na kapaliny
	HS 8414 - Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory ap.
Sklářský a keramický průmysl	HS 7013 - Sklo stolní domácké, kuchyňské aj. zboží
	HS 7018 - Perly, imitace perel, drahokamů ap. ze skla
Strojírenský průmysl	HS 8444 - Stroje k tvarování, stříhání ap., mat. textilních
	HS 8457 - Centra obráběcí, stroje obráběcí stavebnicové
	HS 8458 - Soustruhy pro obrábění kovů
Obranný průmysl	HS 8526 - Radiolokátory apod., rádiové přístroje pro dálkové řízení
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 3005 - Vata, gáza, obinadla a pod. zboží
	HS 9402 - Nábytek lékařský, chirurg. ap., pro holičství aj.
Služby	CPA 38.12 - Nebezpečný odpad; sběr a přeprava nebezpečného odpadu

Jemen

V případě Jemenu se jedná u většiny ukazatelů pouze o odhady. V posledním období byla ekonomika ovlivněna válečným konfliktem, což v roce 2015 znamenalo propad HDP o téměř 30 % při vysoké míře inflace také okolo 30 %. V zemi žije téměř 30 mil. obyvatel, odhad HDP na obyvatele činí zhruba 1 300 USD. Nezaměstnanost se pohybuje kolem 17 %. Bilance běžného účtu je v současnosti negativní.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	4,8	-0,2	-28,0	0,7	11,9	5,3
HDP/obyv. (USD)	1 516	1 574	1 303	1 281	1 574	1 636
Míra inflace (%)	11,0	8,2	30,0	27,5	24,0	17,0
Nezaměstnanost (%)	17,7	17,4	–	–	–	–
Bilance běžného účtu (mld. USD)	11,0	-0,7	-2,0	-2,6	-2,3	-2,3
Populace (mil.)	26,7	27,5	28,3	29,1	30,0	31,6
Konkurenceschopnost	145/148	142/144	–	–	–	–
Exportní riziko OECD	7/7	7/7	7/7	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, SB, WEF

- ▶ Evropská unie neuzavřela s Jemenem žádnou obchodní dohodu.
- ▶ Exportní riziko podle OECD je: 7/7.

Vývoz ČR do Jemenu 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
9402	Nábytek lékařský, chirurg. ap., pro holičství aj.	2 578	19,2	308	737,0
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	2 434	18,2	3 097	-21,4
4403	Dřevo surové i odkorněné bez dřevní běli, mízy	2 070	15,4	83 038	-97,5
8311	Dráty tyčky aj. k pájení sváření ap. z kovů	1 338	10,0	5 199	-74,3
1108	Škroby, inulin	838	6,3	975	-14,1
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	805	6,0	2 396	-66,4
8483	Hřídele aj. převodové, převody, kola ozubené, ap.	601	4,5	100	501,0
8479	Stroje mechanické s vlastní indiv. funkcí jinde neuv.	478	3,6	64	646,9
3002	Krev lidská, živočišná, antiséra, látky očkovací	315	2,4	–	–
9619	Hygienické vložky, tampony, dětské pleny a pod. hygien. výrobky	185	1,4	186	-0,5
Celkem TOP 10		11 642	86,9	95 363	-87,8
Celkem vývoz		13 403		265 344	-94,9

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Jemenu 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
1108	Škroby, inulin	371	52,4	–	–
9405	Svítlidla, reklamy, ukazatele apod. světelné	247	34,9	–	–
0901	Káva, i pražená, dekofeinovaná, slupky, náhražky	51	7,2	55	-7,3
4814	Papír tapetový ap., krycí materiál na stěnu aj.	19	2,7	–	–
3926	Výrobky ostatní z plastů aj. materiálů	9	1,3	0	–
1806	Čokoláda a ostatní potravinové přípravky obsahující kakao	4	0,6	–	–
8207	Nástroje vyměnitelné pro nářadí, stroje obráb.	3	0,4	–	–
8544	Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.	3	0,4	–	–
8542	Obvody integrované elektronické	1	0,1	–	–
Celkem TOP 10		708	100,0	55	1187,3
Celkem dovoz		708		312	126,9

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

▶ **Důlní, těžební a ropný průmysl**

Pro jemenskou ekonomiku je významný ropný průmysl, těžba zemního plynu a nerostných surovin. Potenciál mají stroje pro těžbu nebo různá čerpadla, kompresory apod. Narůstá zájem o buldozery, srovnávače, rypadla.

▶ **Energetický průmysl**

V současné době by mělo docházet k obnově energetické infrastruktury a realizace energetických projektů. Výroba elektrické energie v tepelných elektrárnách a dieselelektrárnách nestačí pokrýt celkovou poptávku. Možnosti se naskýtají v dodávkách rozličných stavebních materiálů a technologických dodávkách pro energetiku.

▶ **Obranný průmysl**

Vzhledem k permanentnímu boji s Al Kajdou potřebují jemenské ozbrojené složky neustále doplňování zbraní a munice (lehké i těžší). Příležitosti jsou dále v dodávkách ND pro techniku sovětské provenience, dodávkách radarové techniky a poskytování technické pomoci, včetně lékařských prověrek jemenských pilotů v ČR.

▶ **Stavební průmysl**

V současné době by mělo docházet především k obnově poničené infrastruktury. Na poli větších projektů, které byly zatím přerušeny, ale do budoucna skýtají velký potenciál, existují možnosti dodávek pro stavební projekty financované jemenskou vládou, soukromým sektorem nebo skupinou Světové banky. Jedná se například o projekty v oblastech cementárenství a dále vodní zařízení – přehrady, nádrže a zavlažovací zařízení, výstavby letišť a heliportů a technologických dodávek pro tyto celky (např. řízení letového provozu, osvětlení ranvejí, přibližovací radary apod.). Vláda věnuje také značnou pozornost výstavbě silnic, relevantní přístroje nebo materiály jsou tedy velmi perspektivní.

▶ **Strojírenský průmysl**

Jemenský průmysl není příliš rozvinutý, tradici má stále drobný textilní průmysl (tkaní a barvení látek pro místní kroje, výroba rohoží a Kelimů). Potrvá zájem o stroje sloužící k praní, žehlení a taky různé technické vybavení.

▶ **Zdravotnický a farmaceutický průmysl**

Jemenské nemocnice (civilní i vojenské) potřebují výraznou obnovu svého zastaralého zařízení, financování bude poskytnuto zejména z prostředků mnohostranné rozvojové pomoci. Roste poptávka po různých lékařských sedadlech a lůžkách.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Obranný průmysl	HS 8526 – Radiolokátory apod., radiové přístroje pro dálkové řízení
	HS 9303 – Zbraně střelné, zařiz. využívající výbuchu ost.
	HS 9304 – Zbraně ostatní, ne zbraně sečné bodné
	HS 9306 – Bomby, granáty, miny, náboje ap., střelivo ostatní
Stavební průmysl	HS 4403 – Dřevo surové i odkorněné bez dřevní běli, mízy
	HS 4418 – Výrobky stavebního truhlářství, tesařství apod. ze dřeva
	HS 6910 – Výlevky, umyvadla, vany, bidety apod. keramické
	HS 7217 – Dráty ze železa n. oceli nelegované
	HS 7228 – Tyče, pruty, úhelníky, profily z oceli legov. ost.
	HS 7318 – Šrouby, vruty, matice, podložky aj. ze železa n. oceli
	HS 8311 – Dráty tyčky aj. k pájení sváření ap. z kovů
Energetický průmysl	HS 8411 – Motory proudové, pohony turbovrtulové a ostatní plynové turbíny
	HS 8467 – Nářadí ruční pneumatické s motorem, ne elektr.
	HS 8504 – Transformátory, el. měniče, statické induktory
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 7017 – Sklo pro účely zdravot., farmaceut., laboratorní
	HS 9401 – Sedadla, ne lékařská ap., i proměnitelná v lůžka
	HS 9402 – Nábytek lékařský, chirurg. ap., pro holičství aj.
Strojírenský průmysl	HS 8443 – Stroje, přístr. pro tisk s pomůckami HS 8442 (vč. kopírek, faxů); části
	HS 8445 – Stroje pro přípravu vláken, spřádání aj. přízí
	HS 8446 – Stavy tkalcovské
	HS 8451 – Stroje na praní, žehlení, barvení ap. látek, přízí
	HS 8452 – Stroje šicí, nábytek, kryty, jehly aj. k strojům
	HS 8477 – Stroje na zpracování kaučuku, plastů jinde neuv.
Důlní, těžební a ropný průmysl	HS 8414 – Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory ap.
	HS 8429 – Buldozery, srovnávače, rypadla apod. s pohonem

Příležitosti pro rozvojovou spolupráci

Kategorie vyspělosti země: LDC

Jemen je rozvojová agrární země. Přestože byla v 80. letech objevena ropa, která skýtá potenciál do budoucna, průmysl se rozvíjí pouze v Adenu. V zemi chybí železniční i silniční síť a silnic s pevným povrchem je jen pár na západě. Sociální péče a školství jsou na velice nízké úrovni.

Od září 2014 je Jemen zásadně poznamenán válečným konfliktem mezi sunitskou vládou a šíitskými povstalci. K tomu je konflikt komplikován přítomností bojovníků z mnoha islamistických radikálních organizací. Konflikt se významně odráží v ekonomice: v roce 2015 pokleslo HDP zhruba o 28 %, byly narušeny ekonomické aktivity, pozastavena těžba ropy a plynu, a byly poničena infrastruktura. Situace vyústila v humanitární katastrofu: tisíce mrtvých, desetitisíce zraněných, 2,5 miliónu vnitřně přesídlených obyvatel. V případě nastolení míru je Jemen trhem s mnoha příležitostmi, do ukončení s mnoha riziky.

► Sektor infrastruktury

V současnosti trpí Jemen kritickým nedostatkem všeho, zejména základních potřeb jako jsou potraviny a léky a musí být dováženy do Jemenu v rámci humanitární pomoci.

Konsorcium světových organizací jako OSN, EU, Světová banka se dynamicky pustilo do vyhodnocování poškození a potřeb s cílem urychlit přípravu plného postkonfliktního programu obnovy, až pro něj nastane čas. Rekonstrukce poválečného Jemenu se bude odehrávat ve spolupráci s regionálními a mezinárodními partnery. Připravuje se nová strategie Country Engagement Note, která by měla být hotova ve druhé polovině roku 2016, a jejím cílem je definovat přechod k míru a stabilitě, připravit se na zotavení z konfliktu a vyrovnání se s ekonomickými a sociálními následky. Poválečné investice budou směřovat zejména do dopravní infrastruktury, energetiky, vodohospodářství a kanalizací.

Data převzata z <http://www.worldbank.org/en/country>

Jordánsko

Ekonomika v Jordánsku rostla v letech 2000–2009 v průměru 6,5% ročně. Poté došlo k jejímu zpomalení a růst HDP se pohyboval mezi 2 a 3%. V roce 2015 se HDP činil 2,5%. V dalších letech se očekává postupné zrychlování ekonomiky. Míra inflace v roce 2015 zpomalila na 2,9% a nadále by měla její hodnota klesat. V zemi žije dle odhadů přes 6 mil. obyvatel a HDP na obyvatele přesahuje 5 000 USD. Nezaměstnanost činí přibližně 12%. Běžný účet je v deficitu.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	2,9	3,1	2,5	3,2	3,7	4,0
HDP/obyv. (USD)	5 174	5 375	5 513	5 705	5 932	6 186
Míra inflace (%)	5,6	2,9	-0,9	0,2	2,1	2,5
Nezaměstnanost (%)	12,2	11,9	–	–	–	–
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-3,3	-2,4	-3,3	-2,5	-2,4	-2,7
Populace (mil.)	6,5	6,7	6,8	7,0	7,1	7,3
Konkurenceschopnost	68/148	64/144	64/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	5/7	5/7	5/7	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ Evropská unie uzavřela s Jordánskem preferenční obchodní dohodu.
- ▶ Exportní riziko podle OECD je: 5/7.

Vývoz ČR do Jordánska 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	127 118	14,8	131 916	-3,6
9304	Zbraně ostatní, ne zbraně sečné bodné	92 213	10,7	30 665	200,7
4804	Papír aj., nenatíraný, ne k popisování, ne k hyg. účelům	72 238	8,4	90 785	-20,4
8701	Traktory	63 151	7,4	41 735	51,3
8704	Motorová vozidla pro přepravu nákladu	51 807	6,0	20 305	155,1
8537	Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací	43 317	5,0	2 313	1772,8
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	41 393	4,8	31 544	31,2
8443	Stroje, přístř. pro tisk s pomůckami HS 8442 (vč. kopírek, faxů); části	31 147	3,6	326	9454,3
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	22 155	2,6	28 653	-22,7
7013	Sklo stolní domáckenské, kuchyňské aj. zboží	21 321	2,5	16 740	27,4
Celkem TOP 10		565 860	65,9	394 982	43,3
Celkem vývoz		858 632		694 803	23,6

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Jordánska 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
7112	Odpady, úlomky kovů drahých, plátovaných kovů	11 459	52,0	1 467	681,1
2908	Deriváty fenolů, fenolalkoholů	4 408	20,0	6 353	-30,6
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	921	4,2	135	582,2
6109	Trička, vrchní tílka aj. nátělníky, pletené	675	3,1	1 292	-47,8
3801	Grafit umělý, koloidní, semikoloidní, přípravky	624	2,8	—	—
2008	Ovoce, ořechy aj., části rostlin jinde neuv.	574	2,6	—	—
3926	Výrobky ostatní z plastů aj. materiálů	507	2,3	—	—
3307	Přípravky holicí, toaletní, kosmetické apod., jinde neuvedené	444	2,0	1 326	-66,5
2501	Sůl, chlorid sodný čistý, voda mořská	378	1,7	154	145,5
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	289	1,3	476	-39,3
Celkem TOP 10		20 279	92,1	11 203	81,0
Celkem dovoz		22 027		15 919	38,4

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilový průmysl

U osobních motorových vozidel a jejich částí a součástí byla zaznamenána zvyšující se poptávka na místním trhu. Tyto položky patří mezi tradiční vývozní artikly ČR, na místním trhu však doposud nenaplnily svůj exportní potenciál.

► Energetický průmysl

Jordánsko usiluje o získání jaderného zdroje v rámci snah o snížení své totální závislosti na energetickém dovozu (ten pokrývá 95 % energetické spotřeby země). Král Abdulláh II. se kloní k vybudování zdroje o dvou reaktorech o celkovém výkonu 2000 MW ruskou společností Atomstrojexport, která nabídla záruku finální ceny projektu a ruská strana je ochotna garantovat plné pokrytí investičních nákladů. Perspektiva uvedení do provozu je v letech 2021–23. Jordánská strana byla ujištěna přímo zástupci Atomstrojexportu, že na jeho straně budou zapojeny české firmy jako subdodavatelé. Jordánsko předpokládá expertní spolupráci s českým jaderným dozorem, který má zkušenosti s ruskou technologií ve spojení s evropskými bezpečnostními standardy a těší se skvělé pověsti.

S rozvojem oblasti solární energetiky chce Jordánsko docílit energetického mixu, v jehož rámci bude narůstat podíl solární energetiky. Národní program využívání energie z obnovitelných zdrojů předpokládá její nárůst proti roku 2010 o 5 % do r. 2015 a o další 3 % do r. 2020 (s finální kapacitou 600 MW solárního výkonu). Přitažlivým předpokladem je průměrný svit 325 slunečných dnů v roce. Pro daný záměr již byla vytvořena legislativní a institucionální struktura a proběhlo 2. kolo výběrových řízení. Pro financování řady projektů má Jordánsko k dispozici prostředky z grantů států GCC. Investice do solární energetiky probíhají i na soukromé bázi mimo tendry státu.

► Kovožpracovatelský průmysl

Malý jordánský průmysl a s ním spojené služby jsou orientovány na pokrytí regionálních a komunitních potřeb. K tomu potřebuje dodávky materiálů a komponent orientovaných na výrobu z kovu, čerpání kapalin (především vody) a instalační elektromateriál.

► Obranný průmysl

Vývoz speciálního materiálu do Jordánska v sobě nese zvláštní potenciál rozšíření příležitostí, jelikož je partnery empiricky odpozorováno a zdroji z královského paláce potvrzeno, že ze zahraničí dodaná výzbroj a výstroj, kterou používá jordánská armáda, se stává předmětem zájmu armád v sousedních arabských zemích. Pro ně je používání jordánskou armádou zárukou optimálního poměru ceny a kvality, aniž by takovouto komoditu musely od počátku komplexně posuzovat. Jelikož Jordánsko vykazuje přetrvávající zájem o výrobky i o technologie z oblasti výzbroje a výstroje armády, má speciál v česko-jordánské relaci zvláštní postavení, Prohlubující se vzájemná spolupráce v bezpečnostní oblasti je dobrým předpokladem i k rozšíření sortimentu nad rámec střeliva a jednorázového prodeje např. minometů. Zájem je patrný i o software na kodifikaci vojenského materiálu podle standardů NATO a sofistikované služby k poskytování výcviku. Zajímavý potenciál by mohla přinést spolupráce při vývoji speciálního vozidla jordánské armády.

► Vodohospodářský a odpadní průmysl

Jordánsko je 4. nejsušší zemí světa a do popředí se dostává zájem o recyklaci znečištěné, resp. vyčištěné odpadní vody, na jejímž využití má být postaven i systém chlazení jaderné elektrárny.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Sektor poskytování lékařské péče, resp. zdravotních služeb, přináší Jordánsku příjem 8,4 % HDP. Jedná se o největší podíl v rámci zemí oblasti a dokládá rozsah zdravotní turistiky, kterou Jordánsko absorbuje především ze sousedních zemí a pro niž disponuje příslušnou infrastrukturou. Přetrvávají tak příležitosti nejen pro léčiva, ale především pro zdravotnickou techniku a segment zdravotnických služeb.

► Železniční a kolejová doprava

Přestože má Jordánsko ambiciózní plány na propojení saudskoarabské železniční sítě přes své území s železniční infrastrukturou u Středoziemního moře, avizovala Světová banka, že do doby trvání syrského konfliktu je vynaložení jakýchkoliv investičních prostředků pro daný účel nerentabilní.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Energetický průmysl	HS 8401 – Reaktory, jaderné články palivové, nevyhořelé
	CPA 38 – Sběr, příprava k likvidaci a likvidace odpadu; zpracování odpadu k dalšímu využití
	HS 9026 – Přístroje měření kontroly průtoku tlaku aj.
Vodohospodářský a odpadní průmysl	HS 8421 – Odstředivky, přístroje k filtrování, čištění
Automobilový průmysl	HS 8507 – Akumulátory elektrické, vč. separátorů
	HS 8512 – Přístroje elektr. osvětlovací aj., stěrače ap.
	HS 8708 – Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705
Železniční a kolejová doprava	HS 7302 – Materiál pro stavbu tratí železnič., tramvaj.
Kovozpracovatelský průmysl	HS 7213 – Tyče, pruty ze železa n. oceli neleg., válc. za tepla
	HS 8413 – Čerpadla i se zař. měřícím, zdviže na kapaliny
Obranný průmysl	HS 9302 – Revolvery, pistole, ne jiné střelné zbraně
	HS 9303 – Zbraně střelné, zařiz. využívající výbuchu ost.
	HS 9304 – Zbraně ostatní, ne zbraně sečné bodné
	HS 9305 – Části příslušenství zbraní, revolverů, pistolí
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 8706 – Chassis traktorů, motor. vozidel osob., nákl. aj.
	HS 3001 – Žlázy aj., k organoterapeutickým účelům, výtahy
	HS 3003 – Léky neodměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.
	HS 3005 – Vata, gáza, obinadla a pod. zboží
	HS 7017 – Sklo pro účely zdravot., farmaceut., laboratorní
	HS 9018 – Nástroje lékařské chirurgické, zubolékařské aj.
	HS 9402 – Nábytek lékařský, chirurg. ap., pro holičství aj.

Katar

V letech 2002–2011 rostla ekonomika v průměru 12,8%. Poté došlo ke zpomalení růstu, v roce 2015 byla jeho hodnota 3,3%. V dalších letech se očekává mírné zrychlení ekonomiky. Míra inflace se v roce zvýšila na 1,7% a v příštích letech by měla mírně stoupat. V zemi žije přibližně 2,5 mil. obyvatel, přičemž HDP na obyvatele se pohybuje kolem 76 500 USD. Dle dostupných zdrojů je nezaměstnanost velmi nízká a činí 0,3%. Běžný účet je v přebytku, avšak dle odhadů MMF je v příštích letech očekáván jeho deficit.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	4,6	4,0	3,3	3,4	3,4	2,9
HDP/obyv. (USD)	98 710	93 990	76 576	66 265	67 270	72 961
Míra inflace (%)	3,1	3,3	1,7	2,4	2,7	2,8
Nezaměstnanost (%)	0,3	0,3	–	–	–	–
Bilance běžného účtu (mld. USD)	60,5	49,7	9,1	-8,6	-8,8	-6,2
Populace (mil.)	2,0	2,2	2,4	2,6	2,7	2,7
Konkurenceschopnost	66/148	62/144	14/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	3/7	3/7	3/7	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, SB, WEF

- ▶ V současnosti by měla Evropská jednat s Katarom o konkrétní obchodní dohodě.
- ▶ Exportní riziko podle OECD je: 3/7.

Vývoz ČR do Kataru 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	538 136	24,0	527 522	2,0
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	295 008	13,1	257 891	14,4
8537	Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací	160 025	7,1	95 646	67,3
8481	Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.	108 073	4,8	99 379	8,7
8429	Buldozery, srovnávače, rypadla apod. s pohonem	98 629	4,4	66 872	47,5
9405	Svítlidla, reklamy, ukazatele apod. světelné	84 097	3,7	123 021	-31,6
7302	Materiál pro stavbu tratí železnič., tramvaj.	64 933	2,9	–	–
7308	Konstrukce, části, desky, tyče aj. ze železa n. oceli	64 565	2,9	59 193	9,1
8473	Části strojů psacích, počítačích, aut. zprac. dat	61 718	2,7	22 662	172,3
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	56 795	2,5	62 947	-9,8
Celkem TOP 10		1 531 979	68,2	1 315 133	16,5
Celkem vývoz		2 245 086		2 116 621	6,1

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Kataru 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
7601	Hliník surový (nepracovaný)	158 595	78,6	102 218	55,2
3901	Polymery ethyleny v primárních formách	21 629	10,7	59 474	-63,6
3815	Iniciátory, urychlovače reakce, př. katalytické	11 279	5,6	–	–
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů	3 236	1,6	1 180	174,2
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	1 142	0,6	–	–
9403	Nábytek ostatní, části, součásti	962	0,5	60	1503,3
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	901	0,4	22	3995,5
8803	Části a součásti motor. a bezmotor. prostředků pro létání	759	0,4	42	1707,1
8473	Části strojů psacích, počítačích, aut. zprac. dat	610	0,3	–	–
9402	Nábytek lékařský, chirurg. ap., pro holičství aj.	411	0,2	267	53,9
Celkem TOP 10		199 524	98,9	163 263	22,2
Celkem dovoz		201 672		226 005	-10,8

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilový průmysl

Dnes tvoří přes 7% českých exportů do Kataru (vítězství v tendru na vozy taxislužby v Doha). V budoucnu by se zde v souvislosti s plánovaným rozvojem hromadné dopravy mohly uplatnit autobusy. Potenciál mají též nákladní automobily, stavební a speciální technika (čisticí a kropicí vozy), náhradní díly k automobilům a pneumatiky.

► Důlní, těžební a ropný průmysl

Těžba a zpracování ropy a zejména plynu zůstává přes určitou diverzifikaci stěžejním ekonomickým sektorem. Státní společnost Qatar Petroleum plánuje masivní rozšíření rafinerie na výrobu zkapalněného zemního plynu v Ras Laffan. Tento petrochemický komplex se po dostavbě v roce 2018 stane největším svého druhu na světě. Plánované investice mají přesáhnout 20 mld. USD. České firmy by se mohly uplatnit subdodávkami bežešvého potrubí, armatur, ventilů, pump, kompresorů a měřicí/řídící techniky.

► Chemický průmysl

Trh se spotřebním zbožím má i v Kataru stabilně rostoucí tendenci, což ve spojení s masivní kupní silou místních spotřebitelů vytváří potenciál pro české dodavatele. Důraz se klade na image, originalitu a zajímavost výrobku. Potenciál zde má kosmetika (péče o pleť, make up).

► Nábytkářský průmysl

Trh se spotřebním zbožím má i v Kataru stabilně rostoucí tendenci, což ve spojení s masivní kupní silou místních spotřebitelů vytváří potenciál pro české dodavatele. I zde je důležitější než cena výrobku jeho image, originalita a zajímavost. Potenciál zde mají bytové doplňky a designový nábytek.

► Sklářský a keramický průmysl

Trh se spotřebním zbožím má i v Kataru stabilně rostoucí tendenci, což ve spojení s masivní kupní silou místních spotřebitelů vytváří potenciál pro české dodavatele. I zde je důležitější než cena výrobku jeho image, originalita a zajímavost. Potenciál zde má české sklo (nápojové i dekorativní), šperky a bižuterie, bytové doplňky, umělecká díla (obrazy, sochy).

► Stavební průmysl

Po získání pořadatelsví MS světa v kopané v r. 2022 nastartoval Katar mohutný investiční boom. Do roku 2022 má být proinvestováno okolo 220 mld. USD na infrastrukturní projekty v oblasti dopravy, energetiky, vodního hospodářství a bydlení. Projekty zahrnují např. vybudování národního železničního systému včetně metra (25 mld. USD), rozšíření letiště až na kapacitu 50 mil. cestujících ročně (10 mld. USD), rozšíření kapacity přístavu (7 mld. USD), přemostění zálivu v hlavním městě (1 mld. USD). Čeští dodavatelé by se mohli uplatnit subdodávkami stavební, osvětlovací a klimatizační techniky, chladících zařízení, elektrických rozvodů, ocelových konstrukcí, osobních i nákladních výtahů, či stavebních a izolačních materiálů.

► Textilní a obuvnický průmysl

Trh se spotřebním zbožím má i v Kataru stabilně rostoucí tendenci, což ve spojení s masivní kupní silou místních spotřebitelů vytváří potenciál pro české dodavatele. Potenciál zde má luxusní textil (šaty, krajký, lemovky, výšivky), bytové doplňky, umělé květiny.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Katar dováží až 90 % potravin, přičemž jejich sortiment na zdejším trhu stále ještě zaostává za nabídkou ve vyspělých zemích. Z české produkce by uplatnění mohlo najít mléko (sušené a kondenzované), dětské výživy, nápoje a polévky v prášku, čokoláda a cukrovinky, produkty zdravé výživy, potravinové doplňky (omáčky, dochucovací přípravky) a podobně.

► Zpracovatelský průmysl

Trh se spotřebním zbožím má i v Kataru stabilně rostoucí tendenci, což ve spojení s masivní kupní silou místních spotřebitelů vytváří potenciál pro české dodavatele. I zde je důležitější než cena výrobku jeho image, originalita a zajímavost. Potenciál zde mají šperky a bižuterie, bytové doplňky, umělé květiny, umělecká díla (obrazy, sochy), hudební nástroje.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Stavební průmysl	HS 6810 – Výrobky z cementu, betonu, umělého kamene
	HS 6811 – Zboží osinkocementové, buničitocementové apod.
	HS 8415 – Stroje, přístroje klimatizační
	HS 8428 – Zařízení ost. zdvihací, nakládací, manipulační
	HS 8544 – Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.
	HS 9405 – Svítidla, reklamy, ukazatele apod. světelné
Důlní, těžební a ropný průmysl	HS 6811 – Zboží osinkocementové, buničitocementové apod.
	HS 8413 – Čerpadla i se zař. měřícím, zdviže na kapaliny
	HS 8414 – Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory ap.
	HS 8481 – Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.
	HS 8708 – Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705
HS 9026 – Přístroje měření kontroly průtoku tlaku aj.	
Automobilový průmysl	HS 4011 – Pneumatiky nové z pryže
	HS 8702 – Motorová vozidla pro veřejnou osobní dopravu
	HS 8704 – Motorová vozidla pro přepravu nákladu
	HS 8705 – Motorová vozidla pro zvláštní účely
	HS 8716 – Přívesy a návěsy, ost. vozidla bez mech. pohonu vč. částí

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 0402 – Mléko, smetana zahuštěná, slazená
	HS 0404 – Syrovátka, výrobky z mléka zahuštěné slazené
	HS 0406 – Sýry a tvaroh
	HS 10511 – Dětské přesnídávky
	HS 0710 – Zelenina vařená, zmrazená
	HS 0712 – Zelenina sušená, drcená v prášku
	HS 0811 – Ovoce, ořechy i vařené, zmrazené i slazené
	HS 0813 – Ovoce sušené, banány, citrusy, fíky ap.
	HS 1806 – Čokoláda a ostatní potravinové přípravky obsahující kakao
	HS 2103 – Přípravky pro omáčky, směsi kořenité, hořčice
	HS 2104 – Přípravky pro polévky, směsi přísadků potravin
Sklářský a keramický průmysl	HS 7004 – Sklo ploché tažené, foukané, jinak nezpracované
	HS 7013 – Sklo stolní domácké, kuchyňské aj. zboží
	HS 7017 – Sklo pro účely zdravot., farmaceut., laboratorní
Zpracovatelský průmysl	HS 4911 – Výrobky tiskařské ostatní, vč. obrazů, rytin aj.
	HS 6702 – Umělé květiny, listoví a ovoce a části a výrobky z nich
	HS 7113 – Šperky a klenoty a části, z drahých kovů nebo z kovů plátovaných drahými kovy
	HS 7117 – Bižuterie umělá
	HS 9201 – Klavíry aj. strunné nástroje s klaviaturou
	HS 9202 – Nástroje hudební strunné ostatní
	HS 9205 – Nástroje hudební dechové ostatní
HS 9701 – Obrazy, malby, kresby, ručně zhotovené, koláže	
Chemický průmysl	HS 3304 – Přípravky kosmetické, líčidla
Textilní a obuvnický průmysl	HS 6204 – Kostýmy, šaty, sukně, kalhoty ap., dámské a dívčí
Nábytkářský průmysl	HS 9403 – Nábytek ostatní, části, součásti

Kazachstán

Od roku 2000 do roku 2007 dosahoval růst HDP v průměru 10,2% ročně. Poté ekonomika výrazněji ve dvou letech zpomalila. V letech 2010–2012 činil průměrný meziroční růst 6,6%. Pak růst HDP postupně klesal až na předpokládanou úroveň 1,2% v roce 2015. V roce 2012 vykázal Kazachstán nejnižší hodnoty míry inflace v novém tisíciletí (5,1 %). V dalším roce mírně vzrostla na 5,8%, dále činila 6,7% v roce 2014 a pro rok 2015 se předpokládá inflace na úrovni 6,5%. Celková zadluženost země činila 157 mld. USD v roce 2014. V Kazachstánu žije přes 17 mil. obyvatel, přičemž HDP na obyvatele v roce 2013 poprvé překročilo hranici 13 000 USD. Úroveň nezaměstnanosti se pohybuje kolem 5%. Bilance běžného účtu je mírně deficitní.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	6,0	4,3	1,2	0,1	1,1	1,8
HDP/obyv. (USD)	13 509	12 506	9 796	6 472	7 419	8 112
Míra inflace (%)	5,8	6,7	6,5	13,1	9,3	9
Nezaměstnanost (%)	5,2	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-0,1	6,0	-4,5	-4,6	-2,0	-0,1
Populace (mil.)	17,2	17,4	17,7	18,0	18,2	18,5
Konkurenceschopnost	50/148	50/144	42/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	5/7	5/7	6/7	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ V lednu 2015 byla iniciována nová PCA s EU (The EU – Kazakhstan Enhanced Partnership and Cooperation Agreement).
- ▶ Exportní riziko podle OECD je: 6/7.

Vývoz ČR do Kazachstánu 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	1 350 335	15,3	1 013 692	33,2
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	1 035 364	11,7	1 640 213	-36,9
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	226 355	2,6	306 676	-26,2
8481	Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.	188 860	2,1	183 255	3,1
1701	Cukr třtinový, řepný, sacharóza chemicky čistá	156 436	1,8	141 780	10,3
8458	Soustruhy pro obrábění kovů	144 092	1,6	1 155	12375,5
8537	Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací	120 393	1,4	46 494	158,9
8460	Stroje obráběcí pro broušení, lapování, leštění ap.	119 631	1,4	8 089	1378,9
8433	Stroje, zařízení žací, mláticí, sekačky trávy ap.	89 819	1,0	39 167	129,3
8528	Monitory, projektory bez TV; přijímače televizní	77 713	0,9	92 202	-15,7
Celkem TOP 10		3 508 998	39,8	3 472 723	1,0
Celkem vývoz		8 823 440		5 513 696	60,0

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Kazachstánu 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
2709	Oleje minerální a z nerostů živých, surové	9 127 833	80,6	13 605 839	-32,9
2804	Vodík, plyny vzácné, nekovy ostatní	1 557 069	13,8	—	—
7202	Feroslitiny	413 462	3,7	404 698	2,2
6806	Vlna strusková horninová aj., vermikulit, ap.	80 969	0,7	91 030	-11,1
2711	Plyn zemní a jiné uhlovodíky plynné	55 997	0,5	275 093	-79,6
5201	Bavlna nemykaná nečesaná	15 226	0,1	31 644	-51,9
5208	Tkaniny bavlněné nad 85% do 200 g.m ⁻²	14 227	0,1	1 430	894,9
304	Filé aj. maso rybí, čerstvé, chlazené, zmrazené	12 554	0,1	14 744	-14,9
8483	Hřídele aj. převodové, převody, kola ozubené, ap.	8 923	0,1	—	—
9405	Svítlidla, reklamy, ukazatele apod. světelné	8 046	0,1	—	—
Celkem TOP 10		11 294 306	99,8	14 424 478	-21,7
Celkem dovoz		11 322 100		14 563 955	-22,3

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilový průmysl

V Kazachstánu (Ust' - Kamenogorsku) se montují vozidla českých výrobců, nové příležitosti vzniknou v této oblasti pro subdodavatele komponentů pro automobilový průmysl v rámci rozšiřování výroby společnosti AziaAvto. *Jedná se o velký projekt s tím, že účast českých výrobců komponentů pro automobilový průmysl může významně upevnit pozici ČR na KZ trhu.*

► Dopravní průmysl a infrastruktura

Možností investic v tomto sektoru je především optimalizace zabezpečovacího zařízení ve městech (semafory). V krajských městech je silniční doprava postižena častými výpadky, které mají za následek větší kongesce a nižší propustnost vybraných úseků. Možnosti realizace českých firem v této oblasti je také aplikace technologických celků, které pomůžou zrychlení dopravního proudu, tzv. zelená vlna, a které v kazachstánských městech ve značné míře chybí.

► Energetický průmysl

Příležitosti pro české společnosti existují v Kazachstánu v energetice v několika oblastech jako je výstavba elektráren (české společnosti zpravidla působí jako subdodavatelé) a též modernizace existujících elektráren, dále dodávky zařízení pro elektrárny, trafostanice, rozvody elektrické energie, dodávky čerpadel, speciálních ocelových trub, ventilů, šoupátek, filtrů apod. Možnosti existují u rekonstrukce a modernizace malých vodních elektráren po celém Kazachstánu, u rekonstrukce a budování nových kotelen. V tomto sektoru je silná pozice státu, prioritní úroveň spolupráce v této oblasti potvrzuje též statistika. Velkou prioritou je též vládní program zaměřený na energetickou efektivnost a energetické úspory. Česká strana předpokládá uzavření memoranda o spolupráci s KZ stranou v oblasti energetické efektivnosti na nadcházejícím zasedání Mezivládní komise ČR - KZ k hospodářské, průmyslové a vědecko-technické spolupráci. Příležitosti tak existují jak u provedení samotného energetického auditu českými auditory, tak i u dodávek energeticky efektivního zařízení.

► Obranný průmysl

Možnosti spolupráce s kazašskou stranou ve vojenské oblasti se soustřeďují na modernizaci letadel a nákupy nových letadel, vybudování závodu na výrobu střeliva, na české palné zbraně (pistole, pušky, samopaly apod.), na českou optiku, dodávky nákladních vojenských vozidel apod. Silnou roli má v této oblasti stát, tj. předpokládají se intervence ze strany státní správy ČR ve prospěch českých výrobců. Obchodní možnosti představují též nákupy vojenské techniky a munice prostřednictvím aukcí.

► Služby

Finanční sektor se v Kazachstánu dále rozvíjí, což vytváří nové možnosti pro finanční skupiny a banky ze zahraničí včetně ČR pro poskytování finančních služeb v Kazachstánu. V případě letecké dopravy lze rozšířit spolupráci (v provozu je linka Almaty-Praha, zájem je o zřízení linky Astana-Praha). Další možností je zřízení charterové letecké linky např. z Brna do Astany v době konání EXPO.

► Stavební průmysl

Stavebnictví prožívá v Kazachstánu dlouholetý růst. V oboru je velká konkurence často relativně levných stavebních společností z blízkého zahraničí. Možnosti existují u zakázek na stavby v rámci budování tranzitního silničního koridoru (mosty, infrastruktura kolem silnice apod.), u stavebních materiálů včetně stavební izolace, stavební techniky a technologie (vzduchotechnika, klimatizace apod.). Větší možnosti jsou v oblastech souvisejících se stavebnictvím jako je např. vybavení bytů včetně koupelen, kuchyní, nábytku apod.

► Strojírenský průmysl

Kazašská strojírenská výroba roste, za 5 let se výroba v sektoru zvýšila celkem 3krát, do sektoru směřovaly i významné soukromé investice. Tento trend dále pokračuje a vytváří nové příležitosti pro české firmy. Poptávka je na trhu zejména po jednotlivých obráběcích centrech a dalších strojích a též v některých případech po realizaci větších projektů (technologických centrech), a to v rámci modernizace zpracovatelského průmyslu a obnovování strojírenské základny. Kazašská strana předpokládá vytvoření nového strojírenského závodu na výrobu komponentů pro ropný průmysl v rámci zajištění „domácího obsahu“. Rovněž má zájem o dodávky strojního vybavení pro nový závod též z ČR. Dále předpokládá vytvoření „Jednotného centra pro strojírenskou výrobu“, které by se zabývalo významnou rekonstrukcí a modernizací celého sektoru strojírenství. Nyní se připravuje koncepce k vytvoření Jednotného centra. Celková modernizace sektoru představuje významnou příležitost pro české strojírenské podniky.

► Vodohospodářský a odpadní průmysl

Nové příležitosti existují v Kazachstánu v oblasti vodního hospodářství (rozvody vody, čističky, filtry na vodu v domácnostech apod.). Aktuální je též modernizace systémů sběru a třídění odpadů v některých kazachstánských městech.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

České společnosti mají v tomto oboru vysokou úroveň a dlouhou tradici. Příležitosti existují v oblasti zdravotnictví pro české společnosti u širokého spektra aktivit, tj. u výstavby nemocnic a zdravotnických zařízení, specializovaných zdravotnických zařízení (PET Center), dodávek zdravotnického materiálu a léků, praxe špičkových lékařů z ČR v Kazachstánu, u dodávek zdravotnické techniky včetně nemocničních lůžek, operačních a gynekologických lůžek, komunikační techniky apod. Zájem je i o budování závodů na výrobu léků. Tato oblast je úzce spojena s populární turistikou kazašských občanů do ČR do lázní a různých rehabilitačních zařízení, což má nezanedbatelný ekonomický význam pro českou stranu. Zájem o spolupráci v oblasti lázeňské turistiky mají některé české regiony jako je Zlínský kraj a Karlovarský kraj. Zástupci ČR a Kazachstánu podepsali v listopadu 2011 Dohodu o spolupráci v oblasti cestovního ruchu mezi MMR a Ministerstvem cestovního ruchu KZ. V tomto sektoru existuje velké možnosti k růstu bilaterální spolupráce. Realizovat lze i společné výzkumné projekty ve zdravotnictví.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

V zemědělství se v Kazachstánu předpokládá dlouhodobý růst. Zájem je na kazašské straně o české výrobky jako jsou kečupy, paštiky, masové konzervy, pivo, minerální vody, možnosti pro spolupráci existují u zemědělské techniky, pekárenského zařízení, u technických plodin, osiva, chovu domácího skotu apod. V zemědělství a potravinářském průmyslu existují velké příležitosti pro investory. V rámci rozvoje

programu „Agrobusiness 2020“ poskytuje kazašská vláda též další podpory, jako jsou investiční dotace pro instalační a stavební práce, zemědělskou techniku a nákup strojů, kompenzace úrokové míry u úvěrů a leasingů, proplácení až 50 % hodnoty krmiv, veterinárních služeb, paliv a olejů apod. Na konci roku 2013 byl vytvořen „One Stop Shop“ ve státní společnosti KazAgro, který je zaměřen na získávání zahraničních investic v oblasti zemědělství a v potravinářském průmyslu. Investiční možnosti se objevují též na úrovni jednotlivých oblastí Kazachstánu. V posledních 2-3 letech bylo v Kazachstánu vybudováno větší množství zemědělských a potravinářských závodů (modernizace pivovarů, nové moderní sklady obilí, závody na mléčné výrobky apod.). Tento trend nadále pokračuje, i když s mírnější dynamikou vzhledem ke globální ekonomické krizi (nižší ceny ropy a kovů na mezinárodním trhu).

► Železniční a kolejová doprava

Příležitosti v oblasti dopravy existují zejména u železnice a kolejových vozidel (vagóny, elektrické vlaky, tramvaje). Ve městě Almaty je potenciálem rozvoje rekonstrukce tramvajových tratí, které jsou svou infrastrukturou značně poddimenzovány. Taktéž jsou v dlouhodobé perspektivě plánovány investice do zabezpečovacího zařízení.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Strojírenský průmysl	HS 8457 – Centra obráběcí, stroje obráběcí stavebnicové
	HS 8458 – Soustruhy pro obrábění kovů
	HS 8459 – Stroje obráběcí pro vrtání, frézování, řezání apod.
	HS 8460 – Stroje obráběcí pro broušení, lapování, leštění ap.
	HS 8462 – Stroje tvářecí k opracování kovů, buchary apod.
	HS 8468 – Stroje přístroje pro pájení, svařování, kalení
Energetický průmysl	HS 7304 – Trouby, duté profily ap., bezešvé, ze železa, oceli
	HS 8406 – Turbiny na páru vodní nebo jinou
	HS 8403 – Kotle k ústřednímu vytápění
	HS 8410 – Turbiny, kola vodní, regulátory
	HS 8413 – Čerpadla i se zař. měřícím, zdviže na kapaliny
	HS 8414 – Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory ap.
	HS 8421 – Odstředivky, přístroje k filtrování, čištění
	HS 8481 – Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 3003 – Léky neodměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.
	HS 3004 – Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.
	HS 3005 – Vata, gáza, obinadla a pod. zboží
	HS 3006 – Zboží farmaceutické jiné
	HS 8517 – Přístroje telef., ost. přístr. pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.
	HS 9018 – Nástroje lékařské chirurgické, zubolékařské aj.
	HS 9019 – Přístr. pro mechanoterapii, masážní, dýchací aj.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 9022 – Přístroje rentgenové aj. používající záření
	HS 9402 – Nábytek lékařský, chirurg. ap., pro holičství aj.
Železniční a kolejová doprava	HS 8603 – Železniční nebo tramvajové vozy s vlastním pohonem
	HS 8607 – Části a součásti železničních nebo tramvajových lokomotiv nebo kolejových vozidel
	HS 8607 – Kolejový svrškový upevňovací materiál a upevňovací zařízení; mechanické (včetně elektromechanických) přístroje a zařízení signalizační, bezpečnostní nebo pro řízení železniční, tramvajové, silniční dopravy a dopravy po vnitrozemských vodních cestách, pro parkovací zařízení a pro vybavení přístavů nebo letišť; jejich části a součásti
Automobilový průmysl	HS 8703 – Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob
	HS 8704 – Motorová vozidla pro přepravu nákladu
	HS 8708 – Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 1205 – Semena řepky olejky i drcená
	HS 1207 – Semena, plody olejnaté, ostatní i drcené
	HS 8432 – Stroje, nářadí pro zemědělství, lesnictví ap.
	HS 8438 – Stroje pro prům. přípravu, výrobu potravin aj.
	HS 8438 – Stroje pro prům. přípravu, výrobu potravin aj.
Obranný průmysl	HS 8802 – Letadla, vrtulníky, kosmické lodě vč. družic, nosné rakety
	HS 8803 – Části a součásti motor. a bezmotor. prostředků pro létání
	HS 9302 – Revolvery, pistole, ne jiné střelné zbraně
	HS 9304 – Zbraně ostatní, ne zbraně sečné bodné
	HS 9306 – Náboje a jiné střelivo a střely
Stavební průmysl	HS 8415 – Stroje, přístroje klimatizační
	HS 8474 – Stroje k třídění, prosévání ap. zemin, kamenů aj.
	HS 9403 – Nábytek ostatní, části, součásti
	HS 9405 – Svítidla, reklamy, ukazatele apod. světelné
Vodohospodářský a odpadní průmysl	HS 8421 – Odstředivky, přístroje k filtrování, čištění
	CPA 37 – Služby související s odpadními vodami
Služby	CPA 57 – Letecká doprava
	CPA 64 – Finanční služby, kromě pojištění a penzijního financování
Dopravní průmysl a infrastruktura	HS 8530 – Přístroje elektrické pro řízení dopravy

Korejská republika

Od roku 2000 do roku 2008 rostla ekonomika v průměru 4,6% ročně. V roce 2009 se HDP zvýšil o 0,7% a v následujícím roce o 6,5%. Od roku 2013 se hodnoty růstu pohybují mezi 2 a 4% a tento trend se očekává i v budoucnu. Konkrétně v roce 2014 se jednalo o 3,3%. Míra inflace klesla v roce 2014 na 1,3% a pro rok 2015 by měla zůstat stejná. V zemi žije přes 50 mil. obyvatel, přičemž HDP na obyvatele bylo v roce 2014 téměř 28 000 USD. Nezaměstnanost je nízká a drží se okolo 3% a do budoucna se předpokládá mírné zvýšení. Běžný účet je v přebytku.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	3,0	3,3	2,6	2,7	2,9	3,1
HDP/obyv. (USD)	25 975	27 970	27 195	25 990	27 023	27 999
Míra inflace (%)	1,3	1,3	0,7	1,3	2,2	2,1
Nezaměstnanost (%)	3,1	3,5	3,6	3,5	3,3	3,3
Bilance běžného účtu (mld. USD)	79,9	84,4	105,9	108,9	101,8	96,9
Populace (mil.)	50,2	50,4	50,6	50,8	51	51,2
Konkurenceschopnost	25/148	26/144	26/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	–	–	–	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ Evropská unie uzavřela s Korejskou republikou dohodu o volném obchodu.
- ▶ Exportní riziko podle OECD: – .

Vývoz ČR do Korejské republiky 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
9503	Tříkolky, kolob., kočárky pro panenky, panenky, ostatní hračky, modely, puzzle	1 319 439	10,6	2 398 399	-45,0
9012	Mikroskopy jiné než optické difraktografy	966 093	7,8	811 637	19,0
8510	Strojky holicí na stříhání vlasů s motorem el.	695 689	5,6	635 708	9,4
8481	Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.	501 720	4,0	516 586	-2,9
3917	Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů	475 671	3,8	385 100	23,5
8414	Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory ap.	460 152	3,7	465 935	-1,2
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	388 661	3,1	440 060	-11,7
8537	Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací	384 107	3,1	486 505	-21,0
7326	Výrobky ostatní, ze železa n. oceli	380 553	3,1	329 870	15,4
8460	Stroje obráběcí pro broušení, lapování, leštění ap.	375 958	3,0	242 045	55,3
Celkem TOP 10		5 948 043	47,9	6 711 845	-11,4
Celkem vývoz		12 407 164		12 483 543	-0,6

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Korejské republiky 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	23 824 535	29,0	19 478 750	22,3
8512	Přístroje elektr. osvětlovací aj., stěrače ap.	3 683 133	4,5	1 925 798	91,3
8473	Části strojů psacích, počítačích, aut. zprac. dat	2 774 400	3,4	3 401 753	-18,4
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	2 188 413	2,7	2 903 231	-24,6
8479	Stroje mechanické s vlastní indiv. funkcí jinde neuv.	1 946 394	2,4	613 504	217,3
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	1 893 141	2,3	1 872 072	1,1
8526	Radiolokátory apod., rádiové přístr. pro dálkové řízení	1 759 752	2,1	995 601	76,8
8407	Motory píst., zážehové, spalovací, vratné, rotační	1 681 698	2,0	1 769 205	-4,9
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	1 646 535	2,0	2 129 479	-22,7
8537	Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací	1 631 540	2,0	725 611	124,9
Celkem TOP 10		43 029 541	52,3	35 815 004	20,1
Celkem dovoz		82 204 951		64 084 764	28,3

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilový průmysl

Korejská republika, která patří mezi největší světové výrobce dopravních prostředků, zaujímá 5. místo na světě v objemu vyrobených automobilů. Korejští výrobci vyhledávají dodavatele kvalitních komponentů pro svoji finální výrobu automobilů. Pro české exportéry jsou zakázky korejských výrobců dopravních prostředků perspektivní obchodní příležitostí, neboť Česká republika má na korejském trhu pověst průmyslové země s dlouholetou tradicí v automobilovém průmyslu, který nabízí kvalitní výrobky za přijatelnou cenu. Na korejském trhu je též klientela, která vyhledává zahraniční značky dopravních prostředků. Nabízí se tak prostor nejen pro subdodávky komponentů a náhradních dílů, ale též pro celky.

► Energetický průmysl

Vzhledem k rostoucí průmyslové výrobě v Korejské republice roste rok od roku spotřeba elektrické energie. Korejská republika podporuje výstavbu energetických zdrojů a modernizaci a zvyšování výkonu stávajících. Pro české subdodavatele generátorů, turbín a dalších částí pro výstavbu elektráren se otevírají možnosti v oblasti subdodávek pro korejský trh. Další příležitostí pro české energetické strojírenství je spolupráce s korejskými dodavateli energetických zdrojů na třetích trzích. České firmy se díky jihokorejským dodavatelům energetických zařízení mohou prosadit nejen v Korejské republice, ale též např. v Číně, Vietnamu a dalších zemích. Velký zájem je především o parní turbíny, roste poptávka o vodní a plynové turbíny a další subdodávky. Čeští dodavatelé mají dobré předpoklady k úspěšně pokračujícím obchodním vztahům v tomto odvětví především díky kladným referencím z již realizovaných obchodů v energetickém průmyslu.

► Obranný průmysl

Stálá hrozba vojenské konfrontace s KDR a všeobecná potřeba modernizace armády nutí Korejskou republiku investovat nemalé prostředky do vybavení armády. Zájem o spolupráci v oblasti obranného průmyslu projevují jak korejští představitelé, tak instituce a firmy působící v tomto oboru.

► Zábava a volný čas

Trh s hudebními nástroji (především elektronickými) roste v Korejské republice velmi dynamicky. V následujícím období se očekává dynamika růstu cca 10 % ročně. Tato příznivá předpověď představuje pro české výrobce nástrojů, kteří mají v Korejské republice velmi dobré jméno, zajímavou vývozní příležitost. Rovněž trh hraček v Korejské republice se řadí mezi segmenty, které v posledních letech vykazují vysokou dynamiku růstu. Z hlediska českého exportu se hračky řadí mezi naše nejvýznamnější vývozní položky, které se prosadily na korejském trhu. Je to dáno vysokou kupní silou Korejců a kulturní tradicí, ale rovněž dobrým jménem české produkce v Korejské republice. Zájem na trhu je např. o stavebnice a modely, velmi rychle se rozvíjí rovněž trh s PC hrami a mobilními aplikacemi her.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Trh s lékařskými technologiemi v Korejské republice kontinuálně roste. Má hodnotu téměř 5 mld. USD a roční růst kolem 10 %. Z hlediska absorpce nových lékařských technologií patří Korejská republika mezi

pět největších trhů v Asii, což též zvyšuje příležitost pro české vývozce. Vzhledem k zajímavému trhu z hlediska počtu obyvatel (50 mil.), vysoké kupní síle obyvatelstva a také stárnoucí populaci, která si může dovolit náročnou lékařskou péči, je korejský trh velmi perspektivní pro české dodavatele zdravotnické techniky. Uspěť mohou především výrobci, kteří nabízejí odpovídající kvalitu výrobku splňujícího mezinárodní bezpečnostní normy (nutná certifikace MFDS – Ministry of Food and Drug Safety). Díky velkému zájmu a péči Korejců všech věkových kategorií o svůj vzhled, roste vedle nákupu lékařských přístrojů velmi dynamicky rovněž import přístrojů a nástrojů pro rehabilitaci a zejména estetickou medicínu.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Z hlediska zemědělství je pro český vývoz nejperspektivnější trh s pivem. České pivo je v Korejské republice považováno za jedno z nejlepších na světě a jeho spotřeba každoročně stoupá. V současné době vyváží české pivovary do Korejské republiky více jak 10 značek piva. Vlivem dobrého jména českého piva a díky uznávané české pivní kultuře se v poslední době mírně zvýšil též zájem o víno z České republiky. Na rozdíl od českého piva, kde náš podíl na trhu každoročně roste (některé české prémiové značky až o desítky procent), se v případě dovozů českého vína do Korejské republiky může jednat pouze o doplnění trhu, který pokrývají převážně exportéři z Austrálie, Francie, Itálie, Španělska, USA aj. Určitý prostor na trhu je rovněž pro dovoz minerálních vod. Je však třeba zdůraznit, že korejský trh s minerálními vodami je rovněž obsazen významnými dovozci z jiných zemí a teritorií (Austrálie, Francie, Severní Amerika aj.) a vstup na něj je finančně velmi náročný především díky vysokým nákladům na reklamu. Někteří korejští dovozci totiž vyžadují často speciální balení, které zvyšuje náklady na výrobu a počáteční fáze vstupu na trh je tak velmi riziková.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 2203 – Pivo ze sladu
	HS 2201 – Voda, vody minerální, sodovky neslazené
	HS 2202 – Voda, vody minerální, sodovky s přísadkou cukru či sladidel, šťávy
	HS 2204 – Víno z čerstvých hroznů, vinný mošt jiný
Energetický průmysl	HS 8402 – Generátory pro výrobu vodní páry apod.
	HS 8406 – Turbíny na páru vodní nebo jinou
Automobilový průmysl	HS 8708 – Části, součásti vozidel motor. osob. aj., traktorů
	HS 8701 – Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 9018 – Nástroje lékařské chirurgické, zubolékařské aj.
	HS 9019 – Přístroje pro mechanoterapii, masážní, dýchací aj.
Obranný průmysl	HS 9301 – Zbraně vojenské, jiné než sečné, bodné, revolvery, pistole
	HS 9302 – Revolvery, pistole, ne jiné střelné zbraně
	HS 9303 – Zbraně střelné, zařízení využívající výbuchu ost.
	HS 9304 – Zbraně ostatní, ne zbraně sečné bodné
Zábava a volný čas	HS 9201 – Klavíry aj. nástroje strunné s klaviaturou
	HS 9503 – Tríkolky, koloběžky, kočárky pro panenky, panenky, hračky ostatní, modely, puzzle

Kuvajt

V minulé dekádě až do finanční krize rostla kuvajtská ekonomika velmi vysokým tempem. V roce 2009 následoval propad HDP o 7,1% a v roce následujícím o 2,4%. Pak docházelo ke stagnaci ekonomiky, v dalších letech se však očekává její pozvolné zrychlení. Míra inflace klesla v posledních letech na 2,9%, přičemž nadále by měly její hodnoty opět růst. V zemi žije přes 4 mil. obyvatel a HDP na obyvatele se pohybuje kolem 30 000 USD. Nezaměstnanost činí 2,1%. Běžný účet je v přebytku.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	-0,4	0,03	0,9	2,4	2,6	2,6
HDP/obyv. (USD)	45 189	43 005	29 363	25 142	27 613	29 412
Míra inflace (%)	2,7	2,9	3,4	3,4	3,5	3,5
Nezaměstnanost (%)	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1
Bilance běžného účtu (mld. USD)	71,2	53,8	13,9	-1,1	4,0	6,1
Populace (mil.)	3,9	3,9	4,1	4,3	4,3	4,5
Konkurenceschopnost	36/148	40/144	34/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	2/7	2/7	2/7	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MME, OECD, WEF

- ▶ V současné době Evropská unie jedná s Kuvajtem o konkrétní preferenční obchodní dohodě.
- ▶ Exportní riziko podle OECD je: 2/7.

Vývoz ČR do Kuvajtu 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	408 635	25,2	37 660	985,1
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	240 828	14,9	232 827	3,4
1701	Cukr třtinový, řepný, sacharóza chemicky čistá	152 767	9,4	19 987	664,3
8429	Buldozery, srovnávače, rypadla apod. s pohonem	143 377	8,8	58 769	144,0
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů, < 1000V; konekt. pro opt. vlákna	82 100	5,1	52 681	55,8
7304	Trouby, duté profily ap., bezešvé, ze železa, oceli	57 013	3,5	45 535	25,2
406	Sýry tvaroh	43 013	2,7	38 258	12,4
8414	Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory ap.	37 655	2,3	24 369	54,5
9405	Svítlidla, reklamy, ukazatele apod. světelné	30 610	1,9	24 707	23,9
1806	Čokoláda a ostatní potravinové přípravky obsahující kakao	19 797	1,2	19 210	3,1
Celkem TOP 10		1 215 795	75,0	554 003	119,5
Celkem vývoz		1 620 977		1 061 968	52,6

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Kuvajtu 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
7112	Odpady, úlomky kovů drahých, plátovaných kovů	5 189	47,2	6 275	-17,3
3901	Polymery ethylenů v primárních formách	4 325	39,3	8 041	-46,2
4011	Pneumatiky nové z pryže	702	6,4	—	—
8479	Stroje mechanické s vlastní indiv. funkcí jinde neuv.	269	2,4	—	—
8609	Kontejnery pro jeden nebo více druhů dopravy	148	1,3	305	-51,5
4911	Výrobky tiskařské ostatní, vč. obrazů, rytin aj.	127	1,2	17	647,1
7321	Kamna kotle vařiče aj. plynové ze železa n. oceli	40	0,4	—	—
9614	Dýmky, špičky doutníkové, cigaretové, části, součásti	40	0,4	—	—
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	37	0,3	89	-58,4
8516	Ohřívače vody, žehličky, přístr. pro vytápění ap.	17	0,2	—	—
Celkem TOP 10		10 894	99,0	14 727	-26,0
Celkem dovoz		11 004		15 554	-29,3

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilový průmysl

Osobní a nákladní automobily a dopravní technika činí přes 15 % kuvajtských importů a tato položka má stále rostoucí tendenci. Zatímco osobní automobily na zdejším trhu již zastoupeny jsou, uplatnit by se zde v budoucnu mohly autobusy, nákladní automobily, stavební a speciální technika (čistící a kropící vozy), náhradní díly k automobilům a pneumatiky.

► Důlní, těžební a ropný průmysl

Ropa a plyn jsou a ještě dlouho zůstanou konstantami kuvajtské ekonomiky. Vláda plánuje kontinuální zvyšování objemu těžby ropy i plynu z dnešních 2,8 mil. barelů denně až na 4 mil. barelů denně v roce 2020. Ještě rychleji má růst produkce zemního plynu. V této souvislosti se připravují projekty na rozšíření kapacity stávajících rafinérií, vybudování nových zásobníků ropy a plynu a výstavbu ropovodů a plynovodů v celkovém objemu okolo 10 mld. USD. České firmy by se mohly uplatnit subdodávkami bežešvého potrubí, armatur, ventilů, pump, kompresorů a měřicí/řídící techniky.

► Energetický průmysl

Kuvajt vykazuje jednu z nejvyšších spotřeb elektrické energie na obyvatele, přičemž maxim spotřeba každoročně dosahuje v letních měsících (klimatizace). Spotřeba elektřiny se již takřka kryje s její produkcí, proto byly zahájeny práce na projektech nové elektrárny o výkonu 3000 MW (Northern Zour) a rozšíření kapacity stávajících dvou (Shuaiba a Subbiya) o 800–1000 MW. Čeští dodavatelé by se mohli uplatnit např. při dodávkách přenosových kabelů, rozvaděčů či transformátorů.

► Chemický průmysl, nábytkářský průmysl, sklářský a keramický průmysl, textilní a obuvnický průmysl

Trh se spotřebním zbožím vykazuje stabilně rostoucí tendenci, což ve spojení s masivní kupní silou místních spotřebitelů vytváří potenciál pro české dodavatele. Pro kuvajtského spotřebitele není důležitá cena, ale originalita, dojem a prestiž. Potenciál zde má rozhodně české sklo (nápojové i dekorativní), šperky a bižuterie, kosmetika (péče o pleť, make up), luxusní textil (šaty, krajky, lemovky, výšivky), bytové doplňky, umělé květiny, umělecká díla (obrazy, sochy), hudební nástroje a designový nábytek.

► Stavební průmysl

Anoncované státem financované infrastrukturní projekty se pohybují v řádu mld. USD a mají se uskutečnit v příštích 5–15 letech. Zahrnují výstavbu metra v Kuwait city (7 mld. USD), výstavbu železniční sítě (10 mld. USD), rozšíření letiště v Kuwait City na roční kapacitu 20 mil. cestujících (6 mld. USD), výstavbu nadregionálního tranzitního přístavu Mubarak Al-Kabir (8 mld. USD) či rozšíření dálniční sítě (2 mld. USD). Vzhledem k velikosti projektů a specifičnosti místních podmínek nemají české firmy reálnou šanci se do projektů zapojit v roli generálních dodavatelů, nicméně i subdodávky stavební, osvětlovací a klimatizační techniky, armatur, osobních i nákladních výtahů, či stavebních materiálů a nátěrových hmot mohou být zajímavé.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Kuvajt pokračuje v masivních investicích do veřejného zdravotnictví s cílem rozšířit lůžkovou kapacitu státních nemocnic o 10 000 lůžek. Celková výše investic má přesáhnout 8 mld. USD do roku 2015. Pro české dodavatele představuje kuvajtský zdravotnický sektor velký potenciál. Uplatnit se mohou zejména dodavatelé zdravotnické techniky, zdravotnických materiálů a léků.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Přestože potraviny patří mezi nejrychleji rostoucí položky kuvajtského dovozu, jejich sortiment na zdejšímu trhu stále ještě zaostává za západoevropskou nabídkou. Z české produkce by uplatnění mohlo najít mléko (sušené a kondenzované), dětské výživy, nápoje a polévky v prášku, čokoláda a cukrovinky, produkty zdravé výživy, potravinové doplňky (omáčky, dochucovací přípravky) a podobně.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Stavební průmysl	HS 6810 - Výrobky z cementu, betonu, umělého kamene
	HS 6811 - Zboží osinkocementové, buničitocementové apod.
	HS 8415 - Stroje, přístroje klimatizační
	HS 8428 - Zařízení ost. zdvihací, nakládací, manipulační
	HS 8544 - Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.
	HS 9405 - Svítidla, reklamy, ukazatele apod. světelné
Důlní, těžební a ropný průmysl	HS 6811 - Zboží osinkocementové, buničitocementové apod.
	HS 8413 - Čerpadla i se zař. měřícím, zdviže na kapaliny
	HS 8414 - Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory ap.
	HS 8481 - Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.
	HS 8708 - Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705
	HS 9026 - Přístroje měření kontroly průtoku tlaku aj.
Energetický průmysl	HS 8504 - Transformátory, el. měniče, statické induktory
	HS 8537 - Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací
	HS 8544 - Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.
Automobilový průmysl	HS 4011 - Pneumatiky nové z pryže
	HS 8702 - Motorová vozidla pro veřejnou osobní dopravu
	HS 8704 - Motorová vozidla pro přepravu nákladu
	HS 8705 - Motorová vozidla pro zvláštní účely
	HS 8716 - Přívěsy a návěsy, ost. vozidla bez mech. pohonu vč. částí
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 3003 - Léky neodměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.
	HS 3004 - Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.
	HS 4014 - Výrobky zdravot., farmaceut. z kaučuku vulkaniz.
	HS 7017 - Sklo pro účely zdravot., farmaceut., laboratorní

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 8419 – Stroje ke zpracování materiálů změnou teplot
	HS 9018 – Nástroje lékařské chirurgické, zubolékařské aj.
	HS 9401 – Sedadla, ne lékařská ap., i proměnitelná v lůžka
	HS 9402 – Nábytek lékařský, chirurg. ap., pro holičství aj.
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 0402 – Mléko, smetana zahuštěná, slazená
	HS 0404 – Syrovátka, výrobky z mléka zahuštěné slazené
	HS 0406 – Sýry a tvaroh
	HS 10511 – Dětské přesnídávky
	HS 0710 – Zelenina vařená, zmrazená
	HS 0712 – Zelenina sušená, drcená v prášku
	HS 0811 – Ovoce, ořechy i vařené, zmrazené i slazené
	HS 0813 – Ovoce sušené, banány, citrusy, fíky ap.
	HS 1806 – Čokoláda a ostatní potravinové přípravky obsahující kakao
	HS 2103 – Přípravky pro omáčky, směsi kořenité, hořčice
HS 2104 – Přípravky pro polévky, směsi přísad potravin	
Sklářský a keramický průmysl	HS 7004 – Sklo ploché tažené, foukané, jinak nezpracované
	HS 7013 – Sklo stolní domácké, kuchyňské aj. zboží
	HS 7017 – Sklo pro účely zdravot., farmaceut., laboratorní
	HS 7113 – Šperky a klenoty a části, z drah. kovů nebo z kovů plát. drah. kovy
	HS 7117 – Bižuterie umělé
Chemický průmysl	HS 3304 – Přípravky kosmetické, líčidla
Textilní a obuvnický průmysl	HS 6204 – Kostýmy, šaty, sukně, kalhoty ap., dámské a dívčí
Nábytkářský průmysl	HS 4911 – Výrobky tiskařské ostatní, vč. obrazů, rytin aj.
	HS 9403 – Nábytek ostatní, části, součásti
	HS 9406 – Stavby montované
	HS 9701 – Obrazy, malby, kresby, ručně zhotovené, koláže

Libanon

Až do roku 2010 meziroční růst HDP v Libanonu dosahoval v průměru 5,1%. V následujících letech (vzhledem k syrskému konfliktu a související politickou i bezpečnostní nestabilitou země) ekonomika výrazně zpomalila na 1,5–2,5%. Podobná hodnota je očekávána i v roce 2015, v dalších letech by ale již podle analýz MMF mělo opět dojít k vyššímu růstu. Míra inflace v roce 2014 činila 2%. V následujících letech by neměla překročit 3%. V zemi žije přes 4,5 mil. obyvatel, přičemž HDP na obyvatele v roce 2014 činil 11 073 USD. Nezaměstnanost se v roce 2014 dostala na 6,4% a v následujících letech se předpokládá, že vývoj zůstane stabilní. Běžný účet je v deficitu.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	1,5	2,0	1,0	1,0	2,0	2,5
HDP/obyv. (USD)	10 077	11 073	11 237	11 484	11 648	11 997
Míra inflace (%)	3,2	1,9	-3,7	-0,7	2,0	2,0
Nezaměstnanost (%)	6,5	6,4	6,4	6,4	6,4	6,4
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-5,8	-13,4	-12,8	-11,2	-11,5	-11,9
Populace (mil.)	4,5	4,5	4,6	4,6	4,4	4,6
Konkurenceschopnost	103/148	113/144	101/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	7/7	7/7	7/7	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, SB, WEF

Údaje a odhady libanonské Central administration of statistics

- ▶ Evropská unie uzavřela s Libanonem preferenční obchodní dohodu.
- ▶ Exportní riziko podle OECD je: 7/7.

Vývoz ČR do Libanonu 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	282 644	21,3	202 025	39,9
402	Mléko, smetana zahuštěná, slazená	195 344	14,7	379 404	-48,5
406	Sýry tvaroh	164 757	12,4	127 761	29,0
7013	Sklo stolní domácké, kuchyňské aj. zboží	83 986	6,3	49 227	70,6
1905	Zboží pekařské, pečivo, oplatky, rýžový papír, apod.	52 181	3,9	46 940	11,2
7018	Perly, imitace perel, drahokamů ap. ze skla	42 599	3,2	143 257	-70,3
1701	Cukr třtinový, řepný, sacharóza chemicky čistá	32 080	2,4	47 816	-32,9
8429	Buldozery, srovnávače, rypadla apod. s pohonem	22 522	1,7	11 128	102,4
8419	Stroje ke zpracování materiálů změnou teplot	19 152	1,4	19 146	0,0
9503	Tříkolky, kolob., kočárky pro panenky, panenky, ostatní hračky, modely, puzzle	18 090	1,4	18 245	-0,8
Celkem TOP 10		913 355	68,7	1 044 949	-12,6
Celkem vývoz		1 329 437		1 535 506	-13,4

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Libanonu 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
7112	Odpady, úlomky kovů drahých, plátovaných kovů	25 898	42,6	24 402	6,1
2401	Nezpracovaný tabák, tabákový odpad	7 499	12,3	15 482	-51,6
8428	Zařízení ost. zdvihací, nakládací, manipulační	5 461	9,0	—	—
1905	Zboží pekařské, pečivo, oplatky, rýžový papír, apod.	4 151	6,8	5 582	-25,6
504	Střeva, měchýře, žaludky, celé části, ne z ryb	2 204	3,6	1 427	54,4
2103	Přípravky pro omáčky, směsi kořenité, hořčice	2 092	3,4	517	304,6
8477	Stroje na zpracování kaučuku, plastů jinde neuv.	1 625	2,7	30	5316,7
8523	Disky, pásky aj. média pro záznam zvuku, obrazu ap., ne HS 37	1 463	2,4	2 730	-46,4
2005	Zelenina ost. příprav., konzerv., ne v octě, nezmr.	1 393	2,3	698	99,6
8473	Části strojů psacích, počítačích, aut. zprac. dat	1 372	2,3	80	1615,0
Celkem TOP 10		53 158	87,5	50 948	4,3
Celkem dovoz		60 729		59 091	2,8

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Energetický průmysl

Zvýšení produkce elektřiny je nadále jednou z hlavních priorit vlády. Pozornost je soustředěna především na opravu a obnovu zastaralých elektráren, obnovu a posílení přenosové soustavy a regionálních rozvodů. Novým trendem je zakládání menších nezávislých elektrárenských společností, které staví malé elektrárny s cílem poskytovat nepřetržité dodávky elektřiny pro místní regiony (v současné době plánováno pro Tripolis a okolní oblasti a Byblos a okolí, podobná elektrárna již byla vybudována pro region Zahle). Ministerstvo energetických a vodních zdrojů rovněž prezentovalo poč. r. 2012 nový desetiletý plán hospodaření s vodou. Plán předpokládá hlavně výstavbu přehrad (včetně malých horských přehrad k zadržování vody), zavlažovací projekty, úpravy tras řek a jejich údržbu a budování vodních elektráren. Světová banka plánuje investovat v Libanonu v následujících 4 letech ročně 300 mil. USD určených m.j. do oblastí energetiky, zdravotnictví a vzdělávání.

► Obranný průmysl

Perspektiva tohoto sektoru vychází z již několik let trvající složité bezpečnostní situace v zemi, jež diktuje bezprostřední priority, kterým se musí věnovat kromě státních bezpečnostních složek i všechny větší firmy, úřady a turistická zařízení: bezpečnostní scannery, detektory výbušnin, rušičky, přístroje k nočnímu vidění, prostředky osobní ochrany apod. Velmi žádané jsou dodávky zbraní a vybavení pro armádu, účelných pro boj s islámskými militanty ve složitých terénních podmínkách při hranici se Sýrií. V Libanonu mají rovněž letitou dobrou tradici osobní a lovecké zbraně a munice.

► Sklářský a keramický průmysl

České výrobky, zejména křišťálové lustry, mají v zemi velkou tradici a dobré jméno. Registrujeme celkem intenzivní obchodní spolupráci českých firem s místními prodejci a distributory. Křišťálové lustry nacházejí uplatnění v soukromých rezidencích bohatých Libanonců a jsou také redistribuovány dále do Sýrie, případně jsou přes libanonské podnikatele sjednávány kontrakty směřující zejm. do Iráckého Kurdistanu a zemí Arabského zálivu.

► Vodohospodářský a odpadní průmysl

Libanon je zemí se silným znečištěním zdrojů podzemní vody. Údajně až 85 % všech zdrojů je znečištěno. V zemi neexistuje jediná významnější čistíčka odpadních vod. Významné problémy v čistotě vody vznikly z divokého zemědělství v údolí Bekáa, z neřízené činnosti kamenolomů v horách a z neřízených skládek komunálního odpadu. Poptávka vzniká v oblasti nalezení podzemních zdrojů vody, mobilní úpravy vody nebo výroby pitné vody za mimořádné situace. Světová banka schválila Libanonu půjčku ve výši 470 mil. USD určenou pro projekt spojený se zajištěním zvýšených dodávek vody. Projekt má být realizován v následujících 9 letech. V červnu 2015 Libanon podepsal s Arab Fund for Economic and Social development a Kuwait Fund for Arab Economic Development půjčku ve výši 180 mil. USD určenou pro financování projektů na úpravu vody na jihu Libanonu. Budou vyhlášeny tendry i pro privátní sektor na úpravy znečištěné vody a na výstavbu přehrad. Stát se nyní soustředí ve velké míře též na sanaci oficiálních skládek. V létě roku 2015 došlo v důsledku uzavření největší skládky odpadu

pro Bejrút a okolní region k tzv. odpadkové krizi (několikaměsíční nevyvážení odpadu). Vláda hledá způsoby budoucího řešení nakládání s odpady. Rozvíjena bude zejména oblast třídění odpadu a budování spaloven komunálního odpadu.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

V souvislosti s obrovským počtem syrských uprchlíků v zemi a nezbytností zabezpečit jejich základní potřeby stoupá nutnost posílení nedostatečných zdravotnických kapacit, zejména zdravotnického zařízení a vybavení, které Libanon není schopen vyrábět.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

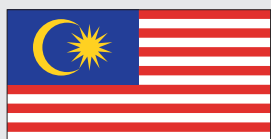
Mléko a mléčné výrobky představují již po několik let hlavní vývozní komoditu a objem exportu každým rokem neustále vzrůstá. Nejvýznamnějším produktem, který se z ČR uplatňuje na libanonském trhu, je bezesporu sušené mléko. Dalšími perspektivními komoditami v mlékárenské sféře jsou některé druhy sýrařských výrobků. Libanonský trh postrádá též ochucené i neochucené minerálky. Další slibnou oblastí jsou komplexní potravinářská zařízení a technologie, včetně navazujících.

► Železniční a kolejová doprava

V zemi existují železniční tratě o celkové délce asi 200 km, využíván není ale žádný úsek. Jejich obnova je od podzimu 2011 novou prioritou libanonské vlády. Council for Development and Reconstruction (CDR) plánuje vypsát v 1. fázi tendr na obnovu železniční trati a související infrastruktury mezi průmyslovým a přístavním centrem země Tripolisem a syrskými hranicemi (návaznost na syrskou síť, spojení s Tureckem a Irákem). Do budoucna vláda perspektivně počítá i s obnovou železničního spojení Bejrútu s Tripoli. Ke schválení je připraven projekt výstavby železniční tratě mezi Beirútem a Jounieh. Světová banka vyjádřila připravenost poskytnout pro tento účel půjčku ve výši 500 mil. USD. ČR se o projekt rehabilitace železniční dopravy v Libanonu dlouhodobě zajímá a se státní podporou byla v minulých letech pro místní vládu vypracována studie proveditelnosti.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Energetický průmysl	HS 8402 – Generátory pro výrobu vodní páry apod.
	HS 8403 – Kotle k ústřednímu topení jiné
	HS 8406 – Turbíny na páru vodní nebo jinou
	HS 8537 – Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací
	HS 9028 – Plynoměry, měřiče kapalin, elektroměry
Železniční a kolejová doprava	HS 7302 – Materiál pro stavbu tratí železnič., tramvaj.
	HS 8530 – Přístroje elektrické pro řízení dopravy
	HS 8602 – Lokomotivy, lokotraktory ostatní, tendry
	HS 8603 – Železniční nebo tramvajové vozy s vlastním pohonem
	HS 8608 – Materiál kolejový svrškový, bezp. a sign. dopravní zařízení

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Vodohospodářský a odpadní průmysl	HS 5911 – Textilní výrobky a zboží pro technické účely
	HS 8421 – Odstředivky, přístroje k filtrování, čištění
	CPA 37 – Služby související s odpadními vodami
Sklářský a keramický průmysl	HS 7013 – Sklo stolní domácnostní, kuchyňské aj. zboží
	HS 9405 – Svítidla, reklamy, ukazatele apod. světelné
Obranný průmysl	HS 9302 – Revolvery, pistole, ne jiné střelné zbraně
	HS 9303 – Zbraně střelné, zařiz. využívající výbuchu ost.
	HS 9306 – Bomby, granáty, miny, náboje ap., střelivo ostatní
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 0402 – Mléko, smetana zahuštěná, slazená
	HS 0406 – Sýry tvaroh
	HS 2201 – Voda, vody minerální, sodovky neslazené, led
	HS 2202 – Voda, vody minerální, sodovky slazené, ne šťávy
	HS 8438 – Stroje pro prům. přípravu, výrobu potravin aj.
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 8713 – Vozíky pro invalidy i s motorem nebo jiným pohonem
	HS 9018 – Nástroje lékařské chirurgické, zubolékařské aj.
	HS 9401 – Sedadla, ne lékařská ap., i proměnitelná v lůžka

Malajsie

V letech 2000–2014 se v Malajsií růst HPD pohyboval mezi 4,7 a 8,6%. Výjimkami jsou roky 2001 (0,5%) a 2009 (-1,5%), kdy byla země zasažena krizemi. V roce 2014 činil ekonomický růst 6%. V budoucnu se očekávají mírně nižší hodnoty růstu. Míra inflace byla v posledních letech nízká a v roce 2015 dosáhla hodnoty 2,1%. V zemi žije přes 30 mil. obyvatel, přičemž HDP na obyvatele je přibližně 9 500 USD. Nezaměstnanost se drží okolo 3%. Běžný účet je v přebytku.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	4,7	6,0	5,0	4,4	4,8	4,8
HDP/obyv. (USD)	10 457	11 050	9 557	9 811	10 757	11 882
Míra inflace (%)	2,1	3,1	2,1	3,1	2,9	3
Nezaměstnanost (%)	3,1	2,9	3,2	3,2	3,2	3,2
Bilance běžného účtu (mld. USD)	12,3	14,5	8,7	7,3	6,6	7,0
Populace (mil.)	29,9	30,6	31,0	32,0	32,1	32,6
Konkurenceschopnost	24/148	20/144	18/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	2/7	2/7	2/7	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MME, OECD, WEF

- ▶ Evropská unie a Malajsie nemají v současné době dojednání konkrétní preferenční obchodní dohodu.
- ▶ Exportní riziko podle OECD je: 2/7.

Vývoz ČR do Malajsie 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8542	Obvody integrované elektronické	806 026	17,6	982 417	-18,0
3818	Prvky chemické, zušlechťené pro elektroniku	663 503	14,5	666 706	-0,5
4011	Pneumatiky nové z pryže	332 775	7,3	231 650	43,7
8431	Součásti jeřábů, vozíků ap., buldozerů, fréz aj.	230 210	5,0	233 223	-1,3
9503	Tříkolky, kolob., kočárky pro panenky, panenky, ostatní hračky, modely, puzzle	174 378	3,8	245 152	-28,9
0404	Syrovátka, výrobky z mléka, zahuštěné, slazené	171 907	3,7	298 983	-42,5
8537	Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací	162 014	3,5	81 404	99,0
4804	Papír aj., nenatíraný, ne k popisování, ne k hyg. účelům	141 550	3,1	53 147	166,3
9032	Přístroje regulační n. kontrolní automatické	121 535	2,7	54 558	122,8
8512	Přístroje elektr. osvětlovací aj., stěrače ap.	116 014	2,5	17 021	581,6
Celkem TOP 10		2 919 912	63,7	2 864 261	1,9
Celkem vývoz		4 585 011		4 588 452	-0,1

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Malajsie 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	6 159 744	25,6	3 594 547	71,4
8542	Obvody integrované elektronické	5 067 155	21,1	2 154 880	135,1
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	2 280 188	9,5	2 825 069	-19,3
8473	Části strojů psacích, počítačích, aut. zprac. dat	1 488 816	6,2	2 612 435	-43,0
8541	Diody, tranzistory ap. zařízení polovodičová aj.	1 396 840	5,8	941 479	48,4
4001	Kaučuk přírodní, balata, guataperča, guajal, apod.	802 192	3,3	905 361	-11,4
8523	Disky, pásky aj. média pro záznam zvuku, obrazu ap., ne HS 37	471 465	2,0	327 960	43,8
7601	Hliník surový (nepracovaný)	443 331	1,8	95 517	364,1
8529	Části přístř. vysílacích, přijímacích, televizí	429 426	1,8	653 623	-34,3
8538	Části přístř. k ochraně ap. obvodů, rozvaděčů aj.	421 604	1,8	407 154	3,5
Celkem TOP 10		18 960 761	78,8	14 518 025	30,6
Celkem dovoz		24 063 465		18 883 788	27,4

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► **Civilní letecký průmysl**

V březnu 2015 byl představen Malaysian Aerospace Industry Blueprint 2015-2030, dle kterého by se do roku 2030 měla Malajsie stát regionálním lídrem v oblasti leteckého průmyslu. Letecký průmysl v současné době generuje v Malajsi 19 mld. MYR (5,2 mld. USD) a vytváří 19 500 pracovních míst. Do roku 2030 by mělo toto číslo vzrůst na 32,5 mld. MYR (8,9 mld. USD). Malajsie má silný zájem o transfer know-how. Kromě transferu know-how (např. participace na vývoji pokročilých materiálů a designu) by ČR mohla do Malajsie dodávat i tradiční exportní položky v tomto oboru. Zájem je v Malajsi například o sofistikované telekomunikační systémy jak v oblasti obrany, tak s civilním využitím. Potenciál je také v možné spatřovat ve výcviku pracovní síly, a to jak pilotů, tak pracovníků ve výrobě.

► **Elektrotechnika**

Vzhledem ke klimatickým podmínkám a změně životního stylu existuje v Malajsi příležitost pro dodávky chladících zařízení a tepelných čerpadel (zařízení by měla sledovat současné trendy – energetická úspornost, šetrnost k životnímu prostředí).

Malajsie se zaměřuje na elektrotechnický a elektronický průmysl. Podle malajsijských statistik (2014) představuje tento průmysl 28,1% celkového exportu Malajsie a 25,6% celkového importu. Velká část tohoto exportu i importu však představují re-importy. Uplatnění na místním trhu by mohly najít dodávky pro elektronický a elektrotechnický průmysl. V poslední době je zaznamenána rostoucí poptávka po pecích pro polovodičový průmysl pro laboratorní a výzkumné účely, či přístrojové a kontrolní technice. Na malajsijském trhu je v tomto odvětví také důležitá technologická úroveň a design dodávaných produktů. Lze také uvažovat o subdodávkách do výrobních závodů zejména v Penangu (malajsijské „Silicon Valley“).

► **Energetický průmysl**

Malajsie patří mezi země rychle rostoucí spotřebou elektrické energie a nutností modernizovat svoji energetickou infrastrukturu. Jednou z priorit pro malajsijskou vládu je využití a částečné pokrytí poptávky zelenými technologiemi a obnovitelnými zdroji energie. Pomoc a transfer know-how pak bude hledat především u zahraničních partnerů. Ta může být spojena s konkrétními dodávkami a technologickou spoluprací. Konkrétním projektem pak může být výstavba malých vodních elektráren, zejména ve státech Sabah a Sarawak. Na Sabahu se chystají studie proveditelnosti na celkově 17 místech s úhrnným potenciálem 430 MW. Náklady na rozvoj všech případných lokalit na Sabahu se odhadují na 845,2 mil. USD.

Další navýšení poptávky po elektrické energii si lze slibovat od zvýšení podílu elektromobility. V roce 2016 by měl na malajsijský trh vstoupit známý výrobce elektromobilů a malajsijské úřady plánují instalaci více než 300 nabíjecích stanic pro elektromobily, přičemž do roku 2020 se očekává instalace až 25 000 těchto stanic. Cílem taktéž je, aby do roku 2020 bylo na malajsijských silnicích přítomno 2000 elektrobuseů a přes 100 000 elektroskútrů/elektromotocyklů.

► Chemický průmysl

V uplynulých letech byla na malajsijské straně zaznamenána zvýšená poptávka po chemických látkách využívaných v nejrůznější průmyslové výrobě nebo v zemědělství (např. hnojiva). Potenciál na trhu mají také dodavatelé technologií a inovativních procesů pro petrochemický průmysl či pro nové aplikace palmového oleje.

► ICT

Malajsie se snaží zařadit mezi vyspělé ekonomiky a ICT jsou přímo definovány jako jedna z klíčových národních prioritních oblastí ekonomického transformačního programu. V Malajsií probíhá s přímou podporou vlády digitální transformace a elektronizace jednotlivých sektorů ekonomiky včetně státní správy (bezpečnostní systémy, informační systémy). Zároveň probíhá modernizace ICT infrastruktury s cílem pokrytí urbanizovaných i periferních oblastí a zabezpečení internetového připojení do r. 2020 pro 95 % malajsijské populace. Kvantifikovaným cílem pro léta 2014–2017 je růst přidané hodnoty v sektoru ICT tempem 12 % ročně, tedy rychleji než je růst celkového HDP. Malajsie má v tomto sektoru nejvíce zájem o strategickou spolupráci s ČR a českými ICT firmami s využitím komplementarit obou našich ekonomik. Vysoká penetrace chytrých telefonů pak nabízí příležitosti v oblasti vývoje mobilních aplikací a mobilní e-commerce.

► Kovožpracovatelský průmysl

Potenciál mají především produkty kovožpracovatelského průmyslu pro stavebnictví v souvislosti s modernizací malajsijské infrastruktury.

► Obranný průmysl

Malajsie vykazuje dlouhodobý zájem o zlepšování systémů obrany svého území, což je do značné míry motivováno geopolitickými faktory a napětím v zahraniční politice v relaci s některými sousedními státy. Na druhou stranu limitem je snižující se objem disponibilních rozpočtových prostředků (postupné snižování deficitu veřejných financí na 0 v r. 2020). Ekonomické události v posledním roce budou pravděpodobně mít vliv na disponibilní prostředky pro armádu. Jedná se o obor, kde rozhodující postavení má vláda a bezpečnostní složky státu jakožto koncoví uživatelé. Civilní trh je omezen. Perspektivní jsou nabídky jak velkých firem, tak těch MSP, jejichž produkty jsou jedinečné a inovativní. Malajsie vyjádřila zájem o diverzifikaci nabídky českých obranných a bezpečnostních technologií a doporučila navíc zvážit možnosti investiční spolupráce s využitím Malajsie jako distribučního centra pro celou Jihovýchodní Asii. Možnosti lze také spatřovat v materiálu použitelném při zvládnání živelních pohrom (zejména povodní).

► Plasty a gumárenský průmysl

Kromě pneumatik jde především o plasty, které mají využití ve stavebnictví (např. plastové konstrukce). Zájem je však převážně o inovativní výrobky s vysokou přidanou hodnotou a o služby s tím spojené. Potenciál lze také spatřovat v transferu know-how k novým postupům a materiálům v této oblasti, zvláště nová využití palmového oleje.

► Sklářský a keramický průmysl

Díky efektivním distribučním kanálům jsou české sklářské a keramické produkty dostupné běžným spotřebitelům v Malajsii. V poslední době dochází k dalšímu růstu poptávky po těchto výrobcích a to díky růstu příjmů domácností a zvyšování jejich životní úrovně.

► Stavební průmysl

Stavebnictví a budování (mj. silniční a dálniční) infrastruktury je nejrychleji rostoucím sektorem malajsijské ekonomiky (v 1. pol. 2015. růst o 7,7%; 2014 dokonce 11,6 %). K růstu importu těchto komodit do Malajsie přispěla zejména autonomní liberalizace obchodu (snižování cel, zrušení dříve vyžadovaných povolení apod.). Největší šanci průniku na trh mají nové stavební materiály, povrchy s jedinečnými vlastnostmi, luxusní interiérové materiály, apod.

► Zábava a volný čas

V Malajsii plynule rostou mzdy a disponibilní příjmy domácností. Střední a vyšší příjmové skupiny se rozšiřují a rostou výdaje do zábavy a sportovních potřeb. K růstu poptávky po potřebách pro volnočasové aktivity přispívá i rozvoj cestovního ruchu v Malajsii.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Existuje potenciál pro další růst exportu v této oblasti, zejména díky růstu sektoru jako celku. V Malajsii existuje jak privátní tak veřejné zdravotnictví. Malajsie chystá další investice do rozšiřování sítě nemocnic a specializovaných klinik. Ambicí Malajsie je stát se regionálním a světovým centrem pro zdravotnickou turistiku (zejména stát Penang). ČR se může podílet dovozem inovativních výrobků (nemocniční postele, křesla, pokročilé přístroje).

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Díky růstu životní úrovně obyvatel Malajsie roste i poptávka po zahraničních potravinách. Kromě tradičních výrobků (např. syrovátka) tak mají šanci se v teritoriu prosadit i cukrovinky, pivo či jiné potravinové přípravky (výhodou, a v některých sektorech nutností, je získání certifikace halal). Intenzifikace zemědělství a snaha o zpracování místních potravin pak znamenají možnost exportu zemědělských a potravinářských strojů.

► Železniční a kolejová doprava

V posledních letech je možné pozorovat významné vládní i privátní investice do rozvoje veřejné dopravy, zejména se jedná o megaprojekt výstavby systému integrované městské dopravy v hlavním městě Kuala Lumpur s očekávaným uvedením do provozu v r. 2017. Probíhající výstavba nových linek „metra“ je dosud největším infrastrukturním projektem v historii Malajsie. V železniční dopravě lze v nadcházejících letech nadále očekávat zvýšenou investiční aktivitu, včetně výzkumu a vývoje v této oblasti (mj. výrobní, testovací a opravárenské středisko pro ASEAN v Peraku apod.).

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Civilní letecký průmysl	HS 8411 – Motory proudové, pohony turbovrtulové a ostatní plynové turbíny
	HS 8802 – Letadla, vrtulníky, kosmické lodě vč. družic, nosné rakety
	HS 8803 – Části a součásti motor. a bezmotor. prostředků pro létání
	HS 8526 – Radiolokátory apod., radiové přístroje pro dálkové řízení
Energetický průmysl	HS 8403 – Kotle k ústřednímu topení jiné
	HS 8406 – Turbíny na páru vodní nebo jinou
	HS 8410 – Turbiny, kola vodní, regulátory
	HS 8412 – Motory pohony ostatní
	HS 8413 – Čerpadla i se zař. měřícím, zdviže na kapaliny
	HS 8502 – Soustrojí generátorová, elektr. měniče rotační
Železniční a kolejová doprava	HS 8607 – Části a součásti železnič. nebo tram. lokomotiv nebo kolejových vozidel
	HS 7302 – Materiál pro stavbu tratí železnič., tramvaj.
	HS 8604 – Vozidla pro údržbu železničních nebo tramvajových tratí
	HS 8608 – Mat. kolejový svrškový, bezp. a sign. dopr. zař., bezp. a sign. dopr. zař.
Obranný průmysl	HS 8710 – Tanky aj. bojová obrněná vozidla i se zbraněmi
	HS 9301 – Zbraně vojenské, jiné než sečné, bodné, revolvery, pistole
	HS 9303 – Zbraně střelné, zařiz. využívající výbuchu ost.
	HS 9306 – Bomby, granáty, miny, náboje ap., střelivo ostatní
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 3006 – Zboží farmaceutické jiné
	HS 9006 – Přístroje fotografické a pro bleskové světlo
	HS 9018 – Nástroje lékařské chirurgické, zubolékařské aj.
	HS 9022 – Přístroje rentgenové aj. používající záření
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 0404 – Syrovátka, výrobky z mléka zahuštěné, slazené
	HS 1704 – Cukrovinky bez kakaa (vč. bílé čokolády)
	HS 1806 – Čokoláda a ostatní potravinové přípravky obsahující kakao
	HS 1901 – Výtažek sladový, přípravky potravinářské
	HS 1904 – Výrobky z obilí získané bobtnáním, pražením ap.
	HS 1905 – Zboží pekařské, pečivo, oplatky, rýžový papír, apod.
	HS 2101 – Výtažky, esence, koncentráty, kávy, čaje, maté ap.
	HS 2102 – Droždí aj. mikroorganismy, prášky do pečiva
	HS 2103 – Přípravky pro omáčky, směsi kořenité, hořčice
	HS 2104 – Přípravky pro polévky, směsi přísad potravin
	HS 2106 – Přípravky potravinové, jinde neuvedené ani nezahrnuté
HS 2203 – Pivo ze sladu	

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 8429 – Buldozery, srovnávače, rypadla apod. s pohonem
	HS 8432 – Stroje, nářadí pro zemědělství, lesnictví ap.
	HS 8436 – Stroje ost. pro zemědělství, lesnictví ap., líhně
	HS 8438 – Stroje pro prům. přípravu, výrobu potravin aj.
Plasty a gumárenský průmysl	HS 3901 – Polymery ethylenu v primárních formách
	HS 3903 – Polymery styrenu v primárních formách
	HS 3913 – Polymery přírodní, i modifikované jinde neuv.
	HS 3915 – Odpady, úlomky a odřezky z plastů
	HS 3917 – Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů
	HS 3925 – Výrobky stavební z plastů jinde neuv.
	HS 3926 – Výrobky ostatní z plastů aj. materiálů
	HS 4002 – Kaučuk syntetický ap. směsi s kaučukem přírod.
Chemický průmysl	HS 2801 – Fluór, chlór, bróm, jód
	HS 2827 – Chloridy, bromidy, jodidy a jejich oxidy a hydroxidy
	HS 2828 – Chlorany. chloritany, bromnany
	HS 2829 – Chlorečnany, bromičnany, jodičnany, chloristany
	HS 2835 – Fosfornany, fosforitany, fosforečnany, polyfosforečnany
	HS 3208 – Barvy, laky nátěrové, založené na polymerech
	HS 3209 – Barvy, laky nátěrové ost., založ na polymerech
	HS 3822 – Směsi diagnostické, laboratorní reagensie
Kovozpracovatelský průmysl	HS 7213 – Tyče, pruty ze železa n. oceli neleg., válc. za tepla
	HS 7214 – Tyče pruty jiné z železa oceli nelegované
	HS 7215 – Tyče, pruty ostatní, ze železa, oceli nelegované
	HS 7216 – Úhelníky tvarovky ap. z železa oceli nelegovan
	HS 7217 – Dráty ze železa n. oceli nelegované
	HS 7219 – Výrobky ploché válc. z oceli nerez., nad 600 mm
	HS 7220 – Výrobky ploché válc. z oceli nerez., pod 600 mm
	HS 7221 – Tyče, pruty válcované za tepla z oceli, nerez.
	HS 7222 – Tyče, pruty jiné, z oceli nerezové, úhelníky ap.
	HS 7223 – Dráty z oceli, nerezavějící
	HS 7227 – Tyče, pruty válc. za tepla, z oceli legované ost.
	HS 7228 – Tyče, pruty, úhelníky, profily z oceli legov. ost.
	HS 7229 – Dráty z oceli legované, ostatní

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Sklářský a keramický průmysl	HS 6815 – Výrobky z kamene aj. nerostných hmot jinde neuv.
	HS 6903 – Výrobky ostatní žárovzdorné
	HS 6905 – Tašky krytinové, nástavce trubkové komínové aj.
	HS 6907 – Dlaždice, obkládačky ap. keramické, neglazované
	HS 6909 – Výrobky keram. pro laboratoře, chemický aj. účel
	HS 6910 – Výlevky, umyvadla, vany, bidety apod. keramické
	HS 6911 – Nádobí aj., předměty pro domácnost z porcelánu
	HS 7002 – Sklo ve tvaru kuliček trubic, ap., nezpracované
	HS 7003 – Sklo lité profilové ploché, válcované, nezprac.
	HS 7006 – Sklo lité tažené, plavené, vrtané aj. zpracované
	HS 7007 – Sklo bezpečnostní tvrzené, vrstvené
	HS 7010 – Demižóny, láhve, baňky, lékovky víčka aj. ze skla
	HS 7013 – Sklo stolní domácké, kuchyňské aj. zboží
	HS 7016 – Dlaždice, desky, kameny, cihly, tašky aj. skleněné
	HS 7017 – Sklo pro účely zdravot., farmaceut., laboratorní
HS 7018 – Perly, imitace perel, drahokamů ap. ze skla	
HS 7019 – Vlákná skleněná a výrobky z nich	
Stavební průmysl	HS 8426 – Jeřáby sloupové, otočné, pojízdné, lanové vozíky
	HS 8431 – Součásti jeřábů, vozíků ap., buldozerů, fréz aj.
Elektrotechnika	HS 8418 – Chladničky, boxy mrazicí aj., čerpadla tepelná
	HS 8501 – Elektrické motory a generátory
	HS 8507 – Akumulátory elektrické, vč. separátorů
	HS 8512 – Přístroje elektr. osvětlovací aj., stěrače ap.
	HS 8532 – Elektrické kondenzátory, pevné, otočné nebo doladovací
	HS 8544 – Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.
	HS 8546 – Izolátory elektrické, z libovolného materiálu
	HS 9031 – Stroje, přístroje, nástroje měřicí, kontrolní, jinde neuv.
	HS 8445 – Stroje pro přípravu vláken, spřádání aj. přízí
HS 8471 – Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	
Zábava a volný čas	HS 9506 – Potřeby pro tělocvik, atletiku aj. sporty
ICT	CPA 61 – Telekomunikační služby
	CPA 62 – Služby v oblasti programování a poradenství a související služby
	CPA 63 – Informační služby

Mongolsko

V roce 2013 vykázala mongolská ekonomika růst HDP 11,7%, respektive 7,8% v roce 2014. Dle odhadů MMF v roce 2015 byl růst indikátoru pouze 2,3%. V roce 2016 se pak očekává další zpomalení tempa růstu na 0,4%. Tendence klesajícího růstu HDP je dána externími i interními faktory. Klíčová je výkonost čínské ekonomiky, kam směřuje 90% mongolského exportu. Míra inflace se v rámci meziročního srovnání často velmi liší. V roce 2014 se jednalo o hodnotu 12,9%. Pro rok 2015 se očekává meziroční růst spotřebitelských cen 5,9% a v letech 2016–2018 se očekává inflace kolísavá míra inflace v rozmezí od 1,9 po 6,4 procenta. V Mongolsku žijí 3 mil. obyvatel, v roce 2014 činil HDP na obyvatele 4 168 USD. Oficiální míra nezaměstnanosti v roce 2014 se vykazuje ve výši 7,9%.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	11,7	7,8	2,3	0,4	2,5	5,6
HDP/obyv. (USD)	4 365	4 168	3 951	3 866	3 959	4 182
Míra inflace (%)	8,6	12,9	5,9	1,9	4,3	6,4
Nezaměstnanost (%)	7,9	7,9	8,0	7,9	8,0	8,0
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-3,2	-1,4	-0,6	-1,2	-2,1	-2,6
Populace (mil.)	2,9	2,9	3,0	3,0	3,0	3,0
Konkurenceschopnost	107/148	98/144	104/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	6/7	6/7	6/7	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ Evropská unie v současnosti s Mongolskem nejedná o žádné preferenční obchodní dohody.
- ▶ Exportní riziko podle OECD je: 6/7.

Vývoz ČR do Mongolska 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
3305	Přípravky na vlasy	49 296	17,5	33 392	47,6
9619	Hygienické vložky, tampony, dětské pleny a pod. hygien. výrobky	30 261	10,7	16 571	82,6
3401	Mýdlo a pod. výrobky, papír, plst, aj. pokryté mýdlem	28 372	10,0	987	2774,6
8424	Přístroje mech. k stříkání ap., přístroje hasící	20 576	7,3	—	—
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	11 093	3,9	456	2332,7
3306	Přípravky pro hygienu ústní, zubní, umělý chrup	10 579	3,7	46	22897,8
8212	Břítvy, strojky, čepelky holicí	8 819	3,1	5 689	55,0
9503	Tříkolky, kolob., kočárky pro panenky, panenky, ostatní hračky, modely, puzzle	4 769	1,7	3 968	20,2
7322	Radiátory, ohříváče ap., části, z železa, oceli	4 668	1,7	3110	50,1
9603	Košata, kartáče, válečky malířské, stěrky, pryž	4 652	1,6	2288	103,3
Celkem TOP 10		173 085	61,3	66 507	160,3
Celkem vývoz		282 481		215 539	31,1

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Mongolska 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
6110	Pulovry, svetry, vesty apod. pletené, háčkové	1 850	37,1	1 324	39,7
0504	Střeva, měchýře, žaludky, celé části, ne z ryb	805	16,1	1 071	-24,8
6117	Doplňky oděvní zhotovené ost., pletené, háčkové	513	10,3	110	366,4
7103	Drahokamy, polodrahokamy i opracované apod.	266	5,3	—	—
9406	Stavby montované	260	5,2	—	—
6205	Košile pánské, chlapecké	192	3,9	—	—
6505	Klobouky aj., pletené, háčkové, sítky na vlasy	181	3,6	60	201,7
6116	Rukavice prstové, palcové, bez prstů, pletené	166	3,3	44	277,3
6206	Halenky, košile, halenky košilové, dámské, dívčí	164	3,3	33	397,0
6301	Přikrývky, koberečky cestovní	132	2,6	307	-57,0
Celkem TOP 10		4 529	90,8	2 949	53,6
Celkem dovoz		4 987		4 138	20,5

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► **Důlní, těžební a ropný průmysl**

Pro domácí ekonomiku je klíčová těžba nerostných surovin. Ta tvoří 24 % HDP, 67 % průmyslové produkce a 87 % z celkového mongolského exportu. Na těžbě nerostů a jejich exportu je Mongolsko v podstatě závislé. Ve střednědobé perspektivě je cílem zvýšit přidanou hodnotu v těžebním sektoru. Dlužno konstatovat, že se zatím naprostá většina všech nerostů v Mongolsku těžila povrchově. Příležitosti pro český export skýtají tzv. megaprojekty v oblasti těžebního průmyslu – projekty Oyu Tolgoi a Tavan Tolgoi.

V květnu 2015 byla uzavřena složitě sjednávaná dohoda o rozvoji druhé fáze gigantického těžebního projektu v podobě „Oyu Tolgoi Underground Mine Development and Financing Plan“. Příprava naleziště mědi, zlata a dalších cenných kovů k hlubinné těžbě (na rozdíl od první fáze, která je povrchová) se odhaduje na sedm let s nutnými investičními náklady ve výši 7 mld. USD. Již nyní se připravují úvodní jednání s potenciálními partnery realizace tohoto svým významem zcela ojedinělého investičního projektu. Preferovat se budou mongolské společnosti – tedy i ty se zahraničními podílíky.

Druhý projekt v hodnotě 4 mld. USD je investice do rozvoje těžby černého uhlí v pánvi Tavan Tolgoi, v březnu 2015 pokročivší do finální fáze vyjednávání s konsorciem investorů (čínská Shenhua Energy, japonská Sumitomo Corp. a mongolská společnost Energy Resources LLC) se stal předmětem ostrých politických sporů. O rozvoji těžby v uhelné pánvi Tavan Tolgoi prostřednictvím licencí, které vlastní státní společnost Erdenes Tavan Tolgoi se tak bude nadále jednat.

Producenti uhlí, přes nepříznivé podmínky na trhu komodit, pracují na přípravě 21 projektů zaměřených na zpracování surového uhlí (zkapalňování, zplynování, výroba koksu a energetických surovin). Např. firmy Baganuur Energy Corp. and Mongolian Gold obdržely práva pro zkapalňování uhlí s plánovanou roční výrobou 420 tis. t. nafty (Baganuur) respektive 400 tis. t. benzínu (firma Mongolian Gold). Největší projekt v oblasti zkapalňování zemního plynu zpracovává čínská firma Sinopec, která hodlá vyrábět a exportovat 15 mld. m³ zkapalněného zemního plynu z uhelné pánve Tavan Tolgoi.

► **Energetický průmysl**

S očekávaným růstem těžebního průmyslu je třeba navýšit i produkci elektrické energie. Poptávka bude dle odhadu v r. 2020 činit 2300 MW a v r. 2030 dokonce 3080 MW. V současné době se pracuje na mnoha projektech, které by umožnily energetickou soběstačnost Mongolska.

Převážně se jedná o výstavbu a provoz elektráren na základě koncesních smluv. Počátkem roku 2015 byla podepsána koncesní smlouva na výstavbu 700 MW tepelné elektrárny v Baganuuru v hodnotě 900 mil. USD s mongolskou společností Baganuur Power LLC. V této společnosti má podíl firma China Nuclear Industry 22nd Construction Co., Ltd. Čínské financování (ve formě 827 mil. USD měkkého úvěru čínské vlády) se předpokládá i u projektu výstavby vodní elektrárny na řece Eg. Dále se plánuje výstavba tepelné elektrárny v Ulánbátaru s výkonem 450 MW. Na výstavbě se bude podílet konsorcium 4 firem. Tři bloky ulánbátarské elektrárny by měly být spuštěny v roce 2020. V plánu je výstavba i dalších tepelných elektráren v Tavan Tolgoi, v Shivee Ovoo, v Telmen a Dornogovi.

Kromě dominantní výroby el. energie z mongolského hnědého uhlí se bude rozvíjet výroba z obnovitelných zdrojů (nyní podíl cca 7 %). Podmínky pro využití slunce a větru jsou velmi dobré a např. společnost Chinggis Land Development Group, která vlastní koncesi na výstavbu 1100 km dálnice uvažuje o využití přilehlých pozemků kolem dálnice k instalaci těchto zdrojů. Vláda se snaží vzbudit zájem o dvě regionální iniciativy – Gobitec a Asian Super Grid k využití ohromného energetického potenciálu pouště Gobi, kdy by měla být vyrobená energie přenášena technologií HDVC do Číny, Koreje, Japonska a Mongolska.

Příležitosti pro české společnosti jsou nejen při budování nových a modernizaci stávajících výrobních kapacit el.energie a tepla, ale i ve zvyšování efektivity přenosové a distribuční soustavy, které vykazují významné ztráty (kolem 30 %).

► **Civilní letecký průmysl**

Na území Mongolska je 19 letišť, z nichž 5 je mezinárodních. Hovoří se o rozvoji vnitrostátní letecké přepravy spojené s očekávaným růstem těžebního průmyslu. Zatím nerozvinutá železniční a silniční síť společně se značnými vzdálenostmi podporují možnosti růstu počtu pravidelných i charterových vnitrostátních linek včetně těch operovaných vrtulníky. Infrastruktura mobilních letišť může být velmi zajímavým řešením pro potřeby dané místními podmínkami – např. teritoriálně značně rozptýlené provozovny velkých korporací. Neřešena je též záchranná nebo požární letecká služba. Předpokládá se i rozvoj segmentu malého civilního letectví s cílem komerční dopravy i amatérského létání.

► **Služby, sklářský a keramický průmysl, nábytkářský průmysl, zpracovatelský průmysl**

Velká města (zejména Ulánbátar, Erdenet, Darchan) potřebují rozšiřovat kapacitu rezidenčního bydlení. Služby zahraničních architektů, včetně interiérových, budou poptávány ve větším měřítku jak samotnými developery tak i konkrétními klienty. Produkce českých sklářů (užitková, dekorativní), výrobců osvětlení, vybavení koupelen a kuchyní, zde mohou najít perspektivní, i když objemem limitovaný trh.

► **Vodohospodářský a odpadní průmysl**

Nové zdroje pitné vody pro rychle rostoucí Ulánbátar jako i pro řadu míst v provinciích jsou důležitou prioritou centrální vlády i regionálních správ. Kapacity čištění odpadních vod jsou zcela nedostatečné i v hlavním městě, kde je obrovský problém i s odpadními vodami z koželužen. Stejně tak i systémově neřešené odpadové hospodářství (sběr, svoz, třídění a následná utilizace). Týká se tuhých komunálních odpadů, ale i nebezpečných odpadů (např. generovaných těžebním průmyslem). Příležitostmi mohou být nejen velké, centrální projekty, ale i investice z řad soukromých malých a středních firem (např. turistické kempy). To se týká i mobilních protipovodňových opatření na různých tocích (ve městech i v okolí průmyslových či rezidenčních areálů), neboť záplavy se v posledních letech vyskytují téměř pravidelně.

► **Zemědělský a potravinářský průmysl**

V Mongolsku se produkuje velmi omezené množství kravského mléka, což je způsobeno extenzivní formou chovu skotu. Velké místní společnosti, často s podporou státu, se začínají zaměřovat na rozvoj intenzivní produkce mléka formou ustájení chovů. Mongolsko má velký zájem též o značný růst objemů zpracované a následně exportované masné produkce (zejména skopové, kozí a hovězí maso). Příležitostmi pro české společnosti jsou budování uzavřených chovů pro mléčný a masný skot, zajištění krmných plodin a směsí, investice do veterinárně schválených výroben s kvalitními dojícími či porážecími

a porcovacími technologiemi, investice do zařízení na výrobu mléčných či masných výrobků a následně balících technologií. Rozvíjet se bude i výstavba chladírenských a mrazírenských skladů. Možné je i uplatnění zemědělské techniky pro prvovýrobu, např. traktory. Příležitosti jsou i v oblasti zavádění sanitárních, fyto-sanitárních a veterinárních opatření.

V neposlední řadě i maloobchodní trh potravin a nápojů není zdaleka satureovaný. Z české produkce by se mohly uplatnit trvanlivé uzeniny, minerální vody nebo např. pivo či nealko piva.

► **Železniční a kolejová doprava**

Pro rozvoj mongolské ekonomiky je klíčová železniční infrastruktura. Mongolská železniční síť má délku 1 815 km a bude se rozšiřovat v několika fázích, celkově půjde až o 5 000 km. Mongolsko má ambici rapidního růstu objemu přepraveného nákladu jako tranzitní země mezi RF a ČLR. Výstavba nových železničních tras je v zájmu především těžařských společností, které také v řadě případů budou vystupovat jako koncesionáři/investoři. Např. projekt výstavby 547 km železniční trasy Erdenet – Ovoot mine byl vládou schválen koncem března 2015. Na investici v celkové výši 1,3 mld. USD se bude podílet soukromý investor (těžební společnost Aspire Mining operující důl na koksovateľné uhlí Ovoot).

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Důlní, těžební a ropný průmysl	HS 8207 – Nástroje vyměnitelné pro nářadí, stroje obráb.
	HS 8428 – Zařízení ost. zdvihací, nakládací, manipulační
	HS 8429 – Buldozery, srovnávače, rypadla apod. s pohonem
	HS 8430 – Stroje ost. srovnávací ap., pluhy, frézy sněžné
	HS 8431 – Součásti jeřábů, vozíků ap., buldozerů, fréz aj.
Energetický průmysl	HS 8402 – Generátory pro výrobu vodní páry apod.
	HS 8403 – Kotle k ústřednímu topení jiné
	HS 8404 – Přístroje pro kotle, generátory ústřed. topení
	HS 8406 – Turbiny na páru vodní nebo jinou
	HS 8410 – Turbiny, kola vodní, regulátory
	HS 8413 – Čerpadla i se zař. měřícím, zdviže na kapaliny
	HS 8504 – Transformátory, el. měniče, statické induktoři
	HS 9028 – Plynoměry, měřiče kapalin, elektroměry
Železniční a kolejová doprava	HS 8601 – Lokomotivy, lokotraktory
	HS 8602 – Lokomotivy, lokotraktory ostatní, tendry
	HS 8603 – Železniční nebo tramvajové vozy s vlastním pohonem
	HS 8607 – Součásti železničních vozidel
	HS 8608 – Mat. kolejový svrškový, bezp. a sign. dopr. zař., bezp. a sign. dopr. zař.
Civilní letecký průmysl	HS 8526 – Radiolokátory apod., radiové přístroje pro dálkové řízení
	HS 8802 – Letadla, vrtulníky, kosmické lodě vč. družic, nosné rakety
	HS 8805 – Katapulty letecké aj. přístr. pro let. výcvik

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Vodohospodářský a odpadní průmysl	HS 8421 – Odstředivky, přístroje k filtrování, čištění
	HS 9026 – Přístroje měření kontroly průtoku tlaku aj.
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 8434 – Stroje, přístroje dojící, mlékárenské
	HS 8436 – Stroje ost. pro zemědělství, lesnictví ap., líhně
	HS 8438 – Stroje pro prům. přípravu, výrobu potravin aj.
	HS 8418 – Chladicí a mrazicí boxy
	HS 8701 – Traktory
	HS 8705 – Motorová vozidla pro zvláštní účely
	HS 8708 – Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705
	HS 2203 – Pivo
	HS 2201 – Minerální vody
	HS 1601, HS 1602 – Uzeniny, konzervované maso
Sklářský a keramický průmysl	HS 7013 – Skleněné výrobky stolní, kuchyňské, kancelář. a pro vnitřní výzdobu
Nábytkářský průmysl	HS 9403 – Nábytek ostatní, části, součásti
Zpracovatelský průmysl	HS 9405 – Svítidla, reklamy, ukazatele apod. světelné
Služby	CPA 71.11 – Architektonické služby

Příležitosti pro rozvojovou spolupráci

Kategorie vyspělosti země: LDC

Mongolsko již několik let v řadě zaznamenává pozitivní postup v žebříčku Indexu lidského rozvoje, čímž se obsazením 90. pozice v roce 2014 dostalo až těsně na rozhraní středně rozvinutých a vysoce rozvinutých států světa. I přes tento ukazatel ve stejném období v Mongolsku zůstávalo v průměru 21,6 % obyvatel pod hranicí chudoby.

Mongolská vláda má již od roku 2007 zpracovanou národní rozvojovou strategii země Millenium development goals – based comprehensive national development strategy of Mongolia na roky 2007–2021 a nově na ni navazující strategii Sustainable development vision – 2030 na roky 2016–2030, ve které se definují strategické cíle a kroky k socioekonomickému rozvoji Mongolska.

► Sektor zemědělství a lesnictví

Hlavními cíli rozvoje v zemědělství jsou především jeho udržitelnost a soběstačnost, soustavné snižování výskytu dobytčích nemocí, zlepšování veterinární péče, snaha o zvýšení užitkovosti skotu a přechod z extenzivního na intenzivní hospodaření. Dále zvýšení živočišné (především masné a mléčné) a rostlinné produkce pomocí zavlažování půdy a biotechnologií s cílem pokrytí domácí poptávky a následného vývozu těchto produktů. V souvislosti s tím je jedním z cílů mongolské vlády také rozvoj

potravinářského průmyslu, zvýšení jeho konkurenceschopnosti a zlepšení zásobování potravinami na domácím trhu.

► **Sektor ochrany životního prostředí**

Ochrana životního prostředí je v Mongolsku velmi sledovaným tématem v souvislosti s rozsáhlou těžbou nerostných surovin. Cílem mongolské vlády je tedy nalézt v této oblasti ekologickou rovnováhu, především zlepšit rehabilitaci těžbou zasažených území a nastavit jednotné standardy pro těžařské technologie, a tím limitovat degradaci životního prostředí.

► **Sektor vody a sanitace**

Cílem mongolské vlády je zajištění stabilního zásobování obyvatel pitnou vodou a ochrana vodních zdrojů proti znečišťování. Do roku 2030 by mělo být nejméně 60 % vodních zdrojů vědecky prozkoumáno a chráněno a měly by být vytvořeny hydrologické mapy zachycující vodní zdroje na 30 % mongolského území. Mongolská rozvojová strategie zahrnuje také zajištění dostatečného množství vodních zdrojů pro velké městské aglomerace a pro těžební průmysl. Realizace kvalitních hydrogeologických průzkumů v oblastech s plánovanou těžbou by mohla být dobrou příležitostí i pro české subjekty.

Data převzata z <http://www.worldbank.org/en/country>

Myanmar

Dle údajů MMF dosahoval meziroční růst HDP v průměru 12,9% v letech 2000–2007. Poté se ekonomika zpomalila a průměrný růst do roku 2011 činil 5,0%. V roce 2014 se jednalo o 8,7%. V roce 2015 rostla ekonomika podle odhadů o 7%. V dalších letech se očekává růst ekonomiky okolo 8%. V poslední dekádě byla míra inflace v rámci meziročního srovnání často velmi odlišná. Např. v roce 2010 činila 8,2%, v roce 2013 byla 2,7% a v roce 2015 dosáhla 11,4%. V budoucnu by se měla míra inflace pohybovat mezi 7–9%. V zemi dle odhadů žije přibližně 51 mil. obyvatel a HDP na obyvatele přesahuje 1 100 USD. Nezaměstnanost je odhadována na 4%. Běžný účet je v deficitu.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	8,4	8,7	7,0	8,6	7,7	7,8
HDP/obyv. (USD)	1 179	1 278	1 291	1 416	1 556	1 708
Míra inflace (%)	5,7	5,9	11,4	9,6	8,2	7,5
Nezaměstnanost (%)	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-3,1	-3,5	-3,8	-4,1	-3,8	-4,1
Populace (mil.)	50,9	51,4	51,8	52,2	52,6	53,0
Konkurenceschopnost	139/148	134/144	131/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	7/7	7/7	7/7	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ Evropská unie ne zahájila s Myanmarem jednání o konkrétní preferenční dohodě.
- ▶ Exportní riziko podle OECD je: 7/7.

Vývoz ČR do Myanmaru 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
2106	Přípravky potravinové, jinde neuvedené ani nezahrnuté	20 651	30,3	8 913	131,7
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	14 565	21,3	3 066	375,0
0407	Vejce ve skořápkách čerstvá, konzerv., vařená	4 580	6,7	–	–
9021	Pomůcky přístr. ortopedické, pro nedoslýchavé aj.	3 590	5,3	–	–
3917	Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů	3 036	4,4	1 480	105,1
4011	Pneumatiky nové z pryže	2 976	4,4	–	–
3918	Krytiny podlah., obklady stěn, stropů, z plastů	2 259	3,3	–	–
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů	1 983	2,9	3	66000,0
8451	Stroje na praní, žehlení, barvení ap. látek, přízí	1 421	2,1	114	1146,5
8450	Pračky pro domácnost, prádelny i se sušičkami	1 338	2,0	816	64,0
Celkem TOP 10		56 399	82,6	14 392	291,9
Celkem vývoz		68 247		64 597	5,7

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Myanmaru 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
1006	Rýže	73 310	30,4	47 859	53,2
6110	Pulovry, svetry, vesty apod. pletené, háčkové	37 607	15,6	5 901	537,3
6204	Kostýmy, šaty, sukně, kalhoty ap., dámské a dívčí	18 700	7,7	5 942	214,7
6203	Obleky, saka, kalhoty, komplety ap. pánské, chlapecké	16 762	6,9	5 120	227,4
6202	Svrchníky, kabáty, větrovky ap. dámské, dívčí	13 694	5,7	7 596	80,3
6109	Trička, vrchní tílka aj. nátělníky, pletené	9 265	3,8	3 173	192,0
8518	Mikrofony, reproduktory, sluchátka, zesilovače	8 140	3,4	–	–
6403	Obuv se svrškem z usně	7 699	3,2	1 009	663,0
6402	Obuv ostatní z kaučuku, plastů	7 505	3,1	632	1087,5
6104	Kostýmy, šaty, sukně ap. dámské, dívčí, pletené	6 513	2,7	2 597	150,8
Celkem TOP 10		199 195	82,5	79 829	149,5
Celkem dovoz		241 538		96 956	149,1

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► **Civilní letecký průmysl**

Země zaznamenává výrazný nárůst leteckého provozu. Významné procento země nebude ani ve střednědobém horizontu dostupné jinak než letecky. V posledních letech došlo k nárůstu přeletů o 7 %, domácí letecká doprava vrostla o 23 %, mezinárodní doprava zaznamenává roční růst 6,6 %. Tyto trendy s sebou přinášejí zvýšené nároky na zaostalou leteckou infrastrukturu, kapacitní a technické možnosti řízení leteckého provozu, včetně nutnosti zajistit optimalizaci tras, rozšířit síť radarů, upgrade přenosu dat, satelitní navigace a celkové harmonizace s globálními systémy. Zvýšení bezpečnosti a kapacity leteckého prostoru země je nutnou podmínkou. Vláda plánuje rozšíření sítě mezinárodních (Hanthawaddy) i regionálních letišť a modernizaci stávajících (Yangon, Mandalay).

► **Dopravní průmysl a infrastruktura**

Vláda zaměřuje pozornost na rozvoj zanedbané dopravní infrastruktury, který je jednou z podmínek širšího ekonomického rozvoje země. Myanmar plánuje v tomto směru velké projekty, včetně rozšíření silniční a železniční sítě a nových letišť a přístavů. Podle analýz se očekává, že automobilový trh poroste do roku 2019 ročně (CAGR – Compound Annual Growth Rate) o 7,8 % (včetně poptávky po autosoučástkách) díky rostoucí ekonomice, rozvoji infrastruktury a růstu příjmů.

► **Důlní, těžební a ropný průmysl**

Důlní, těžební a ropný průmysl v Myanmaru představuje ohromný potenciál pro investice a další rozvoj. Hlavní mezinárodní firmy zabývající se těžbou ropy a plynu rostoucí měrou zaměřují svoji pozornost na průzkum ložisek a těžbu v Myanmaru. Myanmar má mimo zásoby zemního plynu a očekávané zásoby ropy významné zásoby drahokamů (nephrit, safír, rubín), dále měděné rudy, zlata, stříbra, olova, cínu, wolframu, antimonu a dalších průmyslových minerálů (vápenec, jíla, písek, štěrky, křemelina, sádrovec, kaolin, atd.). Na průzkum a rozvoj má výhradní právo stát, soukromý sektor však může získat povolení.

► **Energetický průmysl**

Elektrifikace patří mezi hlavní úkoly vlády. Elektřina je dostupná pouze pro 30 % populace, ve venkovských oblastech jen 6 %. Časté výpadky a nestabilita proudu obtěžují nejen obyvatelstvo, ale komplikují rozvoj průmyslu. Vláda plánuje zvýšit kapacitu výroby elektřiny do roku 2030 na 20 000 MW, ze stávajících 4 000 MW. Mimo rozsáhlých zásob zemního plynu, doposud hlavně na vývoz, má Myanmar významný potenciál vodní energie, okolo 100 000 MW, z čehož cca 40 000 MW již bylo identifikováno jako realizovatelné. V této souvislosti největší potenciál mají malé vodní elektrárny s kapacitou menší než 10 MW.

► **Obranný průmysl**

EU i nadále uplatňuje vůči Myanmaru vojenské embargo. Poslední rozhodnutí Rady z 28. 4. 2015 (Council decision (CFSP) 2015/666) prodloužilo toto embargo o další rok tj. do konce dubna 2016. Seznam zakázaných položek je součástí přílohy Rozhodnutí z roku 2013 (Decision 2013/184/CFSP). Z dlouhodobého hlediska zde existuje mimořádná příležitost a potenciál pro český obranný průmysl. Modernizace a profesionalizace armády, námořnictva, policie či pobřežních hlídek bude v budoucnosti nevyhnutelná.

► Služby

Rychle se měnící telekomunikační prostředí v Myanmaru (vstup 2 mobilních operátorů Ooredoo a Telenor na trh v roce 2014 a v roce 2015 významná modernizace státní MPT japonskými technologiemi) vytváří široké příležitosti pro obchodníky se spotřebním zbožím, zajištění digitálního věku přes mobilní platformy, internetové reklamy a sociální média. Doposud výrazně převládající hotovostní operace budou ustupovat MPOS (mobile point of sale) řešením. Vyhledky mobilních služeb v Myanmaru zvýší maloobchodní a platební zkušenosti spotřebitelů. Rozvoj mobilního internetu, dalších telekomunikačních služeb a s tím spojených aplikací považují někteří analytici za nadcházející „průmyslovou revoluci 21. století“ a významnou hybnou sílu rozvoje ekonomiky země.

Cestovní ruch zažívá rozvoj od zahájení reformních kroků vlády v roce 2011. V roce 2015 se předpokládá, že navštíví Myanmar 5 milionů turistů, a e-visa systém zavedený v roce 2014 posunuje tuto hranici stále ještě dále.

► Stavební průmysl

Rostoucí poptávka po bytových jednotkách, komerčních prostorách, urbanizace velkých měst, stejně jako stavební aktivity spojené s turismem a snaha vyplnit infrastrukturní mezery by měla pomoci stavebnímu sektoru Myanmaru udržet si dosavadní vysoký růst. Stavební průmysl sklízí plody rozjíždějího se hospodářského růstu Myanmaru, podpořen rostoucím zájmem mezinárodních investorů a rostoucí podnikatelskou důvěrou. Ve stavebnictví se očekává roční růst nejméně 6 % v průběhu příštích 5 let. Hodnota stavebního průmyslu je odhadována na 3 mld. USD, z čehož rezidenční segment tvoří polovinu.

► Vodohospodářský a odpadní průmysl

Myanmar sužují záplavy, které by si měly vyžádat rozsáhlé investice do protipovodňových opatření (například vybudování zadržovacích nádrží a regulace vodních toků). Dalším tématem jsou zdroje pitné vody, především čištění odpadních vod (například mobilní úpravní vod, technologie pro výstavbu a údržbu kanalizací, odpadová infrastruktura). Uplatnění českých firem v tomto sektoru je jednoznačné vzhledem k tomu, že celkový stav vodohospodářství vyžaduje modernizaci.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Zdravotnictví je stále na nízké úrovni, odhaduje se, že tři čtvrtiny občanů Myanmaru mají velmi omezený přístup k základní zdravotní péči. S výhledem růstu kupní síly v Myanmaru lze očekávat, že se počet soukromých nemocnic a specializovaných klinik zvýší, tak jako potřeba jejich vybavení moderními lékařskými přístroji. Existuje zde prostor pro české výrobce nemocničního vybavení a zdravotnické techniky. Vhodným rámcem pro rozvoj spolupráce v oblasti restrukturalizace a modernizace zdravotní péče a možnosti českých dodavatelů v oblasti zdravotnictví je Ujednání mezi MZ ČR a MZ Myanmaru o spolupráci v oblasti zdravotnictví a lékařské vědy, podepsané v prosinci 2013. Vláda si navíc uvědomuje důležitost tohoto sektoru, a rozpočet na zdravotnictví vzrostl mnohonásobně.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Zemědělství je dominantním sektorem myanmarského hospodářství. Vláda upřednostňuje zemědělství zejména proto, že tvoří 45 % HDP, zaměstnává většinu pracovních sil (70 %) a generuje 30 % exportu. Přes svůj enormní potenciál zemědělství v posledních 50 letech zaostávalo. V současné době je v zemědělství

zisk na hlavu cca 200 USD/rok, což je polovina až třetina v porovnání s jinými zeměmi regionu. Myanmar má hojné přírodní zdroje – úrodnou půdu a vodní zdroje, které poskytují příhodné podmínky pro rozvoj agrobyznysu a domácí výroby potravin. Geopoliticky dobře situovaná země mezi Čínou a Indií, dvěma největšími spotřebiteli jídla a nápojů na světě, a přístup ke zbytku jihovýchodní Asie poskytuje významný potenciál. Místní výroba potravin a obchod s nimi je klíčový pro celkový ekonomický vývoj země s ohledem na podíl zemědělství na HDP. Rozvoj úrovně zpracování potravin, udržení jejich nutriční hodnoty, vysoké kvality a bezpečnosti a dodržování standardů vyžaduje zavedení nových technologií. Myanmar si klade za cíl obnovit zastaralé přístroje a zmechanizovat zpracování zemědělských plodin (především traktory a další stroje).

Pivo je jedním z nejoblíbenějších alkoholických nápojů a s více než 80 % dospělé populace, kteří pijí pivo, je tu stále obrovská šance pro další pivovary se zkušeností nejen na rozvíjejících se trzích. Prodej piva v MM vzrostl o 14 % na 265 milionů USD mezi roky 2009 a 2013 a podle předpovědi dosáhne 675 milionů dolarů do roku 2018. Největší evropské pivovary *Carlsberg* a *Heineken* již potenciálu Myanmaru/Barmy naplno využívají.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Energetický průmysl	HS 8402 - Generátory pro výrobu vodní páry apod.
	HS 8406 - Turbíny na páru vodní nebo jinou
	HS 8410 - Turbíny, kola vodní, regulátory
	HS 8413 - Čerpadla i se zař. měřícím, zdviže na kapaliny
	HS 8414 - Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory ap.
	CPA 27 - Elektrická zařízení, vč. subdodavatelských prací
	CPA 42.22 - Inženýrské sítě pro elektřinu a telekomunikace a jejich výstavba
Stavební průmysl	HS 2522 - Vápno nehašené, hašené, hydraulické
	HS 3206 - Barviva ost., výrobky anorg., použ. jako luminofor
	HS 3210 - Barvy, laky nátěrové ostatní, pigmenty vodní
	HS 6810 - Výrobky z cementu, betonu, umělého kamene
	HS 7002 - Sklo ve tvaru kuliček trubic, ap., nezpracované
	HS 7003 - Sklo lité profilové ploché, válcované, nezprac.
	HS 7004 - Sklo ploché tažené, foukané, jinak nezpracované
	HS 7006 - Sklo lité tažené, plavené, vrtané aj. zpracované
	HS 7007 - Sklo bezpečnostní tvrzené, vrstvené
	HS 7008 - Jednotky izolační z několika tabulí, ze skla
	HS 7016 - Dlaždice, desky, kameny, cihly, tašky aj. skleněné
	HS 7019 - Vlákná skleněná a výrobky z nich
	HS 7213 - Tyče, pruty ze železa n. oceli neleg., válc. za tepla
	HS 7214 - Tyče pruty jiné, ze železa, oceli nelegované
	HS 7217 - Dráty ze železa n. oceli nelegované

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Stavební průmysl	HS 7224 - Ocel legovaná ost. v ingotech aj. tvarech, zákl.
	HS 7227 - Tyče, pruty válc. za tepla, z oceli legované ost.
	HS 7228 - Tyče, pruty, úhelníky, profily z oceli legov. ost.
	HS 7229 - Dráty z oceli legované, ostatní
Civilní letecký průmysl	HS 8526 - Radiolokátory apod., radiové přístroje pro dálkové řízení
	HS 8527 - Přístroje přijímací pro rozhlas, vysílání, se záz. zař. s hodinami
	HS 8528 - Monitory, projektory bez TV; přijímače televizní
	HS 8530 - Přístroje elektrické pro řízení dopravy
	HS 8801 - Balony, vzducholodě; kluzáky, rogala apod.
	HS 8803 - Části a součásti motor. a bezmotor. prostředků pro létání
	HS 8804 - Padáky vč. paraglidingu apod., vč. příslušenství
	HS 8805 - Katapulty letecké aj. přistr. pro let. výcvik
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 0401 - Mléko, smetana nezahuštěná, neslazená
	HS 0402 - Mléko, smetana zahuštěná, slazená
	HS 0403 - Podmáslí, kysaná smetana, mléko kysané, ochucené a jiné, jogurt, kefir
	HS 0404 - Syrovátka, výrobky z mléka zahuštěné, slazené
	HS 1514 - Olej řepkový, hořčičný, frakce, chemicky neupravené
	HS 1701 - Cukr třtinový, řepný, sacharoza chemicky čistá
	HS 2201 - Voda, vody minerální, sodovky neslazené, led
	HS 2203 - Pivo ze sladu
	HS 8432 - Stroje, nářadí pro zemědělství, lesnictví ap.
	HS 8437 - Stroje pro čištění, třídění ap., semen, zrní aj.
	CPA 42.21 - Inženýrské sítě pro kapaliny a plyny a jejich výstavba
	HS 8438 - Stroje pro prům. přípravu, výrobu potravin aj.
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 3003 - Léky neodměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.
	HS 3005 - Vata, gáza, obinadla a pod. zboží
	HS 3006 - Zboží farmaceutické jiné
	HS 3307 - Přípravky holicí, toaletní, kosmetické apod., jinde neuvedené
	HS 9018 - Nástroje lékařské chirurgické, zubolékařské aj.
	HS 9022 - Přístroje rentgenové aj. používající záření
	HS 9401 - Sedadla, ne lékařská ap., i proměnitelná v lůžka
	HS 9402 - Nábytek lékařský, chirurg. ap., pro holičství aj.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Dopravní průmysl a infrastruktura	HS 7302 - Materiál pro stavbu tratí železnič., tramvaj.
	HS 8603 - Železniční nebo tramvajové vozy s vlastním pohonem
	CPA 30 - Ostatní dopravní prostředky a zařízení, vč. souvisejících služeb a prací
	CPA 42 - Inženýrské stavby a jejich výstavba
	CPA 61 - Telekomunikační služby
Služby	CPA 62 - Služby v oblasti programování a poradenství a související služby
	CPA 55 - Ubytovací služby
	CPA 79 - Služby cestovních agentur a kancelářů a jiné rezervační a související služby
	CPA 09.10 - Podpůrné služby při těžbě ropy a zemního plynu
	CPA 08 - Ostatní těžba a dobývání nerostných surovin
	CPA 72 - Výzkum a vývoj, autorská práva

Příležitosti pro rozvojovou spolupráci

Kategorie vyspělosti země: LDC

Myanmar prochází od roku 2011 fundamentálními politickými a ekonomickými reformami. V posledních letech došlo k dramatickému nárůstu politických a občanských svobod a výraznému snížení ozbrojených konfliktů. Myanmar má jednu z nejnižších populačních hustot v regionu. Má úrodnou zemi se zemědělským potenciálem a bohaté zásoby přírodních zdrojů – oboje dosud nepříliš využité. Stejně tak může pro svůj rozvoj využít výhodnou polohu mezi Čínou a Indií. Nejméně rozvinuté jsou především venkovské oblasti. Myanmar má nejnižší průměrnou dobu dožití a druhou nejvyšší míru kojenecké a dětské úmrtnosti ze zemí ASEAN. Pouze necelá třetina obyvatel má přístup k elektrině, hustota silniční sítě je velmi nízká (220 km na 1 000 km²). Pokrytí mobilní sítí je na 20 %, avšak dramaticky se zvyšuje.

► Sektor infrastruktury

Barmská infrastruktura je obecně málo rozvinutá ve všech odvětvích. Investice a rozvoj čekají infrastrukturu zejména telekomunikační, energetickou, dopravní, vodní, technickou a bankovní. Od června 2015 běží projekt Myanmar's National Community-Driven Development, na nějž je alokováno 0,5 mld. USD. Cílem projektu je podpořit drobnou infrastrukturu, kterou komunity nejvíce potřebují (mosty, silnice, zdravotní střediska, školy). Tento projekt už zlepšil život zhruba milionu obyvatel a měl by mít dopad na dalších 7 milionů. Dalším příkladem z mnoha infrastrukturních projektů je National Electrification Project, který by měl zásadním způsobem zlepšit energetickou infrastrukturu a zajistit elektrickou energii občanům. Plán počítá s investicemi ve výši 6 mld. USD v průběhu příštích 15 let. Zatímco dnes nemá přístup k elektrině 84 % domácností, ambiciózní projekt chce do roku 2030 zajistit univerzální přístup

k elektřině. Rychlý rozvoj právě probíhá v oblasti informačních a komunikačních technologií, který bude potřebovat ještě mnoho infrastrukturálních investic.

► Sektor bankovníctví

Barmě kriticky chybí investice a finanční zdroje. Finanční zdroje potřebují jak domácnosti – v Barmě žije třetina obyvatel v pod hranici chudoby – tak firmy, které se po půl století diktatury mohou nadechnout k rozvoji. Na poli půjček domácnostem se nabízí inspirace od úspěšné Grameen Bank ze sousední Bangladéše oceněné Nobelovou cenou míru za boj proti chudobě, která se mj. zaměřila na mikroúvěry. Investice potřebují i firmy, které získávají dynamiku, mají dostatek pracovní síly, ale postrádají technologie a kapitál. Hospodářství Myanmaru bude potřebovat obrovské investice, aby se rozvinuly i jiné obory než těžba a papírnictví. Tržní bankovní soustava a finanční trhy jsou teprve na začátku vývoje.

► Sektor zemědělství

Přestože pod britskou správou byla Barma druhou nejbohatší zemí v regionu, po experimentech ve 2. polovině minulého století se propadla mezi nejméně rozvinuté. V současnosti výrazněji převládá zemědělství nad průmyslovou výrobou. Protože většina obyvatel, zejména ti nejchudší, jsou zemědělci, cílí na ně mnoho projektů zaměřených na podporu zemědělství. Jedním z projektů je Agricultural Development Support s alokovanou částkou 100 mil. USD a trvajícím do roku 2022, s primárním cílem zlepšení venkovských služeb a infrastruktury. Zemědělství potřebuje zlepšit přístup na trhy, ke službám, finančním zdrojům či elektřině, ale také ochránit před povodněmi či výkyvy cen produktů.

Data převzata z <http://www.worldbank.org/en/country>

Pákistán

V letech 2000–2008 rostla ekonomika země v průměru 5,2%. V roce 2009 došlo ke zpomalení růstu (0,4%). Poté ekonomika zrychlila a v roce 2014 dosáhla růstu 4,0% a rok 2015 přinesl růst 4,2%. Tento trend by měl pokračovat i nadále a dle predikcí Mezinárodního měnového fondu by měl růst v roce 2018 překročit hranici 5%. Míra inflace dosáhla v roce 2014 hodnoty 8,6% a v roce 2015 již pouze 4,5% dále by se měla snižovat i v tomto roce (2016) a následně by mělo dojít k opětovnému zvýšení cenové hladiny. V zemi žije přes 186 mil. obyvatel, HDP na obyvatele v roce 2015 činilo 1 450 USD. Nezaměstnanost se pohybuje kolem 6%. Běžný účet je v deficitu.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	3,7	4,0	4,2	4,5	4,7	5,0
HDP/obyv. (USD)	1 279	1 326	1 450	–	–	–
Míra inflace (%)	7,4	8,6	4,5	3,3	5,0	5,0
Nezaměstnanost (%)	6,1	6,2	6,0	6,0	6,1	6,2
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-2,5	-3,1	-2,6	–	–	–
Populace (mil.)	180,7	183,6	186,2	190,0	193,6	197,5
Konkurenceschopnost	133/148	129/144	126/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	7/7	7/7	7/7	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ Evropská unie v současnosti nejedná s Pákistánem o žádné obchodní dohody.
- ▶ Exportní riziko podle OECD je: 7/7.

Vývoz ČR do Pákistánu 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
4804	Papír aj., nenaťiráný, ne k popisování, ne k hyg. účelům	155 170	12,8	123 930	25,2
8462	Stroje tvářecí k opracování kovů, buchary apod.	148 757	12,2	—	—
8406	Turbíny na páru vodní nebo jinou	117 841	9,7	3 138	3655,3
0404	Syrovátka, výrobky z mléka, zahuštěné, slazené	71 525	5,9	25 381	181,8
8479	Stroje mechanické s vlastní indiv. funkcí jinde neuv.	52 905	4,3	578	9053,1
8537	Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací	45 509	3,7	4 523	906,2
7204	Odpad a šrot ze železa nebo oceli i přetavený v ingotech	40 360	3,3	44 823	-10,0
8448	Zařízení přidavná stavů, strojů na sprádkání ap.	40 173	3,3	38 899	3,3
8414	Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory ap.	35 534	2,9	33 662	5,6
4407	Dřevo rozřezané, štípané, loupané, i hoblov. apod., >6mm	28 149	2,3	55 043	-48,9
Celkem TOP 10		735 923	60,5	329 977	123,0
Celkem vývoz		1 216 950		876 352	38,9

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Pákistánu 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
6203	Obleky, saka, kalhoty, komplety ap. pánské, chlapecké	541 741	18,9	333 906	62,2
6302	Prádlo ložní stolní toaletní kuchyňské	343 511	12,0	364 262	-5,7
4203	Oděvy doplňky oděvní z usně přírodní kompozit	318 885	11,1	218 547	45,9
5208	Tkaniny bavlněné nad 85% do 200 g.m ⁻²	202 781	7,1	191 409	5,9
6204	Kostýmy, šaty, sukně, kalhoty ap., dámské a dívčí	185 566	6,5	164 551	12,8
9018	Nástroje lékařské chirurgické, zubolékařské aj.	178 174	6,2	125 893	41,5
6116	Rukavice prstové, palcové, bez prstů, pletené	118 425	4,1	101 316	16,9
3907	Polyacetal pryskyřice a pod. v primárních formách	110 014	3,8	130 574	-15,7
5209	Tkaniny bavlněné nad 85% nad 200 g.m ⁻²	86 953	3,0	62 336	39,5
6110	Pulovry, svetry, vesty apod. pletené, háčkované	70 051	2,4	44 103	58,8
Celkem TOP 10		2 156 101	75,2	1 736 897	24,1
Celkem dovoz		2 868 947		2 371 904	21,0

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► **Důlní, těžební a ropný průmysl**

Pákistán má rozsáhlý sektor těžby a zpracování nerostných surovin. Existuje trvalá poptávka po těžebních mechanismech, dopravníkových pásech, terénních nákladních automobilech, manipulačních a vysokozdvihových vozících. Obrovský potenciál v Pákistánu má měřicí zařízení pro sektor zpracování plynu, kde vláda připravuje řadu nových projektů. Tento sektor patří k finančně nejsilnějším, představuje proto vysoce solventní zákazníky. Tato oblast je velmi perspektivní pro české dodavatele nejenom strojů pro automatické zpracování dat, ale rovněž i průmyslových armatur a čerpadel. Další perspektivní komoditou jsou průmyslová čerpadla pro aplikace v energetice, vodním hospodářství, petrochemii, případně čerpadla pro zemědělské aplikace.

► **Energetický průmysl**

Pákistánská ekonomika má hluboké strukturální problémy, infrastruktura a primárně energetika jsou v katastrofálním stavu, celková instalovaná energetická kapacita je pouhých 21 GW (pro srovnání – celková instalovaná energetická kapacita v ČR představuje cca 15 GW, přitom ČR má 10 mil. obyvatel a Pákistán má téměř 200 mil. obyvatel). Při distribuci a přenosu elektrické energie dochází ke ztrátám ve výši 20 % z důvodu zastaralé a špatně udržované infrastruktury. Konkrétně v letech 2015–17 má být započata výstavba následujících energetických projektů: uhelné elektrárny 2.330 MW Engro Thar (včetně výstavby povrchového uhelného dolu Thar), uhelné elektrárny 1.320 MW Muzaffargarh (2 bloky v minulosti postaveny Škodaexportem), uhelné elektrárny 2x660 MW Qadarabad, uhelné elektrárny 2x135 MW Ruyi-Masood, vodní elektrárny 1.320 MW Sino Hydro (již bylo rozhodnuto o realizaci čínskými firmami – možnosti subdodávek technologie pro české firmy), vodní elektrárny 870 MW Suki Kinari, vodní elektrárny 720 MW Karot, pěti 50 MW větrných parků v provincii Sindh a 900 MW solárního parku v provincii Paňdžáb. Vládní plány energetického rozvoje Pákistánu na období let 2014–2020 předpokládají instalaci dalších 8 000 MW výkonu ve formě tepelných a vodních elektráren a 2 000 MW (s výhledem 8 000 MW do r. 2020 a 40 000 MW do r. 2050) ve formě jaderných elektráren. Možnost trans-regionální spolupráce představuje plánovaná realizace projektu CASA-1000 (dodávky el. energie z Tádžikistánu a Kyrgyzstánu – 300 MW do Afgánistánu a 1 000 MW do Pákistánu). Díky těmto plánům se před českými firmami otevírají v pákistánském energetickém sektoru v budoucnosti velké možnosti. Pákistánská strana však primárně láká zahraniční investory, nikoliv pouze dodavatele technologií na komerční bázi. Kromě spolupráce se státním zákazníkem, společností Water and Power Development Board (WAPDA) se otevírají i možnosti spolupráce se soukromými subjekty, tzv. Independent Power Producers (IPP). Spolupráce se soukromými subjekty by mohla zásadním způsobem zjednodušit problém financování, protože se většinou jedná o bonitní subjekty s dostatkem finančních zdrojů, pro které by použití standardního komerčního financování ve formě buyer's credit nemuselo být problémem.

► **Kovozpracovatelský průmysl**

Pákistán má rozsáhlou základnu výroby železa a oceli, tyto podniky se ovšem potýkají s technologickou zastaralostí výrobních procesů a značnou opotřebovaností zařízení. Existují zde proto rozsáhlé možnosti dodávek investičních celků, jak ve formě nových technologických jednotek, tak ve formě

méně finančně náročných rekonstrukcí stávajících výrobních provozů. Pákistán má rozsáhlou vlastní zbrojní výrobu, pákistánské zbrojovky mají trvalý zájem o transfer nových technologií. Tato oblast v sobě skrývá velký potenciál. Navíc komerční financování zakázek pro pákistánskou armádu je jednodušší, jelikož armáda, na rozdíl od civilního sektoru, je schopna bankám poskytnout záruky ve formě Sovereign Guarantee. Podobně jako v energetickém sektoru, nezbytnou součástí podpory českých exportérů v tomto segmentu musí být zájem českých finančních institucí o financování investičních projektů v Pákistánu.

► Obranný průmysl

České firmy dlouhodobě dodávají do Pákistánu speciál, ČR má v tomto segmentu velice dobré jméno. Existují možnosti dalších dodávek ručních palných zbraní, radarů, letounů, a výzbroje pro boj s terorismem. V bezpečnostní oblasti byla pákistánskou vládou mj. odsouhlasena realizace projektu vydávání strojově čitelných pasů a občanských průkazů v hodnotě 90 mil. USD. Byl odsouhlasen projekt elektronického katastru nemovitostí v provincii Paňdžáb v hodnotě 230 mil. USD.

► Strojírenský průmysl

Primárně se jedná o kovoobráběcí stroje, které mají v Pákistánu historicky velmi dobré jméno. Pákistánská vláda má velké plány na podporu místního průmyslu, který se aktuálně na tvorbě HDP podílí pouze 13,5 %, to otevírá možnosti dodávek kovoobráběcích strojů i pro české dodavatele. Tito ovšem musí být připraveni na konkurenční boj s dodávkami levných a méně kvalitních strojů čínské výroby. Čeští výrobci musí mít připraveny kvalitní prezentace a musí být připraveni dodat prototypy bezplatně.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Energetický průmysl	HS 8402 – Generátory pro výrobu vodní páry apod.
	HS 8406 – Turbiny na páru vodní nebo jinou
	HS 8410 – Turbiny, kola vodní, regulátory
	HS 8411 – Motory proudové, pohony turbovrtulové a ostatní plynové turbíny
	HS 8501 – Elektrické motory a generátory
	HS 8502 – Soustrojí generátorová, elektr. měniče rotační
Kovozpracovatelský průmysl	HS 7206 – Železo ocel nelegovaná v ingotech aj. tvarech
	HS 7213 – Tyče, pruty ze železa n. oceli neleg., válc. za tepla
	HS 7215 – Tyče, pruty ostatní, ze železa, oceli nelegované
	HS 7217 – Dráty ze železa n. oceli nelegované
	HS 7223 – Dráty z oceli, nerezavějící
	HS 7304 – Trouby, duté profily ap., bezešvé, ze železa, oceli
Strojírenský průmysl	HS 8445 – Stroje pro přípravu vláken, spřádání aj. přízí
	HS 8448 – Zařízení přídatná stavů, strojů na spřádání ap.
	HS 8451 – Stroje na praní, žehlení, barvení ap. látek, přízí

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Strojírenský průmysl	HS 8452 – Stroje šicí, nábytek, kryty, jehly aj. k strojům
	HS 8455 – Válcovací stolice a válcovací tratě na kovy a jejich válce
	HS 8457 – Centra obráběcí, stroje obráběcí stavebnicové
	HS 8458 – Soustruhy pro obrábění kovů
	HS 8459 – Stroje obráběcí pro vrtání, frézování, řezání apod.
	HS 8460 – Stroje obráběcí pro broušení, lapování, leštění ap.
Důlní, těžební a ropný průmysl	HS 8413 – Čerpadla i se zař. měřícím, zdviže na kapaliny
	HS 8414 – Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory ap.
	HS 8481 – Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.
	HS 8484 – Těsnění kovoplastická, soubory, sestavy těsnění
	HS 9025 – Hydrometry ap., teploměry, tlakoměry, žároměry aj.
	CPA 26.51 – Měřicí, zkušební a navigační přístroje, vč. subdodavatelských prací
	CPA 28.14 – Ostatní potrubní armatury, vč. subdodavatelských prací
	HS 8429 – Buldozery, srovnávače, rypadla apod. s pohonem
	HS 8431 – Součásti jeřábů, vozíků ap., buldozerů, fréz aj.
	HS 8474 – Stroje k třídění, prosévání ap. zemin, kamenů aj.
Obranný průmysl	HS 8526 – Radiolokátory apod., radiové přístroje pro dálkové řízení
	HS 9302 – Revolvery, pistole, ne jiné střelné zbraně
	HS 9304 – Zbraně ostatní, ne zbraně sečné bodné
	HS 8802 – Letadla, vrtulníky, kosmické lodě vč. družic, nosné rakety

Příležitosti pro rozvojovou spolupráci

Kategorie vyspělosti země: LMIC

Pákistán má velký rozvojový potenciál. Země se nachází na křižovatce Jižní Asie, Střední Asie, Číny a Blízkého Východu. Může se tak stát strategickou obchodní křižovatkou. Rostoucí podíl pákistánské populace v produktivním věku poskytuje zemi potenciál demografické dividendy, ale také kritickou výzvu, aby byly poskytovány adekvátní služby a zvýšila se zaměstnanost. Pákistán čelí významným ekonomickým, správním a bezpečnostním výzvám k dosažení trvalého rozvoje. Přetrvávání konfliktu v příhraničních oblastech a ohrožení bezpečnosti v zemi ovlivňuje všechny aspekty života v Pákistánu a klade překážky jejímu rozvoji.

► Sektor vzdělávání

Během posledních deseti let Pákistán vyvinul značné úsilí při zlepšování přístupu ke vzdělání prostřednictvím řady reformních iniciativ v čele s provinčními vládami. Přesto situace ve školství není stále dobrá. Přístup ke vzdělání zůstává na nízké úrovni a míra dokončení základního vzdělávání patří k nejnižším na světě. V roce 2013 byly veřejné výdaje na vzdělávání na úrovni 2,1% HDP, což se odráží na špatné kvalitě výuky, výsledcích vzdělávání a nedostatečné infrastruktuře.

► Sektor ochrany životního prostředí

Pákistán je často sužován přírodními katastrofami, jakými jsou zemětřesení a povodně. Pákistánská vláda se snaží zvýšit odolnost země vůči těmto živelným katastrofám zaváděním preventivních opatření (protipovodňová opatření, systém včasných varování při zemětřesení apod.), zlepšením systému bezpečnostního řízení země v případě těchto katastrof a zvyšováním krizových kapacit.

Data převzata z <http://www.worldbank.org/en/country>

Palestina (Palestinská autonomní území)

Palestinskou ekonomiku aktuálně tvoří dvě geograficky i politicky oddělená a v řadě ohledů specifická teritoria Západního břehu Jordánu a pásma Gazy. Populace Palestinských autonomních území (PAÚ) dosahuje 4,55 mil. obyvatel (3 790 331 na Západním břehu a 1 760 037 v Gaze). HDP PAÚ dosáhl v roce 2015 hodnoty 13,5 mld. USD (2 801 USD/osobu), přičemž palestinská ekonomika rostla v důsledku nepříznivé politické a bezpečnostní situace v tomto období tempem 2,9% (v roce 2014 byl zaznamenán růst ve výši 0,6%). V teritoriu je poměrně nízká inflace okolo 2–3%. Bilance běžného účtu je v deficitu.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	7,4	0,6	2,9	3,9	3,7	–
HDP/obyv. (USD)	2992	2977	2802	2882	2974	–
Míra inflace (%)	1,7	1,7	3,0	2,0	2,2	–
Nezaměstnanost (%)	23,4	26,9	27	27	28	–
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-1,317	-1,387	–	–	–	–
Populace (mil.)		4,55	4,68	4,82	4,96	–
Konkurenceschopnost	–	–	–	–	–	–
Exportní riziko OECD	–	7/7	7/7	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ PAÚ nejsou hodnoceny v ratingu konkurenceschopnosti publikovaným WEF.
- ▶ Exportní riziko podle klasifikace OECD je: 7/7.

Vývoz ČR do Palestiny 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	50 043	56,0	75 381	-33,6
8443	Stroje, přístř. pro tisk s pomůckami HS 8442 (vč. kopírek, faxů); části	23 077	25,8	–	–
3901	Polymery ethylenů v primárních formách	2 698	3,0	1 949	38,4
8481	Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.	2 218	2,5	1 029	115,5
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	1 913	2,1	1 512	26,5
7321	Kamna kotle vařiče aj. plynové ze železa n. oceli	1 352	1,5	480	181,7
3922	Vany koupací, sprchy, umyvadla, a pod. výř. z plastů	1 266	1,4	–	–
9027	Přístř. pro rozborů fyzikál., chemic. aj., mikrotomy	1 218	1,4	–	–
9031	Stroje, přístroje, nástroje měřící, kontrolní, jinde neuv.	1 197	1,3	–	–
0402	Mléko, smetana zahuštěná, slazená	832	0,9	–	–
Celkem TOP 10		85 814	95,9	80 351	6,8
Celkem vývoz		89 439		92 057	-2,8

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Palestiny 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
7013	Sklo stolní domáckenské, kuchyňské aj. zboží	893	80,1	–	–
2002	Rajčata připravená, konzervovaná, ne v octě, ap.	118	10,6	–	–
6403	Obuv se svrškem z usně	93	8,3	223	-58,3
3925	Výrobky stavební z plastů jinde neuv.	11	1,0	–	–
Celkem TOP 10		1 115	100,0	223	400,0
Celkem dovoz		1 115		499	–

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilový průmysl

Na území PAÚ neprobíhá výroba ani montáž osobních ani užitkových vozů ani jiných dopravních prostředků. Výlučným způsobem dopravy je pozemní silniční doprava (není přítomna železnice ani městská/příměstská kolejová doprava). Systém veřejné dopravy je postaven na příměstských taxi a minibusích a meziměstských autobusech (včetně autobusů pro dopravu turistů). Aktuálně vykazují někteří provozovatelé autobusové dopravy zájem o obnovu vozového parku (zejména meziměstské autobusy s kapacitou 35–45 cestujících).

Osobní automobilová doprava je primárním způsobem přepravy osob na PAÚ. Vozový park je průběžně obnovován a vedle nových vozů představuje významný trh rovněž segment použitých vozů (obvykle jsou dováženy lehce použité vozy). Poptávány jsou dále pneumatiky a další příslušenství pro osobní i užitkové vozy.

V souvislosti s významným navyšováním kapacity hraničního přechodu Allenby Bridge (Izrael/Západní břeh-Jordánsko) pro nákladní kontejnerovou dopravu z/na PAÚ lze očekávat zájem o nákladní vozy, resp. kontejnerové návěsy/podvalníky a zařízení pro manipulaci s kontejnery, nakládku a vykládku zboží.

► Energetický průmysl

Výroba a distribuce elektrické energie představuje klíčový sektor, ve kterém plánuje PAÚ ve střednědobém horizontu vybudovat vlastní produkční kapacity, které umožní snížit závislost na dovozech elektrické energie z Izraele. Západní břeh je v současnosti bez významné výrobní kapacity (pouze 2 solární elektrárny; Tubbás (financován z české ZRS) a Jericho). Roční spotřeba odpovídá instalovanému výkonu 860 MW. V Gaze pracuje jediná elektrárna s kombinovaným plynovým cyklem (vzhledem k nedostupnosti plynu byla upravena pro spalování nafty za redukováného výkonu 60 MW). Existující potřeba el. energie je odhadována na 410 MW, ale dodáván je pouze ekvivalent výkonu 210 MW (včetně dodávek z Izraele). Cílem je zvýšení výrobních kapacit ze současných 60 MW na 1600 MW (do 2020). Je plánovaná rekonstrukce elektrárny v Gaze (reverzí technologií na plyn by měla být navýšena kapacita na 240 MW) a výstavba elektrárny na Západním břehu (v Dženínu na severu Západního břehu). Aktuálně probíhají přípravné práce na elektrárně v Dženínu (paroplynový kombinovaný cyklus o instalovaném výkonu 440 MW v ceně 600 mil. USD). Provozovatelem elektrárny bude *Palestine Power Generation Company* (PPGC). Vypsání tendru na generálního dodavatele se očekává v průběhu roku 2016.

Jako významný doplňkový zdroj el. energie by v blízké budoucnosti měly sloužit fotovoltaické panely umístěné v solárních parcích nebo na obytné a průmyslové zástavbě. Palestinci investoři v této souvislosti poptávají využitelné solární technologie a zahraniční know-how. Je plánována výstavba 10 solárních parků o celkové kapacitě 100 MW a instalace dalších 35 MW na průmyslové, rezidenční a veřejné budovy v rámci projektu *Solar Lease Fund*. Perspektivně existuje ze strany palestinských investorů také zájem o technologie pro výrobu energie z biomasy.

PEA (*Palestine Energy Authority*) plánuje rovněž modernizaci a racionalizaci rozvodné sítě, vybudování vedení vysokého napětí a moderních transformačních stanic¹. Vzhledem k nízké platební morálce části odběratelů el. energie instalují některé lokální distribuční společnosti předplacené elektroměry.

1 Stávající systém se sestává z množství středněnapěťových napojení na izraelskou rozvodnou síť a neefektivní distribuční síť na PAÚ.

► Chemický průmysl, plasty a gumárenský průmysl, strojírenský průmysl

Kontinuálně existuje poptávka po strojním zařízení a technologiích využitelných v dalších průmyslových oborech přítomných na PAÚ (výroba plastů a čisticích prostředků). Poptávány jsou rovněž použité stroje a průmyslová zařízení, barvy a laky a některé průmyslové suroviny.

Lokální prodejci a výrobci dále poptávají hygienické potřeby, čisticí prostředky a detergenty, kosmetiku, papír a obalové materiály, stavební a nábytkové dřevo.

► ICT

V souvislosti s očekávaným uvolněním restrikcí na některé komunikační technologie, zejména mobilní datové přenosy (2G pro Gazu a 3G a 4G pro Západní břeh), ze strany Izraele (okupační správy), lze očekávat poptávku po infrastrukturních komponentech těchto moderních datových sítí (vysílače, ústředny) a dalších souvisejících elektronických zařízeních. Rozvíjející se ICT sektor v Palestině nabízí v určitých segmentech trhu rovněž outsourcingové služby pro zahraniční společnosti působící v oblasti vývoje software, mobilních aplikací nebo webdesignu.

► Stavební průmysl

Ve stavebnictví vzniká 22 % HDP Palestiny a ročně generuje přibližně 2,3 mld. USD obratu. Problémem stavebního sektoru je silná závislost na dovozu stavebních materiálů (ročně 1,5 mil. tun cementu, 300 tis. tun oceli a 255 tis. tun písku), především z Izraele. Ve střednědobém plánu (2018) je výstavba první cementárny na PAÚ (pravděpodobně lokalita u Tulkarmu). Aktuálně probíhají přípravné studie.

Jako přechodné řešení do doby vybudování cementárny je plánována výstavba kulového mlýnu na přípravu cementu z dovezeného polotovaru (slinek) v Hebronu s výrobní kapacitou až 1 mil. tuny cementu. I po dokončení tohoto projektu bude existovat poptávka po importu nejméně 500 tis. tun cementu ročně.

Významným exportním odvětvím je těžba a zpracování kamene (především obkladového, ročně 2,4 mil. tun) a výroba šterku (ročně 6,7 mil. tun). Kontinuálně jsou ze strany soukromého sektoru poptávány technologie pro zpracování kamene a nově rovněž moderní technologie k výrobě stavebních hmot recyklací odpadního materiálu.

Přetrvávající stavební boom (výstavba bytů i komerčních objektů) vytváří rovněž kontinuální poptávku po dalších kategoriích stavebního materiálu (stavební dřevo, ocelové armatury, okna, dveře, zárubně, klimatizační jednotky, sanita aj.)

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Zpracování zemědělských produktů a výroba potravin představují na PAÚ méně rozvinuté sektory. Přes úsilí o dosažení soběstačnosti při výrobě potravin jsou potraviny na území PAÚ masivně dováženy, především z Izraele. Palestinské výrobní kapacity nejsou schopny z hlediska kvantity ani kvality dostatečně pokrýt domácí poptávku a v některých segmentech je palestinský trh téměř výlučně závislý na importech.

Vedle snahy o navýšení domácích výrobních kapacit je zřetelné úsilí o diverzifikaci importů. Poptávány jsou produkty „evropské“ jakosti za kompetitivní ceny. Dílčím problémem je značná fragmentizace palestinského trhu s potravinami a absence velkých dodavatelských řetězců. Palestinští výrobci projevují zájem o moderní potravinářské technologie a strojní zařízení, včetně plnicí/balící/obalové techniky.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Energetický průmysl	HS 8411- Ostatní plynové turbíny
	HS 8544 - Dráty, kabely, vodiče
	HS 8535 - Elektrická zařízení k vypínání, spínání nebo k ochraně elektrických obvodů
Stavební průmysl	HS 2523 - Portlandský cement, hlinitanový cement, struskový cement
	HS 3922 - Koupací vany, sprchy, odpady (výlevky), umyvadla, bidety, záchodové mísy, záchodová sedátka a kryty, splachovací nádrže a podobné sanitární a hygienické výrobky, z plastů
	HS 4407 - Dřevo rozřezané, štípané, loupané, i hoblované
	HS 4409 - Dřevo profilované, i hoblované
	HS 4418 - Výrobky stavebního truhlářství a tesařství, včetně dřevěných voštinových desek
	HS 6908 - Glazované keramické dlaždice a obkládačky, glazované obkládačky pro krby nebo stěny; glazované keramické mozaikové kostky a podobné výrobky
	HS 6910 - Keramické výlevky, umyvadla, podstavce pod umyvadla, bidety, koupací vany, záchodové mísy, splachovací nádrže, pisoárové mísy
	HS 8415 - Klimatizační zařízení skládající se z motorem poháněného ventilátoru a ze zařízení na změnu teploty a vlhkosti vzduchu
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 0404 - Syrovátka, též zahuštěná nebo obsahující přidaný cukr nebo jiná sladidla
	HS 0405 - Máslo a jiné tuky a oleje získané z mléka; mléčné pomazánky
	HS 0406 - Sýry a tvaroh
	HS 0409 - Přírodní med
	HS 1105 - Mouka, krupice, prášek, vločky, granule a pelety z brambor
	HS 1107 - Slad, též pražený
	HS 1213 - Sláma a plevy, nezpracované, též pořezané, pomleté, lisované nebo ve formě pelet
	HS 1210 - Chmelové šišťice, čerstvé nebo sušené, též drcené, v prášku nebo ve formě pelet; lupulin
	HS 1512 - Slunečnicový olej, světlicový olej nebo bavlníkový olej a jejich frakce, též rafinované, ale chemicky neupravené
	HS 1514 - Řepkový nebo hořčičný olej a jejich frakce, též rafinované, ale chemicky neupravené
	HS 1517 - Margarín; jedlé směsi nebo přípravky ze živočišných nebo rostlinných tuků nebo z olejů nebo frakcí různých tuků nebo olejů
	HS 1701 - Třtinový nebo řepný cukr a chemicky čistá sacharóza, v pevném stavu
	HS 1806 - Čokoláda a ostatní potravinové přípravky obsahující kakao
	HS 1902 - Těstoviny
HS 1905 - Pekařské zboží, jemné nebo trvanlivé pečivo, též obsahující kakao	

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 2009 – Ovocné šťávy (včetně vinného moštu) a zeleninové šťávy, nezkašené a bez přídavku alkoholu
	HS 2007 – Džemy, ovocná želé, marmelády, ovocné pomazánky, ovocné nebo ořechové protlaky (pyré) a ovocné nebo ořechové pasty
	HS 2104 – Polévky a bujóny a přípravky pro polévky a bujóny
	HS 2202 – Voda, včetně minerálních vod a sodovek, s přídavkem cukru nebo jiných sladidel nebo aromatizovaná a jiné nealkoholické nápoje
	HS 7010 – Demižony, lahve, sklenice
Automobilový průmysl	HS 8702 – Motorová vozidla pro dopravu deseti nebo více osob
	HS 8703 – Osobní automobily a jiná motorová vozidla
	HS 8716 – Přívěsy a návěsy
Plasty a gumárenský průmysl	HS 3923 – Výrobky pro přepravu nebo balení zboží, z plastů; zátky, víčka, uzávěry lahví a jiné uzávěry, z plastů
	HS 3924 – Stolní a kuchyňské nádobí a náčiní, ostatní předměty pro domácnost a hygienické a toaletní výrobky, z plastů
	HS 4009 – Trubky, potrubí a hadice, z vulkanizovaného kaučuku, jiného než tvrdého kaučuku
	HS 4011 – Nové pneumatiky z kaučuku
ICT	HS 8517 – Telefonní přístroje, včetně telefonů pro celulární sítě nebo jiné bezdrátové sítě; ostatní přístroje pro vysílání nebo přijímání hlasu, obrazů nebo jiných dat, včetně přístrojů pro komunikaci v drátových nebo bezdrátových sítích (jako jsou lokální nebo dálkové sítě), jiné než vysílací nebo přijímací přístroje
Zpracovatelský průmysl	HS 4802 – Nenatíraný papír, kartón a lepenka, určené ke psaní, tisku nebo k jiným grafickým účelům
	HS 7018 – Skleněné perly, imitace perel, imitace drahokamů nebo polodrahokamů a podobné drobné skleněné zboží
	HS 9619 – Hygienické vložky a tampony, dětské pleny a podobné hygienické výrobky
Chemický průmysl	HS 3210 – Nátěrové barvy a laky
	HS 3304 – Kosmetické přípravky nebo líčidla a přípravky pro péči o pokožku
	HS 3306 – Přípravky pro ústní nebo zubní hygienu, včetně zubních fixativních past a prášků; niť k čištění mezizubních prostor
	HS 3307 – Holicí přípravky používané před holením, při holení nebo po holení, osobní deodoranty, koupelové přípravky, depilátory a jiné voňavkářské, kosmetické nebo toaletní přípravky
	HS 3401 – Mýdlo; organické povrchově aktivní výrobky a přípravky používané jako mýdlo
	HS 3402 – Organické povrchově aktivní prostředky (jiné než mýdlo); povrchově aktivní přípravky, prací prostředky a čisticí prostředky
	HS 3808 – Insekticidy, rodenticidy, fungicidy, herbicidy, přípravky proti klíčení a regulátory růstu rostlin, dezinfekční prostředky a podobné výrobky
Strojírenský průmysl	HS 8210 – Ručně poháněná mechanická zařízení, o hmotnosti 10 kg nebo nižší
	HS 8443 – Tiskařské stroje
	HS 8459 – Obráběcí stroje

Příležitosti pro rozvojovou spolupráci

Kategorie vyspělosti země: LMI

V současné době stále aktuální klíčový dokument vztahující se k rozvoji palestinských území představuje National Development Plan 2014–2016, který jednak pojmenovává příčiny současného nepříliš dobrého stavu palestinské ekonomiky a společnosti. Dále se snaží o stanovení základních parametrů pro budoucí rozvoj – k těm patří (kromě politických podmínek) zejména všestranný rozvoj ekonomiky, zvýšení přísunu investic, posilování finanční stability, zvýšení demokratické participace a zlepšení veřejných služeb. Pro období let 2017–2022 se již začíná připravovat nová strategie s názvem National Policy Agenda 2017–2022.

► Sektor sociální infrastruktury a služeb

Priority sociálního sektoru úzce souvisí s neutěšenou situací většiny palestinského obyvatelstva – vysoká míra nezaměstnanosti a špatná dostupnost sociálních služeb nevytvářejí dobré podmínky pro udržitelný rozvoj země a růst ekonomiky. V této oblasti se i za pomoci mezinárodní donorské komunity realizují zejména aktivity směřující k posilování lidského potenciálu – organizují se rekvalifikační kurzy, podporuje se rozvoj malého a středního podnikání a podnikají se kroky k vyššímu zapojení zejména mladých lidí a žen do vzdělávacích a podnikatelských aktivit.

► Sektor zemědělství

I přes specifické podmínky na Palestinských autonomních územích je tento sektor jednou z nejdůležitějších oblastí místní ekonomiky. Jeho rozvoj je však do značné míry limitován vnějšími faktory – nedostatek zemědělské půdy a závlahové vody, spolu s politickými překážkami při exportu zemědělských produktů, představují hlavní překážku dalšího růstu kvality i kvantity produkce. Proto jsou v rámci rozvojových priorit akcentovány ty oblasti, které mohou přinést výrazné ekonomické přínosy při relativně malých nárocích na již tak omezené zdroje – v posledních letech se podporuje zejména pěstování zeleniny a ovoce ve sklenících, a to s využitím moderních systémů závlahy a s pomocí obnovitelných zdrojů energií (fotovoltaické aplikace).

► Sektor energetiky

Tato oblast představuje dlouhodobě limitující faktor dalšího rozvoje palestinské ekonomiky – z vlastních zdrojů je nyní pokrýváno jen asi 10% spotřeby a země je tak zcela závislá na dovozu energií (při stále rostoucí poptávce). Situaci navíc zhoršuje napětí mezi vládními úřady Západního břehu Jordánu a pásma Gazy. Vzhledem ke geografické poloze a reálným možnostem produkce elektrické energie na palestinském území se jako logickou prioritou jeví podpora obnovitelných zdrojů energie – konkrétně fotovoltaické elektrické energie. Lokální a obnovitelné zdroje elektrické energie představují jednu z hlavních priorit centrálního úřadu Palestinian Energy Authority, v jehož gesci je sektor obnovitelných zdrojů (za vydatné donorské pomoci) v posledních letech masivně rozvíjen.

Data převzata z <http://www.worldbank.org/en/country>

Saúdská Arábie

Mezi lety 2013–2015 se pohyboval roční růst HDP kolem 3%. Další vývoj saúdské ekonomiky je velmi silně vázaný na nestabilní a v současnosti velmi nízkou cenu ropy. Míra inflace se v posledních letech pohybuje mezi 3 a 4%. Budoucí vývoj inflace je nejasný, díky silně stoupajícím cenám nájmů a nemovitostí a tomu, že vláda uvažuje o zrušení některých dotací, např. na benzín (k jehož částečnému zdražení došlo již v roce 2015, a to o celých 50 %), což by zřejmě přineslo razantnější růst inflace. Nezaměstnanost se pohybuje kolem 5,5%, nicméně do statistik nejsou započteny ženy. Dle odhadů v zemi žije asi 30 mil. obyvatel (z toho téměř 1/3 cizinci) a HDP na obyvatele činí přibližně 25 000 USD. Běžný účet je v přebytku.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2015	2018
Růst HDP (%)	2,6	3,6	3,3	1,2	1,9	2,3
HDP/obyv. (USD)	24 815	24 498	20 812	19 312	20 201	21 005
Míra inflace (%)	3,5	2,9	3,2	3,4	3,2	3,4
Nezaměstnanost (%)	5,5	5,5	–	–	–	–
Bilance běžného účtu (mld. USD)	135,4	73,7	-41,5	-63,2	-40,1	-25,24
Populace (mil.)	29,9	30,7	31,3	32,0	32,6	33,3
Konkurenceschopnost	20/148	24/144	25/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	2/7	2/7	2/7	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ V současnosti jedná Evropská unie se Saudskou Arábií o obchodní dohodě.
- ▶ Exportní riziko podle OECD je: 2/7.

Vývoz ČR do Saudské Arábie 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	3 360 497	23,6	41 510	7995,6
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	2 519 172	17,7	2 672 213	-5,7
8429	Buldozery, srovnávače, rypadla apod. s pohonem	688 114	4,8	456 659	50,7
8538	Části přístř. k ochraně ap. obvodů, rozvaděčů aj.	663 566	4,7	164 325	303,8
8704	Motorová vozidla pro přepravu nákladu	501 169	3,5	1 228 037	-59,2
8537	Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací	500 594	3,5	233 618	114,3
8481	Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.	418 410	2,9	175 049	139,0
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	282 053	2,0	183 006	54,1
8544	Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.	231 906	1,6	100 553	130,6
7308	Konstrukce, části, desky, tyče aj. ze železa n. oceli	224 945	1,6	387 624	-42,0
Celkem TOP 10		9 390 426	66,1	5 642 594	66,4
Celkem vývoz		14 211 847		10 720 939	32,6

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR ze Saudské Arábie 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
3901	Polymery ethylenu v primárních formách	552 631	53,5	369 587	49,5
3920	Desky, fólie, filmy apod. z plastů, nekomb. s jinými materiály	261 503	25,3	135 730	92,7
3902	Polymery propylenu, olefinů v primár. formách	99 500	9,6	56 261	76,9
5503	Vlákna střížová syntetická, nemykaná, nečesaná	35 786	3,5	36 934	-3,1
8544	Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.	13 482	1,3	3 181	323,8
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	11 041	1,1	19 098	-42,2
7112	Odpady, úlomky kovů drahých, plátovaných kovů	8 945	0,9	1 444	519,5
3919	Desky, folie, filmy ap., samolepicí, z plastů	8 077	0,8	8 823	-8,5
5603	Textilie netkané i impregnované, laminované aj.	6 012	0,6	3 026	98,7
8473	Části strojů psacích, počítačích, aut. zprac. dat	5 055	0,5	533 337	-99,1
Celkem TOP 10		1 002 032	96,9	1 167 421	-14,2
Celkem dovoz		1 033 664		661 720	56,2

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilový průmysl

Na výstavbu metra je navázáno vybudování autobusových linek. Konkrétně se jedná o 750 km autobusových linek (816 autobusů) ve městě Džidda a 60 km linek ve městě Mekka. Dále byl zahájen projekt zahrnující autobusovou dopravu v Dammamu.

► Energetický průmysl

Spotřeba elektrické energie roste ročně o 8 %, což znamená požadavek na nově instalovaný výkon ve výši 4 000 MW ročně (nyní 50 GW instalovaného výkonu). V příštích 10 letech je v plánu výstavba 20 nových elektráren na tradiční paliva (ropa a zemní plyn) s celkovým výkonem 24 GW v hodnotě 50 mld. Vzhledem k tomu, že se na výrobu elektřiny spotřebovává cca 1/3 těžby ropy, což znamená, že do roku 2032 musí Saudská Arábie své kapacity ztrojnásobit, chystá se země na masivní rozvoj jaderné energetiky a obnovitelných zdrojů energií. V červnu 2011 Saudská Arábie oznámila záměr vybudovat 16 jaderných reaktorů do roku 2032, ve kterých by se mělo vyrábět až 20 % elektrické energie (25 GW instalovaného výkonu). Podle posledních zpráv jsou mezi vybranými dodavateli korejské a francouzské společnosti. V současné době probíhá projekt mapování potenciálu pro obnovitelné energetické projekty solární, větrné, geotermální a biodpadní s výhledem kapacit ve výši 54 GW do roku 2032. Potenciál pro ČR je v dodávkách služeb a komponentů pro jaderné a solární elektrárny. V souvislosti s tím je nutno upozornit, že firmy musejí absolvovat u státních či velkých soukromých firem předkvalifikaci na vendor list.

► Obranný průmysl

Saudská Arábie vydává ročně na obranu kolem 70 mld. USD (cca 10 % HDP) a v posledních letech roste o cca 20 % ročně. Značnou část rozpočtu tvoří nákup nové techniky. Vláda Saudské Arábie usiluje o přenos technologií na výrobu zbraní, munice a vojenských dopravních prostředků do Saudské Arábie (výhledově zabezpečení až 40 % všech nákupů). S ohledem na pokračující konflikt v Jemenu a na šířící se teroristické aktivity v regionu lze očekávat, že poptávka v tomto oboru v brzké době nepomine.

► Stavební průmysl

Saudská Arábie v současné době prožívá bezprecedentní stavební boom a je největším stavebním trhem v celé oblasti Středního východu. Výdaje na nové projekty vzrostly meziročně o 28 % a dosáhly historicky rekordní výše 76 mld. USD. Celková výše plánovaných projektů činí 790 mld. USD, z toho do r. 2020 mají být kontrahovány projekty za cca 500 mld. USD. Z těchto peněz je 180 mld. USD vyčleněno na výstavbu 4 mil. bytů, 133 mld. USD půjde na energetické projekty, 53 mld. USD do projektů vodního hospodářství a 16 mld. USD na výstavbu nemocnic a zdravotních zařízení. Desítky miliard jsou též vyčleněny na projekty dopravní infrastruktury (metro Rijád, Mekka, Džidda, cca 2 tisíce km nových železničních tratí, tisíce km nových silnic, nová dopravní řešení velkých měst, rekonstrukce letišť a rozšiřování přístavů). Otázkou je, jak dlouho se stavební boom bude rozvíjet, zejména s ohledem na klesající cenu ropy. Je známo, že některé projekty byly již pozdrženy či úplně odloženy ad acta. Český export stavebních materiálů a strojů činí cca 50 mil. USD ročně, včetně výrobků ze skla a osvětlovací techniky cca 60 mil. USD. Potenciál je u řady výrobků stavební mechanizace, materiálů a služeb,

zejména v oblasti výstavby nízkoenergetických a ekologických staveb, které budou do budoucna nutným trendem. V Saudské Arábii platí obecně, že výrobky z místní produkce (která je zatím sporadická) mají přednost před dovozem.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

V současnosti je Saúdská Arábie největším trhem na zdravotní produkty a zdravotní služby v celé oblasti MENA. Jen trh s farmaceutickými výrobky je odhadován na 3,5 mld. USD a činí 60 % trhu GCC. Předpokládá se, že všechny tři segmenty zdravotnického průmyslu, tedy trh léčiv, zdravotnické techniky i zdravotnických služeb, poroste v dlouhodobém horizontu tempem převyšujícím 10 % ročně. Saúdský veřejný sektor se na poptávce podílí 40 %, zbytek tvoří soukromé nemocnice a domácnosti. Trh je z 85 % závislý na dovozech, v místě se vyrábějí zejména generická léčiva a jednoduchá zdravotní technika a spotřební materiál (pouze cca 15 % poptávky). Poptávka po zdravotní péči výrazně roste s ohledem na vysoký růst populace (přírůstek 3 % ročně), prodlužování délky života (v současnosti 74 let), vysoký výskyt civilizačních chorob (diabetes, pohybové ústrojí apod.) a přibývání starších osob potřebujících zvýšenou zdravotní péči. Počet osob nad 60 let se má v příštích 15 letech zvýšit ze současného 1 mil. na 2,5 mil. (přírůstek cca 9 % ročně). Vláda má v plánu do roku 2020 současnou kapacitu lůžek zdvojnásobit, což představuje výstavbu nemocnic s celkovou kapacitou cca 60 tis. lůžek. Nové projekty v této oblasti zahrnují výstavbu 2 zdravotních měst, 11 nových nemocnic a 11 zdravotních středisek a uvedení do provozu 132 rozpracovaných projektů. Sociální projekty zahrnují výstavbu 20 nových sportovních středisek (podle zpráv z druhé poloviny roku 2015 v souvislosti s nízkou cenou ropy a tím i nižšími rozpočtovými příjmy rozvoj prozatím utlumen) a 16 sociálních a rehabilitačních středisek. Kromě výstavby nových nemocnic se Saudská Arábie soustřeďuje též na zlepšení primární péče, kde současný počet 2000 středisek se má v příštích pěti letech zvýšit na 3000. I nadále navzdory saúdizaci přetrvává silný zájem o český zdravotnický personál, zejm. zdravotní sestry a fyzioterapeuty. S tím souvisí i zájem o výstavbu nových specializovaných – zejména privátních – rehabilitačních středisek s českou účastí (know-how).

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Dovoz potravin do Saúdské Arábie v posledních letech roste tempem cca 12 % ročně). Spotřeba potravin roste o 10 % ročně. Nárůst dovozu v posledních letech je dán omezením dotací místním zemědělcům a strategickým přechodem na zabezpečování potravinových potřeb dovozem. Dovoz potravin do Saúdské Arábie tvoří 70 % potravinového trhu a v roce 2012 dosáhl 22 mld. USD. Podíl českého agrárního vývozu na celkovém vývozu ČR do Saudské Arábie činil v roce 2013 cca 4,5 %. Potenciál je zejména v exportu cukrovinek, jejichž spotřeba roste o 9 % ročně a postupně i v oblastech zdravé výživy a „light“ produktů.

► Železniční a kolejová doprava

V oblasti kolejových vozidel prochází Saudská Arábie bezprecedentními změnami. V realizaci a přípravě je řada projektů v celkové hodnotě několik desítek mld. USD. K největším projektům patří saúdská část projektu Propojení železničních sítí států GCC ve výši 5 mld. USD (ve fázi přípravy), železniční spojení Rijád–Džidda (již delší čas ve fázi projektu), tzv. Saudi Arabian Land Bridge (ve fázi výběru konzultanta, avšak s nejasnou perspektivou realizace) v hodnotě 9 mld. USD, železnice Sever-Jih (nové úseky za cca 5 mld. USD), či v současnosti realizované spojení Džidda, Mekka, Medinah, Yanbu (cca 4,5 mld. USD, část

již dokončena). Kromě kolejových vozidel jsou možnosti zejména v oblasti signalizačních, zabezpečovacích a komunikačních zařízení. Jedná se však převážně o projekty velkého rozsahu, které jsou přidělovány velkým mezinárodním konsorciím. Zde je ovšem stále šance pro české podniky, a to propojit se s realizátory projektů, tj. leadery konsorcií a stát se součástí konsorcia. V Saudské Arábii též pokračuje rozvoj hromadné dopravy městských aglomerací se zaměřením na kolejovou dopravu. V současné době je ve fázi přípravy dopravní řešení města Džiddy zahrnující 108 km povrchového metra (3 linky s 208 vozy) dopravní řešení města Mekky zahrnující 188 km lehkého metra s 88 stanicemi V roce 2014 byl schválen projekt integrované dopravy Dammamu ve výši 5 mld. USD zahrnující metro.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Stavební průmysl	HS 2523 - Cement portlandský hlinitanový struskový apod.
	HS 3208 - Barvy, laky nátěrové, založené na polymerech
	HS 3603 - Zápalnice, bleskovice, roznětky, rozbušky apod.
	HS 3917 - Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů
	HS 3920 - Desky folie apod. ostatní z plastů nepórovité aj.
	HS 4418 - Výrobky stavebního truhlářství, tesařství apod., ze dřeva
	HS 6810 - Výrobky z cementu, betonu, umělého kamene
	HS 6903 - Výrobky ostatní žárovzdorné
	HS 6905 - Tašky krytinové, nástavce trubkové komínové aj.
	HS 6907 - Dlaždice obkládačky apod. keramické neglazované
	HS 6908 - Dlaždice obkládačky apod. keramické glazované
	HS 6909 - Výrobky keramické pro laboratoře chemický aj. účel
	HS 6910 - Výlevky umyvadla vany bidety apod. keramické
	HS 6911 - Nádobí aj., předměty pro domácnost z porcelánu
	HS 7004 - Sklo ploché tažené, foukané, jinak nezpracované
	HS 7006 - Sklo lité tažené plavené vrtané aj. zpracované
	HS 7008 - Jednotky izolační z několika tabulí, ze skla
	HS 7208 - Výrobky z železa oceli nad 600 mm válcované za tepla
	HS 7209 - Výrobky z železa oceli nad 600 mm válcované za studena
	HS 7216 - Úhelníky tvarovky apod. z železa oceli nelegované
	HS 7219 - Výrobky ploché válcované z oceli nerez nad 600 mm
	HS 7220 - Výrobky ploché válcované z oceli nerez pod 600 mm
	HS 7228 - Tyče pruty úhelníky profily z oceli legované ostatní
	HS 7303 - Trouby, duté profily apod., z litiny
	HS 7308 - Konstrukce části desky tyče aj. z železa oceli
	HS 7610 - Konstrukce hliníkové, části, desky, profily apod.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Stavební průmysl	HS 8429 – Buldozery, srovnávače, rypadla apod. s pohonem
	HS 8467 – Nářadí ruční pneumatické s motorem, na elektřinu
	HS 9405 – Svítidla, reklamy, ukazatele apod. světelné
	HS 9406 – Stavby montované
	CPA 71 – Architektonické a inženýrské služby; technické zkoušky a analýzy
Obranný průmysl	HS 8804 – Padáky vč. paraglidingu apod., vč. příslušenství
	HS 8805 – Katapulty letecké aj. přístř. pro let. výcvik
	HS 9301 – Zbraně vojenské, jiné než sečné, bodné, revolvery, pistole apod.
	HS 9302 – Revolvery, pistole, ne jiné střelné zbraně
	HS 9304 – Zbraně ostatní, ne zbraně sečné bodné
Energetický průmysl	HS 8401 – Reaktory, jaderné články palivové, nevyhořelé
	HS 8403 – Kotle k ústřednímu topení jiné
	HS 9028 – Plynoměry, měřiče kapalin, elektroměry
	HS 8402 – Generátory pro výrobu vodní páry apod.
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 0102 – Živý hovězí dobytek
	HS 0201 – Maso hovězí, čerstvé, chlazené
	HS 0202 – Maso hovězí, zmrazené
	HS 0207 – Drůbeží maso a droby, jedlé, čerstvé, chlazené nebo zmrazené
	HS 0401 – Mléko, smetana nezahuštěná, neslazená
	HS 0402 – Mléko, smetana zahuštěná, slazená
	HS 0406 – Sýry, tvaroh
	HS 1001 – Pšenice a souřež
	HS 1003 – Ječmen
	HS 1005 – Kukuřice
	HS 1008 – Pohanka, proso, lesknice kanárská, obilí, ostatní
	HS 1701 – Cukr třtinový, řepný, sacharóza chemicky čistá
	HS 1704 – Cukrovinky bez kakaa (včetně bílé čokolády)
	HS 1806 – Čokoláda a ostatní potravinové přípravky obsahující kakao
HS 1905 – Zboží pekařské, pečivo, oplatky, rýžový papír, apod.	
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 2936 – Provitaminy, vitaminy, jejich deriváty, směsi
	HS 2941 – Antibiotika
	HS 9011 – Mikroskopy optické sdružené
	HS 9012 – Mikroskopy jiné než optické difraktografy
	HS 9018 – Nástroje lékařské chirurgické, zubolékařské aj.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 9021 - Pomůcky přístr. ortopedické, pro nedoslýchavé aj.
	HS 9402 - Nábytek lékařský, chirurg apod., pro holičství aj.
	CPC 931, 933 - Zdravotní péče, nemocniční služby
	CPCP 9312,93191 - Zdravotní služby, poskytované zdravotními sestrami, fyzioterapeuty a paramedickým personálem
Železniční a kolejová doprava	HS 8530 - Přístroje elektrické pro řízení dopravy
	HS 8604 - Vozidla pro údržbu železničních nebo tramvajových tratí
	HS 8605 - Žel. nebo tram. osobní vozy, vozy zavaz. a pošt. apod., bez vlastního pohonu
	HS 8606 - Žel. nebo tram. nákl. vozy a vagony, bez vlastního pohonu
	HS 8607 - Části a součásti železničních nebo tramvajových lokomotiv nebo kolejových vozidel
	HS 8608 - Materiál kolejový svrškový, bezp. a sign. dopravní zařízení, přístr. návěstní apod.
Automobilový průmysl	HS 4011 - Pneumatiky nové z pryže
	HS 8702 - Motorová vozidla pro veřejnou osobní dopravu
	HS 8704 - Motorová vozidla pro přepravu nákladu
	HS 8705 - Motorová vozidla pro zvláštní účely
	HS 8708 - Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705

Spojené arabské emiráty

V rámci Blízkého východu patří Spojené arabské emiráty mezi země vykazující relativně vysoký růst HDP. Jedná se o zemi, která byla citelně ovlivněna světovou finanční krizí. Pád cen ropy koncem roku 2014 způsobil zpomalení projekce hospodářského růstu do roku 2020 o 1%. SAE jsou nicméně příkladem úspěšné přeměny ekonomiky zcela závislé na ropě na diverzifikovanou ekonomiku s postupným přechodem k ekonomice založené na znalostech. Podíl ropy na HDP v současné době činí 30% a do roku 2025 má být snížen až na 20%. Míra inflace se s postupným uvolňováním dotovaných cen elektřiny, vody a benzínu postupně zvyšovala až na odhadovanou 4% v roce 2015. V zemi žije dle odhadů přes 9 mil. obyvatel, přičemž HDP na jednoho obyvatele činil v roce 2015 odhadem 36 060 USD.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	4,3	4,6	3,9	2,4	2,6	3,1
HDP/obyv. (USD)	42 875	42 944	36 060	32 987	35 237	37 068
Míra inflace (%)	1,1	2,3	4,0	3,2	2,7	3,0
Nezaměstnanost (%)	3,8	3,6	–	–	–	–
Bilance běžného účtu (mld. USD)	71,4	54,6	13,5	-3,2	0,4	2,7
Populace (mil.)	9,0	9,3	9,6	9,9	10,1	10,4
Konkurenceschopnost	19/148	12/144	17/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	2/7	2/7	2/7	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, SB, WEF

- ▶ Evropská unie jedná o Dohodě o volném obchodu s GCC.
- ▶ Exportní riziko podle OECD je: 2/7.

Vývoz ČR do Spojených arabských emirátů 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	4 308 627	21,7	3 438 029	25,3
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	3 648 147	18,3	3 542 639	3,0
7018	Perly, imitace perel, drahokamů ap. ze skla	1 048 299	5,3	1 719 983	-39,1
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	886 732	4,5	122 321	624,9
8525	Přístroje vysílací pro rozhlas, televizi apod., kamery	775 723	3,9	306 809	152,8
8523	Disky, pásky aj. média pro záznam zvuku, obrazu ap., ne HS 37	638 833	3,2	678 343	-5,8
8537	Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací	524 538	2,6	305 378	71,8
8529	Části přístr. vysílacích, přijímacích, televizí	384 887	1,9	4 598	8270,7
8414	Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory ap.	346 585	1,7	317 683	9,1
9503	Tříkolky, kolob., kočárky pro panenky, panenky, ostatní hračky, modely, puzzle	316 736	1,6	173 240	82,8
Celkem TOP 10		12 879 107	64,8	10 609 023	21,4
Celkem vývoz		19 889 908		16 595 063	19,9

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR ze Spojených arabských emirátů 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
7601	Hliník surový (neopracovaný)	1 563 875	71,7	958 557	63,1
7018	Perly, imitace perel, drahokamů ap. ze skla	121 078	5,6	133 282	-9,2
7112	Odpady, úlomky kovů drahých, plátovaných kovů	39 780	1,8	15 981	148,9
0902	Čaj	39 749	1,8	44 133	-9,9
3902	Polymery propylenu, olefinů v primár formách	37 573	1,7	72 898	-48,5
8419	Stroje ke zpracování materiálů změnou teplot	33 181	1,5	382	8586,1
3919	Desky, folie, filmy ap., samolepicí, z plastů	27 819	1,3	101 442	-72,6
8451	Stroje na praní, žehlení, barvení ap. látek, přízí	23 177	1,1	0	–
3901	Polymery ethylenu v primárních formách	17 407	0,8	3 254	434,9
3303	Parfémy, vody toaletní	16 425	0,8	28 271	-41,9
Celkem TOP 10		1 920 064	88,1	1 358 200	41,4
Celkem dovoz		2 179 754		1 630 737	33,7

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Elektrotechnika

Vizí Spojených arabských emirátů je vybudování tzv. Smart Society založené na internetových aplikacích (e-government, městská doprava, zdravotnictví, bytové služby, chytré budovy, atd.) Do roku 2018 vláda počítá s tím, že 80 % uživatelů vládních (veřejných) služeb bude využívat chytré mobilní aplikace. Kromě toho mají Spojené arabské emiráty ambice stát se jednou z několika zemí s vesmírným programem a v červenci roku 2014 vyhlásily program mise na Mars v roce 2021. Investice do vesmírných technologií (telekomunikační satelity) v současnosti dosáhly celkem 4 mld. USD.

► Energetický průmysl

Plán ministerstva energetiky Spojených arabských emirátů předpokládá zvýšení instalovaného výkonu ze současných 29 GW na 40 GW do roku 2021, z čehož by 13 % mělo být pokryto jadernou energií, 12 % čistým uhlím a 5 % obnovitelnými zdroji (zejména solární technologie), zbylých 70 % budou tvořit plynové elektrárny. Spotřeba energie roste každoročně o 9 % a v přepočtu na jednoho obyvatele činí dvojnásobek světového průměru. Do roku 2021 je v plánu výstavba 7 nových elektráren. V současné době byly uvedeny do provozu 2 solární elektrárny o výkonu 200 MW, koncem roku 2015 bude vypsan tendr na 3. fázi Dubai Solar Park o výkonu 800 MW. Do roku 2020 má tak Dubajský MBR Solar Park disponovat kapacitou 1000 MW a v roce 2030 celkem 5000 MW, což si vyžádá celkem 10 mld. USD investic. Dubai v roce 2015 povolila maloodběratelům vlastní solární zdroje. v plánu je přeměna stávajících distribučních sítí na tzv. Smart Grids.

► Chemický průmysl

Technologické dodávky pro tento obor jsou považovány za strategické a drží si je zejména silné společnosti starých EU zemí a americké společnosti. Možnosti pro naše firmy spočívají spíše v subdodávkách a doplňkových službách.

► Obranný průmysl

Spojené arabské emiráty se výrazně zapojily do boje proti terorismu a to jak uvnitř, tak i navenek (jsou součástí mezinárodní koalice proti ISIL). To spolu s obavou z možného ozbrojeného konfliktu s Íránem způsobuje zvyšování výdajů na zbrojení (v roce 2015 se výdaje na obranu zdvojnásobily a dovoz zbraní v tomto roce činil 3,13 mld. USD). Možnosti jsou v dodávkách radarové techniky, lehkých zbraní a munice.

► Sklářský a keramický průmysl

Skleněné zboží patří mezi nejvýznamnější položky českého exportu a jeho vývoz neustále roste. Příležitosti růstu jsou zejména v oblasti designových svítidel pro hotely, vládní budovy, obchodní centra a královské paláce, kde si české firmy vybudovaly významné reference.

► Služby

V roce 2013 vydali občané Spojených arabských emirátů za léčbu v zahraničí celkem 60 mld. USD – jedná se především o USA, Velkou Británii, Německo, a Švýcarsko. ČR nabízí stejně kvalitní lékařskou

a následnou péči za mnohem příznivějších cenových podmínek. Další perspektivní oblastí služeb jsou softwarové služby v oblasti ICT (mobilní aplikace, různá softwarová řešení, procesní aplikace), které se rozvíjejí souběžně s přechodem na tzv. „smart society“, dále architektonické, designové a inženýrské služby.

► **Stavební průmysl**

Od roku 2012 probíhá v SAE opět stavební boom. V emirátu Abu Dhabi místní vláda začala mohutně investovat do infrastruktury (silnice, rozšíření letišť, příprava residenčních, průmyslových a obchodních zón, výstavba nových bytů, výstavba železnice a příprava projektu metra a tramvajové dopravy v městě Abu Dhabi). V Dubaji byly v souvislosti s přípravou světové výstavy World Expo Dubai 2020 zahájeny opětovně velkolepé projekty – „Mall of the World“ se 100 hotely, wellness rezorty a parky s předpokládanou investicí ve výši 6,8 mld. USD, projekt Dubai Canal, Al Itihad Bridge či Dubai Tram Project (15 km) a rozšíření linky metra na budoucí výstaviště. V roce 2014 tak byly uděleny stavební projekty v hodnotě 46 mld. USD, což představuje oproti roku 2013 nárůst o 21 %. Z těchto projektů činí výstavba budov 60 %, zbytek připadá na infrastrukturu a projekty v oblasti ropy, plynu, elektřiny a vody. Řadu příležitostí přinese stavba nové městské a logistické aglomerace tzv. Dubai South (dříve Dubai Central) s kapacitou 1 mil. obyvatel. Ta má vzniknout v okolí největšího letiště světa Al Maktoum International Airport, které po svém dokončení v roce 2020 má mít kapacitu přepravy 220 mil. cestujících a 16 mil. tun nákladu ročně. Projekt si vyžádá náklady ve výši 32 mld. USD.

► **Zdravotnický a farmaceutický průmysl**

Investice do zdravotnictví patří k prioritám střednědobého vládního programu. Nejde však jen o zvýšení kvality lékařské péče a vybavení nemocnic, ale též o výstavbu nových s ohledem na růst populace ve výši cca 5 % ročně (cca 0,5 mil. obyv./ročně) s kapacitou několika tisíc lůžek. V roce 2014 investice do zdravotnictví činily 14,6 mld. USD (3,4 % HDP).

► **Zemědělský a potravinářský průmysl**

Predikce reálného hospodářského růstu ve výši 3,6 % ročně do roku 2020 spolu s predikcí růstu populace o cca 5 % ročně dává předpoklady k pokračování růstu spotřeby potravin, která vykazuje v posledních letech průměrný roční růst kolem 6 %. Vzhledem k omezeným kapacitám místní výroby (v současnosti SAE produkuje pouze 15 % své celkové spotřeby potravin) se dá předpokládat, že současný růst dovozu bude pokračovat nejméně ve výši 6 % ročně. Dovoz potravin v přepočtu na jednoho obyvatele patří v SAE mezi nejvyšší na světě. Souběžně s dovozem potravin rostou i investice do místního potravinářského průmyslu, jehož podíl na celkovém průmyslu (vytvářejícím 15 % HDP) činí 31 %. V posledních letech dochází vlivem vládní kampaně za dravý životní styl k růstu spotřeby potravin zdravé výživy, což se mimo jiné projevilo i na výrazném nárůstu českého vývozu cereálií. Certifikace Halal je zatím požadována pouze na masné výrobky, rozšíření tohoto standardu na ostatní potraviny a celý hodnotový řetězec je ve výhledu.

► **Železniční a kolejová doprava**

Železnice: V rámci projektu panarabské železnice (propojení států GCC) se postupně realizuje její emirátská část, tzv. Etihad Railways v celkové délce 1200 km. První fáze v délce 240 km vede ze sulfurových nalezišť Shah na jihu emirátu Abu Dhabi do průmyslové zóny Ruwais na pobřeží, v celé své délce bude

uvedena do provozu v roce 2015 (stavba italské firmy SAIPEM a TECHNIMONT, lokomotivy americká EMD, nákladní vagony China State Railway). Druhá fáze (zatím ve stádiu tendru, který byl v 01/2016 pozastaven z důvodu nedostatku financí) a bude spojoval hraniční město Al Ghweifaf (západní hranice s KSA) s hraničním městem Al Ain (hranice s Ománem) s napojením přístavů v Abu Dhabi a Dubaji, její délka činí 628 km². K realizaci této fáze by mělo dojít až v roce 2018. Třetí fáze v délce 280 km dále napojí emiráty Sharja, Ras Al Khaima a Fujairah (zatím bez časového horizontu tendrových řízení). Vzhledem k velké konkurenci, podmínce formální přítomnosti v teritoriu a místním referencím jsou možnosti účasti českých firem jako členů konsorcií omezené. České firmy se však mohou napojit na budoucí vítěze jako subdodavatelé.

Městská kolejová doprava: 1/ Rozšíření stávajícího metra v Dubaji o 15 km (prodloužení červené linky až do prostor budoucího výstaviště Expo 2020). V současné době ve fázi tendrového řízení 2/ Metro a tramvajová doprava v Abu Dhabi, kde byla dokončena v 06/2015 studie španělskou firmou SENER. Vypsání prekvalifikace se očekává v 2. polovině 2016 a tendru v roce 2017.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Energetický průmysl	HS 8411 - Motory proudové, pohony turbovrtulové a ostatní plynové turbíny
	HS 8481 - Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.
	HS 8502 - Soustrojí generátorová, elektr. měniče rotační
	HS 8504 - Transformátory, el. měniče, statické induktory
	HS 8532 - Kondenzátory el. pevné, otočné, dolaďovací
	HS 8536 - Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů, < 1000V; konekt. pro opt. vlákna
	HS 8537 - Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací
	HS 8538 - Části přístr. k ochraně ap. obvodů, rozvaděčů aj.
	HS 8544 - Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.
Chemický průmysl	HS 7304 - Trouby, duté profily ap., bezešvé, ze železa, oceli
	HS 7309 - Nádrže, cisterny ap., ze železa n. oceli nad 300 l
	HS 8414 - Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory ap.
Stavební průmysl	HS 3917 - Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů
	HS 4418 - Výrobky stavebního truhlářství, tesařství apod. ze dřeva
	HS 7217 - Dráty ze železa n. oceli nelegované
	HS 7228 - Tyče, pruty, úhelníky, profily z oceli legov. ost.
	HS 7318 - Šrouby, vruty, matice, podložky aj. ze železa n. oceli
	HS 8311 - Dráty tyčky aj. k pájení sváření ap. z kovů
	HS 8429 - Buldozery, srovnávače, rypadla apod. s pohonem
	HS 8467 - Nářadí ruční pneumatické s motorem, ne elektr.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Elektrotechnika	HS 8471 – Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.
	HS 8517 – Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.
	HS 8523 – Disky, pásky aj. média pro záznam zvuku, obrazu ap., ne HS 37
	HS 8525 – Přístroje vysílací pro rozhlas, televizi apod., kamery
	HS 8528 – Monitory, projektory bez TV; přijímače televizní
	HS 8542 – Obvody integrované elektronické
Sklářský a keramický průmysl	HS 7013 – Sklo stolní domácké, kuchyňské aj. zboží
	HS 7018 – Perly, imitace perel, drahokamů ap. ze skla
	HS 9405 – Svítidla, reklamy, ukazatele apod. světelné
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 0402 – Mléko, smetana zahuštěná, slazená
	HS 0406 – Sýry, tvaroh
	HS 1701 – Cukr třtinový, řepný, sacharosa chemicky čistá
	HS 1806 – Čokoláda a ostatní potravinové přípravky obsahující kakao
	HS 1904 – Výrobky z obilí získané bobtnáním, pražením apod.
	HS 1905 – Zboží pekařské, pečivo, oplatky, rýžový papír, apod.
	HS 2201 – Voda, vody minerální, sodovky neslazené, led
	HS 8438 – Stroje pro prům. přípravu, výrobu potravin aj.
Obranný průmysl	HS 8526 – Radiolokátory apod., radiové přístroje pro dálkové řízení
	HS 9303 – Zbraně střelné, zařiz. využívající výbuchu ost.
	HS 9304 – Zbraně ostatní, ne zbraně sečné bodné
	HS 9306 – Bomby, granáty, miny, náboje ap., střelivo ostatní
Železniční a kolejová doprava	HS 7302 – Materiál pro stavbu tratí železnic a tramvají
	HS 8603 – Vozy motorové železniční aj. dopravy kolejové
	HS 8606 – Vagóny nákladní pro železniční aj. dopravu kolejovou
	HS 8608 – Materiál kolejový svrškový, bezp. a sign. dopravní zařízení
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 7017 – Sklo pro účely zdravot., farmaceut., laboratorní
	HS 9401 – Sedadla, ne lékařská ap., i proměnitelná v lůžka
	HS 9402 – Nábytek lékařský, chirurg. ap., pro holičství aj.
Služby	CPA 62 – Ostatní služby v oblasti informačních technologií a počítačů
	CPA 61 – Služby související s pevnými telekomunikačními sítěmi
	CPA 71 – Architektonické a inženýrské služby; technické zkoušky a analýzy
	CPA 86 – Zdravotní péče
	7471 – Služby cestovního ruchu

Srí Lanka

V poslední dekádě byl meziroční růst HDP v průměru 6,4%. V roce 2012 se jednalo konkrétně o 6,3%. V dalších letech se růst HDP snížil na 3,4% v roce 2013, respektive 4,5% v roce 2014. Od roku 2014 se očekává růst kolem 5%. Míra inflace prudce klesla mezi roky 2013 a 2014, kdy tempo růstu cen zpomalilo z 6,9% na 3,2%. Po dalším poklesu v roce 2015 až na hodnotu 0,9% se očekává navýšení tempa růstu cen na 3,4% v roce 2016 a následné zvýšení na 4,5% v roce 2017. V zemi žije přes 20 mil. obyvatel, HDP na obyvatele se pohybuje kolem 3 500 USD. Do budoucna lze očekávat růst tohoto ukazatele až na hodnotu 4 600 USD. Nezaměstnanost od roku 2003 klesá a v roce 2013 se zastavila na 4,0%. Běžný účet je v deficitu.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	3,4	4,5	5,1	5,0	5,0	5,0
HDP/obyv. (USD)	3 233	3 579	3 889	3 990	4 295	4 607
Míra inflace (%)	6,9	3,2	0,9	3,4	4,5	4,6
Nezaměstnanost (%)	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-2,5	-2,0	-1,7	-0,7	-1,3	-2,4
Populace (mil.)	20,8	20,9	21,1	21,3	21,4	21,5
Konkurenceschopnost	65/148	73/144	68/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	6/7	6/7	6/7	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ V současné době Evropská unie nejedná se Srí Lankou o žádné preferenční obchodní dohody.
- ▶ Exportní riziko podle OECD je: 6/7.

Vývoz ČR na Srí Lanku 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
1107	Slad, i pražený	53 069	18,4	3 243	1536,4
4002	Kaučuk syntetický ap. směsi s kaučukem přírod.	49 484	17,2	53 309	-7,2
3917	Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů	47 315	16,4	32 715	44,6
9405	Svítidla, reklamy, ukazatele apod. světelné	10 633	3,7	—	—
8429	Buldozery, srovnávače, rypadla apod. s pohonem	10 507	3,6	28 567	-63,2
8410	Turbíny, kola vodní, regulátory	9 948	3,5	—	—
6403	Obuv se svrškem z usně	5 551	1,9	5 047	10,0
8450	Pračky pro domácnost prádelní i se sušičkami	5 342	1,9	3 397	57,3
8451	Stroje na praní, žehlení, barvení ap. látek, přízí	5 182	1,8	1737	198,3
8202	Pily ruční, listy pilové všech druhů	4 938	1,7	3633	35,9
Celkem TOP 10		201 969	70,1	126 278	59,9
Celkem vývoz		287 982		208 115	38,4

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR ze Srí Lanky 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
6204	Kostýmy, šaty, sukně, kalhoty ap., dámské a dívčí	102 725	8,9	89 438	14,9
6116	Rukavice prstové, palcové, bez prstů, pletené	98 241	8,5	71 663	37,1
6212	Podprsenky, korzety, podvazky, šle ap., i pletené	84 674	7,3	100 694	-15,9
6108	Kombiné, pyžama, kalhotky ap., dáms., dívčí, pletené	77 102	6,7	105 025	-26,6
6109	Trička, vrchní tílka aj. nátělníky, pletené	73 652	6,4	75 425	-2,4
4016	Výrobky ostatní z kaučuku vulkaniz., ne tvrdého	62 000	5,4	41339	50,0
8431	Součásti jeřábů, vozíků ap., buldozerů, fréz aj.	59 923	5,2	51601	16,1
902	Čaj	55 226	4,8	49990	10,5
6104	Kostýmy, šaty, sukně ap. dámské, dívčí, pletené	52 520	4,5	51111	2,8
4012	Pneumatiky pryžové, protektorované, použité apod.	42 688	3,7	35 601	19,9
Celkem TOP 10		708 751	61,3	671 887	5,5
Celkem dovoz		1 156 811		1 126 172	2,7

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► **Civilní letecký průmysl**

Srí Lanka má 14 letišť, z nichž největší je mezinárodní letiště v Kolombu a Matale. Řada letišť potřebuje modernizaci s cílem zajistit lepší komfort rostoucímu počtu turistů. Vláda má v úmyslu ze Srí Lanky v nejbližších letech vybudovat letecký dopravní uzel regionu.

► **Energetický průmysl**

Elektrická energie na Srí Lance je vyráběna v tepelných elektrárnách (71 %, ropa, biomasa a v malé míře uhlí) a vodních elektrárnách (8,5 %). Spotřeba elektřiny roste o téměř 10 % ročně a zvětšuje se tak deficit mezi výrobou a spotřebou. Vláda přijala Národní energetickou politiku a strategii, která má za cíl do r. 2015 vyrábět 10 % elektrické energie z alternativních zdrojů. Srí Lanka má proto zájem na projektech týkajících se obnovitelných zdrojů energie, prioritní jsou zejména projekty modernizace hydroelektráren, což má napomoci ochraně životního prostředí na ostrově.

► **Plasty a gumárenský průmysl**

Na Srí Lance je rozvinuté pěstování kaučukovníku a zpracování kaučuku. Kaučuk je třetí nejdůležitější plantážní plodinou. Vzhledem k rozvinutému gumárenskému průmyslu mají na Srí Lance potenciál syntetický kaučuk, kterého Srí Lanka ročně doveze 10 tis. tun, a další gumárenské výrobky.

► **Strojírenský průmysl**

Srí Lanka intenzívně buduje svůj průmysl, kde probíhají snahy o liberalizaci a deregulaci trhu provázené rozsáhlou privatizací státních podniků. Srí Lanka není dosud schopná řadu produktů vyrábět a musí je dovážet.

► **Stavební průmysl**

LK má zájem o dodání technologií k úpravě vody a zpracování odpadu, zajišťování provozu skládek, produkci alternativních zdrojů energie jako je např. bioplyn.

► **Zemědělský a potravinářský průmysl**

Zemědělství a zpracování potravin patří mezi vysoce dotované oblasti srílanské ekonomiky. V případě Srí Lanky existuje poptávka po technologiích v potravinářském průmyslu (který roste rychlostí 8 % ročně), např. na zpracování cukrové třtiny, které musí Srí Lanka dosud 95 % dovážet z Indie.

Na LK jsou v současnosti v provozu dva cukrovary, které však pracují na minimální výkon, než je jejich kapacita, a to z důvodu jejich špatného technického stavu. LK hodlá snížit svoji závislost na dovozu cukru a dosáhnout plného pokrytí své potřeby domácí produkcí, což by vládě ušetřilo až 24 mil. USD ročně, které platí Indii za dodávky cukru.

► **Železniční a kolejová doprava**

Železniční a silniční doprava má na Srí Lance značné rezervy. Celková síť železnic měří 1 447 km, vláda nyní přistupuje k postupné modernizaci komunikací s tím, že kromě obecných benefitů pro ekonomiku

LK, je rozvoj komunikací klíčový i pro rozvoj sektoru služeb a má také nepopíratelný politický rozměr zejména u projektů, které spojují sever a jih ostrova.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Plasty a gumárenský průmysl	HS 3402 – Prostředky povrchově aktivní prací, čisticí aj.
	HS 3917 – Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů
	HS 4002 – Kaučuk syntetický apod. směsi s kaučukem přírod
Strojírenský průmysl	HS 7214 – Tyče, pruty jiné, ze železa, oceli nelegované
	HS 7308 – Konstrukce, části, desky, tyče aj. ze železa n. oceli
	HS 7326 – Výrobky ostatní, ze železa n. oceli
	HS 8212 – Břitvy, strojky, čepelky holicí
Energetický průmysl	HS 8406 – Turbíny na páru vodní nebo jinou
	HS 8413 – Čerpadla i se zař. měřícím, zdviže na kapaliny
	HS 8414 – Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory apod.
	HS 8501 – Elektrické motory a generátory
	HS 8507 – Akumulátory elektrické vč. separátorů
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 8537 – Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací
	HS 1701 – Cukr třtinový, řepný, sacharóza chemicky čistá
Železniční a kolejová doprava	HS 8438 – Stroje pro prům. přípravu, výrobu potravin aj.
	HS 8603 – Železniční nebo tramvajové vozy s vlastním pohonem
	HS 8606 – Žel. nebo tram. nákl. vozy a vagony, bez vlastního pohonu
Letecká doprava	HS 8607 – Části a součásti železničních nebo tramvajových lokomotiv nebo kolejových vozidel
	HS 8526 – Příst. radiolok. apod. rádiové pro řízení dálkové
Stavební průmysl	HS 8801 – Zařízení pro civilní letectví jako jsou letadla a vybavení letišť apod.
	HS 9880 – Vodohospodářská zařízení jako úpravní pitné vody, čističky odpadních vod, zařízení na úpravu vody atp.
	HS 3825 – Odpad prod.chem.prům, zprac.komunálního odpadu aj.

Příležitosti pro rozvojovou spolupráci

Kategorie vyspělosti země: LMIC

Srí Lanka se zaměřuje na dlouhodobý a strategický rozvoj s cílem dostat se mezi země vyšší střední třídy. Klíčové úkoly pro další rozvoj zahrnují investice, včetně investic do lidského kapitálu. Dále posílení role soukromého sektoru, včetně zajištění vhodného prostředí pro zvýšení produktivity a exportu. Hospodářství Srí Lanky patří mezi nejrychleji rostoucí v jižní Asii. Mezi lety 2002 a 2013 rostlo v průměru o 6,3% ročně. HDP se zvýšil mezi lety 2000 a 2013 z 859 USD na 3256 USD. Růst v průběhu posledních pěti let byl umožněn díky mírové dividendě plynoucí z úsilí o rekonstrukci a zvýšenou spotřebu. Udržení vysokého tempa ekonomického růstu i do budoucna bude vyžadovat strukturální reformy, které stimulují růst produktivity a ekonomickou diverzifikaci napříč sektory, poháněný technologiemi a inovacemi a vstupem na nové trhy.

► Sektor infrastruktury

Srí Lanka potřebuje mnoho investic do infrastruktury, ať už dopravní, vodohospodářské či městské. Na podporu dodávek pitné vody a čištění odpadních vod je zaměřen LK Water Supply and Sanitation Improvement Project, ve kterém je na 5 let alokováno téměř 200 milionů USD. Srí Lanka také podporuje městskou infrastrukturu a snaží se strategicky rozvíjet důležitá města. Projekt The Metro Colombo Urban Development se věnoval hlavnímu městu Kolombu a měl odstranit překážky bránící ekonomickému rozvoji, jako je nedostatečná infrastruktura, nedostatek služeb či výrazná náchylnost k povodním. Ale i v dalších městech je podporována infrastruktura, vodohospodářství, městská zeleň, veřejná doprava či odvodňovací systémy.

► Sektor zdravotnictví

Srí Lanka chce zlepšit standardy systému veřejného zdravotnictví. Chce lépe reagovat na výzvy podvýživy a nepřenosných nemocí. Zdravotnictví je podporováno velkým projektem Second Health Sector Development. V rámci projektu se buduje nová zdravotnická infrastruktura, zavádějí inovace a monitorují výsledky. Další projekt ve zdravotnictví Local Level Nutrition Interventions pomáhá řešit výživové problémy znovu usídlené populace v severní provincii. Průzkumy již naznačují zlepšení ve výživě, a to prostřednictvím příkrmování těhotných a kojících matek, kojenců a malých dětí a to prostřednictvím komunitních výživových aktivit k posílení zdravotní a nutriční změny v chování.

► Sektor ochrany životního prostředí

Srí Lanka investuje vysoké částky do sektoru životního prostředí, mj. i do boje se změnou klimatu či do ochrany před přírodními katastrofami, např. před tsunami. V reakci na ničivé tsunami z roku 2004 Srí Lanka investovala do krizové připravenosti, řízení a schopnosti reakce, protože potřebuje komplexnější přístup k řízení rizik. V důsledku rozpoznání sociálních a ekonomických dopadů souvisejících s riziky změny klimatu se vláda nedávno rozhodla udělat svoji prioritou z posílení odolnosti země vůči přírodním katastrofám a změnám klimatu. Na tuto deklaraci navázal program Catastrophe Deferred Draw-Down Option (CAT-DDO) zahrnující investice posílení odolnosti země vůči přírodním katastrofám a změnám klimatu.

Data převzata z <http://www.worldbank.org/en/country>

Tádžikistán

Do roku 2014 rostl v Tádžikistánu HDP vysokým tempem. Avšak od roku 2015 došlo ke zpomalení růstu z 6,7% na 3%. Pomalejší tempo růstu se očekává i v dalších letech. Míra inflace vykazuje poměrně výkyvy, v roce 2012 dosáhla hodnoty téměř 6%. V zemi žije přibližně 8,4 mil. obyvatel, přičemž v dalších letech se očekává nárůst počtu obyvatel až na 9 mil. Díky rychlému růstu populace bude docházet k poklesu HDP na obyvatele z 922 USD v roce 2015 na 642 v roce 2018. Nezaměstnanost se v posledních letech snižuje, v roce 2015 činila 10,9%. Běžný účet skončil v roce 2015 schodkem takřka 1 mld. USD.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	7,4	6,7	3	3	3,5	4,5
HDP/obyv. (USD)	1 045	1 133	922	721	643	642
Míra inflace (%)	5,0	6,1	5,8	9,2	8,5	6
Nezaměstnanost (%)	11,2	11,2	10,9	–	–	–
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-0,1	-0,9	-0,8	-0,5	-0,4	-0,3
Populace (mil.)	8,1	8,3	8,4	8,6	8,8	9,0
Konkurenceschopnost	–	–	–	–	–	–
Exportní riziko OECD	7/7	7/7	7/7	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, SB, WEF

- ▶ V současné době EU se zemí nejedná o žádných obchodních dohodách.
- ▶ Exportní riziko podle OECD je: 7/7.

Vývoz ČR do Tádžikistánu 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
3920	Desky, fólie, filmy apod. z plastů, nekomb. s jinými materiály	17 345	16,3	25 164	-31,1
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	16 688	15,7	18 259	-8,6
3305	Přípravky na vlasy	9 316	8,7	90	10251,1
8212	Břitvy, strojky, čepelky holicí	7 154	6,7	19 747	-63,8
8443	Stroje, přístř. pro tisk s pomůckami HS 8442 (vč. kopírek, faxů); části	6 217	5,8	–	–
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	6 001	5,6	–	–
1701	Cukr třtinový, řepný, sacharoza chemicky čistá	4 786	4,5	–	–
3401	Mýdlo a pod. výrobky, papír, plst, aj. pokryté mýdlem	3 589	3,4	207	1633,8
8507	Akumulátory elektrické, vč. separátorů	3 343	3,1	822	306,7
9619	Hygienické vložky, tampony, dětské pleny a pod. hygien. výrobky	2 723	2,6	–	–
Celkem TOP 10		77 162	72,4	64 289	20,0
Celkem vývoz		106 547		111 434	-4,4

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Tádžikistánu 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
5201	Bavlna nemykaná, nečesaná	28 047	85,3	–	–
0813	Ovoce sušené, ne ořechy, banány, citrusy, fíky ap.	3 540	10,8	1 552	128,1
8529	Části přístř. vysílacích, přijímacích, televizí	799	2,4	–	–
0106	Zvířata ostatní živá	192	0,6	–	–
8415	Stroje, přístroje klimatizační	82	0,2	–	–
7307	Příslušenství pro trouby, trubky ze železa n. ocel.	77	0,2	–	–
6203	Obleky, saka, kalhoty, komplety ap. pánské, chlapecké	55	0,2	72	-23,6
8507	Akumulátory elektrické, vč. separátorů	25	0,1	–	–
8431	Součásti jeřábů, vozíků ap., buldozerů, fréz aj.	19	0,1	–	–
8448	Zařízení přidavná stavů, strojů na spřádání ap.	7	0,0	–	–
Celkem TOP 10		32 843	99,9	1 624	1922,4
Celkem dovoz		32 864		9 342	251,8

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Dopravní průmysl a infrastruktura

Rozvoj dopravní infrastruktury a veřejné dopravy je jednou z vládních priorit. Přípravované investiční projekty jsou zaměřené zejména na výstavbu a modernizaci silniční sítě zajišťující propojení jak složitě dostupných regionů Tádžikistánu, tak i tranzitního propojení směrem s Afghánistánem a Čínou.

► Důlní, těžební a ropný průmysl

Nová naleziště plynu vytvářejí perspektivu pro další průzkum a přípravu těžby této důležité energetické suroviny. Pokud jde o těžbu ropy, je zde předpoklad zahájení opětovné těžby na dřívějších nalezištích, která nebyla plně vytěžena. Ve spolupráci se zahraničními investory jsou realizovány investice do těžby zlata a stříbra a uhlí.

► Energetický průmysl

Probíhá a dále se připravuje postupná rekonstrukce, modernizace a dostavba vodních elektráren a systémů vodních přehrad, čemuž odpovídá i potřeba dostavby a modernizace přenosových soustav a distribučních sítí. Připravuje se rekonstrukce a modernizace hydroelektrocentrál „Golovnaja“ a „Kajrakumskaja“. Za hlavní prioritu je vedením země považována výstavba Rogunské vodní elektrárny. V rámci diverzifikace vodní energetiky je důraz kladen na výstavbu malých vodních děl po celém území Tádžikistánu.

► Textilní a obuvnický průmysl

Tradiční odvětví přinášející nemalé příjmy z exportu základní suroviny (bavlny), bavlněných přízí a látek. Je proto kladen důraz na další modernizaci a zvýšení kapacity zpracování bavlny, výroby bavlněné příze, látek a textilních výrobků.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Rozvoji zemědělské výroby je věnována stále větší pozornost. Existuje tendence zvyšování produktivity při výrobě základních výstupů živočišné výroby, zejména mléka s využitím nových technologií a formou zlepšování kvality genofondu hovězího dobytka. V rostlinné výrobě lze pozorovat snahu o zkvalitnění sběru a zpracování ovoce. Je snaha rovněž o zvýšení přidané hodnoty u potravinářských výrobků, což je vidět např. ve výrobě kvalitních ovocných šťáv a džusů z místních surovin. Vhodnou platformu pro rozvoj zemědělského a potravinářského průmyslu v Tádžikistánu vytvářejí svobodné ekonomické zóny poskytující řadu daňových úlev a jiných výhod investorům do uvedeného odvětví. Mezi nejvýznamnější lze zařadit svobodné zóny Sught, Daugara, Iškošim a Pauč.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Energetický průmysl	HS 8410 – Turbíny, kola vodní, regulátory
	HS 8412 – Motory pohony ostatní
	HS 8413 – Čerpadla i se zař. měřícím, zdviže na kapaliny
	HS 8501 – Elektrické motory a generátory
	HS 8503 – Části motorů elektr. generátorů soustrojí apod.
	HS 8504 – Transformátory, el. měniče, statické induktoři
	HS 8536 – Zařízení el., k ochraně, spínání el., obvodů, < 1000 V; konekt., pro opt. vlákna
	HS 8537 – Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací
	HS 8538 – Části příst. k ochraně apod. obvodů rozvaděčů aj.
	HS 8544 – Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.
	HS 8546 – Izolátory elektrické, z libovolného materiálu
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 0102 – Živý hovězí dobytek
	HS 8422 – Myčky stroje k čištění plnění apod. lahví aj.
	HS 8433 – Stroje, zařízení žací, mlátící, sekačky trávy apod.
	HS 8434 – Stroje, přístroje dojící, mlékárenské
	HS 8435 – Lisy, drtiče a pod. stroje pro výrobu vín, moštů apod.
	HS 8436 – Stroje ost. pro zemědělství, lesnictví apod. láně
	HS 8438 – Stroje pro prům. přípravu, výrobu potravin aj.
Textilní a obuvnický průmysl	HS 8444 – Stroje k tvarování, stříhání apod. mat textilních
	HS 8445 – Stroje pro přípravu vláken, spřádání aj. přízí
Důlní, těžební a ropný průmysl	HS 7304 – Trouby, duté profily apod., bezešvé, ze železa, oceli
	HS 7307 – Příslušenství pro trouby, trubky ze železa n. ocel.
	HS 8481 – Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.
Dopravní průmysl a infrastruktura	HS 8517 – Přístroje telefonní, ost., přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.
	HS 8529 – Části příst. vysílacích přijímacích televizí
	HS 8530 – Přístroje elektrické pro řízení dopravy

Příležitosti pro rozvojovou spolupráci

Kategorie vyspělosti země: LIC

Tádžikistán je silně závislý na Rusku a jeho vyspělost, životní úroveň a vůbec hospodářská situace významně následuje vývoj v Rusku. Nová ruská legislativa z roku 2015 omezila zaslání remitencí z Ruska do Tádžikistánu, které jsou pro Tádžikistán významné. Očekává se značné zpomalení ekonomického

růstu ve střednědobém horizontu – zatímco se v poslední dekádě dařilo zredukovat chudobu a ekonomicky růst, tyto úspěchy jsou nyní v ohrožení. Nicméně je důležité, že Tádžikistán na situaci reaguje, provádí zdravou makroekonomickou politiku, strukturální reformy a investuje do kvalitních veřejných služeb. Současná situace by měla být vnímána jako příležitost reformovat ekonomiku a přijmout nové motory růstu – podpořit soukromé investice a vývoz – a současně generovat více a lépe placených pracovních míst v zemi. Míra chudoby se v Tádžikistánu snížila mezi roky 1999 a 2014 z 80 % na 31,3 %, což je jeden z celosvětově nejlepších výsledků. Největšími překážkami pro další rozvoj je nedostatečná infrastruktura a netransparentní státní správa.

► Sektor zemědělství

Tádžikistánské zemědělství tvoří 20 % HDP a 53 % zaměstnanosti, čímž nabízí pevný základ pro ekonomický rozvoj. Vláda Tádžikistánu deklaruje silný závazek k reformnímu programu zemědělství. Konkrétně jde především o zrychlenou pozemkovou reformu, svobodu zemědělského podnikání, lepší přístup k finančním prostředkům a zvýšenou diverzifikaci zemědělství. Cílem je, aby investice do zemědělství byly ziskovější a výhodnější zejména pro vývoz skrze zlepšení přístupu na trhy, posílení vlastnických práv zemědělců, zlepšení přístupů k úvěrům a umožnit větší míru samostatnosti a vlastního rozhodování. Nedávný růst vývozu zemědělských produktů naznačuje potenciál pro růst v oblasti zpracování zemědělských produktů (včetně skladování ovoce a zeleniny).

► Sektor energetiky

Tádžikistán nedokáže uspokojit poptávku po elektřině, což přináší očekávání dalších investic do tohoto sektoru. Zajištění poptávané energie je nejenom důležitým předpokladem pro vytvoření příznivého prostředí pro soukromé podniky, ale i pro snížení chudoby a zajištění lepších životních podmínek. Nedostatečné a nespolehlivé dodávky energie jsou podle místních i zahraničních podnikatelů hlavními překážkami rozvoje Tádžikistánu. Přibližně 70 % populace trpí rozsáhlými výpadky elektřiny během zimy. Nedostatek se značně zvýšil od roku 2009, kdy byla výkonová síť Tádžikistánu oddělena od Central Asia Power System a byl zastaven obchod s energiemi se státy střední Asie. Nedostatek elektřiny v zimním období se odhaduje na minimálně 2000 gigawatt hodin, neboli asi 20 % poptávky po zimní elektřině.

► Sektor infrastruktury

Tádžikistán potřebuje transformovat zejména energetickou infrastrukturu, ale i dopravní, komunikační, vodohospodářskou, bankovní či informační. Tádžikistán potřebuje posílit regionální konektivitu s cílem zlepšit přístup země k regionálním trhům a ke globálním informacím a poznatkům. Za účelem lepšího silničního propojení Tádžikistánu se rozbíhá projekt Central Asia Road Links – Tajikistan. Také realizuje řadu projektů zlepšujících přístup k pitné vodě pro obyvatelstvo a zlepšujících způsob nakládání s odpadními vodami.

Data převzata z <http://www.worldbank.org/en/country>

Thajsko

V poslední dekádě se meziroční růst HDP pohybuje v rozmezí 5–8%. V současné době se však růst HDP snížil na hodnotu okolo 3%. Výjimku tvořilo zpomalení thajské ekonomiky v roce 2014. V roce 2015 se Thajsko propadlo do deflace, avšak v příštích letech by se však měla inflace pohybovat okolo 2%. V zemi žije téměř 70 mil. obyvatel, přičemž HDP na obyvatele v roce 2015 činil zhruba 5 742 USD. Nezaměstnanost je velmi nízká a drží se pod 1%. Běžný účet je od roku 2014 kladný.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	2,9	0,8	2,8	3,0	3,2	3,1
HDP/obyv. (USD)	5 676	5 889	5 742	5 940	6 205	6 401
Míra inflace (%)	2,2	1,9	-0,9	0,2	2,0	1,8
Nezaměstnanost (%)	0,7	0,8	0,9	0,8	0,7	0,7
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-2,5	15,4	34,8	32,6	24,6	18,1
Populace (mil.)	68,2	68,7	68,8	69,0	69,1	69,2
Konkurenceschopnost	37/148	31/144	32/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	3/7	3/7	3/7	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ Evropská unie a ASEAN již zahájily jednání o zóně volného obchodu v roce 2007. S Thajskem byla pak jednání zahájena v roce 2013.
- ▶ Exportní riziko podle OECD je: 3/7.

Vývoz ČR do Thajska 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8406	Turbíny na páru vodní nebo jinou	569 510	14,2	257 932	120,8
3917	Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů	495 753	12,3	523 874	-5,4
7104	Drahokamy, polodrahokamy umělé, rekonstituované	239 575	6,0	201 970	18,6
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů	185 302	4,6	127 489	45,3
0402	Mléko, smetana zahuštěná, slazená	142 698	3,6	276 723	-48,4
7018	Perly, imitace perel, drahokamů ap. ze skla	139 429	3,5	64 055	117,7
9503	Tříkolky, kolob., kočárky pro panenky, panenky, ostatní hračky, modely, puzzle	113 435	2,8	92 253	23,0
0404	Syrovátka, výrobky z mléka, zahuštěné, slazené	87 921	2,2	116 549	-24,6
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	79 202	2,0	15 426	413,4
4804	Papír aj., nenatíraný, ne k popisování, ne k hyg. účelům	78 364	2,0	22 668	245,7
Celkem TOP 10		2 131 189	53,1	1 698 939	25,4
Celkem vývoz		4 017 315		3 601 060	11,6

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Thajska 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	12 018 815	41,1	8 990 833	33,7
8415	Stroje, přístroje klimatizační	1 110 235	3,8	1 076 344	3,1
8525	Přístroje vysílací pro rozhlas, televizi apod., kamery	1 002 873	3,4	421 371	138,0
9001	Vlákna optická ap., čočky, hranoly aj. nezasazené	894 934	3,1	230 023	289,1
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	849 467	2,9	736 899	15,3
8501	Elektrické motory a generátory	696 981	2,4	355 780	95,9
8542	Obvody integrované elektronické	652 137	2,2	845 890	-22,9
8534	Tištěné obvody	531 688	1,8	409 093	30,0
5402	Příze z hedvábí syntetického monofil do 67 dtex	517 376	1,8	342 447	51,1
8504	Transformátory, el. měniče, statické induktry	497 697	1,7	401 744	23,9
Celkem TOP 10		18 772 203	64,2	13 810 424	35,9
Celkem dovoz		29 255 892		23 433 870	24,8

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► **Civilní letecký průmysl**

Thajsko obdobně jako další asijské země zažívá boom rozvoje letecké dopravy. Kromě dodávek pro řízení leteckého provozu a radarové techniky zde existují příležitosti i pro dodávky menších cvičných i dopravních letadel. Poptávka se může zvýšit i pro malá a střední letadla do 9, 12, 18 pasažérů a ultralightů. I nadále existuje příležitost pro dodávky náhradních dílů. Poptávané budou například navigační aj. elektronické přístroje.

► **Energetický průmysl**

Do budoucna se plánuje útlum využívání fosilních zdrojů paliv na výrobu energie, avšak v současné době je naplánována výstavba několika energetických zdrojů na uhlí. S plány na útlum klasických zdrojů energie jde ruku v ruce růst významu využití alternativních energií. V této oblasti mají největší potenciál biomasa, bioplyn a zpracování odpadů, dále solární elektrárny, ethanol a voda. V roce 2015 byl schválen nový národní plán rozvoje energetiky, který bude v platnosti na roky 2015–2036. Hlavním cílem plánu je zajistit energetickou bezpečnost, ekologické využití zdrojů a rozvoj domácí ekonomiky. Do roku 2036 má také dojít k výraznému snížení závislosti na zemním plynu (max. 40 % oproti současným 65 % v celkovém mixu). Dále se počítá se zvýšením dovozu čisté energie z okolních zemí. Státem ovládaná společnost EGAT, která vlastní méně než polovinu instalovaného výkonu v Thajsku, plánuje investovat 300 miliard BHT (cca 200 mld. CZK) v období 2015–2020.

► **Obranný průmysl**

V nejbližších letech čeká thajské ozbrojené síly výměna cvičných letounů české výroby. Existuje zde mimořádná příležitost pro českého výrobce nové generace letadel. Příležitosti existují pro výrobce tre-nažerů, pasivních či aktivních radarů, ručních zbraní a střeliva a další vojenské a bezpečnostní techniky.

► **Sklářský a keramický průmysl**

České křišťálové sklo má v Thajsku své stálé zákazníky. S růstem životní úrovně se otevírá i prostor pro luxusní výrobky ze skla. Thajští výrobci bižuterie mají zájem o české suroviny.

► **Strojírenský průmysl**

Veškerý strojírenský sortiment, ve kterém jsou české výrobky na světové špičce a jsou schopny konkurovat nejenom předním evropským výrobcům, ale zejména japonským a korejským. Thajsko plánuje zvýšit kapacitu pro výrobu automobilů ze stávajících cca 2,2 mil. kusů ročně na 3 mil. do roku 2020. Tento záměr povede k další potřebě dovozu jak technologií a strojů, tak i komponentů pro potřeby automobilového průmyslu.

► **Vodohospodářský a odpadní průmysl**

Zemi sužují záplavy, které si čas od času vyžádají rozsáhlé investice do protipovodňových opatření. Jejich výše se odhaduje na cca 8 mld. USD. Budou se zvyšovat investice do výroby a distribuce pitné i průmyslové vody, čistíren odpadních vod, čerpadel a mobilních úpraven vod. Roste potřeba budování

spaloven komunálního odpadu včetně řešení rostoucího objemu odpadu ze zemědělství a jeho následného využití. Budou se zvyšovat i nároky na technologie pro výstavbu a údržbu kanalizací a jiné odpadové infrastruktury.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Thajské zdravotnictví se dynamicky rozvíjí. Vedle zdravotní péče o domácí obyvatelstvo se Thajsko stalo významnou zdravotní destinací nejenom pro okolní asijské země, ale i pro pacienty ze vzdálenějších teritorií, především z oblasti Blízkého východu. Poptávané bude zařízení a vybavení nemocnic (vozíky, laboratorní a diagnostické/testovací přístroje, zdravotnický materiál apod.).

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Thajsko patří mezi tradiční odběratele sušeného mléka. Vzhledem k měnícím se spotřebním vzorcům domácností je kromě zmíněného sušeného mléka možné očekávat nárůst spotřeby mlékárenských výrobků (jogurty, sýry, mléčné nápoje).

► Železniční a kolejová doprava

Thajsko připravuje plán dopravní infrastruktury na léta 2014–2020 v objemu 80 mld. USD. Největší podíl investic připadne na železniční dopravu. Jedná se o vybudování nových tratí resp. zdvojení tratí v délce cca 4 000 km. Počítá se s masivním převedením nákladní dopravy ze silnic na železnici, očekává se tedy i poptávka po zabezpečovacích elektronických IT zařízeních. Železniční koridory ve směru sever–jih a východ–západ mají být budovány především s investičním zapojením čínských a japonských partnerů. Pro české vývozce se však potenciálně otevírá prostor navazujících kooperačních projektů se společnostmi z těchto zemí, případně pro kooperaci s místními investory na tratích Bangkok – Hua Hin a Bangkok–Rayong.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Energetický průmysl	HS 7311 – Nádoby tlakové pro plyn, ze železa n. oceli
	HS 7321 – Kamna kotle vařiče aj. plynové ze železa n. oceli
	HS 8402 – Generátory pro výrobu vodní páry apod.
	HS 8406 – Turbíny na páru vodní nebo jinou
	HS 8413 – Čerpadla i se zař. měřícím, zdviže na kapaliny
	HS 8414 – Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory apod.
	HS 8503 – Části motorů, elektr. generátorů, soustrojí apod.
	HS 8504 – Transformátory, el. měniče, statické induktry
Železniční a kolejová doprava	HS 7302 – Materiál pro stavbu tratí železnič., tramvaj.
	HS 8607 – Části a součásti železničních nebo tramvajových lokomotiv nebo kolejových vozidel
	HS 8608 – Materiál kolejový svrškový, bezp. a sign. dopravní zařízení, přístr. návěstní apod.
	HS 8609 – Kontejnery pro jeden nebo více druhů dopravy

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Vodohospodářský a odpadní průmysl	HS 8414 – Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory apod.
	HS 8421 – Odstředivky, přístroje k filtrování, čištění
Civilní letecký průmysl	HS 8526 – Přístř. radiolok. apod. radiové pro řízení dálkové
	HS 8805 – Katapulty letecké aj. přístř. pro let. výcvik
Sklářský a keramický průmysl	HS 7013 – Sklo stolní domácké, kuchyňské aj. zboží
	HS 7017 – Sklo pro účely zdravot., farmaceut., laboratorní
	HS 7018 – Perly, imitace perel, drahokamů apod. ze skla
	HS 7104 – Drahokamy, polodrahokamy umělé, rekonstituované
Strojírenský průmysl	HS 8407 – Motory píst., zážehové, spalovací, vratné, rotační
	HS 8419 – Stroje ke zpracování materiálů změnou teplot
	HS 8457 – Centra obráběcí, stroje obráběcí stavebnicové
	HS 8458 – Soustruhy pro obrábění kovů
	HS 8459 – Stroje obráběcí pro vrtání, frézování, řezání apod.
	HS 8462 – Stroje tvářecí k opracování kovů, buchary apod.
	HS 8463 – Stroje tvářecí jiné pro opracování kovů apod.
	HS 8465 – Stroje obráběcí na opracování dřeva, korku apod.
Obranný průmysl	HS 9302 – Revolvery, pistole, ne jiné střelné zbraně
	HS 9303 – Zbraně střelné, zařiz. využívající výbuchu ost.
	HS 9306 – Bomby, granáty, miny, náboje ap., střelivo ostatní
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 0402 – Mléko, smetana zahuštěná, slazená
	HS 0404 – Syrovátka, výrobky z mléka zahuštěné, slazené
	HS 8438 – Stroje pro prům. přípravu, výrobu potravin aj.
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 3006 – Zboží farmaceutické jiné
	HS 9401 – Sedadla, ne lékařská ap., i proměnitelná v lůžka

Tchaj-wan

Od roku 2002 do roku 2007 se pohyboval meziroční růst HDP mezi 3,7 a 6,2%. V roce 2008 se jednalo o růst 0,7% a v roce 2009 o -1,8%. Region se z krize rychle dostal a v roce 2010 dosáhl meziročního růstu HDP 10,8%. Poté je patrné opět zpomalení růstu ekonomiky. V roce 2015 dosáhl HDP růstu 0,7%. Do budoucna se předpokládá mírné zrychlení růstu ekonomiky. Míra inflace se dlouhodobě drží na nízkých hodnotách. V zemi žije přibližně 23 mil. obyvatel, HDP na obyvatele byl v minulém roce více než 22 tis. USD. Nezaměstnanost činí méně než 4%. Běžný účet platební bilance je dlouhodobě v přebytku.

Ukazatel	2013	2014	2015	2014	2017	2018
Růst HDP (%)	2,1	3,9	0,7	1,5	2,2	2,4
HDP/obyv. (USD)	20 925	22 619	22 288	21 607	22 230	22 875
Míra inflace (%)	0,8	1,2	-0,3	0,7	1,1	1,3
Nezaměstnanost (%)	4,2	4,0	3,8	3,8	3,9	3,9
Bilance běžného účtu (mld. USD)	55,3	65,4	76,2	76,2	75,7	76,6
Populace (mil.)	23,4	23,4	23,5	23,6	23,6	23,7
Konkurenceschopnost	12/148	14/144	15/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	1/7	1/7	1/7	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MME, OECD, WEF

- ▶ Evropská unie neuzavřela s Tchaj-wanem žádnou obchodní dohodu.
- ▶ Exportní riziko podle OECD je: 1/7.

Vývoz ČR na Tchaj-wan 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	1 067 012	21,1	628 399	69,8
9012	Mikroskopy jiné než optické difraktografy	883 471	17,5	304 343	190,3
9503	Tříkolky, kolob., kočárky pro panenky, panenky, ostatní hračky, modely, puzzle	458 829	9,1	292 487	56,9
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	417 984	8,3	321 628	30,0
4011	Pneumatiky nové z pryže	217 259	4,3	148 510	46,3
8414	Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory ap.	129 563	2,6	83 891	54,4
8473	Části strojů psacích, počítačích, aut. zprac. dat	121 051	2,4	84 555	43,2
8460	Stroje obráběcí pro broušení, lapování, leštění ap.	110 012	2,2	234 851	-53,2
0507	Slonovina, želvovina, kostice, rohy, parohy apod.	102 169	2,0	—	—
8411	Motory proudové, pohony turbovrtulové a ostatní plynové turbíny	100 630	2,0	16 739	501,2
Celkem TOP 10		3 607 980	71,4	2 115 403	70,6
Celkem vývoz		5 054 943		3 723 279	35,8

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Tchaj-wanu 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8542	Obvody integrované elektronické	2 166 779	9,9	2 111 449	2,6
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	1 939 138	8,8	1 932 613	0,3
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	1 778 531	8,1	1 426 356	24,7
8541	Diody, tranzistory ap. zařízení polovodičová aj.	1 401 364	6,4	1 824 998	-23,2
8523	Disky, pásky aj. média pro záznam zvuku, obrazu ap., ne HS 37	1 242 614	5,6	1 147 593	8,3
7318	Šrouby, vruty, matice, podložky aj. ze železa n. oceli	943 236	4,3	951 261	-0,8
8712	Jízdní kola a jiná kola bez motoru	601 592	2,7	730 750	-17,7
8473	Části strojů psacích, počítačích, aut. zprac. dat	588 632	2,7	692 220	-15,0
8457	Centra obráběcí, stroje obráběcí stavebnicové	499 904	2,3	480 229	4,1
8714	Části, součásti motocyklů, kol, invalid. vozíků	498 371	2,3	438 921	13,5
Celkem TOP 10		11 660 161	53,0	11 736 390	-0,6
Celkem dovoz		21 995 153		21 753 908	1,1

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Energetický průmysl

Ochrana životního prostředí a energetické zdroje, včetně přenosové soustavy, jsou zásadním tématem jak na politické scéně, tak i pro veřejnost. Tchajwanská vláda výrazně podporuje „zelené“, inovativní technologie ve všech oborech s ohledem na ochranu životního prostředí. Vzhledem ke své téměř stoprocentní závislosti na dovozu energetických surovin je výrazná podpora soustřeďována nejen na obnovitelné, ekologicky šetrné energetické zdroje, ale také na modernizaci a efektivní řízení přenosových energetických soustav. V současnosti prochází rekonstrukcí několik uhelných elektráren. Konkrétně se jedná o Linkou (2x800 MW), Talin (2x800 MW) a Shenao (2x800 MW). Dále se opravují některé větrné elektrárny ve vlastnictví státního energetického podniku Taiwan Power Company. Tchajwanský energetický úřad (Bureau of Energy) připravuje pilotní výstavbu národní „chytré“ rozvodné sítě (smart grid system).

► Služby

Již přes 20 let hraje tchajwanský průmysl informačních a komunikačních technologií významnou roli na celosvětovém trhu. Na Tchaj-wanu sídlí společnosti, které jsou největšími světovými dodavateli přenosných počítačů, tabletů, základních desek a LCD monitorů na bázi tekutých krystalů. K nejvíce prodávaným zařízením taiwanského původu patří mobilní telefony, síťové komponenty, zařízení GPS, DSL, routery, ethernetové prepínače, zařízení bluetooth, IP telefony a analogové modemy. Výrobci v oblasti ICT mají především zájem o kvalitní inovativní technologie a technologické celky, včetně specifických hardwarových komponentů. Trh se v tomto oboru soustředí nově také na cloudové technologie a vysokokapacitní datová úložiště. České firmy mají možnosti uplatnění především v softwarových modulech a cloudových technologiích.

Tchaj-wan usiluje o rozvoj inovativní znalostní ekonomiky. V budoucnu by se proto měl biotechnologický (BT) průmysl na Tchaj-wanu svým významem vyrovnat tradičnímu zpracovatelskému průmyslu v oblasti ICT. Dlouholetým cílem Tchaj-wanu je 3% podíl v oblasti BT na celosvětovém trhu. Tchajwanská vláda spatřuje jako nejperspektivnější BT obor lékařství (farmaceutika, rostlinná medicína, speciální lékařské nástroje a zdravotní péče). Mezi příležitosti pro české firmy patří investice v oblasti nových způsobů dávkování, vývoje léčiv na bázi bílkovin, produktů živočišného a rostlinného původu, moderní/tradiční čínské bylinné medicíny, přenašečů velkých farmaceutik, klinických testů a samozřejmě vývoje nových léčiv a bioinformatiky.

Nanotechnologie zažívají na Tchaj-wanu v posledních letech velký boom – specializovaná zdravotnická zařízení, elektronické přístroje typu počítačů či komunikátorů, oblečení, různé měřicí přístroje v zemědělství apod. Nanotechnologie jsou podporovány prostřednictvím specializovaných vládních programů. Elektronické výrobky, komunikátory, zobrazovače, počítače apod. jsou na Tchaj-wanu všeobecně velmi populární, a to nejen mezi mladší populací, nýbrž také u starších obyvatel. Proto se tchaj-wanské firmy rovněž velmi zajímají o využití nově nabytých poznatků v oblasti nanoelektroniky a nanooptoelektroniky.

► Strojírenský průmysl

Strojírenství je významným pilířem ekonomiky Tchaj-wanu, který se řadí mezi 3. největšího vývozce strojírenských výrobků na světě. Pro české výrobce jsou perspektivní zejména výrobky a zařízení přesného strojírenství, oblast telematiky a dopravně technologické celky. V roce 2014 klesl import strojních

zařízení (general machinery) na Tchaj-wan o 1,2% (z 21,3 mld. USD na 21,0 mld. USD). Největší množství strojních zařízení je dováženo z Japonska s celkovým podílem 31,6% a hodnotou 6,3 mld. USD. Dalšími hlavními importéry jsou USA, Čína, Německo a Nizozemí.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Zemědělství se na tchajwanském HDP podílí pouze z cca 1,8% a zaměstnává 5% obyvatelstva. Tchaj-wan je dovozcem velké části zemědělských výrobků a to především z USA, Brazílie, Austrálie, Thajska a Nového Zélandu. Inovativní technologie a zejména biotechnologie jsou v tchajwanském zemědělském sektoru velmi perspektivní, především celky pro zpracování zemědělských produktů a vývoj adaptabilních zemědělských produktů.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Strojírenský průmysl	HS 8414 – Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory apod.
	HS 8415 – Stroje, přístroje klimatizační
	HS 8460 – Stroje obráběcí pro broušení, lapování, leštění ap.
	HS 8479 – Stroje mechanické s vlastní indiv. funkcí jinde neuv.
	HS 8482 – Ložiska kuličková, válečková, jehlová
	HS 8501 – Elektrické motory a generátory
	HS 9012 – Mikroskopy jiné než optické difraktografy
	HS 9025 – Hydrometry apod., teploměry, tlakoměry, žároměry aj.
	HS 9026 – Přístroje měření kontroly průtoku tlaku aj.
	HS 9027 – Příst. pro rozborů fyzikál. chem. aj., mikrotomy
	HS 9030 – Osciloskopy aj. přístroje měření el. veličin, záření
	HS 9031 – Stroje, přístroje, nástroje měřící, kontrolní, jinde neuv.
Energetický průmysl	HS 8502 – Soustrojí generátorová, elektr. měniče rotační
	HS 8504 – Transformátory, el. měniče, statické induktory
	HS 8411 – Motory proudové, pohony turbovrtulové a ostatní plynové turbíny
	HS 8413 – Čerpadla i se zař. měřícím, zdviže na kapaliny
	HS 8471 – Stroje automat zprac. dat, jednotky snímače apod.
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 8432 – Stroje, nářadí pro zemědělství, lesnictví apod.
	HS 8438 – Stroje pro prům. přípravu, výrobu potravin aj.
	HS 8708 – Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705
Služby	CPA 62 – Služby v oblasti programování a poradenství a související služby
	CPA 72.11 – Výzkum a vývoj v oblasti biotechnologií
	CPA 72.19 – Výzkum a vývoj v oblasti ostatních přírodních a technických věd
	CPA 55.10 – Ubytovací služby v hotelích a podobných zařízeních, vč. každodenního úklidu

Turecko

V letech 2010 a 2011 bylo patrné zrychlení růstu ekonomiky, v dalších letech následovalo však znovu zpomalení růstu. V roce 2013 činil meziroční růst HDP 4,1 %, o rok později 2,9 % a v roce 2015 byl 3,8 %. Predikce do budoucnosti ukazují růst kolem 3,5 %. V zemi žije přes 77 mil. obyvatel, HDP na obyvatele dosahuje hodnoty kolem 9 000 USD, což je pokles oproti předchozím letům. V roce 2015 dosáhla míra nezaměstnanosti výše 7,7 %. V budoucnu se očekává její růst na úroveň kolem 9 %. Běžný účet je dlouhodobě výrazně v deficitu. Od začátku roku do října 2015 se propadla domácí měna k Euru i USD o přibližně 20 % a předpokládá se její další oslabování. Země trpí dlouhodobě vysokou inflací.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	4,1	2,9	3,8	3,8	3,4	3,5
HDP/obyv. (USD)	10 721	10 381	9 437	9 562	9 969	10 403
Míra inflace (%)	7,5	8,9	7,7	9,8	8,8	7,3
Nezaměstnanost (%)	9,0	8,9	7,7	9,8	8,8	7,3
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-65,1	-43,6	-32,2	-27,2	-32,2	-36,9
Populace (mil.)	76,5	76,9	77,7	78,6	79,4	80,2
Konkurenceschopnost	44/148	45/144	51/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	4/7	4/7	4/7	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ Evropská unie spolu s Tureckem vytváří celní unii.
- ▶ Exportní riziko podle OECD je: 4/7.

Vývoz ČR do Turecka 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	13 219 593	28,1	9 038 786	46,3
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	3 649 644	7,8	3 857 803	-5,4
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	3 307 738	7,0	3 079 046	7,4
8421	Odstředivky, přístroje k filtrování, čištění	1 327 713	2,8	507 631	161,6
8413	Čerpadla i se zař. měřícím, zdviže na kapaliny	1 164 346	2,5	1 134 662	2,6
8603	Železniční nebo tramvajové vozy s vlastním pohonem	1 002 817	2,1	2 221 151	-54,9
8415	Stroje, přístroje klimatizační	954 667	2,0	652 359	46,3
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů	940 391	2,0	1 172 767	-19,8
0102	Dobytěk hovězí živý	866 113	1,8	116 968	640,5
8414	Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory ap.	628 900	1,3	886 382	-29,0
Celkem TOP 10		27 061 922	57,5	22 667 555	19,4
Celkem vývoz		47 071 995		44 690 083	5,3

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Turecka 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	2 339 398	7,6	2 629 893	-11,0
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	2 001 342	6,5	1 622 731	23,3
4205	Výrobky ostatní z usně přírodní kompozitní	1 138 064	3,7	890 302	27,8
8704	Motorová vozidla pro přepravu nákladu	952 916	3,1	785 954	21,2
6203	Obleky, saka, kalhoty, komplety ap. pánské, chlapecké	882 642	2,9	998 767	-11,6
2106	Přípravky potravinové, jinde neuvedené ani nezahrnuté	808 447	2,6	891 710	-9,3
6204	Kostýmy, šaty, sukně, kalhoty ap., dámské a dívčí	726 119	2,4	774 493	-6,2
6109	Trička, vrchní tílka aj. nátělníky, pletené	693 544	2,3	586 611	18,2
8528	Monitory, projektory bez TV; přijímače televizní	642 949	2,1	596 630	7,8
8702	Motorová vozidla pro veřejnou osobní dopravu	563 124	1,8	692 835	-18,7
Celkem TOP 10		10 748 545	34,9	10 469 926	2,7
Celkem dovoz		30 819 714		27 426 477	12,4

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilový průmysl

Turecký automobilový trh je 6. největší v Evropě. V roce 2015 se na celkovém exportu země podílel cca 21,3 mld. USD. Z pohledu importů do země je dobrou zprávou, že navzdory aktuálním tlakům na domácí ekonomiku výrazně vzrostl dovoz aut. Budoucí růst tureckého automobilového průmyslu by měly zajistit impulzy v podobě nových investičních pobídek a dalších stimulačních prvků, jako např. odečtení nákladů na zaměstnance či daňové úlevy do výše až 60 %. Systém vládních pobídek již přilákal na místní trh mnoho světových producentů, kteří zde umísťují svou výrobu. Například společnost Toyota oznámila v lednu 2016 investici v řádu 366 mil. USD na výstavbu nového závodu na výrobu motorů. Mercedes Benz pak oznámil zdvojnásobit svou výrobu nákladních vozidel v Turecku, přičemž do rozšíření své haly plánuje investovat 113 mil. EUR. Expanze tohoto sektoru na místním trhu představuje pro české exportéry příležitosti v subdodavatelské struktuře. Celková roční výrobní kapacita domácích producentů v letošním roce činí 1, 730 mil. vozů. Prodej vozidel na domácím trhu je zatížen tzv. speciální spotřební daní (ÖTV), která průběžně roste. Od 1. 1. 2014 je stanovena u automobilů o objemu motoru do 1600 ccm na 45 %, od 1600 až 2000 ccm na 90 %, u automobilů o objemu motoru nad 2000 ccm činí ÖTV 145 %. Na tureckém subdodavatelském trhu je velká řada firem hlavně v okolí měst Bursa, Kocaeli, Manisa, Izmir, Istanbul a Adana. Firmy jsou konkurenceschopnější než naše subdodavatelské firmy hlavně z hlediska produktivity a ceny práce. Turecko je velkým výrobcem traktorů. Pro zahraniční investory je zajímavý systém pobídek, levnější a produktivnější pracovní síla.

► Důlní, těžební a ropný průmysl

Turecko má poměrně značné nerostné bohatství, kterého začalo intenzivněji využívat až v souvislosti s průmyslovým rozvojem země a budováním dopravní sítě. Přední místa ve světě zaujímá v těžbě chromové rudy, manganové rudy a v těžbě mědi. Dále se těží wolfram, kobalt, molybden, mramor, antimon, síra, černé uhlí, lignit a uran. Na Turecko připadá 25 % celosvětových zásob rtuti. Dobývací technologie jsou v Turecku často zastaralé a vyžadují modernizaci. Již byl nastartován proces liberalizace, čímž dochází k privatizaci těžby resp. udílení licencí soukromým subjektům pro těžbu nerostných surovin. Vstup soukromých subjektů do tohoto odvětví zvyšuje poptávku po účinném a spolehlivém zařízení. Vzniklý prostor pro zahraniční dodavatele má silný potenciál, je však nutné počítat s velkou konkurencí. Přestože investiční nálady byly obecně v posledním období ekonomickým vývojem utlumeny, tak v tomto odvětví nedochází k žádné stagnaci, nadále se realizují energetické projekty a jsou vyhlašovány nové tendry spojené s dobýváním domácích surovin. Mnohdy turecký investor je současně držitelem licence nejen na výstavbu elektrárny, ale i přilehlého dolu (licence jsou oddělené). Díky mnohdy zastaralé a nekvalitní technice je šance pro dodávky z ČR, a to i díky nově povinné certifikaci ATEX (evropský certifikát důlního zařízení), která platí od 1. ledna 2015.

► Energetický průmysl

Do roku 2023, je predikováno, že se Turecko stane zemí s největším růstem poptávky po elektrické energii mezi členy IEA, přičemž v současné době je Turecko 6. největším trhem s elektrickou energií v Evropě. Současně Turecko bude potřebovat v dalších letech zvýšit kapacity o 4000 MW. Predikce růstu

poptávky po elektrické energii v zemi do roku 2023 se pohybuje mezi 5,1 % až 6,8 % ročně. Odhadovaný nutný objem investic do roku 2023 představuje 100 mld. USD s cílem zdvojnásobit současné instalované kapacity. Zbývající objem nákladů spojených s realizací energetických projektů by měli pokrýt soukromí investoři. Turecko chystá modernizovat až 85 % své rozvodné sítě, přičemž na tento projekt plánuje investovat částku 6 mld. USD v průběhu příštích pěti let.

Z českého pohledu jsou slibné zejména konvenční zdroje elektrické energie, tj. tepelné elektrárny s využitím místního nízkokalorického lignitu, ale též zdroje počítající s importovaným černým uhlím. Stranou by neměly zůstat ani turecké plány na rozvoj jádra a možná participace na subdodávkách českými firmami. První jaderný zdroj v Turecku by měl postavit ruský Rosatom, druhý pak Mitsubishi Heavy Industries.

V Turecku již třetím rokem probíhá rozsáhlá privatizace státních elektráren. Elektrárny, které byly doposud privatizovány, jsou především tepelné uhelné elektrárny, jejichž stáří je přes dvacet let. Zastaralost těchto elektráren a jejich energetická účinnost jsou pro nové majitele problémem, který je nutné řešit. V privatizačních podmínkách je navíc nezbytnost modernizace a rehabilitace elektráren přímo definována. Privatizace elektráren se zúčastnily víceméně stejné firmy. Devět výše zmíněných elektráren má 4 nové vlastníky. Kromě KONYA SEKER byly úspěšnými firmami CELIKLER, IC ICTAS a BEREKET Enerji.

Cílový stav v r. 2023 stran tureckého energetického mixu je následující: 30 % plyn, 30 % uhlí a lignit, 30 % obnovitelné zdroje a 10 % jádro, se záměrem pokrýt do roku 2030 až 15 % tureckých energetických potřeb právě z jádra.

Na solárním trhu je šance pro české investory. V Turecku bylo schváleno na 2000 projektů, ze kterých je 1000–1500 realizovatelných a velká část projektů je stále na prodej. Z dalších OZE stojí za povšimnutí rozvoj energie z biomasy (většina zdrojů je bioplynových). Tento trh se do budoucna bude rozvíjet. Silný růst kolem 30 % ročně v posledních pěti letech vykazuje i větrná energetika. Posledním odvětvím, které stojí za zmínku, je výstavba spaloven. V současné době jsou projekty na dvě spalovny v Istanbulu a jednu v Ankaře.

► Obranný průmysl

Potenciál pro české výrobce v tomto sektoru je stále ovlivněn dvěma aspekty. Zaprvé je to vysoká konkurence amerických technologií a zbraňových systémů. A zadruhé je to rozvoj domácí výroby. Turecko investuje nemalé prostředky do domácího obranného průmyslu, navíc domácí produkce je často zvýhodňována před zahraniční. Tento sektor je navzdory výše uvedeným aspektům stále atraktivní, a to např. v oblasti prostředků protichemické a radiační ochrany. Stranou zájmu nemohou zůstat výrobky pro záchranné systémy. V souvislosti s výstavbou jaderné elektrárny je potřeba vytvořit bezpečnostní a záchranný systém. V něm je možno spatřovat další šanci pro uplatnění českých firem.

► Strojírenský průmysl

Stále shledáváme dobrý potenciál pro export obráběcích strojů do Turecka. V tomto sektoru jde o naprostou komplementaritu, kdy české firmy vynikají právě v oblasti obráběcích strojů, kdežto turecké firmy pak jsou konkurenceschopnější a lepší v lisování, řezání materiálu plazmou či vysekávání plechu. Turecko a ČR se z hlediska výroby obráběcích a tvářecích strojů více méně doplňují. Turecká strojírenská produkce roste. Kromě nových strojů je do Turecka dováženo velké množství zánovních strojů. Dále se tu vyrábí velká část bílé techniky, která míří na evropský trh. Zajímavým sektorem by pro české firmy mohly být dodávky nástrojů pro lisování či vstřikování. Cena lisovacích nástrojů, postupových nástrojů je v Turecku vysoká (výrobci musí dovážet vícelegované oceli a cena nástrojů se značně prodražuje).

► Vodohospodářský a odpadní průmysl

Rozvíjející se turecký trh reflektuje na požadavky spojené s aplikací nových technologií, jež nabízí vyšší účinnost a jsou více šetrné k životnímu prostředí. Velký zájem je o aplikaci těchto technologií do výrobní praxe v potravinářském, sanačním a zemědělském sektoru. Zvláštní zřetel si zasluhuje i vodohospodářský sektor. S růstem životní úrovně u turecké společnosti v posledních letech je spojeno i postupné zkvalitňování života v odlehlých regionech země. Na zvýšenou poptávku po energiích a dodávkách pitné vody reaguje stát zaváděním nových environmentálních technologií. Státní investice směřují do výstavby čističek odpadních vod (ČOV), úpraven vody, vodovodů, výstavby kanalizačních systémů a spaloven. U zemědělských výrobců je identifikovaný zájem o aplikaci technologických inovací směřujících k ekonomickému růstu a zvýšení konkurenceschopnosti. Jedná se zejména o postupy zpracování biologického odpadu (bio-stanice, kompostárny). Výstavba čističek je z velké části realizována tureckými stavebními firmami, tyto nicméně nejsou nositeli potřebných technologií, které nakupují v zahraničí. Zde je možná synergie, a to tureckého dodavatele stavební části ČOV a technologické části ČOV z ČR. Stavby největších ČOV jsou realizovány z přístupových fondů IPA (v Turecku jsou stále města přes 100 tisíc obyvatel, které nemají ČOV).

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

V roce 2015 turecký trh s farmaceutickými produkty dosáhl hodnoty 6,19 mld. USD, což zařadilo Turecko na šesté místo v Evropě. Generika v tomto segmentu pak tvořila 29 % tržeb. Domácí farma produkty tvořily pouze 41,9 % z celkového objemu. K výraznému růstu tohoto odvětví přispěly reformy ve zdravotním systému (vládní program transformace zdravotnictví 2003–2013), v jejichž důsledku se zvýšil počet nemocnic o 4,7 % v letech 2002–2013. Mimořádný boom zažívá soukromé zdravotnictví. Vládní strategie 2013–2018 si klade za cíl ve střednědobém výhledu pozvednout zdravotní péči v zemi na světovou úroveň. Tento vládní dokument vytváří výhodné investiční podmínky pro realizaci velkých projektů (nemocnice, zdravotnická zařízení, farmaceutická centra, apod.). Byť je zde vybrán jeden kontraktor (na bázi EPC), tento v rámci subdodávek nakupuje např. nemocniční lůžka, stomatologická a gynekologická křesla či jiné vybavení nemocnic. Šance uspět je především v soukromých nemocnicích. Bez povšimnutí by neměl být ani rozvoj estetické medicíny. S estetickou medicínou je spojen i zdravotnický turismus, který je ze strany Tureckého státu silně podporován. Výkony doktorů tu u plastických operací a například operací nastřelování vlasů jsou pod evropskou cenovou úrovní. Naopak kosmetické výkony, jako jsou například masáže, jsou v Istanbulu mnohem dražší, než je tomu v ČR.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Přibližně třetina celého území státu je zemědělsky obdělávána a využívána. Turecko je soběstačné ve všech základních zemědělských produktech (obiloviny, ovoce, zelenina, cukrová řepa, olejniny), část produkce se vyváží. Nutno však podotknout, že Turecko trpí výrazným růstem cen u potravin, kdy se v lednu 2015 přiblížil k 10 %. Významný je chov drůbeže, ovcí, koz a hovězího dobytka. Živočišná výroba se zaměřuje hlavně na kozy a ovce. Exportní příležitosti, při správné akvizici, představují potravinářské technologie v oblasti zařízení pro mlékárny, pekárny a jatka, konzervárny, mražené potraviny a „ready-to-eat meals“. Na potravinářském trhu chybí výrobky pro bezlepkovou dietu. Dále tu dochází k růstu trhu tzv. zdravých potravin. Domácí producenti hovězího masa nestačí saturovat rostoucí domácí poptávku, což vede k jeho narůstajícím cenám. Vláda tak nyní uvažuje o omezení cel na dovážené masné produkty, což by mělo zvýšit konkurenci na tureckém trhu a tím omezit navyšování cen. Export skotu z ČR, i přesto, že je stále zpomalován veterinárními překážkami, má také potenciál růstu.

► Železniční a kolejová doprava

Turecko hodlá investovat do železničních projektů v příštím roce 5,2 mld. USD. V dalších letech hodlá dále v investicích pokračovat. Do roku 2035 chce takto investovat až 45 mld. USD. Je počítáno s výstavbou 13 tis. km nových železničních cest do roku 2023. Tento cíl zahrnuje výstavbu 3 500 km vysokorychlostních tratí, 8 500 km rychlostních tratí a 1000 km konvenčních železničních tratí. Vedle toho státem vlastněná společnost TCDD (Turecké státní železnice) hodlá v daném období obnovit tratě o délce cca 4 tis. km.

Podíl železniční dopravy na celkových dopravních výkonech v Turecku je stále za očekáváním. Po železnici bylo na konci r. 2014 přepravováno cca 2,4% cestujících a cca 5,3% zboží z celkového počtu cestujících a zboží. Vláda usiluje o přesun přepravy zboží a cestujících hlavně z přetížené silniční dopravy. Cílem je přepravovat po železnici do roku 2023 10% cestujících z celkového počtu přepravovaných osob veškerými dopravními modalitami a 15% veškerého přepravovaného nákladu.

Dobrou příležitost generuje např. plánovaná výstavba logistických center pro nákladní železniční dopravu a projekty na rozšíření příměstské železniční dopravy, metra a tramvajových linek. Uspěť mohou i čeští výrobci kolejových vozidel v souvislosti s projekty na modernizaci vozového parku (boom se očekává v nákupu lokomotiv), light-rail, dodávek pro železniční a kolejovou infrastrukturu, komunikačních a zabezpečovacích systémů a dodávek komponentů pro železniční průmysl.

Turecko hodlá investovat do železničních projektů v příštím roce 5,2 mld. USD. Zajímavé mohou být projekty spojené s elektrifikací železničních koridorů, výstavbou kolejové infrastruktury, signalizací a bezpečnostních systémů. Ve snaze snížit enormní výdaje za PHM u městských autobusů, usiluje město o přestavbu městských autobusů, využívající diesellové agregáty na CNG. Na tento záměr automaticky navazuje potřeba výstavby CNG plnicích stanic.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Energetický průmysl	HS 8402 – Generátory pro výrobu vodní páry apod.
	HS 8403 – Kotle k ústřednímu topení
	HS 8404 – Přístroje pro kotle, generátory ústřed. topení
	HS 8406 – Turbíny na páru vodní nebo jinou
	HS 8410 – Turbíny, kola vodní, regulátory
	HS 8502 – Soustrojí generátorová, elektr. měniče rotační
	HS 8503 – Části motorů elektrických, generátorů, soustrojí apod.
	HS 8504 – Transformátory, el. měniče, statické induktry
Železniční a kolejová doprava	HS 7302 – Materiál pro stavbu tratí železnic., tramvaj.
	HS 8530 – Přístroje elektrické pro řízení dopravy
	HS 8603 – Železniční nebo tramvajové vozy s vlastním pohonem
	HS 8606 – Žel. nebo tram. nákl. vozy a vagon, bez vlastního pohonu
	HS 8607 – Části a součásti železničních nebo tramvajových lokomotiv nebo kolejových vozidel

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Důlní, těžební a ropný průmysl	HS 4010 – Pásky dopravníků, řemeny hnací, z kaučuku vulkan.
	HS 8414 – Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory apod.
	HS 8428 – Zařízení ost. zdvihací, nakládací, manipulační
	HS 8429 – Buldozery, srovnávače, rypadla apod. s pohonem
	HS 8430 – Stroje ost. srovnávací ap., pluhy, frézy sněžné
	HS 8474 – Stroje k třídění, prosévání ap. zemin, kamenů aj.
Strojírenský průmysl	HS 8419 – Stroje ke zpracování materiálů. změnou teplot
	HS 8458 – Soustruhy pro obrábění kovů
	HS 8459 – Stroje obráběcí pro vrtání, frézování, řezání apod.
	HS 8460 – Stroje obráběcí pro broušení, lapování, leštění ap.
	HS 8462 – Stroje tvářecí k opracování kovů, buchary apod.
	HS 8466 – Části a součásti strojů obráběcích, tvářecích
Automobilový průmysl	HS 4011 – Pneumatiky nové z pryže
	HS 8703 – Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob
	HS 8704 – Motorová vozidla pro přepravu nákladu
	HS 8707 – Karosérie motor. vozidel, traktorů, vč. kabin
	HS 8708 – Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705
	HS 8716 – Přívěsy, návěsy, vozidla ost. bez pohonu mechan.
Vodohospodářský a odpadní průmysl	HS 8414 – Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory apod.
	HS 8421 – Odstředivky, přístroje k filtrování, čištění
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 8421 – Odstředivky, přístroje k filtrování, čištění
	HS 8422 – Myčky, stroje k čištění, plnění apod. lahví aj.
	HS 8438 – Stroje pro prům. přípravu, výrobu potravin aj.
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 3006 – Zboží farmaceutické jiné
	HS3003 – Léky neodměřené, ne krev, antiséra apod.
	HS 3004 – Léky odměřené, ne krev, antiséra apod. vata aj.
	HS 9018 – Nástroje lékařské chirurgické, zubolékařské aj.
	HS 9019 – Přístr. pro mechanoterapii, masážní, dýchací aj.
HS 9402 – Nábytek lékařský, chirurg. apod., pro holičství aj.	
Obranný průmysl	HS 9302 – Revolvery, pistole, ne jiné střelné zbraně
	HS 9303 – Zbraně střelné, zaříz. využívající výbuchu ost.
	HS 9304 – Zbraně ostatní, ne zbraně sečné bodné
	HS 9305 – Části příslušenství zbraní, revolverů, pistolí

Turkmenistán

V letech 2001–2008 rostla ekonomika v průměru o 15,1% ročně. V roce 2009 pak došlo ke zpomalení růstu ekonomiky na 6,1%. V dalších letech opět ekonomika zrychlila. V roce 2012 se jednalo o 11,1% a po výrazném poklesu byl růst HDP v roce 2015 odhadován 6,5%. Dle predikce MMF má tempo růstu HDP klesat i nadále. Po poměrně značných výkyvech se míra inflace v posledních letech ustálila na 5,5%. Do budoucna lze očekávat její pokles. Dle odhadů v zemi žije přes 5,5 mil. obyvatel a HDP na obyvatele v jednotlivých letech významně roste. Nezaměstnanost v posledních letech mírně klesla a v roce 2014 činila 10,5%. Běžný účet je vyrovnaný.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	10,2	10,3	6,5	4,3	4,5	5,3
HDP/obyv. (USD)	7 934	8 699	6 622	6 479	6 818	7 088
Míra inflace (%)	6,8	6,0	5,5	5,4	4,4	4,9
Nezaměstnanost (%)	10,7	10,5	–	–	–	–
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-3,0	-3,1	-4,5	-5,4	-4,4	-3,1
Populace (mil.)	5,2	5,3	5,4	5,5	5,5	5,6
Konkurenceschopnost	–	–	–	–	–	–
Exportní riziko OECD	6/7	6/7	6/7	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, SB, WEF

- ▶ V současné době EU se zemí nejedná o žádných obchodních dohodách.
- ▶ Exportní riziko podle OECD je: 6/7.

Vývoz ČR do Turkmenistánu 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
3305	Přípravky na vlasy	49 676	9,9	47 186	5,3
1107	Slad, i pražený	45 937	9,1	25 919	77,2
8409	Části, součásti pro motory pístové	34 871	6,9	112	31034,8
8411	Motory proudové, pohony turbovrtulové a ostatní plynové turbíny	29 791	5,9	–	–
8212	Břitvy, strojky, čepelky holicí	27 859	5,5	29 196	-4,6
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	21 741	4,3	52 008	-58,2
8481	Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.	19 196	3,8	11 862	61,8
9402	Nábytek lékařský, chirurg. ap., pro holičství aj.	18 718	3,7	4 273	338,1
7308	Konstrukce, části, desky, tyče aj. ze železa n. oceli	17 743	3,5	55 799	-68,2
8421	Odstředivky, přístroje k filtrování, čištění	14 787	2,9	7 603	94,5
Celkem TOP 10		280 319	55,7	233 958	19,8
Celkem vývoz		502 946		560 677	-10,3

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Turkmenistánu 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
6302	Prádlo ložní, stolní, toaletní, kuchyňské	3 715	51,3	9 695	-61,7
5205	Příze bavlněná nad 85%, neupravená pro prodej	1 976	27,3	3 354	-41,1
6203	Obleky, saka, kalhoty, komplety ap. pánské, chlapecké	1 527	21,1	1 205	26,7
9021	Pomůcky přístr. ortopedické, pro nedoslýchavé aj.	13	0,2	–	–
9018	Nástroje lékařské chirurgické, zubolékařské aj.	7	0,1	–	–
8473	Části strojů psacích, počítačích, aut. zprac. dat	3	0,0	3	0,0
6109	Trička, vrchní tílka aj. nátělníky, pletené	2	0,0	–	–
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	1	0,0	10	-90,0
8504	Transformátory, el. měniče, statické induktry	1	0,0	1	0,0
5208	Tkaniny bavlněné nad 85% do 200 g.m ⁻²	0	0,0	–	–
Celkem TOP 10		7 245	100,0	14 268	-49,2
Celkem dovoz		7 245		17 324	-58,2

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Dopravní průmysl a infrastruktura

Turkmenistán se stále více stává významnou tranzitní zemí v mezinárodní dopravě. Jde především o severo-jihní dopravní koridor umožňující přístup z Kazachstánu přes území Turkmenistánu do Iránu. Dílčí hodnota předmětného projektu představuje na území Turkmenistánu přibližně 170 mil. USD, z čehož 125 mil. USD by mělo být profinancováno ze zdrojů Asijské rozvojové banky a zbytek na úkor státního rozpočtu. Významnou roli hraje výstavba intermodálních logistických center, a to zejména v návaznosti na budování přístavů na pobřeží Kaspického moře, přičemž za v současné době nejvýznamnější projekt je považována výstavba „Turkmenbashi International Sea Port“ a s tím spojeného rozšiřování námořní a říční obchodní flotily Turkmenistánu. Významný podíl na modernizaci dopravní infrastruktury má rozsáhlá výstavba dálniční sítě spojující hlavní město s oblastními centry na východě, stejně jako na západě země. Modernizace veřejné dopravy ve městech formou zavádění telematických systémů řízení.

► Důlní, těžební a ropný průmysl

Turkmenistán disponuje jedněmi z největších zásob zemního plynu ve světě. Výstavba a modernizace systému těžby a tranzitu této suroviny vytváří možnosti pro zahraniční dodavatele potřebných technologií. Díky pokračujícím investicím lze očekávat další zvyšování těžby zemního plynu, a to zejména na nalezišti Galkynyš na jihovýchodě země. Především kontrakty s Čínou vytvářejí předpoklad pro další růst exportu zemního plynu a tím i pro další nákupy investičních zařízení a služeb za účelem modernizace tohoto odvětví.

► Energetický průmysl

Turkmenistán v současné době vyrábí 21 TWh elektrické energie ročně, z čehož vyváží 3 TWh elektrické energie do sousedních zemí, zejména pak do Iránu. Národní strategie rozvoje energetického sektoru Turkmenistánu do r. 2020 počítá s dosažením roční produkce 47,3 TWh, z čehož vývoz by měl představovat 13,44 TWh. Kromě výstavby a modernizace elektráren s paroplynovým cyklem je na pořadu dne zejména výstavba a modernizace vysokonapěťových přenosových sítí.

► Textilní a obuvnický průmysl

Turkmenistán je jedním z největších světových vývozců bavlny. Je kladen důraz na modernizaci a zvýšení kapacity zpracování bavlny, výroby bavlněné příze, látek a textilních výrobků.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Dopravní průmysl a infrastruktura	HS 8471 – Stroje automat zprac. dat, jednotky, snímače apod.
	HS 8517 – Přístroje telefonní, ost., přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat j. n.
	HS 8528 – Monitory, projektory bez TV; přijímače televizní
	HS 8529 – Části přístř. vysílacích, přijímacích, televizí
	HS 8530 – Přístroje elektrické pro řízení dopravy
	HS 8531 – Elektrické akustické nebo vizuální signalizační přístroje
Železniční a kolejová doprava	HS 8608 – Materiál kolejový svrškový, bezp. a sign. dopravní zařízení, přístř. návěstní apod.
Důlní, těžební a ropný průmysl	HS 7304 – Trouby, duté profily apod., bezešvé, ze železa, oceli
	HS 7305 – Trouby trubky z železa, oceli nad 406,4 mm
	HS 7306 – Trouby, profily apod. duté jiné, ze železa, oceli
	HS 7307 – Příslušenství pro trouby, trubky ze železa n. ocel.
	HS 7311 – Nádoby tlakové pro plyn, ze železa n. oceli
	HS 8414 – Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory apod.
	HS 8481 – Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.
Textilní a obuvnický průmysl	HS 8444 – Stroje k tvarování, stříhání apod. mat. textilních
	HS 8445 – Stroje pro přípravu vláken, spřádání aj. přízí
	HS 8452 – Stroje šicí, nábytek, kryty, jehly aj. k strojům
Energetický průmysl	HS 8402 – Generátory pro výrobu vodní páry apod.
	HS 8406 – Turbíny na páru vodní nebo jinou
	HS 8419 – Stroje ke zpracování materiálů změnou teplot
	HS 8535 – Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů, > 1000 V
	HS 8536 – Zařízení el., k ochraně, spínání el., obvodů, < 1000 V; konekt., pro opt., vlákna
	HS 8537 – Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací
	HS 8538 – Části přístř. k ochraně apod. obvodů, rozvaděčů aj.
HS 8544 – Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.	

Uzbekistán

Dle dostupných údajů lze v Uzbekistánu sledovat v poslední dekádě stabilní ekonomický růst, který se pohybuje mezi 7–8%. Konkrétně v roce 2013 dosáhl růst HDP hodnoty 8,1%. Podobné tempo růstu trvalo až do roku 2015. Od roku 2016 by mělo docházet ke zpomalení růstu. Míra inflace dosáhla v Uzbekistánu v roce 2014 hodnoty 9,1% a očekává se její další pokles. V zemi dle odhadů žije kolem 31 mil. obyvatel. V roce 2013 byl HDP na obyvatele 1 890 USD a lze sledovat rostoucí trend. Nezaměstnanost v zemi je kolem 11%. Běžný účet je mírně v přebytku.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	8,0	8,1	8,0	5,0	5,5	6,0
HDP/obyv. (USD)	1 890	2 061	2 120	1 966	1 939	2 019
Míra inflace (%)	11,7	9,1	8,4	8,5	9,4	9,6
Nezaměstnanost (%)	10,7	10,8	10,6	–	–	–
Bilance běžného účtu (mld. USD)	1,6	0,4	-0,01	0,1	0,3	0,4
Populace (mil.)	30,2	30,6	30,9	31,3	31,7	32,1
Konkurenceschopnost	–	–	–	–	–	–
Exportní riziko OECD	6/7	6/7	6/7	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, SB, WEF

- ▶ Evropská unie neuzavřela se zemí žádnou obchodní dohodu.
- ▶ Exportní riziko podle OECD je: 6/7.

Vývoz ČR do Uzbekistánu 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
4011	Pneumatiky nové z pryže	205 943	13,6	390 099	-47,2
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	194 371	12,8	167 068	16,3
8411	Motory proudové, pohony turbovrtulové a ostatní plynové turbíny	139 892	9,2	–	–
8419	Stroje ke zpracování materiálů změnou teplot	120 072	7,9	13 019	822,3
8481	Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.	96 862	6,4	28 661	238,0
8413	Čerpadla i se zař. měřícím, zdviže na kapaliny	54 235	3,6	10 481	417,5
8422	Myčky, stroje k čištění, plnění ap., lahví aj.	52 486	3,5	6 587	696,8
8402	Generátory pro výrobu vodní páry apod.	40 074	2,6	–	–
7013	Sklo stolní domácké, kuchyňské aj. zboží	37 864	2,5	24 115	57,0
3926	Výrobky ostatní z plastů aj. materiálů	33 983	2,2	102 853	-67,0
Celkem TOP 10		975 782	64,3	742 883	31,4
Celkem vývoz		1 518 520		1 607 321	-5,5

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Uzbekistánu 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
5208	Tkaniny bavlněné nad 85% do 200 g.m ⁻²	67 082	52,5	75 278	-10,9
5205	Příze bavlněná nad 85%, neupravená pro prodej	21 914	17,1	17 015	28,8
5201	Bavlna nemykaná, nečesaná	19 315	15,1	30 683	-37,0
0806	Hrozny vinné, čerstvé, sušené	6 326	4,9	1 184	434,3
0813	Ovoce sušené, ne ořechy, banány, citrusy, fíky ap.	2 561	2,0	3 437	-25,5
5209	Tkaniny bavlněné nad 85%, nad 200 g.m ⁻²	1 616	1,3	2 421	-33,3
6703	Vlasy lidské, vlna ovčí, chlupy zvíř. pro paruky	1 321	1,0	2 901	-54,5
2833	Sírany kamence, peroxosírany	1 122	0,9	1 131	-0,8
4105	Kůže vyčiněné ovčí, jehněčí	810	0,6	–	–
7113	Šperky a klenoty a části, z drahých kovů nebo z kovů plátovaných drahými kovy	697	0,5	–	–
Celkem TOP 10		122 764	96,0	134 050	-8,4
Celkem dovoz		127 860		140 496	-9,0

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Dopravní průmysl a infrastruktura

Rozvoj dopravní infrastruktury a veřejné dopravy Uzbekistánu patří mezi vládní priority. Implementace prezidentem vyhlášeného Programu rozvoje a modernizace inženýrské a dopravní infrastruktury na období let 2015–2019 předpokládá rekonstrukci, modernizaci a výstavbu více než 1200 km silnic a dálnic. Program kromě běžných stavebních prací počítá se zaváděním moderních telematických systémů zejména na dálničních úsecích a na silnicích 1. třídy a stejně tak v rámci probíhající modernizace infrastruktury městské hromadné dopravy v Taškentu a v dalších větších městech. Na celostátní úrovni existuje zájem o spolupráci při modernizaci železniční dopravy včetně získávání know-how o organizaci mezinárodních železničních přeprav.

► Důlní, těžební a ropný průmysl

Rostoucí poptávka po zemním plynu zejména na domácím trhu vytváří perspektivu pro další průzkum a přípravu těžby této důležité energetické suroviny. Značné zásoby hnědého uhlí těženého povrchovou metodou (důl Angren) vytvářejí poptávku po komplexních dodávkách důlních zařízení. Přetrvává také zájem o potrubí různých charakteristik a příslušenství k nim, tlakové nádoby, čerpadla, kohouty atp.

► Energetický průmysl

Hlavním potenciálním partnerem je státní energetická společnost Uzbekenergo. Její současná strategie je zaměřena na zvýšení efektivity a kapacity výroby elektrické energie o 2300 MW prostřednictvím 15 projektů modernizace a výstavby energetických bloků tepelných elektráren a 9 projektů zaměřených na zvýšení výrobní kapacity vodních elektráren o 64 MW. Probíhá výstavba a modernizace energetických přenosových soustav a distribučních sítí, vč. transformátorových stanic, řídicích center atp., přičemž hlavní roli v tomto sehrávají a budou sehrávat mezinárodní uskupení finančních, inženýringových, dodavatelských a výrobních subjektů.

► Textilní a obuvnický průmysl

Pěstování bavlny, výroba bavlněných přízí, látek a textilních výrobků – to vše přináší uzbecké ekonomice značné příjmy z exportu zmíněných druhů zboží. Je proto kladen důraz na další modernizaci a zvýšení kapacity zpracování bavlny, výroby bavlněné příze, látek a textilních výrobků. Uzbecká vláda vyvíjí úsilí pro přilákání co největšího počtu investorů do textilního průmyslu. Významnou platformou pro prezentaci dodavatelských možností je mezinárodní výstava textilních technologií CAITME pořádaná každoročně v měsíci září.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Rozvoji zemědělské výroby je věnována stále větší pozornost. Je patrná tendence zvyšování produktivity při výrobě základních výstupů živočišné výroby s využitím nových technologií a rovněž formou zlepšování kvality genofondu hovězího dobytka. V rostlinné výrobě vývoj směřuje ke zkvalitňování sběru a zpracování ovoce a zeleniny a ke zvýšení podílu těchto komodit na domácím trhu, o čemž svědčí i zvýšení

dovozních cel aplikovaných na ovocnářské plodiny. Probíhá postupná modernizace potravinářských podniků s cílem zvyšování přidané hodnoty jejich produkce, což je vidět např. ve výrobě masných výrobků, zavařenin, kvalitních ovocných šťáv a džusů z místních surovin, stejně jako piva.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Důlní, těžební a ropný průmysl	HS 7304 – Trouby, duté profily apod., bezešvé, ze železa, oceli
	HS 7305 – Trouby, trubky ze železa, oceli, nad 406,4 mm
	HS 7306 – Trouby, profily apod. duté jiné, ze železa oceli
	HS 7307 – Příslušenství pro trouby, trubky ze železa n. ocel.
	HS 7311 – Nádoby tlakové pro plyn, ze železa n. oceli
	HS 7314 – Tkaniny, rošty, pletiva z drátu, ze železa, oceli
	HS 8413 – Čerpadla i se zař. měřícím, zdviže na kapaliny
	HS 8414 – Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory apod.
	HS 8481 – Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.
Textilní a obuvnický průmysl	HS 8444 – Stroje k tvarování stříhání apod. mat. textilních
	HS 8445 – Stroje pro přípravu vláken, spřádání aj. přízí
	HS 8452 – Stroje šicí, nábytek, kryty, jehly aj. k strojům
Dopravní průmysl a infrastruktura	HS 8517 – Přístroje telefonní, ost., přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat j. n.
	HS 8529 – Části přístř. vysílacích, přijímacích, televizí
	HS 8530 – Přístroje elektrické pro řízení dopravy
	HS 8608 – Materiál kolejový svrškový, bezp. a sign. dopravní zařízení, přístř. návěstní apod.
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 0102 – Živý hovězí dobytek
	HS 2302 – Otruby, výrobky mlýnské vedlejší aj. zbytky
	HS 2304 – Pokrutiny, odpad po extrahování sojového oleje
	HS 8417 – Pece průmyslové, laboratorní, neelektrické
	HS 8434 – Stroje, přístroje dojící, mlékárenské
	HS 8435 – Lisy, drtiče apod. stroje pro výrobu vín, moštů apod.
	HS 8436 – Stroje ost. pro zemědělství, lesnictví apod., líhně
	HS 8438 – Stroje pro prům. přípravu, výrobu potravin aj.
HS 8514 – Pece elektr. průmyslové, laboratorní apod. zaříz.	

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Stavební průmysl	HS 8429 – Buldozery srovnavače, rypadla apod. s pohonem
	HS 8430 – Stroje ost. srovnávací ap., pluhy, frézy sněžné
	HS 8431 – Součásti jeřábů vozíků ap. buldozérů fréz
	HS 8464 – Stroje obráběcí na kámen beton hmoty keram aj.
	HS 8467 – Nářadí ruční pneumatické s motorem, ne elektr.
	HS 8474 – Stroje k třídění, prosévání ap. zemin, kamenů aj.
Energetický průmysl	HS 8402 – Generátory pro výrobu vodní páry apod.
	HS 8406 – Turbíny na páru vodní nebo jinou
	HS 8410 – Turbíny, kola vodní, regulátory
	HS 8419 – Stroje ke zpracování materiálů změnou teplot
	HS 8535 – Zařízení el., k ochraně, spínání el., obvodů, > 1000 V
	HS 8536 – Zařízení el., k ochraně, spínání el., obvodů, < 1000 V; konekt., pro opt., vlákna
	HS 8537 – Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací
	HS 8538 – Části přístr. k ochraně apod. obvodů rozvaděčů aj.
HS 8544 – Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.	

Příležitosti pro rozvojovou spolupráci

Kategorie vyspělosti země: LMIC

Poslední desetiletí zažil Uzbekistán silný ekonomický růst díky příznivým obchodním podmínkám pro jeho hlavních vývozní komodity jako je měď, zlato, zemní plyn, bavlna. Dále díky makroekonomickému řízení vlády a omezené expozici na mezinárodních finančních trzích, která jej ochránila od světového hospodářského útlumu. Přesto budoucnost nebude bezproblémová. Země se musí vypořádat s kombinací rizikových faktorů, např. zhoršující se bezpečnostní situací vzhledem k situaci v Afghánistánu a rostoucímu napětí mezi sousedními zeměmi při řešení regionálních otázek, zejména souvisejících s řízením a využíváním přeshraničních energetických a vodních zdrojů. Uzbekistán musí pracovat na minimalizaci zranitelnosti svého hospodářství vůči možným vnějším šokům, které ovlivňují ceny komodit a očekávaný příliv přímých zahraničních investic a zahraniční úvěry na financování velkých veřejných investičních programů.

► Sektor vody a sanitační

V Uzbekistánu běží program Aral Sea Basin Program Drainage, Irrigation and Wetlands Improvement Project, který se snaží o zlepšení odvodnění, zavlažování a zlepšení mokřadů. V celé zemi, zejména v pánvi Amu Darya, je půda slaná a drenážní systémy jsou nedostatečné. Technologie, která se v zemi nejčastěji používá, vede k nadměrné hladině spodní vody a přítomnosti soli v půdním profilu. Projekt si

klade za cíl zvýšit produktivitu v zavlažovaném zemědělství; zaměstnanost a příjmy v Karakalpakstánu, jednom z nejchudších regionů ve Střední Asii; zlepšit kvalitu vody v řece Darya Amu skrze bezpečnou likvidaci drenážních odpadních vod; zvýšit kvalitu mokřadů; budovat instituce pro zlepšení vodního hospodářství a pro provoz a údržbu závlahových a odvodňovacích systémů a podpořit udržitelné zavlažované zemědělství. Hladina spodní vody byla snížena na přijatelnou úroveň v 90 % oblasti projektu a daří se odsolovat zavlažované pozemky. Dříve nepoužitelná půda je nyní použitelná pro zemědělství, pomáhá vytvářet pracovní místa a příjmy v této oblasti.

Uzbekistánské vysoce decentralizované komunální služby trpí nedostatečnými investicemi a odkládánou údržbou. To má negativní dopad na infrastrukturu, která se díky své zastaralosti stává neefektivní. Kanalizační systémy v Buchaře a Samarkandu jsou více než 40 let staré a bude je brzy třeba vyměnit. Na to reaguje Bukhara and Samarkhand Sewerage Project. Projekt si klade za cíl snížit znečištění odpadních vod a jeho dopady na životní prostředí a zvýšit účinnost a udržitelnost nakládání s odpadními vodami v těchto městech. Toho bude dosaženo prostřednictvím obnovy vybraných úseků kanalizace, rozšířením kanalizace do v současnosti nepřipojených centrálních historických částí, instalací energeticky úsporných zařízení, jako jsou čerpadla čerpacích stanic odpadních vod a zvýšením kapacity vodních inženýrských sítí.

► Sektor zemědělství

Uzbekistán cílí na zvýšení produktivity, ziskovosti a finanční a environmentální udržitelnost v této oblasti. Rural Enterprise Support Project Phase II má za cíl podpořit zemědělce a zemědělské podniky v 7 krajích v Uzbekistánu (pokrývá asi 65 procent z celkového počtu obyvatel) a zlepšit zavlažovací systém obnovou infrastruktury určené k zavlažování a odvodňování a vytvořením sdružení uživatelů vody. V rámci projektu doposud 370 zemědělských podniků obdrželo finanční prostředky určené k nákupu zemědělských strojů, zařízení na zpracování, balení, vybavení a materiál. Dále jsou v rámci tohoto projektu podporovány investice na výsadbu stromů a plodin, chov drůbeže, rybolov a živočišnou výrobu. Celkem 36 300 zemědělců bylo proškoleny na principy ochrany plodin a ochrany proti škůdcům, vývoj živočišné výroby, drůbeže a ryb či přípravu podnikatelských plánů.

Data převzata z <http://www.worldbank.org/en/country>

Vietnam

Vietnam se řadí mezi země, které v poslední dekádě vykazovaly stabilní růst ekonomiky. V roce 2015 se zrychlil růst HDP Vietnamu na tříleté maximum 6,7 %, ve srovnání s 6,0 % (2014) 5,4 % (2013) a 5,2 % v roce 2012. Inflace poklesla v roce 2015 na 0,6 %, což je nejnižší úroveň za posledních 10 let. HDP na obyvatele v roce 2015 činil 2088 USD, nezaměstnanost se dle dostupných údajů v roce 2015 zvýšila na 2,4 %. Běžný účet byl v letech 2011–2015 v přebytku.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	5,4	6,0	6,7	6,3	6,2	6,2
HDP/obyv. (USD)	1 902	2 049	2 088	2 174	2 327	2 503
Míra inflace (%)	6,6	4,1	0,6	1,3	2,3	2,9
Nezaměstnanost (%)	2,8	2,1	2,4	2,4	2,4	2,4
Bilance běžného účtu (mld. USD)	7,8	9,3	2,8	1,1	0,4	0,7
Populace (mil.)	89,7	90,1	91,7	92,6	93,6	94,6
Konkurenceschopnost	70/148	68/144	56/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	5/7	5/7	5/7	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ Evropská unie vyjednává se Vietnamem dohodu o volném obchodu.
- ▶ Exportní riziko podle OECD je: 5/7.

Vývoz ČR do Vietnamu 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8526	Radiolokátory apod., radiové přístr. pro dálkové řízení	204 902	8,6	290 852	-29,6
3101	Hnojiva živočišná nebo rostlinná	160 207	6,7	27 865	474,9
4104	Kůže vyčiněné dobytka hovězího, koní aj. lichok.	132 992	5,6	119 446	11,3
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	125 864	5,3	70 095	79,6
3917	Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů	113 372	4,8	29 774	280,8
8462	Stroje tvářecí k opracování kovů, buchary apod.	104 746	4,4	2 510	4073,1
9503	Tříkolky, kolob., kočárky pro panenky, panenky, ostatní hračky, modely, puzzle	84 271	3,5	62 019	35,9
8529	Části přístr. vysílacích, přijímacích, televizí	70 608	3,0	65 399	8,0
9304	Zbraně ostatní, ne zbraně sečné, bodné	61 815	2,6	108 598	-43,1
8532	Elektr. kondenzátory, pevné, otočné nebo dolaďovací	58 504	2,5	13 212	342,8
Celkem TOP 10		1 117 281	47,0	789 770	41,5
Celkem vývoz		2 375 217		1 746 205	36,0

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Vietnamu 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	5 240 087	33,5	3 715 269	41,0
6403	Obuv se svrškem z usně	994 193	6,4	1 054 599	-5,7
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	827 278	5,3	543 783	52,1
6404	Obuv se svrškem z materiálů textilních	776 223	5,0	964 732	-19,5
8708	Části, součásti a přísluř. motor. voz.čís. 8701 až 8705	770 226	4,9	698 126	10,3
6402	Obuv ostatní z kaučuku, plastů	624 040	4,0	523 696	19,2
8542	Obvody integrované elektronické	611 006	3,9	23 937	2452,6
4202	Kufry, aktovky, brašny, pouzdra, kazety, vaky apod.	279 180	1,8	315 747	-11,6
8443	Stroje, přístr. pro tisk s pomůckami HS 8442 (vč. kopírek, faxů); části	270 232	1,7	236 251	14,4
2825	Hydrazin, hydroxylamin, soli, zásady, anorg. apod.	250 159	1,6	346 674	-27,8
Celkem TOP 10		10 642 624	68,0	8 422 814	26,4
Celkem dovoz		15 642 981		12 453 558	25,6

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Civilní letecký průmysl

Vietnamské ozbrojené složky mají zájem o letouny, které je možné využít v civilní letecké dopravě při dopravě na blízké ostrovy nebo na provinční letiště, která nemají dostatečně dlouhou ranvej. Zájem je i o ultralighty, které požadují letecké školy a zájem má i privátní sféra. Bohužel soukromé osoby provozovat letadla ještě nemohou. V souvislosti s plánovanou výstavbou 20 nových provinčních letišť je možnost dodávek zařízení pro kontrolu letového provozu, osvětlení ranvejí, simulátorů apod.

► Dopravní průmysl a infrastruktura

Pro období 2011–15 Ministerstvo dopravy Vietnamu schválilo projekty pro jednotlivé segmenty dopravy v hodnotě 40 mld. USD. Podle hlavního plánu rozvoje silniční dopravy ve Vietnamu bude do roku 2020 postaveno 20 dálnic s celkovou délkou 5 900 km v hodnotě 50 mld. USD. Vietnamská velká města mají nedostatečně řešenu otázku veřejné dopravy, proto se potýkají s dopravními zácpami, což by mohla být příležitost pro české dodavatele tramvají, metra, autobusů či trolejbusů.

V Ho Či Minově Městě (dále jen HCMC) probíhá výstavba nového metra. Podle dopravního generelu vedení HCMC měla být první linka systému sedmi podzemních linek o celkové délce 123,7 km dokončena v roce 2014, termín spuštění byl však podle posledních informací odložen až na rok 2020. Podle stejného plánu mají být do roku 2020 vystavěny i tři jednokolejné nadzemní linky o celkové délce 37 km, i zde však lze očekávat výrazné zpoždění.

Celkový rozpočet projektu je odhadován na 12 mld. USD. Výstavba jednotlivých linek a jejich součástí je financována separátně z různých zdrojů, především prostřednictvím ODA a soft loans, poskytnutých zahraničními dárci. Financování a výstavba jednotlivých linek je rozdělena do „balíčků“ (např. Line 1 jich obsahuje 5). Na realizaci různých balíčků se podílí např. německá GEV, Sumitomo Corporation, Hitachi, Alstom, Siemens, konsorcium Shimizu-Meada aj.

Příležitosti pro české výrobce lze spatřovat zejména v případné realizaci subdodávek pro kontraktory, kteří již byli vybráni pro stavbu jednotlivých linek, resp. stanic či dodávky vozového parku atd., nebo se o tyto zakázky teprve ucházejí (např. Linka 1 je realizována Joint Venture Sumitomo-Ciencco6, donorem je Japan Investment Cooperation Agency; Linka 2 bude financována 3 institucemi, a to německou KfW, ADB a EIB. V tomto projektu bude Siemens dodavatelem vozů metra. Linky 5 a 6 budou financovány ve spolupráci s vládou Španělska prostřednictvím nevratných grantů).

Současné autobusy pro veřejnou dopravu osob se používají bez náhrady od roku 2002–2003. Tato dlouhá doba používání vedla k jejich značnému opotřebení a v důsledku toho množícím se nehodám, což je stav, který ohrožuje všechny ostatní účastníky silničního provozu. Potřeba výměny většiny autobusů je proto naléhavá. Vzhledem k tomu, že FTA EU-Vietnam již byla v principech dohodnuta 4. srpna 2015, dojde po její implementaci k odstranění dovozních cel, čímž se podstatně zvýší vývozní příležitosti i pro české výrobce autobusů.

► Důlní, těžební a ropný průmysl

Vietnam má bohaté a rozmanité zásoby nerostných surovin, zahrnující skupinu paliv (ropa, uhlí); rudy železa, chromu, titanu, manganu; minerály neželezných kovů (bauxit, cín, měď, olovo, zinek, antimon, molybden); skupinu vzácných minerálů (zlato, drahé kameny); minerály pro chemické a průmyslové

využití (apatit, kaolin, sklářské písky) a skupinu nerostů pro výrobu stavebních materiálů (vápenec, stavební kámen, dlažební kostky).

Zejména dodávka těžební techniky pro uhlí nebo vápence má velkou perspektivu vývozu. Zájem je o stroje pro těžbu uhlí nebo o dodávku sklářských technologií k využití bohatých ložisek sklářských písků.

► Elektrotechnika

Vietnam v souvislosti s plánovaným hospodářským růstem rozvíjí i progresivní obory, jako je elektrotechnický průmysl. Proto existuje poptávka po pecích na výrobu křemíkových materiálů; roste požadavek i na další vyspělé technologie ve výzkumu a vývoji a stát přijal opatření k jejich dovozu za zvýhodněných podmínek. Význam vývozu tohoto oboru souvisí zejména s aktivitami nadnárodních společností, které působí v obou zemích a realizují dodávky uzlů, dílů mezi svými výrobny v ČR a Vietnamu.

Pokud jde o vodiče a kabely, exportní příležitost představují především některé speciální typy kabelů pro využití např. při stavbě lodí, kabely, zpomalující hoření, používané v dolech a ostatní kabely pro extrémní podmínky, které se vyskytují např. v jaderné energetice nebo ropném průmyslu, nebo kabely pro rozvod vysokého napětí 110 kV. Ostatní typy vodičů a kabelů jsou vyráběny na domácím trhu.

► Energetický průmysl

Vietnam plánuje celé spektrum energetických celků – tepelné, jaderné elektrárny a elektrárny využívající obnovitelné zdroje (voda, vítr, biomasa, spalování odpadu a výroba energie). Instalované kapacity v roce 2010 činily 21 000 MW, v roce 2014 to bylo již 34 000 MW, v roce 2020 to bude 75 000 MW a v roce 2030 dokonce 146 000 MW. Spotřeba energie vzroste z 87 mld. kWh v roce 2010 na 750 mld. kWh a v r. 2030. Energetický mix v r. 2010 činil 40 % vodní elektrárny, 40 % přírodní plyn, 20 % tepelné elektrárny. Mix v r. 2030: 56 % tepelné elektrárny spalující domácí uhlí, 14 % přírodní plyn i LNG, 11 % jaderné elektrárny, 9 % vodní elektrárny, 6 % obnovitelné zdroje jako vítr, solární a 4 % energie se bude dovážet. Do roku 2030 se postaví 13 300 km linek vysokého napětí 500 kV a 26 500 km linek 220 kV. Celkové investice do rozvoje energetiky v období 2011–2030 přesáhnou 120 mld. USD.

► Chemický průmysl

Přestože má Vietnam v provozu 2 rafinerie ropy a další staví, návazná výroba polymerů a dalších chemických výrobků není dostačující a v hojné míře jsou tyto komodity dováženy, mj. i z ČR. Vietnam ročně dováží chemikálie a chemické výrobky za zhruba 6,5 mld. USD, plastické hmoty a výrobky z nich za 9,5 mld. USD.

V červnu 2014 schválila vláda Strategii průmyslového rozvoje do roku 2025, s výhledem do roku 2035. Od této chvíle až do roku 2025 bude upřednostňován rozvoj základní chemie, petrochemie, výroba technických plastů a gumy; po roce 2025 bude upřednostňován rozvoj farmaceutického průmyslu. Ve Vietnamu jsou chemické továrny nezávislé a relativně malé, takže nejsou schopné využívat vstupní suroviny ekonomicky optimálním způsobem. Kromě toho je třeba zpřísnit opatření na ochranu životního prostředí, protože chemické látky představují velké riziko jeho znečištění. Je nutné investovat do vzdělání a technologií pro zavedení standardů pro znečištění vody a emise.

► Kovožpracovatelský průmysl

Velmi perspektivní obor, české dodávky v tomto oboru budou součástí dodávek investičních celků. Železo, ocel a výrobky z nich patří k největším dovozním položkám do Vietnamu s objemem 11 mld. USD (údaj za rok 2014). Otázkou je konkurenceschopnost českých produktů s ohledem na asijské dodavatele.

► Nábytkářský průmysl

Podle statistik ITC představuje v posledních letech nábytek, dovezený ze zemí EU, 40 % celkového dovozu nábytku do Vietnamu. Při velikosti trhu s více než 90 miliony obyvatel a setrvalém ekonomickém růstu je Vietnam slibným trhem i pro české nábytkáře. V roce 2012 přesáhl prodej luxusního interiérového nábytku hodnotu 2,5 mld. USD. Tento ukazatel každoročně narůstá a dokazuje, že vietnamští spotřebitelé stále utrácejí množství peněz za evropské interiérové produkty, zejména za výrobky typu „high-end“.

► Obranný průmysl

65 % českého exportu tvořil v r. 2013 speciál (radary, palné zbraně, munice). Kromě uvedených komodit má Vietnam zájem o české trenážery pro pěchotu. České firmy se chtějí účastnit i modernizace ruských tanků, dodávky náhradních dílů pro L 39 pokračují a zvažovány jsou nákupy dalších letadel pro ozbrojené složky. Vietnam současně potřebuje modernizovat starou ruskou techniku (radary, tanky apod.). Vedení vietnamské armády se snaží diverzifikovat dodavatele obranné techniky, což dává příležitost i pro české firmy. Výhodou je i řada vysoce postavených vojenských odborníků, kteří v minulosti studovali v ČR.

► Sklářský a keramický průmysl

České sklo má v zemi stále věhlas, dováží se broušené i lisované domácí. Podle statistik za roce 2013 byla tato položka na 6. místě v českém exportu do Vietnamu. Současně s ohledem na místní zdroje nerostných surovin a zejména sklářských písků je evidován zájem o dovoz českých sklářských technologií. Sklářský průmysl ve Vietnamu vyrábí téměř všechny druhy běžného skla, ale nedostává se mu technologií a dovedností pro výrobu špičkových skleněných výrobků. Proto lze nové příležitosti pro české firmy spatřovat zejména v segmentu luxusního designového skla, které se ve Vietnamu nevyrábí.

► Služby

Ve Vietnamu vzrůstá poptávka po službách českých firem v oblasti IT a software a současně je zájem českých firem o pronikání na místní trh. Konkrétně je zájem o různé aplikace v energetice nebo vojenskosti. České firmy nabízejí software na ochranu dat apod. Technické a inženýrské služby dodávané českými firmami lze očekávat v souvislosti s realizací velkých energetických celků, kdy české firmy nebudou v pozici EPS či dodavatelů technologií, ale budou pomáhat vietnamským partnerům v rámci technické a inženýrské pomoci. Dalšími perspektivními službami pro vietnamský trh jsou geologické a projektové služby a v poslední době je patrný narůstající význam finančních a bankovních služeb.

► Stavební průmysl

Perspektivní obor zejména z pohledu velkého přírodního bohatství Vietnamu, kde se nachází uhlí, vápenc, rudy železné a bauxit aj. Ve Vietnamu je velká poptávka po technologiích na zpracování nerostů a výrobu stavebních hmot; jako exportní komodita připadají v úvahu cementárny, kaolinky, drtičky kamene, technologie na výrobu cihel apod. Další perspektivní položkou jsou jeřáby. Plánuje se modernizace a výstavba nových mořských přístavů.

► Strojírenský průmysl

Vietnamské státní podniky mají zastaralou strojní základnu a je plánována její obměna. Jako perspektivní se jeví i dodávky do nových, privátních závodů budovaných vietnamskými podnikateli. Ve Vietnamu je

velká poptávka po obráběcích strojích, zájem je i o kompletní linky pro potravinářský průmysl, balicí stroje apod. Vietnam v roce 2014 dovezl stroje a zařízení v hodnotě 22,4 mld. USD.

► **Textilní a obuvnický průmysl**

Vietnam je stále tradiční výrobce textilu a oděvů, které patří mezi nejdůležitější exportní komodity. Tradice dodávek českých textilních strojů stále trvá a je předpoklad dalších vývozu. Přetrvává zájem o přízi a papír.

Vietnamské podniky v textilním odvětví mají naléhavou potřebu obnovy strojního zařízení a nových technologií, stejně jako hledání nových materiálů kvůli požadavkům nadcházejících obchodních dohod, jichž je Vietnam členem. Ačkoli vietnamský oděvní sektor byl identifikován jako klíčové průmyslové odvětví s vysokou mírou růstu v posledních letech, úroveň textilní produkce je stále na nízké úrovni. Většina současných strojů a technologií byla dovezena z Číny.

► **Vodohospodářský a odpadní průmysl**

Podle statistik OSN je Vietnam ve skupině zemí, které mají nedostatek čisté vody a mají řadu zdrojů znečištění ŽP. V zemi chybí efektivní odpadové hospodářství, je čištěno jen 10 % odpadní vody (v průmyslu jen 4%), 40-70 % populace nemá kanalizaci, jejíž dobudování si vyžádá do r. 2025 zhruba 8,3 mld. USD. Vietnamský průmysl denně vyprodukuje 13100 tun odpadu a domácnosti dokonce 60000 tun. Sběr odpadu ve městě dosahuje 82 % a na venkově jen 50 %. Jen 53 % nemocnic zpracovává nebezpečný odpad bezpečně.

Vodohospodářská zařízení jako úpravy pitné vody, čističky odpadních vod, zařízení na odsolování a další úpravu vody atp. jsou velmi perspektivní komodity vývozu do Vietnamu. Vietnam nedosahuje mezinárodních standardů v oblasti životního prostředí, vláda přijala koncepční materiály, ale chybí finanční prostředky. Každoroční záplavy zapříčiňují ohromné škody nejen na majetku. Protipovodňové zařízení, zátarasy jsou žádanou položkou ve Vietnamu. Potenciální exportní komoditou jsou i spalovny městského odpadu.

► **Zdravotnický a farmaceutický průmysl**

Vietnam je trh s obrovským potenciálem pro odbyt farmaceutických výrobků a zdravotnických prostředků a zdravotnické techniky. V zemi existuje nenasycená poptávka u léků (v místě se vyrábí jen 50 % potřeby), navíc výroba vyspělé zdravotnické techniky je jen v začátcích. V r. 2010 počet nemocnic vzrostl na 1 200 se 190 tis. lůžek. S ohledem na velkou populaci Vietnamu (90 mil.) se jedná o nedostatečné počty, obsazenost lůžek je na 200 %. Výdaje na zdravotnictví rostou. V roce 2002 činily 4,4 % HDP, v roce 2008 již 6,1 % a v roce 2010 dokonce 10 %. Státní výdaje na obyvatele vzrostly z 370 tis. VND (cca 400 Kč) v roce 2007 na 2 mil. VND (2 000 Kč) na obyvatele v současné době. V roce 2012 dosáhl trh s farmaceutickými výrobky objemu 2,2 mld. USD a pro rok 2015 je očekáván nárůst na 5,2 mld. USD s průměrným ročním přírůstkem okolo 19 %. Výroba zdravotnických zařízení a high-tech medicínských řešení není příliš rozvinuta. V roce 2015 se očekává objem místního trhu v oblasti medicínské techniky v objemu 1 mld. USD. V roce 2014 byly dovezeny farmaceutické výrobky a materiál za 2,4 mld. USD.

► **Zemědělský a potravinářský průmysl**

Vietnam ročně dováží mléko a mléčné výrobky za 1 mld. USD. Z mléčných výrobků je perspektiva vývozu syrovátky a dále se objevují poptávky po českém ovoci. Potravinářské výrobky podléhají přísným schvalovacím procesům. ČR je na seznamu schválených zemí k dovozu potravin rostlinného původu, ale každá

jednotlivá položka musí projít dodatečným schválením např. Department of Plant Protection. Zemědělství zaměstnává cca 80 % obyvatel, modernizace a mechanizace zemědělství je jednou z priorit země. Je zde poptávka po technologiích pro zpracování cukrové třtiny (mlýnice, energetické jednotky) a chemikáliích pro výrobu cukru. Další perspektivní položkou jsou technologie pro ustájení skotu a prasat nebo zavlažovací systémy. Další významnou dovozní položkou Vietnamu je hnojivo a krmivo pro zvířata. Většinu potravinářských komodit Vietnam vyváží v nezpracované podobě, proto vláda hledá možnosti k produkci potravinářských výrobků s vyšší přidanou hodnotou. V zemi existuje poptávka po konzervárnách, linkách na zpracování masa, ryb a koryšů, je zájem o související balící stroje a v neposlední řadě stále trvá poptávka po pivovarech. V zemi existují stovky malých pivovarů i několik velkých vč. zahraničních investic. Spotřeba piva neustále roste s ročním přírůstkem 6,5 %, Vietnam je v růstu spotřeby piva na prvním místě v JV Asii. Existuje již probíhající vývoz českých technologií do Vietnamu, ale lze očekávat další nárůst tohoto vývozu.

► Zpracovatelský průmysl

Poměrně velké objemy svítidel každoročně vyváží čeští výrobci do Vietnamu; souvisí se stavebním bojem a perspektivou dalšího rozvoje bytové a kancelářské výstavby.

► Železniční a kolejová doprava

Vietnam potřebuje modernizovat železniční svršky i vozový park (vagony, lokomotivy). Mimo jiné je plánována vysokorychlostní trať z Hanoje do HCMC v délce 1 555 km s rozchodem 1 435 mm. Roste proto poptávka po lokomotivách, kolejových vozech, součástech vozidel nebo po materiálu.

Předseda vlády schválil strategii pro rozvoj vietnamské železnice až do roku 2020 s výhledem do roku 2050. Plánované investice jsou zaměřeny na modernizaci a rekonstrukci stávajících železnic. Po roce 2020 má být realizována výstavba vysokorychlostní železnice z Hanoje do Ho Či Minova Města.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 0401 - Mléko, smetana nezahuštěná, neslazená
	HS 0404 - Syrovátka, výrobky z mléka zahuštěné, slazené
	HS 0511 - Výrobky živočišného původu, jen ne z mrtvých zvířat
	HS 1107 - Slad, i pražený
	HS 1210 - Šišťice chmelové, čerstvé, sušené apod. lupulin
	HS 2203 - Pivo ze sladu
	HS 3101 - Hnojiva živočišná nebo rostlinná
	HS 4104 - Kůže vyčiněné dobytka hovězího, koní, aj. lichok.
	HS 8414 - Čerpadla, vývěvy, vzduchové, kompresory ap.
	HS 8432 - Stroje, nářadí pro zemědělství, lesnictví ap.
	HS 8436 - Stroje ost. pro zemědělství, lesnictví ap., líhně
	HS 8438 - Stroje pro prům. přípravu, výrobu potravin aj.
Důlní, těžební a ropný průmysl	HS 8474 - Stroje k třídění, prosévání ap. zemin, kamenů aj.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Energetický průmysl	HS 8402 – Generátory pro výrobu vodní páry apod.
	HS 8406 – Turbíny na páru vodní nebo jinou
	HS 8414 – Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory apod.
	HS 8503 – Části motorů, elektr. generátorů, soustrojí apod.
	HS 8504 – Transformátory, el. měniče, statické induktry
	HS 8536 – Zařízení el, k ochraně, spínání el. obvodů, <1000V; konekt, pro opt., vlákna
	HS 8544 – Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.
Civilní letecký průmysl	HS 8801 – Balony, vzducholodě; kluzáky, rogala apod.
Obranný průmysl	HS 8526 – Přístr. radiolok. apod. radiové pro řízení dálkové
	HS 8710 – Tanky aj. bojová obrněná vozidla i se zbraněmi
	HS 9302 – Revolvery, pistole, ne jiné střelné zbraně
	HS 9304 – Zbraně ostatní, ne zbraně sečné bodné
Železniční a kolejová doprava	HS 8602 – Lokomotivy, lokotraktory ostatní, tendry
	HS 8603 – Železniční nebo tramvajové vozy s vlastním pohonem
	HS 8607 – Části a součásti žel. nebo tram. lokomotiv nebo kol. vozidel
	HS 8608 – Materiál kolej. svrškový, bezp. a sign. dopr. zař., přístr. návěstní apod.
Automobilový průmysl	HS 8702 – Motorová vozidla pro veřejnou osobní dopravu
Kovozpracovatelský průmysl	HS 7326 – Výrobky ostatní, ze železa n. oceli
	HS 7419 – Výrobky ostatní z mědi
	HS 7616 – Výrobky ostatní z hliníku
Textilní a obuvnický průmysl	HS 5511 – Příze z vláken střížových chem. pro prodej
	HS 8445 – Stroje pro přípravu vláken, spřádání aj. přízí
	HS 8448 – Zařízení přídatná stavů, strojů na spřádání apod.
	HS 6405 – Obuv ostatní
Sklářský a keramický průmysl	HS 7013 – Sklo stolní domácké, kuchyňské aj. zboží
	HS 7017 – Sklo pro účely zdravot., farmaceut., laboratorní
	HS 8475 – Stroje pro montáž žárovek, elektronek, lamp aj.
Vodohospodářský a odpadní průmysl	HS 8405 – Generátory plynové, vyvíječe acetylenu apod.
	HS 8413 – Čerpadla i se zař. měřícím, zdviže na kapaliny
	HS 8414 – Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory apod.
	HS 8416 – Hořáky pro topeniště, rošty, příkládání zaříz.
	HS 8421 – Odstředivky, přístroje k filtrování, čištění
	HS 8428 – Zařízení ost. zdvihací, nakládací, manipulační
	HS 8462 – Stroje tvářecí k opracování kovů, buchary apod.
HS 8503 – Části motorů, elektr. generátorů, soustrojí apod.	

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Elektrotechnika	HS 8415 – Stroje, přístroje klimatizační
	HS 8514 – Pece elektr. průmyslové, laboratorní apod. zaříz.
	HS 8517 – Přístroje telefonní, ost., přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat j. n.
	HS 8529 – Části přístř. vysílacích, přijímacích, televizí
	HS 8548 – Části elektrických strojů, přístrojů, jinde neuv.
Stavební průmysl	HS 8431 – Součásti jeřábů, vozíků apod. buldozerů, fréz aj.
Chemický průmysl	HS 3917 – Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů
	HS 3926 – Výrobky ostatní z plastů aj. materiálů
Strojírenský průmysl	HS 8457 – Centra obráběcí, stroje obráběcí stavebnicové
	HS 8458 – Soustruhy pro obrábění kovů
	HS 8459 – Stroje obráběcí pro vrtání, frézování, řezání apod.
	HS 8462 – Stroje tvářecí k opracování kovů, buchary apod.
	HS 8463 – Stroje tvářecí jiné pro opracování kovů apod.
	HS 8465 – Stroje obráběcí na opracování dřeva, korku apod.
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 3004 – Léky odměřené, ne krev, antiséra apod., vata aj.
	HS 9018 – Nástroje lékařské chirurgické, zubolékařské aj.
	HS 9402 – Nábytek lékařský, chirurg., apod. pro holičství aj.
Nábytkářský průmysl	HS 9403 – Nábytek ostatní, části, součásti
Zpracovatelský průmysl	HS 9405 – Svítidla, reklamy, ukazatele apod. světelné
	CPA 42 – Inženýrské stavby a jejich výstavba
	CPA 62 – Služby v oblasti programování a poradenství a související služby
Služby	CPA 63 – Informační služby
	CPA 64 – Finanční služby
	CPA 71 – Architektonické a inženýrské služby; technické zkoušky a analýzy

Příležitosti pro rozvojovou spolupráci

Kategorie vyspělosti země: LMIC

Vietnam zažil rozvojový úspěch. Politické a ekonomické reformy (Đi MOI) zahájené v roce 1986 transformovaly jednu z nejhudších zemí na světě, s příjmem na obyvatele cca 100 USD, do nižší střední třídy s průměrným příjmem 2100 USD do konce roku 2015. Růst vietnamského HDP na osobu patřil mezi nejrychlejší na světě, od roku 1990 v průměru 5,5% ročně. Sociální výsledky se významně zlepšily plošně. Podíl lidí žijících v extrémní chudobě dnes klesl z více než 50% na počátku roku 1990 na současná 3%. Nejenom příjmy

jsou vyšší, ale vietnamská populace je vzdělanější a dožívá se vyššího věku než většina zemí s podobným příjmem na osobu. Přístup k základní infrastruktuře se také výrazně zlepšil. Elektrina je nyní k dispozici pro téměř všechny domácnosti (až do roku 1993 byla k dispozici pro méně než polovinu obyvatel). Přístup k čisté vodě a moderní kanalizaci vzrostl z méně než 50 % všech domácností na více než 75 %. Vietnamská Socio-Economic Development Strategy (SEDS) 2011–2020 klade důraz na se strukturální reformy, udržitelnost životního prostředí, sociální spravedlnost, a vznikající problémy makroekonomické stability.

► Sektor zemědělství

Zemědělství stále tvoří téměř polovinu pracovních sil. V zemědělství je výrazně nižší produktivita práce než v sektoru průmyslu a služeb. Budoucí zisky ze strukturální transformace by mohly být značné. Transformace ze státního do soukromého vlastnictví ekonomiky je ještě méně pokročilá. Stát má stále příliš velký vliv na přidělování pozemků a kapitálu, což vede k ekonomické neefektivnosti. Úprava role státu na podporu konkurenčního soukromého sektoru pod vedením tržní ekonomiky zůstává velkou příležitostí. Na podporu transformace zemědělství běží velký projekt Sustainable Agriculture Transformation Project.

► Sektor vody a sanitace

Přístup k čisté vodě a moderní kanalizaci vzrostl z méně než 50 % všech domácností v roce 1990 na více než 75 % v současnosti. Zásobování vodou se v malých městech mezi lety 2006 a 2009 zdvojnásobilo na 60 % a ve velkých městech ze 75 % na 95 % za stejné období. Na venkově se přístup k pitné vodě zlepšil mezi roky 1999 a 2009 z 36 % na 70 %. Mezi roky 2005 a 2013 Red River Delta Rural Water Supply and Sanitation Project umožnil přístup k čisté vodě téměř 1,3 milionu lidí ve čtyřech provinciích prostřednictvím komunitního přístupu. Domácnosti získaly přístup k půjčkám s nízkým úrokem na výstavbu nebo sanaci více než 48 000 hygienických toalet a hygienických zařízení, čímž se zvýšil podíl domácností s hygienickými toaletami z 25 % na 87 %. Vietnam chce i nadále v těchto projektech pokračovat.

► Sektor infrastruktury

Přístup k elektrině má nyní 95 % obyvatel. Každý den za posledních deset let bylo 9000 lidí poprvé připojeno k elektrické síti ve Vietnamu. Vietnam zdvojnásobil svoji kapacitu výroby energie z 12 000 MW v roce 2005 na 25,000 MW v roce 2010. V rámci Second Rural Energy Project více než 2,7 milionu lidí v některých z nejchudších oblastí Vietnamu získalo přístup k elektrině tím, že 555 327 domácností bylo připojeno do národní elektrické sítě. Více než 90 procent obyvatel je nyní propojeno silnicemi s jízdnými za každého počasí. Third Rural Transport project, realizovaný ve 33 provinciích propojil jedny z nejtěžších horských oblastí severního Vietnamu. Vietnam dává průměrně 4,5% HDP do silniční infrastruktury, což vytváří prostor pro růst ekonomiky a pozvedá zbývající obyvatelstvo z chudoby. To dává prostor pro návazné infrastrukturní projekty.

Data převzata z <http://www.worldbank.org/en/country>

Přehled oborových
příležitostí

AUSTRÁLIE A OCEÁNIE

Austrálie

V poslední dekádě hodnoty hospodářského růstu Austrálie fluktovaly v rozmezí od 2% do 4,5% a pod toto rozmezí ekonomika země spadla v roce 2009 s růstem HDP 1,5%. V roce 2015 dosahovala Austrálie hospodářského růstu ve výši 2,5%. Míra inflace byla v roce 2015 1,5%. Celková populace Austrálie v roce 2015 byla odhadem 24 mil. obyvatel a očekává se mírný růst. HDP na obyvatele činil v roce 2015 téměř 51 000 USD. Nezaměstnanost v zemi v roce 2015 byla na hodnotě 6,1%. Běžný účet země byl v roce 2015 -56,2 mld. USD.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	2,0	2,6	2,5	2,5	3,0	3,0
HDP/obyv. (USD)	64 464	61 063	50 962	49 145	50 795	52 643
Míra inflace (%)	2,5	2,5	1,5	2,1	2,4	2,5
Nezaměstnanost (%)	5,6	6,1	6,1	5,9	5,8	5,7
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-51,6	-43,8	-56,2	-43,4	-44,6	-40,2
Populace (mil.)	23,3	23,6	24,0	24,4	24,9	25,3
Konkurenceschopnost	21/148	22/144	21/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	–	–	–	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF, SB

- ▶ Evropská unie nemá s Austrálií uzavřenou dohodu o volném obchodu, ale obě strany mají o uzavření dohody zájem a probíhají první negociace.
- ▶ Exportní riziko podle OECD: – .

Vývoz ČR do Austrálie 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	7 086 182	47,4	4 640 105	52,7
9503	Tříkolky, kolob., kočárky pro panenky, panenky, ostatní hračky, modely, puzzle	3 063 836	20,5	2 883 791	6,2
4407	Dřevo rozřezané, štípané, loupané, i hoblov. apod., >6mm	287 734	1,9	736 978	-61,0
8411	Motory proudové, pohony turbovrtulové a ostatní plynové turbíny	227 770	1,5	175 792	29,6
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	192 641	1,3	151 429	27,2
8429	Buldozery, srovnávače, rypadla apod. s pohonem	179 842	1,2	151 551	18,7
8421	Odstředivky, přístroje k filtrování, čištění	157 976	1,1	188 718	-16,3
1905	Zboží pekařské, pečivo, oplatky, rýžový papír, apod.	157 209	1,1	132 804	18,4
7302	Materiál pro stavbu tratí železnič., tramvaj.	143 176	1,0	115 942	23,5
8479	Stroje mechanické s vlastní indiv. funkcí jinde neuv.	125 686	0,8	91 096	38,0
Celkem TOP 10		11 622 052	77,8	9 268 206	25,4
Celkem vývoz		14 940 584		12 547 110	19,1

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Austrálie 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
5101	Vlna nemykaná, nečesaná	2 448 026	66,0	2 037 004	20,2
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	295 024	8,0	250 064	18,0
7118	Mince	103 873	2,8	127 952	-18,8
2204	Víno z čerstvých hroznů, mošt vinný jiný	76 443	2,1	69 629	9,8
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	71 795	1,9	15 016	378,1
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	69 659	1,9	58 602	18,9
0201	Maso hovězí čerstvé, chlazené	66 552	1,8	51 474	29,3
2701	Uhlí černé, brikety, bulety ap., z uhlí černého	63 701	1,7	0	–
9019	Příst. pro mechanoterapii, masážní, dýchací aj.	43 460	1,2	42 397	2,5
9021	Pomůcky příst. ortopedické, pro nedoslýchavé aj.	27 782	0,7	52 232	-46,8
Celkem TOP 10		3 266 315	88,1	2 704 370	20,8
Celkem dovoz		3 709 055		3 255 511	13,9

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilový průmysl

Do roku 2017 ohlásili ukončení výroby osobních automobilů v Austrálii poslední tři automobilky (Ford – v AU od r. 1925, Toyota – v AU od r. 1963 a Holden – v AU od r. 1856). Australský automobilový průmysl se tak stane závislý na dovozu osobních automobilů ze zahraničí.

► Civilní letecký průmysl

Australský letecký průmysl generuje roční obrát 4 mld. AUD. Za posledních 20 let se objem letecké nákladní dopravy zdvojnásobil a do roku 2030 by měl vzrůst o dalších 120 %. Zdvojnásobit do roku 2030 se má i počet cestujících v letecké dopravě. Firmy se soustředí na poskytování služeb, údržbu, ale i výrobu inovativních produktů jako jsou např. bezpilotní letouny. Austrálie má dobrou výchozí pozici pro vývoz do asijsko-pacifického prostoru, kde má být ve středně dobém horizontu vyšší poptávka po leteckých produktech a službách. V roce 2013 Austrálie dovezla letadla, helikoptéry a náhradní díly do letadel v hodnotě 3,8 mld. AUD. V roce 2014 byl registrován rekordní počet rekreačních pilotů – téměř 10 000 a 3500 registrovaných ultralehkých letadel. V Austrálii je odhadem 2000 přistávacích ploch pro rekreační létání.

► Dopravní průmysl a infrastruktura

Do roku 2030 by se měla o 50 % zvýšit velkoobjemová nákladní námořní doprava a stoupá také počet cestujících v námořní dopravě.

► Důlní, těžební a ropný průmysl

Jedním z nejdůležitějších, bohatství generujících a exportně nejvýkonnějších odvětví v Austrálii je průmysl těžební, v němž je zaměstnáno téměř 220 000 pracovníků. Austrálie je významným světovým exportérem celé řady nerostných surovin (bauxitu, železná ruda, hliník, zlato, stříbro, uhlí, nikl, zemní plyn, surová ropa). V roce 2012–13 dle Australské centrální banky kulminoval přítok domácích i zahraničních investic do rozšiřování stávajících kapacit (železná ruda, uhlí) a budování nových (LNG). Banka odhaduje, že investice dosáhly 8 % HDP, v minulosti se pohybovaly okolo 2 % HDP. Základnou těžebního průmyslu je Západní Austrálie (45 % celkového objemu), významná je však též těžba v Queenslandu (23 %) a Novém Jižním Walesu (16 %). V současné době vzhledem k nižším cenám komodit na světových trzích je již těžební průmysl za fázi boomu, nicméně dle odhadů by měl do roku 2020 i nadále stoupat, a to o 6 % ročně. Nové doly, zejména na strategické suroviny, se otevírají v Jižní Austrálii a v Severním teritoriu. Významný potenciál do budoucna mají ložiska plynu v uhelných pánvích na severovýchodě země ve státě Queensland. Jedná se o Coal Seam Gas (CSG) a břidličný plyn. V roce 2020 by měla Austrálie největším vývozcem zkapalněného zemního plynu.

► Služby

Australské hospodářství disponuje vyspělou strukturou služeb, které se podílí ze 70 % na tvorbě HDP. Čtyři z pěti Australanů pracují ve službách. Celkový australský obchod službami stále roste, v roce 2014 to bylo téměř o 5 %. Jedná se o bankovní služby, vzdělávací služby, informační a komunikační služby a služby

v cestovním ruchu. Australský trh s informačními a komunikačními službami představuje 89 mld. AUD. Přibližně 25 000 specializovaných firem zaměstnává 200 tis. osob. Austrálie je jedním z digitálně nejpropojenějších míst na světě. Na 22,3 mil. obyvatel připadá 28 mil. mobilních telefonů. Díky oblibě a rozsahu mobilního a internetového připojení firmy investují rekordní částky do online reklam, rozvoje e-bankovníctví, e-commerce, m-plateb a aplikací. Australská vláda se rozhodla v roce 2009 poskytnout kvalitní internet všem domácnostem i firmám. Plán nazvala National Broadband Network. Celkové náklady na vybudování kvalitního internetového budou 29,5 mld. AUD. Hlavním cílem je podpořit ekonomický růst spojený s e-businessem, digitálním vzděláváním, teleworkingem a výzkumem a vývojem. Do roku 2020 se má Austrálie stát globálním digitálním lídrem. Tento trend chce podpořit i nová australská vláda premiéra Turnbulla, která kromě předpokládaného dalšího rozvoje digitalizace, navrhuje i větší podporu start-upů a absolventů vysokých škol.

► **Stavební průmysl**

Stavební průmysl v Austrálii je perspektivním sektorem, a to jak v rezidenční, tak i v nerezidenční výstavbě. Po mírném útlumu v roce 2014 a začátkem roku 2015 je ve 3. Q 2015 opět možné sledovat vzestupnou tendenci, která je patrná zejména v NSW a Victorii. Nová vláda premiéra Turnbulla má investice do infrastruktury jako jednu ze svých priorit. V největších městských aglomeracích v Sydney a Melbourne trvale rostou ceny nemovitostí a stoupají také ceny stavebních materiálů. Předpokládá se, že výstavba se bude zvyšovat i v návaznosti na vstup v platnost dohody o volném obchodu s Čínou a ev. ratifikaci TPP.

► **Vodohospodářský a odpadní průmysl**

Austrálie, která má i přes nedostatek vodních zdrojů v některých částech země rozvinutou vodohospodářskou strukturu, pokračuje v budování zavlažovacích systémů, přehrad, desalinačních zařízení atd. Hlavními výzvami pro australské vodohospodáře je rostoucí poptávka, klimatické změny (větší sucho v jižních částech) a populační růst. S tím jsou spojené úkoly jako zlepšení účinnosti procesů díky novým technologiím a inovacím, údržba a rozšíření infrastruktury a zajištění bezpečných zdrojů pitné vody.

► **Zábava a volný čas**

Díky příznivým klimatickým podmínkám jsou Australané zvyklí trávit svůj volný čas venku a věnovat se outdoorovým aktivitám, a to jak sportovním, tak i třeba rybaření. Jako perspektivní se jeví také trh s hračkami, kde možné sledovat odklon od nákupu levných plastových hraček vyrobených v Číně ke kvalitnějším, např. ručně vyráběným hračkám z kvalitních zdravotně nezávadných materiálů, což odpovídá i současného australskému trendu zdravého životního stylu. Za kvalitnější výrobky jsou Australané ochotni si i připlatit, proto by české výrobky i při dovozních nákladech mohly být na australském trhu konkurenceschopné.

► **Zdravotnický a farmaceutický průmysl**

Austrálie je 12. největším trhem se zdravotní péčí, výdaje na ni v roce 2013 byly 147,4 mld. USD, cca 9,67% HDP. Výdaje na zdravotní péči na osobu byly 6 430 USD. Státní výdaje do zdravotnictví pokrývaly v roce 2013 cca 69 % celkových výdajů. Mezi nejrychleji se rozšiřující chronickou nemoc v zemi se řadí cukrovka, která je diagnostikována u zhruba 100 tisíce nových pacientů ročně. Australané jsou proporcionalmente jedním z nejobéznějších národů na světě. Mezi závažná onemocnění se řadí rovněž rakovina kůže

a chronická srdeční onemocnění. Z demografického hlediska má Austrálie stárnoucí populaci, což klade zvýšené nároky na výdaje na zdravotnictví. Podle AU statistického úřadu se do roku 2031 zdvojnásobí počet osob starších 85 let. Za poslední dekádu se rozpočet do zdravotnictví a starobní péče v Austrálii více než zdvojnásobil. Trh zdravotnických technologií v Austrálii je závislý na dovozu, přestože se na trhu vyskytují místní výrobci a dodavatelé.

► **Zemědělský a potravinářský průmysl**

Mezi nejperspektivnější obory vývozu z ČR se řadí další rozvoj exportu sušenek a cukrovinek, prémiového piva, hotových pokrmů, dětské výživy, biopotravin, minerálních vod, sirupů a destilátů. Podle posledních šetření Australané utrácejí za alkohol více peněz (o 2,8 %), i když vypijí v průměru stejné množství (10 litrů ročně). V roce 2014 byla spotřeba alkoholu v AU nejnižší za posledních 50 let, ale i tak má australský trh s alkoholem v roce 2013–14 hodnotu 28,1 mld. AUD, což je necelých 1200 AUD na hlavu. Do pěti let by se v Austrálii měla hodnota trhu s alkoholem zvýšit na 32,3 mld. AUD při přibližně stejné konzumaci na hlavu. Zvýšení hodnoty je dáno změnou preferencí a zvýšenými náklady. Zvýšit by se měla také spotřeba mírně alkoholických nápojů např. cideru, jehož prodej se má do pěti let více než zdvojnásobit.

► **Železniční a kolejová doprava**

V celosvětovém měřítku je Austrálie lídrem v nákladní železniční přepravě, má sedmou nejdelší železniční trať na světě (40 000 km). Většina železniční infrastruktury je ve vlastnictví australské vlády, jednotlivými dopravci jsou ale soukromé společnosti. Nové technologie jako vlaky bez strojvedoucích, nové druhy oceli pro železnici, vyšší nápravová nosnost nebo zvýšená bezpečnost jsou vítané. V dlouhodobém horizontu se očekává nárůst objemu nákladní železniční dopravy na dvojnásobek do roku 2030 a trojnásobek do roku 2050. Na poli osobní přepravy železnice zaznamenává dynamický růst. Za posledních 8 let počet osobních cest na železnici vzrostl na dvojnásobek a to ze 7,25 mil. na 15,5 mil. vykonaných cest v roce 2012. Ve výhledu dalších 20 let se očekává růst o 40 %. Výsledkem těchto předpokladů je potřeba investic do kolejové dopravy, kde například po dobu dalších 20 let bude nutné každý rok uvést do provozu 300 nových železničních vagonů pro osobní přepravu. Rovněž lehká kolejová doprava v jednotlivých městech a tzv. "High Speed Rail" spojující hlavní populační centra na východním pobřeží země jsou znovu na pořadu politických jednání. Na Gold Coast byla dokončena 13 km dlouhá tramvajová linka v r. 2014. Další australská města jsou v různých stádiích plánování tramvajových linek – (Sydney, Canberra, Perth, Hobart). Vybudování dosud chybějící vysokorychlostní železniční trati, která by měla spojit Brisbane, Sydney, Canberru a Melbourne je zatím plánováno až na rok 2035. Uvažuje se také o vybudování spojení mezi Brisbane a Melbourne bez průjezdu Sydney, které by urychlilo dopravu o 7 hodin a zkrátilo cestu o 170 km.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Železniční a kolejová doprava	HS 7302 – Materiál pro stavbu tratí železnič., tramvaj.
	HS 8602 – Lokomotivy, lokotraktory ostatní, tendry
	HS 8603 – Železniční nebo tramvajové vozy s vlastním pohonem
	HS 8606 – Vagóny nákladní pro žel. aj. dopravu kolejovou
	HS 8607 – Části, součásti vozidel žel. aj. dopravy
Civilní letecký průmysl	HS 8802 – Letadla, vrtulníky, lodě kosmické nosiče startovací
	HS 8803 – Části a součásti motor. a bezmotor. prostředků pro létání
	HS 8805 – Katapulty letecké aj. příst. pro výcvik letecký
Dopravní průmysl	HS 8609 – Kontejnery pro jeden nebo více druhů dopravy
Důlní, těžební a ropný průmysl	HS 8413 – Čerpadla i se zař. měřícím, zdviže na kapaliny
	HS 8414 – Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory apod.
	HS 8419 – Stroje ke zpracování materiálů změnou teplot
	HS 8425 – Kladkostroje, zaříz. zdvihací, výtahy, rumpály apod.
	HS 8428 – Zařízení ost. zdvihací, nakládací, manipulační
	HS 8431 – Součásti jeřábů, vozíků apod., buldozerů, fréz aj.
	HS 8474 – Stroje k třídění, prosévání ap. zemin, kamenů aj.
	HS 8481 – Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.
	HS 8501 – Elektrické motory a generátory
	HS 8544 – Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 7017 – Sklo pro účely zdravot., farmaceut., laboratorní
	HS 9012 – Mikroskopy jiné než optické difraktografy
	HS 9401 – Sedadla, ne lékařská apod., i proměnitelná v lůžka
	HS 9402 – Nábytek lékařský, chirurg apod., pro holičství aj.
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 1302 – Šťávy, výtažky rostlin, pektiny, slizy a ostatní
	HS 1704 – Cukrovinky bez kakaa (vč. bílé čokolády)
	HS 2201 – Voda, vody minerální, sodovky neslazené, led
	HS 2202 – Voda, vody minerální, sodovky slazené, ne šťávy
	HS 2203 – Pivo ze sladu
	HS 8432 – Stroje, nářadí pro zemědělství, lesnictví apod.
	HS 8438 – Stroje pro prům. přípravu, výrobu potravin aj.
	HS 8707 – Karosérie motor. vozidel, traktorů, vč. kabin
HS 8708 – Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Vodohospodářský a odpadní průmysl	HS 8414 – Čerpadla, vývěvy, vzduchové kompresory
	HS 8410 – Turbíny, kola vodní, regulátory
	HS 8413 – Čerpadla i se zařízením měřícím
	HS 8481 – Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.
	HS 8484 – Těsnění kovoplastická, soubory, sestavy těsnění
	HS 9025 – Hydrometry apod. teploměry, tlakoměry, žároměry aj.
	CPA 71.10 – Architektonické a inženýrské služby; technické zkoušky a analýzy
Služby	CPA 61.10 – Služby související s pevnými telekomunikačními sítěmi
	CPA 61.20 – Služby související s bezdrátovými telekomunikačními sítěmi
	CPA 62.09 – Ostatní služby v oblasti informačních technologií a počítačů
Stavební průmysl	HS 8428 – Zařízení ost. zdvihací, nakládací, manipulační
	HS 8429 – Buldozery, srovnávače, rypadla apod. s pohonem
	HS 8431 – Součásti jeřábů vozíků apod. buldozerů fréz aj.
	HS 8467 – Nářadí ruční pneumatické s motorem, ne elektr.
Zábava a volný čas	HS 8481 – Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.
	HS 8712 – Jízdní kola a jiná kola bez motoru
	HS 9506 – Potřeby pro tělocvik, atletiku aj. sporty
	HS 9507 – Rybářské pruty aj. potřeby pro lov na udici
	HS 8801 – Balony, vzducholodě; kluzáky, rogala apod.
	HS 9501 – Hračky na kolečkách navrženy pro děti k ježdění, např.: tříkolky, koloběžky, šlapací auta); kočárky pro panenky
	HS 9502 – Panenky pouze v podobě lidských bytostí
HS 9503 – Ostatní hračky; zmenšené modely, podobné zábavní modely i mechanické modely; puzzle všeho druhu	
Automobilový průmysl	HS 8703 – Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob

Nový Zéland

V letech 2000–2007 rostla ekonomika v průměru 3,7% ročně. V dalších dvou letech dosahoval růst HDP záporných hodnot (-0,8 a -1,4 %). Po krizi se jednalo o průměrný růst 2,3% ročně. V roce 2015 byl růst HDP 3,4%. V roce 2014 činila míra inflace 0,3%. V zemi žije 4,7 mil. obyvatel, přičemž HDP na obyvatele přesáhlo 37 045 USD v roce 2015. Nezaměstnanost v roce 2015 zůstala na stejné úrovni 5,8% jako roku 2014. Běžný účet je v deficitu.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	2,8	3,0	3,4	2,0	2,5	2,5
HDP/obyv. (USD)	40 516	43 457	37 045	36 254	37 680	39 234
Míra inflace (%)	1,1	1,3	0,3	1,5	1,9	2,0
Nezaměstnanost (%)	6,2	5,8	5,8	5,9	5,9	5,9
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-6,1	-6,2	-5,3	-6,3	-6,5	-6,1
Populace (mil.)	4,5	4,6	4,7	4,7	4,7	4,8
Konkurenceschopnost	18/148	17/144	16/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	–	–	–	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ Evropská unie a Nový Zéland mají zájem o uzavření dohody o volném obchodu. V současné době byly započaty negociace.
- ▶ Exportní riziko podle OECD: – .

Vývoz ČR na Nový Zéland 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	736 051	36,5	356 051	106,7
9503	Tříkolky, kolob., kočárky pro panenky, panenky, ostatní hračky, modely, puzzle	385 952	19,1	387 793	-0,5
8411	Motory proudové, pohony turbovrtulové a ostatní plynové turbíny	193 211	9,6	4 835	3896,1
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů	36 511	1,8	48 350	-24,5
8432	Stroje, nářadí pro zemědělství, lesnictví ap.	36 091	1,8	33 127	8,9
8479	Stroje mechanické s vlastní indiv. funkcí jinde neuv.	35 826	1,8	29 236	22,5
8309	Zátky, kapsle, víka, plomby aj. z kovů obecných	35 401	1,8	38 427	-7,9
8429	Buldozery, srovnávače, rypadla apod. s pohonem	30 308	1,5	15 053	101,3
3603	Zápalnice, bleskovice, roznětky, rozbušky apod.	22 585	1,1	21 040	7,3
8414	Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory ap.	20 400	1,0	22 831	-10,6
Celkem TOP 10		1 532 336	76,0	956 743	60,2
Celkem vývoz		2 015 574		1 546 734	30,3

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Nového Zélandu 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
5101	Vlna nemykaná, nečesaná	427 985	52,0	344 436	24,3
8433	Stroje, zařízení žací, mlátící, sekačky trávy ap.	90 080	11,0	78 542	14,7
2301	Moučka ap. z masa, drobů, ryb ap., nepoživatelné	46 691	5,7	44 427	5,1
0204	Maso skopové, kozí, čerstvé, chlazené, zmrazené	40 335	4,9	23 478	71,8
0202	Maso hovězí zmrazené	35 395	4,3	11 612	204,8
2204	Víno z čerstvých hroznů, mošt vinný jiný	17 657	2,1	13 130	34,5
5105	Vlna, chlupy zvířecí, jemné, hrubé, mykané, česané	16 345	2,0	8 912	83,4
8411	Motory proudové, pohony turbovrtulové a ostatní plynové turbíny	8 765	1,1	–	–
8483	Hřídele aj. převodové, převody, kola ozubené, ap.	7 907	1,0	5 698	38,8
1210	Šišťice chmelové, čerstvé, sušené apod., lupulin	7 846	1,0	–	–
Celkem TOP 10		699 006	85,0	530 235	31,8
Celkem dovoz		822 302		658 647	24,8

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Stavební průmysl

Po útlumu v době finanční krize prožívá aktuálně novozélandské stavebnictví velký rozvoj, kdy rezidenční i nerezidenční výstavba roste meziročně o desítky procent (srpen 2015: rezidenční výstavba – nárůst o 13 %, nerezidenční o 52 % oproti srpnu 2014). Růst výstavby byl navíc umocněn následnou znovuvýstavbou zemětřesením zdevastovaného města Christchurch. Se stárnoucí populací bude také přibývat malých domácností o jedné osobě. Novozélandčané také investují do prázdninových bytů či domků. V příštích 15 letech se počítá s investicemi do výstavby Christchurch a Aucklandu za 1,2 bil. CZK. Jedná se o projekty např. nové silnice, železnice, letiště v Aucklandu nebo stadion a další sportovní zařízení v Christchurch a regionu Canterbury.

► Zábava a volný čas

Průměrná porodnost na Novém Zélandu je 1,92. V průměru se ročně narodí na 60 tis. dětí. Několik let se úspěšně dováží z ČR stavebnice ve velkých objemech. Sportovní potřeby pro novozélandský trh znamenají jak dodávky novozélandským koncovým zákazníkům, tak do rozvíjejícího se turistického ruchu. Nový Zéland navštívilo v roce 2014 2,8 mil. turistů. Nový Zéland je rájem venkovních aktivit. Nejpočetnější skupinou turistů jsou mladí lidé ve věku 25–34 let. Čtvrtina turistů provozuje pěší turistiku (min.1/2 hod. chůze v přírodě). Segment mladých zejména pak Australanů, Američanů a Evropanů jezdí na Nový Zéland na lyže, snowboard, sáňky, bungee jumping, rafting, skydiving, kajak, na ledovce a na trek. Velké popularitě se těší i cyklistika a létání. Dobrodružná turistika je velmi rozvíjena a podporována marketingově.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Důležitým trendem je stárnutí populace a prodloužení délky života. V roce 2025 by měl Nový Zéland dosáhnout pětimilionové populace. V roce 2014 byla věková struktura následující: 0–14 let 20 %, 15–39 let 33 %, 40–64 33 % a 65+ 14,4 %; v roce 2068 by měla vypadat takto: 0–14 let 15 %, 15–39 let 28 %, 40–64 29 % a 65+ 27,5 %. Dalším rysem populace věkové kategorie 15–39 je výrazný postupný úbytek „evropského“ etnika na úkor maorského, asijského a pacifického. Vzhledem ke stárnutí populace a prodloužení délky života se předpokládá i růst zdravotnického a farmaceutického průmyslu.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Největším bohatstvím Nového Zélandu je úrodná zemědělská půda a celoročně mírné podnebí vhodné pro pastevectví. Zemědělství si zachovává významný podíl na HDP (5,1 %), zaměstnanosti obyvatel (110 000) a zejména na vývozu (přes 50 % celkové hodnoty). Nový Zéland je významným světovým producentem a vývozcem mléka a mléčných výrobků, hovězího masa, ovoce, jehněčího a vlny. Mléko a mléčné výrobky tvoří 45,1 % celkové zemědělské produkce a jsou také největším vývozním artiklem Nového Zélandu (28,3 % veškerého vývozu). Produkce hovězího masa činí téměř 576 tis. tun, přičemž více než polovina z celkové produkce je určena na export do USA. Dalšími významnými odběrateli jsou Japonsko, Tchajwan a Kanada. V roce 2014 export mléčných produktů dosáhl hodnoty 15,8 mld. NZD a export masa a masných výrobků měl hodnotu 5,64 mld. NZD. Dalším důležitým sektorem je sadařství

(kiwi, jablka) a vinařství, rybolov a lesnictví. Nový Zéland chce vyvážet více zpracovaných výrobků s přidanou hodnotou. Potenciál má proto vývoz českých zemědělských strojů, traktorů a linek do zpracovatelského průmyslu.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 8438 – Stroje pro prům. přípravu, výrobu potravin aj.
	HS 8474 – Stroje k třídění, prosévání ap. zemin, kamenů aj.
	HS 8701 – Traktory
	HS 8707 – Karosérie motor. vozidel, traktorů, vč. kabin
	HS 8708 – Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705
Stavební průmysl	HS 3917 – Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů
	HS 3925 – Výrobky stavební z plastů jinde neuv.
	HS 6905 – Tašky krytinové, nástavce trubkové komínové aj.
	HS 6910 – Výlevky, umyvadla, vany, bidety apod. keramické
	HS 7006 – Sklo lité tažené, plavené, vrtané aj. zpracované
	HS 8414 – Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory ap.
	HS 8415 – Stroje, přístroje klimatizační
	HS 8428 – Zařízení ost. zdvihací, nakládací, manipulační
	HS 8429 – Buldozery, srovnávače, rypadla apod. s pohonem
	HS 8431 – Součásti jeřábů, vozíků ap., buldozerů, fréz aj.
	HS 8467 – Náradí ruční pneumatické s motorem, ne elektr.
	HS 8481 – Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.
	HS 8484 – Těsnění kovoplastická, soubory, sestavy těsnění
	HS 8536 – Zař. el. k ochraně, spínání el. obvodů, < 1000V; konekt. pro opt. vlákna
	HS 8537 – Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací
	HS 8544 – Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.
	HS 8547 – Části izolační pro stroje, el. trubky izolační
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 3005 – Vata, gáza, obinadla a pod. zboží
	HS 7017 – Sklo pro účely zdravot., farmaceut., laboratorní
	HS 9012 – Mikroskopy jiné než optické difraktografy
	HS 9018 – Nástroje lékařské chirurgické, zubolékařské aj.
	HS 9401 – Sedadla, ne lékařská ap., i proměnitelná v lůžka
Zábava a volný čas	HS 9402 – Nábytek lékařský, chirurg. ap., pro holičství aj.
	HS 6602 – Vycházkové a sedací hole, biče, jezdecké bičičky a pod.
	HS 8712 – Jízdní kola a jiná kola bez motoru
	HS 8801 – Balony, vzducholodě; kluzáky, rogala apod.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zábava a volný čas	HS 8803 - Části a součásti motor. a bezmotor. prostředků pro létání
	HS 8902 - Plavidla rybářská vč. zaříz na zpracování produktů rybolovu aj.
	HS 8906 - Lodě čluny ostatní, vč. válečných a záchranných
	HS 9005 - Dalekohledy, teleskopy, přístř. astronom., včetně rámů apod.
	HS 9303 - Zbraně střelné, zaříz. využívající výbuchu ost.
	HS 9503 - Tříkolky, kolob., kočárky pro panenky, panenky, ostatní hračky, modely, puzzle
	HS 9504 - Potřeby pro hry společenské a video hry, herní stoly a zařízení
	HS 9506 - Potřeby pro tělocvik, atletiku aj. sporty
	HS 9507 - Rybářské pruty aj. potřeby pro lov na udici
	HS 9617 - Láhve izolační aj., nádoby vakuové, tepelně izol.

Přehled oborových
příležitostí

EVROPA

Albánie

Albánie se řadí mezi země se středním příjmem. V posledních dvou desetiletích udělala obrovský pokrok při vytváření důvěryhodné pluralitní demokracie a tržní ekonomiky. Od nového tisíciletí růst HDP postupně klesal a v roce 2012 dosahoval hodnoty 1,1%. Přesto byla Albánie před globální finanční krizí jednou z nejrychleji rostoucích ekonomik v Evropě. Poté zaznamenal HDP růst a v roce 2015 je odhadem na úrovni 2,6%. Míra inflace v roce 2015 byla 1,9%. Celková populace v zemi zůstává stabilně na 2,9 mil. obyvatel a HDP na jednoho obyvatele se bude dle odhadů MMF zvyšovat. Nezaměstnanost se v roce 2015 pohybovala nad úrovní 17%. Běžný účet je v mírném deficitu -1,3 mld. USD.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	1,1	2,0	2,6	3,4	3,8	4,1
HDP/obyv. (USD)	4 414	4 595	3 995	4 253	4 506	4 816
Míra inflace (%)	1,9	1,6	1,9	1,9	2,5	2,8
Nezaměstnanost (%)	16,0	17,5	17,1	16,9	16,6	16,4
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-1,3	-1,7	-1,3	-1,6	-1,6	-1,7
Populace (mil.)	2,9	2,9	2,9	2,9	2,9	2,9
Konkurenceschopnost	95/148	97/144	93/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	6/7	6/7	6/7	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF, SB

- ▶ Evropská unie má s Albánií uzavřenou preferenční obchodní dohodu.
- ▶ Exportní riziko podle OECD: 6/7.

Vývoz ČR do Albánie 2015 (2014),
hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	208 455	26,2	179 385	16,2
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	133 694	16,8	63 436	110,8
3402	Prostředky povrchově aktivní prací, čisticí aj.	66 381	8,3	73 184	-9,3
8410	Turbíny, kola vodní, regulátory	40 793	5,1	47 168	-13,5
2402	Doutníky, doutničky, cigarety z tabáku, náhražek	39 876	5,0	21 289	87,3
3809	Přípravky k úpravě povrchu, apretaci ap.	34 955	4,4	34 007	2,8
6004	Plet. nebo háčk. textilie o š. 30+ cm s obsah elast. nebo kauč. vláken, jinde neu. než 6001	29 556	3,7	28 433	3,9
8507	Akumulátory elektrické, vč. separátorů	15 080	1,9	18 722	-19,5
8481	Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.	14 804	1,9	31 603	-53,2
8544	Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.	11 286	1,4	333	3289,2
Celkem TOP 10		594 880	74,7	497 560	19,6
Celkem vývoz		796 124		656 196	21,3

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Albánie 2015 (2014),
hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
6403	Obuv se svrškem z usně	71 734	31,7	77 924	-7,9
6107	Spodky, pyžama, župany, ap. pánské, chlapec., pletené	32 892	14,5	28 031	17,3
6109	Trička, vrchní tílka aj. nátělníky, pletené	23 476	10,4	27 880	-15,8
6108	Kombiné, pyžama, kalhotky ap., dámské, dívčí, pletené	23 135	10,2	18 723	23,6
1211	Rostliny, plody aj. pro parfumerii, lékařství ap.	12 248	5,4	10 920	12,2
8544	Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.	11 727	5,2	559	1997,9
7202	Feroslitiny	7 044	3,1	7 697	-8,5
2716	Energie elektrická	5 608	2,5	0	-
0807	Melouny (vč. vodních melounů)	5 375	2,4	8 243	-34,8
6203	Obleky, saka, kalhoty, komplety ap. pánské, chlapecké	4 390	1,9	13 171	-66,7
Celkem TOP 10		197 629	87,4	193 148	2,3
Celkem dovoz		226 188		239 759	-5,7

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Textilní a obuvnický průmysl

Rozvoj výrobních odvětví je prioritou vládního programu současné vlády. Oděvní a obuvnický průmysl je dynamicky se rozvíjejícím odvětvím albánské ekonomiky a zaměstnává více jak 100 tisíc lidí. Finální produkty jsou významným vývozním artiklem a odvětví se na exportu za rok 2014 podle posledních statistických údajů podílí více než 30 %. Tento podíl v průběhu roku 2015 narostl až na 35 % a odvětví se zařadilo na první místo v exportech dle finančního objemu. V dubnu 2014 vláda speciálně pro toto odvětví odsouhlasila zavedení 42 opatření na zmírnění dopadů fiskálního balíčku platného od 1. ledna 2014, kdy došlo ke skokovému navýšení daní z příjmů právnických osob. Další opatření začaly platit v průběhu prvních měsíců 2015. Vláda v červnu 2015 předložila a parlament záhy schválil dva důležité zákony, které mohou přinést do odvětví další investice (zákon o volných ekonomických zónách a zákon o strategických investicích). Všeobecně se předpokládá, že fiskální balíček pro rok 2016 tomuto odvětví přinese další úlevy. Cílem těchto opatření je nejen udržet zaměstnanost v tomto odvětví, ale přilákat další zahraniční firmy a investory. ČR je dodavatelem surovin a hlavně polotovarů pro toto odvětví a další jeho rozvoj je příležitostí pro zvýšení objemu dodávek ČR firem.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Prioritou albánské vlády je i zemědělství především z důvodů enormně vysokého počtu praceschopného obyvatelstva působícího v tomto oboru (kolem 45 %). V Albánii působí převážně malé rodinné farmy, kterých je na 350 tisíc. Země má předpoklady pro rozsáhlou produkci biopotravin převážně v ovocnářském a zelenářském sektoru. V hornatých oblastech Albánie, kterých je více než 75 %, je významná i živočišná výroba. Charakter zemědělské výroby v Albánii bude upřednostňovat spíše malou zemědělskou techniku (traktory menší výkonové řady, malé zemědělské stroje). Další rozvoj zemědělství dává opětovnou šanci dodávkám české zemědělské techniky. V květnu 2015 vznikl Albánský garanční fond pro agrární sektor a rozvoj venkova za pomoci EBRD a za účasti několika komerčních bank s počátečním kapitálem v hodnotě 100 mil. EUR. Dá se předpokládat, že při modernizaci zemědělské výroby (zachování konkurenceschopnosti vůči ČS EU) v rámci dotací vznikne podpora nákupu zemědělské techniky pro farmáře. Po získání plného členství Albánie v EU se pak naše možnosti dodávek zemědělské techniky mohou pro zdejší farmáře značně rozšířit.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Textilní a obuvnický průmysl	HS 3809 – Přípravky k úpravě povrchu, apretaci ap.
	HS 5208 – Tkaniny bavlněné nad 85% do 200 g,m ⁻²
	HS 5806 – Stuhý jiné, stuhý bez útku (bolduky)
	HS 6004 – Plet. nebo háčk. textilie o š. 30+ cm s obsah elast. nebo kauč. vláken, jinde neuv. než 6001 5% hmotnostních nebo více elastomerové příze nebo pryžových nití, jiné než čísla 6001
	HS 6006 – Ostatní pletené nebo háčkované textilie
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 8433 – Stroje, zařízení žací, mláticí, sekačky trávy ap.
	HS 8701 – Traktory

Belgie

Belgie před globální finanční krizí dosahovala růstu HDP na 2,5%. Krize ekonomiku Belgie poměrně silně zasáhla. Po krizi sice přišlo oživení ekonomiky s růstem HDP 2,3% v roce 2010, nicméně v dalších letech došlo opět k poklesu až ke stagnaci. V roce 2015 už došlo k relativnímu oživení ekonomiky s růstem HDP 1,4%. V roce 2015 míra inflace činila 0,6%. Celková populace země je na 11,3 mil. obyvatel a HDP na jednoho obyvatele v roce 2015 činil 40 107 USD. Nezaměstnanost v zemi v roce 2015 dosahovala hodnoty 8,3%. Běžný účet Belgie se v roce 2015 blížil 2,4 mld. USD.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	0,0	1,3	1,4	1,2	1,4	1,5
HDP/obyv. (USD)	46 728	47 518	40 107	40 668	41 596	42 458
Míra inflace (%)	1,2	0,5	0,6	1,2	1,1	1,4
Nezaměstnanost (%)	8,4	8,5	8,3	8,3	8,2	8,1
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-1,2	-1,1	2,4	2,4	0,7	-1,9
Populace (mil.)	11,7	11,2	11,3	11,4	11,5	11,6
Konkurenceschopnost	17/148	18/144	19/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	–	–	–	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF, SB

- ▶ Belgie je součástí vnitřního trhu Evropské unie.
- ▶ Exportní riziko podle OECD: – .

Vývoz ČR do Belgie 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	15 322 407	17,5	15 895 137	-3,6
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	9 216 795	10,6	8 553 813	7,8
8415	Stroje, přístroje klimatizační	5 085 520	5,8	5 559 859	-8,5
9401	Sedadla, ne lékařská apod., i proměnitelná v lůžka	2 975 598	3,4	2 994 774	-0,6
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	2 545 936	2,9	3 318 775	-23,3
8212	Břítvy, strojky, čepelky holicí	1 883 375	2,2	1 260 165	49,5
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	1 459 246	1,7	749 649	94,7
3005	Vata, gáza, obinadla a pod. zboží	1 445 233	1,7	1 288 898	12,1
2402	Doutníky, doutníčky, cigarety z tabáku, náhražek	1 437 265	1,6	55 098	2508,6
4011	Pneumatiky nové z pryže	1 360 540	1,6	1 266 955	7,4
Celkem TOP 10		42 731 915	48,9	40 943 123	4,4
Celkem vývoz		87 334 456		87 383 647	-0,1

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Belgie 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	3 506 157	6,3	3 409 454	2,8
8701	Traktory	2 956 485	5,3	2 940 314	0,5
3002	Krev lidská, živočišná, antiséra, látky očkovací	2 211 021	4,0	1 988 494	11,2
3901	Polymery ethyleny v primárních formách	1 667 851	3,0	1 362 020	22,5
3902	Polymery propylenu olefinů v primár. formách	1 461 622	2,6	1 747 477	-16,4
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	1 261 445	2,3	1 570 311	-19,7
0203	Maso vepřové čerstvé, chlazené, zmrazené	1 197 669	2,2	1 279 254	-6,4
7225	Výrobky válc. z oceli legované ost., nad 600mm	1 113 595	2,0	832 641	33,7
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	1 062 690	1,9	895 577	18,7
3917	Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů	993 110	1,8	918 762	8,1
Celkem TOP 10		17 431 645	31,4	16 944 304	2,9
Celkem dovoz		55 570 653		53 844 501	3,2

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Energetický průmysl

Vzhledem k problémům s technickým stavem jaderných elektráren a závazkem vlády opustit jadernou energii do r. 2025 dochází v energetice k postupné konverzi směrem k obnovitelným zdrojům, především větrným elektrárnám. V r. 2016 bude zahájena výstavba čtvrtého off shore větrného parku v hodnotě několika set milionů eur. Plánuje se výrazné navýšení kapacity skladování LNG v přístavu Zeebrugge, který by se měl stát jedním klíčových zásobníků LNG dováženého z Jamalu pro západní Evropu. Celková konverze energetiky znamená příležitosti pro dodávky zařízení pro větrné a plynové elektrárny, návazné infrastruktury i pro budoucí ekonomiku odstavování jaderných elektráren.

► Chemický průmysl

Chemický průmysl patří v Belgii k tradičně silným odvětvím. Z hlediska českých kompetencí a poptávky na místním trhu se může jednat především o deriváty uhlovodíků nebo také dřevěnou buničinu pro chemický průmysl. Vzhledem k silnému postavení Belgie jako logistického uzlu chemického průmyslu by belgické přístavy mohly poskytnout českým exportérům řadu komparativních výhod pro dovoz i vývoz.

► Kovožpracovatelský průmysl

V kovožpracovatelském průmyslu je zaznamenán zájem především o inovační výrobky v oblasti kamen a kotlů. Zaznamenána byla i poptávka po přesném řezání kovů.

► Nábytkářský průmysl

Poptávka souvisí s ekonomickou prosperitou, proto lze s postupným oživením ekonomiky předpokládat zvýšení odbytu nábytku. Poptávka je především po vybavení interiérů a subdodávky různých typů nábytku.

► Strojírenský průmysl

Obráběcí a tvářecí mají v Belgii potenciál pro uplatnění např. v železniční dopravě – úprava kolejnic, řezné nástroje, speciální obráběcí stroje. Výrazný je potenciál odbytu zdvihacích zařízení, který souvisí jak s významným postavením stavebnictví a dopravy v ekonomice, tak s tím, že všechny belgické přístavy (Antverpy, Ghent i Zeebrugge) plánují expandovat svoji infrastrukturu a budování nových kapacit intermodální dopravy. V Antverpách jde mj. o nově plánovaný terminál Saeftinghe jehož výstavba by měla probíhat v letech 2018–2020.

► Zábava a volný čas

Sportovní nářadí, jízdní kola ad. – desetimilionový trh, obyvatelstvo s relativně moderním přístupem k životu, vysoká životní úroveň nabízejí značný potenciál uplatnění kvalitních a špičkových sportovních nářadí vč. jízdních kol.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Zdravotnická zařízení, zdravotnický materiál, včetně prostředků ochrany při práci – obecně perspektivní obor s ohledem na stoupající nároky na kvalitu zdravotnických služeb a zejména stárnutí populace,

prodlužování věku a potřeby zabezpečit komfort pro starší ročníky. Nové potřeby v oblasti zdravotnického vybavení jsou vytvářeny také díky výrazné migrační vlně do Belgie coby cílové země.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Belgický potravinářský průmysl je významným a rostoucím sektorem ekonomiky. Dle výroční zprávy sektorové organizace Fevia představují potravinářské firmy celých 27% průmyslových podniků Belgie. Největší kategorií potravinářského průmyslu je segment nápojů a mléčných výrobků.

► Železniční a kolejová doprava

Státem podporovaným trendem je „přechod na koleje“ a posilování železniční dopravy. Pro české firmy skýtají příležitosti opravy tratí a modernizace železniční sítě. Belgie do této oblasti investuje značné prostředky a značnou část materiálů a zařízení dováží – (viz položka 7302). Oblastí, která má velký potenciál jsou kolejová vozidla, vč. tramvají. Belgie má v oboru (skupina 86) „komparativní nevýhodu“ – dováží za 918 mil. EUR a vyváží za 157 mil. EUR v roce 2013. Potenciál skýtá rozšiřování přístavu v Antverpách a plánovaná výstavba železničního koridoru. V samotném přístavu jde o železniční tunel pod řekou Scheldou (Liefkenshoektunnel). Novým perspektivním projektem je terminál Saeftinghe o plánované výměře 1070 ha a kapacitě 5.1 mil. TEU. Výstavba se plánuje na roky 2018–2020.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Chemický průmysl	HS 2904 – Sulfo- nitro- nitrosoderiváty uhlovodíků
	HS 4702 – Buničina dřevná chemická, pro chem. zpracování
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 2201 – Voda, vody minerální, sodovky neslazené, led
	HS 7010 – Demižóny, láhve, baňky, lékovky víčka aj. ze skla
Železniční a kolejová doprava	HS 7302 – Materiál pro stavbu tratí železnič., tramvaj.
	HS 8603 – Železniční nebo tramvajové vozy s vlastním pohonem
Kovozpracovatelský průmysl	HS 7321 – Kamna kotle vařiče aj. plynové ze železa n. oceli
Strojírenský průmysl	HS 8428 – Zařízení ost. zdvihací, nakládací, manipulační
	HS 8457 – Centra obráběcí, stroje obráběcí stavebnicové
	HS 8460 – Stroje obráběcí pro broušení, lapování, leštění ap.
Zábava a volný čas	HS 8712 – Jízdní kola a jiná kola bez motoru
	HS 9506 – Potřeby pro tělocvik, atletiku aj. sporty
	HS 9609 – Tužky, tuhy jiné, pastely, uhle, křídly kreslicí
Energetický průmysl	HS 8467 – Nářadí ruční pneumatické s motorem, ne elektr.
	HS 8501 – Elektrické motory a generátory
	HS 8503 – Části motorů, elektr. generátorů, soustrojí ap.
	HS 8504 – Transformátory, el. měniče, statické induktory
Nábytkářský průmysl	HS 9401 – Sedadla, ne lékařská ap., i proměnitelná v lůžka
	HS 9403 – Nábytek ostatní, části, součásti
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 9010 – Příst. a vybav. pro foto, laboratoře, j. n.; negatoskopy, promít. plátna
	HS 9033 – Části strojů optických, měřicích, lékař. ap., jinde neuv.

Bělorusko

V období od roku 2001–2008 HDP Běloruska rostlo průměrně 8,3% ročně. Tento růst zpomalil v důsledku globální ekonomické krize. V roce 2015 byl zaznamenán v souvislosti s návazností na ruskou ekonomiku pokles HDP o 3,9%. Míra inflace v zemi se v roce 2015 odhadovala na 13,5% a i přes velký pokles oproti předchozímu roku zůstává vysoká. Populace Běloruska čítá 9,5 mil. obyvatel a HDP na obyvatele kleslo na 5 749 USD. Zdroje uvádí nezaměstnanost v zemi okolo 1%. Běžný účet byl v roce 2015 v deficitu -1,1 mld. USD.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	0,9	1,6	-3,9	-2,7	0,4	0,9
HDP/obyv. (USD)	7 577	8 042	5 749	4 855	5 237	5 610
Míra inflace (%)	18,3	18,1	13,5	13,6	12,1	9,9
Nezaměstnanost (%)	0,5	0,5	1,0	2,0	2,5	3,0
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-7,3	-5,2	-1,1	-1,6	-1,5	-1,7
Populace (mil.)	9,5	9,5	9,5	9,5	9,4	9,4
Konkurenceschopnost	–	–	–	–	–	–
Exportní riziko OECD	7/7	7/7	7/7	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ Na konci roku 2009 vypršela bilaterální dohoda Evropské unie a Běloruska o obchodu s textilními výrobky. Vzhledem k vytvoření celní unie Ruska, Kazachstánu a Běloruska, v současné době Bělorusko nevidí možnost rozšíření dohody. Komise přijala nařízení, kterým zavádí unilaterální opatření, která vstoupila v platnost 1. ledna 2011.
- ▶ Exportní riziko podle OECD je: 7/7.

Vývoz ČR do Běloruska 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	653 819	10,4	939 563	-30,4
8530	Přístroje elektrické pro řízení dopravy	330 153	5,3	284 895	15,9
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	306 431	4,9	306 973	-0,2
8439	Stroje pro výrobu buničiny, papíru, kartonu aj.	286 173	4,6	204 919	39,7
8413	Čerpadla i se zař. měřícím, zdviže na kapaliny	279 423	4,5	286 494	-2,5
8419	Stroje ke zpracování materiálů změnou teplot	186 512	3,0	441 414	-57,7
8477	Stroje na zpracování kaučuku, plastů jinde neuv.	138 907	2,2	4 118	3273,2
8537	Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací	133 921	2,1	157 818	-15,1
8481	Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.	120 979	1,9	275 485	-56,1
8479	Stroje mechanické s vlastní indiv. funkcí jinde neuv.	120 171	1,9	124 298	-3,3
Celkem TOP 10		2 556 489	40,8	3 025 977	-15,5
Celkem vývoz		6 272 453		8 607 699	-27,1

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Běloruska 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
2710	Oleje minerální a z ner. živičných, ne surové	1 110 150	28,8	407 905	172,2
7312	Lana, kabely, pásy aj. splétané ze železa, oceli	437 150	11,3	364 881	19,8
7217	Dráty z železa, oceli nelegované	227 775	5,9	287 230	-20,7
4403	Dřevo surové i odkorněné, bez dřevní běli, mízy	208 977	5,4	330 221	-36,7
5402	Příze z hedvábí syntického monofil., do 67 dtex	187 618	4,9	249 632	-24,8
8544	Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.	185 349	4,8	125 079	48,2
7610	Konstrukce hliníkové, části, desky, profily apod.	133 617	3,5	128 050	4,3
3104	Hnojiva minerální nebo chemická draselná	105 804	2,7	160 642	-34,1
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	83 676	2,2	126 518	-33,9
3102	Hnojiva minerální nebo chemická dusíkatá	81 674	2,1	33 831	141,4
Celkem TOP 10		2 761 790	71,5	2 213 989	24,7
Celkem dovoz		3 860 863		3 273 740	17,9

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Energetický průmysl

Absence vlastního energetického strojírenství dává prostor českým dodavatelům investičních celků pro energetiku a energetické strojírenství (prioritou je, v souladu s vládní Strategií rozvoje energetického potenciálu Běloruska do roku 2020, navyšování energetického výkonu země – výstavba a modernizace existujících objektů, zejména paroplynových cyklů, parních turbín, tepláren). Modernizace stávajících elektráren představuje reálné šance v oblasti dodávek zařízení pro vodní elektrárny, větrné elektrárny, parní turbíny a projekty spojené s výstavbou elektrického vedení a trafostanic. Stimulem Běloruska je zájem zvýšit svou roli nejen coby tranzitní země, ale prosadit se jako exportér elektrické energie v regionu.

► Strojírenský průmysl

ČR by se primárně měla soustředit na obory, které generují běloruské ekonomice významné valutové příjmy, z tohoto pohledu se jedná o petrochemický průmysl – běloruské státní podniky v oblasti těžby, zpracování surovin (ropa, plyn), distributory ropy a podniky chemického průmyslu. Strojírenská produkce, tzn. dodávky technologických celků a modernizace průmyslových závodů, zde jsou příležitosti pro české dodavatele odůvodněné v řadě případů dlouholetou zkušeností.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

V agrárním sektoru se jedná o zaměření na výstavbu, resp. rekonstrukci farem, vepřinů a modernizaci zpracovatelského průmyslu (v mlékárenství, masném průmyslu, cukr, řepka). Zejména chov zvířat (farmy, vepřiny) a následná produkce vepřového masa patří v současnosti mezi priority běloruské vládní politiky v souvislosti s nenaplněností ruského trhu po zavedení sankcí. Chov a zpracování hovězího i vepřového masa má stále značné rezervy – rostoucí spotřeba masných výrobků (zejména do Ruské federace, kam směřuje více jak 90 % běloruského vývozu masa a masné produkce) dává předpoklad pro další navyšování, resp. modernizaci stávajících výrobních kapacit (např. porážecí linky). Investice mají směřovat zejména do cechů na výrobu klobás, ale i do skladovacích prostorů, chladících kompresorových zařízení, čističek odpadních vod apod. Živočišná výroba a na ni navazující zpracovatelský průmysl patří ke stěžejním, perspektivním oborům, které jsou a budou běloruským státem finančně podporovány. V potravinářství se v Bělorusku realizuje oborový Program rozvoje podniků masného průmyslu, který předpokládá vytvoření podmínek potřebných pro výrobu širokého sortimentu produkce, navýšení výroby polotovarů, klobás, výrobků z masa, dětské výživy na bázi masa, které odpovídají požadavkům v zemi dovozu. Vedle toho se podniky zaměřují na budování obchodních značek, zlepšení podmínek uchovávání potravin, využívání moderní obalové techniky a obalových materiálů. To představuje exportní příležitosti pro české dodavatele technologií, strojů, zařízení i polotovarů pro zpracování a výrobu masné produkce.

► Železniční a kolejová doprava

Městská infrastruktura – nutnost komplexní modernizace sahající od vodovodních a odpadních sítí, až po rozšíření stávající trasy metra v Minsku. Jedná se o skutečnost, že některé části této infrastruktury jsou desítky let zastaralé. Významnou investiční akcí je plánované rozšíření metra v Minsku. V dopravní

infrastruktura, která souvisí i s běloruským vládním Programem rozvoje logistického systému země, je příležitostí v nabídce kolejové techniky (komponentů, tj. podvozky, kola, generátory, sedací soupravy apod.) s tím však, že tyto dodávky mohou mít dočasné trvání a pro udržení se na běloruském trhu, resp. tento dovoz může být z běloruské strany podmíněn alespoň částečnou lokalizací výroby (Bělorusko si navíc začalo postupně vyrábět vlastní podvozky a další komponenty, tudíž prostor pro české dodavatele se v tomto sektoru neustále zužuje).

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Energetický průmysl	HS 8406 - Turbiny na páru vodní nebo jinou
Železniční a kolejová doprava	HS 8501 - Elektrické motory a generátory
	HS 8607 - Části, součásti vozidel žel. aj. dopravy kolej.
Strojírenský průmysl	HS 8431 - Součásti jeřábů vozíků ap., buldozerů, fréz aj.
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 8438 - Stroje pro prům. přípravu, výrobu potravin aj.

Bosna a Hercegovina

Bosna a Hercegovina dosahovala v předkrizovém období stabilního ekonomického růstu nad 5,5%. Globální finanční krize ale ekonomiku země poměrně výrazně zasáhla a mnohé problémy stále přetrvávají. Prognózy ekonomického vývoje v příštích letech nicméně ukazují, že se hospodářství začíná zvedat. Míra inflace v roce 2015 byla na hodnotě -1%. Populaci Bosny a Hercegoviny tvoří 3,9 mil. obyvatel. HDP na obyvatele v roce 2015 činilo podle odhadů MMF 4 088 USD a dle odhadů se v tomto ukazateli očekává růst. Země se potýká s vysokou mírou nezaměstnanosti, která v roce 2015 dosáhla hodnoty 27,7%. Deficit běžného účtu v roce 2015 činil -1,1% mld. USD.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	2,4	1,1	2,8	3,0	3,2	3,7
HDP/obyv. (USD)	4 682	4 785	4 088	4 235	4 471	4 715
Míra inflace (%)	-0,1	-0,9	-1	-0,7	1,1	1,5
Nezaměstnanost (%)	27,5	27,5	27,7	26,5	26,0	25,5
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-1,0	-1,5	-1,1	-0,9	-0,9	-1,0
Populace (mil.)	3,9	3,9	3,9	3,9	3,8	3,8
Konkurenceschopnost	87/148	88/148	111/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	7/7	7/7	7/7	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF, SB

- ▶ Evropská unie má s Bosnou a Hercegovinou uzavřenou Dohodu o stabilizaci a přidružení (platnost od 1. 6. 2015).
- ▶ Exportní riziko podle OECD: 7/7.

Vývoz ČR do Bosny a Hercegoviny 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	712 402	23,8	471 593	51,1
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	113 678	3,8	171 360	-33,7
2106	Přípravky potravinové, jinde neuvedené ani nezahrnuté	80 238	2,7	23 198	245,9
7409	Desky, plechy, pásy měděné, o síle nad 0,15 mm	76 162	2,5	73 989	2,9
5903	Textilie impregnované, povrstvené ap. plasty	71 626	2,4	78 640	-8,9
0102	Dobytěk hovězí živý	65 052	2,2	49 010	32,7
3917	Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů	63 663	2,1	73 694	-13,6
2710	Oleje minerální a z ner. živických, ne surové	61 386	2,1	7 478	720,9
7308	Konstrukce, části, desky, tyče aj., ze železa, oceli	60 250	2,0	44 088	36,7
8507	Akumulátory elektrické, vč. separátorů	50 791	1,7	50 393	0,8
Celkem TOP 10		1 355 248	45,3	1 043 443	29,9
Celkem vývoz		2 992 190		2 865 388	4,4

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Bosny a Hercegoviny 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
2836	Uhličitany, peroxouhličitany apod.	253 685	16,1	222 551	14,0
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	177 631	11,3	286 870	-38,1
2716	Energie elektrická	174 379	11,1	560 286	-68,9
8421	Odstředivky, přístroje k filtrování, čištění	105 871	6,7	75 980	39,3
8548	Části elektrických strojů, přístrojů, jinde neuv.	97 904	6,2	80 538	21,6
7601	Hliník surový (neopracovaný)	96 267	6,1	55 139	74,6
2601	Koncentráty železné rudy, výpražky kyzové	86 064	5,5	228 078	-62,3
6403	Obuv se svrškem z usně	59 397	3,8	64 159	-7,4
2842	Soli kyselin, peroxokyselin, anorganické ostat.	49 983	3,2	26 695	87,2
8480	Rámy, základny, formovací modely pro formy aj.	36 487	2,3	59 589	-38,8
Celkem TOP 10		1 137 668	72,4	1 659 885	-31,5
Celkem dovoz		1 571 366		2 225 403	-29,4

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilový průmysl

Automobily patří k významným dovozním položkám v Bosně a Hercegovině. Aktuálně tvoří 16 % z celkového českého vývozu do Bosny a Hercegoviny. Očekáváme, že poptávka po českých osobních automobilech v následujících letech poroste. Obliba české automobilové značky je velmi silná zejména v Bosně. České automobily mají v posledních několika letech největší podíl z prodejů nových vozů (cca 20 %). V Hercegovině začal před třemi lety působit nový distributor, který intenzivně pracuje na zvýšení prodeje vozů i v této části země. Jedná se o tradiční sektor se zajímavým potenciálem do budoucna.

► Důlní, těžební a ropný průmysl

Na území Bosny a Hercegoviny se nachází hospodářsky významná ložiska železa, manganu, niklu, kobaltu, chromu, olova, zinku, antimonu a bauxitu. Těží se rovněž kamenná sůl, kamenné uhlí, lignit a vysokoprocenní vápenec pro výrobu stavebních hmot. Probíhá také průzkum ložisek zemního plynu a ropy. Existuje reálná poptávka těžebních a energetických společností po průmyslových výbušninách, důlních strojích a zařízeních, tažných lokomotivách, kotlech apod.

► Elektrotechnika

Telekomunikační trh byl v posledních letech liberalizován, čímž se vytvořil regulatorní rámec podle standardů EU. S tím, jak se zvýšil počet firem na trhu, zvýšila se i konkurence, která způsobila pokles cen na straně jedné a růst počtu zákazníků na straně druhé. Služby poskytované prostřednictvím mobilních operátorů se rychle zkvalitňují a začínají generovat dominantní část jejich příjmů. Současný systém 2,5G je postupně nahrazován systémy 3G/4G. Bosna a Hercegovina je téměř 100% závislá na transferu technologií a know-how z vyspělejších zemí včetně České republiky. Vývoz telekomunikační techniky z ČR do Bosny a Hercegoviny zaznamenal v uplynulých 5 letech dynamický růst z 8 mil. Kč. v roce 2009 na 110 mil. Kč v roce 2014. Uživatelů mobilních telefonů přibýlo za poslední 4 roky o 7 % na současných 91 % populace. Velká část, zejména mladších uživatelů mobilních telefonů, obměňuje mobilní přístroje každé dva až tři roky. Potenciál mají telefonní přístroje včetně telefonů pro mobilní síť nebo jiné bezdrátové sítě, ale i ostatní přístroje pro vysílání nebo přijímání hlasu.

► Energetický průmysl

Do roku 2020 jsou vládou naplánované velké investice (v řádu stovek mil. EUR) do obnovy elektrické přenosové soustavy (Elektroprijenos). Státní energetické firmy (Elektroprivreda BiH, Elektroprivreda Republike Srpske a Elektroprivreda HZ HB) plánují v následujících letech investovat 2-3 mld. EUR do sanace zastaralých tepelných a vodních elektráren a do výstavby nových. Investice do každé z těchto elektráren se pohybují mezi 600 až 900 mil. EUR. Republika srbská v Bosně a Hercegovině začala pracovat na svém záměru vybudovat kaskádu vodních elektráren na řece Drině. Vše směřuje ke splnění cíle vlády Bosny a Hercegoviny, kterým je zvýšit podíl obnovitelných zdrojů energie na celkové výrobě na 40 % do roku 2020. Vzhledem ke značnému výrobnímu potenciálu pro dřevní štěpku a pelety (a v souvislosti s vysokými cenami plynu a nerozvinutou plynovodní infrastrukturou) začínají být v Bosně a Hercegovině velmi populární kotle na biomasu (výroba tepla, elektrické energie). Během několika let očekáváme značný

boom kotlů na biomasu, zvláště pokud se podaří vytvořit funkční trh s dřevěným palivem a schválit příslušnou legislativu.

► Služby

Bosna a Hercegovina realizuje výstavbu jediného dálničního koridoru spojujícího sever a jih země (celkem 340 km), za poslední 4 roky bylo zprovozněno přes 70 km dálnic v hodnotě 1,2 mld. EUR. Výstavba dálničních, ale i modernizace železničních koridorů je prioritou všech hlavních politických stran a jsou na ni vyčleněny finanční prostředky v řádu mld. EUR. Ambiciózní plán má za cíl postavit dálnici do roku 2022. Zbývá proto postavit ještě přes 200 km dálnice v náročném terénu, přičemž hodnota stavebních prací se odhaduje na 3–4 mld. EUR.

► Vodohospodářský a odpadní průmysl

V rámci rozvojových projektů a IPA projektů dochází v některých městech Bosny a Hercegoviny k projektování nových ČOV, k renovaci stávajících ČOV a budování kanalizačních a odpadních sítí. Projekty na výstavbu ČOV a odpadové infrastruktury jsou v současné době téměř plně závislé na prostředcích ze zahraniční rozvojové pomoci (bilaterální projekty, IPA II). S postupnou integrací Bosny a Hercegoviny do EU a přejímáním *acquis* porostou nároky na výstavbu ČOV ve městech i na vesnicích. Dnes je v celé zemi jen několik málo fungujících ČOV. Do budoucna proto spatřujeme pro jejich výstavbu velký potenciál.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Důlní, těžební a ropný průmysl	HS 3602 – Výbušniny připravené, ne práškové výmětné
	HS 3603 – Zápalnice, bleskovice, roznětky, rozbušky apod.
	HS 8602 – Lokomotivy, lokotraktory ostatní, tendry
Energetický průmysl	HS 8402 – Generátory pro výrobu vodní páry apod.
	HS 8403 – Kotle k ústřednímu topení jiné
	HS 8406 – Turbiny na páru vodní nebo jinou
	HS 8413 – Čerpadla i se zař. měřícím, zdviže na kapaliny
	HS 8415 – Stroje, přístroje klimatizační
	HS 8501 – Elektrické motory a generátory
	HS 8504 – Transformátory, el. měniče, statické induktry
Elektrotechnika	HS 8507 – Akumulátory elektrické vč. separátorů
	HS 8517 – Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.
Vodohospodářský a odpadní průmysl	HS 8528 – Monitory, projektory bez TV; přijímače televizní
	HS 8402 – Generátory pro výrobu vodní páry apod.
Automobilový průmysl	HS 8421 – Odstředivky, přístroje k filtrování, čištění
	HS 8701 – Traktory
Služby	HS 8703 – Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob
	CPA 42.00 – Inženýrské stavby a jejich výstavba

Příležitosti pro rozvojovou spolupráci

Kategorie vyspělosti země: HDC

Ačkoli patří Bosna a Hercegovina do zemí s vysokým stupněm lidského rozvoje, zůstává stále jedním z nejméně rozvinutých států Evropy. V současnosti nemá na celostátní úrovni schválený žádný strategický dokument ke snížení chudoby, či rozvoji země. Rovněž na úrovni obou entit (Republiky srbské a Federace Bosny a Hercegoviny) není v platnosti žádný obecný strategický dokument. Obecnými cíli země, které jsou zmiňovány v pracovních dokumentech a návrzích jsou vytváření makroekonomické stability, konkurenceschopnosti, zaměstnanosti, udržitelného rozvoje a podpora evropské integrace.

► Sektor zemědělství

Zemědělství tvoří cca 8% HDP Bosny a Hercegoviny. Vládní politika se v tomto sektoru soustřeďuje především na zajištění standardizace a certifikace zemědělských produktů, což umožní jejich export na evropský trh. Mezi nejsilnější sektory v rámci zemědělské produkce patří produkce mléka a mléčných výrobků, produkce zeleniny, masa a kukuřice. Rozvoj rurálních oblastí Bosny a Hercegoviny je jedním z cílů obou entit v rámci naplňování strategických plánů rozvoje zemědělství, vodohospodářství a lesnictví.

► Sektor vody a sanitace

V sektoru vody a sanitace trpí Bosna a Hercegovina nedostatkem čistíren odpadních vod (ČOV), které před rokem 1992 nebyly vůbec vystavěny, anebo byly poničeny v důsledku válečného konfliktu. V řadě měst rovněž chybí kanalizační systémy a systémy zásobování kvalitní pitnou vodou. V rámci postupné integrace Bosny a Hercegoviny do EU a přejímání *acquis* lze očekávat stoupající poptávku po výstavbě komplexních systému kanalizací a ČOV. Přenos českého know-how a technologií je již realizován v rámci bilaterální rozvojové pomoci.

► Sektor energetiky

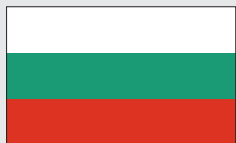
V rámci udržitelných zdrojů energie existuje v Bosně a Hercegovině značný potenciál pro výrobu energie z biomasy a to zvláště v rurálních oblastech, ve kterých je koncentrován dřevozpracovatelský průmysl. Jižní Hercegovina rovněž disponuje vhodnými podmínkami pro výrobu energie na solární bázi. V současnosti rovněž existují plány na výstavbu či rozšíření následujících tepelných elektráren: Tuzla 7, Kakanj 8, Banovići 1, Stanari, Gacko 2, Ugljevik 3, Banja Luka.

► Sektor státní správy a občanské společnosti

Sektor státní správy a občanské společnosti je dlouhodobě orientován na evropskou integraci. Ze strany vládních institucí na všech úrovních tak existuje poptávka po přenosu evropských standardů a norem. Struktury místních samospráv mají zájem o přenos know-how v oblasti čerpání prostředků z fondů předvstupní pomoci.

Nevládní organizace se zabývají především dodržováním lidských práv, integrací marginalizovaných skupin do společnosti a činností spojenou s překonáváním následků válečného konfliktu.

Zdroj dat: <http://www.worldbank.org/en/country>

Bulharsko

Bulharsko se v současné době řadí mezi země se středním příjmem. V období před globální finanční krizí dosahovala ekonomika země více než 6 % růstu HDP. Důsledkem krize ovšem HDP klesl o 5,5 % v roce 2009. V roce 2015 činil růst HDP 3 % a v následujících letech by se mělo pohybovat dle odhadů nad hranicí 2 %. Populace v roce 2015 sčítala 7,2 mil. obyvatel a HDP na obyvatele bylo mírně pod 7 000 USD. Zahraniční obchod je dlouhodobě v záporné bilanci, což neprospívá otevřené, exportně orientované ekonomice. Ve srovnání s předkrizovým obdobím zůstává velmi nízká úroveň přírůstku/vstupu nových zahraničních investic. Běžný účet je téměř vyrovnaný, roku 2015 činil 1 mld. USD.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	1,3	1,5	3,0	2,3	2,3	2,4
HDP/obyv. (USD)	7 328	7 875	6 832	6 927	7 260	7 595
Míra inflace (%)	0,4	-1,6	-1,1	0,2	1,2	1,6
Nezaměstnanost (%)	13,0	11,5	9,2	8,6	7,9	7,5
Bilance běžného účtu (mld. USD)	1,0	0,7	1,0	0,8	0,4	-0,3
Populace (mil.)	7,2	7,2	7,2	7,1	7,1	7,0
Konkurenceschopnost	57/148	54/144	54/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	4/7	4/7	4/7	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF, SB

- ▶ Bulharsko je součástí vnitřního trhu Evropské unie.
- ▶ Exportní riziko podle OECD je: 4/7.

Vývoz ČR do Bulharska 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	2 987 318	15,4	2 574 642	16,0
5105	Vlna, chlupy zvířecí, jemné, hrubé, mykané, česané	908 202	4,7	790 841	14,8
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	783 846	4,0	2 023 060	-61,3
9304	Zbraně ostatní, ne zbraně sečné bodné	745 691	3,8	51 109	1359,0
1514	Olej řepkový, hořčičný, frakce, chemicky neuprav.	456 403	2,4	5 785	7789,4
8538	Části přístř. k ochraně ap. obvodů, rozvaděčů aj.	442 431	2,3	505 294	-12,4
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	402 979	2,1	506 925	-20,5
3926	Výrobky ostatní z plastů aj. materiálů	354 751	1,8	308 616	14,9
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	318 387	1,6	286 768	11,0
8507	Akumulátory elektrické, vč. separátorů	263 050	1,4	248 285	5,9
Celkem TOP 10		7 663 058	39,5	7 301 325	5,0
Celkem vývoz		19 409 228		19 111 451	1,6

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Bulharska 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	962 164	12,2	639 775	50,4
9401	Sedadla, ne lékařská apod., i proměnitelná v lůžka	576 851	7,3	345 850	66,8
8538	Části přístř. k ochraně ap. obvodů, rozvaděčů aj.	348 231	4,4	152 826	127,9
8532	Elektrické kondenzátory, pevné, otočné nebo doladovací	291 224	3,7	276 753	5,2
7208	Výr. ze železa oceli nad 600 mm, válc. za tepla	273 549	3,5	256 172	6,8
7322	Radiátory, ohříváče ap., části, ze železa, oceli	253 251	3,2	217 259	16,6
7013	Sklo stolní domácnostní, kuchyňské aj. zboží	221 650	2,8	227 351	-2,5
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	221 231	2,8	167 665	31,9
6810	Výrobky z cementu, betonu, kamene umělého	210 139	2,7	1 024	20421,4
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů	195 153	2,5	179 649	8,6
Celkem TOP 10		3 553 443	44,9	2 464 324	44,2
Celkem dovoz		7 916 530		6 856 048	15,5

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Dopravní průmysl a infrastruktura, železniční a kolejová doprava

Sektor je perspektivní jak z pohledu výstavby infrastruktury, tak i dodávek dopravních prostředků. OP Doprava je největším z pohledu objemu finančních prostředků. Kromě pokračování budování dálniční sítě bude kladen větší důraz na výstavbu železniční infrastruktury. Bude pokračovat obnova velmi zastaralého vozového parku veřejné dopravy ve všech velkých městech, důraz bude kladen na úsporná a ekologická řešení. Čeští dodavatelé mají v Bulharsku dobré jméno a jsou v tomto segmentu místního trhu kontinuálně přítomni.

► Energetický průmysl

Bulharsko již dosáhlo cíle 20% podílu výroby energie z obnovitelných zdrojů. Prioritou bude posílení energetické efektivity, plynový sektor (budování plynovodů, včetně tranzitních a zvýšení nízké úrovně plynofikace).

► Chemický průmysl

U doporučených položek lze spatřit stejnou charakteristiku: existence poptávky po těchto položkách se prolíná s českými kompetencemi a nenaplněným exportním potenciálem na bulharském trhu.

► Obranný průmysl

U doporučených položek lze spatřit stejnou charakteristiku: existence poptávky po těchto položkách se prolíná s českými kompetencemi a nenaplněným exportním potenciálem na bulharském trhu.

► Služby

Bulharsko se stává top destinací pro outsourcingové služby a investice do start-upů (dle mediálních zdrojů je Bulharsko zemí s největším podílem outsourcingu k výkonu ekonomiky v rámci EU). Velké akcelerátory Eleven a LaunchHub investovaly již do 170 firem. Komparativní výhodou Bulharska je vysoké pokrytí vysokorychlostním internetem (56,7 %), levná registrace firmy pro cizince (200 USD) a nízké zdanění (10% korporátní daň a 20% DPH). Příležitostí je např. investice do firem v pokročilejším stádiu vývoje v oblasti digitálních a mobilních technologií.

► Stavební průmysl

Operační program „Růst regionů“ na programové období 2014–2020 má celkový rozpočet 3 mld. BGN a bude hrát důležitou roli zejména v podpoře slabě rozvinutých regionů. Prioritní osa „Udržitelný a integrovaný městský rozvoj“ má rozpočet ve výši 840 mil. EUR a podpoří 39 středních a velkých měst. V rámci OP „Růst regionů“ se již např. realizuje program „Energetická renovace budov“ v objemu 500 mil. EUR.

► Vodohospodářský a odpadní průmysl

Plánované investice do vodního hospodářství (včetně výstavby kanalizační sítě a čistíren odpadních vod), modernizace: nakládání s odpady (OP Životní prostředí – pro města s více než 10 tis. obyvatel).

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Vodohospodářský a odpadní průmysl	HS 3917 - Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů
	HS 4002 - Kaučuk syntetický ap. směsi s kaučukem přírod.
	HS 5909 - Hadice a pod. textilie trubkové i s armaturou
	HS 7307 - Příslušenství pro trouby, trubky ze železa n. ocel.
	HS 7411 - Trouby, trubky měděné
	HS 8421 - Odstředivky, přístroje k filtrování, čištění
Železniční a kolejová doprava	HS 7302 - Materiál pro stavbu tratí železn., tramvajových
	HS 8603 - Železniční nebo tramvajové vozy s vlastním pohonem
Stavební průmysl	HS 8412 - Motory pohony ostatní
	HS 3919 - Desky, folie, filmy ap., samolepicí, z plastů
	HS 3925 - Výrobky stavební z plastů jinde neuv.
	HS 3926 - Výrobky ostatní z plastů aj. materiálů
Energetický průmysl	HS 8526 - Přístr. radiok. ap. radiové pro řízení dálkové
	HS 8546 - Izolátory elektrické, z libovolného materiálu
	HS 8548 - Části elektrických strojů. přístrojů, jinde neuv.
Chemický průmysl	HS 2833 - Sírany kamence, peroxosírany
	HS 2922 - Aminosloučeniny s kyslíkatou funkcí
	HS 3401 - Mýdlo a pod. výrobky, papír, plst, aj. pokryté mýdlem
	HS 3820 - Přípravky proti zamrzání, tekutiny odmrazovací
	HS 4005 - Kaučuky směsné nevulkaniz. v primárních formách apod.
Obranný průmysl	HS 8506 - Články galvanické, baterie
	HS 8526 - Radiokátory apod., radiové přístroje pro dálkové řízení
	HS 8546 - Izolátory elektrické, z libovolného materiálu
Strojírenský průmysl	HS 7312 - Lana, kabely, pásy aj., splétané ze železa n. oceli
	HS 7411 - Trouby, trubky měděné
	HS 8548 - Části elektrických strojů. přístrojů, jinde neuv.
Služby	CPA 62.0 - Služby v oblasti programování a poradenství a související služby

Černá Hora

V zemi žije přibližně 0,6 mil. obyvatel a dle odhadů činí HDP na obyvatele je pro rok 2015 odhadováno okolo 6 489 USD. Nezaměstnanost dle Světové banky se pohybuje na hranici 19%. Běžný účet je v deficitu. Evropská unie uzavřela s Černou Horou dohodu o zóně volného obchodu. Černohorskou měnou je Euro. Růst ekonomiky Černé Hory zrychloval ze 1,1% (2001) až na 10,7% (2007). V roce 2008 došlo ke zpomalení na 6,9%. V roce 2015 zrychlil ekonomický růst země na 4,1%. Trend vysokého tempa růstu by měl pokračovat i v roce 2016, avšak následně by mělo dojít k jeho zpomalení a ustálení na hodnotě 2,5%.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	3,5	1,8	4,1	4,7	2,5	2,5
HDP/obyv. (USD)	7 112	7 390	6 489	6 713	7 011	7 293
Míra inflace (%)	2,2	-0,7	1,6	0,9	1,3	1,6
Nezaměstnanost (%)	19,8	18,0	19,1	–	–	–
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-0,6	-0,7	-0,5	-0,7	-0,7	-0,8
Populace (mil.)	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
Konkurenceschopnost	67/148	67/144	70/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	6/7	7/7	7/7	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, SB, OECD, WEF

Odhad Světové banky

- ▶ Evropská unie uzavřela s Černou Horou dohodu o zóně volného obchodu.
- ▶ Exportní riziko podle OECD je: 7/7.

Vývoz ČR do Černé Hory 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	849 286	77,1	861 833	-1,5
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	38 094	3,5	26 134	45,8
8483	Hřídele aj. převodové, převody, kola ozubené, ap.	17 747	1,6	10 721	65,5
8507	Akumulátory elektrické, vč. separátorů	16 281	1,5	13 968	16,6
3402	Prostředky povrchově aktivní prací, čisticí aj.	14 428	1,3	12 548	15,0
8516	Ohřívače vody, žehličky, přístr. pro vytápění ap.	11 874	1,1	9 656	23,0
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	10 980	1,0	40 893	-73,1
3809	Přípravky k úpravě povrchu, apretaci ap.	10 922	1,0	15 287	-28,6
9503	Tříkolky, kolob., kočárky pro panenky, panenky, ostatní hračky, modely, puzzle	9 917	0,9	7910	25,4
2710	Oleje minerální a z ner. živických, ne surové	7 979	0,7	7732	3,2
Celkem TOP 10		987 508	89,6	1 006 682	-1,9
Celkem vývoz		1 102 033		1 159 540	-5,0

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Černé Hory 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
2606	Koncentráty hliníkové rudy	30 075	42,7	52 000	-42,2
7215	Tyče, pruty jiné ze železa, oceli nelegované	13 839	19,6	6 812	103,2
7228	Tyče, pruty, úhelníky, profily, z oceli legov. ost.	8 771	12,4	1 086	707,6
7602	Odpad, šrot hliníkový	5 847	8,3	6 152	-5,0
7310	Cisterny, sudy, kádě ap., ze železa, oceli do 300l	3 237	4,6	651	397,2
8481	Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.	1 735	2,5	4	43275,0
7404	Odpad, šrot měděný	1 727	2,5	827	108,8
7214	Tyče, pruty jiné ze železa, oceli nelegované	1 486	2,1	321	362,9
2204	Víno z čerstvých hroznů, mošt vinný jiný	542	0,8	811	-33,2
8466	Části a součásti strojů obráběcích, tvářecích	493	0,7	–	–
Celkem TOP 10		67 752	96,1	68 664	-1,3
Celkem dovoz		70 470		71 665	-1,7

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► **Důlní, těžební a ropný průmysl**

Vláda by v následujících letech perspektivně chtěla výrazně zvýšit využití dostupných nerostných zdrojů revitalizací či rozšiřováním stávajících či otevřením nových dolů (lokality Maoče a Berane).

► **Energetický průmysl**

Výstavba nových a rekonstrukce stávajících energetických zdrojů, výstavba nového bloku TE a dále malých vodních elektráren – HE. V rámci své energetické strategie se Černá Hora chce stát vývozcem elektrického proudu. Hlavní prioritu představuje získání státní zakázky na výstavbu II. bloku TE Pljevlja, což představuje realizaci projektu ve výši 350 mil. EUR. Realizace výstavby této zakázky usnadní účast na výběrovém řízení plánovaného otevření povrchového uhelného dolu Maoče (hnědé uhlí/lignit), což rovněž představuje perspektivní státní zakázku ve výši stovek mil. EUR. Výhledově lze očekávat vypsání tendru na realizaci nové zakázky v podobě TE Berane (zakázka ve výši 120 mil. EUR). V oblasti již zahájené výstavby malých vodních elektráren se uvažuje i o pokračování vypracování evidence potencionálních příležitostí výstavby vodních elektráren (Katastr vodních elektráren do 1 MW) a opodstatněná by byla i aktivní účast na poli větrných elektráren či využívání solární energie, kde má Černá Hora bohatý potenciál. Plynofikaci lze zvažovat především z hlediska dlouhodobější perspektivy. Plynofikace bude záviset na dalším vývoji očekávané výstavby jadransko-jónského plynovodu (TAP), hledání nafty a plynu a dalších významných projektech ve spojení s uvažovaným napojením na TAP atd., výraznější příležitosti pro české firmy by pravděpodobně mohly nastat spíše až v oblasti terciálních rozvodů.

► **Nábytkářský průmysl**

Potenciál má sektor služeb, především v oblasti cestovního ruchu. Na tuto skutečnost upozorňují především statistiky Černé Hory, přičemž cestovní ruch (cca 17% HDP) je důležitý generátor růstu ekonomiky a současně představuje její nejperspektivnější část. Pro české exportéry by mohla být perspektivní spoluúčast na připravovaných projektech kancelářských a obchodních prostor, zdravotních zařízení, komunální infrastruktury, sportovních (hlavně lyžařských) rekreačních a zábavních areálů atd.

► **Sklářský a keramický průmysl, služby**

Podobně jako u nábytkářského sektoru se nabízí pro české exportéry spolupráce v oblasti vybavení objektů spojených s cestovním ruchem.

► **Vodohospodářský a odpadní průmysl**

Vzhledem ke značnému výrobnímu potenciálu pro dřevní štěpku a pelety (a v souvislosti s vysokými cenami plynu a nerozvinutou plynovodní infrastrukturou) začínají být v Černé Hoře velmi populární kotle na biomasu (výroba tepla, elektrické energie). Během několika let se očekává značný boom kotlů na biomasu, zvláště pokud se podaří vytvořit funkční trh s dřevěným palivem. V rámci rozvojových projektů a IPA projektů dochází v některých městech Černé Hory k projektování nových čističek odpadních vod (ČOV), k renovaci stávajících ČOV a budování kanalizačních a odpadních sítí. Projekty na výstavbu ČOV a odpadové infrastruktury jsou v současné době téměř plně závislé na prostředcích ze zahraniční

rozvojové pomoci (bilaterální projekty, IPA II). S postupnou integrací Černé Hory do EU a přejímáním *aquis* porostou nároky na výstavbu ČOV ve městech i na vesnicích. Dnes je v celé Černé Hoře jen několik málo fungujících ČOV. Do budoucna proto spatřujeme pro jejich výstavbu velký potenciál. Lokální ČOV chybí i v přímoří (oblasti turistického ruchu). Další možnosti se z perspektivního hlediska otevírají v oblasti zvažované rekultivace odkaliště /úložné nádrže nedaleko hliníkárenského kombinátu KAP (*Kombinat aluminijuma Podgorica*).

► Železniční a kolejová doprava

Budování a rekonstrukce dopravní infrastruktury s důrazem na spojení dálniční a železniční na trase Bělehrad–Podgorica–Bar: prioritu v oblasti dopravní železniční infrastruktury představuje modernizace železničního uzlu Podgorica. Jedná se o realizaci projektu, resp. uskutečnění perspektivně připravované státní zakázky ve výši 10 mil. EUR. Realizace tohoto projektu může z hlediska dlouhodobější perspektivy umožnit i účast na zvažované modernizaci hlavní železniční trati Bar–Podgorica–Brodarevo–Bělehrad, případně i další výhledově plánovanou výstavbu nové železniční trati Bijelo Polje–Maoče (povrchový hnědouhelný důl cca 25 km od TE Pljevlja) či zvažovaná železniční trasa Bijelo Polje–Kosovo. V souvislosti s připravovanou výstavbou dálnice Bar –Podgorica–Boljare (hr. přechod Černá Hora–Srbsko a dále směr Bělehrad, realizaci projektu získalo čínské konsorcium) lze usilovat i o nové příležitosti pro podniky/firmy z ČR v oblasti silničního stavitelství a silniční infrastruktury, obdobně jako v sousedním Chorvatsku). Výstavba dálnice spojující Černou Horu a Srbsko představuje zakázku překračující 800 mil. EUR.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Energetický průmysl	HS 7311 - Nádoby tlakové pro plyn, ze železa n. oceli
	HS 8402 - Generátory pro výrobu vodní páry a pod.
	HS 8410 - Turbíny, kola vodní, regulátory
	HS 8413 - Čerpadla i se zař. měřícím, zdviže na kapaliny
	HS 8414 - Čerpadla, vývěvy, vzduchové kompresory aj.
	HS 8501 - Elektrické motory a generátory
	HS 8503 - Části motorů, elektr. generátorů, soustrojí ap.
	HS 8504 - Transformátory, el. měniče, statické indukory
Kovozpracovatelský průmysl	HS 7305 - Trouby, trubky ze železa a oceli, nad 406,4 mm
Důlní, těžební a ropný průmysl	HS 8431 - Součásti jeřábů, vozíků ap., buldozerů, fréz aj.
Železniční a kolejová doprava	HS 7302 - Materiál pro stavbu tratí železn., tramvajových
	HS 8530 - Přístroje elektrické pro řízení dopravy
	HS 8608 - Materiál kolejový svrškový, bezp. a sign. dopravní zařízení
Vodohospodářství, odpadní průmysl	HS 8402 - Generátory pro výrobu vodní páry a pod.
Sklářský a keramický průmysl	HS 6911 - Nádobí aj., předměty pro domácnost z porcelánu
Nábytkářský průmysl	HS 9403 - Nábytek ostatní, části, součásti
Služby	CPA 79.10 - Služby cestovních agentur a kanceláří

Dánsko

Ekonomika Dánska během krizového roku 2009 zaznamenala prudký propad HDP -5,7%. Po krizovém období se růst HDP pohyboval nad 1%, nicméně v posledních letech víceméně stagnovala. Míra inflace v roce 2015 byla na hodnotě 0,5%. Celková populace se drží na stabilních 5,7 mil. obyvatel, přičemž HDP na obyvatele v roce 2015 činil 52 114 USD. Nezaměstnanost v zemi se pohybuje okolo 6%. Běžný účet byl v roce 2015 v přebytku 20,3 mld. USD.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	-0,2	1,3	1,2	1,6	1,8	2,0
HDP/obyv. (USD)	60 494	61 508	52 114	53 104	55 068	57 070
Míra inflace (%)	0,8	0,6	0,5	0,8	1,4	1,7
Nezaměstnanost (%)	7,0	6,5	6,2	6,0	5,8	5,8
Bilance běžného účtu (mld. USD)	24,2	26,7	20,3	20,1	20,5	21,1
Populace (mil.)	5,6	5,6	5,7	5,7	5,7	5,7
Konkurenceschopnost	15/148	13/144	12/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	–	–	–	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF, SB

- ▶ Dánsko je součástí vnitřního trhu Evropské unie.
- ▶ Exportní riziko podle OECD: – .

Vývoz ČR do Dánska 2015 (2014),
hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	7 627 818	20,9	12 060 211	-36,8
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	7 115 402	19,5	7 511 629	-5,3
8528	Monitory, projektory bez TV; přijímače televizní	1 808 298	4,9	1 271 142	42,3
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	1 778 550	4,9	1 931 462	-7,9
8523	Disky, pásky aj. média pro záznam zvuku, obrazu ap., ne HS 37	792 373	2,2	392 232	102,0
3923	Výr. přepravy a balení zboží, zátky ap. z plastů	762 109	2,1	572 683	33,1
8518	Mikrofony, reproduktory, sluchátka, zesilovače	748 656	2,0	669 272	11,9
8473	Části strojů psacích, počítačích, aut. zprac. dat	678 836	1,9	688 389	-1,4
7326	Výrobky ostatní ze železa, oceli	586 440	1,6	506 857	15,7
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	528 199	1,4	567 810	-7,0
Celkem TOP 10		22 426 681	61,4	26 171 687	-14,3
Celkem vývoz		36 532 839		40 845 083	-10,6

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Dánska 2015 (2014),
hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
9503	Tříkolky, kolob., kočárky pro panenky, panenky, ostatní hračky, modely, puzzle	4 257 259	21,8	4 598 081	-7,4
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	1 922 554	9,8	1 175 296	63,6
3002	Krev lidská, živočišná, antiséra, látky očkovací	772 113	4,0	439 396	75,7
7608	Trouby, trubky hliníkové	599 894	3,1	478 192	25,5
7208	Výr. ze železa oceli nad 600 mm, válc. za tepla	493 845	2,5	403 157	22,5
7604	Tyče, pruty, profily hliníkové	354 082	1,8	296 300	19,5
8538	Části přístř. k ochraně ap. obvodů, rozvaděčů aj.	337 715	1,7	222 133	52,0
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	320 623	1,6	294 503	8,9
8529	Části přístř. vysílacích, přijímacích, televizí	305 526	1,6	456 935	-33,1
8424	Přístroje mech. ke stříkání ap., přístroje hasicí	268 929	1,4	128 560	109,2
Celkem TOP 10		9 632 540	49,3	8 492 553	13,4
Celkem dovoz		19 531 690		19 013 442	2,7

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Energetický průmysl

V Dánsku byla zahájena rozsáhlá modernizace energetické sítě a výroby s cílem zvýšit energetickou účinnost a podíl obnovitelných zdrojů (Energy Agreement 2020). Spotřeba energie přitom činí 90,5 mil. GJ (údaj r. 2014). Celková hodnota investic státního i soukromého sektoru je proto odhadována v řádu několika desítek miliard Kč. ČR má v Dánsku velmi dobré reference z úspěšné realizace řady energetických projektů (elektrárny, teplárny, spalovny atd.). Naše firmy mají proto mimořádnou šanci zúčastnit se na další výstavbě a modernizaci místní energetické sítě, a to především prostřednictvím technologických dodávek – turbín, generátorů, transformátorů, úpraven vod, potrubních systémů, tepelných izolací atd.

► Stavební průmysl

V rámci rozsáhlých developerských projektů, nebo jako subdodávky. Např. pro největší investiční evropský dopravní projekt – Femern Belt, dopravního spojení Dánska a Německa prostřednictvím nejdelšího a nejhlubšího podmořského tunelu kombinujícího vlakovou a automobilovou dopravu. Hodnota investice činí cca 190 mld. CZK (dokončení v r. 2028).

Zároveň dojde k dalšímu infrastrukturnímu rozvoji Dánska – výstavba železničních tratí, komunikací, stavby mostů a terminálů, výstavba nemocnic, budování developerských a průmyslových parků, logistických center atd. Celkem se jedná o 430 projektů plánovaných do roku 2020, jejichž hodnota by mohla dosáhnout až 45 mld. EUR (cca 1240 mld. CZK).

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Dánský trh zemědělských strojů patří v poměru k velikosti země k největším v Evropě. Silně je zde rozvinutá rostlinná i živočišná výroba. Z celkové plochy Dánska je obděláváno cca 69 % (2,6 mil. ha). Současně době je zde cca 45 tisíc zemědělských farem, přičemž výrazně dominují zejména malé farmy do 30 ha (celkový počet traktorů proto přesahuje 100.000 ks). Dynamicky se rozvíjí i ekologické zemědělství. Pro české výrobce se tak nabízejí obchodní příležitosti především v dodávkách zemědělské techniky (traktory, secí stroje, pluhy, návěsy), ev. subdodávek a náhradních dílů na již dodané zemědělské stroje.

Celková hodnota hrubých investic v dánském zemědělském sektoru činí 9,1 mld. DKK (tj. téměř 34 mld. CZK).

► Železniční a kolejová doprava

V současné době probíhá v Dánsku rozsáhlý investiční plán (Togfonden) na modernizaci železniční infrastruktury (včetně obnovy vozového parku), který patří k největším dopravním investicím v novodobé historii země. Objem investic přesahuje 100 mld. CZK.

Zároveň ve velkých dánských městech (Kodaň, Aarhus, Aalborg, Odense) je plánována výstavba tratí LRV (Light Rail Vehicles) systémů, přičemž jednotlivá výběrová řízení již byla zahájena v roce 2015 Dánské státní dráhy (DSB) i státní/komunální podniky odpovědné za realizaci projektů poptávají vlaky/lokomotivy/vagóny, tramvaje atd. Realizace proběhne v letech 2016–2020.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Železniční a kolejová doprava	HS 8603 - Železniční nebo tramvajové vozy s vlastním pohonem
Energetický průmysl	HS 8406 - Turbíny na páru vodní nebo jinou
	HS 8409 - Části, součásti pro motory pístové
	HS 8507 - Akumulátory elektrické, vč. separátorů
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 8708 - Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705
Stavební průmysl	HS 7206 - Železo ocel nelegovaná v ingotech aj. tvarech
	HS 7213 - Tyče, pruty ze železa n. oceli neleg., válc. za tepla
	HS 7217 - Dráty ze železa n. oceli nelegované
	HS 7301 - Štětovice ze železa, oceli, profily aj., svařované
	HS 8544 - Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované aj.

Estonsko

Estonská ekonomika rostla v letech 2000–2007 v průměru 8,0% ročně. V letech 2008 a 2009 sice došlo k propadu HDP o 5,3%, resp. o 14,7%, v následujících letech však již ekonomika opět rostla. V roce 2010 se HDP zvýšil o 2,5% (což byl v daném roce v porovnání s dalšími zeměmi EU jeden z nejlepších výsledků) a v roce 2011 dokonce o 8,3%. Následně dynamika růstu HDP v Estonsku poklesla: 4,7% v roce 2012 a 1,6% v roce 2013. Rok 2014 přinesl mírné oživení – růst 2,9%. V roce 2015 však došlo opět k poklesu na 1,1%. Dle prognóz by však HDP mělo růst až o 3% ročně. Míra inflace klesla v roce 2015 na 0,1%. V zemi žije 1,3 mil. obyvatel, přičemž HDP na obyvatele v roce 2015 dosáhlo 17 288 USD. Nezaměstnanost v roce 2015 činila 6,8%, což je nejnižší hodnota od roku 2008. Běžný účet je téměř vyrovnaný.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	1,6	2,9	1,1	2,2	2,8	3,2
HDP/obyv. (USD)	19 130	20 144	17 288	18 180	19 350	20 597
Míra inflace (%)	3,2	0,5	0,1	2,0	2,9	2,8
Nezaměstnanost (%)	8,6	7,4	6,8	6,5	6,5	5,4
Bilance běžného účtu (mld. USD)	0,0	0,3	0,4	0,3	0,1	-0,1
Populace (mil.)	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3
Konkurenceschopnost	32/148	29/144	30/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	–	–	–	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MME, OECD, WEF

- ▶ Estonsko je součástí vnitřního trhu Evropské unie.
- ▶ Exportní riziko podle OECD: – .

Vývoz ČR do Estonska 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	1 040 585	17,6	1 008 489	3,2
9503	Tříkolky, kolob., kočárky pro panenky, panenky, ostatní hračky, modely, puzzle	239 270	4,1	245 440	-2,5
8544	Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.	206 945	3,5	272 681	-24,1
8702	Motorová vozidla pro veřejnou osobní dopravu	156 963	2,7	146 065	7,5
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů	141 664	2,4	141 837	-0,1
3917	Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů	138 520	2,3	126 849	9,2
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	133 898	2,3	64 156	108,7
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	105 444	1,8	176 144	-40,1
8459	Stroje obráběcí pro vrtání, frézování, řezání apod.	101 157	1,7	5 004	1921,5
8547	Části izolační pro stroje, el. trubky izolační	100 886	1,7	66 034	52,8
Celkem TOP 10		2 365 332	40,1	2 252 699	5,0
Celkem vývoz		5 895 923		5 845 348	0,9

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Estonska 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
5402	Příze z hedvábí syntického monofil., do 67 dtex	216 063	14,6	8 874	2334,8
5704	Koberce aj. krytiny podlahové z plsti nevšivané	144 782	9,8	121 726	18,9
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	95 234	6,4	43 088	121,0
4804	Papír aj. nenatíraný, ne k popisování, hyg. účelu	88 922	6,0	80 387	10,6
9403	Nábytek ostatní, části, součásti	67 329	4,5	55 794	20,7
9406	Stavby montované	65 191	4,4	48 242	35,1
8404	Přístroje pro kotle, generátory ústřed. topení	52 078	3,5	30 382	71,4
4409	Dřevo profilované, i hoblované, broušené apod.	50 522	3,4	33 739	49,7
5703	Koberce aj. podlahové krytiny textilní všivané	37 881	2,6	57 027	-33,6
4407	Dřevo rozřezané, štípané, loupané, i hoblov. apod., > 6 mm	33 024	2,2	12 844	157,1
Celkem TOP 10		851 026	57,3	492 103	72,9
Celkem dovoz		1 484 600		1 024 593	44,9

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Elektrotechnika

U chladniček, tepelných čerpadel a mrazících boxů dochází k zvyšující se poptávce na místním trhu. Tyto položky jsou tradičním českým vývozním artiklem, avšak ve větší míře se na estonský trh z ČR nevyváží.

► Energetický průmysl

Jedná se o klíčový sektor pro Estonsko. Strategickým úkolem zajištění energetické nezávislosti na Rusku a efektivní propojení s evropským energetickým trhem

Sektor energetiky nabízí českým firmám velké možnosti. Konkrétně se nabízí projekt modernizace vysokonapěťových sítí z ruských na evropské standardy, který je právě zvažován. V nich mohou české firmy využít komparativní výhodu oproti domácím firmám ve znalosti a zkušenostech s evropskými standardy. Konkrétní rozhodnutí strategického charakteru se očekávají na podzim 2015. V budoucnu by měla začít výstavba LNG terminálu a plynového konektoru mezi Estonskem a Finskem z velké části financovaného z peněz EU. V říjnu 2015 došlo k předběžné dohodě mezi Estonskem a Finskem o tom, že terminál bude vybudován na estonské straně.

► Kovožpracovatelský průmysl

U ručních nástrojů, zámků a závěrů na klíče dochází k zvyšující se poptávce na místním trhu. Tyto položky jsou tradičním českým vývozním artiklem, avšak ve větší míře se na estonský trh z ČR nevyváží.

► Vodohospodářský a odpadní průmysl

Jako perspektivní pro další rozvoj byl vyhodnocen sektor ekologického zpracování jílovitých břidlic (shale oil). To představuje hlavní zdroj výroby elektrické energie v Estonsku (nezávislost na Rusku), avšak má i silné využití v chemickém průmyslu. Zpracování jílovitých břidlic je zatím stále značně neekologické a lze předpokládat, že sektor bude procházet zásadní restrukturalizací, která může nabídnout i možnosti k uplatnění českých firem.

Potenciál nabízí i výstavba čističek odpadních vod. Nedostatečná kvalita pitné vody je rovněž systémovým problémem, který se ale postupně zlepšuje.

► Železniční a kolejová doprava

Odvětví se jeví v Estonsku jako perspektivní díky projektu Rail Baltika, tj. výstavbě nové železniční tratě evropských standardů z Tallinnu do Rigy, Kaunasu a Varšavy. Na projekt bylo vyčleněno jen ve víceletém finančním rámci EU cca. 3 mld. EUR. Přes některá zpoždění v minulosti by se nyní měl projekt rozběhnout. Díky evropským standardům (rozchod 1 435 mm i evropské technické normy) se kterými mají estonské firmy minimální zkušenost (převládají ruské standardy a široký rozchod 1 520 mm), by měly mít české firmy na trhu výhodu. (Potenciál se nabízí zvláště pro firmy, které mají zkušenost s ERTMS – European Rail Traffic Management System.) Dopravní sektor nabízí českým firmám i další možnosti. Především jde o plánovanou výstavbu centrálního terminálu pro osobní dopravu v Tallinnu. Jedná se o vybudování hlavního vlakového nádraží (pro mezinárodní i vnitrostátní spoje) a hlavního uzlu městské a příměstské dopravy (terminál městských a příměstských autobusů a po prodloužení tramvajové trasy možná i tramvajové

depo). Terminál by měl stát v bezprostřední blízkosti tallinnského letiště. Perspektivní oblastí pro české firmy může být i výstavba nových tramvajových tratí v Tallinnu, která je plánována již delší dobu a kvůli ekonomické krizi byla několikrát odložena. Nyní je projekt znovu zvažován. Další perspektivní položkou jsou systémy zajištění interoperability.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Železniční a kolejová doprava	HS 7202 - Feroslitiny
	HS 8603 - Železniční nebo tramvajové vozy s vlastním pohonem
	HS 8606 - Žel. nebo tram. nákl. vozy a vagony, bez vlastního pohonu
	HS 8608 - Materiál kolejový svrškový, bezp. a sign. dopravní zařízení
Energetický průmysl	HS 2901 - Uhlovodíky acyklické
	HS 7223 - Dráty z oceli, nerezavějící
	HS 7311 - Nádoby tlakové pro plyn, ze železa n. oceli
Vodohospodářský a odpadní průmysl	HS 3925 - Výrobky stavební z plastů jinde neuv.
	HS 8414 - Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory ap.
	HS 8421 - Odstředivky, přístroje k filtrování, čištění
Kovozpracovatelský průmysl	HS 8205 - Nástroje ruční jinde neuv., svěráky, kovadliny ap.
	HS 8301 - Zámky i visací závěry, klíče, z kovů obecných
Elektrotechnika	HS 8418 - Chladničky, boxy mrazicí aj., čerpadla tepelná

Finsko

V letech 2000–2007 se pohyboval meziroční růst HDP v rozmezí 1,7–5,6%. V roce 2009 se vlivem krize HDP propadlo o 8,3%. Následující dva roky byl růst HDP 3,0 a 2,6%. Poté hodnoty růstu vykazovaly záporné hodnoty, ze kterých se dostaly až v roce 2015, kdy konečně došlo k růstu HDP o 0,4%. Míra inflace klesla v roce 2015 do záporu až na -0,2% avšak v roce 2016 je již očekáván její růst a růst by měla i v letech 2017 a 2018. V zemi žije 5,5 mil. obyvatel, HDP na obyvatele činil v roce 2015 odhadem necelých 42 000 USD. Nezaměstnanost se v posledních letech zvýšila na 9,3%, ale další růst predikovaný není. Běžný účet se v roce 2015 vyrovnal na hodnotu 0,3 miliard USD.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	-0,8	-0,7	0,4	0,9	1,1	1,3
HDP/obyv. (USD)	49 776	50 038	41 974	42 654	43 832	45 014
Míra inflace (%)	2,2	1,2	-0,2	0,4	1,4	1,7
Nezaměstnanost (%)	8,1	8,7	9,3	9,3	9,0	8,5
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-4,5	-2,6	0,3	0,0	0,0	0,0
Populace (mil.)	5,4	5,5	5,5	5,5	5,5	5,6
Konkurenceschopnost	3/148	4/144	8/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	–	–	–	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MME, OECD, WEF

- ▶ Finsko patří do vnitřního trhu Evropské unie.
- ▶ Exportní riziko podle OECD: – .

Vývoz ČR do Finska 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	4 475 297	22,5	4 534 001	-1,3
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	1 146 810	5,8	1 591 435	-27,9
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	939 731	4,7	601 066	56,3
8473	Části strojů psacích, počítačích, aut. zprac. dat	613 645	3,1	1 172 442	-47,7
8523	Disky, pásky aj. média pro záznam zvuku, obrazu ap. ne HS 37	594 572	3,0	289 502	105,4
9503	Tříkolky, kolob., kočárky pro panenky, panenky, ostatní hračky, modely, puzzle	555 607	2,8	572 724	-3,0
8542	Obvody integrované elektronické	543 683	2,7	413 617	31,4
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	499 735	2,5	392 019	27,5
8431	Součásti jeřábů, vozíků ap., buldozerů, fréz aj.	417 669	2,1	411 210	1,6
2402	Doutníky, doutníčky, cigarety z tabáku, náhražek	380 247	1,9	114 937	230,8
Celkem TOP 10		10 166 996	51,1	10 092 953	0,7
Celkem vývoz		19 879 587		18 839 257	5,5

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Finska 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
4810	Papír, karton ap., natírané kaolínem aj., barvené	907 544	9,4	778 592	16,6
4703	Buničina dřevná, nátrónová, sulfátová	472 583	4,9	292 241	61,7
4011	Pneumatiky nové z pryže	469 133	4,8	594 727	-21,1
7219	Výrobky ploché válč. z oceli nerez, nad 600 mm	454 361	4,7	637 145	-28,7
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	395 724	4,1	367 344	7,7
8532	Elektrické kondenzátory, pevné, otočné nebo doladovací	311 556	3,2	276 348	12,7
7901	Zinek surový (neopracovaný)	254 338	2,6	213 814	19,0
4804	Papír aj. nenatíraný, ne k popisování, hyg. účelu	223 526	2,3	198 924	12,4
4801	Papír novinový, v kotoučích, listech	204 967	2,1	197 921	3,6
8504	Transformátory, el. měniče, statické indukory	203 645	2,1	206 093	-1,2
Celkem TOP 10		3 897 377	40,2	3 763 149	3,6
Celkem dovoz		9 702 666		9 614 750	0,9

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Elektrotechnika

Dle předpovědí se počet tepelných čerpadel ve Finsku v roce 2020 dostane na hodnotu kolem 1 milionu. Kvůli klimatickým podmínkám ve Finsku jsou zde tepelná čerpadla využívána převážně pro vytápění. Instalovaná tepelná čerpadla mají však téměř vždy také nastavený systém pro chlazení. Pozemní tepelná čerpadla (čerpadla země / voda) jsou ve Finsku využívána jako primární metoda vytápění, vzduchová tepelná čerpadla (převážně typu vzduch / vzduch) slouží jako doplňkový zdroj vytápění. V druhém případě se jedná o klimatizační jednotky, které v zimě mohou pracovat jako tepelné čerpadlo. Vzhledem ke vzrůstající popularitě těchto jednotek ve Finsku a finanční podpoře státu na využívání obnovitelné energie v rezidenčních budovách lze v této oblasti očekávat nadále vzrůstající poptávku. Finanční podpora státu slouží na výměnu klasických zdrojů vytápění za zdroje obnovitelné energie. Konkrétně se jedná o již zmíněná tepelná čerpadla a vytápění dřevem (např. dřevěné pelety). V případě výměny činí finanční podpora 20 % z ceny renovace, včetně použitých zařízení a materiálu.

► Energetický průmysl

Finsko představuje jednu z mála „like-minded“ zemí co se týče využívání jádra jako zdroje výroby energie. Finsko v poslední době rovněž investuje do výstavby kombinovaných elektráren, které využívají dřevní štěpky a vyrábějí bio-olej. Tyto projekty by mohly být možností pro dodávku různých turbo generátorů, čerpadel, kotlů a dalších strojů a zařízení pro provoz elektráren. Uplatnění je možné nalézt pro nové technologie pro zajištění energetické účinnosti a ochrany životního prostředí. Vzhledem k vládou schválené výstavbě nové jaderné elektrárny Hanhikivi 1 existuje také možnost účasti na stavbě nebo subdodávkách pro tento projekt.

► Chemický průmysl

Chemický průmysl tvoří ve Finsku jeden z největších a nejvíce se rozvíjejících sektorů. K jeho dalšímu rozvoji přispívá také pokles v elektronickém a dřevozpracujícím sektoru v posledních několika letech. Celkově se chemický průmysl podílí 23 % na finském vývozu. Díky větší rozmanitosti finských chemických podniků a společností zaznamenává sektor stabilnější růst v porovnání s ostatními obory. V roce 2014 činila hodnota dovozu finského chemického průmyslu kolem 11,8 mld. EUR. Z toho asi 60 % činily ropné produkty (30 %) a základní chemikálie (27 %). Velký potenciál se skrývá ve výrobcích organické chemie. Další významné položky dovozu činí výrobky z pryže (5 %) a plasty (8 %). Navzdory slabé ekonomické situaci Finska lze dle Konfederace finského průmyslu v chemickém průmyslu očekávat mírný růst i v roce 2015 a následujících letech. Sektor zaměstnává ve Finsku kolem 30 tis. zaměstnanců. V budoucnosti se růst v chemickém průmyslu očekává hlavně u malých a středních podniků, které produkují nová a inovativní řešení pro mezinárodní trhy. Novými slibnými oblastmi budou environmentální obory, obnovitelné zdroje energie, řešení založená na využití biomasy a chemikálie používané v elektronickém průmyslu.

► Strojírenský průmysl

Strojírenství tvoří jeden z pilířů finské ekonomiky, který také přináší státu výrazné exportní příjmy. Strojírenství zaměstnává ve Finsku kolem 125 tis. zaměstnanců. Strojírenský sektor má roční obrat kolem 24,4 mld. EUR. Nejúspěšnější produkty představuje oblast stavby lodí, motorů pro lodě a pro elektrárny, stroje na výrobu buničiny a papíru, stroje na zpracování kamene a minerálů, výtahy, zvedací zařízení a jeřáby, stroje pro zemědělství a lesnictví. Nejčastěji poptávané produkty od finských strojírenských firem jsou subdodávky z oblasti metalurgie, přesného obrábění a svařovaných kovových konstrukcí. V mnoha z těchto oblastí má ČR dobrou tradici a další exportní příležitosti lze očekávat i do budoucna. Společnost Metsä Group v roce 2015 rozhodla o stavbě továrny na bioprodukty (celulóзка) ve městě Äänekoski. Jedná se o největší investici v lesnickém sektoru, která bude dosahovat cca 1,2 mld. EUR. Nová bio-celulóзка by měla být hotova v roce 2017 a může představovat další příležitost pro zapojení českých firem.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Vysoce kvalitní a technologicky sofistikované lékařské vybavení má ve Finsku tržní potenciál. V souvislosti s rozšiřující se výrobou v této oblasti se však také očekává rostoucí konkurence na trhu. Finský trh se zdravotnickými technologiemi zaznamenal v posledních letech silný růst; vývoz zaznamenal v roce 2014 nárůst o dalších 8,3% oproti předchozímu roku, když dosáhl hodnoty 1,8 mld. EUR. Dovoz zdravotnických technologií do Finska v roce 2014 zaznamenal růst o 6,7% a jeho objem činil 970 mil. EUR. Import zaznamenává v posledních letech stabilní růst (cca o 4% ročně). V posledních letech dochází ke snižování provozních nákladů finských nemocnic a hlavní zakázky se zaměřují především na nákup nového vybavení. Investice do nového zdravotnického zařízení v privátních nemocnicích by dle očekávání měly pokračovat. Finské nemocnice mají velký zájem zavádět nové technologie a implementovat většinu moderních léčebných metod. Implementace nových technologií je efektivní díky vysoké technologické odbornosti zdravotnického personálu. Také v roce 2014 přišla většina veškerého dovezeného zdravotnického materiálu do Finska z Evropské unie. Přímý dovoz z USA činil 8%. Mezi hlavní dodavatelské země se řadí Německo, Velká Británie, Francie, Japonsko a Čína.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

České pivo má na finském trhu svoje výsostné postavení, těší výborné pověsti a lze ho běžně zakoupit ve všech finských supermarketech. Kromě tradičních značek se často jedná o poměrně neznámé značky nebo produkty malých pivovarů. Ve Finsku je přitom velmi těžké proniknout na trh s potravinářskými produkty. Přestože se jedná o již tradiční dovozní položku, očekáváme i v těchto oblastech v dlouhodobé perspektivě další potenciál růstu.

► Železniční a kolejová doprava

Ve Finsku jsou nadále plánovány dlouhodobé projekty v železniční, tramvajové i silniční dopravě. Jsou sledovány možné příležitosti pro zapojení českých firem do projektů včetně potenciálních dodávek tramvajů, lokomotiv a železničních zařízení. Ministerstvo dopravy oznámilo ukončení monopolu státní společnosti VR v oblasti osobní železniční dopravy, ke kterému došlo na jaře 2016. Ve Finsku se budou v nejbližší době realizovat i další projekty (např. výstavba mostů v různých regionech, další výstavba infrastruktury - např. v oblasti plánované nové jaderné elektrárny Hanhikivi 1).

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 2203 – Pivo ze sladu
Chemický průmysl	HS 2811 – Kyseliny, anorg. sloučeniny nekovů, kyslík ost.
	HS 2901 – Uhlovodíky acyklické
	HS 2904 – Sulfo- nitro- nitrosoderiváty uhlovodíků
	HS 2908 – Deriváty fenolů, fenolalkoholů
	HS 2910 – Epoxidy, epoxy-alkoholy, fenoly, ethery, deriváty
	HS 2911 – Acetaly, poloacetaly, deriváty
Plasty a gumárenský průmysl	HS 3901 – Polymery ethylenu v primárních formách
Strojírenský průmysl	HS 7213 – Tyče, pruty ze železa, oceli neleg., válc. za tepla
	HS 7326 – Výrobky ostatní ze železa, oceli
	HS 8432 – Stroje, nářadí pro zemědělství, lesnictví apod.
	HS 8458 – Soustruhy pro obrábění kovů
	HS 8701 – Traktory
Železniční a kolejová doprava	HS 8601 – Lokomotivy, lokotraktory
	HS 8603 – Železniční nebo tramvajové vozy s vlastním pohonem
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 3003 – Léky neodměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.
	HS 3005 – Vata, gáza, obinadla apod. zboží
	HS 9402 – Nábytek lékařský, chirurg. apod., pro holičství aj.
Energetický průmysl	HS 8403 – Kotle k ústřednímu topení jiné
	HS 8406 – Turbíny na páru vodní nebo jinou
	HS 8409 – Části, součásti pro motory pístové
Elektrotechnika	HS 8415 – Stroje, přístroje klimatizační
	HS 8501 – Elektrické motory a generátory

Francie

V letech 2013 až 2014 francouzské hospodářství rostlo jen velmi pozvolna. Konkrétně tempem mezi 0,2-0,6%. K zrychlení tempa ekonomiky došlo až v roce 2015, kdy se tempo růstu HDP dostalo na hodnotu 1,1%. Podobný trend se očekává i v dalších letech. Míra inflace se ve Francii pohybovala, podobně jako v dalších evropských zemích, pod jedním procentem. Od roku 2017 by se dle odhadů MMF měla dostat na hodnotu přesahující 1%. Nezaměstnanost se ve Francii dlouhodobě drží na 10%. Ve Francii žilo v roce 2015 64,2 milionů obyvatel, HDP na obyvatele ve stejném období činilo 37 675 USD.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	0,6	0,2	1,1	1,1	1,3	1,5
HDP/obyv. (USD)	44 132	44 288	37 675	38 172	39 126	40 039
Míra inflace (%)	0,9	0,6	0,1	0,4	1,1	1,3
Nezaměstnanost (%)	10,3	10,3	10,3	10,1	10,0	9,9
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-22,7	-26,2	-3,4	15,1	6,5	2,3
Populace (mil.)	63,7	63,9	64,2	64,6	64,9	65,1
Konkurenceschopnost	23/148	23/144	22/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	–	–	–	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF, SB

- ▶ Francie je součástí vnitřního trhu Evropské unie.
- ▶ Exportní riziko podle OECD: – .

Vývoz ČR do Francie 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	22 317 156	11,5	18 806 534	18,7
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	21 630 733	11,1	18 088 356	19,6
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	13 110 968	6,7	14 126 098	-7,2
8702	Motorová vozidla pro veřejnou osobní dopravu	5 838 501	3,0	6 001 954	-2,7
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	4 676 390	2,4	2 439 962	91,7
9503	Tříkolky, kolob., kočárky pro panenky, panenky, ostatní hračky, modely, puzzle	4 327 775	2,2	3 733 162	15,9
8413	Čerpadla i se zař. měřícím, zdviže na kapaliny	4 192 438	2,2	3 641 114	15,1
8501	Elektrické motory a generátory	4 059 312	2,1	4 064 686	-0,1
8523	Disky, pásky aj. média pro záznam zvuku, obrazu ap., ne HS 37	3 791 211	1,9	2 779 824	36,4
8415	Stroje, přístroje klimatizační	3 762 544	1,9	3 222 492	16,8
Celkem TOP 10		87 707 028	45,1	76 904 182	14,0
Celkem vývoz		194 450 033		180 884 976	7,5

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Francie 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	8 178 531	8,2	7 628 161	7,2
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	7 031 251	7,0	6 306 112	11,5
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	4 655 096	4,6	4 133 287	12,6
3303	Parfémy, vody toaletní	3 134 724	3,1	2 638 517	18,8
7210	Výr. ze železa, oceli nad 600mm, plátované, pokov.	1 713 036	1,7	2 109 299	-18,8
3808	Insekticidy, herbicidy, fungicidy, a pod. přípravky	1 516 324	1,5	1 311 636	15,6
8701	Traktory	1 501 626	1,5	1 012 040	48,4
7219	Výrobky ploché válc. z oceli nerez., nad 600mm	1 490 792	1,5	1 523 457	-2,1
3926	Výrobky ostatní z plastů aj. materiálů	1 297 240	1,3	1 372 192	-5,5
8501	Elektrické motory a generátory	1 240 153	1,2	1 833 999	-32,4
Celkem TOP 10		31 758 773	31,7	29 868 700	6,3
Celkem dovoz		100 284 233		97 909 257	2,4

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilový průmysl

Automobilový sektor se stal v roce 2015 tahounem průmyslové výroby ve Francii a rostoucí počet registrací nových vozů ve Francii naznačuje, že bude růst i v roce 2016. Koncern PSA plánuje v následujících letech přechod na novou generaci modulárních platform, hodlá navýšit podíl subdodávek (ze současných 60 %) a změnit dodavatelský systém. V této souvislosti se otevírá příležitost pro české firmy zapojit se do nově vznikajícího řetězce subdodavatelů pro PSA a navázat nová partnerství s francouzskými strojírenskými firmami v tomto oboru.

► Civilní letecký průmysl

Čeští subdodavatelé mají příležitost spolupracovat s koncernem Airbus, který po oživení civilní letecké dopravy v roce 2014, dosáhl v roce 2015 rekordních výsledků s 850 objednávkami na nové stroje. Koncern plánuje do roku 2019 provést revizi své dodavatelské sítě a získat nové subdodavatele s cenově dostupnějšími řešeními.

Francie je nejvýznamnějším evropským hráčem v kosmickém odvětví s financováním této oblasti v rozsahu 2,2 mld. EUR ročně, z toho 863 mil. EUR tvoří příspěvek Francie do programů ESA. Vzhledem k tomu, že české firmy se mohou podílet na kosmických programech pouze ve spolupráci se silnějšími partnery, francouzské firmy jim umožňují dosáhnout na zakázky v rámci programů ESA, programů EU (Horizont 2020) a na tendry, které vypisuje Evropské kosmické centrum na Guyaně.

► Energetický průmysl

Nejdynamičtějším odvětvím francouzské energetiky je od roku 2015 sektor OZP, přestože v energetickém mixu Francie hraje pořád druhořadou roli. Koncern EDF plánuje zvýšit svojí celosvětovou výrobu energie z OZP z nynějších 28 GW instalovaného výkonu na 50 GW v roce 2030. Každoroční investice EDF do nových kapacit OZP mají dosahovat 2–2,5 mld. EUR. Koncem roku 2016 plánuje EDF vyhlásit tendr na výstavbu 3 mořských parků větrných elektráren, každý s výkonem 1,5 GW.

► Obranný průmysl

Zvýšená bezpečnostní rizika vedou Francii k postupnému navyšování rozpočtů branně-bezpečnostních složek. Koncem roku 2015 oznámil prezident F. Hollande záměr navýšit obrannou a bezpečnostní kapitolu státního rozpočtu o dalších 600 milionů EUR. Součástí plánu je komplexní přezbrojení policie a dalších bezpečnostních složek a nákup nové techniky pro armádu. Významnou položkou nákupů se mají stát ruční palné zbraně a střelivo, výstroj, radary a detektory.

► Plasty a gumárenský průmysl

Francouzský trh s kompozitními materiály roste od roku 2013 o 8 % ročně. Kompozity, které byly v minulosti doménou převážně leteckého průmyslu, nacházejí uplatnění i v dalších oborech, jako energetika a doprava. V letech 2017–2018 jsou ve Francii naplánovány investice ve výši 450–500 mil. EUR do kapacit vývoje a výroby kompozitů – kromě francouzských, amerických a japonských firem vkládá do této oblasti prostředky i francouzský stát prostřednictvím místních klastrů zaměřených na nové materiály.

► Textilní a obuvnický průmysl

Z celého odvětví byl v posledních letech nejdynamičtější sektor technických textilií. Zatímco v roce 2010 tvořil jen ¼ celkového trhu s textiliemi, v roce 2014 už 40 %. Poptávka po technických textiliích stagnuje ve stavebnictví. Tahouny každoročního 4% růstu odvětví jsou ve Francii průmysl a doprava. Na místním trhu mají šanci prosadit se zejména technický textil a speciální tkaniny, které přesahují do dalších odvětví (např. automobilový a letecký průmysl nebo stavebniny)

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Francouzský farmaceutický průmysl s obratem 53 mld. EUR v roce 2014 zůstává jedním z nejvýznamnějších na světě. Vývojové trendy v oblasti a světová konkurence donutily francouzské firmy vypracovat restrukturalizační plány, které mají zvýšit konkurenceschopnost francouzského farmaceutického průmyslu. Součástí plánu je i revize obchodních partnerů pro subdodávky pro výrobu léčiv, resp. přenos některých částí výroby do levnějších evropských zemí. České firmy mají příležitost se i nadále prosadit dodávkami pro francouzské nemocnice prostřednictvím tendrů a státních nákupčích agentur.

► Zpracovatelský průmysl

Francouzská ekonomika je v posledních letech tažena spotřebou domácností, což je i hlavní důvod toho, že poptávka po luxusním zboží nebyla výrazněji poznamenána posledními lety hospodářské stagnace. Z hlediska náročnosti a vysoké konkurence na trhu má ve Francii šanci prosadit se pouze spotřební zboží s vysokou přidanou hodnotou a kvalitním designem.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Automobilový průmysl	HS 3917 - Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů
	HS 4011 - Pneumatiky nové z pryže
	HS 7007 - Sklo bezpečnostní tvrzené, vrstvené
	HS 7308 - Konstrukce, části, desky, tyče aj., ze železa, oceli
	HS 7315 - Řetězy, řetízky, jejich části ze železa, oceli
	HS 7325 - Výrobky lité ostatní, ze železa n. oceli
	HS 7610 - Konstrukce hliníkové, části, desky, profily apod.
	HS 8702 - Motorová vozidla pro veřejnou osobní dopravu
	HS 8703 - Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob
	HS 8707 - Karosérie motor. vozidel, traktorů, vč. kabin
	HS 8708 - Části, součásti vozidel motor. osob. aj., traktorů
Civilní letecký průmysl	HS 8801 - Balony, vzducholodě; kluzáky, rogala apod.
	HS 8411 - Motory proudové, pohony turbovrtulové a ostatní plynové turbíny
	HS 8803 - Části a součásti motor. a bezmotor. prostředků pro létání
	HS 8804 - Padáky vč. paraglidingu apod., vč. příslušenství
Obranný průmysl	HS 9301 - Zbraně vojenské, jiné než sečné, bodné, revolvery, pistole apod.
	HS 9302 - Revolvery, pistole, ne jiné střelné zbraně
	HS 9303 - Zbraně střelné, zařiz. využívající výbuchu ost.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Obranný průmysl	HS 9304 - Zbraně ostatní, ne zbraně sečné bodné
	HS 9305 - Části příslušenství zbraní, revolverů, pistolí
	HS 9306 - Bomby, granáty, miny, náboje ap., střelivo ostatní
Zpracovatelský průmysl	HS 7101 - Perly pravé i opracované, tříděné, netříděné apod.
	HS 7005 - Sklo tabulové plavené, s povrchem broušeným aj.
	HS 7006 - Sklo lité tažené, plavené, vrtané aj. zpracované
	HS 7013 - Sklo stolní domácké, kuchyňské aj. zboží
	HS 7020 - Zboží skleněné ostatní
	HS 7101 - Perly pravé i opracované, tříděné, netříděné apod.
	HS 7103 - Drahokamy, polodrahokamy i opracované apod.
	HS 7104 - Drahokamy, polodrahokamy umělé, rekonstituované
	HS 7106 - Stříbro surové i ve formě polotovarů, prachu
	HS 7110 - Platina surová i ve formě polotovarů, prachu
	HS 7115 - Výrobky ost. z kovů drahých plátovaných kovy
Energetický průmysl	HS 8401 - Reaktory, jaderné články palivové, nevyhořelé
	HS 8501 - Elektrické motory a generátory
	HS 8502 - Soustrojí generátorová, elektr. měniče rotační
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 3005 - Vata, gáza, obinadla apod. zboží
	HS 3006 - Zboží farmaceutické jiné
	HS 7017 - Sklo pro účely zdravot., farmaceut., laboratorní
	HS 9018 - Nástroje lékařské chirurgické, zubolékařské aj.
	HS 9401 - Sedadla, ne lékařská apod., i proměnitelná v lůžka
	HS 9402 - Nábytek lékařský, chirurg. apod., pro holičství aj.
Textilní a obuvnický průmysl	HS 5901 - Textilie povrstvené, plátno malířské ztužené
	HS 5903 - Textilie impregnované, povrstvené ap. plasty
	HS 5906 - Textilie pogumované jiné
	HS 5907 - Textilie jinak povrstvené apod., plátno malované
	HS 5909 - Hadice apod., textilie trubkové i s armaturou
	HS 5911 - Textilní výrobky a zboží pro technické účely
Plasty a gumárenský průmysl	HS 3911 - Pryskyřice ropné, kumaron-indenové, polysulfidy
	HS 3906 - Polymery vinylacetátu aj. vinylesterů
	HS 3907 - Polyacetyly, pryskyřice apod., v primár. formách
	HS 3916 - Monofily přes 1 mm, pruty, tyčinky apod. z plastů
	HS3917 - Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů
	HS 3918 - Krytiny podlah., obklady stěn, stropů, z plastů
	HS 3919 - Desky, folie, filmy apod., samolepicí, z plastů
	HS 3920 - Desky, folie apod. ostatní, z plastů, neporovité aj.
	HS 3921 - Desky, listy, folie, filmy, pruhy apod. ost., z plastů
	HS 3925 - Výrobky stavební z plastů jinde neuv.
HS 3926 - Výrobky ostatní z plastů aj. materiálů	

Chorvatsko

V roce 2015 vykazovala chorvatská ekonomika zpočátku tohoto období slabší růst HDP 1,6%. Dle analytiků může chorvatské hospodářství očekávat průměrný růst HDP v roce 2016 okolo 1,9%. S růstem ekonomiky byl spojen i pokles nezaměstnanosti, která se nyní pohybuje na úrovni 16,4%. Příznivé trendy se objevují i v zahraničním obchodě, což je patrné například z vyššího pokrytí dovozu vývozem v roce 2015 oproti roku 2014 o více než 3%. Nepříznivé zůstávají makroekonomické ukazatele. Deficit státního rozpočtu se nadále pohybuje okolo 5% HDP a veřejný dluh okolo 88%. Některé prognózy předpovídají jeho další růst do roku 2017 až na úroveň 95%.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	-1,1	-0,4	1,6	1,9	2,1	2,2
HDP/obyv. (USD)	13 569	13 490	11 573	11 876	12 405	12 943
Míra inflace (%)	2,2	-0,2	-0,5	0,4	1,3	1,7
Nezaměstnanost (%)	17,0	17,1	16,9	16,4	15,9	15,4
Bilance běžného účtu (mld. USD)	0,5	0,4	2,1	1,3	1,1	0,7
Populace (mil.)	4,3	4,3	4,2	4,2	4,2	4,2
Konkurenceschopnost	75/148	77/144	77/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	5/7	5/7	5/7	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF, SB

- ▶ Chorvatsko je součástí vnitřního trhu Evropské unie.
- ▶ Exportní riziko podle OECD je: 5/7.

Vývoz ČR do Chorvatska 2015 (2014),
hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	1 945 096	16,8	1 977 234	-1,6
3402	Prostředky povrchově aktivní prací, čisticí aj.	466 565	4,0	448 689	4,0
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	401 657	3,5	627 542	-36,0
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	381 772	3,3	302 412	26,2
9619	Hygienické vložky, tampony, dětské pleny a pod. hygien. výrobky	264 245	2,3	253 171	4,4
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	201 103	1,7	41 249	387,5
1806	Čokoláda a ostatní potravinové přípravky obsahující kakao	180 093	1,6	104 942	71,6
1905	Zboží pekařské, pečivo, oplatky, rýžový papír, apod.	165 172	1,4	113 816	45,1
8212	Břitvy, strojky, čepelky holicí	159 497	1,4	148 093	7,7
9503	Tříkolky, kolob., kočárky pro panenky, panenky, ostatní hračky, modely, puzzle	150 887	1,3	159 354	-5,3
Celkem TOP 10		4 316 087	37,4	4 176 502	3,3
Celkem vývoz		11 548 645		10 566 137	9,3

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Chorvatska 2015 (2014),
hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	660 498	21,3	280 556	135,4
8504	Transformátory, el. měniče, statické indukory	174 517	5,6	734 679	-76,2
4107	Usně vyčiněné zvířat ostatních	137 711	4,4	105 393	30,7
8480	Rámy, základny, formovací modely pro formy aj.	98 515	3,2	102 677	-4,1
4205	Výrobky ostatní z usně přírodní, kompozitní	98 336	3,2	193 862	-49,3
8302	Úchytky, kování, věšáky, háčky ap. z kovů obec.	86 319	2,8	84 877	1,7
3907	Polyacetyly, pryskyřice apod., v primár. formách	84 436	2,7	81 741	3,3
4403	Dřevo surové i odkorněné, bez dřevní běli, mízy	82 064	2,7	57 778	42,0
7207	Polotovary ze železa nebo nelegované oceli	81 693	2,6	17 999	353,9
1701	Cukr třtinový, řepný, sacharóza chemicky čistá	66 355	2,1	83 550	-20,6
Celkem TOP 10		1 570 444	50,7	1 743 112	-9,9
Celkem dovoz		3 095 851		3 517 224	-12,0

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► **Dopravní průmysl a infrastruktura**

Chorvatsko připravuje výstavbu dopravního železničního koridoru, spojujícího východ a západ i sever a jih země a projekty na celkovou modernizaci železniční infrastruktury. Tento sektor skýtá velmi dobré šance pro české firmy, některé jsou zde již etablovány. Zejména výstavba koridorů je prioritou pro EU a jsou vyčleněny cca 4 mld. EUR pro jejich realizaci. Také místní infrastruktura vyžaduje modernizaci. V návaznosti na výstavbu koridorů, budou modernizována nádraží, letiště, přístavy a další dopravní uzly. S výstavbou a modernizací infrastruktury souvisí možnosti dodávek projektů, zabezpečovacích zařízení a jiných vyspělých technologií pro dopravní systémy.

► **Energetický průmysl**

Chorvatsko se snaží maximálně pokrýt svoji energetickou spotřebu. V období 2014/2015 země zajistila 80 % elektrické energie z vlastních zdrojů. Zbývajících 20 % zajišťuje dovozy zejména z Maďarska, Slovinska a Bosny a Hercegoviny. Strategické plány v rozvoji energetiky sledují dva směry. První se zaměřuje na výstavbu a uvedení do provozu tepelné elektrárny Plomin C a tepelné elektrárny Sisak. Druhý směrem pak je rozvoj obnovitelných zdrojů energie. Chorvatsko předpokládá získávat do roku 2020 přibližně 20 % energie z obnovitelných zdrojů. V Chorvatsku jsou upřednostňovány, díky tarifní politice státu, zdroje na spalování biomasy a zdroje malých vodních elektráren. Právě v těchto dvou oblastech existují možnosti dodávek pro české firmy. Dodávkové možnosti pro české firmy jsou také v plynárenském sektoru. Uvažuje se stále o výstavbě LNG terminálu na Krku, modernizaci stávající sítě produktovodů (Plinacro, JANAF), modernizaci lokálních (městských) sítí a zvyšování přepravních kapacit, včetně výstavby zásobníků. Plánována je rovněž realizace napojení IAP na TAP, kde by Chorvatsko mělo být jedním z lídrů konsorcia. Významným projektem je příprava vypsání předkvalifikace soutěže na výstavbu elektrárenských a teplárenských kogeneračních jednotek teplárny v Záhřebu. Hodnota tohoto projektu, včetně projektu, konzultací a dalších služeb je odhadovaná na 195 mil. EUR. Na realizaci tohoto projektu by se mohly podílet i české firmy. Další zakázky by bylo možné získat při rekonstrukcích a modernizacích městských a regionálních tepláren, průmyslových elektráren, plynojemů atp.

► **Chemický průmysl, plasty a gumárenský průmysl**

Průběžně se realizuje vývoz kosmetických přípravků, vonných látek, čistících a leštících přípravků, papírových výrobků a lepenky, pneumatik a jiných gumárenských výrobků, chemických výrobků a prostředků, fotografických a optických výrobků.

► **Sklářský a keramický průmysl**

Trvalý zájem je o sklo, porcelán, keramiku. V současnosti je možná sledovat zvýšený zájem o tyto výrobky, a to zejména díky konjunkturu celé chorvatské ekonomiky.

► **Služby**

K uplatnění českých firem dochází ve službách spojených s turistikou a cestováním, službách spojených s ubytováním a servisem v restauracích, službách v dopravě při rozvoji námořní dopravy (přístavy Rijeka,

Zadar, Split, Ploče). České firmy modernizují mariny pro rekreační lodní sporty, investují do výstavby vodních parků (Poreč-park Aquacolors). Dochází k rozvoji služeb cestovních kanceláří, provozovatelů zájezdů, turistických průvodců a pomocných služeb spojených s námořní dopravou. Významné jsou také dodávky pro vybavení ubytovacích kapacit hotelů.

► **Strojírenský průmysl**

Možnosti spočívají hlavně v dodávkách tradičních strojírenských výrobků, jako jsou osobní automobily, traktory, tak i v možnostech dodávek technologií pro potravinářský průmysl. Možnosti pro české firmy jsou také v subdodávkách pro místní výrobu kolejových vozidel, tramvají, příměstských vlaků a autobusů. U kolejových vozidel je možnost spolupráce buď v kooperační výrobě či převzetí části výroby nebo kompletních dodávkách a modernizaci např. starších tramvají české výroby. Velký potenciál tkví v komoditách, jako jsou malá letadla, hydroplány a subdodávky pro lodní průmysl. Příležitosti lze najít i v dodávkách strojů a zařízení pro farmaceutický průmysl, dřevozpracující průmysl, elektrotechnický průmysl, telekomunikační průmysl, atp.

► **Vodohospodářský a odpadní průmysl**

Tato oblast poskytuje českým firmám velmi zajímavé dodávkové možnosti. Financování těchto projektů se rozbíhá ze strukturálních fondů EU a je doplňováno financováním ze státního rozpočtu, rozpočtu měst a obcí a EBRD. Oblast vodního hospodářství skýtá rozsáhlý potenciál, zejména v oblasti dodávek úpraven a čističek odpadních vod. Pro české výrobce těchto zařízení představuje Chorvatsko vhodné teritorium vzhledem k ambicióznímu plánu na ochranu Jaderského moře a modernizaci zastaralé či neexistující sítě vodohospodářských zařízení. Konkrétní příležitosti se prolínají i s dalšími obory, zejména s dodávkami zařízení pro obnovitelné zdroje energie. Potenciál mají i dodávky pro odpadové hospodářství a spalovny odpadu.

► **Zábava a volný čas**

Velký potenciál vidíme v dodávkách sportovních potřeb, sportovního vybavení škol, hřišť a tělocvičen a vybavení zařízení univerzit.

► **Zdravotnický a farmaceutický průmysl**

Vybavení nemocnic a dalších zdravotnických zařízení vyžaduje modernizaci. Poslední dobou evidujeme zvýšené poptávky v tomto oboru. Nemocnice a další zdravotnická zařízení by podle posledních informací měla být modernizována i se spolufinancováním ze zdrojů EU. Připravuje se výstavba nové nemocnice v Pule a modernizace a rozšíření nemocnic v Záhřebu, Splitu, Osijeku, Bjelovaru a dalších městech. Exportní potenciál přinášejí i možnosti dodávek zařízení pro specializovaná pracoviště jako jsou oční polikliniky, gynekologicko-porodnické, zubní, kosmetické a chirurgické laboratoře. Spolupráce ve farmaceutickém průmyslu je perspektivní zejména ve vývoji a testování léků. V úvahu připadá i vývoz speciálních léčiv. Zaznamenáváme také výrazný zájem v oblasti rozvoje balneologických zařízení a zájem o spolupráci v oblasti lázeňství všeobecně.

► **Zemědělský a potravinářský průmysl**

Chorvatský zpracovatelský a potravinářský průmysl má širokou základnu. Po vstupu země do EU se rozšířily možnosti přímých dodávek i možnosti kooperace na místním trhu. Šance pro dodávky českých firem

jsou zejména v dodávkách pro privátní značky obchodních řetězců nebo subdodávky pro zpracovatelský průmysl. Z konkrétních příležitostí je třeba zmínit dodávky mléka (zejména sušeného), zde je potenciál vývozu hlavně vzhledem k omezeným kapacitám chorvatských mlékárenských závodů. Další položku možného vývozu tvoří šťávy a výtažky z rostlin jako komponenty pro nápojový průmysl. Pro realizaci dodávek nápojů je na místním trhu velmi silná místní konkurence, která má navíc dominantní postavení na trhu. Exportní příležitosti jsou v bio-potravinách, např. müsli, cereálie a obecně v sortimentu zdravé výživy. Trvalý zájem je o dodávky ochucovadel, kečupů, omáček apod. Na chorvatském trhu by se mohli uplatnit i někteří menší a střední výrobci piva. V poslední době zaznamenáváme zvýšenou poptávku po krůtím a kuřecím mase. Zájem je také o dodávky surovin, jako je sója a kukuřice pro výrobu polotovarů a krmných směsí. Na trhu si také získávají místo luxusní potraviny určené hlavně pro obohacení trhu. Jedná se např. o sortiment cukrovinek, lahůdek atp.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 0401 – Mléko, smetana nezahuštěná, neslazená
	HS 0402 – Mléko, smetana zahuštěná, slazená
	HS 1302 – Šťávy, výtažky rostlin, pektiny, slizy a ostatní
	HS 1601 – Uzenky, salámy a podobné výrobky z masa, drobů, krve apod.
	HS 1704 – Cukrovinky bez kakaa (vč. bílé čokolády)
	HS 2203 – Pivo ze sladu
	HS 8437 – Stroje pro čištění, třídění ap. semen, zrní aj.
Vodohospodářský a odpadní průmysl	HS 8701 – Traktory
	HS 8414 – Čerpadla, vývěvy, vzduchové kompresory
	HS 8421 – Odstředivky, přístroje k filtrování, čištění
	HS 8481 – Kohouty ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.
	HS 8484 – Těsnění kovoplastická, soubory sestavy těsnění
	HS 8501 – Motory, elektrické generátory
	HS 8502 – Soustrojí generátorová, elektr. měniče rotační
	HS 8507 – Akumulátory elektrické vč. separátorů
CPA 37.00 – Služby související s odpadními vodami	
Dopravní průmysl a infrastruktura	HS 8702 – Vozidla motorová pro dopravu veřejnou, osobní
	HS 8703 – Auta os. aj. vozidla motorová pro přepravu osob
	HS 8704 – Motorová vozidla pro přepravu nákladu
	HS 8705 – Motorová vozidla pro zvláštní účely
	HS 8707 – Karosérie vozidel motor., traktorů vč. kabin

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Energetický průmysl	HS 7311 - Nádoby tlakové pro plyn ze železa, oceli
	HS 8402 - Generátory pro výrobu vodní páry apod.
	HS 8406 - Turbíny na páru vodní nebo jinou
	HS 8410 - Turbíny, kola vodní, regulátory
	HS 8413 - Čerpadla i se zař. měřícím, zdviže na kapaliny
	HS 8414 - Čerpadla, vývěvy vzduchové, kompresory ap.
	HS 8503 - Části motorů, elektr. generátorů, soustrojí ap.
	HS 8504 - Transformátory, el. měniče, statické indukory
Železniční a kolejová doprava	HS 7302 - Materiál pro stavbu tratí železnič., tramvaj.
	HS 8530 - Přístroje elektrické pro řízení dopravy
	HS 8603 - Vozy motorové, železniční aj. dopravy kolejové
	HS 8607 - Části, součásti vozidel žel. aj. dopravy kolej.
	HS 8608 - Materiál kolejový, svrškový, přístr. návěstní ap.
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 9018 - Nástroje lékařské, chirurgické, zubolékařské aj.
	HS 9019 - Přístroje pro mechanoterapii, masážní, dýchací aj.
	HS 9020 - Přístroje dýchací, ostatní masky plynové
	HS 9022 - Přístroje rentgenové aj. používající záření
Chemický průmysl	HS 3307 - Přípravky holicí, toaletní, kosmetické ap.
Plasty a gumárenský průmysl	HS 4011 - Pneumatiky nové z pryže
Zpracovatelský průmysl	HS 4911 - Výrobky tiskařské, ostatní vč. obrazů, rytin aj.
Zábava a volný čas	HS 9503 - Tříkolky, koloběžky, kočárky pro panenky, panenky, hračky ost., modely, puzzle
	HS 9506 - Potřeby pro tělocvik, atletiku aj. sporty
Služby	CPA 50 - Vodní doprava
	CPA 55 - Ubytovací služby
	CPA 56 - Stravovací služby
	CPA 79 - Služby cestovních agentur a kanceláří a jiné rezervační a související služby

Irsko

V letech 2000-2007 rostla ekonomika Irska v průměru o 5,5% ročně. Od roku 2008 do roku 2010 vykazovala země záporné hodnoty růstu, přičemž v roce 2009 se jednalo o -6,4%. V roce 2011 dosáhl růst HDP 2,8%. Poté ekonomika znovu zpomalila a v roce 2013 se zvýšil HDP pouze o 1,4%. V roce 2015 došlo k velkému zrychlení (7,8 %), nicméně dle odhadů MMF by mělo postupně docházet ke snižování až k 3%. Míra inflace v roce 2015 klesla na 0,0%, což je nejnižší hodnota v novém tisíciletí. V dalších letech by měla její hodnota opět mírně růst. V zemi žije téměř 5 mil. obyvatel a HDP na obyvatele činil v roce 2015 51 351 USD. Hodnoty nezaměstnanosti postupně rostou od roku 2001 (3,9 %). Vrcholu bylo dosaženo v roce 2012 (14,7 %). V roce 2013 klesla nezaměstnanost na 9,4% a nadále by měla její hodnota klesat. Běžný účet je v přebytku.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	1,4	5,2	7,8	5,0	3,6	3,2
HDP/obyv. (USD)	51 873	54 411	51 351	54 464	57 220	59 336
Míra inflace (%)	0,5	0,3	0,0	0,9	1,4	1,7
Nezaměstnanost (%)	13,0	11,3	9,4	8,3	7,5	7,1
Bilance běžného účtu (mld. USD)	7,4	9,1	10,6	10,1	9,3	9,6
Populace (mil.)	4,6	4,6	4,6	4,7	4,7	4,8
Konkurenceschopnost	28/148	25/144	24/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	–	–	–	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ Irsko je součástí vnitřního trhu Evropské unie.
- ▶ Exportní riziko podle OECD: – .

Vývoz ČR do Irska 2015 (2014),
hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	5 769 131	38,5	3 841 335	50,2
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	2 681 677	17,9	1 849 325	45,0
8473	Části strojů psacích, počítačích, aut. zprac. dat	1 236 120	8,3	473 554	161,0
8542	Obvody integrované elektronické	563 393	3,8	379 202	48,6
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	490 300	3,3	221 096	121,8
8414	Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory ap.	351 178	2,3	63 334	454,5
8412	Motory pohony ostatní	215 404	1,4	237 803	-9,4
8523	Disky, pásky aj. média pro záznam zvuku, obrazu ap., ne HS 37	192 993	1,3	93 631	106,1
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	173 736	1,2	220 131	-21,1
8802	Letadla, vrtulníky, kosmické lodě vč. družic, nosné rakety	149 002	1,0	–	–
Celkem TOP 10		11 822 934	79,0	7 379 411	60,2
Celkem vývoz		14 969 663		10 280 765	45,6

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Irska 2015 (2014),
hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	8 354 063	28,5	1 944 505	329,6
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	5 533 403	18,9	3 589 188	54,2
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	3 396 782	11,6	2 739 477	24,0
3215	Barvy tiskařské, inkousty, tuše, i tuhé	1 799 761	6,1	3 448 445	-47,8
8523	Disky, pásky aj. média pro záznam zvuku, obrazu ap., ne HS 37	1 078 892	3,7	850 684	26,8
3002	Krev lidská, živočišná, antiséra, látky očkovací	776 122	2,6	562 252	38,0
8534	Tištěné obvody	723 750	2,5	682 518	6,0
3302	Směsi vonných látek	509 806	1,7	508 776	0,2
2208	Ethylalkohol nedenat. pod 80%, destiláty, likéry	442 837	1,5	391 303	13,2
8525	Přístroje vysílací pro rozhlas, televizi apod., kamery	412 996	1,4	263 362	56,8
Celkem TOP 10		23 028 412	78,5	14 980 510	53,7
Celkem dovoz		29 342 239		20 355 747	44,1

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilový průmysl

Za prvních 8 měsíců roku 2015 se prodej aut v Irsku zvýšil meziročně o 30 % a má i nadále rostoucí tendenci. Ačkoli zůstává podíl českých automobilek na celkovém trhu s automobily v Irsku prakticky na stejné výši, patří některá česká auta mezi deset nejprodávanějších vozů v Irsku.

► Energetický průmysl

Obnovitelné zdroje energie patří v Irsku k hodně diskutovaným tématům a nutno přiznat, že v poměrně konzervativní irské společnosti nemá výstavba větrných elektráren zdaleka takovou popularitu jako například těžba rašeliny. Ačkoli má země takřka ideální podmínky pro využívání offshorové energie, je stále podíl OZE na celkové produkci velmi malý (dle informace ministra pro energetiku, komunikace a přírodní zdroje ze září 2015 se nyní jedná o cca 8 %), přičemž do roku 2020 se dle mezinárodních závazků má zvýšit nejméně na dvojnásobek. Až dvacetiprocentní každoroční růst za poslední tři roky lze přitom sledovat na poli biomasy. V této souvislosti lze odhadovat zvýšenou poptávku po uvedených komoditách, stejně tak jako po zařízeních na zpracování biomasy. Potenciál mají reaktory, kotle, přístroje, mechanické nástroje aj.

► Nábytkářský průmysl

Nábytek zaznamenává na irském trhu po letech hospodářské krize (drahé bydlení, nesplacitelné hypotéky atp.) opět pozvolný nárůst, který by čeští exportéři mohli při svých poměrně slušných výsledcích z posledních let využít.

► Plasty a gumárenský průmysl

Trouby, hadice a podobné exportní položky z ČR zaznamenávají v posledních letech významný růst. Obdobně se vyvíjí také poptávka po pneumatikách.

► Stavební průmysl

Irská vodovodní soustava je takřka v dezolátním stavu a bude v nejbližších letech vyžadovat značné rekonstrukce. Jedná se o jednu z hlavních exportních příležitostí. Irové hodlají v nejbližších dvou a půl letech investovat 1,77 mld. EUR do celkově 386 infrastrukturních projektů, z čehož cca 40 % se bude týkat rekonstrukce sítě odpadních vod. Celkový objem investic do vodovodní infrastruktury se pro léta 2014–2022 předpokládá ve výši 6 mld. EUR. Po více než pětiletém útlumu ve stavebnictví bylo v souvislosti s lepší se ekonomickou situací země poprvé zaznamenáno výraznější oživení v oblasti výstavby nových domů a bytových jednotek, a to meziročně až o 100 %.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Systematický nárůst objemu léků v českém vývozu do Irsku se kryje se stabilním růstem dovozu lékařských a farmaceutických produktů za sledované období 2012–2014. Zájem o tuto komoditu je v zemi s obrovským obratem na trhu s léčivými trvalými, přičemž od roku 2010 její import vzrostl o téměř 40 %. Čeští exportéři do Irsku zaznamenali sice za poslední rok v této oblasti ve srovnání s roky 2010–2013 mírný pokles, přesto se jedná o perspektivní oblast.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

České exportní komodity zaznamenaly za poslední tři roky v Irsku nárůst i s ohledem na dobrou a letitou pověst české kvality, podíl v prodeji nových traktorů v r. 2013 dosáhl 4% a další 2,37% v kategorii nákupů (především z UK) již užívaných traktorů v teritoriu. Pro prudký nárůst celosvětového importu těchto výrobků na irský trh za období 2012–2014 patří kategorie zemědělských strojů a jejich součástí (převážně pro maloročníky) rozhodně mezi zajímavé obchodní příležitosti. Cukr je jednou z komodit, jejíž dovoz do Irska se za posledních pět let bezmála zdvojnásobil a totéž platí o českém dovozu této komodity do Irska. Podobná je situace na trhu s olejnatými semeny a plody. Pokud jde o pochutiny, je zde velká rezerva např. pro dovoz hořčice. Jednou z nových komodit, který by mohly na irském trhu nalézt odbyt, je také tzv. „pochtivé pivo“ (craft beer), většinou z produkce malých a středně velkých pivovarů. Podobně jako v ČR je také v Irsku patrný výrazný trend v konzumaci těchto produktů (70% meziroční nárůst za poslední dva roky).

Irská vláda realizuje v letech 2014–2020 program státní podpory rozvoje lesnictví (v současnosti lesy pokrývají pouze 11% území), má zájem o 6% navýšení rozlohy lesů do r. 2030. V soukromých rukou je nyní 47% lesů (třetina náleží firmě Greenbelt). Státní rozpočet na r. 2016 nově počítá s investicemi v hodnotě 114 mil. EUR na zalesňování a rozvoj infrastruktury. Navýšení státních grantů na úroveň podpory pro farmáře (současné hlavní držitele lesní půdy) činí z investic do lesnictví v Irsku zajímavou investiční příležitost.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Automobilový průmysl	HS 8703 - Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 1204 - Semena lněná i drcená
	HS 1205 - Semena řepky olejky i drcená
	HS 1207 - Semena, plody olejnaté, ostatní i drcené
	HS 1702 - Cukry ost., sirupy cukerné, med umělý, melasy
	HS 2106 - Potravinové přípravky jinde neuv.
	HS 2203 - Pivo ze sladu
	HS 8432 - Stroje, nářadí pro zemědělství lesnictví apod.
	HS 8433 - Stroje, zařízení žací, mlátičí, sekačky trávy apod.
	HS 8701 - Traktory
	HS 8708 - Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705
Plasty a gumárenský průmysl	HS 3917 - Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů
	HS 4011 - Pneumatiky nové z pryže
Energetický průmysl	HS 8402 - Generátory pro výrobu vodní páry apod.
	HS 8403 - Kotle k ústřednímu topení jiné
	HS 8501 - Elektrické motory a generátory
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 3004 - Léky odměřené, ne krev, antisera apod., vata aj.
Nábytkářský průmysl	HS 9401 - Sedadla, ne lékařská apod., i proměnitelná v lůžka
	HS 9403 - Nábytek ostatní, části, součásti
Stavební průmysl	HS 8481 - Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.

Itálie

V novém tisíciletí země dosáhla nejvyšší hodnoty růstu HDP v roce 2000 (3,7 %), poté se růst HDP zpomalil a rostl průměru o 1 % ročně. Na přelomu dekády se pak italská ekonomika propadla do záporného růstu. V roce 2013 vykázala růst -1,7%. Podobná situace byla i v roce 2014. Zvrat nastal až v roce 2015, kdy rostla o 0,8%. V dalších letech by měl průměrný růst činit přibližně 1%. Míra inflace v roce 2015 klesla až na 0,1%. V zemi žije kolem 60 mil. obyvatel a HDP na obyvatele činilo v roce 2015 téměř 30 000 USD. Nezaměstnanost se v roce 2015 konečně dostala pod 12%. Běžný účet je od roku 2013 v přebytku.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	-1,7	-0,3	0,8	1,0	1,2	1,0
HDP/obyv. (USD)	35 704	35 239	29 867	30 232	30 995	31 570
Míra inflace (%)	1,2	0,2	0,1	0,2	0,7	0,9
Nezaměstnanost (%)	12,1	12,6	11,9	11,4	10,9	10,5
Bilance běžného účtu (mld. USD)	19,0	40,9	38,7	41,9	37,2	32,1
Populace (mil.)	59,7	60,8	60,8	61,2	61,4	61,6
Konkurenceschopnost	49/148	49/144	43/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	–	–	–	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MME, OECD, WEF

- ▶ Itálie je součástí vnitřního trhu Evropské unie.
- ▶ Exportní riziko podle OECD: – .

Vývoz ČR do Itálie 2015 (2014),
hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	20 171 608	14,1	15 870 164	27,1
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	7 316 533	5,1	7 618 163	-4,0
2402	Doutníky, doutníčky, cigarety z tabáku, náhražek	6 807 035	4,8	6 202 272	9,8
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	5 443 084	3,8	2 392 575	127,5
4011	Pneumatiky nové z pryže	3 062 588	2,1	3 416 083	-10,3
8528	Monitory, projekory bez TV; přijímače televizní	2 980 837	2,1	2 407 199	23,8
8415	Stroje, přístroje klimatizační	2 871 396	2,0	2 661 015	7,9
9503	Tříkolky, kolob., kočárky pro panenky, panenky, ostatní hračky, modely, puzzle	2 491 623	1,7	2 274 907	9,5
8501	Elektrické motory a generátory	2 081 175	1,5	1 923 394	8,2
8443	Stroje, příst. pro tisk, s pomůckami HS 8442 (vč. kopírek, faxů); části	1 908 853	1,3	2 123 533	-10,1
Celkem TOP 10		55 134 732	38,6	46 889 305	17,6
Celkem vývoz		142 909 798		130 146 529	9,8

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Itálie 2015 (2014),
hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	7 794 737	6,0	7 406 943	5,2
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	5 088 184	3,9	4 516 843	12,6
8704	Motorová vozidla pro přepravu nákladu	3 331 084	2,6	2 208 989	50,8
7306	Trouby, profily ap. duté jiné, ze železa, oceli	2 780 788	2,2	2 619 136	6,2
8481	Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.	2 654 229	2,1	2 720 202	-2,4
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	1 823 963	1,4	1 091 826	67,1
3907	Polyacetal, pryskyřice apod., v primár. formách	1 572 610	1,2	1 552 845	1,3
3926	Výrobky ostatní z plastů aj. materiálů	1 421 304	1,1	1 343 851	5,8
4107	Usně vyčiněné zvířat ostatních	1 367 680	1,1	1 016 039	34,6
7326	Výrobky ostatní ze železa, oceli	1 255 381	1,0	1 038 569	20,9
Celkem TOP 10		29 089 960	22,6	25 515 243	14,0
Celkem dovoz		128 985 127		120 941 248	6,7

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilový průmysl

Tato nejvýznamnější položka českého vývozu má do budoucna šanci znovu růst. Trh s novými automobily se v Itálii dostal díky recesi na samé dno a lze očekávat oživení poptávky. To je šance i pro dodavatele automobilových součástek. Italská automobilka Fiat sice dnes vyrábí většinu své produkce mimo Itálii, ale výrobu dražších a luxusních vozů chce v Itálii ponechat. Růst by znovu mohl i vývoz autobusů, jejichž výroba se v Itálii potýká s problémy, nebo byla přesunuta do zahraničí.

Prodej osobních vozů zaznamenává v IT v posledním období výrazný růst v souvislosti s nastartovaným ekonomickým oživením. Např. nárůst prodejů osobních vozů v posledním kvartále roku 2015 oproti stejnému období loňského roku je odhadován ve výši až 15%. Za nejrychleji rostoucí segment se považuje SUV vozů, počítá se především s pokračováním růstu prodejů vozů vyráběných v rámci koncernu Chrysler-Fiat typu Fiat 500X či Jeep Renegade, největší šance mají jejich konkurenti.

► Civilní letecký průmysl

U doporučených položek lze spatřit stejnou charakteristiku: existence poptávky po těchto položkách se prolíná s českými kompetencemi. Perspektivní může být i spolupráce mezi českým a italským kosmickým průmyslem.

► Chemický průmysl

Od roku 2009 v této skupině výrobků dominují destilované mastné kyseliny. Pokud jde o chemické výrobky, několikanásobně vyšších objemů vývozu z ČR bylo dosaženo například u iniciátorů a urychlovačů reakce (HS 3815) nebo u přípravků k čištění kovových povrchů a pájení (HS 3810). Primárně se jedná o poptávky distributorů chemických látek, kteří dodávají dané produkty do místních laboratoří, výrobcům nátěrových hmot, či do plastikářského průmyslu. Problémem pro české společnosti v tomto sektoru (kyseliny a jiné chemické látky) je, že náklady na přepravu jsou vzhledem k nízké marži v tomto odvětví veliké.

► Kovožpracovatelský průmysl

Železo a ocel se staly významnými komoditami v obou směrech toku zboží mezi ČR a Itálií. Do budoucna by vývoz z ČR mohl růst kvůli problémům italských železáren s dodržováním norem ochrany životního prostředí. Ocel, železo, hojně využívány především ve stavebním sektoru, trpí konstantně negativním výkonem italského stavebního sektoru, v rámci něhož nicméně vláda chystá uvolnění veřejných prostředků pro realizaci významných infrastrukturních staveb. Totéž platí pro strojírenství, u kterého došlo v letech 2007–2015 kumulovaně k propadu výroby o 30%. V souvislosti s oživením italské ekonomiky, která v roce 2015 po dvou předchozích velkých recesích zase poroste, se zlepšují též vyhlídky na oživení pro hutní výrobky (především ve strojním sektoru – kde v některých oborech rostou vývozy – a oživení se čeká i u stavebního sektoru v souvislosti s chystanými daňovými zvýhodněními, které mají přinést pobídky pro rozvoj stavebnictví).

► Sklářský a keramický průmysl

Zatímco stolní sklo v Itálii v uplynulé dekádě ztrácelo své pozice, vývoz ostatních skleněných výrobků rostl. Tradiční české dekorativní sklo se v Itálii muselo vypořádat s levnou konkurencí a změnou vkusu. Do budoucna by však mohlo zpátky své pozice znovu získávat v segmentech, v nichž může konkurovat kvalitou a originálním designem. České sklo si zachovává v Itálii stále dobré jméno. Změna vkusu je ale u Italů zřejmá a požadovány jsou především hladší linie a modernější design (především na severu země). Stabilně poptávané jsou vánoční dekorace a figurky.

► Služby

Samostatnou kapitolou, zde neanalyzovanou, přitom perspektivní v široké škále kategorií, je vývoz služeb. Příkladem pro italský trh mohou být inženýrské a ostatní technické služby v oblasti vodohospodářství, popř. specializované práce v energetice (např. oblast odstavování jaderných zařízení je jednou ze speciálních oblastí, kde již nyní nacházejí české firmy uplatnění).

► Vodohospodářský a odpadní průmysl

Vodohospodářský sektor v Itálii vykazuje silný deficit infrastruktury ve srovnání s ostatními evropskými zeměmi. Disponuje zastaralými zařízeními (průměrné stáří 37 let), přitom zvláště na jihu je infrastruktura velmi opotřebovaná a dochází k velkým ztrátám (v některých případech údajně až 40 %). Výše potřebných investic na obnovu infrastruktury během příštích 10 let se odhaduje na 60 mld. EUR. Problematická je silná konkurence italských firem, které v letech krize stagnovaly, nicméně české firmy mohou uspět jak svými výrobky a technologiemi, tak i v případných konsorciích s místními firmami. Infrastrukturní projekty ve vodohospodářství vyžadují komplexní dodávky celé řady výrobků a navazujících služeb.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Antibiotika – vývoz této komodity do Itálie sice od vstupu ČR do EU vzrostl téměř na dvojnásobek, avšak nedosahuje zatím úrovně z konce 90. let. Navíc italský farmaceutický průmysl (i díky přítomnosti nadnárodních korporací) patří k evropské špičce a dařilo se mu navzdory recesi. Italský trh se v tomto segmentu vyznačuje velmi ostrou konkurencí a čeští výrobci léčiv s tím musejí počítat. Léky neodměřené, ne krev, antiséra apod. vata aj. – jde o relativně novou položku v českém vývozu. Zřejmě se nejedná o finální výrobek, což může znamenat vývoz v rámci jedné nadnárodní korporace. Zajímavou položkou z pohledu pozitivní tendence trhu by se mohly jevit potravinové a vitamínové doplňky, jejichž poptávka na italském trhu neustále stoupá. Průměrná spotřeba vitamínu a potravinových doplňků byla v období krize 2 mld. EUR. I aktuální situace napovídá o pozitivním trendu, Italové i přes krizi považují zdraví za hlavní hodnotu.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Slad i pražený – vývoz se ve sledovaném období od roku 1999 dramaticky zvýšil, výše vývozu v několika posledních letech však výrazně kolísala, domníváme se proto, že za ním částečně stojí i přesuny v rámci nadnárodních společností. Roste popularita sladových piv v Itálii a tomuto sektoru byl věnován i projekt ekonomické diplomacie v roce 2012 a dále v roce 2015. Potravinářský průmysl patří do skupiny tahounů italského exportu a byl relativně méně zasažen dvěma vlnami hospodářské recese v uplynulých letech. Itálie není soběstačná a cukr dováží, aby pokryla jeho spotřebu v potravinářském průmyslu.

V podnikatelské misi u příležitosti státní návštěvy českého prezidenta v roce 2012 v Itálii byl mimo jiné zástupce cukrovarnické skupiny z ČR. Vývoz českého piva se přiblížil na předkrizovou úroveň. Přesto je zde poměrně velký prostor pro další růst, příkladem může být úspěch belgických piv na italském trhu. V evropském měřítku je objem české produkce piva srovnatelný s produkcí Belgie (6. resp. 7. příčka). Avšak zatímco v žebříčku největších dovozců piva do Itálie patřila ČR za rok 2011 podle asociace Assobirra až 12. příčka, byla Belgie dokonce na třetím místě. V Itálii v posledních třech letech velmi vzrostla pивní kultura a konzumace tohoto produktu se značně zvýšila. Ve velkých bohatších městech na severu Itálie je poptávka soustředěna především na pивní speciály, piva z mikropivovarů a řemeslně vyráběná piva, piva nefiltrovaná. V posledních letech se také velmi rozmnožily nové italské minipivovary a právě řemeslná výroba piva.

► Zpracovatelský průmysl

Spolu s chemickými surovinami jde o zboží s relativně nižší přidanou hodnotou a stupněm zpracování. Dřevo a výrobky ze dřeva Itálie do velké míry dováží. Tradičním zdrojem italských dovozů je i ČR.

► Železniční a kolejová doprava

Italské železnice připravují významnou investicí obměnit vozový park u regionálních vlaků. Rekordní tendr v celkové hodnotě 4,5 mld. EUR připravují od léta 2015 v rámci nové strategie vyhlásit Italské železnice prostřednictvím společnost Trenitalia. Předpokládaný nákup 500 vlaků bude představovat v příštích letech radikální obměnu vozového parku regionálních spojů. Současný vozový park regionálních spojů čítá několik tisíc vlaků, z nichž 60 % má odslouženo více než 25 let, 40 % z nich prošlo renovací.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 1107 – Slad, i pražený
	HS 1701 – Cukr třtinový řepný sacharóza chemicky čistá
	HS 2203 – Pivo ze sladu
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 2941 – Antibiotika
	HS 3003 – Léky neodměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.
Chemický průmysl	HS 3823 – Pojidla pro licí formy ost. výr. chem. průmyslu
Zpracovatelský průmysl	HS 4415 – Bedny, bedničky, klece, bubny, palety apod. ze dřeva
Sklářský a keramický průmysl	HS 7003 – Sklo lité profilové ploché, válcované, nezprac.
	HS 7006 – Sklo lité tažené, plavené, vrtané aj. zpracované
	HS 7007 – Sklo bezpečnostní tvrzené, vrstvené
	HS 7010 – Demižóny, láhve, baňky, lékovky, víčka aj. ze skla
	HS 7013 – Sklo stolní domáckenské, kuchyňské aj. zboží
	HS 7016 – Dlaždice, desky, kameny, cihly, tašky aj. skleněné
	HS 7018 – Perly, imitace perel, drahokamů apod. ze skla
HS 7019 – Vlákna skleněná a výrobky z nich	

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Kovozpracovatelský průmysl	HS 7204 - Odpad a šrot ze železa nebo oceli i přetavený v ingotech
	HS 7213 - Tyče, pruty ze železa, oceli neleg., válc. za tepla
	HS 7214 - Tyče, pruty jiné ze železa, oceli nelegované
	HS 7217 - Dráty ze železa n. oceli nelegované
	HS 7223 - Dráty z oceli, nerezavějící
	HS 7224 - Ocel legovaná ost. v ingotech aj. tvarech zákl.
	HS 7227 - Tyče, pruty válc. za tepla z oceli legované ost.
	HS 7228 - Tyče, pruty, úhelníky, profily z oceli legov. ost.
	HS 8212 - Břítvy, strojky, čepelky holicí
	HS 7229 - Dráty z oceli legované, ostatní
Automobilový průmysl	HS 8702 - Motorová vozidla pro veřejnou osobní dopravu
	HS 8703 - Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob
	HS 8708 - Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705
Civilní letecký průmysl	HS 8801 - Balony, vzducholodě; kluzáky, rogala apod.
	HS 8802 - Letadla, vrtulníky, kosmické lodě vč. družic, nosné rakety
	HS 8803 - Části a součásti motor. a bezmotor. prostředků pro létání
	HS 8804 - Padáky vč. paraglidingu apod., vč. příslušenství
	HS 8805 - Katapulty letecké aj. příst. pro let. výcvik
Vodohospodářský a odpadní průmysl	HS 8481 - Kohouty, ventily aj. pro
	HS 3917 - Trouby, trubky, hadice př.
	HS 7303 - Trouby, duté profily apod.
	HS 7307 - Příslušenství pro troub.
	HS 7309 - Nádrže, cisterny apod. z že.
Železniční a kolejová doprava	HS 8602 - Lokomotivy, lokotraktory ostatní, tendry
	HS 8605 - Žel. nebo tram. osobní vozy, vozy zavaz. a pošt. apod., bez vlastního pohonu
	HS 8607 - Části a součásti železničních nebo tramvajových lokomotiv nebo kolejových vozidel
Služby	CPC 71 - Architektonické a inženýrské služby; technické zkoušky a analýzy

Kosovo

V poslední dekádě se meziroční růst HDP pohyboval v rozmezí 3–4,5%. V roce 2013 ekonomika dosáhla růstu HDP 3,4%, v roce 2014 se na poklesu ekonomického růstu projevila povolební politická krize a počátek exodu Kosovanů do zemí EU na přelomu roku 2014/2015. Odhad do budoucnosti i poslední ekonomické aktivity vlády v roce 2015 slibují návrat k pozitivnímu trendu vývoje HDP. Míra inflace v roce 2013 a 2014 výrazně poklesla. V zemi žije téměř 2 mil. obyvatel, údaje o HDP na obyvatele a nezaměstnanosti vycházejí z údajů vládní Kosovské statistické agentury. Běžný účet je vyrovnaný.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	3,4	1,2	3,4	3,4	4,3	4,1
HDP/obyv. (USD)	2 935	3 084	–	–	–	–
Míra inflace (%)	1,8	0,4	–0,5	1,6	1,6	1,6
Nezaměstnanost (%)	30,0	35,3	–	–	–	–
Bilance běžného účtu (mld. USD)	–0,5	–0,5	–0,5	–0,6	–0,6	–0,6
Populace (mil.)	1,8	1,8	1,8	1,8	–	–
Konkurenceschopnost	–	–	–	–	–	–
Exportní riziko OECD	7/7	7/7	7/7	7/7	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, SB, WEF

- ▶ Evropská unie a Kosovo podepsaly koncem října 2015 Stabilizační a asociací dohodu. Kosovský parlament dohodu ratifikoval počátkem listopadu 2015, ratifikační proces v zemích EU bude pokračovat. Vstup v platnost se očekává koncem roku 2016 nebo později.
- ▶ Exportní riziko podle OECD je: 7/7.

Vývoz ČR do Kosova 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
0102	Dobytěk hovězí živý	36 028	12,6	55 745	-35,4
4418	Výrobky stavebního truhlářství, tesařství apod. ze dřeva	20 182	7,0	14 128	42,9
7308	Konstrukce, části, desky, tyče aj., ze železa, oceli	19 480	6,8	1 956	895,9
3809	Přípravky k úpravě povrchu, apretaci ap.	19 171	6,7	24 243	-20,9
8507	Akumulátory elektrické, vč. separátorů	17 994	6,3	15 397	16,9
3402	Prostředky povrchově aktivní prací, čisticí aj.	17 135	6,0	16 171	6,0
4804	Papír aj. nenatíraný, ne k popisování, hyg. účelu	16 064	5,6	5 191	209,5
8424	Přístroje mech. ke stříkání ap., přístroje hasící	9 191	3,2	–	–
9619	Hygienické vložky, tampony, dětské pleny a pod. hygien. výrobky	8 439	2,9	5 829	44,8
3006	Zboží farmaceutické jiné	8 349	2,9	10 377	-19,5
Celkem TOP 10		172 033	59,9	149 037	15,4
Celkem vývoz		286 988		333 242	-13,9

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Kosova 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
1211	Rostliny, plody aj. pro parfumerii, lékařství ap.	3 563	22,0	3 744	-4,8
1806	Čokoláda a ostatní potravinové přípravky obsahující kakao	3 356	20,7	2 160	55,4
0813	Ovoce sušené, ne ořechy, banány, citrusy, fíky ap.	2 716	16,7	2 780	-2,3
2204	Víno z čerstvých hroznů, mošt vinný jiný	2 455	15,1	5 352	-54,1
8421	Odstředivky, přístroje k filtrování, čištění	890	5,5	66	1248,5
6203	Obleky, saka, kalhoty, komplety ap. pánské, chlapecké	837	5,2	1 532	-45,4
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	634	3,9	–	–!
6204	Kostýmy, šaty, sukně, kalhoty ap., dámské a dívčí	575	3,5	911	-36,9
1704	Cukrovinky bez kakaa (vč. bílé čokolády)	415	2,6	–	–
8450	Pračky pro domácnost. prádelny i se sušičkami	282	1,7	231	22,1
Celkem TOP 10		15 723	96,9	16 776	-6,3
Celkem dovoz		16 228		25 565	-36,5

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► **Důlní, těžební a ropný průmysl**

Výroba a servis těžebních strojů na povrchovou těžbu lignitu a hlubinnou těžbu nerostů. Sektor hornictví a metalurgie byl za dob Jugoslávie jedním ze stěžejních sektorů v oblasti dnešního Kosova a působilo zde několik českých firem. Na území Kosova se nacházejí významná ložiska lignitu a minerálů. Po válečných událostech v roce 1999 došlo k přerušení těžby, většina hlubinných dolů byla zatopena a současná těžební činnost je na úrovni cca 20 % původních kapacit. Jednou z vládních priorit je obnovení těžby. Problémem jsou nedořešené vlastnické vztahy kombinátu Trepča, kterému většina hlubinných dolů patří.

► **Energetický průmysl**

Výroba a distribuce elektrické energie. Energetický sektor je ve velice špatném stavu. Kosovo provozuje dvě hnědouhelné elektrárny, které jsou již za hranicí životnosti. Provoz obou elektráren byl prodloužen – Kosovo A do 2017 a Kosovo B do 2025, obě elektrárny však budou vyžadovat rekonstrukci. V zimních energetických špičkách jsou schopny pokrýt cca 50–70 % spotřeby. Ve špičkách dochází k občasným výpadkům nebo k vypínání dodávek elektrického proudu. Koncem roku 2014 bylo uzavřeno výběrové řízení na výstavbu nové elektrárny. Modernizace stávajících zdrojů Kosovo A a B bude řešena v roce 2016. Distribuční společnost KEDS (turecký vlastník) postupně modernizuje rozvodnou síť. V roce 2016 bude dokončeno propojení sítě vysokého napětí 400 kV s Albánií. Výroba elektrické energie je rovněž jednou z priorit vlády pro další období. Mezi priority se poprvé také dostávají obnovitelné zdroje energie.

Obnovitelné zdroje elektrické energie – V návaznosti na neuspokojivý stav energetického sektoru vláda Kosova připravuje za pomoci mezinárodního společenství řadu opatření na podporu produkce elektřiny z obnovitelných zdrojů – vítr, fotovoltaika, biomasa a geotermální zdroje na lokální vytápění a chlazení. Uvažuje se rovněž o produkci biopaliv po roce 2018. Zpracován byl Národní akční plán k obnovitelným zdrojům, ve kterém si vláda Kosova stanovila poměrně ambiciózní cíle na zvýšení podílu vyrobené elektřiny z obnovitelných zdrojů do roku 2020 až na 29 %. Součástí programu je rovněž důraz na zvyšování energetické efektivity.

Energetická efektivnost – zvyšování energetické efektivity veřejných budov zařadila vláda do svého programu na snižování energetické spotřeby. Velká část veřejných budov byla postavena před více jak 20 lety a ani novější budovy (až na malé výjimky) nejsou řešeny s ohledem na energetickou efektivnost. V první fázi vláda počítá s projekty zaměřenými na státní a veřejné budovy škol, univerzit, nemocnic a úřadů.

► **Vodohospodářský a odpadní průmysl**

Výroba a distribuce pitné vody – vodárny menší a střední kapacity, rozvody pitné vody, zařízení k filtrování vody na mechanickém, chemickém, UV, biologickém a jiných principech. Nedostatek vhodných zdrojů vody a nedostatečná kvalita pitné vody dodávané do veřejných vodovodů, včetně katastrofálního stavu samotných rozvodů vytváří potřebu aplikovat moderní technologie na její úpravu.

Čištění odpadních vod – čistírky menší a střední kapacity, technologie na údržbu kanalizací. Rovněž nedostatek čistíček odpadních vod způsobuje znečištění většiny povrchových zdrojů pitné vody, včetně vodních ploch vhodných k rekreaci. Otázky životního prostředí jsou vnímány zástupci mezinárodních organizací i kosovskou veřejností jako kritické, ale oficiální představitelé dosud upřednostňovali čistě ekonomické

priority. Je však možné očekávat, že se postupně stanou programovými prioritami místních zastupitelstev. Výhodu budou mít firmy, které budou v Kosovu již etablované. Několik českých firem již realizovalo své environmentální projekty v oblastech západního Balkánu, včetně Kosova. Trh není v tomto sektoru nasycen.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Výroba a zpracování potravin – linky na výrobu chlazených a konzervovaných potravin (maso, uzeniny, paštiky, ovoce, zelenina, dětská výživa). Kosovo má velice nízkou produkci vlastních potravinářských výrobků, většina je dovážena, a to převážně z okolních zemí Balkánu, EU nebo Turecka. Jednou z priorit nové vlády je podpora zemědělství a potravinářského průmyslu.

► Železniční a kolejová doprava

Železniční doprava – rekonstrukce stávajících a stavba nových železničních tratí je součástí plánů na rozvoj konektivity zemí západního Balkánu. Prioritním projektem v Kosovu je celková rekonstrukce severojižní železniční trasy tzv. Route 10 mezi hranicí se Srbskem a Makedonií (Leshak – Fushe Kosove – Hani i Elezit) v délce cca 150 km. Uvedený projekt je zařazen mezi prioritní akce vlády a získal finanční podporu mj. EBRD.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Vodohospodářství, odpadní prům.	HS 3917 – Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů
	HS 8414 – Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory ap.
	HS 8421 – Odstředivky, přístroje k filtrování, čištění
	HS 8537 – Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací
	HS 9032 – Řídicí jednotky
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 8438 – Stroje pro prům. přípravu, výrobu potravin aj.
Důlní, těžební a ropný průmysl	HS 4010 – Pásky dopravníků, řemeny hnací, z kaučuku vulkan.
	HS 8428 – Zařízení ost. zdvihací, nakládací, manipulační
	HS 8429 – Buldozery, srovnávače, rypadla apod. s pohonem
	HS 8431 – Součásti jeřábů, vozíků ap., buldozerů, fréz aj.
	HS 8501 – Elektrické motory a generátory
Železniční a kolejová doprava	HS 8605 – Žel. nebo tram. osobní vozy, vozy zavaz. a pošt. apod., bez vlastního pohonu
	HS 8607 – Části a souč. žel. nebo tramvajových lokomotiv nebo kolejových vozidel
	HS 8608 – Materiál kolejový svrškový, bezp. a sign. dopr. zařízení, příst. návěstní ap.
Energetický průmysl	HS 8535 – Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů, > 1000 V
	HS 8536 – Zař. el. k ochraně, spínání el. obvodů, < 1000V; konekt. pro opt. vlákna
	HS 8537 – Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací
	HS 8544 – Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.
	HS 9028 – Plynoměry, měřiče kapalin, elektroměry
	HS 8504 – Transformátory
	HS 8507 – Akumulátory

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Energetický průmysl	HS 8536 - Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů <1000 V, konekt. pro opt. vlákna
	HS 8537 - Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací
	HS 7309 - Nádrže, cisterny nad 300l
	HS 8406 - Turbíny na páru vodní nebo jinou komp. pro biomasu pro energii
	HS 8419 - Výměníky komp. pro biomasu pro energii
	HS 8541 - Fotovoltaické články
	HS 8404 - Přístroje pro kotle, generátory ústř. topení
	HS 8418 - Tepelná čerpadla
	HS 8485 - Klimatická zařízení

Příležitosti pro rozvojovou spolupráci

Kategorie vyspělosti země: HDC

Ačkoli patří Kosovo do zemí s vysokým stupněm lidského rozvoje, zůstává stále jedním z nejchudších států Evropy. V lednu 2016 byl schválen plán národního rozvoje pro období 2016–2021, který se soustřeďuje na následující oblasti: lidský kapitál, dobré vládnutí, konkurenceschopný průmysl, a infrastruktura.

► Sektor vody a sanitace

V sektoru vody a sanitace trpí Kosovo nedostatkem čistíren odpadních vod (ČOV). V řadě měst rovněž chybí kanalizační systémy a systémy zásobování kvalitní pitnou vodou. I přesto, že neexistuje žádná legální povinnost pro zajištění systému čištění odpadních vod, lze předpokládat, že do budoucna zájem o tyto technologie poroste a to jak u velkých státních institucí tak i u malých a středních podniků. Přenos českého know-how a technologií je již realizován v rámci bilaterální rozvojové pomoci. Úspěšnost těchto projektů byla prokázána několika komerčními zakázkami (např. ČOV pro Palace of Justice v Prištině).

► Sektor sociální infrastruktury a služeb

Sektor ostatní sociální infrastruktury a služeb se dlouhodobě potýká se začleňováním menšin a poskytováním adekvátní péče pro zdravotně postižené občany. Kosovo se snaží o postupnou digitalizaci a využívání dat pro kvalitní policymaking – např. Open data Kosovo (<http://opendatakosovo.org/>). Nevládní organizace se zabývají především dodržováním lidských práv, integrací marginalizovaných skupin do společnosti a činností spojenou s překonáváním následků válečného konfliktu. V rámci české ZRS si ČR vybuodovala unikátní pozici při podpoře začleňování slabozrakých, hluchých a autistických osob. Angažujeme se také na poli integrace menšin – hlavně Romů, Aškali a Egypťanů.

Zdroj dat: <http://www.worldbank.org/en/country>

Kypr

Kyperská ekonomika v letech 2000–2008 rostla v průměru o 3,8 % ročně. Za rok 2009 se HDP po dlouhé řadě let propadlo o 2,0 %. V následných dvou letech došlo k obnovení křehkého růstu o 1,4 resp. 0,3 %. HDP v letech 2012, 2013 a 2014 klesalo o 5,9 a 2,5 %. Od počátku roku 2015 došlo k oživení hospodářství s růstem ekonomiky 1,6 %. Míra inflace v roce 2014 dosáhla negativní hodnoty -0,3 % a za rok 2015 dokonce -1,1 %. V zemi (na území kontrolovaném vládou Kyperské republiky) žije 0,9 mil. obyvatel, přičemž HDP na obyvatele v roce 2015 dosahovalo 22 587 USD. Nezaměstnanost za poslední roky výrazně vzrostla a dlouhodobě přesahuje 15 %. Běžný účet je v posledních letech, po větších nerovnováhách během minulé dekády, téměř vyrovnaný.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	-5,9	-2,5	1,6	1,6	2,0	2,2
HDP/obyv. (USD)	27 963	27 289	22 587	22 903	23 503	24 166
Míra inflace (%)	0,4	-0,3	-1,1	0,6	1,3	1,5
Nezaměstnanost (%)	15,9	16,1	15,3	14,2	13,0	11,7
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-1,1	-1,1	-1,0	-1,0	-1,0	-1,1
Populace (mil.)	0,9	0,8	0,9	0,9	0,9	0,9
Konkurenceschopnost	58/148	58/144	65/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	–	–	–	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF, SB

- ▶ Kypr je součástí vnitřního trhu Evropské unie.
- ▶ Exportní riziko podle OECD : - .

Vývoz ČR na Kypr 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8523	Disky, pásky aj. média pro záznam zvuku, obrazu ap., ne HS 37	504 273	22,1	184 617	173,1
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	352 512	15,5	235 624	49,6
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	324 553	14,2	455 571	-28,8
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	194 058	8,5	198 398	-2,2
9504	Potřeby pro hry společenské a video hry, herní stoly a zařízení	116 483	5,1	188 229	-38,1
8528	Monitory, projektory bez TV; přijímače televizní	57 379	2,5	19 918	188,1
3215	Barvy tiskařské, inkousty, tuše, i tuhé	48 255	2,1	66 360	-27,3
3402	Prostředky povrchově aktivní prací, čisticí aj.	42 265	1,9	47 351	-10,7
8542	Obvody integrované elektronické	42 249	1,9	14 645	188,5
8525	Přístroje vysílací pro rozhlas, televizi apod., kamery	37 327	1,6	166	22386,1
Celkem TOP 10		1 719 354	75,5	1 410 879	21,9
Celkem vývoz		2 278 057		2 245 231	1,5

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Kypru 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	602 252	57,9	664 529	-9,4
2901	Uhlovodíky acyklické	108 656	10,4	105 352	3,1
3303	Parfémy, vody toaletní	81 651	7,9	685	11819,9
7403	Měď rafinovaná, slitiny mědi netvářené	47 903	4,6	73 299	-34,6
4810	Papír, karton ap., natírané kaolínem aj., barvené	28 578	2,7	22 512	26,9
3215	Barvy tiskařské, inkousty, tuše, i tuhé	24 281	2,3	30 003	-19,1
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	19 414	1,9	10 651	82,3
3921	Desky, listy, folie, filmy, pruhy ap. ost. z plastů	16 831	1,6	14 262	18,0
0805	Plody citrusové, čerstvé, sušené	12 452	1,2	10 692	16,5
3304	Přípravky kosmetické, líčidla	10 486	1,0	8 155	28,6
Celkem TOP 10		952 504	91,6	940 140	1,3
Celkem dovoz		1 040 137		1 128 799	-7,9

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Dopravní průmysl a infrastruktura

V souvislosti s řešením strukturální krize kyperského hospodářství vyhlásila administrativa několik projektů s cílem zlepšit využívání stávajícího ekonomického potenciálu země, zejména v sektoru turistického ruchu a příslušné infrastruktury. Tyto projekty by měly postupně skýtat příležitosti pro zahraniční investory a dodavatele. Dále by mělo dojít k privatizaci několika státních podniků či dlouhodobým pronájmům služeb doposud kontrolovaných státem.

Nejzajímavějším budoucím kyperským ekonomickým projektem by s největší pravděpodobností mělo být budování infrastruktury spojené s využíváním zemního plynu objeveného v kyperské výlučné ekonomické zóně ve východním Středomoří.

Dle dohody s mezinárodními věřiteli by mělo dojít k privatizaci kyperských telekomunikací, elektrických závodů (výroba a rozvod elektrické energie) a privatizaci provozování služeb nákladního přístavu v Limassolu. První fáze procesu udělování dlouhodobých licencí na jednotlivé služby v přístavu již byla zahájena a o dalším rozvoji přístavu (a dalších tamních projektech) by mělo být teprve rozhodnuto. Během roku 2015 vláda podnikala přípravné kroky umožňující zahájit další privatizace ve výše uvedených sektorech. Vnitropoliticky se však jedná o velmi citlivý krok, který má v zemi řadu odpůrců.

► Důlní, těžební a ropný průmysl

Kypr a zainteresované společnosti se připravují na těžbu a export zemního plynu z kyperské výlučné ekonomické zóny (EEZ) ve východním Středomoří. Zatím nebylo rozhodnuto o formě komercializace naleziště a zdaleka nebyla prozkoumána celá kyperská EEZ. Součástí projektu má být i plynofikace dvou kyperských tepelných elektráren a pravděpodobně tedy i vybudování plynového potrubí mezi elektrárnami. Nejdříve však musí být mj. rozhodnuto, jakou cestou bude plyn na Kypr dopravován. Bližší podrobnosti by mohly být známy během roku 2016 či 2017.

► Sklářský a keramický průmysl

V návaznosti na výstavbu nových hotelů a dalších objektů určených k rekreaci, se pro české firmy naskýtá příležitost k vývozu sklářských a keramických produktů. Především se jedná o zrcadla, dlaždice a obklady a stolní a kancelářské výrobky ze skla.

► Stavební průmysl

Cílem kyperské vlády je zvýšení příjmů z turistiky, resp. zvýšení počtu turistů (doposud kolem 2,4 mil. ročně). Cestou má být prodloužení turistické sezóny, resp. vybudování další infrastruktury, která by lákala turisty i mimo letní turistickou sezónu. Má dojít k vybudování moderních přímořských komplexů v Larnace a Paralimni. První fáze podobného projektu byla dokončena v těsné blízkosti historického centra Limassolu. Dále má dojít k vybudování nových golfových hřišť či tréninkových areálů pro zimní přípravu profesionálních sportovních týmů.

Největším projektem z oblasti podpory turistického ruchu má být vybudování obřího herního kasina světové třídy. Místo zatím nebylo určeno. K udělení licence by mělo dojít na začátku roku 2016 a projekt by měl vedle stavebních prací nabízet možnosti pro dodávky vnitřního vybavení, osvětlení a luxusních doplňků.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Jedním ze závěrů ekonomického nápravného programu je vytvoření nového systému všeobecného zdravotního pojištění a provedení reformy celého zdravotnického systému. Tímto krokem by mělo mj. dojít k osamostatnění dosud státem provozovaných zdravotnických zařízení a tedy decentralizaci nákupu lékařské techniky a vybavení. Současně by měl stoupnout zájem o nákup lékařské techniky ze strany soukromých lékařů a klinik, které budou smluvními partnery systému všeobecného zdravotního pojištění. Tato reforma, s původně avizovanou realizací v roce 2016, však již opakovaně nabrala zpoždění. V létě 2015 se hovořilo o roku 2018 jako pravděpodobném dokončení záměru.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Stavební průmysl, Dopravní průmysl a Infrastruktura	CPA 41.00 – Budovy a výstavba budov
	CPA 42.2 – Inženýrské sítě a jejich výstavba
	CPA 42.91 – Vodní díla a jejich výstavba
	CPA 42.99 – Ostatní inženýrské stavby j. n. a jejich výstavba
	CPA 42.99.12. – Stavby pro sport a rekreaci
	CPA 43 – Specializované stavební práce
	CPA 71.11 – Architektonické služby
	CPA 71.12 – Inženýrské služby a související technické poradenství
Sklářský a keramický průmysl	HS 7009 – Skleněná zrcadla, též zarámovaná, včetně zpětných zrcátek
	HS 7013 – Sklo stolní domácké, kuchyňské aj. zboží
	HS 7016 – Dlaždice, desky, kameny, cihly, tašky aj. skleněné
	HS 7018 – Perly, imitace perel, drahokamů ap. ze skla
Důlní, těžební a ropný průmysl	HS 7303 – Trouby, duté profily apod., z litiny
	HS 7304 – Trouby, duté profily apod., bezešvé, ze železa, oceli
	HS 7305 – Trouby, trubky ze železa, oceli nad 406,4 mm
	HS 7306 – Trouby, profily apod. duté jiné, ze železa oceli
	HS 7307 – Příslušenství pro trouby, trubky ze železa n. ocel.
	HS 7308 – Konstrukce, části, desky, tyče aj. ze železa n. oceli
	HS 7309 – Nádrže, cisterny apod. ze železa, oceli nad 300 l
	HS 7310 – Cisterny, sudy, kádě apod. ze železa, oceli do 300 l
	HS 7311 – Nádoby tlakové pro plyn, ze železa n. oceli
	HS 8409 – Části, součásti pro motory pístové
	HS 8415 – Stroje, přístroje klimatizační
	HS 8431 – Součásti jeřábů, vozíků apod. buldozerů, fréz aj.
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 9018 – Nástroje lékařské chirurgické, zubolékařské aj.
	HS 9019 – Přístr. pro mechanoterapii, masážní, dýchací aj.
	HS 9020 – Přístroje dýchací ostatní, masky plynové
	HS 9021 – Pomůcky přístr. ortopedické, pro nedoslýchavé aj.
	HS 9022 – Přístroje rentgenové aj. používající záření

Lichtenštejnsko

V roce 2013 se HDP meziročně zvýšil o 5,4%. V zemi žije přes 37 000 obyvatel. Údaje o HDP na obyvatele a běžném účtu nejsou k dispozici.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	5,4	–	–	–	–	–
HDP/obyv. (USD)	–	–	–	–	–	–
Míra inflace (%)	-0,2	–	–	–	–	–
Nezaměstnanost (%)	2,5	–	–	–	–	–
Bilance běžného účtu (mld. USD)	–	–	–	–	–	–
Populace (mil.)	0,04	0,04	0,04	–	–	–
Konkurenceschopnost	–	–	–	–	–	–
Exportní riziko OECD	–	–	–	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: OECD, SB, WEF

- ▶ Lichtenštejnsko je součástí Evropského hospodářského prostoru.
- ▶ Lichtenštejnsko je měnově provázané se Švýcarskem, v Lichtenštejnsku je měna CHF.
- ▶ Exportní riziko podle OECD: – .

Vývoz ČR do Lichtenštejnska 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
7318	Šrouby, vruty, matice, podložky aj. ze železa, oceli	61 049	16,8	169	36023,7
2106	Přípravky potravinové, jinde neuvedené ani nezahrnuté	50 148	13,8	52 605	-4,7
8431	Součásti jeřábů, vozíků ap., buldozerů, fréz aj.	43 285	11,9	36 871	17,4
8537	Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací	24 047	6,6	24 900	-3,4
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	22 693	6,2	12 906	75,8
8705	Motorová vozidla pro zvláštní účely	21 599	5,9	–	–
2004	Zelenina ost. příprav. konzerv. ne v octě, zmraz	20 406	5,6	19 429	5,0
8415	Stroje, přístroje klimatizační	19 868	5,5	24 154	-17,7
7616	Výrobky ostatní z hliníku	14 675	4,0	12836	14,3
8534	Tištěné obvody	10 458	2,9	9163	14,1
Celkem TOP 10		288 228	79,1	193 033	49,3
Celkem vývoz		364 426		312 197	16,7

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Lichtenštejnska 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
7318	Šrouby, vruty, matice, podložky aj. z železa, oceli	50 432	20,2	25 150	100,5
8403	Kotle k ústřednímu topení jiné	21 543	8,6	17 941	20,1
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů, < 1000V; konekt. pro opt. vlákna	18 560	7,4	15 292	21,4
9001	Vlákna optická ap., čočky, hranoly aj. nezasazené	16 483	6,6	11 067	48,9
3006	Zboží farmaceutické jiné	16 114	6,4	14 628	10,2
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	15 526	6,2	67287	-76,9
9026	Přístroje měření kontroly průtoku tlaku aj.	14 953	6,0	12060	24,0
7317	Hřebíky, cvočky, připínáčky apod., z železa, oceli	14 604	5,8	11129	31,2
3824	Pojidla pro licí formy apod., výrobky chem. prům. j. n.	14 058	5,6	13736	2,3
8483	Hřídele aj. převodové, převody, kola ozubené, ap.	12 867	5,1	11	116872,7
Celkem TOP 10		195 140	78,0	188 301	3,6
Celkem dovoz		250 059		327 483	-23,6

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Služby

Banky - Lichtenštejnsko se připojilo k dohodě o automatizované výměně informací dle standardů OECD, výměna začne fungovat od 1. 1. 2017. V Lichtenštejnsku proběhla novelizace trestního zákoníku, Lichtenštejnsko se chce zbavit pověsti „daňového ráje“ a zvýší kontrolu soukromých offshore společností. Týká se to i CZ společností.

► Strojírenský průmysl

Tradiční a zároveň perspektivní obor - rostoucí lichtenštejnský průmysl potřebuje přesné obráběcí stroje. Lichtenštejnsko klade velký důraz na rozvoj IT sektoru, který je základem průmyslového rozvoje a vývozu. Poptávány budou software, antiviry, inteligentní aplikace.

► Stavební průmysl

Lichtenštejnsko je země s vysokou hustotou obyvatelstva i vysokou mírou zastavěnosti obývaného území. Na údržbu, opravy, i další zástavbu budou potřeba stavební materiály i technika.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Stavební průmysl	HS 2523 - Cement portlandský, hlinitanový, struskový apod.
	HS 6907 - Dlaždice, obkládačky ap. keramické, neglazované
	HS 7228 - Tyče, pruty, úhelníky, profily z oceli legov. ost.
	HS 7308 - Konstrukce, části, desky, tyče aj. ze železa n. oceli
	HS 7326 - Výrobky ostatní ze železa, oceli
Strojírenský průmysl	HS 8456 - Stroje obrábějící pomocí laserů, ultrazvuku apod.
	HS 8471 - Stroje automat zprac. dat, jednotky, snímače ap.
Služby	CPA 62 - Služby v oblasti programování a poradenství a související služby

Litva

V roce 2009 byla země silně zasažena krizí (-14,8 %). V roce 2010 byl již růst 1,6% a v následujícím roce země dosáhla téměř předkrizových hodnot. Následně ekonomika zpomalila a v roce 2013 byl meziroční růst HDP 3,3%. Navzdory původně optimistické predikci zrychleného růstu HDP, kterou vydal MMF, litevská ekonomika opět polevila. Růst HDP byl v roce 2015 jen 1,6%. Odhady pro rok 2016 predikují zrychlení růstu na 2,7%. V roce 2015 čelila litevská ekonomika deflaci. Od roku 2016 se opět očekává míra inflace ve výši 0,6%. V zemi žije asi 3 mil. obyvatel a HDP na obyvatele v roce 2015 činilo zhruba 14 200 USD. Nezaměstnanost klesla od roku 2010 o 6 procentních bodů na odhadovaných 9,1% za celý rok 2015 a tento trend by měl pokračovat i v roce příštím (odhad kolem 8,6%). Běžný účet je téměř vyrovnaný.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	3,3	3,0	1,6	2,7	3,1	3,4
HDP/obyv. (USD)	15 649	16 529	14 210	14 965	15 950	17 055
Míra inflace (%)	1,2	0,2	-0,68	0,6	1,9	2,3
Nezaměstnanost (%)	11,8	10,7	9,1	8,6	8,5	8,4
Bilance běžného účtu (mld. USD)	0,1	1,7	-0,9	-1,3	-1,3	-1,4
Populace (mil.)	3,0	2,9	2,9	2,9	2,8	2,8
Konkurenceschopnost	48/148	41/144	36/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	2/7	2/7	2/7	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ Litva je součástí vnitřního trhu Evropské unie a od 1. 1. 2015 i součástí Evropské měnové unie.
- ▶ Exportní riziko podle OECD je: 2/7.

Vývoz ČR do Litvy 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	814 974	7,5	834 916	-2,4
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	749 017	6,9	564 465	32,7
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	745 310	6,8	918 235	-18,8
3901	Polymery, ethyleny v primárních formách	318 932	2,9	454 104	-29,8
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	300 151	2,8	414 258	-27,5
8544	Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.	190 771	1,7	151 418	26,0
8473	Části strojů psacích, počítačích, aut. zprac. dat	167 933	1,5	220 614	-23,9
7019	Vlákna skleněná a výrobky z nich	166 590	1,5	151 326	10,1
3303	Parfémy, vody toaletní	161 374	1,5	159137	1,4
3402	Prostředky povrchově aktivní prací, čisticí aj	154 206	1,4	206396	-25,3
Celkem TOP 10		3 769 258	34,5	4 074 869	-7,5
Celkem vývoz		10 913 080		11 653 601	-6,4

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Litvy 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
3907	Polyacetal, pryskyřice apod., v primár. formách	613 729	11,4	967 869	-36,6
3102	Hnojiva minerální nebo chemická dusíkatá	565 058	10,5	592 598	-4,6
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	440 915	8,2	448 814	-1,8
9403	Nábytek ostatní, části, součásti	316 352	5,9	307 228	3,0
5408	Tkaniny z příze z hedvábí umělého	226 940	4,2	187 214	21,2
3105	Hnojiva minerální chemická obsah 2-3 prvky	210 088	3,9	249542	-15,8
7326	Výrobky ostatní ze železa, oceli	138 556	2,6	93086	48,8
2835	Fosforany, fosforitany, fosforečnany, polyfosforečnany	137 259	2,5	84142	63,1
8481	Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.	131 285	2,4	83467	57,3
8548	Části elektrických strojů, přístrojů, jinde neuv.	117 895	2,2	72 087	63,5
Celkem TOP 10		2 898 077	53,8	3 086 047	-6,1
Celkem dovoz		5 387 065		5 491 469	-1,9

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilový průmysl

Litevská vláda považuje za jednu z klíčových oblastí dalšího rozvoje i využití EU fondů modernizaci městské dopravy. Ze strukturálních fondů na období 2007–2013 byl zrealizován projekt kombinovaného rozvoje dopravy šetrné k životnímu prostředí v pěti hlavních litevských městech – Vilnius, Kaunas, Klajpėdė, Šiauliai a Panevėžys. Jednalo se o výměnu starých dieselových autobusů vyrobených mezi 1983 a 1997 za nové hybridní či CNG vozy. Další prostředky byly alokovány na rozvoj trolejbusové dopravy. Z vyjádření primátora Kaunasu i dalších zdrojů lze očekávat pokračování tohoto trendu i s ohledem na rostoucí městskou populaci v Litvě.

► Nábytkářský průmysl

Výroba nábytku tvoří, i s ohledem na dostupnost surovin a relativně nízkou úroveň mezd, významný segment litevského lehkého průmyslu a má potenciál k dalšímu růstu. Významným tahounem růstu je zvyšující se objem dodávek pro švédské nadnárodní řetězce IKEA, JYSK a další odběratele zejména z Německa, Velké Británie, Dánska, Francie atd. Podle dostupných údajů z roku 2012 působilo v sektoru 722 společností, zaměstnávajících 20 300 osob, z toho 97,5 % patřilo mezi MSP. Nárůst exportu za leden až srpen 2015 dosáhl 4 % oproti stejnému období 2014.

► Obranný průmysl

Litevská vláda odsouhlasila na rok 2016 další navýšení rozpočtu Ministerstva obrany, které má být určeno primárně na akvizice (o 1/3 oproti 2015, tj. celkem 574 mil. EUR, neboli 1,48 % HDP). Tento trend by měl pokračovat i v následujících letech, neboť vláda hodlá dosáhnout cíle 2 % HDP na obranu již v roce 2018. Konjunkturu nadále „nahrává“ pokračující konflikt na Ukrajině. V letošním roce např. litevská armáda pořídila houfnice, nová bojová vozidla pěchoty, radiokomunikační prostředky, zájem projevila o střelné zbraně jak pro pravidelné jednotky, tak i pro speciální útvary, jedná o zakázce na komunikační a řídicí systém atd. Litevský obranný průmysl rovněž hledá partnery pro případnou spolupráci na třetích trzích.

► Stavební průmysl

Litva postrádá dostatek vlastních kapacit pro nezbytnou a postupně se rozjíždějící masivní rekonstrukci a zateplování zejména obytných budov, jejímž cílem je zvýšit stále kriticky nízkou energetickou účinnost. Vláda v současné době řeší otázku financování a podpory projektů rekonstrukce zejména panelových domů, hledá vhodný model (využití EU fondů, samofinancování kombinované s příspěvkem ze státního/místního rozpočtu). Město Vilnius kupř. ještě letos hodlá vytipovat celkem 50 objektů, kde dojde k postupné rekonstrukci a zvýšení energetické efektivity. Tento proces je v Litvě stále pouze v rané fázi. Samotný stavební sektor vykázal v roce 2014 nárůst produkce o 16,7 % a přes mírné zpomalení tempa ekonomiky je očekáván další pozitivní vývoj.

► Zábava a volný čas

Jako perspektivní na litevském trhu se jeví zboží se snadno identifikovatelnými motivy postav z českých filmů pro děti. Na litevském trhu zatím patří psací potřeby mezi výrazně omezený sortiment, škála zahrnuje buďto dovoz levné produkce z Číny, nebo na opačném konci spektra drahého značkového zboží. Na místním trhu tak existuje příležitost pro dodávky takových psacích a kreslicích potřeb, které doplní celou škálu nabízeného sortimentu. Dalším artiklem, jehož potenciál na místním trhu narůstá s ohledem na vhodné geografické podmínky a zvyšující se zájem o aktivní způsob života, jsou koloběžky, tříkolky, kola.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Obranný průmysl	HS 5608 – Síťoviny vázané z motouzů apod. sítě rybářské aj.
	HS 6306 – Plachty nepromokavé lodní stínící apod., stany aj.
	HS 8470 – Stroje počítačací, účtovací, pokladny, registr apod.
	HS 8526 – Přístr. radiolok. apod. radiové, pro řízení dálkové
	HS 8710 – Tanky aj. bojová obrněná vozidla i se zbraněmi
	HS 8802 – Letadla, vrtulníky, kosmické lodě vč. družic, nosné rakety
	HS 9013 – Výr. s krystaly tekutými jinde neuv. přístr. optické ost.
	HS 9020 – Přístroje dýchací ostatní, masky plynové
	HS 9301 – Zbraně vojenské, jiné než sečné, bodné, revolvery, pistole apod.
Stavební průmysl	HS 3918 – Krytiny podlah., obklady stěn, stropů, z plastů
	HS 3909 – Pryskařice aminové, fenolické polyuretany
Nábytkářský průmysl	HS 4410 – Desky třískové apod., ze dřeva a podobných materiálů
	HS 4411 – Desky dřevovláknité apod. z materiálů dřevitých
	HS 4412 – Překližky, desky dýhované a podobné vrstvené dřevo
Zábava a volný čas	HS 9503 – Tříkolky, kolob.; kočárky pro panenky; panenky; hračky ost; modely; puzzle
	HS 9609 – Tužky, tuhy jiné, pastely, uhle, křídly kreslicí
Automobilový průmysl	HS 8702 – Motorová vozidla pro veřejnou osobní dopravu
	HS 8708 – Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705

Lotyšsko

Lotyšská ekonomika od roku 2000 do roku 2007 rostla průměrným tempem růstu ve výši 8,9 % ročně. Po vypuknutí globální finanční krize v roce 2008 zaznamenala dramatický propad. V roce 2009 byl zaznamenán záporný růst HDP ve výši až 14,35 %. Po zastavení propadu začal v roce 2010 lotyšský HDP znovu narůstat. Od roku 2012 do roku 2015 se však dynamika růstu lotyšského HDP začala postupně zpomalovat. Průměrná roční míra inflace se od roku 2010 pohybuje okolo 2–3%. V Lotyšsku žije přibližně 2 miliony obyvatel. V roce 2015 velikost HDP per capita překročila hranici 13 000 USD. Míra nezaměstnanosti v zemi postupně klesá. Od roku 2010 poklesla z 19,5 % na 9,9 % v roce 2015 a tento trend by měl pokračovat i v roce 2016. Běžný účet platební bilance země je záporný a od roku 2010 osciluje okolo -0,6 miliardy USD.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	3,02	2,4	2,7	3,2	3,6	3,9
HDP/obyv. (USD)	11 309	15 656	13 618	14 258	15 186	16 194
Míra inflace (%)	0,0	0,7	0,2	0,5	1,5	2,4
Nezaměstnanost (%)	11,9	10,8	9,9	9,5	9,1	8,8
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-0,542	-0,6	-0,4	-0,6	-0,7	-0,7
Populace (mil.)	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
Konkurenceschopnost	52/148	42/144	44/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	–	–	–	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF, SB

- ▶ Lotyšsko je součástí vnitřního trhu Evropské unie.
- ▶ Exportní riziko podle OECD: – .

Vývoz ČR do Lotyšska 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	538 593	9,1	525 112	2,6
0901	Káva, i pražená, dekofeinovaná, slupky, náhražky	401 554	6,8	14 472	2674,7
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	331 116	5,6	480 796	-31,1
2710	Oleje minerální a z ner. živických, ne surové	159 538	2,7	12 054	1223,5
7019	Vlákna skleněná a výrobky z nich	149 345	2,5	155 712	-4,1
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	146 082	2,5	88 070	65,9
8415	Stroje, přístroje klimatizační	137 801	2,3	17 717	677,8
1806	Čokoláda a ostatní potravinové přípravky obsahující kakao	114 869	1,9	8 465	1257,0
3402	Prostředky povrchově aktivní prací, čisticí aj.	112 725	1,9	109323	3,1
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	108 357	1,8	46744	131,8
Celkem TOP 10		2 199 980	37,2	1 458 465	50,8
Celkem vývoz		5 912 250		5 272 126	12,1

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Lotyšska 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	315 589	15,8	244 471	29,1
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	223 837	11,2	197 810	13,2
0407	Vejce ve skořápkách čerstvá, konzerv., vařená	132 923	6,6	70 851	87,6
7209	Výr. z železa oceli nad 600 mm válč. za studena	121 346	6,1	66 991	81,1
1604	Přípravky, konzervy z ryb, kaviár, jeho náhražky	66 717	3,3	72 297	-7,7
0901	Káva, i pražená, dekofeinovaná, slupky, náhražky	62 461	3,1	3230	1833,8
2703	Rašelina (vč steliva rašelin) i aglomerovaná	52 379	2,6	24718	111,9
7208	Výr. ze železa oceli nad 600 mm, válč. za tepla	47 900	2,4	18175	163,5
7601	Hliník surový (neopracovaný)	43 574	2,2	42566	2,4
3907	Polyacetyly, pryskyřice apod., v primár. formách	40 959	2,0	56 199	-27,1
Celkem TOP 10		1 107 685	55,3	797 308	38,9
Celkem dovoz		2 001 469		1 845 468	8,5

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilový průmysl

Mimo vývozu osobních vozů by v následujících letech mohl být lotyšský automobilový trh zajímavý pro české firmy hlavně v dodávkách nových autobusů pro Rigu, která během let 2016–2017 plánuje modernizovat infrastrukturu veřejné dopravy a rozšířit počet nízkopodlažních tramvajů a nakoupit příměstské vlaky.

► Energetický průmysl

Lotyšsko v dlouhodobém horizontu usiluje o modernizaci své energetické sítě. ČR má zde vybudované reference jednak v oblasti paroplynových turbín a také v zařízeních na vytápění domácností a průmyslových provozů.

► Chemický průmysl

Na lotyšském trhu již jsou dlouhodobě zastoupeny dodávky nejrůznějších forem plastů a pracích prostředků z ČR.

► Kovo zpracovatelský průmysl

Mnohé lotyšské výrobní kapacity včetně železničních dep a přístavů jsou vybaveny kovoobráběcími stroji ještě z dob bývalé ČSSR. Avizované dobré zkušenosti provozů na údržbu ve výše uvedených zařízeních mohou být do budoucna potenciálem pro české výrobce kovoobráběcích strojů a zařízení.

► Obranný průmysl

Lotyšsko jako členská země NATO hodlá do roku 2018 dosáhnout stavu, kdy rozpočtu na obranu budou věnovány 2 % HDP. Lotyšsko rovněž hodlá zvýšit počet svých vojáků z dnešních necelých 5 tisíc na 6000 mužů v roce 2018. Součástí strategického rozvoje armády je modernizace komunikačních a informačních systémů řízení boje. České zbrojařské firmy již v minulosti uspěly ve výběrových řízeních na dodávky pro lotyšské ozbrojené síly/NATO a lze předpokládat, že by na ně mohly navázat další.

► Vodohospodářský a odpadní průmysl

Lotyšsko obecně dosud zaostává v ochraně životního prostředí. Potřebuje získat zkušenosti k následné realizaci komplexního řešení pro třídění a likvidaci komunálních odpadů a čištění odpadních vod. Byl zaznamenán zájem lotyšských inspektorátů životního prostředí o české zkušenosti v oblasti odstraňování starých ekologických zátěží.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Na lotyšském trhu je výrazně zastoupeno české jak čepované, tak i láhvové pivo. Vzhledem k růstu výroby piva roste poptávka po rozšiřování sítě malých pivovarů. Objem výroby piva v Lotyšsku vrostl od roku 2010 do roku 2013 o 14 %.

► Železniční a kolejová doprava

Dopravní prostředky tvoří výrazný podíl českého exportu do Lotyšska. V horizontu roku 2016 se má začít budovat desítky let plánované evropské železniční spojení „Rail Baltica“. Projekt se přímo týká pěti zemí Finska, Estonska, Lotyšska, Litvy a Polska. Vzhledem k napojení Rail Baltica na další panevropské sítě se bude týkat i dalších zemí. V této souvislosti je možno očekávat reálné příležitosti pro české firmy působící v oborech železničního stavitelství, železniční a zabezpečovací techniky a také v dodávkách dopravních prostředků. ČR má v oblasti železnice významné reference, jelikož probíhá intenzivní spolupráce v oblasti repasí již dříve dodaných posunovacích lokomotiv.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Chemický průmysl	HS 3402 - Prostředky povrchově aktivní prací, čisticí aj.
	HS 3901 - Polymery ethylenu v primárních formách
	HS 3903 - Polymery styrenu v primárních formách
	HS 3913 - Polymery přírodní, i modifikované jinde neuv.
	HS 3915 - Odpady, úlomky a odřezky z plastů
	HS 3917 - Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů
	HS 3925 - Výrobky stavební z plastů jinde neuv.
	HS 4008 - Desky, tyče apod. z kaučuku vulkanizov., ne tvrdého
	HS 4009 - Trouby, hadice aj. z kaučuku vulkan., ne tvrdého
	HS 4013 - Duše pryžové
	HS 4015 - Výrobky, oděvní doplňky z kaučuku vulkaniz.
	HS 4016 - Výrobky ostatní z kaučuku vulkaniz., ne tvrdého
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 1107 - Slad, i pražený
	HS 2106 - Přípravky potravinové, jinde neuvedené ani nezahrnuté
	HS 2201 - Voda, vody minerální, sodovky neslazené, led
	HS 2203 - Pivo ze sladu
	HS 8432 - Stroje, nářadí pro zemědělství, lesnictví apod.
Energetický průmysl	HS 7321 - Kamna kotle vařiče aj. plynové ze železa n. oceli
	HS 7322 - Radiátory, ohříváče apod. části ze železa, oceli
	HS 8402 - Generátory pro výrobu vodní páry apod.
	HS 8403 - Kotle k ústřednímu topení jiné
	HS 8404 - Přístroje pro kotle, generátory ústřed. topení
	HS 8406 - Turbíny na páru vodní nebo jinou
	HS 8409 - Části, součásti pro motory pístové
	HS 8410 - Turbíny, kola vodní, regulátory
	HS 8413 - Čerpadla i se zař. měřícím, zdviže na kapaliny
HS 8414 - Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory ap.	

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Energetický průmysl	HS 8415 – Stroje, přístroje klimatizační
	HS 9028 – Plynoměry, měřiče kapalin, elektroměry
	HS 8417 – Pece průmyslové, laboratorní, neelektrické
Kovozpracovatelský průmysl	HS 8457 – Centra obráběcí, stroje obráběcí stavebnicové
	HS 8458 – Soustruhy pro obrábění kovů
	HS 8459 – Stroje obráběcí pro vrtání, frézování, řezání apod.
	HS 8460 – Stroje obráběcí pro broušení, lapování, leštění ap.
	HS 8461 – Stroje obráb. k hoblování ap. pily strojní aj.
Železniční a kolejová doprava	HS 8467 – Nářadí ruční pneumatické s motorem, ne elektr.
	HS 8530 – Přístroje elektrické pro řízení dopravy
	HS 8602 – Lokomotivy, lokotraktory ostatní, tendry
	HS 8603 – Železniční nebo tramvajové vozy s vlastním pohonem
	HS 8605 – Žel. nebo tram. osobní vozy, vozy zavaz. a pošt. apod., bez vlastního pohonu
	HS 8606 – Žel. nebo tram. nákl. vozy a vagony, bez vlastního pohonu
	HS 8607 – Části a součásti železničních nebo tramvajových lokomotiv nebo kolejových vozidel
	HS 8608 – Materiál kolejový svrškový, bezp. a sign. dopravní zařízení
Automobilový průmysl	HS 8609 – Kontejnery pro jeden nebo více druhů dopravy
	HS 4011 – Pneumatiky nové z pryže
	HS 8702 – Motorová vozidla pro veřejnou osobní dopravu
	HS 8703 – Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob
	HS 8707 – Karosérie motor. vozidel, traktorů, vč. kabin
Vodohospodářský a odpadní průmysl	HS 8708 – Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705
	HS 8421 – Odstředivky, přístroje k filtrování, čištění
Obranný průmysl	HS 8526 – Přístr. radiolok apod. radiové pro řízení dálkové
	HS 8804 – Padáky vč. paraglidingu apod., vč. příslušenství
	HS 9301 – Zbraně vojenské, jiné než sečné, bodné, revolvery, pistole apod.
	HS 9302 – Revolvery, pistole, ne jiné střelné zbraně
	HS 9303 – Zbraně střelné, zařiz. využívající výbuchu ost.
	HS 9304 – Zbraně ostatní, ne zbraně sečné bodné
	HS 9305 – Části příslušenství zbraní, revolverů, pistolí
	HS 9306 – Bomby, granáty, miny, náboje ap., střelivo ostatní
HS 4014 – Výrobky zdravot. farmaceut z kaučuku vulkaniz.	

Lucembursko

Ekonomický růst Lucemburska se v roce 2014 zpomalil, avšak byl stále vyšší než průměr ostatních zemí eurozóny. Podle údajů Evropské komise se míra hospodářského růstu HDP v roce 2015 očekává 4,5%, vykazuje tedy mírně vzestupnou tendenci v porovnání s rokem 2014, kdy růst dosahoval 4,0%. Nezaměstnanost ve druhém čtvrtletí 2015 činila v průměru 6,9%, avšak celoročně se očekává kolem 5,7%. Vysoká nezaměstnanost se nadále týká mladých uchazečů o první zaměstnání. Míra inflace dosahuje za první tři měsíce 2015 v průměru hodnoty 1,0% a celoročně se očekává na úrovni 0,1%. V Lucembursku žije zhruba 0,6 mil. Obyvatel a HDP na obyvatele činilo v roce 2015 téměř 102 000 USD. Běžný účet je v přebytku.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	4,3	4,0	4,5	3,5	3,4	3,7
HDP/obyv. (USD)	115 109	118 2014	101 994	104 359	108 005	110 864
Míra inflace (%)	1,7	0,7	0,1	0,5	1,3	1,6
Nezaměstnanost (%)	6,9	7,1	6,9	6,4	6,3	6,2
Bilance běžného účtu (mld. USD)	3,5	3,6	3	3,1	3,2	3,3
Populace (mil.)	0,5	0,5	0,6	0,6	0,6	0,6
Konkurenceschopnost	22/148	19/144	20/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	–	–	–	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: OECD, SB, WEF

- ▶ Lucembursko je součástí vnitřního trhu Evropské unie.
- ▶ Exportní riziko podle OECD: – .

Vývoz ČR do Lucemburska 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
2711	Plyn zemní a jiné uhlovodíky plynné	934 892	18,7	–	–
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	828 959	16,6	750 614	10,4
8481	Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.	270 978	5,4	277 254	-2,3
2825	Hydrazin, hydroxylamin, soli, zásady, anorg. apod.	270 530	5,4	392 506	-31,1
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	182 197	3,7	679 358	-73,2
2716	Energie elektrická	161 688	3,2	101 740	58,9
7326	Výrobky ostatní ze železa, oceli	101 302	2,0	89 320	13,4
4002	Kaučuk syntetický ap., směsi s kaučukem přírod.	77 394	1,6	520 992	-85,1
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	75 929	1,5	178392	-57,4
7115	Výrobky ost. z kovů drahých plátovaných kovů	68 215	1,4	56285	21,2
Celkem TOP 10		2 972 084	59,5	3 046 461	-2,4
Celkem vývoz		4 990 964		4 902 797	1,8

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Lucemburska 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
7210	Výr. ze železa, oceli nad 600mm, plátované, pokov.	1 515 963	22,0	1 558 755	-2,7
2716	Energie elektrická	1 260 571	18,3	330 303	281,6
8481	Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.	590 113	8,6	520 217	13,4
2711	Plyn zemní a jiné uhlovodíky plynné	535 276	7,8	–	–
2849	Karbidy chemicky definované a nedefinované	301 028	4,4	506 726	-40,6
7312	Lana, kabely, pásy aj. splétané ze železa, oceli	254 746	3,7	282946	-10,0
4011	Pneumatiky nové z pryže	165 494	2,4	150841	9,7
7209	Výr. ze železa oceli nad 600mm válc. za studena	148 853	2,2	358098	-58,4
4811	Papír, karton, vata buničitá, aj., natřené plasty	141 291	2,1	134692	4,9
7216	Úhelníky, tvarovky ap. ze železa, oceli nelegovan.	138 277	2,0	234 585	-41,1
Celkem TOP 10		5 051 612	73,4	4 077 163	23,9
Celkem dovoz		6 886 043		6 708 589	2,6

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Energetický průmysl

Pro české firmy existuje prostor podílet se na modernizaci energetické sítě a výstavbě elektráren na obnovitelné zdroje energie (větrná energie, biomasa). Významným projektem do budoucna je celkové snížení energetické náročnosti a energetické závislosti země.

► ICT

Trh se službami je sice do značné míry saturovaný a dominují finanční služby, nicméně pro české vývozce se nabízí obchodní příležitost především v poskytování outsourcingu telekomunikačních služeb a poradenských služeb. Poptávka je i po IT expertech.

► Stavební průmysl, dopravní průmysl a infrastruktura, automobilový průmysl

Produktivita práce a know-how ve stavebnictví ve srovnání s jinými obory není v Lucembursku na potřebné úrovni. Úkoly zaměřené na modernizaci země v oblasti dopravy, bytovou výstavbu, snižování celkové energetické náročnosti země a plnění environmentálních požadavků (čističky odpadů, nízkouhlíková ekonomika aj.) a kritérií jsou přitom velmi ambiciózní. Jde o podstatné zkvalitnění dopravní infrastruktury v hlavním městě, kde dochází denně v době přepravování až 180 tisíc pracovníků, tzv. pendlerů, z Belgie, Francie a Německa do Lucemburska téměř k neúnosné situaci. Je zapotřebí budovat adekvátní dopravní řešení (sběrná parkoviště na okrajích měst a rozvoj veřejné dopravy). Vzhledem k neutěšené bytové politice je žádoucí stavět nové byty a domy určené k bydlení, modernizovat a zateplovat stávající budovy jak v hlavním městě, tak i dalších částech země.

► Další příležitosti

Lucemburský ekologicko-inovační klastr zpracovává projekt k udržitelnému rozvoji města Dudelange, které kdysi bylo městem těžkého průmyslu. Nabízí široké spektrum obchodních příležitostí pro dodávku nových udržitelných technologických řešení v oblasti životního prostředí. Více informací na stránkách eko-inovačního klastru.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Energetický průmysl	HS 8403 - Kotle k ústřednímu topení jiné
	HS 8411 - Motory proudové, pohony turbovrtulové a ostatní plynové turbíny
	HS 8467 - Nářadí ruční pneumatické s motorem na elektřinu
	HS 8481 - Kohouty, ventily aj.pro potrubí, kotle, vany aj.
	HS 8501 - Elektrické motory a generátory
Dopravní průmysl a infrastruktura, automobilový průmysl	HS 8702 - Motorová vozidla pro veřejnou osobní dopravu
	HS 8703 - Auta osobní aj. vozidla motorová pro přepravu osob

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Stavební průmysl	HS 3925 - Výrobky stavební z plastů
	HS 7213 - Tyče, pruty ze železa n. oceli neleg., válc. za tepla
	HS 7325 - Výrobky lité ostatní ze železa a oceli
	HS 7610 - Konstrukce hliníkové části desky apod.
ICT	HS 8517 - Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat aj.
	HS 8519 - Přístroje pro záznam, reprodukci zvuku
	CPA 62 - Služby v oblasti programování a poradenství a související služby

Maďarsko

V letech 2000–2006 činil růst HDP v průměru 4,1 % ročně. V dalších letech se ekonomika zpomalila a hodnoty HDP se pohybovaly mezi -1,7–1,7%. Výjimkou byl rok 2009, kdy se HDP meziročně snížilo o 6,8%. V roce 2013 se pak HDP zvýšilo o 1,9% a v roce 2014 již o 3,7%. V letošním roce (2016) vláda očekává růst kolem 2,3% a v příštím roce o 2,5%. Inflace je pod kontrolou a v letošním roce se očekává 0,5% inflace. Nezaměstnanost se v polovině roku 2015 snížila na 6,7%, což je nejlepší výsledek za posledních deset let. Ještě mezi léty 2009–2012 se přitom pohybovala kolem 10–11%.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	1,9	3,7	2,9	2,3	2,5	2,4
HDP/obyv. (USD)	13 564	14 007	12 240	11 970	12 239	12 833
Míra inflace (%)	1,7	-0,2	-0,1	0,5	2,4	2,5
Nezaměstnanost (%)	10,2	7,8	6,9	6,7	6,5	6,2
Bilance běžného účtu (mld. USD)	5,4	3,1	6,1	6,3	6,2	5,7
Populace (mil.)	9,9	9,9	9,9	9,8	9,8	9,8
Konkurenceschopnost	63/148	60/144	63/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	–	4/7	4/7	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ Maďarsko je součástí vnitřního trhu Evropské unie.
- ▶ Exportní riziko podle OECD: 4/7.

Vývoz ČR do Maďarska 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	13 426 163	12,0	11 216 915	19,7
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	5 861 502	5,2	4 328 147	35,4
2710	Oleje minerální a z ner. živichých, ne surové	4 760 360	4,2	3 701 493	28,6
2921	Sloučeniny s aminovou funkcí	3 210 903	2,9	4 341 050	-26,0
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	3 083 065	2,7	2 502 256	23,2
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	3 065 418	2,7	2 117 625	44,8
8415	Stroje, přístroje klimatizační	2 937 141	2,6	1 828 516	60,6
8512	Přístroje elektr. osvětlovací aj., stěrače ap.	2 614 724	2,3	2 235 126	17,0
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů	2 144 115	1,9	2 126 994	0,8
8527	Přístroje přijímací pro rozhlas. vysílání, se záz. zař. s hodinami	2 053 746	1,8	1 982 029	3,6
Celkem TOP 10		43 157 137	38,5	36 380 151	18,6
Celkem vývoz		112 197 386		98 868 968	13,5

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Maďarska 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	5 429 803	6,9	5 087 485	6,7
9503	Tříkolky, kolob., kočárky pro panenky, panenky, ostatní hračky, modely, puzzle	4 939 805	6,2	3 496 412	41,3
8408	Motory pístové vznětové s vnitřním spalováním	3 467 097	4,4	41 689	8216,6
9401	Sedadla, ne lékařská apod., i proměnitelná v lůžka	2 687 132	3,4	2 523 426	6,5
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	2 463 208	3,1	2 433 681	1,2
8538	Části příst. k ochraně ap. obvodů, rozvaděčů aj.	2 403 075	3,0	3 192 953	-24,7
4011	Pneumatiky nové z pryže	1 993 143	2,5	2 543 892	-21,6
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	1 932 134	2,4	1 342 228	43,9
3926	Výrobky ostatní z plastů aj. materiálů	1 863 724	2,4	1 718 774	8,4
8407	Motory píst., zážehové, spalovací, vratné, rotační	1 650 632	2,1	2 491 921	-33,8
Celkem TOP 10		28 829 753	36,4	24 872 461	15,9
Celkem dovoz		79 171 498		72 029 028	9,9

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Energetický průmysl, Strojírenský průmysl, Vodohospodářský a odpadní průmysl

Prioritní je rozšíření a modernizace jaderné elektrárny PAKS (plánované investice jsou ve výši 10 mld. EUR), v souvislosti s tím jsou poptávané turbíny, čerpadla, odstředivky, kotle a také stroje k broušení. V současné době chystá Rosatom vypisování prvních tendrů na dodávky turbín a generátorů a hledají se sub-kontraktoři.

► Obranný průmysl

Maďarsko i ČR mají ve své výzbroji stejné typy letadel. Zároveň Maďarsko navyšuje pomalu rozpočet pro sektor obrany pro přezbrojení armády. Pro ČR se tak otevírá prostor pro dodávky cvičných letadel, tréninkových simulátorů či modernizaci stávajícího maďarského leteckého vybavení (letadla, vrtulníky, radiolokátory). Přidanou hodnotou z české strany by mohla být nabídka školení pilotů nebo obsluhy dodávaných zařízení. Možnosti se rýsují rovněž v oblasti revitalizace resp. modernizace nebo v oblasti dodávek nových radiolokátorů. V souvislosti s přílivem migrantů a nutností řešení záchytných táborů se objevila potřeba dovozu např. kontejnerů, stanů, polních kuchyní a sociálních zařízení, což je šance pro zahraniční dodavatele včetně českých.

Maďarská strana již zahájila proces zkoumání zahraničních nabídek pro výše zmíněné odborné činnosti. Kromě možností v letectví existují i možnosti dodávek krátkých či dlouhých ručních zbraní, neboť maďarská armáda musí nahradit stávající zbraně zcela novými. Jen Policie HU musí v nejbližších dvou letech nahradit až 30 tis. zastaralých pistolí typu Glock.

► Železniční a kolejová doprava, dopravní průmysl a infrastruktura, stavební průmysl

V Budapešti se začíná uskutečňovat plánovaná rekonstrukce metra (od roku 2014 do roku 2020), v jejímž rámci má být postaveno nových 17,3 km tratí a 20 stanic a rekonstrukce několika železničních tratí. Celkové investice by měly dosahovat až 10 mld. Kč. Součástí rekonstrukce metra je i modernizace vozového parku (na ni je vyčleněno dalších 6,5–9 mld. Kč). Velké investice se plánují v segmentu městské dopravy (tramvaje, autobusy a trolejbusy).

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Strojírenský průmysl	HS 8411 – Stroje k obrábění, broušení, lapování, leštění atd.
Energetický průmysl	HS 8411 – Turbíny, generátory, čerpadla, kotle atd.
Obranný průmysl	HS 9305 – Části příslušenství zbraní – pistole a revolvery
	HS 9305 – Části příslušenství zbraní – pistole a revolvery
	HS 8805 – Katapulty a simulátory letecké pro výcvik
	CPC 33 – Opravy a instalace strojů aj. přístroje
	HS 8526 – Radiolokátory apod., rádiové přístroje pro dálkové řízení
	CPC 33 – Opravy a instalace strojů aj. přístroje

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Stavební průmysl, dopravní průmysl a infrastruktura	HS 9406 - Stavby montované
	HS 7308 - Konstrukce a součásti konstrukcí
	CPC 42 - Inženýrské stavitelství
	CPC 43 - Speciální stavební činnosti
Vodohospodářský a odpadní průmysl	HS 8421 - Ostředivky, přístroje k filtrování a čištění
Železniční a kolejová doprava	HS 8702 - Vozidla motorová pro dopravu veřejnou/ osobní
	CPC 33 - Opravy a instalace strojů aj. přístroje

Makedonie

Makedonská ekonomika rostla v letech 2000–2008 v průměru 3,2% ročně. V roce 2009 byla hodnota růstu –0,9%. V dalších dvou letech se jednalo o téměř 3,0% růst, které byly následovány –0,4% poklesem v následujícím roce. V roce 2013 činil růst 2,9%. Od roku 2013 se ekonomika začala zrychlovat, v roce 2015 se předpokládá HDP ve výši 3,7%. Míra inflace klesla v roce 2014 na –0,1%. V roce 2015 se očekává hodnota –0,3%. Podle nyní předloženého rozpočtu na rok 2016 počítá vláda s dalším růstem, který by měl překonat hranici 3,5%. V zemi žije přes 2 mil. obyvatel a HDP na obyvatele činí asi 5 000 USD. Nezaměstnanost se v posledních letech snižuje (vrcholu dosáhla v roce 2005 a to 37,3%) a v roce 2013 bylo 30,0% nezaměstnaných a v roce 2015 přibližně 27%. Běžný účet je téměř vyrovnaný.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	2,9	3,5	3,7	3,6	3,6	3,7
HDP/obyv. (USD)	4 931	5 477	4 787	5 021	5 311	5 601
Míra inflace (%)	2,8	–0,1	–0,3	0,6	01,5	1,8
Nezaměstnanost (%)	30,0	28,0	27,3	26,4	25,5	24,6
Bilance běžného účtu (mld. USD)	–0,2	–0,1	–0,1	–0,2	–0,3	–0,357
Populace (mil.)	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1
Konkurenceschopnost	73/148	63/144	61/144	–	–	–
Exportní riziko OECD	5/7	5/7	5/7	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ Evropská unie uzavřela se zemí dohodu o zóně volného obchodu.
- ▶ Exportní riziko podle OECD je: 5/7.

Vývoz ČR do Makedonie 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	1 113 466	47,3	339 855	227,6
5903	Textilie impregnované, povrstvené ap. plasty	187 149	7,9	349 202	-46,4
2716	Energie elektrická	151 665	6,4	118 353	28,1
6006	Ostatní pletené nebo háčkové textilie	63 090	2,7	54 065	16,7
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	47 242	2,0	58 998	-19,9
3809	Přípravky k úpravě povrchu, apretaci ap.	39 153	1,7	46 911	-16,5
0402	Mléko, smetana zahuštěná, slazená	34 911	1,5	57 193	-39,0
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	28 240	1,2	110 560	-74,5
3917	Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů	27 207	1,2	25 597	6,3
6004	Plet. nebo háčk. textilie o š. 30+ cm s obsah elast. nebo kauč. vláken, jinde neuv. než 6001	25 402	1,1	21 744	16,8
Celkem TOP 10		1 717 525	72,9	1 182 478	45,2
Celkem vývoz		2 355 144		1 991 600	18,3

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Makedonie 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
3815	Iniciátory, urychlovače reakce, př. katalytické	4 273 610	75,0	4 611 867	-7,3
2716	Energie elektrická	354 282	6,2	88 199	301,7
8532	Elektrické kondenzátory, pevné, otočné nebo doladovací	263 037	4,6	259 529	1,4
6109	Trička, vrchní tílka aj. nátělníky, pletené	73 871	1,3	62 370	18,4
7306	Trouby, profily ap. duté jiné ze železa, oceli	67 722	1,2	36 084	87,7
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	58 868	1,0	67 249	-12,5
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů	49 064	0,9	43 911	11,7
6107	Spodky, pyžama, župany, ap. pánské, chlapeč., pletené	48 371	0,8	49 631	-2,5
0709	Zelenina ostatní, čerstvá, chlazená	42 492	0,7	20 837	103,9
0807	Melouny (vč. vodních melounů)	37 673	0,7	33 648	12,0
Celkem TOP 10		5 268 990	92,5	5 273 325	-0,1
Celkem dovoz		5 698 172		5 685 011	0,2

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► **Automobilový průmysl, zemědělský a potravinářský průmysl**

Především z velké části zastaralý vozový park pro veškerou veřejnou i státní hromadnou dopravu (včetně městské, s výjimkou relativně moderních dvoupatrových autobusů ve Skopje). Zastaralé služby ve veřejné dopravě, chybějící komunikační systémy i signalizační a bezpečnostní zabezpečení hlavně ve vlakové dopravě otvírá velké příležitosti pro české firmy v této oblasti. Nedostatek kvalitních traktorů v soukromém zemědělském sektoru a malo-traktorů v soukromém sektoru nabízí zajímavé příležitosti. Limitujícím faktorem je nedostatek veřejných finančních zdrojů, slabost zemědělských malovýrobců a omezená vládní podpora zaměřená na malé zemědělce.

► **Důlní, těžební a ropný průmysl**

Vláda by chtěla v následujících letech výrazně zvýšit využití nerostných zdrojů revitalizací stávajících i otevřením nových dolů a závodů na zušlechťování rudy (v Makedonii se zušlechťují rudy vytěžené nejen v zemi, ale i v Kosovu) je hlavní. Žádané jsou projektové studie, dodávky důlních strojů a vybavení, zabezpečovací systémy.

► **Energetický průmysl**

Výstavba nových a rekonstrukce stávajících energetických zdrojů, především vodních elektráren. Za posledních 15 let nebyl dán do provozu žádný větší nový energetický zdroj a cca 30 % elektrické energie Makedonie dováží ze zahraničí. Makedonie má zájem o výstavbu dvou nových plyno-panních elektráren a o zkvalitnění přenosové soustavy. Rovněž tak se objevují náznaky zájmu o další rozvoj plynofikace, která by měla začít ve Skopje, a pokud bude tato cesta úspěšná, pokračovala by i do dalších měst v zemi.

► **Služby**

Budování rezidenčních čtvrtí, kancelářských a obchodních prostorů, zdravotních zařízení, komunální infrastruktury, sportovních (hlavně lyžařských) rekreačních a zábavních areálů atd.

► **Vodohospodářský a odpadní průmysl**

Odpadové hospodářství a ochrana vodních zdrojů. Makedonie připravuje s využitím financování z EU projekty na výstavbu čističek, prakticky ve všech regionech to mají na starosti místní obecní zastupitelstva.

Nejen projektování a výstavba čističek, ale rovněž rekonstrukce, projektování a výstavba kanalizací, ekologických skládek a podniků na zpracování odpadů, jež v MK dosud téměř neexistují. Předpokladem pro případný úspěch českých firem v této oblasti je (stejně jako i v některých dalších odvětvích) mj. schopnost napomoci při využití IPA II.

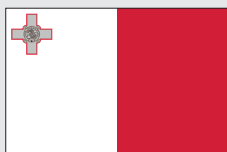
► **Železniční a kolejová doprava**

Budování a rekonstrukce dopravní infrastruktury s důrazem na koridory X a VIII, dálniční, silniční a železniční síť (vláda preferuje formu koncesí). Všechna makedonská města jsou převážně závislá na automobilové dopravě a s výjimkou Skopje málo rozvinuté a ekologicky problematické dopravě autobusové.

Situaci komplikuje skutečnost, že velká část tendrů v dané oblasti je vypisována jako PPP (viz např. opakovaný tendr na výstavbu a provozování tramvajové trati ve Skopje či výstavbu automobilového tunelu pod centrem Skopje).

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Energetický průmysl	HS 7311 - Nádoby tlakové pro plyn, ze železa n. oceli
	HS 8402 - Generátory pro výrobu vodní páry apod.
	HS 8406 - Turbíny na páru vodní nebo jinou
	HS 8410 - Turbíny, kola vodní, regulátory
	HS 8413 - Čerpadla i se zař. měřícím, zdviže na kapaliny
	HS 8414 - Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory ap.
	HS 8503 - Části motorů, elektr. generátorů, soustrojí ap.
	HS 8504 - Transformátory, el. měniče, statické induktory
Důlní, těžební a ropný průmysl	HS 8429 - Buldozery, srovnávače, rypadla apod. s pohonem
	HS 8431 - Součásti jeřábů, vozíků ap., buldozerů, fréz aj.
Železniční a kolejová doprava	HS 7302 - Materiál pro stavbu tratí železnič., tramvaj.
	HS 8530 - Přístroje elektrické pro řízení dopravy
	HS 8603 - Železniční nebo tramvajové vozy s vlastním pohonem
	HS 8608 - Materiál kolejový svrškový, bezp. a sign. dopravní zařízení
	HS 8607 - Části a součásti železničních nebo tramvajových lokomotiv nebo kolejových vozidel
Automobilový průmysl	HS 8702 - Motorová vozidla pro veřejnou osobní dopravu
	HS 8703 - Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob
	HS 8704 - Motorová vozidla pro přepravu nákladu
	HS 8705 - Motorová vozidla pro zvláštní účely
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 8437 - Stroje pro čištění, třídění ap., semen, zrní aj.
	HS 8701 - Traktory
	HS 8707 - Karosérie motor. vozidel, traktorů, vč. kabin
Vodohospodářský a odpadní průmysl	HS 8414 - Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory ap.
	HS 8421 - Odstředivky, přístroje k filtrování, čištění
	HS 8481 - Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.
	HS 8484 - Těsnění kovoplastická, soubory, sestavy těsnění
	HS 8501 - Elektrické motory a generátory
	HS 8507 - Akumulátory elektrické, vč. separátorů
Služby	CPA 71.10 - Architektonické a inženýrské služby; technické zkoušky a analýzy

Malta

Na Maltě se v letech 2000–2012 pohyboval růst HDP mezi 1 a 4%. Výjimkami jsou roky 2001, 2004 a 2009, kdy růst HDP dosáhl záporných hodnot. V roce 2015 činil růst HDP 5,4%. V dalších letech se očekává růst ekonomiky. Míra inflace se snížila v roce 2014 na 0,8%, což je nejnižší hodnota od roku 2007. V roce 2015 se míra inflace dostala na 1,2% a pro další roky se předpokládá mírné zvýšení. V zemi žije 0,4 mil. obyvatel, přičemž HDP na obyvatele se pro rok 2015 odhaduje na 22 830 USD. Nezaměstnanost se držela od počátku tisíciletí mezi 6 a 8%. V posledních letech se snížila na 5,8%. A dále se očekává její pokles. Běžný účet je téměř vyrovnaný.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	2,9	4,1	5,4	3,4	3,0	3,0
HDP/obyv. (USD)	22 892	25 322	22 830	24 013	25 389	26 673
Míra inflace (%)	1,0	0,8	1,2	1,6	1,8	1,8
Nezaměstnanost (%)	6,4	5,8	5,3	5,4	5,3	5,3
Bilance běžného účtu (mld. USD)	0,1	0,4	0,4	0,5	0,6	0,7
Populace (mil.)	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
Konkurenceschopnost	41/148	47/144	48/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	–	–	–	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ Malta je součástí vnitřního trhu Evropské unie.
- ▶ Exportní riziko podle OECD: – .

Vývoz ČR na Maltu 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8534	Tištěné obvody	221 509	26,1	195 305	13,4
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	125 274	14,8	149 600	-16,3
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	89 690	10,6	82 594	8,6
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	67 400	8,0	116 823	-42,3
8802	Letadla, vrtulníky, kosmické lodě vč. družic, nosné rakety	42 650	5,0	—	—
8473	Části strojů psacích, počítačích, aut. zprac. dat	20 308	2,4	23 091	-12,1
8523	Disky, pásky aj. média pro záznam zvuku, obrazu ap., ne HS 37	16 559	2,0	10 220	62,0
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	14 969	1,8	1 613	828,0
9504	Potřeby pro hry společenské a video hry, herní stoly a zařízení	14 119	1,7	4390	221,6
8542	Obvody integrované elektronické	13 459	1,6	11443	17,6
Celkem TOP 10		625 937	73,9	595 079	5,2
Celkem vývoz		847 077		820 061	3,3

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Malty 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
9503	Tříkolky, kolob., kočárky pro panenky, panenky, ostatní hračky, modely, puzzle	669 402	63,4	675 778	-0,9
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	222 467	21,1	187 151	18,9
3926	Výrobky ostatní z plastů aj. materiálů	40 016	3,8	39 238	2,0
5902	Textilie kordové pneumatikové z nití vysokopevnost.	19 628	1,9	7 972	146,2
8542	Obvody integrované elektronické	17 107	1,6	19 001	-10,0
9018	Nástroje lékařské chirurgické, zubolékařské aj.	14 849	1,4	13677	8,6
0207	Maso, droby drůbeží jedlé, čerst., chlaz., zmraz.	14 633	1,4	—	—
8430	Stroje ost. srovnávací ap., pluhy, frézy sněžné	9 114	0,9	—	—
4016	Výrobky ostatní z kaučuku vulkaniz., ne tvrdého	7 995	0,8	7779	2,8
8207	Nástroje vyměnitelné pro nářadí, stroje obráb.	5 695	0,5	—	—
Celkem TOP 10		1 020 906	96,7	950 596	7,4
Celkem dovoz		1 055 815		1 034 552	2,1

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilový průmysl, civilní letecký průmysl

Největší položkou vývozu na Maltu je v dlouhodobém výhledu výpočetní technika a dále osobní automobily. Poptávka byla zaznamenána i po malých letounech. Je však nutné upozornit, že Malta je malým trhem. Významná, resp. klíčová část zboží dováženého podléhá reexportům. Položky dominující vývozním statistikám nemají pravidelné cykly a podléhají radikálnímu kolísání, případně v některých letech zcela chybí (např. největší objem v letošním roce byla položka HS 8802 - Letouny, která v uplynulém roce zcela chyběla.

► Elektrotechnika

Vysoký nárůst vývozu elektronických součástek na Maltu vychází z přítomnosti významných zahraničních investic do tohoto odvětví v ČR a na Maltě. V uplynulých letech šlo zejména o paměťové a procesorové jednotky, které jsou určeny k dalšímu zpracování - jako součástky elektronických zařízení. V posledních letech je rovněž patrný rostoucí (či významný) import dalších položek.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Automobilový průmysl	HS 8703 - Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob
Civilní letecký průmysl	HS 8802 - Letadla, součásti letadel, letouny
Elektrotechnika	HS 8471 - Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.
	HS 8534 - Tištěné obvody
	HS 8528 - Monitory, projektory bez TV; přijímače televizní
	HS 8517 - Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat j. n.
	HS 8541 - Diody, tranzistory ap., zařízení polovodičová aj.
	HS 8537 - Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací
	HS 8544 - Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.

Moldavsko

Moldavská ekonomika je po roce 2010 charakteristická značnými výkyvy své výkonnosti. Zatímco v roce 2013 rostla tempem 9,4%, tak v roce 2015 rostla tempem -1,1%. Pro rok 2016 se očekává růst 0,5%. V dalších letech by pak měla ekonomika růst tempem mezi 2,5–3,4%. Míra inflace se v roce 2014 zvýšila na 5,1%, v roce 2015 to bylo 9,6% a na rok 2016 se předpokládá inflace 9,8%. V zemi žije 3,5 mil. obyvatel, přičemž HDP na obyvatele se v roce 2015 snížilo na 1 804 USD. Pro rok 2016 se pak očekává výše HDP přibližně 1 700 USD na obyvatele. Nezaměstnanost se dlouhodobě pohybuje kolem 4,9% a v následujících letech by měla podle oficiálních statistik dále klesat. Běžný účet je téměř vyrovnaný.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	9,4	4,8	-1,1	0,5	2,5	3,4
HDP/obyv. (USD)	2 243	2 244	1 804	1 712	1 805	1 889
Míra inflace (%)	4,6	5,1	9,6	9,8	7,4	6,1
Nezaměstnanost (%)	5,1	3,9	4,9	4,8	4,7	4,4
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-0,4	-0,3	-0,4	-0,2	-0,3	-0,3
Populace (mil.)	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5
Konkurenceschopnost	89/148	82/144	84/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	7/7	7/7	7/7	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ Evropská unie uzavřela s Moldavskem asociační dohodu, jejíž součástí je i zóna volného obchodu.
- ▶ Exportní riziko podle OECD je: 7/7.

Vývoz ČR do Moldavska 2015 (2014),
hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	231 167	19,8	260 690	-11,3
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	79 160	6,8	73 934	7,1
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	65 455	5,6	89 509	-26,9
1701	Cukr třtinový, řepný, sacharóza chemicky čistá	45 277	3,9	3 492	1196,6
3901	Polymery, ethyleny v primárních formách	38 968	3,3	54 490	-28,5
8507	Akumulátory elektrické, vč. separátorů	34 762	3,0	29 178	19,1
3917	Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů	29 876	2,6	36 052	-17,1
8438	Stroje pro prům. přípravu, výrobu potravin aj.	29 276	2,5	10 216	186,6
4802	Papír, karton, lepenka k popisování	24 065	2,1	21092	14,1
8528	Monitory, projektor bez TV; přijímače televizní	22 528	1,9	38703	-41,8
Celkem TOP 10		600 534	51,4	617 356	-2,7
Celkem vývoz		1 168 706		1 217 656	-4,0

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Moldavska 2015 (2014),
hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
9401	Sedadla, ne lékařská apod., i proměnitelná v lůžka	391 168	46,3	362 822	7,8
2204	Víno z čerstvých hroznů, mošt vinný jiný	203 783	24,1	159 360	27,9
2007	Zavařeniny, želé, kaše ovocné aj., pasty slazené	39 682	4,7	26 183	51,6
5208	Tkaniny bavlněné nad 85% do 200 g.m ⁻²	37 585	4,4	29 255	28,5
7213	Tyče, pruty ostatní, ze železa, oceli nelegované	27 630	3,3	63 994	-56,8
3921	Desky, listy, folie, filmy, pruhy apod. ost., z plastů	24 504	2,9	27176	-9,8
1206	Semena slunečnicová, i drcená	18 441	2,2	26388	-30,1
0409	Med přírodní	8 917	1,1	5590	59,5
7326	Výrobky ostatní ze železa, oceli	8 291	1,0	6	138083,3
0813	Ovoce sušené, ne ořechy, banány, citrusy, fíky ap.	6 886	0,8	4 151	65,9
Celkem TOP 10		766 887	90,7	704 925	8,8
Celkem dovoz		845 411		816 541	3,5

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► **Automobilový průmysl, plasty a gumárenský průmysl**

Automobilový sektor představuje pro Českou republiku dlouhodobě největší položku na straně vývozu do Moldavska. V roce 2015 byl podíl vývozu aut a jiných motorových vozidel na přepravu osob na celkovém vývozu 19,8% a s očekávaným rozvojem zemědělství a snahou zvýšit konkurenceschopnost sektoru se otevírá prostor i pro export traktorů, motorových vozidel pro zvláštní účely, přívěsů a návěsů i jejich částí a součástí, včetně polymerů a dalších příslušenství z plastů pro automobilový průmysl.

► **Energetický průmysl, kovo zpracovatelský průmysl**

Na trhu se již úspěšně prosazují plynové kotle na vytápění. V posledním roce nicméně byl registrován zájem o technologie na využití biomasy a zařízení na zpracování bioplynu, zejména z odpadů produkovaných na farmách v živočišné výrobě. České společnosti projeví také zájem o modernizaci dvou tepláren v Kišiněvě a o výstavbu spalovny odpadů s využitím technologie plazmy. Soustředit pozornosti na tento sektor má význam především kvůli zájmu moldavské strany zvyšovat energetickou efektivitu a nezávislost, kde příslušné státní agentury využívají finanční podporu EBRD a EU. Moldavská vláda již delší dobu zvažuje modernizaci tepláren a elektráren v Kišiněvě a Balti na severu země. Jedná se o modernizaci menšího rozsahu CET-Nord v Balti a restrukturalizaci a modernizaci CET-1, CET-2 a Termocom v Kišiněvě. Výsledkem této restrukturalizace by mělo být sloučení tří uvedených společností do jedné. Prostředky na modernizaci poskytují mezinárodní donoři. V souvislosti s modernizací a výstavbou elektráren a spaloven se otevírá příležitost i pro výrobky kovo zpracovatelského průmyslu.

► **Dopravní průmysl a infrastruktura**

Specifickou otázkou zůstává účast ČR v tendrech na budování infrastruktury, které jsou financovány EBRD, EIB a EU, případně v rámci amerického fondu Millenium Challenge Account Moldova. Výše příslibných prostředků dosahuje cca 1 mld. EUR. Lze očekávat další tendery na rekonstrukci silnic v Kišiněvě i v celém Moldavsku.

► **Vodohospodářský a odpadní průmysl**

V roce 2015 se připravuje vyhlášení tenderu na rekonstrukci systému zásobování vodou a řešení systému odpadních vod Kišiněva. V kritickém stavu je také infrastruktura čističek odpadu a kanalizace v jiných městech a investice se plánují i do rozvodů vody.

► **Zdravotnický a farmaceutický průmysl**

Mezi prioritní odvětví pro ČR patří v Moldavsku také zdravotnický průmysl, který v Moldavsku v posledních letech prochází výraznou modernizací, přičemž ještě před pár lety prakticky neexistovala preventivní zdravotní péče. Lze také očekávat další restrukturalizaci nemocniční péče a optimalizace vytíženosti jednotlivých lůžek v rámci nově zavedeného systému. I nadále se pracuje na nových chirurgických centrech, stále však chybí potřebné kapacity, což vytváří prostor pro investice českých exportérů.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Dle údajů Statistického úřadu MD došlo v prvním pololetí roku 2015 k růstu objemu zemědělské produkce o 2,8% (ve srovnání se stejným obdobím roku 2014), především díky růstu v živočišné výrobě, a k růstu průmyslové produkce o 5,9%. Ve světle podpisu AA/DCFTA a nutnosti zvýšit konkurenceschopnost sektoru, i očekávaných překážek v přístupu moldavské zemědělské produkce na ruský trh, moldavští představitelé hovoří o potřebě posílit skladovací a chladiřenské kapacity. Připomenout lze rovněž podpis dohody mezi MD a Polskem o poskytnutí zvýhodněného úvěru ve výši 100 mil. EUR na posilování kapacit zemědělského sektoru. Příležitosti jsou i v dodávkách zemědělské techniky a mechanizace.

► Železniční a kolejová doprava

Rozvoj dopravní infrastruktury patří k prioritním úkolům moldavské vlády a je také jednou z oblastí poměrně rozsáhlé podpory ze strany mezinárodních donorů. Hodnota projektů na modernizaci silnic a výstavbu dopravní infrastruktury přesahuje 600 mil. Vzhledem k předpokládané modernizaci moldavských železnic by bylo vhodné soustředit pozornost na kolejová vozidla, lokomotivy, traťová zařízení apod. (dle nomenklatury HS 86). V listopadu 2014 byla podepsána smlouva mezi moldavskou vládou a EBRD na poskytnutí půjčky ve výši přes 52 mil. EUR na modernizaci železniční sítě. Stejnou sumu přislíbila poskytnout také EIB.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Kovozpracovatelský průmysl	HS 7308 - Konstrukce, části, desky, tyče aj. ze železa n. oceli
	HS 7311 - Nádoby tlakové pro plyn ze železa, oceli
	HS 7321 - Kamna kotle vaříče aj. plynové ze železa, oceli
	HS 7322 - Radiátory, ohřívače ap. části ze železa, oceli
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 0208 - Maso a droby jedlé, čerstvé, chlazené nebo zmrazené
	HS 1207 - Semena, plody olejnaté ostatní, i drcené
	HS 1210 - Šišťice chmelové, čerstvé, sušené apod., lupulin
	HS 2104 - Přípravky pro polévky, směsi přísad potravin
	HS 2106 - Přípravky potravinové, jinde neuvedené ani nezahrnuté
	HS 8418 - Chladničky, boxy mrazicí aj., čerpadla tepelná
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 3002 - Krev lidská, živočišná, antiséra, látky očkovací
	HS 3004 - Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.
	HS 9011 - Mikroskopy optické sdružené
	HS 9018 - Nástroje lékařské chirurgické, zubolékařské aj.
	HS 9019 - Příst. pro mechanoterapii, masážní, dýchací aj.
	HS 9020 - Přístroje dýchací ostatní, masky plynové
	HS 9021 - Pomůcky příst. ortopedické, pro nedoslýchavé aj.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Plasty a gumárenský průmysl	HS 3901 - Polymery etyleny v primárních formách
	HS 3903 - Polymery styrenu v primárních formách
	HS 3917 - Trouby, trubky, hadice, příslušenství z plastů
Energetický průmysl	CPA 71.12.13 - Inženýrské služby týkající se energetických projektů
	HS 8501 - Elektrické motory a generátory
	HS 8406 - Turbíny na páru vodní nebo jinou
	HS 8504 - Transformátory, el. měniče, statické indukory
Železniční a kolejová doprava	HS 8601 - Lokomotivy, lokotraktory
	HS 8602 - Lokomotivy, lokotraktory ostatní, tendry
	HS 8603 - Železniční nebo tramvajové vozy s vlastním pohonem
	HS 8606 - Žel. nebo tram. nákl. vozy a vagony, bez vlastního pohonu
	HS 8607 - Části a součásti železničních nebo tramvajových lokomotiv nebo kolejových vozidel
	HS 8604 - Vozidla pro údržbu železničních nebo tramvajových tratí
	HS 7302 - Materiál pro stavbu tratí železnič., tramvaj.
Automobilový průmysl	HS 8701 - Traktory
	HS 8702 - Motorová vozidla pro veřejnou osobní dopravu
	HS 8703 - Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob
	HS 8705 - Motorová vozidla pro zvláštní účely
	HS 8708 - Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705
	HS 8716 - Přívěsy a návěsy, ost. vozidla bez mech. pohonu vč. částí
Dopravní průmysl a infrastruktura	CPA 71 - Architektonické a inženýrské služby; technické zkoušky a analýzy
	HS 6810 - Výrobky z cementu, betonu, umělého kamene
	HS 6811 - Zboží osinkocementové, buničitocementové apod.
Vodohospodářský a odpadní průmysl	HS 8421 - Odstředivky, přístroje k filtrování, čištění

Příležitosti pro rozvojovou spolupráci

Kategorie vyspělosti země: MDC

Klíčovým rozvojovým strategickým dokumentem moldavské vlády je „Moldova 2020: National Development Strategy: 7 Solutions for Economic Growth and Poverty Reduction“ schválená Parlamentem v červnu 2012. Mezi priority moldavské vlády, které dokument zmiňuje, patří podpora vzdělávání a zvýšení zaměstnanosti a produktivity pracovního trhu, investice do dopravní infrastruktury, podpora bankovního sektoru a budování podnikatelského prostředí, podpora obnovitelných zdrojů, reforma penzijního systému a posilování právního státu a řádné správy věcí veřejných.

► Sektor zemědělství

V rámci zemědělství proběhla úspěšná realizace programu podnikatelského partnerství zaměřená na organickou produkci. Vedle této intervence realizuje ČRA s partnery několik souvisejících projektů. Vedle vzdělávání producentů to je podpora institucionálního rámce organického zemědělství v Moldavsku. Tyto aktivity spolu s DCFFTA a s realitou vzrůstající poptávky po čisté zemědělské produkci v ČR i dalších zemích EU vytváří vhodné prostředí pro další investice CZ subjektů v moldavském zemědělství. Podobným způsobem uvažují francouzské i holandské společnosti. ČR má komparativní výhodu díky rozvojové spolupráci. V rámci konvenčního i organického zemědělství má jistý potenciál import sádkového materiálu, hnojiv a postřiků.

► Sektor sociální infrastruktury a služeb

Moldavský sektor sociální ochrany prochází zásadními reformami zaměřenými na transformaci sociální asistence s cílem zvýšit efektivitu celého systému. Poskytování sociálních služeb se přesouvá z institucionální péče na péči komunitní, sociální infrastruktura však není zatím na tyto změny připravena. Reformy jsou v počátečním stádiu, závislé na pomoci mezinárodních donorů. Státní rozpočet na tento sektor není dostatečný a jeho výše má vzhledem k celkové ekonomické situaci sestupnou tendenci. Bude tedy pravděpodobně docházet k zužování prioritních oblastí stanovených vládou. Akční plán Ministerstva pro práci, sociální ochranu a rodinu stanovil v říjnu 2016 tato prioritní témata: pracovní síla a zaměstnanost, migrace, sociální asistence, zdravotně postižení a lidská práva, inkluze a lidská práva, genderová rovnoprávnost a postavení žen, demografie.

► Sektor vody a sanitační

Vládním rozhodnutím 199 z března 2014 byla představena „Water supply and sanitation strategy“ pro období 2014–2028. Jako hlavní priority Moldavska v této oblasti definuje nutnost změn politického, institucionálního a právního rámce a kritický stav technické infrastruktury (neuspokojivý technický stav systému čističek odpadních vod, kanalizace a rozvodů vody a nízké procento obyvatel s přístupem k těmto službám).

► Sektor ochrany životního prostředí

Strategie pro ochranu životního prostředí pro období 2014–2023 včetně Akčního plánu pro její implementaci byla schválena Vládním rozhodnutím č. 301 z dubna 2014. Strategie stanoví především tyto cíle: zajištění efektivního institucionálního a právního rámce pro ochranu životního prostředí (harmonizace legislativy s EU, důraz na strategické plánování, institucionální reforma); zajištění ochrany životního prostředí, udržitelného rozvoje a adaptace na klimatické změny; zvýšení úrovně veřejného povědomí o ochraně životního prostředí (o 50 % do r. 2023) a zajištění přístupu veřejnosti k souvisejícím informacím; snížení negativních dopadů ekonomických aktivit na životní prostředí a přijetí opatření k prevenci jeho znečištění; vytvoření integrovaného monitorovacího a kontrolního systému kvality životního prostředí; zlepšení kvality povrchových vod (o 50 %); zajištění přístupu k pitné vodě (min. 80 % populace) a přístupu k sanitárním službám (min. 65 % populace), zlepšení kvality půdy a ochrana nerostných zdrojů, zvýšení plochy zalesněných ploch (na 15 % území) a státem chráněných území (na 8 %); zajištění ochrany přírodních ekosystémů; snížení emisí (o 30 %) a zřízení integrovaného systému odpadového hospodářství.

Zdroj dat: <http://www.worldbank.org/en/country>

Německo

Německá ekonomika se z globální finanční krize rychle zotavila a po propadu HDP o 5 % v roce 2009 rostla v dalších dvou letech ročním tempem mezi 3 % až 4 %. K dalšímu zpomalení růstu došlo až v roce 2012 a 2013 vlivem poklesu světového obchodu a krize eurozóny. V následujících letech se predikuje růst HDP okolo 1,5 %. Míra inflace v roce 2015 byla 0,1 %. Celková populace Německa je přibližně 82 mil. obyvatel, přičemž HDP na obyvatele se pohybuje kolem 45 000 USD. Nezaměstnanost je na nízké úrovni 4,6%. Běžný účet Německa byl v roce 2015 odhadem v přebytku 285,2 mld. USD.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	0,4	1,6	1,5	1,5	1,6	1,3
HDP/obyv. (USD)	46 386	47 716	40 997	41 895	43 270	44 408
Míra inflace (%)	1,6	0,8	0,1	0,5	1,4	1,6
Nezaměstnanost (%)	5,2	5,0	4,6	4,6	4,8	4,9
Bilance běžného účtu (mld. USD)	252,9	282,9	285,2	292,0	287,0	283,4
Populace (mil.)	80,8	81,2	81,9	82,8	83,0	83,3
Konkurenceschopnost	4/148	5/144	4/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	–	–	–	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ Německo je součástí vnitřního trhu Evropské unie.
- ▶ Exportní riziko podle OECD: – .

Vývoz ČR do Německa 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	136 672 435	11,1	121 081 943	12,9
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	105 561 608	8,6	90 538 806	16,6
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	64 881 141	5,3	65 641 304	-1,2
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	43 172 952	3,5	29 469 373	46,5
9401	Sedadla, ne lékařská apod., i proměnitelná v lůžka	38 238 793	3,1	32 632 156	17,2
8512	Přístroje elektr. osvětlovací aj., stěrače ap.	36 350 470	3,0	26 709 453	36,1
8544	Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.	33 616 808	2,7	33 352 377	0,8
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů	23 444 031	1,9	23 144 042	1,3
8528	Monitory, projektory bez TV; přijímače televizní	16 714 196	1,4	20 342 096	-17,8
8413	Čerpadla i se zař. měřícím, zdviže na kapaliny	16 021 633	1,3	14 392 309	11,3
Celkem TOP 10		514 674 067	41,8	457 303 859	12,5
Celkem vývoz		1 232 194 836		1 139 812 367	8,1

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Německa 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	79 161 183	9,2	74 062 080	6,9
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	30 129 218	3,5	20 480 863	47,1
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů	18 897 467	2,2	18 013 812	4,9
3926	Výrobky ostatní z plastů aj. materiálů	18 367 561	2,1	16 603 367	10,6
2711	Plyn zemní a jiné uhlovodíky plynné	16 804 967	1,9	6 329 452	165,5
2710	Oleje minerální a z nerostů živičných, ne surové	16 799 962	1,9	19 367 368	-13,3
8413	Čerpadla i se zař. měřícím, zdviže na kapaliny	14 759 105	1,7	14 860 458	-0,7
2716	Energie elektrická	14 152 199	1,6	8 644 248	63,7
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	13 701 036	1,6	13 114 365	4,5
8409	Části, součásti pro motory pístové	11 421 006	1,3	10 552 881	8,2
Celkem TOP 10		234 193 704	27,1	202 028 894	15,9
Celkem dovoz		862 683 571		802 863 597	7,5

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilový průmysl, železniční a kolejová doprava

Automobilový průmysl je v SRN nejdůležitějším průmyslovým odvětvím, které se podílí více než 40 % na celkovém exportu i soukromých výdajích na vědu a výzkum. Osobní automobily a díly pro motorová vozidla jsou nejdůležitějšími českými vývozními položkami do SRN, s rostoucí tendencí. Prognózy růstu výroby automobilů v SRN kopírují odhady globálního trhu, tj. + 2%. Predikce obratu automobilového průmyslu v SRN jsou mírně rostoucí, ze současných 382 mld. EUR (2014), na 405 mld. EUR v r. 2016, resp. 409 mld. EUR v r. 2018. V rámci inovací a aplikovaného výzkumu v automotive představují priority elektromobilita a hybridní pohony. Projednávány jsou subvence elektromobilů. V SRN také dochází k průběžné obnově železničního vozového parku.

► Dopravní průmysl a infrastruktura

Ve východním Německu po znovusjednocení a v některých částech západního Německa byla zanedbána výstavba, resp. dlouhodobá údržba a rekonstrukce silniční a železniční infrastruktury. V příštích letech lze očekávat jejich modernizaci, rekonstrukci, rozšiřování a údržbu (rekonstrukce železničních mostů ve městech, za jejichž rekonstrukci jsou odpovědné buď obce nebo spolkové země, které v rámci reformy od Deutsche Bahn získaly danou infrastrukturu do vlastnictví a budou do budoucna konfrontovány s většími náklady; rekonstrukce silničních a dálničních mostů; obnova vozového parku, rozšiřování dálniční sítě aj.). Celkové výdaje na dopravní infrastrukturu v rámci spolkového rozpočtu by měly v letech 2015–2018 činit 14 mld. EUR. Plánovaná je výstavba dálnic až v objemu 14 mld. EUR, financovaná ze soukromých zdrojů (tzv. projekty PPP).

Celkové výdaje na dopravní infrastrukturu v rámci spolkového rozpočtu by měly v letech 2015–2018 činit 14 mld. EUR. Nad rámec toho byl schválen projekt spolkové vlády a Deutsche Bahn na modernizaci železnice ve výši 28 mld. EUR (2015–2019). Peníze půjdou především na celkovou údržbu a modernizaci železniční infrastruktury (mj. také částečnou či celkovou renovaci až 875 železničních mostů).

► Energetický průmysl

Německo naplňuje novou energetickou koncepci, která vyžaduje mj. masivní výstavbu přenosové (zhruba 3 600 km) a distribuční (asi 193 000 km) sítě. Odhady celkových nákladů na rozvoj elektrických sítí zhruba do r. 2022 se pohybují okolo 45 mld. EUR. V rámci své energetické koncepce se země zaměřuje na obnovitelné zdroje energie, z tohoto důvodu existuje potenciál pro dodávky dílů pro větrné, solární, vodní a další nekonvenční elektrárny. V Německu tak roste poptávka především po inovativních energetických řešeních.

► ICT

Současným hl. trendem v německém průmyslu je tzv. koncept „čtvrté průmyslové revoluce“ (Industrie 4.0), tj. propojování IT technologií s průmyslovou, ale např. i zemědělskou, výrobou a logistikou a vytváření „inteligentních“ samořídících jednotek. Aktuální studie odhadují úspory (v důsledku zvyšování produktivity) ve vybraných sektorech (chemický, strojírenský, elektrotechnický, automobilový průmysl, zemědělství, IT) do r. 2025 na 78,7 mld. IT sektor by dle prognóz GTAI měl v r. 2015 růst v Německu

o 3,2%. Potenciál pro české firmy lze nalézt nejen v dodávkách elektronických zařízení, ale především v aplikacích využívaných ve zmíněných oborech.

► Služby

V souvislosti se zvyšováním výdajů na VVI v Německu, a to jak v soukromém, tak veřejném sektoru, a posilování internacionalizace VVI a clusterů, příležitosti pro české firmy a výzkumné instituce lze nalézt v outsourcingu aplikovaného výzkumu pro německé firmy/instituce, resp. vytváření kooperací. Napříč sektory se nabízí významné příležitosti poskytování služeb a outsourcing v oblasti ICT, a to zejm. v důsledku nedostatku kvalifikovaných pracovníků (profese informatik je dle aktuálních studií a prognóz nejvíce nedostatková mezi absolventy VŠ; podíl nezaměstnanosti a nahlášených volných míst činí pouze 0,55).

► Stavební průmysl

Kromě výstavby dopravní infrastruktury lze spatřovat potenciál i v obnově bydlení, které by využívalo moderní technologie (nízká energetická náročnost apod.) V souvislosti s přílivem uprchlíků a žadatelů o azyl v SRN (v r. 2015 činilo migrační saldo 1,1 mil. osob) lze pro následující roky počítat se silnou poptávkou po montovaných stavbách, zejm. obytných kontejnerech či modulárních domech, a doprovodných službách. Spolková vláda v září 2015 schválila záměr výstavby až 150 000 (záchytných) ubytovacích kapacit pro příchozí uprchlíky (výstavbu zadávají spolkové země a obce).

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

V Německu lze očekávat restrukturalizaci nemocniční péče a optimalizace využitosti jednotlivých lůžek (snižování jejich stavu díky jejich nevytíženosti může však být spojena i s modernizací). Jako příležitost je však nutné spatřovat stárnutí obyvatelstva. V nejbližší době bude Německo, obdobně jako další vyspělé země, muset tuto problematiku řešit. S tím souvisí stavba a vybavení starobních/pečovatelských ústavů a modernizace nemocnic, nebo poskytování sociálních a lázeňských služeb. A mj. právě i díky stárnutí obyvatelstva vláda každoročně zvyšuje výdaje na zdravotnictví (2007: 250 mld. EUR, resp. 3 000 EUR na obyvatele ročně → 2012: 300 mld. EUR, resp. 3 700 EUR na obyvatele ročně). Prognózy počítají s nárůstem výdajů na zdravotnictví z 8 % HDP (2010) na 8,6 % HDP v r. 2020, resp. 9,1 % HDP v r. 2030.

Demografický vývoj v Německu v nadcházejících 10 letech s sebou přinese i změny, které se dotknou cestovního ruchu. Cílová skupina turistů ve věku 60+ vzroste o 6,6 % a lehce ubyde mladší cílové skupiny. Následkem tohoto vývoje poklesne podíl výjezdového cestovního ruchu o 2,5 mil. osob a vzroste podíl cestování po Německu o 1,5 mil. osob. V podílech zastoupení německých turistů v Čechách se však žádné zásadní změny neočekávají. Němečtí turisté dlouhodobě tvoří nejvýznamnější skupinu, která přijíždí do České republiky. Aktuální výsledky prvního pololetí 2015 ukazují v porovnání se stejným obdobím roku 2014 zhruba 15 % nárůst německé klientely v České republice. Z dotazníkových šetření vyplývá, že minimálně u 9 % z celkového počtu německých klientů byl hlavním důvodem jejich cesty léčebný a ozdravný pobyt.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Potravinářský průmysl Německa dlouhodobě patří co do obratu a počtu zaměstnanců k předním v Evropě. Zároveň patří mezi pět největších potravinářských importérů na světě (v r. 2015 činily zemědělské dovozy 79,8 mld. EUR, vývoz pak 68,5 mld. EUR). Vývozní zemědělskou politiku výrazně ovlivnilo embargo

na dovoz potravin do Ruska, SRN hledá nové trhy především v Asii a zemích třetího světa. K 31. 3. 2015 přestaly platit mléčné kvóty na produkci mléka a zrušení vedlo k vleklé krizi na mléčném trhu. BMEL přemýšlí o zvláštních dotacích na podporu zemědělců v SRN. Poptávka v Německu roste také u bioproduktů (země je nejvýznamnějším evropským trhem s biopotraviny). Protože je vysoký podíl masné produkce z Německa exportován, vlastní spotřeba je z části kryta dovozem. Podobná situace je v oblasti krmiv (nyní z Jižní Ameriky) pro německou živočišnou produkci. Poptávka po těchto výrobcích stále roste. Německo patří k tradičním pivařským oblastem – i přes vysokou míru konkurence je zde velký potenciál pro české firmy.

► Zpracovatelský průmysl

Za posledních 5 let dovoz cigaretového papíru do Německa rostl; import z ČR roste dynamicky.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Železniční a kolejová doprava	HS 8602 – Lokomotivy, lokotraktory ostatní, tendry
	HS 8603 – Železniční nebo tramvajové vozy s vlastním pohonem
	HS 8604 – Vozidla pro údržbu železničních nebo tramvajových tratí
	HS 8605 – Žel. nebo tram. osobní vozy, vozy zavaz. a pošt. apod., bez vlast.pohonu
	HS 8606 – Žel. nebo tram. nákl. vozy a vagony, bez vlastního pohonu
	HS 8607 – Části a součásti železnič. nebo tram. lokomotiv nebo kolej. vozidel
	HS 8608 – Materiál kolej. svrškový, bezp. a sign. doprav. zař., bezp. a sign. doprav. zař.
	HS 8609 – Materiál kolej. podšáskový, bezp. a sign. doprav. zař., bezp. a sign. doprav. zař.
Automobilový průmysl	HS 8702 – Motorová vozidla pro veřejnou osobní dopravu
	HS 8703 – Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob
	HS 8707 – Karosérie motor. vozidel, traktorů, vč. kabin
	HS 8708 – Části, součásti a přísluř. motorových vozidel čísel 8701 až 8705
Dopravní průmysl a infrastruktura	HS 7302 – Materiál pro stavbu tratí železnič., tramvaj.
	HS 6810 – Výrobky z cementu, betonu, umělého kamene
	HS 6811 – Zboží osinkocementové, buničito cementové apod.
Stavební průmysl	HS 3804 – Louhy odpadní z výroby dřevné buničiny
	HS 3809 – Přípravky k úpravě povrchu, apretování a pod. výr.
	HS 3823 – Technické monokarboxylové mastné kyseliny; kyselé oleje z rafinace; technické mastné alkoholy
	HS 6808 – Desky, dlaždice apod. z vláken rostlin, slámy apod.
	HS 6813 – Materiál třecí, výrobky z něho
	HS 6814 – Slída zpracovaná a výrobky z ní, i na podložce
	HS 7301 – Štětovice z železa, oceli, profily aj., svařované
	HS 7304 – Trouby, duté profily ap., bezešvé, ze železa, oceli
	HS 7305 – Trouby, trubky ze železa, oceli nad 406,4 mm
	HS 7308 – Konstrukce, části, desky, tyče aj. ze železa n. oceli
HS 7309 – Nádrže, cisterny ap., ze železa n. oceli nad 300l	

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Stavební průmysl	HS 7310 - Cisterny, sudy, kádě ap. ze železa n. oceli do 300l
	HS 7311 - Nádoby tlakové pro plyn, ze železa n. oceli
	HS 7314 - Tkaniny, rošty, pletiva z drátu, ze železa, oceli
	HS 7315 - Řetězy, řetízky, jejich části ze železa, oceli
	HS 7317 - Hřebíky, cvočky, připínáčky apod. ze železa n. oceli
	HS 7319 - Jehly jehlice špendlíky ap. ze železa n. oceli
	HS 7321 - Kamna kotle vařiče aj. plynové ze železa n. oceli
	HS 7322 - Radiátory, ohříváče ap., části, z železa, oceli
	HS 7325 - Výrobky lité ostatní, ze železa n. oceli
	HS 7326 - Výrobky ostatní ze železa, oceli
	HS 7610 - Konstrukce hliníkové, části, desky, profily apod.
	HS 7612 - Sudy, barely, plechovky ap. z hliníku, do 300l
	HS 7616 - Výrobky ostatní z hliníku
	HS 7503 - Odpad, šrot niklový
	HS 9406 - Stavby montované
Energetický průmysl	HS 8544 - Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.
	HS 8501 - Elektrické motory a generátory
	HS 8502 - Soustrojí generátorová, elektr. měniče rotační
	HS 8507 - Akumulátory elektrické, vč. separátorů
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 2941 - Antibiotika
	HS 3002 - Krev lidská, živočišná, antiséra, látky očkovací
	HS 3005 - Vata, gáza, obinadla a pod. zboží
	HS 9018 - Zdravotnické přístroje
	HS 9021 - Ortopedické pomůcky, protézy
	HS 9401 - Sedadla, ne lékařská ap., i proměnitelná v lůžka
	CPA 41 - Budovy a výstavba budov
	CPA 86.00 - Zdravotní a sociální péče
ICT	HS 8471 - Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.
	HS 8517 - Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.
	HS 8523 - Disky, pásky aj. média pro záznam zvuku, obrazu ap., ne HS 37
	HS 8526 - Radiolokátory apod., radiové přístroje pro dálkové řízení
	HS 8527 - Přístroje přijímací pro rozhlas, vysílání, se záz. zař. s hodinami
	HS 8528 - Monitory, projektory bez TV; přijímače televizní
	HS 8530 - Přístroje elektrické pro řízení dopravy
	HS 8532 - Elektrické kondenzátory, pevné, otočné nebo doladovací

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
ICT	HS 8512 – Přístroje elektr. osvětlovací aj., stěrače ap.
	HS 8514 – Pece elektr. průmyslové n. laboratorní a pod. zařízení
	HS 8536 – Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů, < 1000V; konekt. pro opt. vlákna
	HS 8537 – Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací
	HS 8547 – Části izolační pro stroje, el. trubky izolační
	CPA 62.0 – Služby v oblasti programování a poradenství a související služby
Služby	CPA 72.0 – Výzkum a vývoj, autorská práva
	CPA 41 – Budovy a výstavba budov
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 0401 – Mléko, smetana nezahuštěná, neslazená
	HS 2301 – Moučka ap., z masa, drobů, ryb ap., nepoživatelné
	HS 2302 – Otruby, výrobky mlýnské vedlejší aj. zbytky
	HS 2308 – Látky, odpady, zbytky rostlin, pro výživu zvířat
	HS 2309 – Přípravky používané k výživě zvířat
	HS 0201 – Maso hovězí, čerstvé, chlazené
	HS 0202 – Maso hovězí, zmrazené
Zpracovatelský průmysl	HS 2203 – Pivo ze sladu
	HS 4813 – Papír cigaretový i řezaný, ve tvaru složek ap.

Nizozemsko

V roce 2015 dosáhla země růstu 1,9%. Vlivem krize HDP v roce 2009 poklesl o 3,3%. Po mírném oživení ekonomiky v roce 2011 došlo v následujících letech 2012 a 2013 k opětovnému poklesu HDP. Podle odhadů by se Nizozemsko (NL) v následujících letech mělo vrátit k nadprůměrnému ekonomickému růstu okolo zhruba 2% (2016). V posledních letech se míra inflace drží mezi 0,2–3,0%. V roce 2015 dosáhla hodnoty 0,2%. Nadále se očekává zvýšení inflace na cca 1%. V zemi žije téměř 17 mil. obyvatel, přičemž HPD na obyvatele v roce 2015 činilo (odhadem MMF) 43 603 USD. Nezaměstnanost se v posledních letech zvýšila na 7,4% (rok 2014). V roce 2016 by měla klesnout na 6,4%. Běžný účet je v přebytku.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	-0,5	1,0	1,9	1,8	1,9	1,9
HDP/obyv. (USD)	50 816	52 225	43 603	44 828	46 594	48 067
Míra inflace (%)	2,6	0,3	0,2	0,3	0,7	0,8
Nezaměstnanost (%)	7,3	7,4	6,9	6,4	6,2	5,8
Bilance běžného účtu (mld. USD)	87,1	93,4	81,0	80,8	81,0	81,3
Populace (mil.)	16,8	16,9	16,9	17,0	17,1	17,1
Konkurenceschopnost	8/148	8/144	5/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	–	–	–	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu
a niz. Úřadu pro analýzu hospodářské politiky (CPB)

Zdroj: MMF, OECD, WEF, CPB

- ▶ Nizozemsko je součástí vnitřního trhu Evropské unie.
- ▶ Exportní riziko podle OECD: – .

Vývoz ČR do Nizozemska 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	12 117 997	11,5	10 668 599	13,6
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	11 852 680	11,2	9 913 687	19,6
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	10 627 802	10,0	13 143 405	-19,1
8473	Části strojů psacích, počítačích, aut. zprac. dat	3 486 115	3,3	2 942 549	18,5
7308	Konstrukce, části, desky, tyče aj., ze železa, oceli	2 860 729	2,7	2 476 259	15,5
8510	Strojky holicí, na stříhání vlasů s motorem el.	2 544 770	2,4	2 082 463	22,2
9503	Tříkolky, kolob., kočárky pro panenky, panenky, ostatní hračky, modely, puzzle	2 025 648	1,9	1 785 798	13,4
8443	Stroje, přístr. pro tisk s pomůckami HS 8442 (vč. kopírek, faxů); části	1 956 111	1,8	2 379 858	-17,8
8509	Přístroje el.-mech. pro domácnost, s el. motorem, ne vysavače HS 8508	1 912 493	1,8	977 937	95,6
4011	Pneumatiky nové z pryže	1 875 162	1,8	1 544 539	21,4
Celkem TOP 10		51 259 507	48,5	47 915 094	7,0
Celkem vývoz		105 763 102		97 239 360	8,8

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Nizozemska 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8542	Obvody integrované elektronické	12 136 908	14,3	33 071 381	-63,3
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	4 600 083	5,4	5 319 641	-13,5
8701	Traktory	2 467 543	2,9	2 173 039	13,6
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	2 425 970	2,9	2 121 080	14,4
3907	Polyacetal, pryskyřice apod., v primár. formách	2 276 545	2,7	2 700 674	-15,7
3902	Polymery propylenu olefinů v primár. formách	2 083 156	2,4	1 736 641	20,0
8510	Strojky holicí na stříhání vlasů s motorem el.	2 080 919	2,4	2 316 873	-10,2
8443	Stroje, přístr. pro tisk s pomůckami HS 8442 (vč. kopírek, faxů); části	1 286 139	1,5	1 289 103	-0,2
9018	Nástroje lékařské chirurgické, zubolékařské aj.	1 163 643	1,4	1 127 589	3,2
0603	Květiny řezané na kytice ap. čerstvé, sušené aj.	1 153 552	1,4	917 470	25,7
Celkem TOP 10		31 674 458	37,2	52 773 491	-40,0
Celkem dovoz		85 082 007		103 710 063	-18,0

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilový průmysl

Nizozemský trh s automobily se po letech poklesu probudil k obdivuhodnému ročnímu růstu o 22 % (údaj ze srpna 2015) a některé značky jsou schopné zvyšovat své prodeje o tisíce vozů, resp. desítky procent ročně. Zdaleka největší vliv na prodej jednotlivých vozů mají jejich emisní parametry, dle kterých se v NL vypočítává jak daň při nákupu auta, tak při jeho provozu. Jasným trendem je také strmý nárůst prodeje elektromobilů – v roce 2020 by jejich počet měl dosáhnout 140 000 při prodeji 30 000 automobilů ročně. Trh související s jejich údržbou a provozováním by měl mít objem cca 50 mil. EUR.

Vzhledem k velikosti NL automobilového průmyslu (více než 9 mld. EUR obratu v čele s výrobcí Scania, DAF a NedCar) a jeho provázanosti na DE (export do DE tvoří 44 %) zde existují také obchodní a investiční příležitosti pro subdodavatele „2. a 3. vrstvy“ („Tier 2, 3 suppliers“) a pro dodavatele výrobních strojů a linek pro automobilový průmysl.

► Energetický průmysl

Od r. 2015 jsou plánovány každoroční investice do obnovitelných zdrojů ve výši 1,4 mld. EUR, bude se tedy jednat zejména o dodávky pro větrné elektrárny (onshore, offshore), podmořské kabely, rozvodné sítě, kotle na biomasu, kogenerační jednotky a zařízení pro těžbu zemního plynu. Nejdůležitějším trendem je a bude decentralizace energetických zdrojů, tj. více menších zdrojů na více místech. Dle závazků vlády je třeba do r. 2023 postavit cca 2 000 nových větrných elektráren („offshore“ i „onshore“) a experti předpovídají také exponenciální nárůst střešních solárních panelů. V r. 2016 by mělo být vynaloženo na dotace z „Renewable Energy Incentive Fund“ až 8 mld. EUR a dalších 70 mil. EUR je určeno na dotace pro firmy a fyzické osoby pro vybudování následujících zdrojů – solární panely, kotle na biomasu a tepelná čerpadla.

► Kovožpracovatelský průmysl, strojírenský průmysl

V posledních letech vykazuje import těchto položek rostoucí trend (jedná se o významnou položku nizozemského dovozu, která tvoří cca 25 % z celkového objemu). Český export tohoto artiklu do Nizozemska zatím nenaplnil potenciál. Celkový objem importu v tomto odvětví by měl vzrůst v roce 2017 až na cca 100 mld. EUR.

► Nábytkářský průmysl

Nizozemský nábytkářský průmysl se tradičně vyznačuje vysokou otevřeností a více než polovina vyrobeného nábytku se exportuje a více než 70 % položek se zároveň dováží. Od roku 2010 je hlavním dodavatelem Čína, ale Německo zůstává předním dodavatelem v některých důležitých oblastech, jako např. ložnicový nábytek, kuchyňský a kancelářský nábytek. Logickou exportní cestou pro české firmy jsou tedy buď němečtí, nebo nizozemští partneři (platí ve většině sektorů).

► Sklářský a keramický průmysl

V tomto oboru jde především o sklářské výrobky pro zdravotnický a farmaceutický průmysl (rostoucí objem NL importu v těchto položkách činí cca 500 mil. USD ročně). U keramiky je registrován rostoucí zájem o stavební komponenty.

► Služby

Nizozemsko je nejnákladnější trh na světě z hlediska používání internetu, zdrojem možného úspěchu českých firem mohou být např. následující ICT služby – antivirová ochrana nebo tvorba a integrace informačních systémů a sítí, atd. V oblasti Big data – Data analytics jsou zdrojem příležitostí mnohá datová centra („clouds“) a integrace nové moderní ICT infrastruktury (digitální infrastruktura a internetová ekonomika). V kybernetické bezpečnosti došlo k výraznému impulsu prostřednictvím Global Conference on Cyber Space 2015 – Nizozemsko se chce stát leaderem i v této oblasti. Odhadovaný potenciál v celém sektoru ICT služeb pro české firmy odhadujeme řádově na desítky – stovky mil. EUR. Celý objem NL „internetové“ ekonomiky totiž tvoří cca 39 mld. EUR, z čehož největší část produkují B2C, B2B E-commerce a TELCO služby a sítě (všechny tři subsektory rovnoměrně cca 10 mld. EUR). Do této kategorie řadíme i možnosti pro české technologické startupy, ať již by šlo o získání investora nebo zákazníků. Roční objem „venture“ kapitálových transakcí v Nizozemsku je cca 250 mil. USD. Oblast startupů je NL vládou velmi podporována, např. prostřednictvím projektu StartupDelta.

V podstatě jakékoliv levné, rychlé a kvalitní služby. Jako důkaz možného úspěchu se nabízí např. polské ovládnutí velké části logistických služeb a rekonstrukčních prací. Stále rostoucím, i když nárazovým, trhem jsou PPP projekty – zejména v oblasti silniční, železniční a vodní infrastruktury.

R&D spolupráce s komerční návazností – tato oblast v Nizozemsku relativně dobře funguje, resp. je prioritou nizozemské vlády („zlatý trojúhelník“). Osm firem v Nizozemsku utratí za VaV ročně více než 100 mil. EUR. Jedná se o společnosti ASML, DSM, KPN, NXP, Océ, Philips, Shell a Unilever. Rozpočet tří hlavních technických univerzit (Twente, Eindhoven, Delft) pak dosahuje 1 mld. EUR (z toho jde ovšem většina do výuky). Stovky společných, spíše akademicky zaměřených, VaV projektů se samozřejmě realizují v rámci EU fondů (aktuálně i perspektivně Horizon 2020). Nizozemské výzkumné priority (např. 9 vybranými a podporovanými top sektory) jsou ICT, genové inženýrství a nanotechnologie. Celkové výdaje na R&D v Nizozemsku činí cca 15 mld. USD ročně.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Trendem v nizozemském zdravotnictví je především decentralizace (veškerá zařízení pro domácí péči) a snižování nákladů. Do nového systému dlouhodobé péče, který je v kompetenci municipalit, se již přesouvají a budou přesouvat částky v řádu cca 30 mld. EUR ročně (celkové roční výdaje na zdravotní a sociální péči jsou cca 90 mld. EUR). Mezi priority „top“ sektoru „Priority Life Sciences & Health“ patří translační a klinický výzkum, regenerační medicína, genomika, onkologie, vakcíny, virologie, diagnostika, nanotechnologie a zobrazovací technologie. Zdravotnický i farmaceutický průmysl se dostávají z recese, ale plné zotavení se očekává až v r. 2017.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Zejména nárůst importu sladu a chmele dosahuje ročně desítky procent a je způsoben rostoucími prodeji nizozemských pivovarů.

Na základě zkušeností firem získaných v rámci veletrhu PLMA („private labels“) i jinde je zřejmé, že účast na tomto veletrhu světového formátu je nezbytná pro proniknutí, resp. navýšení podílu na evropských trzích, včetně Nizozemska.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 1107 – Slad, i pražený
	HS 1210 – Šišťice chmelové, čerstvé, sušené apod., lupulin
	HS 1302 – Šťávy, výtažky rostlin, pektiny, slizy a ostatní
	HS 1514 – Olej řepkový, hořčičný, frakce, chemicky neupravené
	HS 2207 – Ethylalkohol nenedatur nad 80%, destiláty denat.
	HS 2815 – Hydroxid sodný; hydroxid draselný; peroxidy sodíku nebo draslíku
	HS 2933 – Sloučeniny heterocyklické s heteroatomem dusíku apod.
	HS 8432 – Stroje, nářadí pro zemědělství, lesnictví ap.
Automobilový průmysl	HS 8703 – Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob
	HS 8708 – Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705
Strojírenský průmysl	HS 8459 – Stroje obráběcí pro vrtání, frézování, řezání apod.
Kovozpracovatelský průmysl	HS 7214 – Tyče, pruty jiné ze železa, oceli nelegované
	HS 7229 – Dráty z oceli legované, ostatní
	HS 7301 – Štětovice z železa, oceli, profily aj., svařované
	HS 7310 – Cisterny, sudy, kádě ap. ze železa n. oceli do 300l
	HS 7601 – Hliník a výrobky z hliníku
	HS 8208 – Nože, destičky břitové, pro stroje, zařízení
Nábytkářský průmysl	HS 4408 – Dýhy, listy na překližky apod., rozřezané, loupáné, i hoblov., apod.
	HS 4410 – Desky třískové apod., ze dřeva a podobných materiálů
Sklářský a keramický průmysl	HS 6905 – Tašky krytinové, nástavce trubkové komínové aj.
	HS 7017 – Sklo pro účely zdravot., farmaceut., laboratorní
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 2941 – Antibiotika
	HS 9018 – Nástroje lékařské chirurgické, zubolékařské aj.
	HS 9019 – Přístr. pro mechanoterapii, masážní, dýchací aj.
	HS 9401 – Sedadla, ne lékařská ap., i proměnitelná v lůžka
	HS 9402 – Nábytek lékařský, chirurg. ap., pro holičství aj.
Energetický průmysl	HS 8402 – Generátory pro výrobu vodní páry apod.
	HS 8501 – Elektrické motory a generátory
	HS 8507 – Akumulátory elektrické, vč. separátorů
	HS 8544 – Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.
Služby	CPA 62 – Služby v oblasti programování a poradenství a související služby
	CPA 71 – Architektonické a inženýrské služby; technické zkoušky a analýzy
	CPA 72 – Výzkum a vývoj, autorská práva

Norsko

V roce 2013 byl meziroční růst HDP pouze 0,6% a to zejména kvůli propadu cen ropy a plynu a snížení poptávky po těchto surovinách. V roce 2014 byl zaznamenán růst 2,2% a v roce 2015 jen 1,6%. Za účelem snižování nezaměstnanosti, která v roce 2015 překročila 4,4%, přijala vláda iniciativy pro aktivizaci nezaměstnaných a pro další léta plánuje velké množství veřejných prací, nejvíce výstavbu a modernizaci dopravní infrastruktury. V roce 2015 činil HDP na obyvatele 74 822 USD. Populace v Norsku dosahuje 5,2 mil. obyvatel. Míra inflace se v Norsku pohybuje kolem 2% a běžný účet je v přebytku.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	0,6	2,2	1,6	1,0	1,5	1,8
HDP/obyv. (USD)	100 579	97 067	74 822	69 712	72 046	73 776
Míra inflace (%)	2,1	2,0	2,2	2,8	2,5	2,5
Nezaměstnanost (%)	3,5	3,5	4,4	4,6	4,4	4,0
Bilance běžného účtu (mld. USD)	57,4	59,8	35,0	23,7	28,0	31,0
Populace (mil.)	5,1	5,2	5,2	5,3	5,3	5,4
Konkurenceschopnost	11/148	11/144	11/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	–	–	–	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MME, OECD, WEF

- ▶ Norsko je spolu s Evropskou unií součástí Evropského hospodářského prostoru.
- ▶ Exportní riziko podle OECD: – .

Vývoz ČR do Norska 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	4 255 115	24,8	3 802 704	11,9
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	1 880 537	11,0	1 672 523	12,4
9503	Tříkolky, kolob., kočárky pro panenky, panenky, ostatní hračky, modely, puzzle	575 571	3,4	641 557	-10,3
7308	Konstrukce, části, desky, tyče aj. ze železa n. oceli	519 896	3,0	397 324	30,8
8418	Chladničky, boxy mrazicí aj., čerpadla tepelná	519 862	3,0	422 851	22,9
7304	Trouby, duté profily ap., bežešvé, ze železa, oceli	481 052	2,8	524 607	-8,3
9403	Nábytek ostatní, části, součásti	460 520	2,7	332 650	38,4
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	380 345	2,2	295 585	28,7
8523	Disky, pásky aj. média pro záznam zvuku, obrazu ap., ne HS 37	318 921	1,9	154 980	105,8
9406	Stavby montované	238 743	1,4	298 587	-20,0
Celkem TOP 10		9 630 562	56,2	8 543 368	12,7
Celkem vývoz		17 123 425		16 187 177	5,8

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Norska 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
2711	Plyn zemní a jiné uhlovodíky plynné	3 440 831	41,4	–	–
0302	Ryby čerstvé, chlazené, kromě filé aj. rybího masa	946 588	11,4	879 716	7,6
7601	Hliník surový (nepracovaný)	645 548	7,8	389 566	65,7
7202	Feroslitiny	550 319	6,6	441 974	24,5
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	380 825	4,6	297 385	28,1
0304	Filé aj. maso rybí, čerstvé, chlazené, zmrazené	378 335	4,6	317 008	19,3
8479	Stroje mechanické s vlastní indiv. funkcí jinde neuv.	211 829	2,5	241 851	-12,4
2804	Vodík, plyny vzácné, nekovy ostatní	169 267	2,0	159 675	6,0
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	151 679	1,8	717 944	-78,9
7606	Desky, plechy ap. hliníkové o síle nad 0,2 mm	94 955	1,1	65 142	45,8
Celkem TOP 10		6 970 176	83,8	3 510 261	98,6
Celkem dovoz		8 314 536		4 916 146	69,1

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilový průmysl

Hospodářské výsledky norských firem a blahobyt větší části norské populace dovolují častější obměnu vozového parku. V Norsku bylo v roce 2014 zaevidováno 144 tis. nových osobních vozidel (z toho 29 tis. na hybridní nebo elektrický pohon). Pokud nevybírají z daňově zvýhodněných elektromobilů, Norové poptávají kvalitní a v náročných klimatických podmínkách odolné vozy s příznivým poměrem vybavení a ceny, typicky rodinné automobily pro sportovně orientované klienty.

► Dopravní průmysl a infrastruktura

Zlepšení dopravní infrastruktury v Norsku je hlavním pilířem Národního dopravního plánu na léta 2010–2019. Norské železnice řadu let trápí technická zastaralost, nedostatek údržby i kapacitní nedostatečnost infrastruktury. Oproti předchozímu plánu bylo na rozvoj železnice vyčleněno o 58 % více prostředků, celkem cca 4,3 mld. EUR. Mezi priority plánu patří výstavba nových tratí a tunelů (144 km tratí, z toho 116 km dvoukolejně), modernizace (dálková zabezpečovací signalizace) a zkapacitnění (výhybny) stávajících železničních tratí, zpevňování svahů a zajišťování horských masívů (zábrany proti kamenům a ledu) v okolí silnic a železničních tratí, modernizace dopravních uzlů (autobusová a vlaková nádraží) aj. Rozsáhlý plán staveb na železnici otevírá českým firmám příležitost účastnit se tendrů např. při výstavbě a oprav drážních těles.

Působnost v oblasti výstavby silnic v Norsku v r. 2016 přechází na novou státem zřízenou akciovou společnost Nye Veier AS. Smyslem tohoto kroku je zajistit výstavbu silnic v souladu s objektivní potřebou a dlouhodobou koncepcí a zamezit lokálnímu politikaření, tlaku lobbistů a účelovým změnám tras silnic. Příjmy společnosti tvoří prostředky z ministerstva dopravy (dlouhodobý rozpočtový a investiční rámec) a z výběru mýtného; nesmí využívat půjčky. Do začátku stát firmě určil kapitál 130 mld. NOK na investice do r. 2035 (100 mld. z rozpočtu, 30 mld. z vybraného mýtného) a firmě stanovil prvních sedm infrastrukturních projektů. Jedná se o silnice E39 (úsek Lyngdal-Ålgård), E18/E39 (Kristiansand-Lyngdal), E18 (Langangen-Grimstad), E6 (Kolomoen-Moelv a Moelv-Ensby) a E6 (Ulsberg-Melhus a Ranheim-Åsen). Z koncepce výstavby nových silnic v Norsku se otevírají příležitosti k zapojení firmem z ČR do tendrů na dodavatele silničních staveb.

► Plasty a gumárenský průmysl, stavební průmysl, nábytkářský průmysl

Výrobky pro tato odvětví, při zaručení schopnosti dlouhodobých dodávek v konzistentní kvalitě, jsou nezbytnými stavebními díly domů a bytů, po jejichž výstavbě a rekonstrukci je vzhledem k historicky nejnižším sazbám úvěrů na bydlení v Norsku značná poptávka. V roce 2014 bylo předáno 29 tis. bytových jednotek. Do nemovitostí též investuje řada Norů volně prostředky vzhledem k nízkým sazbám z vkladů. Ceny nemovitostí jsou po celém Norsku naopak na historickém maximu. Na doporučení MMF se vláda hodlá zasadit, aby v Norsku bylo jednodušší a levnější začít stavět vlastní bydlení. Současně však dojde ke zpřísnění podmínek úvěrování (podmínka alespoň 15 % vlastních prostředků) a banky budou prověřovat klientovu solventnost i pro případ růstu úrokové sazby. Firmy z ČR se mohou prosazovat jako dodavatelé stavebních i interiérových prvků pro developerské projekty v oblasti privátního, komunálního či kolejniho bydlení. V Norsku dochází k výstavbě zejména silničních tunelů a mostů. V souvislosti se

stavbou nových bytů a domů se otevírá prostor i pro export výrobků z kovozpracovatelského odvětví a výrobků z plastu.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

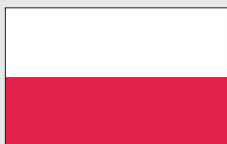
V Norsku je registrováno 93 tis. traktorů a dalších zemědělských strojů (tj. 2,1 ks na každou farmu). Česká zemědělská technika má v Norsku historicky dobré renomé, její podíl však t. č. činí jen cca 4% na úkor marketingově silnějších výrobců z jiných zemí (dominantně USA – 60% trhu traktorů). Vzhledem k trvalé nutnosti obnovovat zemědělský strojový park je namísto usilovat konkurenceschopným nastavením poměru výkonu, kvality a ceny o posílení pozic české zemědělské techniky v Norsku. Chov a zpracování lososů, pstruhů, tresek a dalších druhů ryb je tradičním, avšak stále dynamičtějším hospodářským odvětvím v Norsku. S nadsázkou se někdy uvádí, že namísto ropy se právě ryby stanou novým tahounem norské ekonomiky. V r. 2014 zaujalo Norsko druhou příčku na světě v rybolovu: výlov 1,2 mil. t představuje meziroční růst okolo 4%, přičemž hodnota vývozu dosáhla historicky nejvyšší hodnoty 70 mld. NOK. Zvýšený zájem ze zahraničí je o vysoce kvalitní norské ryby, plody moře a výrobky z nich. Růst exportu v r. 2015 dosahuje 7%, norské ryby a výrobky z nich putují do téměř 140 zemí světa. Za tím účelem norští zpracovatelé pořizují nové linky a modernizují stávající zařízení, kde najdou uplatnění dodavatelé dílů pro potravinářské stroje.

► Železniční a kolejová doprava

Schválená vládní koncepce železniční reformy staví na demonopolizaci železnic. Stávající monopol přepravce NSB skončí a provozování osobní i nákladní železniční dopravy v Norsku se otevře konkurenci na základě licencí k provozu na jednotlivých tratích. Rozhodující pro udělení licence bude cena a širší obchodní nabídky. Vláda předpokládá rozdělení nabídky tratí cca do šesti geografických balíčků. V první fázi vláda zamýšlí soutěžit region jižní Norsko a dopravu v okolí města Stavanger. Nejprodělečnější trasy bude stát privatizovat až jako poslední; jako dosud bude provozovatelům finančně kompenzovat provozování osobní dopravy na ztrátových tratích, které v rámci dopravní obslužnosti objedná. Vyhlášení prvního tendru se očekává pro jízdní řád 2016/2017. Do soutěží na provozování osobní a nákladní dopravy na jednotlivých tratích se budou moci hlásit též firmy z ČR. Zvýšení kapacity železnice v osloské metropolitní oblasti a projekt městské dráhy v Bergenu vyvolají potřebu dodávek nových hnacích vozidel i vagónů pro veřejnou dopravu.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Automobilový průmysl	HS 8703 – Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob
Dopravní průmysl a infrastruktura	HS 7302 – Materiál pro stavbu tratí železnic., tramvaj.
	HS 8530 – Přístroje elektrické pro řízení dopravy
Nábytkářský průmysl	HS 9403 – Nábytek ostatní, části, součásti
Plasty a gumárenský průmysl	HS 3917 – Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů
	HS 3920 – Desky, fólie, filmy apod. z plastů, nekomb. s jinými materiály
	HS 3921 – Desky, listy, folie, filmy, pruhy apod. ost., z plastů
	HS 3922 – Vany koupací, sprchy, umyvadla, a pod. výr. z plastů
	HS 3925 – Výrobky stavební z plastů jinde neuv.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Stavební průmysl, kovo zpracovatelský průmysl	HS 4406 - Pražce dřevěné železniční ap. pražce
	HS 4418 - Výrobky stavebního truhlářství, tesařství ap., ze dřeva
	HS 6902 - Cihly, kameny žárovzdorné ap., staveb. keramické
	HS 6907 - Dlaždice, obkládačky ap. keramické, neglazované
	HS 6908 - Dlaždice, obkládačky ap. keramické, glazované
	HS 9406 - Stavby montované
	HS 7214 - Tyče, pruty jiné ze železa, oceli nelegované
	HS 7217 - Dráty ze železa n. oceli nelegované
	HS 7302 - Materiál pro stavbu tratí železnič., tramvaj.
	HS 7303 - Trouby, duté. profily ap., z litiny
	HS 7304 - Trouby, duté profily ap., bezešvé, ze železa, oceli
	HS 7306 - Trouby, profily ap. duté, jiné, ze železa n. oceli
	HS 7307 - Příslušenství pro trouby, trubky ze železa n. ocel.
	HS 7308 - Konstrukce, části, desky, tyče aj. ze železa n. oceli
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 8438 - Stroje pro prům. přípravu, výrobu potravin aj.
	HS 8701 - Traktory
	HS 8707 - Karosérie motor. vozidel, traktorů, vč. kabin
	HS 8708 - Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705
Železniční a kolejová doprava	HS 8602 - Lokomotivy, lokotraktory ostatní, tendry
	HS 8603 - Železniční nebo tramvajové vozy s vlastním pohonem
	HS 8606 - Žel. nebo tram. nákl. vozy a vagony, bez vlastního pohonu
	HS 8607 - Části a součásti žel. nebo tram. lokomotiv nebo kolejových vozidel
	HS 8702 - Motorová vozidla pro veřejnou osobní dopravu

Polsko

Polská ekonomika rostla v poslední dekádě v průměru 4,1 % ročně. V roce 2013 byla hodnota růstu 1,3 %, ale v roce 2015 již 3,6 %. Nadále se předpokládá ustálení ekonomiky a podobné hodnoty růstu jako v tomto roce. Míra inflace se od roku 2011 snížila na 0,9 % a do roku 2013 si držela tuto tendenci. V následujících letech však začala cenová hladina klesat, až došlo v roce 2015 k deflaci -0,9 %. V zemi žije 38 mil. obyvatel, v roce 2015 HDP na obyvatele dosáhlo odhadem MMF hodnoty 12 495 USD. Nezaměstnanost se v posledních letech snižovala z původních 10 % až na současných 7,5 %. Běžný účet byl i v roce 2015 v mírném deficitu.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	1,3	3,3	3,6	3,6	3,6	3,5
HDP/obyv. (USD)	13 773	14 332	12 495	12 460	13 038	13 816
Míra inflace (%)	0,9	0,0	-0,9	-0,2	1,3	2,0
Nezaměstnanost (%)	10,3	9,0	7,5	6,9	6,9	6,9
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-6,7	-11,1	-2,2	-8,3	-10,6	-13,8
Populace (mil.)	38,0	38,0	38,0	38,0	38,0	38,0
Konkurenceschopnost	42/148	43/144	41/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	–	–	–	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ Polsko je součástí vnitřního trhu Evropské unie.
- ▶ Exportní riziko podle OECD: – .

Vývoz ČR do Polska 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	18 678 297	8,5	17 153 284	8,9
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	11 725 517	5,3	10 138 486	15,7
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	6 294 380	2,9	5 635 797	11,7
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	5 452 907	2,5	6 139 206	-11,2
1514	Olej řepkový, hořčičný, frakce, chemicky neuprav.	4 296 055	2,0	4 278 210	0,4
9619	Hygienické vložky, tampony, dětské pleny a pod. hygien. výrobky	3 815 066	1,7	3 100 025	23,1
8544	Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.	3 543 277	1,6	2 988 610	18,6
9503	Tříkolky, kolob., kočárky pro panenky, panenky, ostatní hračky, modely, puzzle	3 362 838	1,5	2 865 295	17,4
9401	Sedadla, ne lékařská apod., i proměnitelná v lůžka	3 213 398	1,5	2 509 634	28,0
0901	Káva i pražená, dekofeinovaná, slupky, náhražky	2 544 615	1,2	1 716 921	48,2
Celkem TOP 10		62 926 350	28,7	56 525 468	11,3
Celkem vývoz		219 387 092		134 497 908	63,1

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Polska 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	21 493 280	8,3	18 030 553	19,2
9401	Sedadla, ne lékařská apod., i proměnitelná v lůžka	9 102 332	3,5	6 073 545	49,9
8407	Motory píst., zážehové, spalovací, vratné, rotační	9 045 704	3,5	11 746 860	-23,0
7408	Dráty měděné	7 612 659	2,9	8 210 366	-7,3
2710	Oleje minerální a z ner. živičných, ne surové	6 664 433	2,6	4 963 686	34,3
0901	Káva i pražená, dekofeinovaná, slupky, náhražky	5 670 900	2,2	1 683 653	236,8
2701	Uhlí černé, brikety, bulety ap., z uhlí černého	5 079 872	2,0	5 615 680	-9,5
8544	Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.	4 679 490	1,8	5 768 492	-18,9
1514	Olej řepkový, hořčičný, frakce, chemicky neuprav.	4 203 978	1,6	2 756 215	52,5
8212	Břítvy, strojky, čepelky holicí	3 984 000	1,5	249 550	1496,5
Celkem TOP 10		77 536 648	29,9	65 098 600	19,1
Celkem dovoz		259 719 510		195 411 839	32,9

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilový průmysl

České velké firmy mají zájem dodávat své výrobky do Polska – od výrobců dopravních prostředků až po dodavatele součástí. Automobilový průmysl je i nadále perspektivním odvětvím pro český export, konkrétně se jedná o příležitosti vývozu osobních aut a jiných motorových vozidel pro přepravu osob, přičemž v roce 2015 vzrostl meziročně jeho objem o 8,9%.

► Civilní letecký průmysl

Aktivita českých firem v této oblasti se rozšiřují i na polský trh. Po vítězství některých českých firem ve výběrovém řízení na vybavení radiolokátory na letištích Varšava a Krakov se naskýtají možnosti i v dalších 17 polských mezinárodních letištích.

► Energetický průmysl

V rámci operačního programu Průmysl a životní prostředí se v mnoha polských komunitách počítá s investicemi do této oblasti, vedle toho existují nevyužité možnosti i v dodávkách energetických strojů a zařízení. Polsko vyrábí 88 % elektrické energie v tepelných elektrárnách na černé a hnědé uhlí, přičemž 55 % těchto zařízení je starších 30 let. Z důvodu přísnějších pravidel EU na ochranu životního prostředí bude Polsko nuceno odstavit do roku 2030 z provozu téměř všechny staré technologie. Polsko by mělo do roku 2020 zvýšit podíl výroby energie z obnovitelných zdrojů ze současných 5 % na 15. Stejně tak se plánují investice do výstavby a modernizace přenosových a distribučních sítí elektrické energie. Hlavní operátor přenosové soustavy PSE a 5 největších distribučních firem má do roku 2019 investovat 10 mld. EUR.

► Obranný průmysl

V souvislosti s ukrajinsko-ruskou krizí má Polsko zájem investovat do modernizace a doplnění obranného sektoru. Na polském trhu je zaznamenána poptávka po tradičních českých výrobcích tohoto oboru. Prioritami pro investice polského Ministerstva obrany do roku 2022 jsou vzdušná obrana, zlepšení mobility pozemních vojsk a informační systémy včetně komunikace. Na tyto účely plánuje vydat částku až 33 mld. EUR.

► Služby

S ohledem na polské priority a novou finanční perspektivu 2014–2020 budou s největší pravděpodobností plánované polské investice směřovány do zkvalitnění a rozšíření dopravní infrastruktury.

► Stavební průmysl

Stavební průmysl, a to především výstavba infrastrukturních staveb, zažívá momentálně v Polsku velký růst a představuje velkou příležitost pro zapojení českých firem jako subdodavatelů práce či materiálu. Infrastrukturními stavbami jsou považovány silnice, dálnice a železnice.

► Strojírenský průmysl

Na polském trhu lze spatřovat rostoucí potenciál u výrobků, jakými jsou brusky, obráběcí centra, soustruhy, vrtačky, frézky a hoblovačky. Již dnes v Polsku patří naše brousící a obráběcí stroje k poměrně velmi oblíbeným, avšak vzhledem ke geografické poloze partnera nenaplnuje český export těchto položek do Polska možný potenciál.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Podle průzkumu z roku 2013 plánuje 40 % polských státních nemocnic investice větší než 1,2 mil. EUR ročně do modernizace a nákupu vybavení nebo nové výstavby nemocničních budov. Navíc EU přislíbila Polsku pomoc směřovanou právě do zdravotnictví ve výši 3 mld. EUR pro období 2014–2020, tj. téměř 3x více než v předchozím období.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Dosud čeští výrobci příliš neprojeví zájem o polský trh, protože se obávají nepřekonatelných překážek. Je to především otázka jednání a dohod s mezinárodními řetězci, nikoliv však na národní úrovni, ale v sídle jejich centrál. Určité pozitivní kroky se podařilo uskutečnit ve vztahu k síti prodejen Biedronka (portugalský řetězec J. Martens) a Lidl, kde se české potraviny objevují. Potravinářský sektor patří k nejdynamičtěji rostoucím odvětvím v Polsku. Pro české výrobce může být zajímavý zejména segment bio a ekologických potravin. V roce 2014 tento segment představoval objem cca 150 mil. EUR, tj. pouze 0,3 % celkového potravinářského trhu, avšak v následujících několika letech se očekává nárůst až o 20 % ročně. Podle zprávy The World Of Organic Agriculture dnes průměrný Polák utrací za bio potraviny pouze 3 EUR ročně, což je 63x méně než v Německu.

► Železniční a kolejová doprava

Velmi perspektivní obor (z jedné strany investice do polských železnic a také mezinárodně úspěšní polští exportéři – PESA, Newag, z druhé strany silná nabídka na české straně). V rámci programu železničních investic vyčlenilo Polsko do roku 2023 částku 16 mld. EUR. Na seznamu vládních priorit se opět objevil nedokončený úsek Krakov–Katovice. Státní železniční společnost PKP PLK plánuje zahájit několik výběrových řízení v hodnotě 3,4 mld. EUR již do konce roku 2015. V letech 2014–2020 mají investice do železniční infrastruktury dosáhnout 12 mld. PLN, z čehož téměř 10 mld. PLN má přispět dotacemi EU.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Strojírenský průmysl	HS 8432 – Stroje, nářadí pro zemědělství, lesnictví ap.
	HS 8456 – Stroje obrábějící pomocí laserů, ultrazvuku apod.
	HS 8457 – Centra obráběcí, stroje obráběcí stavebnicové
	HS 8458 – Soustruhy pro obrábění kovů
	HS 8459 – Stroje obráběcí pro vrtání, frézování, řezání apod.
	HS 8460 – Stroje obráběcí pro broušení, lapování, leštění ap.
	HS 8461 – Stroje obráběcí k hoblování ap., pily strojní aj.
	HS 8462 – Stroje tvářecí k opracování kovů, buchary apod.
	HS 8463 – Stroje tvářecí jiné pro opracování kovů apod.
	HS 8475 – Stroje pro montáž žárovek, elektronek, lamp aj.
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 0403 – Podmáslí, kysaná smetana, mléko kysané, ochucené a jiné, jogurt, kefir
	HS 0404 – Syrovátka, výrobky z mléka zahuštěné, slazené
	HS 0405 – Máslo a jiné tuky a oleje získané z mléka
	HS 0406 – Sýry, tvaroh
	HS 1104 – Zrna obilná jinak zpracovaná (ne rýže) klíčky
	HS 1207 – Semena, plody olejnaté, ostatní i drcené
	HS 1601 – Uzenky, salámy a podobné výrobky z masa, drobů, krve atd,
	HS 2201 – Voda, vody minerální, sodovky neslazené, led
	HS 2202 – Voda, vody minerální, sodovky slazené, ne šťávy
	HS 2203 – Pivo ze sladu
	HS 2204 – Víno z čerstvých hroznů, mošt vinný jiný
	HS 2208 – Ethylalkohol nedenat. pod 80%, destiláty, likéry
	Obranný průmysl
HS 9302 – Revolvery, pistole, ne jiné střelné zbraně	
HS 9303 – Zbraně střelné, zaříz. využívající výbuchu ost.	
HS 9304 – Zbraně ostatní, ne zbraně sečné bodné	
Civilní letecký průmysl	HS 8526 – Radiolokátory apod., rádiové přístroje pro dálkové řízení
Energetický průmysl	HS 8406 – Turbiny na páru vodní nebo jinou
	HS 8407 – Motory píst., zážehové, spalovací, vratné, rotační
	HS 8408 – Motory pístové, vznětové s vnitřním spalováním
	HS 8409 – Části, součásti pro motory pístové
	HS 8410 – Turbiny, kola vodní, regulátory
	HS 8411 – Motory proudové, pohony turbovrtulové a ostatní plynové turbíny
	HS 8412 – Motory pohony ostatní
HS 8413 – Čerpadla i se zař. měřícím, zdviže na kapaliny	

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Energetický průmysl	HS 8501 – Elektrické motory a generátory
	HS 8502 – Soustrojí generátorová, elektr. měniče rotační
	HS 8503 – Části motorů, elektr. generátorů, soustrojí ap.
	HS 8504 – Transformátory, el. měniče, statické indukory
Vodohospodářský a odpadní průmysl	HS 8414 – Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory ap.
	HS 8415 – Stroje, přístroje klimatizační
	HS 8416 – Hořáky pro topeniště, rošty, příkládací zařiz.
	HS 8417 – Pece průmyslové, laboratorní, neelektrické
Železniční a kolejová doprava	HS 8601 – Lokomotivy, lokotraktory
	HS 8602 – Lokomotivy, lokotraktory ostatní, tendry
	HS 8603 – Železniční nebo tramvajové vozy s vlastním pohonem
	HS 8604 – Vozidla pro údržbu železničních nebo tramvajových tratí
	HS 8605 – Žel. nebo tram. osobní vozy, vozy zavaz. a pošt. apod., bez vlastního pohonu
	HS 8606 – Žel. nebo tram. nákl. vozy a vagony, bez vlastního pohonu
	HS 8607 – Části a součásti železničních nebo tramvajových lokomotiv nebo kolejových vozidel
	HS 8608 – Materiál kolejový svrškový, bezp. a sign. dopravní zařízení
	HS 8609 – Kontejnery pro jeden nebo více druhů dopravy
Automobilový průmysl	HS 8703 – Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob
Služby	CPA 42 – Inženýrské stavby a jejich výstavba
	CPA 71 – Architektonické a inženýrské služby; technické zkoušky a analýzy
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 9018 – Nástroje lékařské chirurgické, zubolékařské aj.
	HS 9019 – Přístroje pro mechanoterapii masážní, dýchací aj.
	HS 9020 – Přístroje dýchací ostatní, masky plynové
	HS 9021 – Pomůcky přístr. ortopedické, pro nedoslýchavé aj.
	HS 9022 – Přístroje rentgenové aj. používající záření

Portugalsko

Po ekonomickém růstu v letech 2000-2008, který činil v průměru 1,5% ročně, zasáhla Portugalsko dlouhodobá ekonomická krize. Díky mezinárodnímu záchrannému plánu EU a MMF a restriktivní politice portugalské vlády se krizi podařilo překonat a Portugalsko se v roce 2014 vrátilo k mírnému růstu a stejný trend drželo v roce 2015, kdy dosáhlo růstu 1,5%. V roce 2015 klesla dle odhadů Mezinárodního měnového fondu nezaměstnanost na 12,4%. V zemi žije 10,4 mil. obyvatel a HDP na obyvatele se dlouhodobě pohybuje kolem 20 000 USD.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	-1,1	0,9	1,5	1,4	1,3	1,2
HDP/obyv. (USD)	21 625	22 159	19 122	19 684	20 348	20 889
Míra inflace (%)	0,4	-0,2	0,5	0,7	1,2	1,4
Nezaměstnanost (%)	16,2	13,9	12,4	11,6	11,1	10,7
Bilance běžného účtu (mld. USD)	3,3	0,3	0,9	1,9	0,9	0,2
Populace (mil.)	10,5	10,4	10,4	10,4	10,4	10,4
Konkurenceschopnost	51/148	36/144	38/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	–	–	–	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: Národní statistický úřad PT, MMF, OECD, WEF

- ▶ Portugalsko je součástí vnitřního trhu Evropské unie.
- ▶ Exportní riziko podle OECD: – .

Vývoz ČR do Portugalska 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	2 394 670	18,6	1 855 512	29,1
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	1 627 457	12,7	1 578 244	3,1
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	721 057	5,6	705 547	2,2
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů	468 820	3,6	436 946	7,3
8301	Zámky i visací, závěry, klíče z kovů obecných	396 462	3,1	344 791	15,0
4011	Pneumatiky nové z pryže	383 272	3,0	274 305	39,7
8528	Monitory, projekory bez TV; přijímače televizní	341 923	2,7	203 484	68,0
8415	Stroje, přístroje klimatizační	281 475	2,2	158 121	78,0
8479	Stroje mechanické s vlastní indiv. funkcí jinde neuv.	272 735	2,1	182 312	49,6
9401	Sedadla, ne lékařská apod., i proměnitelná v lůžka	264 351	2,1	262 475	0,7
Celkem TOP 10		7 152 222	55,6	6 001 737	19,2
Celkem vývoz		12 854 165		11 192 914	14,8

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Portugalska 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
2401	Nezpracovaný tabák, tabákový odpad	1 171 731	11,9	756 067	55,0
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	815 495	8,3	439 687	85,5
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	742 061	7,5	958 223	-22,6
4703	Buničina dřevná, nátrónová, sulfátová	509 385	5,2	254 907	99,8
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	487 505	4,9	490 434	-0,6
8532	Elektrické kondenzátory, pevné, otočné nebo doladovací	411 901	4,2	477 898	-13,8
6403	Obuv se svrškem z usně	337 071	3,4	294 677	14,4
3926	Výrobky ostatní z plastů aj. materiálů	317 148	3,2	214 302	48,0
8480	Rámy, základny, formovací modely pro formy aj.	308 889	3,1	407 616	-24,2
3920	Desky, folie ap., ostatní z plastů, neporovité aj.	198 457	2,0	238 379	-16,7
Celkem TOP 10		5 299 643	53,8	4 532 190	16,9
Celkem dovoz		9 854 477		9 857 882	0,0

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► **Civilní letecký průmysl**

Letecký průmysl se v Portugalsku úspěšně rozvíjí díky brazilskému výrobcí letadel Embraer, který v Portugalsku provozuje dvě továrny a je většinovým vlastníkem tradičního opravárenského podniku OGMA. V současné době je plánována výstavba třetí továrny. České společnosti v oblasti leteckého průmyslu již s Embraerem úspěšně spolupracují a ten má zájem i o další dodavatele z ČR.

► **Energetický průmysl**

Rozvoj zelené ekonomiky včetně obnovitelných zdrojů energie je jednou z priorit portugalské vlády, k čemuž přispívá možnost získat do roku 2020 pro toto odvětví z evropských fondů až 4 mld. EUR. Zařízení pro výrobu energie z vodních i větrných zdrojů jsou v Portugalsku částečně vyráběna, ale rovněž jsou z výrazné části dovážena, v čemž lze spatřovat příležitosti pro české firmy.

► **Obranný průmysl**

Na základě zákona o vojenském plánování by v letech 2016–2020 měla probíhat obnova vybavení ozbrojených sil, protože byl rozpočet ministerstva obrany pro rok 2016 navýšen o 7%. Zajímavé může být pro české výrobce plánované přezbrojení v oblasti osobních zbraní. Dále je plánována obnova lehkých obrněných vozidel (4x4) a modernizace v oblasti satelitních komunikací, kybernetické obrany, vojenských informací a polních nemocnic.

► **Zdravotnický a farmaceutický průmysl**

Zdravotnický sektor v posledních letech trpěl nedostatkem investic, což vedlo až ke zhoršení poskytované zdravotní péče. Zlepšení ekonomické situace Portugalska přivede do sektoru více zdrojů a povede ke zvýšení poptávky po zdravotnickém vybavení s důrazem na kvalitu a výhodnou cenu. Ke zvýšení poptávky bude přispívat i stárnutí portugalské populace. V roce 2014 bylo na zdravotnictví vydáno přibližně 11,5 mld. EUR.

► **Železniční a kolejová doprava**

Portugalsko hodlá investovat do r. 2020 cca 2,2 mld. EUR do rozvoje železniční dopravy. Plánována je dostavba několika páteřních tratí, které by měly zlepšit napojení na evropskou železniční síť. Nejvíce aktuální je dokončení koridoru Sines-Badajoz, které mimo jiné zahrnuje výstavbu úseku Evora-Elvas o délce 79 km. Hodnota investice by měla dosahovat 900 mil. EUR. Kromě výstavby nových tratí je plánována elektrifikace a modernizace stávajících tratí.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 3004 - Léky odměřené, kromě krve, antiseptika apod., vata aj.
	HS 9018 - Nástroje lékařské chirurgické, zubolékařské aj.
Energetický průmysl	HS 8402 - Generátory pro výrobu vodní páry apod.
	HS 8406 - Turbíny na páru vodní nebo jinou
	HS 8410 - Turbíny, kola vodní, regulátory
	HS 8413 - Čerpadla i se zař. měřícím, zdviže na kapaliny
	HS 8414 - Čerpadla, vývěvy, vzduchové kompresory aj.
Železniční a kolejová doprava	HS 7302 - Materiál pro stavbu železničních a tramvaj. tratí
	HS 8607 - Části, součásti žel. nebo tram. lokomotiv nebo kolejových vozidel
	HS 8608 - Materiál kolejový svrškový, bezp. a sign. dopravní zařízení
Civilní letecký průmysl	HS 8803 - Části a součásti motor. a bez motor. prostředků pro létání
Obranný průmysl	HS 9301 - Vojenské zbraně, jiné než revolvery, pistole
	HS 9302 - Revolvery, pistole, ne jiné střelné zbraně

Rakousko

V roce 2015 rakouská ekonomika téměř stagnovala a celkově rostla pouze o 0,9%. To bylo důsledkem především negativního vývoje mezd a nárůstu nezaměstnanosti. Pro letošní rok se očekává oživení ekonomiky s růstem cca 1,2%. Míra inflace se v r. 2015 díky výraznému poklesu cen ropy pohybovala na úrovni 0,8%. Míra inflace by měla v letech 2016–2017 vzrůst až na 1,8%. Celkovou populaci země tvoří cca 8,58 mil. obyvatel. HDP na jednoho obyvatele v roce 2015 představoval 43 724 USD.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	0,3	0,3	0,9	1,2	1,4	1,3
HDP/obyv. (USD)	50 738	51 433	43 724	44 778	46 317	47 536
Míra inflace (%)	2,1	1,5	0,8	1,4	1,8	1,9
Nezaměstnanost (%)	5,3	5,6	5,7	6,2	6,4	6,3
Bilance běžného účtu (mld. USD)	8,4	8,4	13,5	13,7	14,2	13,9
Populace (mil.)	8,5	8,5	8,6	8,6	8,6	8,7
Konkurenceschopnost	16/148	21/144	23/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	–	–	–	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF, SB

- ▶ Rakousko je součástí vnitřního trhu Evropské unie.
- ▶ Exportní riziko podle OECD: – .

Vývoz ČR do Rakouska 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	14 244 231	9,3	12 291 886	15,9
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	4 893 375	3,2	5 455 340	-10,3
4403	Dřevo surové i odkorněné, bez dřevní běli, mízy	4 677 583	3,1	4 802 151	-2,6
8544	Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.	4 667 955	3,1	5 236 930	-10,9
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	4 638 640	3,0	4 616 717	0,5
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	4 575 264	3,0	3 252 484	40,7
2710	Oleje minerální a z ner. živičných, ne surové	4 125 927	2,7	4 921 357	-16,2
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů	2 570 296	1,7	2 642 927	-2,7
7308	Konstrukce, části, desky, tyče aj., ze železa, oceli	2 463 709	1,6	2 443 246	0,8
9504	Potřeby pro hry společenské a video hry, herní stoly a zařízení	2 382 566	1,6	2 063 136	15,5
Celkem TOP 10		49 239 546	32,3	47 726 174	3,2
Celkem vývoz		152 432 722		151 146 821	0,9

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Rakouska 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
2710	Oleje minerální a z ner. živičných, ne surové	4 272 697	4,4	4 962 875	-13,9
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	3 433 952	3,5	2 772 779	23,8
8544	Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.	3 100 645	3,2	3 170 879	-2,2
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	2 112 166	2,2	1 680 474	25,7
9504	Potřeby pro hry společenské a video hry, herní stoly a zařízení	1 934 023	2,0	1 925 389	0,4
8477	Stroje na zpracování kaučuku, plastů jinde neuv.	1 549 338	1,6	1 245 452	24,4
7225	Výrobky válc. z oceli legované ost., nad 600 mm	1 299 221	1,3	1 035 722	25,4
2716	Energie elektrická	1 268 854	1,3	644 898	96,8
4410	Desky třískové apod., ze dřeva a podobných materiálů	1 240 349	1,3	1 144 152	8,4
3926	Výrobky ostatní z plastů aj. materiálů	1 166 127	1,2	1 090 922	6,9
Celkem TOP 10		21 377 372	22,0	19 673 542	8,7
Celkem dovoz		97 117 600		93 851 819	3,5

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Elektrotechnika

Odvětví elektroniky a elektrického inženýrství je dalším důležitým pilířem rakouského hospodářství s podílem 12 % na tvorbě hodnoty rakouského průmyslu. Podíl exportu z produkce elektroniky a elektrického inženýrství činí 80 %, v případě automobilového příslušenství (elektronika a vybavení) dokonce 98 %. V posledních desetiletích se toto odvětví významně proměnilo, ze sektoru zaměřeného čistě na produkci zboží na poskytovatele nejrůznějších vysoce inovativních produktů a služeb. Jakkoliv tomto odvětví zaznamenalo v r. 2015 jen velmi slabý růst, za klíčové a perspektivní se jeví motory a generátory, součástky, elektronické příslušenství a osvětlení. Vzhledem k dynamickému rozvoji mezinárodních norem na trhu s motory a tlaku na zvyšování energetické efektivity se očekává růst poptávky po elektromotorech ve všech odvětvích (zj. v papírenském a chemickém průmyslu, ve strojírenství, elektrokolá apod.). Sektorem dynamického růstu, který hraje důležitou roli zj. v dalším vývoji elektrických vozidel (software a vývoj energeticky úsporných řešení mobility) a zejména v tzv. „Průmyslu 4.0“ je mechatronika. Budoucí perspektivy skýtají zj. oblasti robotiky, pohonů a senzoriky – bezdrátové připojení ve výrobě a decentralizované zásobování energií, splývání senzorů s komunikačními a přenosovými technologiemi.

► Energetický průmysl

Průmysl ŽP je významným pilířem rakouské ekonomiky a těší se již několik desetiletí dynamickému růstu. Zaměstnává jen 5 % pracovní síly, ale generuje cca 12 % HDP Rakouska a vykazuje roční obrát takřka 40 mld. EUR. Výroba energie z obnovitelných zdrojů a vývoj zelených technologií se podílí z více než poloviny na tvorbě HDP tohoto sektoru a zaměstnává přes 60 % všech jeho pracovníků. Zákon o využívání obnovitelných zdrojů k výrobě elektřiny poskytuje investiční pobídky do zařízení k výrobě ekologického proudu a zelené budoucnosti v objemu 50 mil. EUR. Očekávají se další investice do výroby energie z obnovitelných zdrojů, a to s cílem zvýšení podílu na celkové výrobě elektřiny z dnešních 68 % na 85 %. Příležitosti tak nabízí oblast čistých technologií (zj. zpracování odpadu a odpadních vod, kontrola čistoty ovzduší, energetická efektivnost), výroba vodní a větrné energie, solární energie, biomasy (boilery) ve spolupráci se Smart Grids – inteligentními sítěmi v energetice na základě informačních a komunikačních technologií. Prioritní položky se zde částečně překrývají s prioritami vytipovanými v sektorech strojírenství, elektronika a elektrické inženýrství (tepelná čerpadla, fotovoltaické panely, vodní a větrné turbíny, generátory, hi-tech materiály apod.), mechatronika a domácí technika a automatizace v těchto oblastech, dále i udržitelné (green) bydlení a smart cities.

► Stavební průmysl

Rakouské stavebnictví trpělo v r. 2015 nedostatkem dynamiky způsobeným nízkým objemem veřejných zakázek v důsledku rozpočtových škrtek. V závěru roku a v letošním roce se však již očekává růst, a to i v segmentu bytové výstavby. Díky zvýšení veřejné podpory se očekává v letech 2016–2017 její oživení. Za velmi perspektivní se považuje oblast termické sanace budov, která je spolu s obnovením topných a klimatizačních zařízení v Rakousku předmětem finanční podpory ze strany státu, resp. jednotlivých spolkových zemí. Celková podpora termické sanace budov v Rakousku má v roce 2016 činit 43,5 mil. EUR. Dlouhodobě na vzestupu jsou ekologické stavby a stavby s vysokým stupněm energetické soběstačnosti, zavádí se inovace a nové technologie do výroby stavebních materiálů a sílí důraz na udržitelnost staveb. Počet tzv. „pasivních

staveb“ v Rakousku činil v polovině roku 2015 cca 18 tis., s celkovou užitnou plochou cca 11 mil. m². Každý třetí nově vystavený dům v Rakousku je montovanou stavbou, trendem jsou především stavby ze dřeva (84 %). Tato poptávka se projevuje i na rakouských dovozech. Dovozy montovaných staveb se od r. 2009 téměř zdvojnásobily (z 68 na 119 mil. EUR), s meziročními růsty o 20 %. Jako perspektivní se dále jeví oblast Smart Home propojující obory stavebnictví, elektroniky a automatizace. Do budoucna se očekává velká poptávka po integraci domácích elektrických spotřebičů, digitální komunikace a topných či klimatizačních zařízeních v soukromých domácnostech. Nabízí se tak enormní potenciál pro firmy nabízející řešení integrace techniky prostřednictvím internetu (M2M). V centru Smart Home je inteligentní domácí technika (topná zařízení, systémy dozorování staveb a přístupové systémy (vč. aplikace biometrických řešení).

► Strojírenský průmysl

Strojírenství je tradičním sektorem rakouského průmyslu. I v období ekonomické stagnace je jedním z nejproduktivnějších, stále rostoucích oborů (s růstem 5 % v r. 2015) a podílem 13 % na výkonu rakouské ekonomiky. Kladného růstu v loňském roce dosahovala výroba motorových vozidel. V mezinárodním měřítku silně konkurenceschopné i rakouské ocelářství. Největší skupinu dovozů tradičně tvoří silniční vozidla (10 mld. EUR), elektrické přístroje (6,1 mld. EUR) a stroje (5,5 mld. EUR). Nejsilnějšími strojírenskými segmenty podle obrátu jsou zdvihací zařízení, zemědělské stroje a stavební a těžební stroje. Výrobní kapacity rakouského strojírenství by se měly v dalších letech zvyšovat v průměru o 6 %. Důraz bude kladen na modernizaci, automatizaci a využívání informačních technologií. Zvyšovat se bude poptávka v oblasti analytického softwaru pro analýzu dat strojů a senzorů (prediktivní analýza) a po jejich implementaci do výrobního procesu.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Farmaceutický průmysl a lékařské inženýrství generují 5,4 % rakouského HDP a zaměstnávají více než 50 tis. lidí. Celkový obrát rakouského medicínského inženýrství se pohybuje kolem 8 mld. EUR ročně. Podniky tohoto oboru investují ročně kolem 100 mil. EUR do výzkumu a vývoje. Dynamickým oborem se stávají i biotechnologie, které ročně vytvářejí tržby kolem 11 mld. EUR. Dlouhodobý trend stárnutí obyvatelstva nabízí uplatnění inovací v oblasti asistované zdravotní a sociální péče o seniory, vč. příslušné techniky a systémů komunikace (dozorování, diagnózy, elektronické výpisy zdraví, měření diagnostických parametrů ap.) Roste rakouský dovoz lékařských a diagnostických přístrojů. Potenciál mají lékařské, chirurgické, dentální a zvěrolékařské nástroje a přístroje, včetně scintigrafických přístrojů, ostatní elektroléčebné přístroje (např. hi-tech protetika) a nástroje a přístroje pro vyšetření zraku. Poptávány jsou rovněž opravy lékařských přístrojů. Perspektivní do budoucna jsou řešení ve prospěch zachování kognitivních kapacit seniorů a prevence demence. Tento segment doplňují technické systémy asistence, vč. aplikace robotů, a softwarová řešení pro medicínu, telemedicínu a e-health. Poptávány jsou taktéž speciální nátěry s využitím nanotechnologií do tzv. čistých provozů (nemocnic).

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Trendem v Rakousku je důraz na regionalitu a sezónnost potravin, na čerstvé potraviny bez konzervačních látek (tzv. Chilled food) a na produkty s vysokou kvalitou. Do tradiční výroby, prodeje, i obchodování s potravinami vstupují inovace. Hitem jsou mobilní degustace, tzv. Street Food, malá specializovaná lahůdkářství v centrech a vegetariánské či veganské speciality. Z nápojů jsou poptávána regionálně specifická vína a piva, v segmentu piva výrazně sílí trend malých, nezávislých pivovarů (Craft Breweries). U pivních nápojů je potenciál spatřován u nealkoholických piv a nealkoholických nápojů s příměsí nealko piva (nealko Radler).

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 2202 - Voda, vody minerální, sodovky slazené, ne šťávy
	HS 2203 - Pivo ze sladu
	HS 8418 - Chladničky, boxy mrazicí aj., čerpadla tepelná
	HS 8432 - Stroje, nářadí pro zemědělství, lesnictví ap.
	HS 8433 - Stroje, zařízení žací, mláticí, sekačky trávy ap.
	HS 8436 - Stroje ost. pro zemědělství, lesnictví ap., líhně
Strojírenský průmysl	HS 8406 - Parní turbíny
	HS 8409 - Součásti pro motory pístové
	HS 8428 - Zařízení ost. zdvihací, nakládací, manipulační
	HS 8429 - Buldozery, srovnávače, rypadla apod. s pohonem
	HS 8430 - Stroje ost. srovnávací ap., pluhy, frézy sněžné
	HS 8458 - Soustruhy pro obrábění kovů
Elektrotechnika	HS 8501 - Elektrické motory a generátory
	HS 8509 - Přístroje el.-mech. pro domácnost, s el. motorem, ne vysavače
	HS 8511 - Elektrické zapalovací nebo spouštěcí přístroje a zařízení pro motory
	HS 8512 - Přístroje elektr. osvětlovací aj., stěrače ap.
	HS 8516 - Ohříváče vody, žehličky, příst. pro vytápění aj.
	HS 8522 - Části, součásti gramofonů, magnetofonů, video
	HS 9405 - Svítidla, reklamy, ukazatele apod. světelné
	HS 8471 - Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.
	HS 8529 - Části příst. vysílacích, přijímacích, televizí
	HS 8517 - Přístroje telef., ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.
	HS 8531 - Elektrické akustické nebo vizuální signalizační přístroje
	HS 8543 - Stroje, přístroje elektr. s funkcí individuální jinde neuv.
	HS 8546 - Izolátory elektrické, z libovolného materiálu
Stavební průmysl	HS 3925 - Výrobky stavební z plastů jinde neuv.
	HS 9406 - Stavby montované
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 9018 - Nástroje lékařské chirurgické, zubolékařské aj.
	HS 9021 - Pomůcky příst. ortopedické, pro nedoslýchavé aj.
	HS 9031 - Stroje, přístroje, nástroje měřicí, kontrolní, jinde neuv.
Energetický průmysl	HS 8410 - Turbiny, kola vodní, regulátory
	HS 8538 - Části příst. k ochraně ap. obvodů, rozvaděčů aj.
	HS 8541 - Diody, tranzistory ap. zařízení polovodičová aj.

Rumunsko

V letech 2000–2008 byl meziroční růst HDP v průměru 5,9%. V letech 2009 a 2010 pak vlivem světové finanční krize došlo k poklesu HDP o růst -6,6%, resp. -1,1%. V dalších letech již ekonomika nevykazovala předkrizové hodnoty. V roce 2015 ekonomika stoupla o 3,7%. Oproti předešlým rokům míra inflace v letech 2014 (1,1%) a 2015 (-0,6%) klesla. Další snížení by dle odhadů nemělo následovat a pro rok 2017 je odhadován růst inflace na 3,1%. V zemi žije přes 19 mil. obyvatel, přičemž v roce 2015 HDP na obyvatele činil 8 906 USD. Nezaměstnanost se pohybuje kolem 6,8%. Běžný účet je v deficitu.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	3,5	3,0	3,7	4,2	3,6	3,3
HDP/obyv. (USD)	9 568	9 995	8 906	9 157	9 801	10 429
Míra inflace (%)	4,0	1,1	-0,6	-0,4	3,1	3,0
Nezaměstnanost (%)	7,1	6,8	6,8	6,4	6,2	6,3
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-2,0	-0,9	-2,0	-3,2	-4,8	-5,6
Populace (mil.)	20,0	19,9	19,9	19,9	19,8	19,8
Konkurenceschopnost	76/148	59/144	53/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	4/7	3/7	3/7	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MME, OECD, WEF

- ▶ Rumunsko je součástí vnitřního trhu Evropské unie.
- ▶ Exportní riziko podle OECD je: 3/7.

Vývoz ČR do Rumunska 2015 (2014),
hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	3 888 585	8,2	3 151 591	23,4
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	3 708 878	7,8	3 487 094	6,4
8544	Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.	2 271 351	4,8	1 856 959	22,3
8421	Odstředivky, přístroje k filtrování, čištění	1 622 334	3,4	2 165 846	-25,1
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů	1 343 055	2,8	1 203 822	11,6
8414	Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory ap.	967 253	2,0	800 481	20,8
3926	Výrobky ostatní z plastů aj. materiálů	947 479	2,0	763 729	24,1
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	898 639	1,9	960 286	-6,4
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	825 984	1,7	3 526 612	-76,6
8507	Akumulátory elektrické, vč. separátorů	726 815	1,5	582 821	24,7
Celkem TOP 10		17 200 373	36,3	18 499 241	-7,0
Celkem vývoz		47 394 841		44 690 163	6,1

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Rumunska 2015 (2014),
hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8544	Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.	8 725 037	21,3	8 634 921	1,0
9401	Sedadla, ne lékařská apod., i proměnitelná v lůžka	4 257 374	10,4	3 158 552	34,8
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	3 477 179	8,5	2 337 328	48,8
8537	Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací	2 194 115	5,4	2 188 365	0,3
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů	2 046 471	5,0	1 926 378	6,2
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	1 814 791	4,4	1 691 011	7,3
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	1 624 800	4,0	1 534 926	5,9
8512	Přístroje elektr. osvětlovací aj., stěrače ap.	1 039 992	2,5	570 010	82,5
2402	Doutníky, doutničky, cigarety z tabáku, náhražek	897 066	2,2	196 405	356,7
8413	Čerpadla i se zař. měřícím, zdviže na kapaliny	830 343	2,0	338 311	145,4
Celkem TOP 10		26 907 168	65,7	22 576 207	19,2
Celkem dovoz		40 956 846		34 772 663	17,8

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► **Automobilový průmysl, Dopravní průmysl a infrastruktura**

V Rumunsku existují 3 významní výrobci – Dacia, Roman a Ford a nově německá společnost Daimler. Ti generují potřebu subdodávek a nových investic. Konkrétními příležitostmi pak mohou být dodávky i subdodávky výrobních linek, strojů a zařízení pro výrobu v oblasti automotive nebo export konkrétních komponent pro výrobce vozidel nebo jejich subdodavatele. Jako příklad lze uvést investici společnosti Nexans Autoelectric, která v Rumunsku na konci roku otevře nový závod na výrobu autokabelů pro německého výrobce Daimler.

► **Důlní, těžební a ropný průmysl**

Zpracování a těžbu surovin (kamenolomy, šterkopískovny, modernizace rafinérií a nová naleziště plynu v Černém moři ad.). Jako perspektivní vidíme pro české firmy subdodávky strojů, náhradních dílů a technologií do těchto provozů.

► **Elektrotechnika**

Možnosti dodávek se nabízí např. v sektoru automatizace s využitím v průmyslových provozech, v rafinériích, v logistice a dopravní a železniční technice. Dále je pak i nadále aktuální obnova, modernizace a rozvoj sítí vysokého napětí související s propojením energetických trhů.

► **Energetický průmysl**

Jako příležitost pro české firmy lze zmínit dostavbu 3. a 4. bloku v jaderné elektrárně Černá voda, modernizaci tepláren nebo dobíhající projekty větrných elektráren ad. A dále jsou to projekty na zvyšování energetické účinnosti, kogenerační jednotky, OZE, vodní elektrárny, rekonstrukce stávajících energeticky neefektivních tepelných elektráren ad.

► **ICT**

Možnosti dodávek specializovaného SW pro řízení průmyslových provozů, dodávky SW řešení pro ochranu firemních dat, participace na projektech programu digitální agendy pro nové programovací období 2014–2020 pod MCSI. Očekávaná výše investic do projektů je 2,4 mld. EUR.

► **Nábytkářský průmysl**

Za konkrétní příležitosti považujeme možnosti subdodávek v podobě lesních nakladačů, manipulátorů, formátovacích pil a dalších strojů a zařízení na zpracování dřeva a výrobu nábytku.

► **Stavební průmysl**

I nadále v Rumunsku probíhá postupná modernizace a rozvoj silniční a železniční infrastruktury, rozšiřování výrobních kapacit i výstavba nových průmyslových objektů, pokračující expanze obchodních řetězců i projekty občanské výstavby ve velkých městech (vládní program PRIMA CASA).

Na rozvoji dopravní infrastruktury, občanské i průmyslové výstavbě mohou české společnosti participovat dodávkami a subdodávkami stavebních technologií, strojů a zařízení a případně i formou dodávky stavebních prací nebo stavební supervize dle požadavku investora.

► **Strojírenský průmysl**

Díky poptávce z navazujících průmyslových odvětví lze na místním trhu uvažovat o možnosti strojírenských subdodávek v rámci komodit, jakými jsou kovoobráběcí a další CNC víceúčelové a víceosé stroje pro automobilový, letecký průmysl a pro výrobu lodí, strojírenské komponenty a polotovary pro výrobu motorů, převodovek, kuličkových ložisek, další stroje a zařízení pro zpracovatelský a potravinářský průmysl, investiční celky a technologie pro energetiku a OZE.

Dále je v rumunských městech s ohledem na zastaralost vozového parku značný potenciál pro budoucí dodávky technologií a komponent pro městskou dopravní techniku (tramvaje, vlaky, kolejová infrastruktura ad.) a všeobecně také pro logistiku.

► **Vodohospodářský a odpadní průmysl**

Příležitosti pro české firmy v podobě dodávek a subdodávek technologických součástí pro čistírny odpadních vod, technologií na úpravu pitné vody i např. linek na recyklaci použitých elektrických a elektronických výrobků. A to i v rámci financování z fondů EU.

► **Zdravotnický a farmaceutický průmysl**

Rostoucí počet obyvatel ve velkých městech. Nemoci moderní společnosti. Potřeba vzniku nových a modernizace stávajících zdravotnických zařízení. To jsou předpoklady pro potenciální export lékařských přístrojů a zařízení, zdravotnického materiálu a pomůcek. Je také zapotřebí vybavení soukromých zdravotnických pracovišť. Na lékárenském trhu jsou pak všeobecně žádána moderní parafarmaceutika a volně prodejné doplňky stravy.

► **Zemědělský a potravinářský průmysl**

Rostoucí poptávka po potravinách denní spotřeby (pečivo, masné a mléčné výrobky, ovoce, zelenina ad.) ve velkých městech. Přítomnost zahraničních investorů v potravinářském průmyslu a v zemědělství a s tím související modernizace a rozvoj výrobních kapacit.

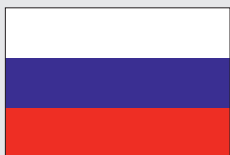
Za konkrétní příležitosti pro české firmy považujeme možnosti dodávek konkrétních potravinových výrobků a strojního vybavení do potravinářských výrobních a zpracovatelských závodů. V zemědělství mají perspektivu především dodávky zemědělských strojů a zařízení a zemědělských hnojiv. Konkrétně se pak do Rumunska importují traktory, zemědělské nástavby. Výběrová řízení se objevují dále v oblasti vybavení vepřínů a drůbežáren, zavlažovacích technologií ad.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Automobilový průmysl	HS 0201 - Maso hovězí, čerstvé, chlazené
Dopravní průmysl a infrastruktura	HS 8708 - Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705
	HS 8482 - Ložiska kuličková, válečková, jehlová
	HS 8544 - Dráty, kabely, vodiče elektr.
	HS 8484 - Těsnění kovoplastická, soubory, sestavy těsnění
	HS 8460 - Stroje obráb. pro broušení, lakování, leštění apod.
	HS 8471 - Stroje automat zprac. dat, jednotky snímače ap.
	HS 3205 - Laky, barevné přípravky založené na lacích
Důlní, těžební a ropný průmysl	HS 8428 - Zařízení ost. zdvihací, nakládací, manipulační
	HS 3601 - Výbušniny
	HS 3603 - Zápalky, bleskovice, roznětky, rozbušky
	HS 8429 - Buldozery, srovnávače, rypadla apod. s pohonem
	HS 8431 - Součásti jeřábů, vozíků apod., buldozerů, fréz aj.
	HS 8430 - Stroje ost. srovnávací ap., pluhu, frézy sněžné
	HS 4010 - Pásky dopravníků, řemeny hnací, z kaučuku vulkan.
	HS 8474 - Stroje k třídění, prosévání ap. zemin, kamenů aj.
	HS 7326 - Výrobky ostatní ze železa a oceli
	HS 8481 - Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.
	HS 8414 - Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory ap.
Elektrotechnika	HS 8535 - Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů, > 1000 V
	HS 8536 - Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů nad 1000V
	HS 8512 - Přístroje elektr. osvětlovací aj., stěrače ap.
	HS 8537 - Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací
Energetický průmysl	HS 8547 - Části izolační pro stroje, el. trubky izolační
	HS 8402 - Generátory pro výrobu vodní páry apod.
	HS 8403 - Kotle k ústřednímu topení jiné
	HS 8404 - Přístroje pro kotle, generátory ústřed. topení
	HS 8406 - Turbíny na páru vodní nebo jinou
	HS 8409 - Části, součásti pro motory pístové
	HS 8501 - Elektrické motory a generátory
	HS 8502 - Soustrojí generátorová, elektr. měniče rotační
CPA 42.22 - Inženýrské sítě pro elektřinu a telekomunikace a jejich výstavba	
ICT	HS 8470 - Stroje počítačové elektronické

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Nábytkářský průmysl	HS 8465 - Stroje obráběcí na opracování dřeva, korku ap.
	HS 8432 - Stroje, nářadí pro zemědělství, lesnictví apod.
	HS 8428 - Zařízení ost. zdvihací, nakládací, manipulační
	HS 8436 - Stroje ost. pro zemědělství, lesnictví ap., líhně
	HS 8461 - Stroje obráb. k hoblování ap., pily strojní aj.
Vodohospodářský a odpadní průmysl	CPA 36 - Přírodní voda; úprava a rozvod vody, obchod s vodou, prostřednictvím sítí
	CPA 37 - Služby související s odpadními vodami
Stavební průmysl	HS 2516 - Žula, porfýr, čedič, pískovec aj. kameny
	HS 3917 - Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů
	HS 3918 - Krytiny podlah., obklady stěn, stropů, z plastů
	HS 3922 - Vany koupací, sprchy, umyvadla, a pod. vyr. z plastů
	HS 3925 - Výrobky stavební z plastů jinde neuv.
	HS 6901 - Cihly, desky aj. výrobky keramické z mouček
	HS 6904 - Cihly, kameny podlahové, tvarovky nosné apod.
	HS 6905 - Tašky krytinové, nástavce trubkové komínové aj.
	HS 7321 - Kamna kotle vařiče aj. plynové ze železa n. oceli
	HS 7322 - Radiátory, ohříváče ap., části, z železa, oceli
	HS 8428 - Zařízení ost. zdvihací, nakládací, manipulační
	HS 8474 - Stroje k třídění, prosévání ap. zemin, kamenů aj.
	HS 8481 - Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.
	Strojírenský průmysl
HS 8702 - Motorová vozidla pro veřejnou osobní dopravu	
HS 8704 - Motorová vozidla pro přepravu nákladu	
HS 8716 - Přívěsy, návěsy, vozidla ost. bez pohonu mechan.	
HS 8458 - Soustruhy pro obrábění kovů	
HS 8461 - Stroje obráběcí k hoblování ap., pily strojní aj.	
HS 8462 - Stroje tvářecí k opracování kovů, buchary apod.	
HS 8467 - Nářadí ruční pneumatické s motorem, ne elektr.	
HS 8430 - Stroje ost. srovnávací ap., pluhy, frézy sněžné	
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 9018 - Nástroje lékařské chirurgické, zubolékařské aj.
	HS 2936 - Provitaminy, vitaminy, jejich deriváty, směsi
	HS 3004 - Léky odměřené, ne krev, antiséra ap., vata aj.
	HS 9021 - Pomůcky přístr. ortopedické, pro nedoslýchavé aj.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 0201 - Maso hovězí, čerstvé, chlazené
	HS 0203 - Maso vepřové, čerstvé, chlazené nebo zmrazené
	HS 0207 - Drůbeží maso a droby, jedlé, čerstvé, chlazené nebo zmrazené
	HS 0401 - Mléko, smetana nezahuštěná, neslazená
	HS 0402 - Mléko, smetana zahuštěná, slazená
	HS 0403 - Podmáslí, kysaná smetana, mléko kysané, ochucené a jiné, jogurt, kefir
	HS 0404 - Syrovátka, výrobky z mléka zahuštěné, slazené
	HS 0410 - Jedlé výrobky živočišného původu
	HS 0406 - Sýry, tvaroh
	HS 1512 - Olej slunečnicový bavlníkový aj. frakce neupr.
	HS 2103 - Přípravky pro omáčky, směsi kořenité, hořčice
	HS 2202 - Vody, vody minerální, sodovky slazené, ne štávy
	HS 2203 - Pivo ze sladu
	HS 3102 - Hnojiva minerální nebo chemická dusíkatá
	HS 4011 - Pneumatiky nové z pryže
	HS 8422 - Myčky, stroje k čištění, plnění ap., lahví aj.
	HS 8432 - Stroje, nářadí pro zemědělství, lesnictví ap.
	HS 8433 - Stroje, zařízení žací, mláticí, sekačky trávy ap.
	HS 8434 - Stroje, přístroje dojící, mlékárenské
	HS 8436 - Stroje ost. pro zemědělství, lesnictví ap., líhně
	HS 8438 - Stroje pro prům. přípravu, výrobu potravin aj.
	HS 8701 - Traktory
	HS 8708 - Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705
	HS 9507 - Rybářské pruty aj. potřeby pro lov na udici
HS 8436 - Stroje ost. pro zemědělství, lesnictví ap., líhně	

Rusko

V letech 2000–2008 rostla ekonomika v průměru 7% ročně. V důsledku finanční krize v roce 2009 došlo k propadu ekonomiky o -7,8% a ani v dalších letech nedošlo k jejímu výraznému nastartování. Poslední dva roky jsou poznamenány rusko-ukrajinskou krizí (v roce 2015 byl růst HDP -3,7 %). Míra inflace vykazovala v novém tisíciletí poměrně vysoké hodnoty. I v souvislosti s výše zmíněnou krizí v roce 2015 činila 15,5%. V zemi žije 146 mil. obyvatel, v roce 2015 byl HDP na obyvatele 9 055 USD. Nezaměstnanost je okolo 6%. Běžný účet je v přebytku.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	1,3	0,7	-3,7	-1,8	0,8	1,0
HDP/obyv. (USD)	14 591	13 873	9 055	7 743	8 664	9 264
Míra inflace (%)	6,8	7,8	15,5	8,4	6,5	5,0
Nezaměstnanost (%)	5,5	5,2	5,6	6,5	6,3	5,8
Bilance běžného účtu (mld. USD)	32,8	59,5	65,8	48,0	64,3	81,9
Populace (mil.)	143,7	146,3	146,3	146,3	146,3	146,3
Konkurenceschopnost	64/148	53/144	45/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	3/7	4/7	4/7	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ V současnosti Evropská unie nejedná s Ruskem o žádných obchodních dohodách.
- ▶ Exportní riziko podle OECD je: 4/7.

Vývoz ČR do Ruské federace 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	8 844 422	11,3	10 830 276	-18,3
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	6 403 553	8,2	9 333 510	-31,4
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	5 525 220	7,1	15 244 941	-63,8
9503	Tříkolky, kolob., kočárky pro panenky, panenky, ostatní hračky, modely, puzzle	3 365 020	4,3	3 590 235	-6,3
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	2 373 146	3,0	3 455 775	-31,3
8481	Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.	1 903 898	2,4	2 248 651	-15,3
8407	Motory píst., zážehové, spalovací, vratné, rotační	1 799 831	2,3	2 336 131	-23,0
3917	Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů	1 489 218	1,9	1 734 648	-14,1
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	1 480 444	1,9	2 042 130	-27,5
8419	Stroje ke zpracování materiálů změnou teplot	1 360 377	1,7	1 611 493	-15,6
Celkem TOP 10		34 545 129	44,2	52 427 790	-34,1
Celkem vývoz		78 244 104		112 914 224	-30,7

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Ruské federace 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
2709	Oleje minerální a z nerostů živčičných, surové	40 744 895	38,8	63 337 762	-35,7
2711	Plyn zemní a jiné uhlovodíky plynné	36 325 025	34,5	39 499 194	-8,0
8401	Reaktory, jaderné články palivové, nevyhořelé	4 543 830	4,3	2 797 276	62,4
2601	Koncentráty železné rudy, výpražky kyzové	2 130 564	2,0	2 834 803	-24,8
7601	Hliník surový (neopracovaný)	2 079 552	2,0	2 289 261	-9,2
7207	Polotovary ze železa nebo nelegované oceli	1 765 822	1,7	382 134	362,1
4002	Kaučuk syntetický ap., směsi s kaučukem přírod.	1 521 909	1,4	1 887 670	-19,4
2825	Hydrazin, hydroxylamin, soli, zásady, anorg. apod.	1 519 555	1,4	2 101 861	-27,7
4011	Pneumatiky nové z pryže	1 308 026	1,2	1 703 950	-23,2
2803	Uhlík, saze aj. formy uhlíku jinde neuv.	785 895	0,7	923 068	-14,9
Celkem TOP 10		92 725 073	88,2	117 756 979	-21,3
Celkem dovoz		105 145 504		129 245 220	-18,6

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilový průmysl

Trh silničních vozidel i přes momentální značný pokles prodeje zůstává ve střednědobém horizontu perspektivním, a to především z důvodu jeho nízké nasycenosti.

► Civilní letecký průmysl

Vzhledem ke geografickým vzdálenostem, značnému stáří letecké techniky patří letecká doprava k velmi perspektivním odvětvím ruského trhu. Z pohledu ČR je nejzajímavější především segment malých a středních letadel sloužící pro regionální přepravu či pro firemní účely, postupně roste poptávka po letadlech v oblasti volnočasové aktivity tzv. ultra-lights. Velké příležitosti nabízí také sektor dodávek komponent a dílů. Další dobré šance existují v oblasti oprav a údržby letecké techniky. Velmi perspektivní oblastí jsou zároveň možnosti dodávek různých elektronických, navigačních a bezpečnostních zařízení a dále také veškerých zařízení sloužících pro modernizaci a výstavbu letišť, a to především regionálních. Zajímavou oblast s vysokou přidanou hodnotou představují možnosti vývozu technologií pro kosmický program a výzkum, přičemž tato oblast je zařazena jako jedna z priorit modernizace ruské ekonomiky. Ruský letecký průmysl je převážně kontrolován dvěma státními korporacemi – Sjednocenou leteckou korporací a korporací Rostech a v současné době mohou některé dodávky pro letecký průmysl spadat pod sankční seznam. V celém leteckém sektoru je aktuálně patrný silný tlak na lokalizaci výroby v Rusku.

► Dopravní průmysl a infrastruktura

Potenciál existuje při modernizaci a výstavbě samotné železniční infrastruktury. Klíčovými projekty jsou modernizace Transsibiřské a Bajkalsko-Amurské magistrály a výstavba nových vysokorychlostních tratí.

► Energetický průmysl

Z českého pohledu skýtá největší exportní příležitosti pro naše vývozce segment výroby tepla a elektrické energie. Perspektivní oblastí je modernizace klasických tepelných elektráren a výroba tepla, kde je možné se prosadit především při dodávkách jednotlivých komponent, jako jsou kompresory, čerpadla či kotle. Možnosti existují i v oblasti dodávek nových energetických celků (menších elektráren a diesellových, kogeneračních a paroplynových jednotek), kde je požadavek na zajištění exportního financování. V současné době se mohou čeští exportéři také prosadit při dodávkách jaderných zařízení (zejména pro sekundární, ale i primární okruh) pro ruskou společnost Rosatom a její dceřiné podniky a jejich projekty ve třetích zemích.

► Strojírenský průmysl

Rusko je čtvrtým nejvýznamnějším dovozcem obráběcích strojů na světě s ročním dovozem na úrovni cca 1,8 mld. USD. Kvalitní domácí výroba obráběcích strojů v podstatě neexistuje a domácí trh je primárně saturován obráběcími stroji ze zahraničí. Dle mezinárodních statistik i přes určitý pokles v důsledku ekonomické situace dovoz obráběcí techniky i nadále představuje cca 90 % z celkové potřeby daného oboru v Rusku. Současná ekonomická situace se ale negativně projevuje mj. v investičních výdajích domácích podniků. Přesto v důsledku zastaralého strojního parku obráběcích strojů je potřeba inovací a obměny

výrobních technologií i nadále velmi aktuální. Průměrná míra opotřebovanosti výrobního zařízení totiž ve strojírenském komplexu dosahuje až 70 %. Rusko se snaží posílit, resp. obnovit domácí výrobu obráběcích strojů podporou lokalizace výroby v Rusku. Od ledna 2016 budou muset v oblasti veřejných zakázek zahraniční subjekty dodržovat určitý procentní podíl při kompletaci výroby v závislosti na příslušném strojírenského oboru.

► **Vodohospodářský a odpadní průmysl**

Většina oblastí Ruska disponuje dostatečnými zdroji vody, jsou však často využívány neekonomicky a neekologicky. Navíc se v poslední době zpřísňuje legislativa v oblasti odpadů a znečištění vod průmyslovými podniky. Dodávky v této oblasti (čističky odpadních vod a další zařízení) mají obvykle charakter komplexních technologických celků s vysokou přidanou hodnotou a zasahují do více odvětví. V Rusku poptávka po těchto technologiích v posledních letech roste mj. i v souvislosti s přijatým Federálním cílovým programem „Čistá voda“. V rámci tohoto programu plánuje ruská vláda do roku 2020 desetinásobné zvýšení podílu modernizovaného zařízení v oblasti vodního hospodářství.

► **Zdravotnický a farmaceutický průmysl**

V Rusku funguje jak privátní, tak veřejné zdravotnictví. V budoucnu se očekávají další investice do zkvalitňování vybavení nemocnic a specializovaných klinik. Potenciál pro české vývozce existuje u dodávek zdravotnické techniky jako například zdravotnických lůžek, operačních a diagnostických nástrojů. Dobré možnosti také existují i v oblasti dentální a stomatologické techniky a zařízení. V oblasti farmacie se nabízejí příležitosti u vybraných druhů léčiv, jež nejsou vyráběny v Rusku. Tato oblast je i úzce propojena se segmentem zdravotnických služeb a turistikou ruských občanů do ČR za lázeňstvím a návštěvou různých rehabilitačních zařízení. Realizovat lze i společné výzkumné projekty ve zdravotnictví.

► **Zemědělský a potravinářský průmysl**

Přestože je Rusko nesoběstačné ve výrobě potravin a zemědělských produktů a značnou část potravinářských položek dováží, pro české vývozce je zajímavý především nápojový průmysl, a to jak segment alkoholických, tak i nealkoholických nápojů. Na některé další perspektivní položky vývozu jako například mléčné výrobky se aktuálně stále vztahují přetrvávající sankce. Na druhou stranu v kontextu nutně aktuální modernizace domácího průmyslu se ještě více otvírají možnosti pro export agrárních technologií a zařízení, které Rusko potřebuje pro další rozvoj svého zemědělského a potravinářského sektoru. I přes velké plány se však sektor potýká s nedostatkem finančních prostředků, vysokými úrokovými sazbami a volatilitou domácí měny.

► **Železniční a kolejová doprava**

Vozový park veřejné dopravy v naprosté většině ruských měst je dávno za hranou své životnosti. V návaznosti na provoz dříve dodaných českých dopravních prostředků (desítky tisíc kusů) se otvírá prostor zejména pro dodávky náhradních dílů, modernizace a rekonstrukce. Zároveň existuje potenciál pro dodávky nových kompletních kolejových vozidel. V sektoru se ale silně projevuje tlak na lokalizaci výroby, resp. spolupráci s klíčovým ruským partnerem a na zajištění exportního financování. I v sektoru železniční dopravy se projevuje obrovský tlak na lokalizaci. Rizikovým faktorem je monopolizace sektoru ze strany státních Ruských drah a celkově nelehká finanční situace v železničním sektoru.

Železniční sektor představuje pro české dodavatele reálný potenciál, a to ať již v oblasti dodávek lokomotiv a vagónů, či subdodávek zařízení pro modernizaci kolejové techniky. Perspektivní oblastí jsou rovněž možnosti dodávek zabezpečovacího zařízení a elektronických komponent pro drážní techniku.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 2201 - Voda, vody minerální, sodovky neslazené, led
	HS 2202 - Voda, vody minerální, sodovky slazené, ne šťávy
	HS 2203 - Pivo ze sladu
	HS 2204 - Víno z čerstvých hroznů, mošt vinný jiný
	HS 8432 - Stroje, nářadí pro zemědělství, lesnictví ap.
	HS 8436 - Stroje ost. pro zemědělství, lesnictví ap. líhně
	HS 8438 - Stroje pro prům přípravu, výrobu potravin aj.
Automobilový průmysl	HS 8548 - Části elektrických strojů, přístrojů, jinde neuv.
Dopravní průmysl a infrastruktura	HS 8702 - Motorová vozidla pro veřejnou osobní dopravu
Železniční a kolejová doprava	HS 8708 - Části, součásti vozidel motor. osob. aj., traktorů
	HS 7302 - Materiál pro stavbu tratí železnic., tramvaj.
	HS 8602 - Lokomotivy, lokotraktory, ostatní tendry
	HS 8702 - Motorová vozidla pro veřejnou osobní dopravu
	HS 8708 - Části, součásti vozidel motor. osob. aj. traktorů
	HS 7302 - Materiál pro stavbu tratí železnic., tramvaj.
	HS 8602 - Lokomotivy, lokotraktory, ostatní tendry
	HS 8603 - Vozy motorové železniční aj. dopravy kolejové
Energetický průmysl	HS 7311 - Nádoby tlakové pro plyn, ze železa n. oceli
	HS 7321 - Kamna, kotle, vařiče aj., plynové ze železa, oceli
	HS 8402 - Generátory pro výrobu vodní páry apod.
	HS 8406 - Turbíny na páru vodní nebo jinou
	HS 8413 - Čerpadla i se zař. měřícím, zdviže na kapaliny
	HS 8414 - Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory ap.
	HS 8503 - Části motorů, elektr. generátorů, soustrojí ap.
	HS 8504 - Transformátory, el. měniče, statické indukory
Civilní letecký průmysl	HS 8526 - Přístr. radiolok a radiové pro řízení dálkové
	HS 8801 - Balony, vzducholodě; kluzáky, rogala apod.
	HS 8802 - Letadla, vrtulníky, kosmické lodě vč. družic, nosné rakety
	HS 8803 - Části balonů, větroňů ap., lodí kosmických
	HS 8805 - Katapulty letecké aj. přístr. pro výcvik letecký

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Strojírenský průmysl	HS 8407 – Motory píst. zážehové, spalovací, vratné, rotační
	HS 8415 – Stroje, přístroje klimatizační
	HS 8419 – Stroje ke zpracování materiálů změnou teplot
	HS 8438 – Stroje pro prům. přípravu, výrobu potravin aj.
	HS 8457 – Centra obráběcí, stroje obráběcí stavebnicové
	HS 8458 – Soustruhy pro obrábění kovů
	HS 8459 – Stroje obráb. pro vrtání frézování řezání apod.
	HS 8462 – Stroje tvářecí k opracování kovů, buchary apod.
	HS 8463 – Stroje tvářecí jiné pro opracování kovů apod.
	HS 8465 – Stroje obráběcí na opracování dřeva, korku ap.
	HS 8479 – Stroje mechanické s vlastní indiv. funkcí jinde neuv.
Vodohospodářský a odpadní průmysl	HS 8414 – Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory ap.
	HS 8421 – Odstředivky, přístroje k filtrování, čištění
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 3006 – Zboží farmaceutické jiné
	HS 9018 – Nástroje lékařské chirurgické, zubolékařské, aj.
	HS 9022 – Přístroje rentgenové aj. používající záření
	HS 9019 – Přístroje pro mechanoterapii, masážní, dýchací, aj.
	HS 9402 – Nábytek lékařský, chirug. ap., pro holičství aj.
	CPA 86 – Zdravotní péče

Řecko

V letech 2000–2007 byl průměrný růst HDP 4,2% ročně. Od roku 2008 Řecko vykazuje s výjimkou r. 2014 trvalý pokles HDP, který pokračoval v r. 2015 a pravděpodobně bude pokračovat i v tomto roce (2016). Vše bude záležet na implementaci ozdravného programu, který Řecko připravilo spolu s mezinárodními věřiteli. Míra inflace se v roce 2013 dostala poprvé do záporných hodnot a tato tendence přetrvávala i v roce 2015, avšak v roce 2016 MMF očekává kladnou hodnotu. V zemi žije téměř 11 mil. obyvatel, HDP na obyvatele v roce 2015 klesl na odhadovaných 18 064 USD. Řecko se potýká s nejvyšší nezaměstnaností v Evropě, která by však dle predikcí měla postupně klesat. Běžný účet je mírně v deficitu.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	-3,2	0,7	-0,2	-0,6	2,7	3,1
HDP/obyv. (USD)	21 773	21 593	18 064	18 035	18 873	19 799
Míra inflace (%)	-0,9	-1,4	-1,1	0,2	0,6	1,1
Nezaměstnanost (%)	27,5	26,5	25,0	25,0	23,4	21,7
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-4,9	-5,0	0,0	-0,4	-0,6	-0,5
Populace (mil.)	11,0	10,9	10,8	10,8	10,8	10,7
Konkurenceschopnost	91/148	81/144	81/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	–	–	–	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ Řecko je součástí vnitřního trhu Evropské unie.
- ▶ Exportní riziko podle OECD: – .

Vývoz ČR do Řecka 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	1 189 631	16,1	1 276 114	-6,8
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	747 278	10,1	353 214	111,6
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	744 323	10,1	703 900	5,7
9504	Potřeby pro hry společenské a video hry, herní stoly a zařízení	260 533	3,5	2 782	9265,0
9503	Tříkolky, kolob., kočárky pro panenky, panenky, ostatní hračky, modely, puzzle	228 010	3,1	201 448	13,2
4011	Pneumatiky nové z pryže	168 559	2,3	188 383	-10,5
8528	Monitory, projektor bez TV; přijímače televizní	156 325	2,1	230 204	-32,1
2202	Voda, vody minerální, sodovky slazené, ne šťávy	140 015	1,9	128 502	9,0
0406	Sýry tvaroh	123 817	1,7	128 070	-3,3
8523	Disky, pásky aj. média pro záznam zvuku, obrazu ap., ne HS 37	121 088	1,6	99 532	21,7
Celkem TOP 10		3 879 579	52,5	3 312 149	17,1
Celkem vývoz		7 391 631		6 590 069	12,2

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Řecka 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	1 127 981	21,4	1 173 067	-3,8
7606	Desky, plechy ap., hliníkové, o síle nad 0,2 mm	571 341	10,8	458 969	24,5
7411	Trouby, trubky měděné	324 351	6,2	154 027	110,6
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů	305 055	5,8	329 760	-7,5
7607	Fólie hliníkové o síle pod 0,2 mm	229 063	4,3	87 858	160,7
0805	Plody citrusové, čerstvé, sušené	170 484	3,2	183 589	-7,1
2208	Ethylalkohol nedenat. pod 80%, destiláty, likéry	167 531	3,2	157 920	6,1
2401	Nezpracovaný tabák, tabákový odpad	158 790	3,0	169 426	-6,3
8507	Akumulátory elektrické, vč. separátorů	118 171	2,2	121 169	-2,5
2008	Ovoce, ořechy aj., části rostlin jinde neuv.	111 517	2,1	135 477	-17,7
Celkem TOP 10		3 284 284	62,3	2 971 262	10,5
Celkem dovoz		5 271 596		5 013 945	5,1

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Energetický průmysl

Investory jsou společnosti švýcarská EGL (42,5 %), norská Statoil (42,5 %) a německá E.ON Ruhrgas (15 %). Trans Adriatic Pipeline (TAP) bude přivádět plyn z ázerbájdžánského naleziště Shah Deniz II. přes severní Řecko do Albánie a odtud do jižní Itálie (celkem 800 km, z toho 560 km na území GR). Přepravní kapacita TAP je projektována na 10 až 20 mld. m³ ročně v závislosti na možnostech ázerbájdžánského naleziště, event. dalších nalezišť. Probíhá projektová a stavební příprava a výkup pozemků, vlastní stavba byla zahájena na přelomu 2015–16 a uvedení do provozu se předpokládá začátkem r. 2020.

Dominantním výrobcem zůstává veřejná akciová společnost Power Public Corporation S.A. (DEI) vlastněná z 51,12% státem s instalovaným výkonem 12,7 GW, tj. zhruba 68% kapacity Řecka. Většina elektráren je soustředěna okolo velkých nalezišť lignitu v severním Řecku a na Peloponésu. U stávajících 4 elektráren v oblasti Kozani je plánovaná modernizace. Výstavba nové elektrárny „Ptolemaida 5“ byla zahájena v 9/2015 a má být dokončena do 50 měsíců, dodavatelem je japonské konsorcium Mitsubishi-HITACHI Power Systems Europe a řecká stavební firma TERNA A.S., instalovaný výkon 660 MW, kontrahovaná cena 1,4 mld. EUR.

Rozvodný systém zahrnuje vysokonapěťové rozvody o délce 12 tis. km a distribuční sítě středního a nízkého napětí o délce 230 tis. km a vysokonapěťovou distribuční síť o délce 950 km. Zvýšení kapacity rozvodné sítě je nezbytným předpokladem pro další rozvoj řecké energetiky, zejména pro větší zapojení obnovitelných zdrojů. K nejvýznamnějším z plánovaných projektů proto patří vybudování 4. vysokonapěťové trasy (400 KV) Sever–Jih, napojení Peloponésu na vysokonapěťovou síť 400 KV (doposud jen 150 KV), podmořské propojení Rio–Antirio a Patras–Acheloos, napojení ostrovů na vnitrozemní distribuční síť. Projekty budou spolufinancovány z evropských fondů.

► Chemický průmysl

U doporučených položek lze spatřit stejnou charakteristiku: existence poptávky po těchto položkách avizovaná ze strany řeckých zástupců se prolíná s českými kompetencemi a nenaplněným exportním potenciálem na řeckém trhu.

► Stavební průmysl

Po čtyřleté odmlce byly začátkem roku obnoveny práce na dálniční a železniční síti; kontrakty jsou financovány ze strukturálních fondů EU. Na projekty dopravní infrastruktury a životního prostředí bylo z EU fondů vyčleněno celkem 4,3 mld. EUR v novém rozpočtovém období.

► Železniční a kolejová doprava

Rozsáhlý program modernizace řeckých železnic, který se orientuje na tři hlavní železniční trasy: Pireus-Athény-Soluň-Promachonas (cílem je plná elektrifikace), Soluň-Alexandropolis-Ormenio s napojením na Bulharsko a Turecko a dále Athény-Rio-Patra s napojením na Itálii. Předpokládá se rovněž rozvoj athénské příměstské železnice ve směru do přístavu Lavrio. Soluňské metro – V dubnu 2006 byla podepsána smlouva s vítězem výběrového řízení, konsorciem AEGEK – IMPREGILO – ANSALDO – SELI – ANSALDOBREDA. Základní trasa má být dlouhá 9,6 km. Celkový rozpočet projektu byl stanoven na 1,2 mld. EUR a je financován ze zdrojů společnosti Attiko Metro S. A. za přímého přispění řeckého státu a fondů EU.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Chemický průmysl	HS 3206 - Barviva ost., výrobky anorg., použ. jako luminofor
	HS 3206 - Barviva ost., výrobky anorg., použ. jako luminofor
	HS 3215 - Barvy tiskařské, inkousty, tuše, i tuhé
	HS 2817 - Oxid zinečnatý, peroxid zinku
	HS 2835 - Fosfornany, fosforitany, fosforečnany polyfosf.
	HS 2917 - Polykarboxylové kyseliny, deriváty
	HS 3501 - Kasein, kaseináty aj. deriváty kaseinu; kaseinové klihy
	HS 3502 - Albuminy, albumináty, a jiné deriváty albuminu
	HS 3507 - Enzymy připravené, enzymy jinde neuvedené
Energetický průmysl	HS 8501 - Elektrické motory a generátory
	HS 8502 - Soustrojí generátorová, elektr. měniče rotační
	HS 8503 - Části motorů, elektr. generátorů, soustrojí ap.
	HS 8504 - Transformátory, el. měniče, statické indukory
Stavební průmysl	HS 7208 - Výr. ze železa, oceli nad 600 mm, válc. za tepla
	HS 7214 - Tyče, pruty, jiné ze železa, oceli nelegované
	HS 7217 - Dráty ze železa n. oceli nelegované
	HS 7301 - Štětovice ze železa, oceli, profily aj., svařované
	HS 7413 - Lanka, kabely, pásy ap. splétané z mědi
	HS 9405 - Svítidla, reklamy, ukazatele, apod. světelné
Železniční a kolejová doprava	HS 7302 - Materiál pro stavbu tratí železnic., tramvaj.
	HS 8530 - Přístroje elektrické pro řízení dopravy
	HS 8603 - Železniční nebo tramvajové vozy s vlastním pohonem
	HS 8607 - Části a součásti železničních nebo tramvajových lokomotiv nebo kolejových vozidel

Slovensko

Mezi lety 2002 a 2008 dosahovalo Slovensko růstu HDP v průměru 6,5 %. V roce 2009 vlivem globální finanční krize poklesl HDP o 5 %, v následujícím roce však již rostl o 4,4 %. Poté však došlo k dalšímu zpomalení růstu HDP a v roce 2013 byla jeho hodnota 0,9 %. Předpoklady do budoucna byly optimističtější a slovenská ekonomika opět rostla a v roce 2015 zaznamenala růst HDP o 3,6 %. Míra inflace dosáhla v roce 2011 4,1 %, od té doby je patrný klesající trend (v roce 2014 a 2015 došlo k deflaci), v příštích letech by se však měla vrátit na hranici 2 %. V zemi žije 5,4 mil. obyvatel, přičemž v roce 2015 HDP na obyvatele dosáhl 15 992 USD. Nezaměstnanost je poměrně vysoká a činí asi 11,5 %, do budoucna se očekává její postupné snižování. Běžný účet je od roku 2012 mírně v přebytku.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	0,9	2,5	3,6	3,3	3,4	3,4
HDP/obyv. (USD)	17 706	18 524	15 992	16 575	17 439	18 324
Míra inflace (%)	1,5	-0,1	-0,3	0,2	1,4	1,7
Nezaměstnanost (%)	14,2	13,2	11,5	10,4	9,6	9,2
Bilance běžného účtu (mld. USD)	2,1	0,1	-1,0	-0,9	-1,0	-1,0
Populace (mil.)	5,4	5,4	5,4	5,4	5,4	5,4
Konkurenceschopnost	78/148	75/144	67/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	–	–	–	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ Slovenská republika je součástí vnitřního trhu Evropské unie.
- ▶ Exportní riziko podle OECD: – .

Vývoz ČR na Slovensko 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	30 815 742	9,5	27 596 516	11,7
2711	Plyn zemní a jiné uhlovodíky plynné	22 621 186	7,0	12 114 981	86,7
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	13 323 017	4,1	11 077 124	20,3
2716	Energie elektrická	12 519 798	3,9	10 276 475	21,8
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	8 268 017	2,6	7 688 149	7,5
2710	Oleje minerální a z ner. živičných, ne surové	7 269 908	2,2	9 973 439	-27,1
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	6 376 385	2,0	4 800 480	32,8
8603	Železniční nebo tramvajové vozy s vlastním pohonem	5 203 711	1,6	1 637 106	217,9
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	5 000 078	1,5	4 138 418	20,8
0901	Káva, i pražená, dekofeinovaná, slupky, náhražky	3 906 281	1,2	856 717	356,0
Celkem TOP 10		115 304 123	35,6	90 159 405	27,9
Celkem vývoz		323 488 505		283 304 362	14,2

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR ze Slovenska 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	14 477 724	8,6	12 463 742	16,2
2710	Oleje minerální a z ner. živičných, ne surové	14 364 762	8,5	19 944 493	-28,0
8408	Motory pístové vznětové s vnitřním spalováním	12 265 167	7,3	6 926 221	77,1
7210	Výr. ze železa, oceli nad 600mm, plátované, pokov.	6 184 735	3,7	5 967 586	3,6
8544	Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.	5 855 875	3,5	4 469 222	31,0
2716	Energie elektrická	4 894 289	2,9	3 899 476	25,5
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	4 557 089	2,7	3 487 411	30,7
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	3 382 250	2,0	2 768 156	22,2
7208	Výr. ze železa oceli nad 600mm, válc. za tepla	3 230 530	1,9	3 458 017	-6,6
8415	Stroje, přístroje klimatizační	3 187 692	1,9	2 863 209	11,3
Celkem TOP 10		72 400 113	42,9	66 247 533	9,3
Celkem dovoz		168 581 238		160 589 339	5,0

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilový průmysl

Vývoj slovenské ekonomiky je dlouhodobě svázán s rozvojem automobilového průmyslu. Osobní automobily a motorová vozidla pro přepravu osob budou i nadále představovat významné dovozní komodity Slovenské republiky. Poptávka po této skupině vozidel souvisí také s již zahájenou obnovou vozového parku MHD v Bratislavě, Košicích, Banské Bystrici apod. Hlavní město Bratislava má již probíhající projekty za téměř 230 mil. EUR. V roce 2015 mělo být na Slovensko dodáno 120 nových trolejbusů, tramvají i autobusů, a to především z ČR na základě již podepsaných kontraktů. Nevyhovující stav vozového parku městských i příměstských linek dává velký prostor pro export jak částí a součástí vozidel, tak i kompletních vozidel k přepravě osob. V rámci skupiny podle HS4 8702–8708 z objemu dovozu v hodnotě cca 5,5 mld. EUR představoval dovoz z ČR přes 1 mld. EUR.

► Kovožpracovatelský průmysl, sklářský a keramický průmysl

I nadále se zvyšuje poptávka po výrobcích ze skla a železa – válcovaných tyčích, prutů a drátů. S růstem slovenské ekonomiky roste i rozvoj stavebnictví (tyče a pruty z železa), infrastruktury (signální prvky ze skla) a zdravotnictví (sklo pro laboratorní účely).

► Obranný průmysl

Spolupráce mezi ČR a Slovenskou republikou ve vojenské oblasti, deklarovaná např. otevřením (v červenci roku 2015) společného česko-slovenského podniku na výrobu ručních zbraní. Deklarace vychází ze společného zájmu na užší spolupráci obou armád a snahy o sjednocení výzbroje pro zvýšení vzájemné součinnosti a bojových schopností.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Obnova zastaralého a nevyhovujícího nemocničního zařízení a plánovaná výstavba nové nemocnice v Bratislavě poskytuje značný potenciál ke zvýšení českého dovozu pro tento sektor. ČR patří již dlouhodobě k významným dodavatelům v oblasti farmacie. Dovoze antibiotik však v roce 2015 konkurovaly narůstající dodávky antibiotik z Číny. Tradice, znalost prostředí a propojenost na ČR je jedinečnou příležitostí pro opětovné navýšení dovozu léků i zařízení pro vybavení nemocnic. Je to příležitost i pro další české dodavatele.

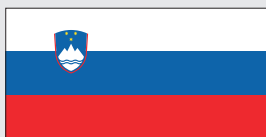
► Zemědělský a potravinářský průmysl

Slovensko již není soběstačné v dodávkách vepřového masa. Slovenská výroba pokrývá cca 40 % celkové spotřeby vepřového masa v zemi. Potenciál na dovoz z ČR tedy nadále existuje, avšak je do určité míry limitován dovozem levnějšího masa z Polska. Mléko, smetana – Slovensko je tradičním odběratelem mlékárenských produktů z ČR. ČR si udržuje svůj vysoký podíl na dovozu před Maďarskem. K dalším vývozním potravinářským komoditám patří např. uzenky, čokoláda, pivo nebo víno z čerstvých hroznů. Právě u vína lze sledovat rostoucí trend dovozu z ČR a také potenciál pro další zvýšení jeho dovozu.

► Železniční a kolejová doprava

Významný podíl českého zboží je i v oblasti slovenské železniční dopravy, která podobně jako silniční prochází nutnou obnovou, a to jak v oblasti osobní, tak i nákladní dopravy. I zde existují potenciální možnosti dalšího zvyšování českého exportu, a to i přesto, že v současnosti je téměř veškerý dovoz na Slovensko, např. v rámci skupiny HS4 8603 a 8607, zabezpečen dodávkami z ČR. Jistou konkurencí v rámci motorové dopravy je dovoz z Německa.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 2204 – Víno z čerstvých hroznů, mošt vinný jiný
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 3003 – Léky neodměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.
	HS 3005 – Vata, gáza, obinadla a pod. zboží
	HS 9018 – Nástroje lékařské chirurgické, zubolékařské aj.
	HS 9402 – Nábytek lékařský, chirurg. ap., pro holičství aj.
Sklářský a keramický průmysl	HS 7014 – Sklo signální, prvky optické ze skla
	HS 7017 – Sklo pro účely zdravot., farmaceut., laboratorní
Kovozpracovatelský průmysl	HS 7214 – Tyče, pruty jiné ze železa, oceli nelegované
	HS 7215 – Tyče, pruty ostatní, ze železa, oceli nelegované
	HS 7227 – Tyče, pruty válc. za tepla, z oceli legované ost.
	HS 7229 – Dráty z oceli legované, ostatní
Automobilový průmysl	HS 8702 – Motorová vozidla pro veřejnou osobní dopravu
	HS 8703 – Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob
	HS 8707 – Karosérie motor. vozidel, traktorů, vč. kabin
	HS 8708 – Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705
Železniční a kolejová doprava	HS 8603 – Železniční nebo tramvajové vozy s vlastním pohonem
	HS 8608 – Materiál kolejový svrškový, bezp. a sign. dopravní zařízení
	HS 8607 – Části a součásti železničních nebo tramvajových lokomotiv nebo kolejových vozidel
Obranný průmysl	HS 9302 – Revolvery, pistole, ne jiné střelné zbraně
	HS 9303 – Zbraně střelné, zařiz. využívající výbuchu ost.
	HS 9304 – Zbraně ostatní, ne zbraně sečné bodné

Slovensko

Od roku 2014 slovenská ekonomika pravidelně roste tempem okolo 3% ročně. Pro následující období se očekává zpomalení růstu na hodnotu okolo 2%. Podobně jako ostatní země EU se i Slovensko potýká s nízkou mírou inflace až mírnou deflací. Ta nastala v roce 2015, kdy průměrný růst inflace činil -0,5%. Od roku 2017 by mělo docházet k pozvolnému růstu cen. Ten by měl činit přibližně 1%. V zemi žije přibližně 2,1 mil. obyvatel, HDP na obyvatele činil v roce 2015 pouze 20 732 USD. Nezaměstnanost se v roce 2015 snížila na 9,1%. Běžný účet se nachází dlouhodobě v přebytku.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	-1,0	3,0	2,9	1,8	2,0	1,7
HDP/obyv. (USD)	23 164	24 050	20 732	21 209	22 071	22 770
Míra inflace (%)	1,7	0,2	-0,5	0,1	1,0	1,4
Nezaměstnanost (%)	10,1	9,7	9,1	7,8	7,6	7,3
Bilance běžného účtu (mld. USD)	2,7	3,4	3,1	3,3	3,2	3,0
Populace (mil.)	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1
Konkurenceschopnost	62/148	70/144	59/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	–	–	–	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ Slovensko je součástí vnitřního trhu Evropské unie.
- ▶ Exportní riziko podle OECD: – .

Vývoz ČR do Slovinska 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	2 749 455	17,6	2 514 900	9,3
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	1 284 285	8,2	800 817	60,4
4407	Dřevo rozřezané, štípané, loupané, i hoblov. apod., > 6 mm	385 063	2,5	365 226	5,4
7204	Odpad a šrot ze železa nebo oceli i přetavený v ingotech	383 488	2,5	518 264	-26,0
8414	Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory ap.	359 029	2,3	190 812	88,2
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	302 433	1,9	361 487	-16,3
0102	Dobytěk hovězí živý	291 966	1,9	267 909	9,0
3901	Polymery, ethyleny v primárních formách	271 799	1,7	206 574	31,6
9401	Sedadla, ne lékařská apod., i proměnitelná v lůžka	247 200	1,6	330 597	-25,2
7602	Odpad, šrot hliníkový	199 555	1,3	234 034	-14,7
Celkem TOP 10		6 474 273	41,5	5 790 620	11,8
Celkem vývoz		15 591 978		14 946 668	4,3

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR ze Slovinska 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	2 119 874	16,3	2 716 308	-22,0
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	1 080 804	8,3	1 042 198	3,7
9401	Sedadla, ne lékařská apod., i proměnitelná v lůžka	470 595	3,6	462 435	1,8
7606	Desky, plechy ap. hliníkové o síle nad 0,2 mm	456 679	3,5	341 338	33,8
3305	Přípravky na vlasy	382 108	2,9	356 880	7,1
8516	Ohřívače vody, žehličky, přístr. pro vytápění ap.	368 583	2,8	372 870	-1,1
7604	Tyče, pruty, profily hliníkové	364 097	2,8	320 259	13,7
8512	Přístroje elektr. osvětlovací aj., stěrače ap.	333 303	2,6	204 404	63,1
4810	Papír, karton ap., natírané kaolínem aj., barvené	244 905	1,9	199 023	23,1
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů	228 506	1,8	218 077	4,8
Celkem TOP 10		6 049 454	46,6	6 233 792	-3,0
Celkem dovoz		12 982 473		13 180 343	-1,5

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilový průmysl

Slovinsko se nachází ve fázi modernizace automobilové dopravy, to se projevuje zvýšenou poptávkou po vyprošťovacích automobilech, jeřábových automobilech, požárních automobilech, nákladních automobilech s míchačkou na beton, zametacích automobilech, kropicích automobilech aj. Zapomenout nesmíme ani na modernizaci autobusové dopravy, která si klade za cíl zvýšení podílu technologií s pozitivním dopadem na životní prostředí (autobusy na metan, elektrické autobusy). Svoji oblibu získávají také elektromobily, s čímž souvisí i rozšiřování sítě dobíjecích stanic.

► Elektrotechnika

V tomto sektoru existuje poptávka především po smart technologiích pro různá průmyslová odvětví. Správa silnic a dálnic v nové investiční perspektivě plánuje nejen zavedení elektronického mytného pro nákladní dopravu (tj. automobily nad 3,5t) do r. 2017, ale také elektronických dálničních známek pro osobní automobily (do 3,5 t). U obou systémů výběru dálničních poplatků se předpokládá kompletní výměna celého zařízení.

► Energetický průmysl

V současnosti probíhá výstavba Hydroelektrárny Brežice, jejíž dokončení se předpokládá v roce 2016. V roce 2016 by pak měla začít výstavba Hydroelektrárny Mokrice. Tyto projekty mohou být příležitostí nejen pro stavební společnosti, ale také pro nejrůznější subdodavatele zařízení a vybavení hydroelektráren. Mezi priority bude spadat také budování inteligentních sítí a energeticky účinných řešení pro hospodářství v souladu s politikou EU, která v následujících pěti letech plánuje nahrazení 80 % existujících elektrických sítí inteligentními sítěmi. Koncepce inteligentních sítí by měly přinést výrazné úspory uživatelům, s jejich pomocí by se zvýšil také podíl energie z obnovitelných zdrojů.

► Kovožpracovatelský průmysl

V rámci infrastrukturních projektů Slovinska je očekávána rostoucí poptávka po ocelových konstrukcích. V posledních letech také roste poptávka po spotřebitelském zboží – například holicích strojcích.

► Stavební průmysl

V souladu se Strategií rozvoje dopravy do roku 2020 jsou plánovány nejvýraznější investice především v oblasti železniční a silniční infrastruktury. Mezi nejvýznamnější železniční projekty bude zajisté patřit vybudování 2. koleje na trati Divača–Koper v celkové délce 27 km a odhadované hodnotě 1,4 mld. EUR. V oblasti silniční dopravy se plánuje např. výstavba 2. tunelového úseku v dálničním komplexu Karavanky a rekonstrukce 1. tunelového úseku, výstavba přímořské rychlostní silnice H6 (Jagodje–Lucija) či výstavba 3. rozvojové osy, spojující regiony Koroška a Bela Krajina.

► Strojírenský průmysl

V posledních letech byla ve Slovinsku zaznamenána rostoucí poptávka po mechanických i jiných strojích (např. zemědělských či po vypršení EU kvót i potravinářských).

► Zemědělský a potravinářský průmysl

V současné době jsou ve Slovinsku uplatněny omezující kvóty na výrobu cukru. Ve Slovinsku tedy existuje významná poptávka po cukru, která bude trvat minimálně do vypršení omezujících kvót na výrobu cukru.

► Zpracovatelský průmysl

Slovinsko nedisponuje domácím velkoobjemovým zpracovatelským závodem na opracování dřeva. Tato skutečnost implikuje dvě možnosti. Investice do dřevozpracujícího průmyslu na Slovinsku, příležitost pro české exportéry dřeva.

Další položkou zpracovatelského průmyslu, po které byla zaznamenána rostoucí poptávka, jsou palety.

► Železniční a kolejová doprava

Ve Slovinsku probíhá a bude probíhat řada infrastrukturních projektů zaměřených na modernizaci a rozvoj železniční dopravy v souladu s požadavky TEN-T. Poptávány tak jsou a budou položky jako např. mechanické přístroje a zařízení signalizační, bezpečnostní nebo pro řízení železniční aj. dopravy.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 1701 – Cukr třtinový, řepný, sacharóza chemicky čistá
Zpracovatelský průmysl	HS 4403 – Dřevo surové i odkorněné, bez dřevní běli, mízy
	HS 4409 – Dřevo profilované, i hoblované, broušené apod.
	HS 4415 – Bedny, bedničky, klece, bubny, palety apod. ze dřeva
Kovozpracovatelský průmysl	HS 7302 – Materiál pro stavbu tratí železnič., tramvaj.
	HS 7308 – Konstrukce, části, desky, tyče aj., ze železa, oceli
	HS 8212 – Břitvy, strojky, čepelky holicí
Strojírenský průmysl	HS 8432 – Stroje, nářadí pro zemědělství, lesnictví ap.
	HS 8438 – Stroje pro prům. přípravu, výrobu potravin aj.
	HS 8479 – Stroje, přístroje elektr. s funkcí individuální jinde neuv.
Stavební průmysl	HS 9405 – Svítidla, reklamy, ukazatele, apod. světelné
	HS 6810 – Výrobky z cementu, betonu, umělého kamene
Elektrotechnika	HS 8543 – Stroje přístroje elektr. s funkcí individuální
Železniční a kolejová doprava	HS 8530 – Přístroje elektrické pro řízení dopravy
	HS 8607 – Části součásti vozidel žel. aj. dopravy kolej.
	HS 8608 – Materiál kolejový svrškový, bezp. a sign. dopravní zařízení, přístř. návěstní ap.
Automobilový průmysl	HS 8501 – Elektrické motory a generátory
	HS 8702 – Motorová vozidla pro veřejnou osobní dopravu
	HS 8705 – Motorová vozidla pro zvláštní účely
	HS 8708 – Části, součásti vozidel motor. osob. aj. traktorů
Energetický průmysl	HS 8410 – Vodní turbíny, vodní kola a jejich regulátory

Srbsko

V roce 2014 poklesl hrubý domácí produkt v Srbsku o 1,8%. V roce 2015 již opět roste, avšak ne tak vysokým tempem jako rostl před rokem 2013. Od roku 2016 se očekává vyšší růst ekonomiky (1,7% dle odhadů MMF). Míra inflace v roce 2015 klesla na úroveň 1,4%. V zemi žije přes 7 mil. obyvatel, přičemž HDP na obyvatele se pohybuje kolem 6 000 USD. V zemi je vysoká nezaměstnanost. Ta se v roce 2015 pohybovala kolem 18,5%. Běžný účet je v mírném deficitu.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	2,5	-1,8	0,7	1,7	2,2	3,5
HDP/obyv. (USD)	6 351	6 199	5 119	5 241	5 451	5 796
Míra inflace (%)	7,7	2,1	1,4	1,6	3,1	3,5
Nezaměstnanost (%)	23,0	20,1	18,5	18,7	18,9	18,5
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-2,8	-2,6	-1,8	-1,6	-1,6	-1,8
Populace (mil.)	7,1	7,1	7,1	7,1	7,1	7,1
Konkurenceschopnost	101/148	94/144	94/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	6/7	6/7	6/7	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ Evropská unie uzavřela se Srbskem dohodu o zóně volného obchodu.
- ▶ Exportní riziko podle OECD je: 6/7.

Vývoz ČR do Srbska 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
2716	Energie elektrická	1 873 767	16,2	1 027 168	82,4
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	1 739 911	15,1	1 482 174	17,4
8527	Přístroje přijímací pro rozhlas. vysílání, se zázn. zař. s hodinami	383 865	3,3	433 278	-11,4
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	364 193	3,2	357 912	1,8
2711	Plyn zemní a jiné uhlovodíky plynné	332 363	2,9	317 696	4,6
8528	Monitory, projekory bez TV; přijímače televizní	297 629	2,6	302 679	-1,7
8544	Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.	248 858	2,2	229 811	8,3
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	236 870	2,0	299 278	-20,9
8507	Akumulátory elektrické, vč. separátorů	195 861	1,7	187 493	4,5
2704	Koks, polokoks, z uhlí černého, hnědého, rašeliny	189 105	1,6	3 169	5867,3
Celkem TOP 10		5 862 422	50,7	4 640 658	26,3
Celkem vývoz		11 557 328		10 675 472	8,3

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR ze Srbska 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
9401	Sedadla, ne lékařská apod., i proměnitelná v lůžka	1 585 981	21,6	921 201	72,2
2716	Energie elektrická	1 571 511	21,4	1 346 445	16,7
3917	Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů	372 133	5,1	344 717	8,0
4011	Pneumatiky nové z pryže	344 130	4,7	302 966	13,6
8418	Chladničky, boxy mrazicí aj., čerpadla tepelná	231 737	3,2	199 411	16,2
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	220 881	3,0	291 478	-24,2
7208	Výr. ze železa oceli nad 600 mm, válc. za tepla	199 922	2,7	149 193	34,0
8501	Elektrické motory a generátory	186 305	2,5	52 975	251,7
7409	Desky, plechy, pásy měděné, o síle nad 0,15 mm	150 059	2,0	263 316	-43,0
7403	Měď rafinovaná, slitiny mědi netvářené	139 283	1,9	1 756 835	-92,1
Celkem TOP 10		5 001 942	68,1	5 628 537	-11,1
Celkem dovoz		7 347 665		7 895 180	-6,9

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Energetický průmysl

Srbsko se zavázalo do roku 2020 dosáhnout podílu 27 % z obnovitelných zdrojů energie. To vyžaduje investice v rozsahu 2 mld. EUR. Největší potenciál je u vodních elektráren. Celkový hydroenergetický potenciál je odhadován na 31 000 GWh/rok. Z čehož je 17 000 GWh/rok využitelných. V současné době se využívá cca 10 000 GWh/rok. Bylo nabídnuto 317 lokací pro tyto elektrárny. Jedná se zejména o malé elektrárny s výkonem 1–5 MW. Zvažována je i výstavba kaskády větších elektráren na hraniční řece Drině. Výstavba se dosud ve větší míře nerozjela, ale pokračují intenzivní jednání s investory a lze očekávat postupné zahajování prací.

Srbsko opírá produkci elektrické energie zejména o tepelné elektrárny spalující lignit. Řada jejich součástí je na hranici životnosti. V nejbližším období lze očekávat růst poptávky po repasích nebo dodávkách nových částí elektráren a stejně tak projekty na jejich ekologizaci. Zejména půjde o tlaková potrubí, řídicí systémy a zařízení pro likvidaci zplodin.

► Stavební průmysl

Srbsko prochází celkovou modernizací. V současné době hledá vhodné firmy pro výstavbu infrastruktury a to konkrétně pro vodohospodářské stavby, občanské stavby, nemocnice a energetické stavby. Problém se však nachází v nedostatku vlastních finančních prostředků.

► Vodohospodářský a odpadní průmysl

V Srbsku chybí základní ekologická infrastruktura. Čištěno je pouze 15 % odpadní vody. (Dle standardů EU se jedná pouze o 7 %). Pouze 21 obcí provozuje funkční čističky odpadních vod. Zatím co 87 % obyvatel má přístup k pitné vodě, pouze 44 % je napojeno na systém odpadních vod. V rámci přístupového procesu do EU se očekává potřeba vybudovat až cca 2 000 čistíren různých velikostí. Celkové očekávané investice pro období do roku 2025 v oblasti vodního hospodářství jsou očekávány v rozsahu 6,15 mld. EUR (z toho čištění odpadních vod 3,91 mld. EUR).

V Srbsku se nově objevuje zájem o třídění odpadu. V souvislosti s tímto trendem lze očekávat rostoucí poptávku po kontejnerech na tříděný odpad (a linkách na dotřídění a zpracování tříděného odpadu).

► Zábava a volný čas

Srbskému trhu spotřebního zboží pro děti dominuje levná produkce z Číny. Kvalitní vybavení pro děti a hračky se však stávají žádaným zbožím. I vzhledem k jejich malému podílu na trhu je cenová hladina poměrně vysoko a skýtá prostor pro navýšení dovozu tohoto zboží při zachování solidní marže.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Díky ruskému embargu na potraviny z EU enormně vzrostl zájem o alternativní dovoz z neembargovaných destinací. Agrární Srbsko je ideálním zdrojem ruských importů. Rozsah poptávky a zajímavé ceny vyčistily srbský trh a ten se tak otevírá zboží z EU. U mléka vzrostl vývoz meziročně o 30 % (dovoz zůstal na stejné úrovni), u masa je to dokonce o 114 % (dovoz pouze o 29 %). Agrární sektor v Srbsku představuje 11 % HDP a zajišťuje 23 % exportu.

Vláda Srbska dlouhodobě deklaruje podporu potravinářství, jelikož v něm spatřuje velký růstový potenciál. Technické vybavení je však zastaralé a prakticky chybí zpracovatelský průmysl. Lze očekávat nárůst poptávky po modernějších technologiích jak v oblasti produkce, tak zpracování. Zejména půjde o linky na třídění a balení ovoce a zeleniny.

► **Železniční a kolejová doprava**

V Srbsku by se na základě dohody o výstavbě železnice mezi přístavem v Pireus a Budapeští mělo postavit 400 km železničních tratí. Jedná se o investici v odhadované celkové výši 1,5 až 2 mld. EUR. První úsek (Nový Sad – maďarská hranice) o délce 100 km by měl být realizován do roku 2017.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 0402 – Mléko, smetana zahuštěná, slazená
	HS 8432 – Stroje, nářadí pro zemědělství, lesnictví ap.
	HS 8438 – Stroje pro prům. přípravu a výrobu potravin aj.
Energetický průmysl	HS 8410 – Turbiny, kola vodní, regulátory
	HS 7303-7 – Různé druhy potrubí (zejména tlakové, odolné proti korozi apod.)
Vodohospodářský a odpadní průmysl	HS 8413 – Čerpadla i se zař. měřícím, zdviže na kapaliny
	HS 3925 – Kontejnery na tříděný odpad
Železniční a kolejová doprava	HS 8530 – Přístroje elektrické pro řízení dopravy
	HS 8608 – Materiál kolejový svrškový, bezp. a sign. dopravní zařízení
Zábava a volný čas	HS 9503 – Tříkolky, kolo., kočárky pro panenky, panenky, ostatní hračky, modely, puzzle

Příležitosti pro rozvojovou spolupráci

Kategorie vyspělosti země: HDC

V roce 2014 zahájilo Srbsko přístupové rozhovory s EU, což dalo směr vládní politice a veškeré vládní strategie se tak soustředí na přípravu země pro vstup do EU. Srbsko je relativně vyspělou ekonomickou zemí, avšak jsou zde vcelku propastné rozdíly mezi vyspělostí hlavního města a venkovských oblastí, hlavně u východních hranic země. V oblasti Vojvodina je stále vcelku početná česká menšina. Obecnými cíli země, které jsou zmiňovány v pracovních dokumentech a návrzích jsou vytváření makroekonomické stability, konkurenceschopnosti, zaměstnanosti, udržitelného rozvoje a podpora evropské integrace.

► Sektor vody a sanitační

V sektoru vody a sanitační trpí Srbsko nedostatkem čistění odpadních vod (ČOV), pouze 15 % odpadních vod je čistěno. Lze očekávat, že v rámci přístupového procesu bude potřeba vybudovat stovky až tisíce různých čistění a kanalizačních systémů. Přenos českého know-how a technologií je již realizován v rámci bilaterální rozvojové pomoci.

► Sektor státní správy a občanské společnosti

Sektor státní správy a občanské společnosti je dlouhodobě orientován na evropskou integraci. Ze strany vládních institucí na všech úrovních tak existuje poptávka po přenosu evropských standardů a norem. Struktury místních samospráv mají zájem o přenos know-how v oblasti čerpání prostředků z fondů předvstupní pomoci. Od roku 2012 existuje akční plán pro programování mezinárodní rozvojové pomoci i každoroční plán potřeb Srbska. Nevládní organizace se zabývají především kulturou, ekologií, dodržováním lidských práv, vzděláváním a rozvojem občanské společnosti.

Zdroj dat: <http://www.worldbank.org/en/country>

Španělsko

V letech 2000–2007 rostla španělská ekonomika v průměru o 3,6 % ročně. V roce 2008 se HDP meziročně zvýšil jen o 0,9 % a poté se na delší dobu dostal do záporných hodnot (výjimkou byl rok 2011, kdy růst HDP činil 0,1 %). V roce 2014 se naplnila predikce a došlo k opětovné ekonomickému růstu, který v roce 2015 dosahoval hodnoty 3,2%. V blízké budoucnosti se očekává mírný pokles. V roce 2015 míra inflace klesla na -0,5%. Ačkoliv se v následujících letech očekává lehké zvýšení, úroveň inflace by se i nadále měla držet pod průměrem zemí OECD. Ve Španělsku žije přes 46 mil. obyvatel, přičemž HDP na obyvatele se v roce 2015 pohyboval kolem 26 000 USD. Nezaměstnanost v roce 2015 klesla na 22,1 % a do konce roku 2016 by se měla dostat pod hranici 20%.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	-1,7	1,4	3,2	2,6	2,3	2,0
HDP/obyv. (USD)	29 397	29 782	25 865	26 823	27 921	28 841
Míra inflace (%)	1,4	-0,1	-0,5	-0,4	1,0	1,1
Nezaměstnanost (%)	26,1	24,5	22,1	19,7	18,3	17,2
Bilance běžného účtu (mld. USD)	20,7	13,6	16,5	23,7	25,8	26,0
Populace (mil.)	46,6	46,5	46,4	46,3	46,3	46,2
Konkurenceschopnost	35/148	35/144	33/140	–	–	–
Exportní riziko OECD		–	–	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MME, OECD, WEF

- ▶ Španělsko je součástí vnitřního trhu Evropské unie.
- ▶ Exportní riziko podle OECD: – .

Vývoz ČR do Španělska 2015 (2014),
hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	19 471 139	19,4	14 822 472	31,4
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	16 224 900	16,1	14 471 673	12,1
8421	Odstředivky, přístroje k filtrování, čištění	4 642 850	4,6	93 478	4866,8
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	4 350 733	4,3	4 362 832	-0,3
8407	Motory píst., zážehové, spalovací, vratné, rotační	3 909 578	3,9	3 938 246	-0,7
8415	Stroje, přístroje klimatizační	2 332 597	2,3	1 598 155	46,0
8512	Přístroje elektr. osvětlovací aj., stěrače ap.	1 974 331	2,0	1 624 708	21,5
8527	Přístroje přijímací pro rozhlas. vysílání, se záz. zař. s hodinami	1 788 242	1,8	1 891 135	-5,4
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	1 686 900	1,7	1 205 744	39,9
8528	Monitory, projektory bez TV; přijímače televizní	1 565 137	1,6	2 085 428	-24,9
Celkem TOP 10		57 946 407	57,6	1 929 618	2903,0
Celkem vývoz		100 595 519		85 692 377	17,4

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR ze Španělska 2015 (2014),
hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	9 382 684	16,1	6 828 111	37,4
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	6 367 549	10,9	6 803 247	-6,4
0203	Maso vepřové čerstvé, chlazené, zmrazené	2 222 717	3,8	1 779 977	24,9
0805	Plody citrusové, čerstvé, sušené	1 719 290	2,9	1 347 632	27,6
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	1 684 056	2,9	2 120 210	-20,6
4011	Pneumatiky nové z pryže	1 670 962	2,9	1 232 866	35,5
8704	Motorová vozidla pro přepravu nákladu	1 082 303	1,9	1 104 770	-2,0
3926	Výrobky ostatní z plastů aj. materiálů	982 777	1,7	936 536	-2,0
3917	Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů	972 524	1,7	1 068 922	-9,0
8409	Části, součásti pro motory pístové	955 074	1,6	1 138 214	-16,1
Celkem TOP 10		27 039 936	46,3	24 360 485	11,0
Celkem dovoz		58 420 576		52 700 561	10,9

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Energetický průmysl

Španělsko dováží více než 70 % své energetické spotřeby a má tudíž eminentní zájem posílit své vlastní výrobní kapacity. Španělská vláda garantovala od roku 2010 přednostní vstup do energetické sítě výrobcům elektřiny ze španělského uhlí. Ten však dle nařízení Evropské komise mohl trvat pouze do roku 2014 (během roku 2015 však vláda pokračuje ve vyjednávání o zachování, v mezích EU povoleného, 15tiprocentního podílu energie z domácího uhlí). Zároveň však vláda zaručovala ceny elektřiny z obnovitelných zdrojů elektrické energie. Od roku 2012 tento sektor přestala tak výrazně subvencovat. Právě vzhledem k poklesu nákladů na infrastrukturu a vážným dluhovým problémům se rozhodla, že odvětví již dále není potřeba dotovat. Větrná elektrická energie i přes snížení subvencí dosáhla na konci roku 2014 kapacitního podílu 21,3 % na celkové výrobě elektřiny a stala se druhým hlavním zdrojem (po kombinovaném cyklu). Vzhledem k faktu, že garance tepelné energie v roce 2014 de facto skončila a vláda se také zavázala do roku 2020 vyrábět 35,5 % energie z obnovitelných zdrojů, jeví se právě tento sektor jako potenciálně zajímavý, a to mj. v oblasti inovací a úsporných technologií: v rámci Národního plánu efektivního využívání energie 2014–2020 se Španělsko rozhodlo podpořit úsporu a efektivní využívání energie rozšířením rozpočtu o 207 mil. EUR, které budou směřovat zejména do oblasti veřejného osvětlení a průmyslu. Nové příležitosti lze očekávat i na poli elektrické energie: v současnosti se projednává plán pro přenosové sítě elektrické energie na období 2015–2020, který počítá s investicemi do elektrické infrastruktury ve výši 4,5 mld. EUR, přičemž opět je kladen důraz na ekologickou šetrnost. Celkové plánované projekty zahrnují nové okruhy v délce 1517 km s napětovou úrovní 400 kV a 1747 km nových okruhů s napětovou úrovní 220 kV. Počítá se též s rozsáhlou modernizací stávajících sítí.

► Chemický průmysl

Potenciál položek ze skupin HS28 a HS29 bude pravděpodobně v následujících letech spíše růst vzhledem k tomu, že tyto produkty jsou hojně využívány v různých sektorech španělského průmyslu – španělská vláda hodlá podporovat rozšiřování průmyslové samostatnosti země formou investičních projektů i přímých podpor. Produkty skupiny HS28 představovaly v posledních 4 letech podíl 0,78 % celkového španělského dovozu. Obdobný potenciál vývozu vykazuje ve statistikách skupina organických chemikálií (HS 29), kde se jako zajímavé z hlediska objemu v celkovém španělském dovozu objevují předně heterocyklické sloučeniny (položka 2933) a nukleové kyseliny a jejich soli (položka 2934). Dovoz chemických produktů obecně je dlouhodobě pro Španělsko na třetím místě z celkového dovozu (po energetice a průmyslových technologiích). Plánované posílení průmyslové kapacity země se začíná odrážet na posilování dovozu chemických sloučenin a tekutin: v první polovině roku 2015 rostl v rámci chemického průmyslu nejrazantněji dovoz průmyslových plynů (amoniak, vodík, kyslík), a to meziročně o více než 33 %. Chemický průmysl jako celek je jedním z pilířů španělské ekonomiky, funguje v něm cca 3 300 firem a generuje kolem 10 % HDP. Byl také jedním z prvních španělských výrobních sektorů, které po fázi krize opětovně začaly mírně růst. Zároveň tento sektor tradičně vykazuje záporné obchodní saldo – je orientován více na dovoz. Dovoz chemických produktů obecně byl v roce 2014 nejvýznamnější položkou celkového dovozu průmyslových výrobků s podílem 14,4 %. Přestože hodnota dovozu chemických produktů v posledních letech mírně poklesla, dovoz organických chemických výrobků i nadále narůstá.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

V roce 2012 bylo na území EU 16 regionů, kde byla naděje dožití při narození nejméně 83,0 let; nacházely se v pouhých třech členských státech EU: v sedmi španělských regionech, v pěti francouzských a ve čtyřech italských. Doba dožití je tedy ve Španělsku jedna z nejvyšších v EU. V současné době rostou ve Španělsku snahy také o posílení preventivní role medicíny. Ve Španělsku existuje významná poptávka po inovativních zdravotnických pomůckách, které zvyšují kvalitu života i ve vyšším věku (ortopedické pomůcky, naslouchátka, mechanoterapeutické a dýchací přístroje, kontrolní přístroje, apod.). Například u ortopedických pomůcek – naslouchátek se zvýšil import do Španělska mezi lety 2010–2014 o 22%. Za účelem podpořit aktivní stárnutí a předejít závislosti starší populace na cizí pomoci se Ministerstvo zdravotnictví rozhodlo španělským lázeňským centrům poskytnout na období 2016 a 2017 celkem 72,4 mil. EUR, jež mají být využity na nákup inovací a nové generace produktů.

Významné posuny v poptávce lze sledovat také na poli farmaceutických výrobků a technologií. Španělská vláda např. v září 2015 schválila centralizovaný nákup vybraných léků a zdravotnických výrobků v hodnotě přesahující 1,7 mld. EUR. Jedná se o některé nitrooční implantáty (využívané při operacích šedého zákalu) a o čtyři léky – epoetiny, rekombinantní faktor VIII, imunosupresiva a anti-retrovirotika. V roce 2014 meziročně vzrostly investice do výzkumu a vývoje v oblasti farmacie o 2,4% a dosáhly 950 mil. EUR. Toto odvětví tedy expanduje, přičemž většina výdajů (486 mil. EUR) směřovala v roce 2014 do klinického výzkumu, tedy studií pro vývoj nových léčiv.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Chemický průmysl	HS 2803 – Uhlík, uhlíkové saze a jiné formy uhlíku
	HS 2814 – Amoniak bezvodý a ve vodném roztoku
	HS 2815 – Hydroxid sodný; hydroxid draselný; peroxid sodíku nebo draslíku
	HS 2834 – Dusitany, dusičnany
	HS 2844 – Prvky chemické, izotopy, radioaktivní směsi apod.
	HS 2933 – Sloučeniny heterocyklické s heteroatomem dusíku apod.
	HS 2934 – Nukleové kyseliny a jejich soli
Energetický průmysl	HS 8402 – Generátory pro výrobu vodní páry apod.
	HS 8406 – Turbíny na páru vodní nebo jinou
	HS 8409 – Části, součásti pro motory pístové
	HS 8411 – Motory proudové, pohony turbovrtulové a ostatní plynové turbíny
	HS 8471 – Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.
	HS 8501 – Elektrické motory a generátory
	HS 8502 – Soustrojí generátorová, elektr. měniče rotační
	HS 8547 – Části izolační pro stroje, el. trubky izolační
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 9018 – Nástroje lékařské chirurgické, zubolékařské aj.
	HS 9019 – Přístr. pro mechanoterapii, masážní, dýchací aj.
	HS 9021 – Pomůcky, přístr. ortopedické pro nedoslýchavé aj.
	HS 9032 – Přístroje regulační n. kontrolní automatické

Švédsko

Od roku 2010 se švédská ekonomika postupně stabilizovala a udržuje se v plusových hodnotách růstu HDP, 0,9–2,9% v letech 2011–2014. V roce 2015 nastalo období plného ekonomického zotavení, které by mělo vydržet i v roce 2016, s předpokládaným růstem HDP přesahující 3%. Míra inflace se od roku 2013 pohybovala okolo nulových hodnot. Od roku 2015 dochází k pozvolnému růstu (0,7% v roce 2015). Nezaměstnanost dosahuje v roce 2015 výše kolem 7,4%. Ve Švédsku žije přes 9,5 mil. obyvatel, přičemž HDP na obyvatele je přibližně 49 800 USD. Do budoucna se očekává nárůst populace až na 10,2 mil. obyvatel. Běžný účet je v přebytku.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	1,2	2,2	4,0	3,6	2,8	2,5
HDP/obyv. (USD)	60 005	58 590	49 866	51 136	52 108	52 825
Míra inflace (%)	0,4	0,2	0,7	1,1	1,4	1,7
Nezaměstnanost (%)	8,0	7,9	7,4	6,8	6,9	7,2
Bilance běžného účtu (mld. USD)	34,8	30,5	29,1	29,4	30,3	30,1
Populace (mil.)	9,6	9,7	9,8	10,0	10,1	10,2
Konkurenceschopnost	6/148	10/144	9/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	–	–	–	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MME, OECD, WEF

- ▶ Švédsko je součástí vnitřního trhu Evropské unie.
- ▶ Exportní riziko podle OECD: – .

Vývoz ČR do Švédska 2015 (2014),
hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	7 813 851	13,5	7 619 097	2,6
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	5 855 885	10,1	3 767 667	55,4
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	4 643 134	8,0	5 209 181	-10,9
9401	Sedadla, ne lékařská apod., i proměnitelná v lůžka	3 028 575	5,2	1 835 445	65,0
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	1 896 874	3,3	1 709 400	11,0
8473	Části strojů psacích, počítačích, aut. zprac. dat	1 423 780	2,5	1 668 053	-14,6
8523	Disky, pásky aj. média pro záznam zvuku, obrazu ap., ne HS 37	1 158 610	2,0	620 317	86,8
8443	Stroje, přístř. pro tisk, s pomůckami HS 8442 (vč. kopírek, faxů); části	1 057 789	1,8	1 063 988	-0,6
8528	Monitory, projektory bez TV; přijímače televizní	1 048 980	1,8	652 164	60,8
8542	Obvody integrované elektronické	914 919	1,6	565 829	61,7
Celkem TOP 10		28 842 397	50,0	24 711 141	16,7
Celkem vývoz		57 738 569		52 509 066	10,0

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR ze Švédska 2015 (2014),
hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8701	Traktory	2 799 654	10,2	2 919 492	-4,1
7304	Trouby, duté profily ap., bezešvé, ze železa, oceli	1 221 973	4,5	1 428 707	-14,5
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	1 008 370	3,7	848 615	18,8
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	825 984	3,0	508 249	62,5
7225	Výrobky válc. z oceli legované ost., nad 600mm	822 733	3,0	701 218	17,3
8311	Dráty, tyčky aj. k pájení, sváření ap., z kovů	748 659	2,7	891 044	-16,0
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	683 074	2,5	765 747	-10,8
4802	Papír karton lepenka k popisování	550 600	2,0	493 311	11,6
3824	Pojidla pro licí formy nebo jádra; výrobky a přípravky chem. prům. vč. příř. směsí, jinde neuvedené	539 362	2,0	509 624	5,8
4810	Papír, karton ap., natírané kaolínem aj., barvené	502 689	1,8	533 337	-5,7
Celkem TOP 10		9 703 098	35,4	9 599 344	1,1
Celkem dovoz		27 401 015		26 576 738	3,1

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Kovožpracovatelský průmysl

Konstrukce a lité výrobky ze železa a oceli patří (spolu se svařenci, obráběnými komponentami a odlitky atd.) mezi nejčastěji poptávané produkty ze strany švédských subjektů. Český export v tomto regionu však doposud nenaplnil svůj exportní potenciál.

► Obranný průmysl

Švédsko (není členem NATO) s ohledem na bezpečnostní vývoj ve světě a v blízkosti svých hranic připravuje nový národní plán k zajištění ochrany svého území, zejména v oblasti Baltského moře se vláda rozhodla o navýšení obranného rozpočtu o cca 15 mld. SEK během příštích 4 let a vládní agentura FMV připravuje studii pozemní, protivzdušné a podmořské obrany, na jejímž základě bude posílení obrany SE území do roku 2020 realizováno. Studie zahrnuje jak prvky GBAD (Ground Based Air Defence), tak prvky protivzdušné obrany a systémů k detekci ponorek. Souběžně s dojednáním prodloužení pronájmu supersoniků JAS Gripen na dalších 10+2 let byla v rámci uzavřeného Memoranda o porozumění mezi rezorty obrany ČR a Švédska vytvořena platforma pro podporu obranného průmyslu. Jedná se o exportní příležitosti a navázání spolupráce na švédském trhu např. pro dodavatele pasivních radiolokátorů, lehkých ručních zbraní, trhavin, leteckých komponentů a další.

► Stavební průmysl

Stavební průmysl, a to především výstavba bytových jednotek a administrativních center, zažívá momentálně ve Švédsku velký růst a představuje velkou příležitost pro zapojení českých firem jako subdodavatelů práce či materiálu. Velké projekty bytové výstavby, financované jak soukromými investory, tak švédskou vládou, se realizují především ve větších městských aglomeracích, jako je Stockholm, Göteborg a Malmö. Velkou poptávku právě po kvalitních dodavatelích z ČR potvrzuje velké množství konkrétních poptávek od švédských stavebních firem, které se obracejí na ZÚ Stockholm a CzechTrade Stockholm. Jedná se o poptávku po stavebních činnostech, fasádních činnostech, elektroinstalačních činnostech a dalších a také po stavebních materiálech. Dále je velký zájem o výstavbu podzemních objektů – metro, ČOV, železniční a silniční tunely.

► Strojírenský průmysl

Švédsko je tradiční strojírenskou zemí a export strojírenských výrobků a technologií představuje největší část čistých švédských exportů. Jedná se především o důlní stroje a technologie, výrobu energetických celků, automobilový průmysl, výrobu stavebních strojů a lesních strojů a strojů a zařízení pro off shore a lodní průmysl. Díky relativně vysoké ceně pracovní síly ve Švédsku, pokračujícím trendu odklonu SE firem od asijských dodavatelů a výbornému jménu výrobců z České republiky představuje švédský strojírenský průmysl velkou příležitost právě pro české subdodavatele především v oblasti metalurgických výrobků, svařovaných konstrukcí, přesného CNC obrábění a montáží.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Švédsko patří mezi země, které dlouhodobě do lékařského výzkumu investují vysoký podíl prostředků ze státního rozpočtu. Life Sciences představuje jeden z neprogresivnějších a nejnovativnějších sektorů švédského hospodářství. Jedná se o tradičně výhodné prostředí ke spolupráci mezi významnými univerzitami,

univerzitními nemocnicemi, výzkumnými centry a téměř 1 500 biotechnologickými firmami, z nichž cca 800 provádí vlastní výzkum a vývoj. Mezi hlavní centra Life Sciences patří regiony Stockholm/Uppsala, Göteborg a Malmö/Lund. Dosahované úspěšné výsledky jsou založeny na úzké spolupráci výzkumné a podnikatelské sféry, a to jak mezi švédskými partnery, tak na mezinárodní scéně. Jedná se o vhodnou příležitost pro spolupráci s českými centry excelence v sektoru Life Sciences, která mohou nabídnout kvalitní výzkumné prostředí pro tvorbu pokročilých inovací a nových synergických efektů.

► **Železniční a kolejová doprava**

Parlamentem byl přijat Národní plán rozvoje dopravní infrastruktury v letech 2014–2025 s alokováním objemem investic 522 mld. SEK. Prostředky jsou určeny jak na údržbu a modernizaci stávající, tak na výstavbu nové infrastruktury, včetně nákupu dopravních prostředků jako lokomotivy, vagóny, tramvaje apod. Například s cílem propojení severovýchodního pobřeží Švédska, konkrétně měst Luleå a Umeå, bude vybudováno dlouhodobě plánované železniční spojení Norrbotniabana. Obchodní příležitosti se tak otevírají jak pro české dodavatele v oblasti elektrifikace, automatizace a digitalizace železničních sítí, tak pro dodavatele vlaků a železničních vagónů.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Železniční a kolejová doprava	HS 8602 – Lokomotivy, lokotraktory ostatní, tendry
	HS 8608 – Materiál kolejový svrškový, bezp. a sign. dopravní zařízení
	HS 8603 – Železniční nebo tramvajové vozy s vlastním pohonem
Obranný průmysl	HS 8526 – Radiolokátory apod., radiové přístroje pro dálkové řízení
	HS 8527 – Přístroje přijímací pro rozhlas, vysílání, se záz. zař. s hodinami
	HS 9304 – Zbraně ostatní, ne zbraně sečné bodné
	HS 9302 – Revolvery, pistole, ne jiné střelné zbraně
	HS 8803 – Části a součásti motor. a bezmotor. prostředků pro létání
Kovozpracovatelský průmysl	HS 7308 – Konstrukce, části desky, tyče aj. z železa n. oceli
	HS 7325 – Výrobky lité ostatní, ze železa n. oceli
	HS 7326 – Výrobky ostatní ze železa, oceli
Stavební průmysl	HS 9406 – Stavby montované
	HS 7610 – Konstrukce hliníkové, části, desky, profily
	HS 7228 – Tyče, pruty, uhelníky, profily z oceli lego. st.
	HS 8504 – Transformátory, el. měniče, statické indukory
	HS 7302 – Materiál pro stavbu tratí železnic, tramvaj
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	CPA 72 – Výzkum a vývoj
Strojírenský průmysl	HS 7304 – Trouby, duté profily apod. bežešvé, ze železa, oceli
	HS 7311 – Nádoby tlakové pro plyn, ze železa n. oceli
	HS 7326 – Výrobky ostatní ze železa, oceli
	HS 8311 – Dráty tyčky aj. k pájení sváření apod. z kovů

Švýcarsko

V letech 2000–2008 vykazovala země stabilní růst HDP, který se pohyboval mezi 2 a 4%. Výjimkou je období let 2001–2003, kdy se HDP zvýšil v průměru o 0,5% ročně. V roce 2009 se HDP vlivem krize snížil meziročně o 1,9%. V dalších letech rostla ekonomika v průměru o 1,9% ročně (2013, 2014). v roce 2015 došlo k poklesu růstu na 0,9% a pro rok 2016 se předpokládá růst 1,2%. Míra inflace se v posledních letech dostala do záporných hodnot, avšak v dalších letech by měla opět mírně růst a v roce 2018 by měla být poprvé od roku 2014 kladná. V zemi žije přes 8 mil. obyvatel, přičemž HDP na obyvatele přesahuje 80 000 USD. Nezaměstnanost je dlouhodobě nízká, avšak v roce 2015 se mírně zvýšila na 3,3%. Běžný účet je v přebytku.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	1,8	1,9	0,9	1,2	1,5	1,8
HDP/obyv. (USD)	85 241	86 146	80 675	78 179	79 348	80 114
Míra inflace (%)	-0,2	0,0	-1,1	-0,6	-0,1	0,6
Nezaměstnanost (%)	3,2	3,2	3,3	3,5	3,3	3,3
Bilance běžného účtu (mld. USD)	76,4	61,9	75,8	60,5	58,6	59,6
Populace (mil.)	8,0	8,1	8,2	8,3	8,4	8,4
Konkurenceschopnost	1/148	1/144	1/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	–	–	–	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ Mezi Evropskou unií a Švýcarskem byla uzavřena dohoda o volném obchodu.
- ▶ Exportní riziko podle OECD: – .

Vývoz ČR do Švýcarska 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	13 608 956	22,2	10 966 066	24,1
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	9 258 128	15,1	8 951 834	3,4
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	1 348 732	2,2	992 402	35,9
8538	Části přístř. k ochraně ap. obvodů, rozvaděčů aj.	1 246 616	2,0	966 407	29,0
7108	Zlato surové, i ve formě polotovarů, prachu	1 182 225	1,9	699 302	69,1
9503	Tříkolky, kolob., kočárky pro panenky, panenky, ostatní hračky, modely, puzzle	1 086 340	1,8	960 668	13,1
4011	Pneumatiky nové z pryže	1 008 780	1,6	789 991	27,7
7308	Konstrukce, části, desky, tyče aj., ze železa, oceli	991 301	1,6	845 310	17,3
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů	825 115	1,3	808 910	2,0
8528	Monitory, projektory bez TV; přijímače televizní	817 235	1,3	534 281	53,0
Celkem TOP 10		31 373 428	51,2	26 515 171	18,3
Celkem vývoz		61 286 155		56 423 690	8,6

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR ze Švýcarska 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	4 033 315	11,8	3 774 813	6,8
7108	Zlato surové, i ve formě polotovarů, prachu	2 415 653	7,1	2 013 449	20,0
3002	Krev lidská, živočišná, antiséra, látky očkovací	1 880 005	5,5	1 145 097	64,2
8501	Elektrické motory a generátory	952 292	2,8	815 870	16,7
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů	828 868	2,4	742 768	11,6
9102	Hodinky náramkové kapesní ap. jiné, vč. stopek	702 246	2,1	604 615	16,1
8538	Části přístř. k ochraně ap. obvodů, rozvaděčů aj.	682 641	2,0	680 308	0,3
8479	Stroje mechanické s vlastní indiv. funkcí jinde neuv.	656 721	1,9	703 920	-6,7
8481	Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.	648 226	1,9	547 414	18,4
9021	Pomůcky přístř. ortopedické, pro nedoslýchavé aj.	632 157	1,8	743 500	-15,0
Celkem TOP 10		13 432 124	39,3	11 771 754	14,1
Celkem dovoz		34 203 133		30 451 684	12,3

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Chemický průmysl

Chemický a farmaceutický průmysl je s 81 mld. CHF nejdůležitější švýcarské exportní průmyslové odvětví. České firmy si lze představit jako subdodavatele (např. strojního zařízení a vybavení) pro švýcarské chemické, farmaceutické koncerny. Velmi perspektivní možností je spolupráce českých center excelence v rámci Life Sciences s adekvátními hi-tech partnery, např. ROCHE, LONZA apod.

► Stavební průmysl

Údržba stávající silniční sítě, především pokud jde o mosty a tunely, patří mezi podporované a nutné činnosti. Přestože se vláda v návaznosti na Alpskou iniciativu zavázala, že nebude rozšiřovat silniční síť, probíhají ve zvýšené míře rekonstrukce té existující. Na opravy dálničních úzkých míst se počítá s 5,5 mld. CHF během nejbližších let.

Švýcarsko v referendu ze dne 28. 2. 2016 rozhodlo o vybudování tzv. „druhého tubusu“ Gotthardského tunelu. Nyní se připraví zákonné podklady pro zahájení stavby, konkrétně změní se zákon o silniční tranzitní dopravě. Dle předběžného časového harmonogramu by vlastní stavba inženýrského díla mohla začít v roce 2020, potrvá 7 let, poté dojde k sanaci stávajícího tunelu. Od roku 2030 by mělo Švýcarsko disponovat dvěma kapacitními cestami pod Gotthardským průsmykem.

Stavba za cca 3 mld. CHF tedy formálně započala, aktuální situaci při zadávání tendrů lze sledovat na www.simap.ch. V příštích letech budou požadované komodity jednak k opravě stávajícího tunelu resp. k výstavbě druhého tubusu.

Další perspektivní oblastí jsou protihlukové zábrany a stavby, ročně na tato opatření vydá ministerstvo životního prostředí, dopravy, energie a komunikace UVEK (oddělení životního prostředí BAFU) cca 100 mil. CHF.

► Strojírenský průmysl, ICT

Tradiční a zároveň perspektivní obor – rostoucí švýcarský průmysl potřebuje přesné obráběcí stroje, HI-TECH je klíčovou převodovou pákou švýcarského průmyslového rozvoje a vývozu. Švýcarsko vynakládá na inovace a výzkum cca 3 % HDP. Perspektivní jsou i software, antiviry a inteligentní aplikace.

Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Z nemocnic je signalizovaný zájem zajistit sterilní prostředí. V lednu 2013 schválila Spolková vláda materiál „Gesundheit 2020“, který stanovuje priority švýcarské zdravotní politiky pro příštích osm let. Jedním z parametrů je i potřeba zabezpečit životní podmínky stárnoucí populace. Významnou součástí materiálu je také zajištění pečovatelské péče, ve Švýcarsku chybí odborně vzdělaný personál. Poptávané jsou tedy služby lékařské, dentální, nemocniční a služby fyzioterapeutů. Potenciál mají i speciální aplikace, např. „nano“ nátěry a malby do nemocnic.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Švýcarské zemědělství je mimořádně štědře dotovaným hospodářským segmentem. I pro příští roky se počítá s přímými platbami ve výši cca 3,5 mld. CHF.

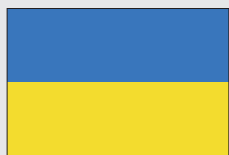
► Zpracovatelský průmysl

Luxusní segment švýcarského hospodářství se 47 mld. CHF je 2. největší exportní branže, má stálý potenciál růstu, existuje prostor pro dílčí subdodávky z ČR.

► Železniční a kolejová doprava

Dle informací ministerstva životního prostředí, dopravy, energie a komunikace (UVEK) se počítá do roku 2025 v rámci programu FABI, tj. financování a rozvoj železniční infrastruktury, s cca 7 mld. CHF. Výstavba železnice pokračuje i s ohledem na kladný výsledek lidového referenda „Alpská iniciativa“ (přeložení zejména kamionové dopravy ze silnice na koleje). Produkty související s výstavbou i s vlakovými soupravami a IT řešeními budou zajisté patřit mezi zájmové zboží.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Železniční a kolejová doprava	HS 7302 - Materiál pro stavbu tratí železnič., tramvaj.
	HS 8603 - Železniční nebo tramvajové vozy s vlastním pohonem
	HS 8607 - Části a součásti železničních nebo tramvajových lokomotiv nebo kolejových vozidel
Stavební průmysl	HS 2523 - Cement portlandský, hlinitanový, struskový apod.
	HS 6907 - Dlaždice, obkládačky ap. keramické, neglazované
	HS 7228 - Tyče, pruty, úhelníky, profily z oceli legov. ost.
	HS 7304 - Trouby, duté profily ap., bežešvé, ze železa, oceli
	HS 7308 - Konstrukce, části, desky, tyče aj. ze železa n. oceli
	HS 7326 - Výrobky ostatní ze železa, oceli
Strojírenský průmysl	HS 8456 - Stroje obrábějící pomocí laserů, ultrazvuku apod.
	HS 8471 - Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.
ICT	CPA 62.03 - Správa počítačového vybavení
	CPA 62 - Služby v oblasti programování a poradenství a související služby
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 7017 - Sklo pro účely zdravot., farmaceut., laboratorní
	HS 8417 - Pece průmyslové, laboratorní, neelektrické
	HS 9401 - Sedadla, ne lékařská ap., i proměnitelná v lůžka
Chemický průmysl	HS 3805 - Silice terpentýnová, borová, sulfátová aj.
	HS 6909 - Výrobky keram. pro laboratoře, chemický aj. účel
Zpracovatelský průmysl	HS 9114 - Části součásti hodinářské, ostatní
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 8438 - Stroje pro prům. přípravu, výrobu potravin aj.

Ukrajina

V letech 2001–2008 se meziroční hodnoty růstu HDP pohybovaly mezi 2,3–12%. V roce 2009 poklesl HDP o 14,8%. V dalším roce se růst ekonomiky dostal na hodnotu 4,1%, v roce 2011 nastal vrchol (5,2%) a poté hodnoty klesaly. Vlivem rusko-ukrajinské krize docházelo v minulých letech k propadu HDP o téměř 7% ročně, v následujících letech by však mělo docházet k pozvolnému opětovnému růstu ekonomiky. V roce 2013 došlo k mírné deflaci, poté vlivem krize nastala prudká inflace. Dle odhadů se však v následujících letech bude míra inflace stabilizovat. V roce 2015 míra nezaměstnanosti činila 9,5%. Na Ukrajině v současnosti žije asi 45 mil. obyvatel, HDP na obyvatele byl v roce 2015 na hodnotě 2 005 USD. Běžný účet je od roku 2006 v deficitu.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	0,0	-6,6	-6,9	1,5	2,5	3,0
HDP/obyv. (USD)	3 930	2 925	2 005	1 854	2 081	2 295
Míra inflace (%)	-0,3	12,1	48,7	15,1	11,0	8,0
Nezaměstnanost (%)	7,2	9,3	9,5	9,2	8,8	8,5
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-16,3	-5,3	-0,3	-2,2	-2,1	-2,2
Populace (mil.)	45,4	45,3	45,2	45,1	45,0	44,9
Konkurenceschopnost	84/148	76/144	79/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	7/7	7/7	7/7	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ Evropská unie a Ukrajina mají asociační dohodu o zóně volného obchodu.
- ▶ Exportní riziko podle OECD je: 7/7.

Vývoz ČR na Ukrajinu 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	738 799	4,9	2063053	-64,2
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	726 685	4,9	1181972	-38,5
8536	Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů	597 493	4,0	536122	11,4
8544	Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.	507 031	3,4	528484	-4,1
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	491 413	3,3	418064	17,5
8707	Karosérie motor. vozidel, traktorů, vč. kabin	382 551	2,6	—	—
9018	Nástroje lékařské chirurgické, zubolékařské aj.	377 947	2,5	377565	0,1
8421	Odstředivky, přístroje k filtrování, čištění	341 244	2,3	238968	42,8
3917	Trouby, trubky, hadice, příslušenství, z plastů	335 406	2,2	395167	-15,1
8538	Části přístr. k ochraně ap. obvodů, rozvaděčů aj.	330 633	2,2	403943	-18,1
Celkem TOP 10		4 829 202	32,3	6 143 338	-21,4
Celkem vývoz		14 932 729		20 575 356	-27,4

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Ukrajiny 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
2601	Koncentráty železné rudy, výpražky kyzové	9 209 851	47,4	11 632 783	-20,8
8544	Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.	2 811 268	14,5	2 638 083	6,6
7208	Výr. ze železa oceli nad 600 mm, válc. za tepla	599 676	3,1	1 022 366	-41,3
2614	Rudy titanové, koncentráty	424 190	2,2	465 815	-8,9
2716	Energie elektrická	362 580	1,9	629 668	-42,4
4407	Dřevo rozřezané, štípané, loupané, i hoblov. apod., > 6 mm	352 767	1,8	254 120	38,8
9401	Sedadla, ne lékařská apod., i proměnitelná v lůžka	265 595	1,4	251 064	5,8
7207	Polotovary ze železa nebo nelegované oceli	216 671	1,1	646 531	-66,5
7202	Feroslitiny	194 600	1,0	100 216	94,2
7209	Výr. z železa, oceli nad 600 mm, válc. za studena	181 584	0,9	94 924	91,3
Celkem TOP 10		14 618 782	75,2	17 735 570	-17,6
Celkem dovoz		19 437 644		22 345 051	-13,0

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► **Civilní letecký průmysl**

V souvislosti s úvahami na oživení výroby ve státním leteckém závodě Antonov existuje na ukrajinské straně zájem o založení společných podniků se zahraničními partnery, kteří by byli schopni poskytnout financování. České firmy by se mohly zapojit ve formě subdodávek.

► **Energetický průmysl, elektrotechnika**

Jedná se o strategický sektor ukrajinské ekonomiky, a to i s ohledem na význam pro zajištění bezpečnosti a nezávislosti země na Rusku. České výrobky mají v této oblasti výbornou pověst. Ukrajinské státní podniky se zajímají o zvýšení dodávek z ČR (modernizace a zvyšování bezpečnosti jaderných elektráren, modernizace plynovodů, projekty na zvyšování propustnosti elektrických sítí mezi EU a UA, průzkum a těžba ropy a zemního plynu). Energetika má významný růstový potenciál v souvislosti s probíhajícím zdražováním cen energií, které by se měly na základě požadavku MMF postupně dostávat na tržní úroveň. Propojenou oblastí, která bude navazovat na zdražování cen energií, bude zvyšující se poptávka po energeticky efektivních a úsporných technologiích, zejména v komunálním sektoru. EIB půjčí Ukrajině na modernizaci veřejné infrastruktury a komunálních služeb 400 mil. EUR.

► **Vodohospodářský a odpadní průmysl**

V souvislosti s novou environmentální legislativou roste zájem průmyslových podniků (velkých znečišťovatelů) o výstavbu čističek odpadních vod. Výstavba skládek, spaloven a čističek odpadních vod ve vybraných velkých městech je jednou z národních priorit Ukrajiny. Existuje významný růstový potenciál ve vazbě na možnost čerpat finance prostřednictvím EBRD a EIB.

► **Zemědělský a potravinářský průmysl**

Podíl na tvorbě HDP ukazuje, že se jedná o nejsilnější a do budoucna nejnadějnější sektor ukrajinské ekonomiky. Zemědělství už nyní představuje nejvýnosnější odvětví ukrajinského exportu. Dřívější i očekávané základy importu do Ruska nutí Ukrajinu poohlížet se stále aktivněji po nových trzích (zj. Asie, Afrika, Blízký východ). Země bude mít v budoucnu zájem zvyšovat nejen objem výroby a její produktivitu, ale i přidanou hodnotu. Dá se předpokládat, že po splnění základních předpokladů bude zemědělství atraktivní i z hlediska přímých zahraničních investic. Šanci mají i české potraviny, zejména ve střední cenové kategorii mezi ukrajinskými a prémiovými zahraničními značkami.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Energetický průmysl, elektrotechnika	HS 8402 – Generátory pro výrobu vodní páry apod.
	HS 8403 – Kotle k ústřednímu topení jiné
	HS 8406 – Turbiny na páru vodní nebo jinou
	HS 8409 – Části, součásti pro motory pístové
	HS 8410 – Turbiny, kola vodní, regulátory
	HS 8411 – Motory proudové, pohony turbovrtulové a ostatní plynové turbíny
	HS 8413 – Čerpadla i se zař. měřícím, zdviže na kapaliny
	HS 8414 – Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory ap.
	HS 8416 – Hořáky pro topeniště, rošty, příkládací zaříz.
	HS 8481 – Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.
	HS 8535 – Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů, > 1000 V
	HS 8536 – Zařízení el. k ochraně, spínání el. obvodů, < 1000V; konekt. pro opt. vlákna
	HS 8537 – Rozvaděče, panely, rozvodné stoly aj., ovládací
	HS 8544 – Dráty, kabely, vodiče elektr. ost., izolované, aj.
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 8430 – Stroje ost. srovnávací ap., pluhy, frézy sněžné
	HS 8432 – Stroje, nářadí pro zemědělství, lesnictví ap.
	HS 8433 – Stroje, zařízení žací, mláticí, sekačky trávy ap.
	HS 8434 – Stroje, přístroje dojící, mlékárenské
	HS 8438 – Stroje pro prům. přípravu, výrobu potravin aj.
Civilní letecký průmysl	HS 8802 – Letouny a vrtulníky
	HS 8803 – Ostatní části a součásti letounů a vrtulníků
Vodohospodářský a odpadní průmysl	HS 3825 – Odpad. prod. chem. prům. apod. jinde neuv., komunál. odpad; splašky; odpady ost. (pozn. 6)

Příležitosti pro rozvojovou spolupráci

Kategorie vyspělosti země: MDC

Ukrajina vstupuje do režimu DCFTA.

► Sektor vzdělávání

Reforma systému vzdělávání je jedna z hlavních priorit ukrajinské vlády. Prozatím je strategie rozvoje oblasti vysokého vzdělávání pojata v obecném plánu reformem „A Strategy for the Reform of Higher Education to 2020“.

Klíčovým tématem spolupráce mezi Ukrajinou a ČR je migrace. Přesněji cirkulační migrace Ukrajinců je v současnosti nejdůležitější migrační otázka Česka. Touto optikou je potřeba nahlížet na rozvojovou spolupráci ČR a Ukrajiny a hledat její potenciál především ve zdrojových oblastech migrace do ČR tak, aby byla oboustranně výhodná:

- Asistence s modernizací středního zdravotnického vzdělávání by byla komplementární vůči potřebám trhu práce ČR;
- Asistence s modernizací středního odborného stavebního vzdělávání by byla komplementární vůči potřebám trhu práce ČR;
- Podpora drobného podnikání (investice z remitencí), například v turismu v Zakarpatské oblasti;
- Zvážit zavedení samostatného programu, který by tvořil regulační rámec pro cirkulační migraci Ukrajinců, například ze Zakarpatské oblasti;

Tvorba rozvojové politiky vůči Ukrajině by měla brát v potaz:

- Potřeby trhu práce a ekonomiky ČR;
- Historii společné státnosti s částí Ukrajiny (Zakarpatská oblast);
- Počty migrujících občanů UA do ČR;
- Dosavadní výsledky výzkumů cirkulační migrace: A/ Cirkulační UA migranti se v ČR nemají zájem trvale usazovat; B/ Snižují ceny nemovitostí; C/ Saturují potřeby trhu práce; D/ Ukrajinci jsou flexibilní a pracovní síla která se učí.
- Pravděpodobně zamítavé stanovisko rady ministrů k vízové liberalizaci pro Ukrajinu.

Zdroj dat: <http://www.worldbank.org/en/country>

Velká Británie

V letech 2000–2007 rostla ekonomika v průměru 3,2% ročně. V krizových letech došlo k poklesu HDP (např. v roce 2009 o 5,2%). V dalším období již růst HDP nepřekročil 2% a to až do roku 2013. Konkrétně v roce 2013 se HDP zvýšil meziročně o 2,2% a v roce 2015 byla hodnota růstu HDP také 2,2%. V následujících letech by měla ekonomika opět zpomalit. Míra inflace v roce 2015 klesla na 0,1% a také v dalších letech by její hodnoty neměly překročit 2%. V zemi žije dle odhadů přes 65 mil. obyvatel, přičemž HDP na obyvatele dosahuje až 46 000 USD (rok 2014). Nezaměstnanost klesla na 5,4%. Běžný účet je v deficit.

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Růst HDP (%)	2,2	2,9	2,2	1,9	2,2	2,2
HDP/obyv. (USD)	42 325	46 313	43 771	42 106	43 700	45 111
Míra inflace (%)	2,6	1,5	0,1	0,8	1,9	2,0
Nezaměstnanost (%)	7,6	6,2	5,4	5,0	5,0	5,1
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-121,8	-152,2	-123,5	-119,5	-114,0	-109,2
Populace (mil.)	64,1	64,6	65,1	65,6	66,0	66,5
Konkurenceschopnost	10/148	9/144	10/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	–	–	–	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF

- ▶ Spojené království je součástí vnitřního trhu Evropské unie.
- ▶ Exportní riziko podle OECD: – .

Vývoz ČR do Velké Británie 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	47 988 802	23,7	40 647 503	18,1
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	15 788 332	7,8	17 437 663	-9,5
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	13 698 078	6,8	11 467 213	19,5
8528	Monitory, projektoři bez TV; přijímače televizní	6 268 881	3,1	6 846 293	-8,4
8512	Přístroje elektr. osvětlovací aj., stěrače ap.	6 174 552	3,0	5 433 685	13,6
9503	Tříkolky, kolob., kočárky pro panenky, panenky, ostatní hračky, modely, puzzle	5 942 119	2,9	4 774 471	24,5
8473	Části strojů psacích, počítačích, aut. zprac. dat	5 561 351	2,7	5 954 516	-6,6
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jinde neuv.	4 718 117	2,3	4 763 193	-0,9
8523	Disky, pásky aj. média pro záznam zvuku, obrazu ap., ne HS 37	4 138 689	2,0	2 920 756	41,7
8542	Obvody integrované elektronické	3 880 737	1,9	2 526 616	53,6
Celkem TOP 10		114 159 658	56,3	102 771 909	11,1
Celkem vývoz		202 843 820		181 931 147	11,5

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Velké Británie 2015 (2014), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2015 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2014 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8703	Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob	6 143 561	9,0	4 728 259	29,9
3004	Léky odměřené, kromě krve, antisér apod., vaty aj.	3 748 258	5,5	4 180 369	-10,3
8473	Části strojů psacích, počítačích, aut. zprac. dat	2 556 520	3,7	4 722 337	-45,9
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	2 380 381	3,5	1 607 346	48,1
8542	Obvody integrované elektronické	2 216 042	3,2	953 636	132,4
8421	Odstředivky, přístroje k filtrování, čištění	2 190 394	3,2	1 816 994	20,6
8443	Stroje, příst. pro tisk, s pomůckami HS 8442 (vč. kopírek, faxů); části	1 546 419	2,3	2 016 504	-23,3
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	1 287 857	1,9	1 738 449	-25,9
3815	Iniciátory, urychlovače reakce, př. katalytické	1 229 966	1,8	1 249 959	-1,6
8414	Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory ap.	987 681	1,4	1 041 286	-5,1
Celkem TOP 10		24 287 079	35,5	24 055 139	1,0
Celkem dovoz		68 431 792		64 460 998	6,2

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilový průmysl, civilní letecký průmysl

Stále lze pozorovat rostoucí trend poptávky v tomto oboru. České společnosti z tohoto odvětví se již etablovaly dodávkami především pro britský automobilový a letecký průmysl. Význam přímých dodávek dále vzroste v návaznosti na probíhající jednání o přímých dodávkách pro Jaguar Land Rover v návaznosti na jejich investici v našem regionu. Kromě britských výrobců jsou české společnosti stále více propojené s nadnárodními automobilkami, které též vyrábějí a vyvíjejí v UK (např. Honda UK). Pro české malé a střední společnosti představuje poptávka z britského sektoru automobilové výroby (včetně menších automobilových výrobců, kteří hledají specializované malosériové dodavatele) klíčové příležitosti a také významné reference pro vstup na globální trhy. Nadějně se s poklesem významu dodávek Asie vyvíjí i situace v oblasti subkomponentů. Vývoz automobilů z UK vzrostl za poslední desetiletí na dvojnásobek (nyní činí 25 mld. GBP ročně), dále roste a hledá subdodavatele.

Z pohledu českého exportu bude do budoucna samozřejmě i nadále těžiště vývozu spočívat v položce HS 8703 – Auta osobní a jiná vozidla motorová pro přepravu osob.

Rovněž v oblasti leteckého průmyslu nabízí britský trh potenciál, který ještě není zcela využit ze strany českých firem, a to zejména pokud jde o subdodávky a inovativní položky.

► Energetický průmysl

Ačkoliv nová britská vláda v posledních měsících deklarovala snižování podpory pro výkupní tarify elektrické energie produkované z obnovitelných zdrojů a zároveň snížila podporu pro generaci tepla, stále platí, že stav britské energetické infrastruktury a to zejména v oblasti kapacity (do roku 2025 doslouží řada v současnosti funkčních jaderných i uhelných elektráren) je nedostatečný. V této souvislosti vláda plánuje výstavbu nových jaderných elektráren. Zároveň se neočekává plošné zrušení dotačních programů na energetiku, podle dosavadních informací by mělo jít o jejich nastavení jiným, úspornějším způsobem. Stále větší akcent je kladen především na úsporná energetická/tepelná/chladicí řešení jako například systémy pro úsporu tepla – monitorovací zařízení, kogenerační jednotky, tepelné pumpy, výměníky tepla či úspornou chladicí techniku. Toto budou perspektivní položky.

► ICT

Stále je zaznamenáván zvýšený zájem o založení poboček českých IT firem v UK. Londýn je pro tyto společnosti vnímán jako odrazový můstek pro jejich globální expanzi. Tímto způsobem se jim také otevírají možnosti pro dodavatelské/subdodavatelské příležitosti. Především hlavní město Spojeného království a jižní Anglie skýtá velký potenciál jako jedno ze světových technologických center, které vytváří příznivé podmínky pro představení IT start-upů z oblasti hi-tech, mobilních technologií atd. České firmy zde mohou také snadněji identifikovat potenciální investory, kteří jim mohou pomoci i při následné expanzi na světové trhy. Pokud jde o kybernetickou bezpečnost, UK je v tomto odvětví světovou špičkou a britská vláda opakovaně nabídla sdílení zkušeností a poznatků. V ČR se kybernetická bezpečnost stává stále důležitějším tématem a zabývá se jí řada firem vyvíjejících inovativní konkurenceschopné produkty.

► Sklářský a keramický průmysl

Londýn se stává světovým centrem designu, přičemž v této pozici vytěsňuje tradiční designérská centra (např. Miláno). Globální architektonická studia se sídlem v Londýně poptávají celou řadu řešení, včetně českého skla ať už pro jejich britské projekty, tak i pro projekty v jiných částech světa. Spotřebitelé/zákazníci/zadavatelé zakázek projevují silný zájem o kvalitní sklářskou produkci ze zemí s dlouhou tradicí výroby a odklánějí se tak v poslední době od asijských výrobců, kde byla část evropské produkce outsourcována.

► Stavební průmysl

Stavebnictví je oblast, která po roce 2008 zažila významný propad, který trval až do roku 2013. Aktuálně lze pozorovat významné investice do výstavby komerčních i rezidenčních budov. S tím souvisí poptávka po službách stavebních firem a české společnosti začínají být v tomto směru velmi aktivní. Dále s tím souvisí poptávka po produktech/materiálech stavebního průmyslu jako jsou izolační materiály. Ačkoliv nejnovější data nabádají k opatrnosti ohledně výhledu růstu, lze si jen těžko představit, že by poddimenzovanost stavebního sektoru byla v následujících 12 měsících vyřešena. Ministr výstavby Brandon Lewis oznámil, že během následujících pěti let bude postaven jeden milión obytných domů. Připravuje se též řada projektů výstavby kancelářských budov a infrastrukturních projektů. Jen v Londýně je nyní schválena výstavba 260 výškových kancelářských staveb, které budou mít více než dvacet pater. Co se týká infrastruktury, Londýn plánuje rozšiřování metra a železniční koridory.

► Strojírenský průmysl, kovo zpracovatelský průmysl

Pokud jde o strojírenské odvětví příp. kovovýrobu, mají potenciál růstu exportu „konstrukce hliníkové, části, desky, profily“ a „kladkostroje, zařízení zdvihací, výtahy, rumpály apod.“. Obě tyto položky v českém exportu do UK z pohledu předchozích let zaznamenaly rostoucí finanční objem. Zároveň však ani jedna z nich nedosáhla loni hodnot, které již byly dříve zaznamenány. Příznivá situace pro české exportéry tkví v tom, že domácí produkce aluminia (desek apod.) na britských ostrovech v minulých několika letech rychle klesala (každoročně o 10%). Obecně je třeba konstatovat, že právě toto odvětví je z hlediska českých středních/malých firem klíčovým na britském trhu. Do této jednoznačně prioritní kategorie lze zahrnout kovoobrábění (včetně přesného), odlévání a tváření kovů – svařované konstrukce apod. Tento obor je a bude v následujících letech významný z následujících důvodů: předpokládané pokračování poměrně vysoké dynamiky britského hospodářství, snaha britské vlády podporovat průmyslovou výrobu, která byla dříve upozaděná na úkor služeb, snaha britských firem najít nové dodavatele z EU místo mnohdy nekvalitních /nespolehlivých/zdražujících asijských výrobců. Britové stále častěji spatřují alternativu asijských subkomponentů v oblasti střední a východní Evropy.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

V rámci českého exportu ještě nebylo dosaženo plné vývozní kapacity u českého piva, kde lze očekávat další růst. Velké české pivovary jsou na trhu již dobře etablovány přes své zahraniční matky, nicméně dobré jméno, které českému pivu vytvořily, mohou nyní využít i malé a střední pivovary, které vaří pivo tradičním způsobem. Významným trendem v UK je totiž nyní konzumace neobvyklých druhů piv a poctivých tradičně vařených piv (tzv. craft piva). Kromě tradičního ležáku je v UK trh i pro svrchně kvašená piva. Toto je aktuálně růstový sektor.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Automobilový průmysl, Civilní letecký průmysl	HS 8409 - Části, součásti pro motory pístové
	HS 8483 - Hřídele a převodové převody kola ozubené apod.
	HS 8703 - Osobní auta aj. motorová vozidla pro přepravu osob
Energetický průmysl	HS 8413 - Technologie/pumpy/kogenerační jednotky
	HS 8415 - Klimatizační a chladicí zařízení
	HS 8419 - Vyměníky tepla
ICT	CPA 62 - Služby v oblasti programování a poradenství a související služby
Potravinářský průmysl	HS 2203 - Pivo ze sladu
Strojírenský průmysl, kovopracovatelský průmysl	HS 7308 - Kovové konstrukce
	HS 8425 - Kladkostroje zařízení zdvihací, výtahy, rumpály apod.
	HS 8428 - Zdvihací zařízení
	HS 8466 - Části strojů obráběcích
Sklářský a keramický průmysl	HS 7326 - Výrobky ze železa a oceli
	HS 9405 - Svítidla, reklamy, ukazatele apod. světelné
	HS 8512 - Přístroje elektrické osvětlovací
	HS 7019 - Vlákná skleněná a výrobky z nich
Stavební průmysl	CPA 71 - Architektonické a inženýrské služby; technické zkoušky a analýzy
	HS 6811 - Zboží osinkocementové, buničito cementové atd.
	HS 6815 - Výrobky z kamene a jiných hmot nerostných
	HS 6910 - Výlevky, umyvadla, vany, bidety apod. keramické
	CPA 42 - Inženýrské stavby a jejich výstavba

Oborový rejstřík

► Automobilový průmysl

43, 50, 57, 77, 83, 97, 118, 146, 156, 166, 177, 198, 203, 226, 236, 244, 250, 254, 278, 282, 287, 293, 297, 336, 343, 375, 405, 430, 456, 467, 471, 489, 493, 498, 506, 510, 513, 519, 598, 526, 531, 536, 551, 558, 568, 572

► Civilní letecký průmysl

77, 83, 141, 152, 166, 171, 177, 208, 214, 220, 231, 236, 244, 254, 269, 307, 316, 322, 356, 366, 392, 405, 456, 471, 510, 536, 542, 558, 593, 598

► Dopravní průmysl a infrastruktura

67, 84, 113, 123, 162, 191, 203, 244, 287, 322, 361, 382, 386, 392, 405, 435, 461, 482, 498, 502, 513, 519, 531, 551, 558

► Důlní, těžební a ropný průmysl

39, 57, 62, 67, 77, 84, 92, 104, 113, 128, 141, 146, 152, 156, 166, 171, 191, 214, 254, 273, 282, 297, 315, 322, 330, 361, 375, 382, 386, 392, 405, 430, 439, 477, 482, 506, 551

► Elektrotechnika

35, 43, 57, 72, 77, 97, 113, 141, 156, 203, 226, 254, 307, 350, 393, 430, 447, 451, 510, 546, 551, 572, 593

► Energetický průmysl

39, 43, 50, 57, 62, 67, 72, 77, 84, 92, 97, 104, 109, 113, 118, 123, 128, 137, 141, 147, 156, 162, 166, 171, 177, 184, 191, 198, 203, 208, 214, 220, 231, 236, 244, 250, 254, 263, 269, 273, 278, 287, 293, 297, 302, 307, 315, 322, 330, 336, 343, 350, 356, 361, 366, 371, 375, 382, 386, 393, 422, 426, 430, 435, 439, 443, 447, 451, 456, 461, 467, 477, 493, 498, 502, 506, 513, 519, 526, 536, 542, 546, 551, 558, 564, 572, 576, 581, 593, 598

► Chemický průmysl

62, 77, 97, 118, 137, 141, 157, 166, 177, 203, 226, 231, 237, 255, 263, 282, 297, 308, 337, 350, 393, 422, 435, 451, 461, 471, 493, 564, 581, 589

► **ICT**

59, 142, 178, 192, 215, 237, 255, 263, 308, 337, 498, 519, 551, 589, 598

► **Kovozpracovatelský průmysl**

62, 77, 97, 104, 118, 128, 172, 198, 226, 231, 255, 278, 308, 330, 393, 422, 447, 471, 493, 513, 531, 526, 568, 572, 585, 599

► **Nábytkářský průmysl**

35, 104, 198, 231, 282, 297, 316, 394, 422, 439, 467, 489, 526, 551

► **Obranný průmysl**

39, 43, 50, 57, 62, 72, 77, 92, 97, 118, 123, 141, 147, 157, 166, 172, 192, 203, 208, 220, 237, 244, 250, 263, 269, 273, 278, 287, 293, 302, 308, 322, 331, 343, 350, 366, 376, 394, 435, 456, 489, 493, 502, 536, 542, 568, 585

► **Plasty a gumárenský průmysl**

50, 77, 97, 128, 198, 308, 337, 356, 456, 461, 467, 513, 531

► **Sklářský a keramický průmysl**

98, 141, 178, 192, 215, 226, 231, 255, 269, 282, 297, 302, 309, 316, 350, 366, 394, 439, 461, 472, 482, 526, 568, 599

► **Služby**

62, 72, 109, 137, 142, 162, 167, 178, 192, 215, 237, 245, 250, 255, 269, 287, 316, 323, 350, 371, 394, 405, 431, 435, 439, 461, 472, 486, 506, 520, 527, 536

► **Stavební průmysl**

44, 50, 72, 78, 97, 101, 104, 113, 118, 128, 157, 172, 198, 208, 231, 255, 273, 282, 288, 297, 309, 323, 337, 343, 351, 356, 394, 406, 412, 435, 443, 467, 482, 486, 489, 498, 502, 520, 531, 536, 546, 551, 564, 572, 576, 585, 589, 599

► **Strojírenský průmysl**

35, 39, 44, 62, 98, 109, 137, 142, 147, 167, 172, 178, 184, 198, 215, 227, 231, 238, 256, 264, 269, 273, 288, 331, 337, 356, 366, 371, 376, 394, 422, 426, 452, 462, 486, 502, 526, 537, 547, 552, 558, 572, 585, 589, 599

► **Textilní a obuvnický průmysl**

51, 78, 123, 208, 256, 283, 297, 361, 382, 386, 395, 419, 457

► **Vodohospodářský a odpadní průmysl**

51, 85, 89, 118, 142, 147, 192, 204, 221, 231, 238, 256, 264, 279, 288, 302, 316, 323, 366, 377, 395, 406, 431, 435, 439, 447, 462, 472, 477, 493, 502, 506, 513, 552, 559, 576, 593

► **Zábava a volný čas**

147, 157, 198, 256, 293, 309, 406, 412, 422, 462, 490, 576

► **Zdravotnický a farmaceutický průmysl**

35, 44, 51, 57, 63, 72, 85, 98, 109, 113, 119, 123, 142, 147, 153, 157, 179, 192, 204, 208, 215, 221, 232, 238, 245, 250, 256, 264, 269, 273, 279, 288, 293, 298, 303, 309, 323, 344, 351, 367, 377, 395, 406, 412, 422, 452, 457, 462, 467, 472, 483, 513, 520, 527, 537, 542, 547, 552, 559, 568, 582, 585

► **Zemědělský a potravinářský průmysl**

39, 44, 51, 57, 63, 67, 69, 72, 78, 86, 89, 92, 98, 104, 109, 113, 119, 123, 128, 142, 148, 153, 158, 162, 173, 179, 192, 199, 204, 209, 216, 221, 227, 232, 238, 250, 257, 264, 270, 283, 288, 294, 298, 303, 309, 316, 323, 337, 344, 351, 356, 361, 367, 372, 377, 386, 395, 407, 412, 419, 423, 426, 443, 452, 462, 468, 472, 478, 493, 506, 514, 520, 527, 532, 537, 547, 552, 559, 568, 573, 576, 589, 593, 599

► **Zpracovatelský průmysl**

35, 63, 98, 250, 257, 283, 316, 396, 457, 473, 521, 573, 590

▶ **Železniční a kolejová doprava**

43, 51, 57, 63, 78, 98, 109, 119, 138, 146, 153, 173, 184, 193, 204, 209, 216, 221, 227, 232, 239, 245, 257, 265, 279, 289, 303, 309, 317, 344, 351, 356, 367, 378, 396, 407, 423, 426, 435, 440, 443, 447, 452, 473, 478, 494, 502, 506, 514, 519, 532, 537, 542, 559, 564, 569, 573, 577, 586, 590

Rozvojové příležitosti:

▶ **Sektor bankovníctví**

327

▶ **Sektor energetiky**

47, 59, 74, 106, 211, 247, 340, 363, 432

▶ **Sektor infrastruktury**

40, 54, 69, 74, 80, 115, 125, 130, 195, 200, 211, 228, 240, 247, 275, 326, 340, 358, 363, 399, 479, 516

▶ **Sektor obnovitelných zdrojů**

89

▶ **Sektor ochrany životního prostředí**

319, 333, 358, 516

▶ **Sektor prevence katastrof**

228

▶ **Sektor sociální**

88

▶ **Sektor státní správy a občanské společnosti**

228, 432, 578

▶ **Sektor těžebního průmyslu**

54, 94, 131

▶ **Sektor vody a sanitační**

47, 74, 89, 94, 101, 110, 200, 223, 247, 319, 388, 399, 432, 479, 516, 578

▶ **Sektor vzdělávání**

54, 80, 115, 130, 195, 211, 223, 241, 333, 595

▶ **Sektor zdravotnictví**

54, 80, 94, 115, 124, 130, 211, 228, 241, 358

▶ **Sektor zemědělství**

53, 59, 101, 106, 110, 125, 130, 195, 200, 211, 223, 228, 318, 327, 340, 363, 389, 399, 432, 516

Literatura

BALASSA, B. 1965. Trade liberalisation and „revealed“ comparative advantage. *The Manchester school of economic and social studies*, 33, 99-123.

BALASSA, B. 1977. 'Revealed' comparative advantage revisited: an analysis of relative export shares of the industrial countries, 1953-1971. *The Manchester school of economic and social studies*, 45, 327-344.

BALLANCE, R. H., FORSTNER, H. & MURRAY, T. 1987. Consistency tests of alternative measures of comparative advantage. *Review of Economics & Statistics*, 69, 157-161.

LAFAY, G. 1992. The measurement of revealed comparative advantages. *In: DAGENAIS, M. G. & MUET, P.-A. (eds.) International Trade Modelling*. London: Chapman & Hall.

OHLIN, B. G. 1933. *Interregional and international trade*, Cambridge: (1957 printing), Harvard Univ. Press.

PAPADOPOULOS, N. and DENIS, J. E. 1988. Inventory, taxonomy and assessment of methods for international market selection. *International Marketing Review*, 38-51.

PALLEY, T. I. 2008. Institutionalism and New Trade Theory: Rethinking Comparative Advantage and Trade Policy. *Journal of Economic Issues (Association for Evolutionary Economics)*, 42, 195-208.

RAHMAN, S. H. 2003. Modelling of international market selection process: a qualitative study of successful Australian international businesses. *Qualitative Market Research: An International Journal*, Vol. 6(2), 119-132.

RICARDO, D. 1817/1951. On the principles of political economy and taxation. *In: SRAFFA, P. (ed.) The works and correspondence of David Ricardo, Vol.1*. Cambridge, UK: Cambridge University Press.

POZNÁMKY

Martin Tlapa, Rudolf Klepáček, Marek Svoboda

**Kolektiv pracovníků Ministerstva zahraničních věcí
České republiky**

Mapa globálních oborových příležitostí

Vydalo Ministerstvo zahraničních věcí České republiky.
Vydání druhé, Praha, 2016.

Grafická úprava a tisk: ASTRON studio CZ, a. s., Praha.

ISBN: 978-80-7441-026-0

Rostoucí význam diplomacie v oblasti hospodářské spolupráce je pevně spojen s aktivním přístupem firem i států při hledání a využívání globálních příležitostí. Proto přicházíme s aktualizovanou verzí ***Mapy globálních oborových příležitostí***, nově rozšířenou o možnosti zahraniční rozvojové spolupráce s vidinou jejího dalšího pokračování na komerční bázi. Výčet příležitostí a doplňující informace v publikaci se zaměřují především na sektory s rostoucí poptávkou, která koresponduje s exportním a investičním profilem české ekonomiky. Analýza současně zohledňuje exportní kapacity tuzemských výrobců i strukturu a specifika jednotlivých států. Publikace je inspirací pro české firmy, podnikatelské reprezentace, odbornou veřejnost i učitele a studenty mezinárodního obchodu. Proces sledování globálních příležitostí je současně příspěvkem k podpoře růstu konkurenceschopnosti a prosperity České republiky a formování moderní ekonomické diplomacie a jejího permanentního dialogu s podnikatelskou sférou.

ISBN 978-80-7441-026-0

9 788074 410260